

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

40

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-2693/23 od 31. januara 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovitoj sjednici, održanoj 21. februara 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI AMANDMANA BROJ 2 NA UGOVOR O FINANSIRANJU KORIDOR Vc, POČITELJ - BIJAČA
IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPSKE INVESTICIJSKE BANKE OD 11.11.2014. GODINE, IZMIJENJEN
25.09.2018. GODINE, BROJ OPERACIJE (SERAPIS N°): 2013-0476, UGOVOR BROJ (FI N°): 83.975

Član 1.

Ratifikuje se Amandman broj 2 na Ugovor o finansiranju - Koridor Vc, Počitelj - Bijača između Bosne i Hercegovine i Evropske investicijske banke od 11. novembra 2014. godine, izmijenjen 25. septembra 2018. godine, broj operacije (Serapis N°): 2013-0476, Ugovor broj (FI N°): 83.975, koji je potpisan 19. septembra 2023. godine u Luksemburgu i 27. septembra 2023. godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Amandmana u prijevodu glasi:

Amandman br. 2

Evropska investicijska banka

EXP BEI-EIB

B 022578 25. 09. 2023.

**PUTEM E-MAIL ADRESE I DOSTAVLJAČKE
SLUŽBE**

Ministarstvo finansija i trezora

Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Na pažnju: Gospodina Srđana Amidžića, ministra
finansija i trezora Bosne i Hercegovine

E-mail: trezorbih@mft.gov.ba

Luksemburg, 19. septembra 2023. godine JU/OPS-
POL/OEU-B/AC/LF/ng/2023-12565

Predmet: KORIDOR Vc POČITELJ – BIJAČA

**Broj operacije (Serapis N°): 2013-0476; Ugovor broj
(FI N°): 83.975**

Ugovor o finansiranju između Bosne i Hercegovine i
Evropske investicijske banke od 11. novembra 2014. godine,

izmijenjen 25. septembra 2018. godine (**Ugovor o
finansiranju**)

Poštovani,

pozivamo se na Ugovor o finansiranju.

1. DEFINICIJE I TUMAČENJE

1.1. U ovom amandmanu (**Amandman**):

Datum efektivnosti označava datum na koji Evropska
investicijska banka (**Banka**) Bosni i Hercegovini
(**Zajmoprimac**) pismenim putem (uključujući putem
elektronske pošte ili drugim elektronskim putem) potvrdi da je
u zadovoljavajućem obliku i sadržaju primila dva (2) originalna
primjerka ovog pisma koje je supotpisano u ime Zajmoprimca,
kao i ovjerenu kopiju relevantnog ovlaštenja potpisnika, osim
ako je već dostavljeno, i kopije svih drugih ovlaštenja ili
dokumenata, mišljenja ili jemstava koje Banka smatra
potrebnim ili poželjnim (ako je o tome obavijestila
Zajmoprimca) u vezi sa stupanjem na snagu i provođenjem
transakcije razmatrane u ovom amandmanu ili važenjem i
provedivošću ovog amandmana.

1.2. Osim ako kontekst drugačije nalaže ili ako je drugačije definirano, izrazi definirani u Ugovoru o finansiranju i izrazi korišteni u Ugovoru o finansiranju imaju isto značenje u ovom amandmanu.

1.3. Načela izgradnje definirana u Ugovoru o finansiranju imaju isti efekat kao da su definirana u ovom amandmanu.

1.4. Sva pozivanja na "član" ili "prilog" pozivanja su na član ili prilog ovog amandmana, osim ako kontekst nalaže drugačije.

2. POZADINA

2.1. Pozivamo se na pismo Zajmoprimca od 13. jula 2022. godine kojim Zajmoprimac zahtijeva daljnje produženje perioda raspoloživosti da bi se omogućilo plaćanje troškova izgradnje i povlačenje cjelokupnog iznosa sredstava zajma.

2.2. U smislu naprijed navedenog, Banka mijenja određene odredbe Ugovora o finansiranju, kako je to opisano u nastavku.

3. IZMJENE I DOPUNE UGOVORA O FINANSIRANJU

S efektom od Datuma efektivnosti, Ugovor o finansiranju mijenja se kako je navedeno u daljnjem tekstu:

(a) Definicija "Krajnjeg datuma raspoloživosti" u odjeljku "Definicije" Ugovora o finansiranju mijenja se i glasi kako slijedi:

"**Krajnji datum raspoloživosti** znači 30. oktobar 2024. godine."

(b) Stav pod nazivom "Kalendar" u Prilogu A.1 (Tehnički opis) Ugovora o finansiranju mijenja se i glasi:

"Očekuje se da će Projekat biti završen u junu 2023. godine."

(c) Kolona (Datum isporuke Banci) tabele definirane u stavu 4. (Informacije na kraju radova i prve godine poslovanja) Priloga A.2 (Projektne informacije koje se šalju Banci i način slanja) Ugovora o finansiranju mijenja se i glasi:

"**30. septembar 2024.** godine".

(d) Prilog B (Definicije EURIBOR-a) Ugovora o finansiranju, izmijenjene Amandmanom br. 1 na Ugovor o finansiranju od 25. septembra 2018. godine, briše se u cijelosti i zamjenjuje Prilogom A (Definicije EURIBOR-a) ovog amandmana.

(e) Članovi 12.01. (Obavještenja koja se upućuju bilo kojoj strani) i 12.02. (Oblik obavještenja) Ugovora o finansiranju brišu se u cijelosti i zamjenjuju članovima 12.01. (Obavještenja) i 12.02. (Engleski jezik) definiranim u Prilogu BB ovog amandmana.

4. IZJAVE I JEMSTVA

Uz pozivanje na činjenice i okolnosti koje su tada na snazi, na:

(a) datum na koji Zajmoprimac supotpíše ovaj amandman,

i

(b) datum efektivnosti,

Zajmoprimac ovim daje izjave i jemstva koji se smatraju ponovo datim u i u skladu s članom 6.12. (Opće izjave i jemstva) Ugovora o finansiranju, kao da svako pozivanje u tim izjavama i jemstvima na "ovaj ugovor" sadrži pozivanje na: (i) Ugovor o finansiranju izmijenjen ovim amandmanom i (ii) ovaj amandman.

5. RAZNE ODREDBE

5.1. Osim onako kako je definirano u članu 3. (Amandmani na Ugovor o finansiranju) ovog amandmana, ništa sadržano u ovom amandmanu ne utiče na prava Banke koja se tiču nastanka bilo kojeg slučaja neispunjavanja ugovorne obaveze ili kršenja (nezavisno od toga kako je opisano) ili neusklađenosti koja se tiče Ugovora o finansiranju, uključujući, bez ograničenja, svaki Slučaj neispunjavanja ugovornih

obaveza ili kršenje (nezavisno od toga kako je opisano) ili neusklađenosti koja se tiče Ugovora o finansiranju koju Zajmoprimac nije objavio pisanim putem prije datuma ovog amandmana ili koji nastanu na ili nakon datuma ovog amandmana.

5.2. Odredbe Ugovora o finansiranju, osim onih izmijenjenih ovim amandmanom, i dalje ostaju na snazi. Ovaj amandman nije (i ne smatra se) pristankom, dogovorom, izmjenom ili odricanjem koji se tiču bilo kojeg roka, odredbe ili uslova u Ugovoru o finansiranju, osim kako je ovdje izričito usaglašeno. Banka zadržava sva druga prava ili pravni lijek koji može imati sada ili naknadno.

5.3. Ovaj amandman ne podrazumijeva obnavljanje ili nema efekat obnavljanja Ugovora o finansiranju.

5.4. Banka izdaje ovaj amandman oslanjajući se na informacije o tim pitanjima koje je Zajmoprimac dostavio Banci do datuma ovog amandmana kao da su istinite, potpune i tačne. Amandmanom se ne dovode u pitanje bilo koje pravo koje Banka može imati u bilo kojem momentu u vezi s bilo kojom drugom okolnošću ili pitanjem, osim onih koja su posebno navedena u ovom amandmanu ili u vezi sa svim takvim informacijama koje nisu istinite, potpune i tačne, pri čemu ta prava ostaju na snazi.

5.5. Zajmoprimac, na zahtjev Banke i o svom vlastitom trošku, obavlja sve aktivnosti i postupke koji su potrebni ili poželjni da bi izmjene stupile na snagu ili bile provedene u skladu s ovim amandmanom.

5.6. Odredbe članova 10.04. (Neodricanje), 11.02. (Nadležnost), 11.03. (Mjesto provođenja), 11.05. (Prava trećih strana), 11.07. (Nevaženje), 11.08. (Izmjene), 11.09. (Primjerci) i 12.01. (Obavještenja) Ugovora o finansiranju uvršteni su u ovaj amandman kao da su u potpunosti definirani u ovom amandmanu i kao da su pozivanja u tim članovima na "ovaj ugovor" pozivanja na ovaj amandman.

6. MJERODAVNO PRAVO

Ovaj amandman i sve neugovorene obaveze koje proizilaze iz ili u vezi s ovim amandmanom uređeni su u skladu sa zakonima Luksemburga.

7. UPUTSTVA ZA POTPISIVANJE

Ako ste saglasni s naprijed navedenim, ljubazno vas molimo da Banci putem preporučene pošte ili dostavljača pošaljete 2 (dva) originalna primjerka ovog amandmana, na pažnju gospodina Alessandra CAGNATE, Pravni odjel, datiran i valjano potpisan u ime i za račun Zajmoprimca.

S poštovanjem,

EVROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

Voditeljica odjela
Helen WILLIAMS

Službenik za zajmove
Branko CEVRIZ

/svojeručni potpis/

/svojeručni potpis/

Prihvata i saglasan je za i u ime
Ministarstva finansija i trezora
kao Zajmoprimca
/svojeručni potpis/

Ime: SRĐAN AMIDŽIĆ

Funkcija: MINISTAR

Datum: 27. septembar 2023. godine

Prilog A

Prilog B

Definicija EURIBOR-a

EURIBOR

EURIBOR znači:

(a) u odnosu na bilo koji relevantni period kraći od jednog mjeseca, Prikaz kursa (kao što je definirano u daljnjem tekstu) za period od jednog mjeseca;

(b) u odnosu na bilo koji relevantni period od jednog ili više mjeseci, za koji je Prikaz kursa dostupan, važeći Prikaz kursa za period odgovarajućeg broja mjeseci; i

(c) u odnosu na relevantni period duži od jednog mjeseca za koji Prikaz kursa nije dostupan, Prikaz kursa koji je rezultat linearne interpolacije dvaju Prikaza kursa, od kojeg je jedan važeći za prvi kraći, a drugi za prvi duži period od dužine relevantnog perioda

(period za koji je stopa uzeta ili iz kojeg su stope interpolirane, u daljnjem tekstu nazivat će se **Reprezentativni period**).

Za potrebe stavova (a) i (c) u daljnjem tekstu:

(i) **dostupno** označava stope, za data dospijeća, koje obračunava i objavljuje Global Rate Set Systems Ltd (GRSS) ili drugi pružalac usluga kojeg odabere Institut za evropska novčana tržišta (EMMI) ili bilo kojeg nasljednika na funkciji EMMI-ja, kojeg odredi Banka; i

(ii) **prikaz kursa** označava kamatnu stopu za depozite u EUR za relevantni period, objavljenu u 11:00 sati po briselskom vremenu ili kasnije, prihvatljivu za Banku, na dan (**Datum resetiranja**), koji pada 2 (dva) Relevantna radna dana prije prvog dana relevantnog perioda, na Reutersovoj stranici EURIBOR 01, ili na njegovoj stranici nasljednici, ili na bilo koji drugi način koji Banka objavi u ovu svrhu.

Ako takav Prikaz kursa nije objavljen, Banka od glavnih ureda sve četiri glavne banke euro-zone, a koje ona odabere, traži da ponude stopu po kojoj depozite u eurima, u usporedivim iznosima, svaka od njih nudi u približno 11:00 sati po briselskom vremenu, na Datum resetiranja drugim glavnim bankama na međubankarskom tržištu eurozone, za period jednak Reprezentativnom periodu. Ako se osiguraju najmanje 2 (dvije) ponude, stopa za taj Datum resetiranja bit će aritmetička sredina ponuda. Ako se osigura manje od 2 (dvije) ponude, stopa za taj Datum resetiranja bit će aritmetička sredina stopa koje su ponudile glavne banke u eurozoni, a koje je izabrala Banka, u približno 11:00 sati po briselskom vremenu, na dan koji pada 2 (dva) Relevantna radna dana nakon Datuma resetiranja, za zajmove u eurima, u usporedivom iznosu s vodećim evropskim bankama, za period jednak Reprezentativnom periodu. Banka Zajmoprimca obavještava, bez odgode, o ponudama koje je primila.

Svi postoci kao rezultat bilo kojeg obračuna na koji se odnosi ovaj prilog bit će zaokruženi, ako je potrebno, na najbliži sto hiljaditi dio postotnog boda, s polovinama koje se zaokružuju.

Ako bilo koja od prethodnih odredaba postane neusklađena s odredbama usvojenim pod okriljem EMMI-ja (ili bilo kojeg nasljednika funkcije EMMI-ja kojeg utvrdi Banka) u odnosu na EURIBOR, Banka može, putem pismenog obavještenja Zajmoprimcu, izmijeniti odredbu kako bi je uskladila s ostalim odredbama.

Ako Prikaz kursa postane trajno nedostupan, zamjenska stopa za EURIBOR će biti stopa (uključujući sve raspone ili prilagođavanja) koju je formalno predložila: (i) radna grupa za nerizične kamatne stope u EUR koju su uspostavili Evropska centralna banka (ECB), Nadzorno tijelo finansijskih usluga i tržišta (FSMA), Evropsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) i Evropska komisija, ili (ii) Evropski monetarni institut kao upravitelj EURIBOR-a, ili (iii) nadležno tijelo odgovorno u okviru Uredbe (EU) 2016/1011 za nadzor nad Evropskim monetarnim institutom, kao upravitelj

EURIBOR-a, ili (iv) državna nadležna tijela određena u skladu s Uredbom (EU) 2016/1011, ili (v) Evropska centralna banka.

Ako Prikaz kursa i/ili zamjenska EURIBOR stopa nije dostupna na gore navedeni način, EURIBOR je stopa (izražena kao postotna godišnja stopa) koju određuje Banka i koja predstavlja cjelokupne troškove Banke za finansiranje relevantne Tranše, na osnovu tada važeće referentne stope koju generira Banka ili na osnovu alternativnog načina utvrđivanja koji Banka opravdano utvrdi.

Prilog B

12.01. Obavještenja

12.01.A Oblik obavještenja

(a) Svako obavještenje ili bilo koja druga korespondencija data u skladu s ovim ugovorom mora biti u pisanom obliku i, osim ako nije drugačije navedeno, može biti poslana putem pošte ili elektronske pošte.

(b) Obavještenja i druga priopćenja, za koju su fiksni periodi definirani u ovom ugovoru, ili koji sami određuju rokove obavezujuće za primaoca, mogu biti uručeni lično, preporučenim pismom, faksom ili elektronskom poštom. Smatra se da je druga Ugovorna strana takva obavještenja i priopćenja primila:

(i) na datum isporuke ako se radi o ličnom uručivanju ili uručivanju putem preporučene pošte;

(ii) u slučaju slanja putem e-maila:

(1) (osim za Obavještenje o isplati navedenu u stavku (2) u nastavku), samo kada je takva elektronska pošta zaista primljena u čitljivom obliku i kada je adresirana onako kako druga strana to definira za ove potrebe, i

(2) koja sadrži Obavještenje o isplati, samo kada Banka takvu elektronsku poruku pošalje Zajmoprimcu.

(c) Za sva obavještenja koja Zajmoprimac uručuje Banci putem elektronske pošte vrijedi sljedeće:

(i) u naslovu predmeta navodi se broj ugovora; i

(ii) obavještenje ili priopćenje je u obliku elektronske fotografije koja se ne može uređivati (pdf, tif ili drugi uobičajeni neizmjenjiv format dokumenta koji dogovore strane) i koju je potpisao ovlaštenu potpisnik koji ima pojedinačno pravo zastupanja ili koju su potpisali dva ili više ovlaštenih potpisnika koji imaju zajedničko pravo zastupanja Zajmoprimca, zavisno od toga šta je prikladno, koje se nalazi u prilogu elektronske pošte.

(d) Obavještenja koja Zajmoprimac izda u skladu s bilo kojom odredbom ovog ugovora, ako to Banka bude zahtijevala, dostavljaju se Banci, zajedno sa zadovoljavajućim dokazom o ovlaštenju osobe ili osoba ovlaštenih za potpisivanje takve obaveze u ime Zajmoprimca, te s potvrđenim primjerkom potpisa takve osobe ili osoba.

(e) Bez uticaja na važenje obavještenja ili priopćenja upućenih elektronskom poštom ili faksom, datih u skladu s ovim članom 12.01, sljedeća obavještenja, priopćenja i dokumenti se također šalju preporučenom poštom relevantnoj strani, najkasnije na prvi naredni Radni dan:

(i) Zahtjev za isplatu;

(ii) opoziv Zahtjeva za isplatu u skladu s članom 1.02.C (b);

(iii) sva obavještenja i priopćenja koja se odnose na odgodu, otkazivanje ili obustavu isplate bilo koje Tranše, Slučaj poremećaja na tržištu, Zahtjev za prijevremenu otplatu, Obavještenje o prijevremenoj otplati, Slučaj neispunjenja ugovorne obaveze, svaki zahtjev za prijevremenu otplatu; i

(iv) sva druga obavještenja, priopćenja ili dokumenti koje zatraži Banka.

(f) Ugovorne strane su saglasne da bilo koje spomenuto obavještenje (uključujući i ona koja se šalju elektronskim

putem) koje predstavlja prihvaćen oblik komuniciranja, čini dopustiv dokaz na sudu i ima istu dokaznu vrijednost kao i sporazum koji su potpisale Ugovorne strane (sous seing privé).

12.01B Adrese

Adrese i adrese elektronske pošte (i odjela na čiju pažnju se dostavlja obavještenje) svake ugovorne strane za sva obavještenja koja se daju ili dokumente koji se dostavljaju u skladu s ili u vezi s ovim ugovorom su:

Za Banku: Na pažnju: **GLO/-/ENL**

100 boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

Adresa e-maila: contactline-83975@eib.org

Za Zajmoprimca: Na pažnju: **Ministarstva finansija i trezora**

Trg BiH 1, 71

Adresa e-maila: trezorbih@mft.gov.ba

Za Promotera: Na pažnju: **JP Autoceste F BiH, d.o.o. Mostar**

Adema Buće br. 20. 88000 Mostar

Adresa e-maila: info@jpautoceste.ba

12.01C Obavještenje o pojedinostima za kontakt

Banka i Zajmoprimac odmah pismenim putem obavještavaju drugu stranu o svim promjenama u njihovim odnosnim pojedinostima za kontakt.

12.02. Engleski jezik

(a) Bilo koje obavještenje dato u skladu s ili u vezi s ovim ugovorom mora biti na engleskom jeziku.

(b) Svi drugi dokumenti dati u skladu s ili u vezi s ovim ugovorom moraju biti:

(i) na engleskom jeziku; ili

(ii) ako nisu na engleskom jeziku i ako Banka to zatraži, uz njih se dostavlja ovjereni prijevod na engleski jezik i, u tom slučaju, mjerodavna je verzija na engleskom jeziku.

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-50-1-449-32/24

21. februara 2024. godine

Sarajevo

Predsjedavajući
Željko Komšić, s. r.

Na temelju članka V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-2693/23 od 31. siječnja 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovitoj sjednici, održanoj 21. veljače 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI AMANDMANA BROJ 2 NA UGOVOR O FINANCIRANJU KORIDOR Vc, POČITELJ - BIJAČA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE INVESTICIJSKE BANKE OD 11.11.2014. GODINE, IZMIJENJEN 25.9.2018. GODINE, BROJ OPERACIJE (SERAPIS N°): 2013-0476, UGOVOR BROJ (FI N°): 83.975

Članak 1.

Ratificira se Amandman broj 2 na Ugovor o financiranju - Koridor Vc, Počitelj - Bijača između Bosne i Hercegovine i Europske investicijske banke od 11. studenog 2014. godine, izmijenjen 25. rujna 2018. godine, broj operacije (Serapis N°): 2013-0476, Ugovor broj (FI N°): 83.975, koj je potpisan 19. rujna 2023. godine u Luksemburgu i 27. rujna 2023. godine u Sarajevu, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Amandmana u prijevodu glasi:

Amandman br. 2

Europska investicijska banka

EXP BEI-EIB

B 022578 25.09.2023.

PUTEM E-POŠTE I DOSTAVLJAČKE SLUŽBE

Ministarstvo finansija i trezora

Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Na pažnju: Gospodina Srđana Amidžića, ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine

E-pošta: trezorbih@mft.gov.ba

Luksemburg, 19. rujna 2023.godine JU/OPS-POL/OEU-B/AC/LF/ng/2023-12565

Predmet: KORIDOR Vc POČITELJ BIJAČA

Broj operacije (Serapis N°): 2013-0476; Ugovor broj (FI N°): 83.975

Ugovor o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske investicijske banke od 11. studenog 2014.godine, izmijenjen 25. rujna 2018. godine ("Ugovor o financiranju")

Poštovani,

Pozivamo se na Ugovor o financiranju.

1. DEFINICIJE I TUMAČENJE

1.1. U ovom amandmanu ("Amandman"):

"Datum efektivnosti" označava datum na koji Europska investicijska banka ("Banka") Bosni i Hercegovini ("Zajmoprimac") pismenim putem (uključujući putem elektroničke pošte ili drugim elektroničkim putem) potvrdi da je u zadovoljavajućem obliku i sadržaju primila dva (2) originalna primjerka ovog pisma koje je supotpisano u ime Zajmoprimca, kao i ovjerenu kopiju relevantnog ovlaštenja potpisnika, osim ako je već dostavljeno, i kopije svih drugih ovlaštenja ili dokumenata, mišljenja ili jamstava koje Banka smatra potrebnim ili poželjnim (ako je o tome obavijestila Zajmoprimca) u vezi sa stupanjem na snagu i provedbom transakcije razmatrane u ovom amandmanu ili važenjem i provedivošću ovog amandmana.

1.2. Osim ako kontekst drukčije nalaže ili ako je drukčije definirano, izrazi definirani u Ugovoru o financiranju i izrazi korišteni u Ugovoru o financiranju imaju isto značenje u ovom amandmanu.

1.3. Načela izgradnje definirana u Ugovoru o financiranju imaju isti učinak kao da su definirana u ovom amandmanu.

1.4. Sva pozivanja na "članak" ili "prilog" pozivanja su na članak ili prilog ovog amandmana, osim ako kontekst nalaže drukčije.

2. POZADINA

2.1. Pozivamo se na pismo Zajmoprimca od 13. srpnja 2022. godine kojim Zajmoprimca zahtijeva daljnje produženje razdoblja raspoloživosti da bi se omogućilo plaćanje troškova izgradnje i povlačenje cjelokupnog iznosa sredstava zajma.

2.2. U smislu naprijed navedenog, Banka mijenja određene odredbe Ugovora o financiranju kako je to opisano u nastavku.

3. IZMJENE I DOPUNE UGOVORA O FINANCIRANJU

S učinkom od Datuma efektivnosti, Ugovor o financiranju mijenja se kako je navedeno u daljnjem tekstu:

(a) Definicija "Krajnjeg datuma raspoloživosti" u odjeljku "Definicije" Ugovora o financiranju mijenja se i glasi kako slijedi:

"**Krajnji datum raspoloživosti**" znači 30. listopad 2024.godine".

(b) Stavak pod nazivom "Kalendar" u Prilogu A.1 (Tehnički opis) Ugovora o financiranju mijenja se i glasi:

"Očekuje se da će Projekt biti završen u lipnju 2023.godine".

(c) Stupac (Datum isporuke Banci) tablice definirane u stavku 4. (Informacije na kraju radova i prve godine poslovanja) Priloga A.2 (Projektne informacije koje se šalju Banci i način slanja) Ugovora o financiranju mijenja se i glasi:

"**30. rujna 2024.godine**"

(d) Prilog B (Definicije EURIBOR-a) Ugovora o financiranju, izmijenjene Amandmanom br. 1 na Ugovor o financiranju od 25. rujna 2018.godine, briše se u cijelost i zamjenjuje Prilogom A (Definicije EURIBOR-a) ovog amandmana.

(e) Članci 12.01 (Obavijesti koje se upućuju bilo kojoj strani) i 12.02 (Oblik obavijesti) Ugovora o financiranju brišu se u cijelosti i zamjenjuju člancima 12.01 (Obavijesti) i 12.02 (Engleski jezik) definiranim u Prilogu BB ovog amandmana.

4. IZJAVE I JAMSTVA

Uz pozivanje na činjenice i okolnosti koje su tada na snazi, na:

(a) datum na koji Zajmoprimac supotpíše ovaj amandman,

i

(b) datuma efektivnosti,

Zajmoprimac ovim daje izjave i jamstva koji se smatraju ponovo danim u i u skladu s člankom 6.12 (Opće izjave i jamstva) Ugovora o financiranju kao da svako pozivanje u tim izjavama i jamstvima na "ovaj ugovor" sadrži pozivanje na (i) Ugovor o financiranju izmijenjen ovim amandmanom i (ii) ovaj amandman.

5. RAZNE ODREDBE

5.1. Osim onako kako je definirano u članku 3. (Amandmani na Ugovor o financiranju) ovog amandmana, ništa sadržano u ovom amandmanu ne utječe na prava Banke koja se tiču nastanka bilo kojeg Slučaja neispunjavanja ugovorne obveze ili kršenja (neovisno o tome kako je opisano) ili neusklađenosti koja se tiče Ugovora o financiranju, uključujući, bez ograničenja, svaki Slučaj neispunjavanja ugovornih obveza ili kršenje (neovisno o tome kako je opisano) ili neusklađenost koja se tiče Ugovora o financiranju koju Zajmoprimac nije objavio pisanim putem prije datuma ovog amandmana ili koji nastanu na ili nakon datuma ovog amandmana.

5.2. Odredbe Ugovora o financiranju, osim onih izmijenjenih ovim amandmanom, i dalje ostaju na snazi. Ovaj amandman nije (i ne smatra se) pristankom, dogovorom, izmjenom ili odricanjem koji se tiču bilo kojeg roka, odredbe ili uvjeta u Ugovoru o financiranju, osim kako je ovdje izričito

usuglašeno. Banka zadržava sva druga prava ili pravni lijek koji može imati sada ili naknadno.

5.3. Ovaj amandman ne podrazumijeva obnavljanje ili nema učinak obnavljanja Ugovora o financiranju.

5.4. Banka izdaje ovaj amandman oslanjajući se na informacije o tim pitanjima koje je Zajmoprimac dostavio Banci do datuma ovog amandmana kao da su istinite, potpune i točne. Amandmanom se ne dovode u pitanje bilo koje pravo koje Banka može imati u bilo kojem trenutku u vezi s bilo kojom drugom okolnošću ili pitanjem, osim onih koja su posebno navedena u ovom amandmanu ili u vezi sa svim takvim informacijama koje nisu istinite, potpune i točne, pri čemu ta prava ostaju na snazi.

5.5. Zajmoprimac, na zahtjev Banke i o svom vlastitom trošku, obavlja sve aktivnosti i postupke koji su potrebni ili poželjni da bi izmjene stupile na snagu ili bile provedene u skladu s ovim amandmanom.

5.6. Odredbe članaka 10.04. (Neodricanje), 11.02. (Nadležnost), 11.03. (Mjesto provedbe), 11.05. (Prava trećih strana), 11.07. (Nevaženje), 11.08. (Izmjene), 11.09. (Primjerci) i 12.01. (Obavijesti) Ugovora o financiranju uvršteni su u ovaj amandman kao da su u potpunosti definirani u ovom amandmanu i kao da su pozivanja u tim člancima na "ovaj ugovor" pozivanja na ovaj amandman.

6. MJERODAVNO PRAVO

Ovaj amandman i sve neugovorene obveze koje proizlaze iz ili u vezi s ovim amandmanom uređeni su sukladno zakonima Luksemburga.

7. UPUTE ZA POTPISIVANJE

Ako ste suglasni s naprijed navedenim, ljubazno vas molimo da Banci putem preporučene pošte ili dostavljača pošaljete 2 (dva) originalna primjerka ovog amandmana, na pažnju gospodina Alessandra CAGNATA, Pravni odjel, datiran i valjano potpisan u ime i za račun Zajmoprimca.

S poštovanjem,

EUROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

Voditeljica odjela
Helen WILLIAMS

Službenik za zajmove
Branko CEVRIZ

/vlastoručni potpis/

/vlastoručni potpis/

Prihvata i suglasan je za i u ime
Ministarstva financija i trezora
kao Zajmoprimca
/vlastoručni potpis/

Ime: SRĐAN AMIDŽIĆ

Funkcija: MINISTAR

Datum: 27. rujna 2023.godine

Prilog A

Prilog B

Definicija EURIBOR-a

EURIBOR

"EURIBOR" znači:

(a) u odnosu na bilo koje relevantno razdoblje kraće od jednog mjeseca, Prikaz tečaja (kao što je definirano u daljnjem tekstu) za razdoblje od jednog mjeseca;

(b) u odnosu na bilo koje relevantno razdoblje od jednog ili više mjeseci, za koju je Prikaz tečaja dostupan, važeći Prikaz tečaja za razdoblje odgovarajućeg broja mjeseci; i

(c) u odnosu na relevantno razdoblje dulje od jednog mjeseca za koje Prikaz tečaja nije dostupan, Prikaz tečaja koji je rezultat linearne interpolacije dvaju Prikaza tečaja, od kojeg je jedan važeći za prvo kraće, a drugi za prvo dulje razdoblje od duljine relevantnog razdoblja.

(razdoblje za koje je stopa uzeta ili iz kojeg su stope interpolirane, u daljnjem će se tekstu nazivati "**Reprezentativno razdoblje**").

Za potrebe stavaka (a) i (c) u daljnjem tekstu:

(i) "**dostupno**" označava stope, za dana dospijeca, koje obračunava i objavljuje Global Rate Set Systems Ltd (GRSS) ili drugi pružatelj usluga koje odabere Institut za europska novčana tržišta (EMMI) ili bilo kojeg nasljednika na funkciji EMMI-ja, kojeg odredi Banka; i

(ii) "**prikaz tečaja**" označava kamatnu stopu za depozite u EUR za relevantno razdoblje, objavljena u 11:00h po briselskom vremenu ili kasnije, prihvatljivo za Banku, na dan ("**Datum resetiranja**"), koji pada 2 (dva) Relevantna radna dana prije prvog dana relevantnog razdoblja, na Reutersovoj stranici EURIBOR 01, ili na njegovoj stranici nasljednici, ili na bilo koji drugi način koji Banka objavi u ovu svrhu.

Ako takav Prikaz tečaja nije objavljen, Banka od glavnih ureda sve četiri glavne banke euro-zone, a koje ona odabere, traži da ponude stopu po kojoj depozite u eurima, u usporedivim iznosima, svaka od njih nudi u približno 11.00h po briselskom vremenu, na Datum resetiranja drugim glavnim bankama na međubankarskom tržištu euro-zone, za razdoblje jednako Reprezentativnom razdoblju. Ako se osiguraju najmanje 2 (dvije) ponude, stopa za taj Datum resetiranja bit će aritmetička sredina ponuda. Ako se osigura manje od 2 (dvije) ponude, stopa za taj Datum resetiranja bit će aritmetička sredina stopa koje su ponudile glavne banke u euro-zoni, a koje je izabrala Banka, u približno 11.00h po briselskom vremenu, na dan koji pada 2 (dva) Relevantna radna dana nakon Datuma resetiranja, za zajmove u eurima, u usporedivom iznosu s vodećim europskim bankama, za razdoblje jednako Reprezentativnom razdoblju. Banka Zajmoprimca obavještava, bez odgode, o ponudama koje je primila.

Svi postoci kao rezultat bilo kojeg obračuna na koji se odnosi ovaj prilog bit će zaokruženi, ako je potrebno, na najbliži sto tisućiti dio postotnog boda, s polovinama koje se zaokružuju.

Ako bilo koja od prethodnih odredbi postane neusklađena s odredbama usvojenim pod okriljem EMMI-ja (ili bilo kojeg nasljednika funkcije EMMI-ja kojeg utvrdi Banka) u odnosu na EURIBOR, Banka može, putem pismene obavijesti Zajmoprimcu, izmijeniti odredbu kako bi je uskladila s ostalim odredbama.

Ako Prikaz tečaja postane trajno nedostupan, zamjenska stopa za EURIBOR će biti stopa (uključujući sve raspone ili prilagodbe) koju je formalno predložila (i) radna grupa za nerizične kamatne stope u EUR koju su uspostavili Europska centralna banka (ECB), Nadzorno tijelo financijskih usluga i tržišta (FSMA), Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) i Europska komisija, ili (ii) Europski monetarni institut kao upravitelj EURIBOR-a, ili (iii) nadležno tijelo odgovorno u okviru Uredbe (EU) 2016/1011 za nadzor nad Europskim monetarnim institutom, kao upravitelj EURIBOR-a (iv) državna nadležna tijela određena u skladu s Uredbom (EU) 2016/1011 ili (v) Europska centralna banka.

Ako Prikaz tečaja i/ili zamjenska EURIBOR stopa nije dostupna na gore navedeni način, EURIBOR je stopa (izražena kao postotna godišnja stopa) koju određuje Banka i koja predstavlja cjelokupne troškove Banke za financiranje relevantne Tranše, na temelju tada važeće referentne stope koju generira Banka ili na temelju alternativnog načina utvrđivanja koji Banka opravdano utvrdi.

Prilog B

12.01. Obavijesti

12.01.A Oblik obavijesti

(a) Svaka obavijest ili bilo koja druga korespondencija dana u skladu s ovim ugovorom mora biti u pisanom obliku i, osim ako nije drugačije navedeno, može biti poslana putem pošte ili elektroničke pošte.

(b) Obavijesti i druga priopćenja, za koju su fiksna razdoblja definirana u ovom Ugovoru, ili koji sami određuju rokove obvezujuće za primatelja, mogu biti uručeni osobno, preporučenim pismom, faksom ili elektroničkom poštom. Smatra se da je druga Ugovorna strana takve obavijesti i priopćenja primila:

(i) na datum isporuke ako se radi o osobnom uručivanju ili uručivanju putem preporučene pošte

(ii) u slučaju slanja putem e-pošte:

(1) (osim za Obavijest o isplati navedenu u stavku (2) u nastavku), samo kada je takva elektronička pošta zaista primljena u čitljivom obliku i kada je adresirana onako kako druga strana to definira za ove potrebe; i

(2) koja sadrži Obavijest o isplati, samo kada Banka takvu elektroničku poruku pošalje Zajmoprimcu.

(c) Za sve obavijesti koje Zajmoprimac uručuje Banci putem elektroničke pošte vrijedi sljedeće:

(i) u naslovu predmeta se navodi Broj ugovora i

(ii) obavijest ili priopćenje je u obliku elektroničke fotografije koja se ne može uređivati (pdf, tif ili drugi uobičajeni neizmjenjiv format dokumenta koji dogovore strane) i koju je potpisao ovlaštenu potpisnik koji ima pojedinačno pravo zastupanja ili koju su potpisali dva ili više ovlaštenih potpisnika koji imaju zajedničko pravo zastupanja Zajmoprimca, ovisno o tome što je prikladno, koja se nalazi u prilogu elektroničke pošte.

(d) Obavijesti koje Zajmoprimac izda u skladu s bilo kojom odredbom ovog ugovora, ako to Banka bude zahtijevala, dostavljaju se Banci, zajedno sa zadovoljavajućim dokazom o ovlaštenju osobe ili osoba ovlaštenih za potpisivanje takve obveze u ime Zajmoprimca, te s potvrđenim primjerkom potpisa takve osobe ili osoba.

(e) Bez utjecaja na važenje obavijesti ili priopćenja upućenih elektroničkom poštom ili faksom, danih u skladu s ovim člankom 12.01., sljedeće obavijesti, priopćenja i dokumenti se također šalju preporučenom poštom relevantnoj strani, najkasnije na prvi naredni Radni dan:

(i) zahtjev za isplatu

(ii) opoziv Zahtjeva za isplatu u skladu s člankom 1.02.C(b);

(iii) sve obavijesti i priopćenja koja se odnose na odgodu, otkazivanje ili obustavu isplate bilo koje Tranše, Slučaj poremećaja na tržištu, Zahtjev za prijevremenu otplatu, Obavijest o prijevremenoj otplati, Slučaj neispunjenja ugovorne obveze, svaki zahtjev za prijevremenu otplatu i

(iv) sve druge obavijesti, priopćenja ili dokumenti koje zatraži Banka.

(f) Ugovorne strane su suglasne da bilo koja spomenuta obavijest (uključujući i one koje se šalju elektroničkim putem) koje predstavljaju prihvaćen oblik komuniciranja, čine dopustiv dokaz na sudu i imaju istu dokaznu vrijednost kao i sporazum koji su potpisale Ugovorne strane (sous seing privé).

12.01B Adrese

Adrese i adrese elektroničke pošte (i odjela na čiju pažnju se dostavlja obavijest) svake Ugovorne strane za sve obavijesti koje se daju ili dokumente koji se dostavljaju u skladu sa ili u vezi s ovim Ugovorom su:

Za Banku Na pažnju: **GLO/-ENL**

100 boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

Adresa e-pošte: **contactline-83975@eib.org**

Za Zajmoprimca: Na pažnju: **Ministarstvo financija i trezora**

Trg BiH 1, 71
Adresa e-pošte: trezorbih@mft.gov.ba
Za Promotora Na pažnju: **JP Autoceste FBiH d.o.o.**

Mostar

Adema Buća br. 20. 88000 Mostar
Adresa e-pošte: info@jpautoceste.ba

12.01C Obavijest o pojedinostima za kontakt

Banka i Zajmoprimac odmah pismenim putem obavještavaju drugu stranu o svim promjenama u njihovim odnosnim pojedinostima za kontakt.

12.02. Engleski jezik

(a) Bilo koja obavijest dana u skladu sa ili u vezi sa ovim Ugovorom mora biti na engleskom jeziku.

(b) Svi drugi dokumenti dani u skladu sa ili u vezi s ovim Ugovorom moraju biti:

(i) na engleskom jeziku; ili

(ii) ako nisu na engleskom jeziku i ako Banka to zatraži, uz njih se dostavlja ovjereni prijevod na engleski jezik i, u tom slučaju, mjerodavna je verzija na engleskom jeziku.

Članak 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 01-50-1-449-32/24
21. veljače 2024. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Željko Komšić, v. r.

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-2693/23 od 31. januara 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 11. redovnoj sjednici, održanoj 21. februara 2024. godine, donijelo

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ АМАНДМАНА БРОЈ 2 НА УГОВОР О ФИНАНСИРАЊУ КОРИДОР Vц ПОЧИТЕЉ - БИЈАЧА ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ЕВРОПСКЕ ИНВЕСТИЦИОНЕ БАНКЕ ОД 11.11.2014. ГОДИНЕ, ИЗМИЈЕЊЕН 25.9.2018. ГОДИНЕ, БРОЈ ОПЕРАЦИЈЕ (СЕРАПИС БР.): 2013-0476, УГОВОР БРОЈ (ФИ БР.): 83.975

Члан 1.

Ратификује се Амандман број 2 на Уговор о финансирању - Коридор Vц Почитељ - Бијача између Босне и Херцеговине и Европске инвестиционе банке од 11. новембра 2014. године, измеђен 25. септембра 2018. године, број операције (Серапис бр.): 2013-0476, Уговор број (ФИ бр.): 83.975, који је потписан 19. септембра 2023. године у Луксембургу и 27. септембра 2023. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Амандмана у преводу гласи:

Амандман бр. 2

Европска инвестициона банка

ЕХР ВЕИ-ЕИВ

В 022578 25. 09. 2023.

ПУТЕМ ЕЛЕКТРОНСКЕ ПОШТЕ И ДОСТАВЉАЧКЕ СЛУЖБЕ

Министарство финансија и трезора

Трг БиХ 1, 71000 Сарајево

Босна и Херцеговина

На пажњу: господина Срђана Амићића, министра финансија и трезора Босне и Херцеговине

Е-пошта: trezorbih@mft.gov.ba

Луксембург, 19. септембра 2023. године ЈУ/ОПС-ПОЛ/ОЕУ-Б/АЦ/ЛФ/нг/2023-12565

Предмет: КОРИДОР Vц ПОЧИТЕЉ - БИЈАЧА

Број операције (Серапис бр.): 2013-0476; Уговор број (ФИ бр.): 83.975

Уговор о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске инвестиционе банке од 11. новембра 2014. године, измеђен 25. септембра 2018. године ("Уговор о финансирању")

Поштовани,

Позивамо се на Уговор о финансирању.

1. ДЕФИНИЦИЈЕ И ТУМАЧЕЊЕ

1.1. У овом амандману ("Амандман"):

"Датум ефикасности" означава датум на који Европска инвестициона банка ("Банка") Босни и

Херцеговини ("Зјмопримац") писменим путем (укључујући путем електронске поште или другим електронским путем) потврди да је у задовољавајућем облику и садржају примила два (2) оригинална примјерка овог писма које је супотписано у име Зјмопримца, као и овјерену копију релевантног овлашћења потписника, осим ако је већ достављено, и копије свих других овлашћења или докумената, мишљења или гаранција које Банка сматра потребним или пожељним (ако је о томе обавијестила Зјмопримца) у вези са ступањем на снагу и спровођењем трансакције разматране у овом амандману или важењем и спроведивошћу овог амандмана.

1.2. Осим ако контекст друкчије налаже или ако је друкчије дефинисано, изрази дефинирани у Уговору о финансирању и изрази коришћени у Уговору о финансирању имају исто значење у овом амандману.

1.3. Принципи изградње дефинисани у Уговору о финансирању имају исти учинак као да су дефинисани у овом амандману.

1.4. Сва позивања на "члан" или "прилог" позивања су на члан или прилог овог амандмана, осим ако контекст налаже друкчије.

2. ПОЗАДИНА

2.1. Позивамо се на писмо Зјмопримца од 13. јула 2022. године којим Зјмопримац захтијева даље продужење периода расположивости да би се омогућило плаћање трошкова изградње и повлачење цјелокупног износа средстава зјма.

2.2. У смислу наведеног напријед, Банка мијења одређене одредбе Уговора о финансирању како је то описано у наставку.

3. ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ УГОВОРА О ФИНАНСИРАЊУ

С учинком од Датума ефективности, Уговор о финансирању се мијења како је наведено у даљњем тексту:

(а) Дефиниција "Крајњег датума расположивости" у одјељку "Дефиниције" Уговора о финансирању мијења се и гласи како слиједи:

"Крајњи датум расположивости" значи 30. октобар 2024.године".

(б) Став под називом "Календар" у Прилогу А.1 (Технички опис) Уговора о финансирању мијења се и гласи:

"Очекује се да ће Пројекат бити завршен у јуну 2023.године".

(ц) Колона (Датум испоруке Банци) табеле дефинисане у ставу 4. (Информације на крају радова и прве године пословања) Прилога А.2 (Пројектне информације које се шаљу Банци и начин слања) Уговора о финансирању мијења се и гласи:

"30. септембра 2024. године".

(д) Прилог Б (Дефиниције ЕУРИБОР-а) Уговора о финансирању, измијењене Амандманом бр. 1 на Уговор о финансирању од 25. септембра 2018. године, брише се у потпуности и замјењује Прилогом А (Дефиниције ЕУРИБОР-а) овог амандмана.

(е) Чланови 12.01 (Обавјештења које се упућују било којој страни) и 12.02 (Облик обавјештења) Уговора о финансирању бришу се у потпуности и замјењују члановима 12.01 (Обавјештења) и 12.02 (Енглески језик) дефинисаним у Прилогу ББ овог амандмана.

4. ИЗЈАВЕ И ГАРАНЦИЈЕ

Уз позивање на чињенице и околности које су тада на снази, на:

(а) датум на који Зајмопримац супотпише овај амандман, и

(б) датума ефективности,

Зајмопримац овим даје изјаве и гаранције који се сматрају поново датим у и у складу с чланом 6.12 (Опште изјаве и гаранције) Уговора о финансирању, као да свако позивање у тим изјавама и гаранцијама на "овај уговор" садржи позивање на (I) Уговор о финансирању измијењен овим амандманом и (II) овај амандман.

5. РАЗНЕ ОДРЕДБЕ

5.1. Осим онако како је дефинисано у члану 3. (Амандмани на Уговор о финансирању) овог амандмана, ништа садржано у овом амандману не утиче на права Банке која се тичу настанка било којег Случаја неиспуњавања уговорне обавезе или кршења (независно од тога како је описано) или неусклађености која се тиче Уговора о финансирању, укључујући, без ограничења, сваки Случај неиспуњавања уговорних обавеза или кршење (независно од тога како је описано) или неусклађеност која се тиче Уговора о финансирању коју Зајмопримац није објавио писаним путем прије датума овог амандмана или који настану на или након датума овог амандмана.

5.2. Одредбе Уговора о финансирању, осим оних измијењених овим амандманом, и даље остају на снази. Овај амандман није (и не сматра се) пристанком, договором, измјеном или одрицањем који се тичу било којег рока, одредбе или услова у Уговору о финансирању, осим како је овдје изричито усаглашено. Банка задржава

сва друга права или правни лијек који може имати сада или накондано.

5.3. Овај амандман не подразумијева обнављање или нема учинак обнављања Уговора о финансирању.

5.4. Банка издаје овај амандман ослањајући се на информације о тим питањима које је Зајмопримац доставио Банци до датума овог амандмана као да су истините, потпуне и тачне. Амандманом се не доводе у питање било које право које Банка може имати у било којем тренутку у вези с било којом другом околношћу или питањем, осим оних која су посебно наведена у овом амандману или у вези са свим таквим информацијама које нису истините, потпуне и тачне, при чему та права остају на снази.

5.5. Зајмопримац, на захтјев Банке и о свом властитом трошку, обавља све активности и поступке који су потребни или пожељни да би измјене ступиле на снагу или биле спроведене у складу с овим амандманом.

5.6. Одредбе чланова 10.04. (Неодрицање), 11.02. (Надлежност), 11.03. (Мјесто спровођења), 11.05. (Права трећих страна), 11.07. (Неважење), 11.08. (Измјене), 11.09. (Примјерци) и 12.01. (Обавјештења) Уговора о финансирању увршћени су у овај амандман као да су у потпуности дефинисани у овом амандману и као да су позивања у тим члановима на "овај уговор" позивања на овај амандман.

6. МЈЕРОДАВНО ПРАВО

Овај амандман и све неуговорене обавезе које произлазе из или у вези с овим амандманом уређени су у складу са законима Луксембурга.

7. УПУТСТВА ЗА ПОТПИСИВАЊЕ

Ако сте сагласни с наведеним напријед, љубазно вас молимо да Банци путем препоручене поште или достављача пошаљете 2 (два) оригинална примјерка овог амандмана, на пажњу господина Alessandra CAGNATA, Правно одјељење, датирана и ваљано потписана у име и за рачун Зајмопримца.

С поштовањем,

ЕВРОПСКА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА

Водитељица одјела

Helen WILLIAMS

Службеник за зајмове

Branko CEVRIZ

својеручни потпис

/својеручни потпис/

Прихваћа и сагласан је за и у име

Министарства финансија и трезора

као Зајмопримца

/својеручни потпис/

Име: СРЂАН АМИЏИЋ

Функција: МИНИСТАР

Датум: 27. септембра 2023. године

Прилог А

Прилог Б

Дефиниција ЕУРИБОР-а

ЕУРИБОР

"ЕУРИБОР" значи:

(а) у односу на било који релевантни период краћи од једног мјесеца, Приказ курса (као што је дефинисано у даљњем тексту) за период од једног мјесеца;

(б) у односу на било које релевантни период од једног или више мјесеци, за који је Приказ курса доступан, важећи Приказ курса за период одговарајућег броја мјесеци; и

(ц) у односу на релевантни период дужи од једног мјесеца за које Приказ курса није доступан, Приказ курса који је резултат линеарне интерполације двају Приказа

курса, од којег је један важећи за први краћи, а други за први дужи период од дужине релевантног периода.

(период за које је стопа узета или из којег су стопе интерполисане, у даљњем ће се тексту називати "Репрезентативни период").

За потребе ставова (а) и (ц) у даљњем тексту:

(I) "доступно" означава стопе, за дата доспијећа, које обрачунава и објављује Global Rate Set Systems Ltd (ГРСС) или други пружалац услуга које изабере Институт за европска новчана тржишта (ЕММИ) или било којег наследника на функцији ЕММИ-ја, којег одреди Банка; и

(II) "приказ курса" означава каматну стопу за депозите у EUR за релевантни период, објављена у 11.00 ч. по бриселском времену или касније, прихватљиво за Банку, на дан ("Датум ресетовања"), који пада 2 (два) Релевантна радна дана прије првог дана релевантног периода, на Ројтерској страници ЕУРИБОР 01, или на његовој страници наследници, или на било који други начин који Банка објави у ову сврху.

Ако такав Приказ курса није објављен, Банка од главних канцеларија свих четирију главних банака еврозоне, а које она изабере, тражи да понуде стопу по којој депозите у еврима, у упоредивим износима, свака од њих нуди у приближно 11.00 ч. по бриселском времену, на Датум ресетовања другим главним банкама на међубанкарском тржишту еврозоне, за период једнак Репрезентативном периоду. Ако се осигурају најмање 2 (двје) понуде, стопа за тај Датум ресетовања биће аритметичка средина понуда. Ако се осигура мање од 2 (двје) понуде, стопа за тај Датум ресетовања биће аритметичка средина стопа које су понудиле главне банке у еврозони, а које је изабрала Банка, у приближно 11.00 ч. по бриселском времену, на дан који пада 2 (два) Релевантна радна дана након Датума ресетовања, за зајмове у еврима, у упоредивом износу с водећим европским банкама, за период једнак Репрезентативном периоду. Банка Зајмопримца обавјештава, без одгађања, о понудама које је примила.

Сви проценти као резултат било којег обрачуна на који се односи овај прилог биће заокружени, ако је потребно, на најближи сто хиљадити дио процентног бода, с половинама које се заокружују.

Ако било која од претходних одредби постане неусклађена с одредбама усвојеним под окриљем ЕММИ-ја (или било којег наследника функције ЕММИ-ја којег утврди Банка) у односу на ЕУРИБОР, Банка може, путем писменог обавјештења Зајмопримцу, измијенити одредбу како би је ускладила с осталим одредбама.

Ако Приказ курса постане трајно недоступан, замјенска стопа за ЕУРИБОР биће стопа (укључујући све распоне или прилагођавања) коју је формално предложила (I) Радна група за неризичне каматне стопе у EUR коју су успоставиле Европска централна банка (ЕЦБ), Надзорно тијело финансијских услуга и тржишта (ФСМА), Европско надзорно тијело за вриједносне папире и тржишта капитала (ЕСМА) и Европска комисија, или (II) Европски монетарни институт као управљач ЕУРИБОР-а, или (III) надлежно тијело одговорно у оквиру Уредбе (ЕУ) 2016/1011 за надзор над Европским монетарним институтом, као управљач ЕУРИБОР-а (IV) државна надлежна тијела одређена у складу с Уредбом (ЕУ) 2016/1011 или (V) Европска централна банка.

Ако Приказ курса и/или замјенска ЕУРИБОР стопа нису доступни на горенаведени начин, ЕУРИБОР је стопа (изражена као процентна годишња стопа) коју одређује

Банка и која представља целокупне трошкове Банке за финансирање релевантне Транше, на основу тада важеће референтне стопе коју генерише Банка или на основу алтернативног начина утврђивања који Банка оправдано утврди.

Прилог Б

12.01. Обавјештења

12.01.А Облик обавјештења

(а) Свако обавјештење или било која друга кореспонденција дата у складу с овим уговором мора бити у писаном облику и, осим ако није другачије наведено, може бити послата путем поште или електронске поште.

(б) Обавјештења и друга саопштења, за коју су фиксни периоди дефинисани у овом уговору, или који сами одређују рокове обавезујуће за примаоца, могу бити уручени лично, препорученим писмом, факсом или електронском поштом. Сматра се да је друга Уговорна страна таква обавјештења и саопштења примила:

(I) на датум испоруке, ако се ради о личном уручивању или уручивању путем препоручене поште

(II) у случају слања путем електронске поште:

(1) (осим за Обавјештење о исплати наведено у ставу (2) у наставку), само када је таква електронска пошта заиста примљена у читљивом облику и када је адресирана онако како друга страна то дефинише за ове потребе; и

(2) која садржи Обавјештење о исплати, само када Банка такву електронску поруку пошаље Зајмопримцу.

(ц) За сва обавјештења која Зајмопримац уручује Банци путем електронске поште вриједи следеће:

(I) у наслову предмета наводи се Број уговора и

(II) обавјештење или саопштење су у облику електронске фотографије која се не може уређивати (пдф, тиф или други уобичајени неизмјенив формат документа који договоре стране) и коју је потписао овлашћени потписник који има појединачно право заступања или коју су потписали два или више овлашћених потписника који имају заједничко право заступања Зајмопримца, у зависности од тога шта је прикладно, која се налази у прилогу електронске поште.

(д) Обавјештења која Зајмопримац изда у складу с било којом одредбом овог уговора, ако то Банка буде захтијевала, достављају се Банци, заједно са задовољавајући доказом о овлашћењу особе или особа овлашћених за потписивање такве обавезе у име Зајмопримца те с потврђеним примјерком потписа такве особе или особа.

(е) Без утицаја на важење обавјештења или саопштења упућених електронском поштом или факсом, датих у складу с овим чланом 12.01, следећа обавјештења, саопштења и документи се такође шаљу препорученом поштом релевантној страни, најкасније на први наредни Радни дан:

(I) захтјев за исплату

(II) опозив Захтјева за исплату у складу с чланом 1.02.Ц(6);

(III) сва обавјештења и саопштења која се односе на одгађање, отказивање или обуставу исплате било које Транше, Случај поремећаја на тржишту, Захтјев за пријевремену отплату, Обавјештење о пријевременој отплати, Случај неиспуњења уговорне обавезе, сваки захтјев за пријевремену отплату и

(IV) сва друга обавјештења, саопштења или документи које затражи Банка.

(ф) Уговорне стране су сагласне да било која споменута обавјештења (укључујући и она које се шаљу

електронским путем) која представљају прихваћен облик комуницирања, чине допустив доказ на суду и имају исту доказну вриједност као и споразум који су потписале Уговорне стране (sous seing privé).

12.01Б Адресе

Адресе и адресе електронске поште (и одјељења на чију пажњу се доставља обавјештење) сваке Уговорне стране за сва обавјештења која се дају или документе који се достављају у складу с или у вези с Уговором су:

За Банку На пажњу: ГЛО/-/ЕНЛ

100 Булевар Конрад Аденауер

Л-2950 Луксембург

Адреса е-поште: contactline-83975@eib.org

За Зајмопримца: На пажњу: Министарство

финансија и трезора

Трг БиХ 1, 71000 Сарајево

Адреса е-поште: trezorbih@mft.gov.ba

За Промотера На пажњу: ЈП "Аутоцесте ФБиХ" д. о. о. Мостар

Адема Бућа бр. 20, 88000 Мостар

Адреса е-поште: info@jrautoceste.ba

12.01Ц Обавјештење о појединостима за контакт

Банка и Зајмопримац одмах писменим путем обавјештавају другу страну о свим промјенама у њиховим односним појединостима за контакт.

12.02. Енглески језик

(а) Било које обавјештење дато у складу с или у вези с Уговором мора бити на енглеском језику.

(б) Сви други документи дати у складу с или у вези с Уговором морају бити:

(I) на енглеском језику; или

(II) ако нису на енглеском језику и ако Банка то затражи, уз њих се доставља овјерени превод на енглески језик и, у том случају, мјеродавна је верзија на енглеском језику.

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-449-32/24

21. фебруара 2024. године

Сарајево

Председавајући

Жељко Комшић, с. р.

41

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-2695/23 od 31. januara 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovnoj sjednici, održanoj 21. februara 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA O UZAJAMNOM IZUZEĆU OD ZAHTJEVA ZA ULAZNU VIZU

Član 1.

Ratifikuje se Memorandum o razumijevanju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o uzajamnom izuzeću od zahtjeva za ulaznu vizu, koji je potpisan 6. novembra 2023. godine u Dubaiju, na bosanskom, hrvatskom, srpskom, arapskom i engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Memoranduma glasi:

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA O UZAJAMNOM IZUZEĆU OD ZAHTJEVA ZA ULAZNU VIZU

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Ujedinjenih Arapskih Emirata, u daljem tekstu zajedno "Strane", a pojedinačno "Strana",

U želji za razvijanjem bilateralnih odnosa i jačanjem postojeće saradnje između dvije države,

Potvrđujući svoju spremnost da svoje građane izuzmu od obaveze pribavljanja viza pri ulasku na teritoriju druge strane,

Uzimajući u obzir Bečku konvenciju o diplomatskim odnosima iz 1961. godine i Bečku konvenciju o konzularnim odnosima iz 1963. godine, su dogovorili sljedeće:

Član 1.

Državljanima dvije države koji su nosioci sljedećih pasoša su izuzeti od obaveze pribavljanja viza:

a) Za državljane Ujedinjenih Arapskih Emirata: diplomatski, posebni, službeni i obični pasoši, koji su važeći za period koji nije kraći od šest mjeseci.

b) Za državljane Bosne i Hercegovine: diplomatski, službeni i obični pasoši, koji su važeći za period koji nije kraći od šest mjeseci.

Član 2.

(1) Svaka Strana dozvoljava državljanima druge Strane koji su nosioci pasoša navedenih u članu 1. ulazak, izlazak i tranzit kroz teritoriju druge Strane bez ulazne vize i bez naknade.

(2) Svaka Strana dozvoljava državljanima druge Strane koji su nosioci pasoša navedenih u članu 1. da borave na njenoj teritoriji bez ulazne vize u periodu koji nije duži od devedeset (90) dana u bilo kojem periodu od 180 dana, koji prethodi svakom danu boravka.

(3) Na državljane svake Strane koji namjeravaju ostati duže od devedeset (90) dana će se primjenjivati neophodna procedura za dobivanje vize u skladu sa važećim državnim propisima svake zemlje.

Član 3.

(1) U slučaju da bilo koja Strana imenuje nekog od svojih državljana u svoje diplomatske misije ili konzularna predstavništva na teritoriji druge Strane, obavještava drugu Stranu o svom imenovanju po dolasku imenovanog na njenu

teritoriju i njenom/njegovom konačnom odlasku sa teritorije druge Strane.

(2) Državljeni jedne Strane koji su nosioci važećih diplomatskih pasoša, a koji su akreditirani u diplomatske misije ili konzularna predstavništva na teritoriji druge Strane, se izuzimaju od obaveze posjedovanja vize za ulazak, izlazak i tranzit ili boravak na teritoriji druge Strane tokom cijelog perioda trajanja njihove službene misije.

(3) Izuzeće od pribavljanja viza koje se spominje u stavu (2) ovog člana se također primjenjuje na članove domaćinstva koji prate člana diplomatske misije ili konzularnog predstavništva pod uslovom da imaju važeći diplomatski pasoš Strane koja ih šalje.

(4) Diplomate i njihove porodice iz stava (2) i (3) podnose zahtjev za boravišnu dozvolu u skladu sa važećim državnim propisima svake države domaćina.

Član 4.

(1) Dvije Strane će diplomatskim putem razmijeniti uzorke svojih pasoša koji su navedeni u članu 1. prije datuma stupanja na snagu ovog Memoranduma o razumijevanju.

(2) U slučaju da bilo koja Strana uvede bilo kakve izmjene i dopune u svoje pasoše, drugoj Strani se dostavljaju uzorci ovih novih pasoša prije datuma njihovog uvođenja.

(3) Obje Strane obavještavaju jedna drugu u slučaju uvođenja bilo kakvih izmjena i dopuna na svoje državne zakone i propise koji se odnose na pasoše navedene u članu 1. prije stupanja na snagu takvih izmjena.

Član 5.

Državljeni bilo koje Strane koji imaju važeći pasoš naveden u članu 1. nemaju pravo da rade bilo koji posao ili da studiraju na teritoriji druge Strane osim ako dobiju dozvolu u skladu sa relevantnim zakonima i propisima koji se primjenjuju u zemlji domaćina.

Član 6.

(1) Državljeni svake Strane mogu ući na teritoriju druge Strane samo preko graničnih prelaza određenih za međunarodni putnički saobraćaj.

(2) Državljeni svake Strane koji su nosioci pasoša navedenih u članu 1. će poštovati zakone i propise koji su na snazi na teritoriji druge Strane tokom trajanja svog boravka.

Član 7.

(1) Svaka Strana ima pravo da odbije ulazak ili boravak na svojoj teritoriji bilo kojim nosiocima pasoša navedenim u članu 1. koje može smatrati persona non grata ili nepoželjnim osobama.

(2) U slučaju da se pasoš državljanina jedne Strane izgubi ili ošteti na teritoriji druge Strane, on/ona će obavijestiti nadležni organ te Strane kako bi isti mogao da preduzme odgovarajuće mjere. Nadležna diplomatska misija ili konzularno predstavništvo prve Strane će izdati novi pasoš ili putnu ispravu svom državljaninu u skladu sa važećim zakonima i propisima i obavijestiti će nadležne organe Strane domaćina.

Član 8.

Obje Strane izražavaju spremnost da osiguraju najviši nivo sigurnosti svojih pasoša i putnih isprava radi zaštite od

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-50-1-449-33/24
21. februara 2024. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Željko Komšić, s. r.

falsifikovanja. Oni će uzeti u obzir minimalne standarde sigurnosti za mašinski čitljive putne isprave koje preporučuje Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo.

Član 9.

Ovaj Memorandum o razumijevanju ne utiče na prava i obaveze dviju Strana koje proizilaze iz konvencija i drugih međunarodnih sporazuma u kojima su jedna ili obje strane.

Član 10.

Sve nesuglasice koje proističu iz tumačenja ili provođenja ovog Memoranduma o razumijevanju rješavat će se sporazumno diplomatskim putem.

Član 11.

(1) Ovaj Memorandum o razumijevanju može biti izmijenjen ili dopunjen djelimično ili u cjelosti uz pisanu saglasnost Strana diplomatskim putem.

(2) Sve izmjene i dopune ovog Memoranduma o razumijevanju će biti međusobno dogovorene između dvije Strane diplomatskim putem, razmjenom zvaničnih nota.

(3) Takve izmjene i dopune stupaju na snagu kako je predviđeno članom 12. ovog Memoranduma o razumijevanju.

(4) Svaka Strana može obustaviti primjenu ovog Memoranduma o razumijevanju, bilo u potpunosti ili djelimično, iz razloga državne sigurnosti, javnog reda ili javnog zdravlja. Svaka takva obustava će biti odmah saopštena drugoj Strani diplomatskim putem. Ova obustava neće uticati na državljane dviju zemalja koji borave na teritoriji druge Strane.

Član 12.

(1) Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu trideset (30) dana nakon potpisivanja i ostaje na snazi na neodređeni period.

(2) Za Bosnu i Hercegovinu, stupanje na snagu kako je navedeno u stavu (1) će značiti privremenu primjenu do okončanja internih procedura za stupanje na snagu.

(3) Ovaj Memorandum o razumijevanju može da raskine bilo koja Strana dostavljanjem pisanog obavještenja diplomatskim putem. U tom slučaju, ovaj Memorandum o razumijevanju prestaje da važi nakon devedeset (90) dana od datuma dostavljanja obavještenja o raskidu drugoj Strani diplomatskim putem.

U POTVRDU GORE NAVEDENOG su dole potpisani, propisno ovlašteni za to, potpisali ovaj Memorandum o razumijevanju na dole navedene datume:

Sačinjeno udana.....20..... u dva primjerka, svaki na bosanskom, hrvatskom, srpskom, arapskom i engleskom jeziku, s tim da su svi tekstovi podjednako vjerodostojni. U slučaju neslaganja u tumačenju teksta ovog Memoranduma o razumijevanju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

ZA VIJEĆE MINISTARA UJEDINJENIH ARAPSKIH
BOSNE I HERCEGOVINE EMIRATA

Na temelju članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-2695/23 od 31. siječnja 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovitoj sjednici, održanoj 21. veljače 2024. godine, donijelo

ODLUKU O RATIFIKACIJI MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA O UZAJAMNOM IZUZEĆU OD ZAHTJEVA ZA ULAZNU VIZU

Članak 1.

Ratificira se Memorandum o razumijevanju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o uzajamnom izuzeću od zahtjeva za ulaznu vizu, koji je potpisan 6. studenoga 2023. godine u Dubaiju, na hrvatskome, srpskom, bosanskom, arapskom i engleskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Memoranduma glasi:

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA O UZAJAMNOM IZUZEĆU OD ZAHTJEVA ZA ULAZNU VIZU

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Ujedinjenih Arapskih Emirata, u daljem tekstu zajedno "Strane", a pojedinačno "Strana",

U želji za razvijanjem bilateralnih odnosa i jačanjem postojeće suradnje između dvije države,

Potvrđujući svoju spremnost da svoje građane izuzmu od obveze pribavljanja viza pri ulasku na teritorij druge strane,

Uzimajući u obzir Bečku konvenciju o diplomatskim odnosima iz 1961. godine i Bečku konvenciju o konzularnim odnosima iz 1963. godine,
su dogovorili sljedeće:

Članak 1.

Državljeni dvije države koji su nositelji sljedećih putovnica su izuzeti od obveze pribavljanja viza:

a) Za državljane Ujedinjenih Arapskih Emirata: diplomatske, posebne, službene i obične putovnice, koje su važeće za period koji nije kraći od šest mjeseci.

b) Za državljane Bosne i Hercegovine: diplomatske, službene i obične putovnice, koje su važeće za period koji nije kraći od šest mjeseci.

Članak 2.

(1) Svaka Strana dozvoljava državljanima druge Strane koji su nositelji putovnica navedenih u članku 1. ulazak, izlazak i tranzit kroz teritorij druge Strane bez ulazne vize i bez naknade.

(2) Svaka Strana dozvoljava državljanima druge Strane koji su nositelji putovnica navedenih u članku 1. da borave na njenom teritoriju bez ulazne vize u razdoblju koji nije dulji od devedeset (90) dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana, koji prethodi svakom danu boravka.

(3) Na državljane svake Strane koji namjeravaju ostati dulje od devedeset (90) dana će se primjenjivati neophodna procedura za dobivanje vize sukladno važećim državnim propisima svake zemlje.

Članak 3.

(1) U slučaju da bilo koja Strana imenuje nekog od svojih državljana u svoje diplomatske misije ili konzularna predstavništva na teritoriju druge Strane, informira drugu Stranu o svom imenovanju po dolasku imenovanog na njen teritorij i njenom/njegovom konačnom odlasku s teritorija druge Strane.

(2) Državljeni jedne Strane koji su nositelji važećih diplomatskih putovnica, a koji su akreditirani u diplomatske

misije ili konzularna predstavništva na teritoriju druge Strane, se izuzimaju od obveze posjedovanja vize za ulazak, izlazak i tranzit ili boravak na teritoriju druge Strane tokom cijelog razdoblja trajanja njihove službene misije.

(3) Izuzeće od pribavljanja viza koje se spominje u stavku (2) ovog člana se također primjenjuje na članove domaćinstva koji prate člana diplomatske misije ili konzularnog predstavništva pod uvjetom da imaju važeću diplomatsku putovnicu Strane koja ih šalje.

(4) Diplomate i njihove obitelji iz stavka (2) i (3) podnose zahtjev za boravišnu dozvolu sukladno sa važećim državnim propisima svake države domaćina.

Članak 4.

(1) Dvije Strane će diplomatskim putem razmijeniti uzorke svojih putovnica koje su navedene u članku 1. prije datuma stupanja na snagu ovog Memoranduma o razumijevanju.

(2) U slučaju da bilo koja Strana uvede bilo kakve izmjene i dopune u svoje putovnice, drugoj Strani se dostavljaju uzorci ovih novih putovnica prije datuma njihovog uvođenja.

(3) Obje Strane informiraju jedna drugu u slučaju uvođenja bilo kakvih izmjena i dopuna na svoje državne zakone i propise koji se odnose na putovnice navedene u članku 1. prije stupanja na snagu takvih izmjena.

Članak 5.

Državljeni bilo koje Strane koji imaju važeću putovnicu navedenu u članku 1. nemaju pravo raditi bilo koji posao ili studirati na teritoriju druge Strane osim ako dobiju dozvolu sukladno relevantnim zakonima i propisima koji se primjenjuju u zemlji domaćina.

Članak 6.

(1) Državljeni svake Strane mogu ući na teritorij druge Strane samo preko graničnih prijelaza određenih za međunarodni putnički promet.

(2) Državljeni svake Strane koji su nositelji putovnica navedenih u članku 1. će poštovati zakone i propise koji su na snazi na teritoriju druge Strane tijekom trajanja svog boravka.

Članak 7.

(1) Svaka Strana ima pravo odbiti ulazak ili boravak na svom teritoriju bilo kojim nositeljima putovnica navedenih u članku 1. koje može smatrati persona non grata ili nepoželjnim osobama.

(2) U slučaju da se putovnica državljanina jedne Strane izgubi ili ošteti na teritoriju druge Strane, on/ona će informirati nadležno tijelo te Strane kako bi isti mogao poduzeti odgovarajuće mjere. Nadležna diplomatska misija ili konzularno predstavništvo prve Strane će izdati novu putovnicu ili putnu ispravu svom državljaninu sukladno važećim

zakonima i propisima i informirat će nadležna tijela Strane domaćina.

Članak 8.

Objе Strane izražavaju spremnost osigurati najvišu razinu sigurnosti svojih putovnica i putnih isprava radi zaštite od falsificiranja. Oni će uzeti u obzir minimalne standarde sigurnosti za strojno čitljive putne isprave koje preporučuje Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo.

Članak 9.

Ovaj Memorandum o razumijevanju ne utiče na prava i obveze dviju Strana koje proizilaze iz konvencija i drugih međunarodnih sporazuma u kojima su jedna ili obje strane.

Članak 10.

Sve nesuglasice koje proističu iz tumačenja ili provođenja ovog Memoranduma o razumijevanju rješavat će se sporazumno diplomatskim putem.

Članak 11.

(1) Ovaj Memorandum o razumijevanju može biti izmijenjen ili dopunjen djelimično ili u cjelosti uz pisanu suglasnost Strana diplomatskim putem.

(2) Sve izmjene i dopune ovog Memoranduma o razumijevanju biti će međusobno dogovorene između dvije Strane diplomatskim putem, razmjenom zvaničnih nota.

(3) Takve izmjene i dopune stupaju na snagu kako je predviđeno člankom 12. ovog Memoranduma o razumijevanju.

(4) Svaka Strana može obustaviti primjenu ovog Memoranduma o razumijevanju, bilo u potpunosti ili djelimično, iz razloga državne sigurnosti, javnog reda ili javnog zdravlja. Svaka takva obustava biti će odmah priopćena drugoj

Članak 3.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenome glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 01-50-1-449-33/24
21. veljače 2024. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Željko Komšić, v. r.

Strani diplomatskim putem. Ova obustava neće uticati na državljane dviju zemalja koji borave na teritoriju druge Strane.

Članak 12.

(1) Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu trideset (30) dana nakon potpisivanja i ostaje na snazi na neodređeno razdoblje.

(2) Za Bosnu i Hercegovinu, stupanje na snagu kako je navedeno u stavku (1) će značiti privremenu primjenu do okončanja internih procedura za stupanje na snagu.

(3) Ovaj Memorandum o razumijevanju može raskinuti bilo koja Strana dostavljanjem pisane obavijesti diplomatskim putem. U tom slučaju, ovaj Memorandum o razumijevanju prestaje važiti nakon devedeset (90) dana od datuma dostavljanja obavijesti o raskidu drugoj Strani diplomatskim putem.

U POTVRDU GORE NAVEDENOG su dole potpisani, propisno ovlašteni za to, potpisali ovaj Memorandum o razumijevanju na dole navedene datume:

Sačinjeno udana.....20..... u dva primjerka, svaki na hrvatskom, srpskom, bosanskom, arapskom i engleskom jeziku, s tim da su svi tekstovi podjednako vjerodostojni. U slučaju neslaganja u tumačenju teksta ovog Memoranduma o razumijevanju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

ZA VIJEĆE MINISTARA UJEDINJENIH ARAPSKIH
BOSNE I HERCEGOVINE EMIRATA

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број: 01,02-21-1-2695/23 од 31. јануара 2024. године), Предсједништво Босне и Херцеговине, на 11. редовној сједници, одржаној 21. фебруара 2024. године, донијело је

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ МЕМОРАНДУМА О РАЗУМИЈЕВАЊУ ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ УЈЕДИЊЕНИХ АРАПСКИХ ЕМИРАТА О УЗАЈАМНОМ ИЗУЗЕЋУ ОД ЗАХТЈЕВА ЗА УЛАЗНУ ВИЗУ

Члан 1.

Ратификује се Меморандум о разумијевању између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Уједињених Арапских Емирата о узајамном изузећу од захтјева за улазну визу, који је потписан 6. новембра 2023. године у Дубаију, на српском, босанском, хрватском, арапском и енглеском језику.

Члан 2.

Текст Меморандума гласи:

МЕМОРАНДУМ О РАЗУМИЈЕВАЊУ ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ УЈЕДИЊЕНИХ АРАПСКИХ ЕМИРАТА О УЗАЈАМНОМ ИЗУЗЕЋУ ОД ЗАХТЈЕВА ЗА УЛАЗНУ ВИЗУ

Савјет министара Босне и Херцеговине и Влада Уједињених Арапских Емирата, у даљем тексту заједно "Стране", а појединачно "Страна",

У жељи за развијањем билатералних односа и јачањем постојеће сарадње између двије државе,

Потврђујући своју спремност да своје грађане изузму од обавезе прибављања виза при уласку на територију друге стране,

Узимајући у обзир Бечку конвенцију о дипломатским односима из 1961. године и Бечку конвенцију о конзуларним односима из 1963. године, су договорили следеће:

Члан 1.

Држављани двије државе који су носиоци следећих пасоша су изузети од обавезе прибављања виза:

а) За држављане Уједињених Арапских Емирата: дипломатски, посебни, службени и обични пасоши, који су важећи за период који није краћи од шест мјесеци.

б) За држављане Босне и Херцеговине: дипломатски, службени и обични пасоши, који су важећи за период који није краћи од шест мјесеци.

Члан 2.

(1) Свака Страна дозвољава држављанима друге Стране који су носиоци пасоша наведених у члану 1. улазак, излазак и транзит кроз територију друге Стране без улазне визе и без накнаде.

(2) Свака Страна дозвољава држављанима друге Стране који су носиоци пасоша наведених у члану 1. да бораве на њеној територији без улазне визе у периоду који није дужи од деведесет (90) дана у било којем периоду од 180 дана, који претходи сваком дану боравка.

(3) На држављане сваке Стране који намјеравају остати дуже од деведесет (90) дана ће се примјењивати неопходна процедура за добивање визе у складу са важећим државним прописима сваке земље.

Члан 3.

(1) У случају да било која Страна именује неког од својих држављана у своје дипломатске мисије или конзуларна представништва на територији друге Стране, обавјештава другу Страну о свом именовању по доласку именованог на њену територију и њеном/његовом коначном одласку са територије друге Стране.

(2) Држављани једне Стране који су носиоци важећих дипломатских пасоша, а који су акредитирани у дипломатске мисије или конзуларна представништва на територији друге Стране, се изузимају од обавезе посједовања визе за улазак, излазак и транзит или боравак на територији друге Стране током цијелог периода трајања њихове службене мисије.

(3) Изузеће од прибављања виза које се спомиње у ставу (2) овог члана се такођер примјењује на чланове домаћинства који прате члана дипломатске мисије или конзуларног представништва под условом да имају важећи дипломатски пасош Стране која их шаље.

(4) Дипломате и њихове породице из става (2) и (3) подносе захтјев за боравишну дозволу у складу са важећим државним прописима сваке државе домаћина.

Члан 4.

(1) Двије Стране ће дипломатским путем размијенити узорке својих пасоша који су наведени у члану 1. прије датума ступања на снагу овог Меморандума о разумијевању.

(2) У случају да било која Страна уведе било какве измјене и допуне у своје пасоше, другој Страни се достављају узорци ових нових пасоша прије датума њиховог увођења.

(3) Обје Стране обавјештавају једна другу у случају увођења било каквих измјена и допуна на своје државне законе и прописе који се односе на пасоше наведене у члану 1. прије ступања на снагу таквих измјена.

Члан 5.

Држављани било које Стране који имају важећи пасош наведен у члану 1. немају право да раде било који посао или да студирају на територији друге Стране осим ако добију дозволу у складу са релевантним законима и прописима који се примјењују у земљи домаћина.

Члан 6.

(1) Држављани сваке Стране могу ући на територију друге Стране само преко граничних прелаза одређених за међународни путнички саобраћај.

(2) Држављани сваке Стране који су носиоци пасоша наведених у члану 1. ће поштовати законе и прописе који су на снази на територији друге Стране током трајања свог боравка.

Члан 7.

(1) Свака Страна има право да одбије улазак или боравак на својој територији било којим носиоцима пасоша наведених у члану 1. које може сматрати персону нон грата или непожељним особама.

(2) У случају да се пасош држављанина једне Стране изгуби или оштети на територији друге Стране, он/она ће обавијестити надлежни орган те Стране како би исти могао да предузме одговарајуће мјере. Надлежна дипломатска мисија или конзуларно представништво прве Стране ће издати нови пасош или путну исправу свом држављанину у складу са важећим законима и прописима и обавијестити ће надлежне органе Стране домаћина.

Члан 8.

Обје Стране изражавају спремност да осигурају највиши ниво безбједности својих пасоша и путних исправа ради заштите од фалсификовања. Они ће узети у обзир минималне стандарде безбједности за машински читљиве путне исправе које препоручује Међународна организација за цивилно ваздухопловство.

Члан 9.

Овај Меморандум о разумијевању не утиче на права и обавезе двију Страна које произилазе из конвенција и других међународних споразума у којима су једна или обје стране.

Члан 10.

Све несугласице које проистичу из тумачења или провођења овог Меморандума о разумијевању рјешават ће се споразумно дипломатским путем.

Члан 11.

(1) Овај Меморандум о разумијевању може бити измијењен или допуњен дјелимично или у цјелости уз писану сагласност Страна дипломатским путем.

(2) Све измјене и допуне овог Меморандума о разумијевању ће бити међусобно договорене између двије Стране дипломатским путем, размјеном званичних нота.

(3) Такве измјене и допуне ступају на снагу како је предвиђено чланом 12. овог Меморандума о разумијевању.

(4) Свака Страна може обуставити примјену овог Меморандума о разумијевању, било у потпуности или дјелимично, из разлога државне безбједности, јавног реда или јавног здравља. Свака таква обустава ће бити одмах саопштена другој Страни дипломатским путем. Ова обустава неће утицати на држављане двију земаља који бораве на територији друге Стране.

Члан 12.

(1) Овај Меморандум о разумијевању ступа на снагу тридесет (30) дана након потписивања и остаје на снази на неодређени период.

(2) За Босну и Херцеговину, ступање на снагу како је наведено у ставу (1) ће значити привремену примјену до окончања интерних процедура за ступање на снагу.

(3) Овај Меморандум о разумијевању може да раскине било која Страна достављањем писаног обавјештења дипломатским путем. У том случају, овај Меморандум о

разумијевању престаје да важи након деведесет (90) дана од датума достављања обавјештења о раскиду другој Страни дипломатским путем.

У ПОТВРДУ ГОРЕ НАВЕДЕНОГ су доле потписани, прописно овлаштени за то, потписали овај Меморандум о разумијевању на доле наведене датуме:

Сачињено дана.....20..... у два примјерка, сваки на српском, босанском, хрватском,

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-449-33/24
21. фебруара 2024. године
Сарајево

Председавајући
Жељко Комшић, с. р.

42

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-2696/23 od 31. januara 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovnoj sjednici, održanoj 21. februara 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O FINANSIRANJU GODIŠNJEG AKCIONOG PLANA ZA BOSNU I HERCEGOVINU ZA 2022. GODINU IZMEĐU EVROPSKE UNIJE KOJU PREDSTAVLJA EVROPSKA KOMISIJA I BOSNE I HERCEGOVINE KOJU PREDSTAVLJA DIREKCIJA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

Члан 1.

Ratifikuje se Sporazum o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022. godinu, između Evropske unije koju predstavlja Evropska komisija i Bosne i Hercegovine koju predstavlja Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, koji je potpisan 19. septembra 2023. godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Члан 2.

Текст Споразума у преводу гласи:

SPORAZUM O FINANSIRANJU

POSEBNI USLOVI

Evropska komisija, u daljnjem tekstu "Komisija" koja djeluje u ime Evropske unije, u daljnjem tekstu "Unija", s jedne strane,

i Bosna i Hercegovina, u daljnjem tekstu "Korisnik programa IPA III", koju predstavlja Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, s druge strane,

sporazumjele su se kako slijedi:

Члан 1 - Program

(1) Unija pristaje finansirati, a Korisnik programa IPA III prihvata finansiranje sljedećeg programa:

Godišnji akcioni plan u korist Bosne i Hercegovine za 2022. godinu

koji se sastoji od sljedećih akcija:

Akcija 1. EU podrška pravosuđu (EU Support to Justice);

Akcija 2. EU za reformu javne uprave (PAR) Povećani administrativni kapaciteti (EU4 Public Administration Reform (PAR) Increased Administrative Capacity);

Akcija 3. EU za upravljanje javnim finansijama (EU4PFM) (EU4 Public Finance Management);

Akcija 4. Program evropskih integracija (EU Integration Facility);

Akcija 5. EU za okoliš i klimatske promjene (EU4 Environment and Climate Change);

Akcija 6. EU za ljude (Zapošljavanje i socijalna zaštita) (EU4People (Employment and Social Protection)).

Број глобалне обавезе: JAD.1045709

арапском и енглеском језику, с тим да су сви текстови подједнако вјеродостојни. У случају неслагања у тумачењу текста овог Меморандума о разумијевању, мјеродаван је текст на енглеском језику.

ЗА САВЈЕТ МИНИСТАРА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ЗА ВЛАДУ
УЈЕДИЊЕНИХ
АРАПСКИХ ЕМИРАТА

Ovaj program se finansira sredstvima iz budžeta Unije na osnovu sljedećeg osnovnog akta: Instrument pretpriступне помоћи, IPA III¹.

(2) Ukupni procijenjeni troškovi ovog programa iznose 45.500.000,00 eura, a najveći mogući doprinos Unije ovom programu utvrđen je u iznosu od 45.500.000,00 eura. Od Korisnika programa IPA III ne očekuje se nikakav finansijski doprinos.

(3) Program će se provoditi u skladu s Akcionim dokumentima koji su navedeni u Dodatku I.

Члан 2 - Period izvršenja i operativni period provođenja

(1) Period izvršenja ovog sporazuma o finansiranju definiran u članu 12. Dodatka II (Opći uslovi) određen je na 12 godina od sklapanja ovog sporazuma o finansiranju.

(2) Trajanje operativnog perioda provođenja, kako je definirano u članu 12. Dodatka II (Opći uslovi), postavljeno je na 6 godina od zaključenja ovog sporazuma o finansiranju.

Члан 3 - Adrese i obavještenja

Sva obavještenja koja se odnose na provođenje ovog sporazuma o finansiranju će biti u pisanom obliku i izričito će se pozivati na ovaj program kako je definirano u članu 1, stav 1. i šalju se na sljedeće adrese:

(1) za Komisiju:

Generalna direkcija za susjedstvo i pregovore o proširenju (DG NEAR)

Direkcija D

Rue de la Loi 15

¹ Uredba (EU) br. 2021/1529 Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. septembra 2021. godine kojom se uspostavlja Instrument pretpriступне помоћи (IPA III), SL L 330, 20. 09. 2021, str. 1.

Evropska komisija
B-1049 Bruxelles, Belgija
NEAR-D4@ec.europa.eu
(2) za Korisnika programa IPA III:
Državni IPA koordinator, direktor
Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Đoke Mazalića 5

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

e-mail: kabinet.dei@dei.gov.ba

Član 4 - Kontakt-osoba za OLAF

Kontakt-osoba Korisnika programa IPA III s odgovarajućim ovlaštenjima za direktnu saradnju s Evropskim uredom za borbu protiv prevara (OLAF), s ciljem olakšavanja operativnih aktivnosti OLAF-a je:

Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine

e-mail: cfcu@mft.gov.ba

Član 5 - Okvirni sporazumi o finansijskom partnerstvu

Program će se provoditi u skladu s odredbama Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu (FFPA) između Evropske komisije i Bosne i Hercegovine o aranžmanima za provođenje finansijske pomoći Unije Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III), koji je stupio na snagu 20. septembra 2022. godine (u daljnjem tekstu: "Okvirni sporazum"). Ovaj sporazum o finansiranju nadopunjuje odredbe Okvirnog sporazuma. U slučaju sukoba između, s jedne strane, odredbi ovog sporazuma o finansiranju i, s druge strane, odredbi Okvirnog sporazuma, odredbe Okvirnog sporazuma će imati prednost.

Član 6 – Dodaci

(1) Ovaj sporazum o finansiranju sastoji se od:

a) ovih posebnih uslova;

b) Dodatka I: Akcioni dokumenti koji detaljno opisuju ciljeve, očekivane rezultate, aktivnosti, metode provođenja i budžet;

- Dodatak I.1. Akcija 1: EU podrška pravosuđu;

- Dodatak I.2. Akcija 2: EU za reformu javne uprave (PAR) Povećani administrativni kapaciteti;

- Dodatak I.3. Akcija 3. EU za upravljanje javnim finansijama (EU4PFM);

- Dodatak I.4. Akcija 4. Program evropskih integracija;

- Dodatak I.5. Akcija 5. EU za okoliš i klimatske promjene;

- Dodatak I.6. Akcija 6. EU za ljude (Zapošljavanje i socijalna zaštita);

- Dodatak IA: Budžetska tabela.

(c) Dodatka II: Opći uslovi.

(2) U slučaju suprotnosti između odredbi Dodataka i odredbi ovih posebnih uslova, prednost se daje odredbama Posebnih uslova. U slučaju suprotnosti između odredbi Dodataka I i odredbi Dodatka II, prednost se daje odredbama Dodatka II.

Član 7 – Zaključivanje i stupanje na snagu

Ovaj sporazum o finansiranju smatra se zaključenim na dan kada ga potpiše posljednja strana, a najkasnije do 31. decembra 2023. godine.

Ovaj sporazum o finansiranju stupa na snagu na dan kada ga potpiše posljednja strana.

Ovaj sporazum o finansiranju je sastavljen u dva istovjetna primjerka na engleskom jeziku, od kojih je jedan predan Komisiji, a jedan Korisniku programa IPA III.

Za Korisnika programa IPA III: Za Komisiju:

g. Edin Dilberović

gđa Michela Matuella

Direkcija za evropske integracije v. d. direktora DG NEAR

Vijeće Ministara
Bosne i Hercegovine
Datum:
Potpis:

Direkcija D, Brisel
Datum:
Potpis:

Dodatak I.1

Sporazuma o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcioni dokument za EU podršku pravosuđu

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Godišnji akcioni plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022. Akcioni dokument - EU podrška pravosuđu			
OPSYS	ACT-61466; JAD.1045709			
Osnovni akt	Finansirano u okviru Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III)			
Inicijative Tim Evropa (Team Europe)	Ne			
Zona koja ima koristi od akcije	Ova akcija će se provoditi u Bosni i Hercegovini			
Programski dokument	Programski okvir IPA III			
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA				
Prozor i tematski prioritet	Prozor 1 – Vladavina prava, osnovna prava i demokratija Tematski prioritet 1: Pravosuđe Tematski prioritet 5: Osnovna prava			
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG: Cilj 16 Mir, pravda i jake institucije Drugi značajni ciljevi održivog razvoja: Cilj 5. Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica			
DAC kod(ovi) ¹	Glavna DAC šifra: 15130 Razvoj prava i pravosuđa Podkod 1 – 15131 Politika pravosuđa, zakona i reda, planiranje i administracija Podšifra 2 – 15134 Pravosudni poslovi			
Glavni kanal isporuke @	Bilateralni			
Markeri ² (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike @	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	X
	Pomoć okolišu	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	X	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba sa invaliditetom	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana ³	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije @	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

¹ DAC sektori (šifre i opisi) navedeni su u prvom i četvrtom stupcu kartice "kodovi namjene" u sljedećem dokumentu: <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/dacandcrsodelists.htm>

² Za smjernice, pogledajte <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/> Idite na "Prikupljanje podataka i resursi za izvješioce", odaberite Dodatak 2, priloge 18 (politika) i 19 (Rio) direktive o izvješćavanju.

Ako je akcija označena u DAC obrascu kao doprinos jednom od ciljeva opće politike ili RIO načelima kao glavni cilj ili značajan cilj, to bi trebalo biti prikazano u matrici logičkog okvira (u lancu rezultata i/ili pokazateljima).

³ Provjerite Priručnik o markeru politike prehrane OECD-DAC-a (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

	Prilagodavanje klimatskim promjenama	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri ¹	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	X	<input type="checkbox"/>
	Migracija ²	<input type="checkbox"/> X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
PODACI O BUDŽETU				
Relevantni iznosi	Budžetska linija: 15.020101.01 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 3 500 000 Ukupni iznos doprinosa iz budžeta EU u EUR: 3 500 000			
UPRAVLJANJE I PROVEDBA				
Modaliteti provedbe (vrsta finansiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Direktno upravljanje putem: - Grantova			
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	Prioriteti: "Digitalna tranzicija", "Upravljanje, vladavina prava, PAR"			
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o finansiranju	Najkasnije do 31. decembra 2023.			
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavci i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o finansiranju, sa izuzetkom slučajeva navedenih u članu 114(2) Finansijske uredbe			
Indikativni [operativno provedbeni] [prihvatljivi] period	72 mjeseca nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju			
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o finansiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju			

1.2. Sažetak akcije

Specifični cilj Akcije u potpunosti je u skladu s fokusom programskog okvira IPA III na poboljšanje efikasnosti, integriteta, kvaliteta, odgovornosti, neovisnosti i pristupa pravosuđnom sistemu u Bosni i Hercegovini. Akcija "EU podrška pravosuđu" ima za cilj doprinijeti usklađivanju pravosuđnog sistema Bosne i Hercegovine s evropskim standardima i pravnom tečevinom EU. To će se postići izgradnjom vještina i kapaciteta službenika uključenih u pravosuđe, što će zauzvrat osigurati bolji rad, poboljšani kvalitet sudskih odluka i profesionalizam pravosuđnog sistema u skladu s ciljevima IPA III.

¹ [1]Ovi markeri imaju drugačiji opseg/obrazloženje od DAC kodova. Oni se izvlače iz nivoa raspodjele budžeta i naglaska koji se daje akciji u smislu odabranih glavnih ciljeva. Definicija ciljeva, rezultata, aktivnosti u opisu akcije treba biti u skladu s ovim odjeljkom.

² Za detaljne informacije o programiranju migracije i prisilnog raseljavanja, pogledajte tematske smjernice (thematic guidance note) o migraciji i prisilnom raseljavanju; za informacije o migracijskom markeru, pogledati dodatak 2 tematskih smjernica.

Jačanjem profesionalizma, stručnosti i integriteta nosilaca pravosudnih funkcija doprinijet će se povećanju povjerenja građana u pravosudni sistem. Akcija će također pomoći u praćenju provedbe Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (NWCS), rješavanju zaostataka u procesuiranju predmeta ratnih zločina i jačanju forenzičkih kapaciteta Agencije za forenziku na državnom nivou.

Predložena akcija će doprinijeti SDG-u 16: Promovirati miroljubiva i uključiva društva za održivi razvoj, omogućiti pristup pravdi za sve i izgraditi efikasne, odgovorne i uključive institucije na svim nivoima. Poseban fokus intervencije povezan je s ciljem SDG 16.3: Promovirati vladavinu prava na nacionalnom i međunarodnom nivou i osigurati jednak pristup pravdi za sve.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Vladavina prava je u središtu procesa proširenja. Izvještaj Komisije za 2021. ocjenjuje da je Bosna i Hercegovina u ranoj fazi/dostigla je određeni stepen pripreme u području pravosuđa. Nedostaci u oblastima kvaliteta, neovisnosti, efikasnosti i integriteta pravosuđa i dalje postoje i predstavljaju prijetnju vladavini prava u Bosni i Hercegovini. Kao što je predviđeno Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), Bosna i Hercegovina će pridati važnost konsolidaciji vladavine prava i jačanju institucija na svim nivoima, a posebno u pravosuđu. Saradnja će biti usmjerena na jačanje neovisnosti pravosuđa, poboljšanje njegove efikasnosti i institucionalnih kapaciteta, poboljšanje pristupa pravdi.

U svom Mišljenju (Avis) o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji³, Komisija ističe mnoge preostale nedostatke u području vladavine prava i zaključuje da će, kako bi pristupni pregovori bili otvoreni, Bosna i Hercegovina morati postići "potreban stepen usklađenosti s kriterijima za članstvo, a posebno političkim kriterijima iz Kopenhagena koji zahtijevaju stabilnost institucija koje garantuju posebno demokratiju i vladavinu prava". Bosna i Hercegovina "će morati temeljno poboljšati svoj zakonodavni i institucionalni okvir kako bi osigurala ispunjavanje niza prioriteta u pogledu demokratije, vladavine prava, osnovnih prava i reforme javne uprave", od kojih je znatan broj namijenjen poboljšanju ukupne situacije u pogledu vladavine prava u zemlji.

Predložena aktivnost osmišljena je tako da podrži vladavinu prava, demokratiju, poštivanje ljudskih prava i međunarodnog prava u Bosni i Hercegovini i doprinese postizanju ciljeva IPA III prozora 1 usmjerenih na neovisnost, odgovornost, kvalitet i efikasnost pravosuđnog sistema u Bosni i Hercegovina. Specifični cilj predložene aktivnosti je poboljšanje efikasnosti, integriteta, kvaliteta, odgovornosti, neovisnosti i pristupa pravosuđnom sistemu u Bosni i Hercegovini i u potpunosti je usklađen s postojećim politikama u ovoj oblasti. Započela je izrada nove Strategije reforme pravosuđa za razdoblje 2021.-2027. i pratećeg Akcionog plana. Do izrade nove Strategije, ciljevi Akcije su koherentni s prethodnom Strategijom reforme sektora pravde u Bosni i Hercegovini (2014.-2018.) i Akcionim planom (2014.-2018., prod. 2019. i 2020.).

Programom reforme VSTV-a i njegovim provedbenim planom⁴, usvojenim 19. maja 2021. godine, utvrđuju se

³ COM (2019) 261 i SWD (2019) 222

⁴ VSTV je usvojio i Plan implementacije Programa reformi. Sprovođenje odgovarajućih mjera pratiće se kroz izvještaje koji će se pripremati na tromjesečnoj osnovi, pri čemu će Odjel za evropske integracije i strateško planiranje biti zadužen za pripremu tih izvještaja. Rezultati implementacije Programa reformi će se izraziti izradom i/ili donošenjem propisa (podzakonskih

strateška i reformska opredjeljenja VSTV-a i uzimaju u obzir zahtjevi Evropske komisije koji se odnose na pravosuđe u Bosni i Hercegovini.

Nadalje, Akcija će u potpunosti iskoristiti pomoć IPA-e kako bi se doprinijelo fokusiranju na daljnje poboljšanje tranzicijske pravde, uključujući rješavanje slučajeva nestalih osoba povezanih sa sukobom, pristup pravdi za sve građane i poboljšanje profesionalizacije sudaca i tužilaca, te pravosudnog sistema u cjelini, uključujući vještine i sposobnosti dotičnih službenika u pravosuđu.

Neovisnost, efektivnost, odgovornost i efikasnost sudstva

Prioriteti djelovanja su koherentni sa općim ciljevima pomoći EU u okviru Tematskog prioriteta 1, za podršku neovisnim tijelima kao što je Visoko sudsko i tužilačko vijeće (VSTV) i unapređenje pravosudnog sistema u cjelini, pomažući im da u potpunosti preuzmu svoju institucionalnu i upravljačku ulogu i ojačaju neovisnost pravosuđa od izvršne vlasti i osiguraju da sudije i tužioci mogu obavljati svoj posao bez nepotrebnog političkog pritiska.

Iako su uspostavljeni normativni i strateški preduvjeti, sistem krivičnog pravosuđa u Bosni i Hercegovini i dalje se suočava sa izazovima u procesuiranju predmeta ratnih zločina zbog nedostatka stručnih i tehničkih kapaciteta. Usvajanjem Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (NWCS) kao jednog od ključnih zahtjeva navedenih u Mišljenju Komisije za Bosnu i Hercegovinu – ključni prioritet 5, Bosna i Hercegovina je izrazila snažnu opredijeljenost da završi tekuće procese tranzicijske pravde i donese pravdu svim žrtvama i okonča nekažnjivost.

Kroz ovu akciju pružit će se podrška daljnjoj implementaciji Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina koja predstavlja specifičan strateški okvir tranzicijske pravde, koji se isključivo bavi procesuiranjem ratnih zločina, lociranjem i identifikacijom posmrtnih ostataka žrtava ovih zločina, u većini slučajeva i nestalim osobama i nastavkom provođenja forenzičkih aktivnosti u istragama ratnih zločina.

Dalje podsticanje procesa tranzicijske pravde

Bosna i Hercegovina je potpisnica Zajedničke deklaracije o nestalim osobama u okviru Berlinskog procesa za Zapadni Balkan 2018.¹ koju su potpisali šefovi vlada svih zemalja učesnica Berlinskog procesa. Potpisnici su se obavezali da će "...osigurati nepristrasne i efikasne istrage u slučajevima nestalih osoba u skladu sa međunarodnim standardima ljudskih prava..." i "...obavezali su se da će dalje razvijati domaće forenzičke institucije..."

Rješavanje slučajeva nestalih osoba vezanih za sukobe, kojih je u Bosni i Hercegovini ostalo oko 7.500, ne samo da štiti ljudska prava porodica nestalih i promovira mirna i inkluzivna društva, već i značajno doprinosi uspostavljanju vladavine prava omogućavanjem pravosuđu da procesuiraju predmete ratnih zločina. Stoga je važno jačati efikasnost i podizati profesionalne standarde u institucijama koje vode proces i na taj način pružiti stručnu podršku pravosuđu u procesu odgovaranja za osobe nestale u sukobu.

Opredijeljenost Bosne i Hercegovine rješavanju pitanja slučajeva nestalih osoba vezanih za sukobe nedavno je demonstrirana potpisivanjem Tehničkog sporazuma između

Međunarodne komisije za nestale osobe i Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine u junu 2021. godine. Sporazum jača saradnju sa ciljem da se u skladu sa vladavinom prava pronađe što veći broj nestalih osoba, kako bi se podržala prava svih porodica nestalih osoba na istinu i pravdu. Prema Sporazumu, Međunarodna komisija za nestale osobe nastaviti će pružati tehničku pomoć tužilaštvima na svim nivoima i Institutu za nestale osobe u ekshumaciji tajnih grobnica i u mrtvačnicama, kao i obezbjeđivanju DNK testiranja i uparivanju podataka u svrhu identifikacije slučajeva nestalih osoba u vezi sa sukobom. Međunarodna komisija za nestale osobe pomoći će Bosni i Hercegovini da dalje razvije svoje forenzičke kapacitete i približi ih standardima EU. Bosna i Hercegovina, uz pomoć Međunarodne komisije za nestale osobe, do sada je riješila 75 posto od 30.000 osoba prijavljenih kao nestalih kao posljedica sukoba iz 1990-ih, što je rezultat bez presedana na globalnom nivou.

Shodno tome, Akcija će se baviti preporukama Izvještaja stručnjaka o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini (2019.)² u kojem se ističe da se inicijative VSTV-a za poboljšanje kvaliteta pravosuđa moraju konsolidirati i proširiti.

2.2. Analiza problema

Kratka analiza problema

Brzo donošenje pravde, uključujući i one u privrednim predmetima, od najveće je važnosti za održavanje i promoviranje ekonomskog rasta kroz bolje poslovno okruženje, kako je jasno navedeno u Izvještaju stručnjaka o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini. S obzirom da je Bosna i Hercegovina jedna od zemalja s relativno velikim brojem sudija po glavi stanovnika, pravosudni sistem Bosne i Hercegovine svoju efikasnost i kvalitet treba zasnivati na punoj iskorištenosti postojećih sudskih kapaciteta i reorganizaciji poslovnih procesa. Rezultati koje je VSTV BiH postiglo kroz aktivnosti na reorganizaciji poslovnih procesa temelj su za poduzimanje aktivnosti u ovoj oblasti. Analiza dosadašnje obrade predmeta pokazala je da je faza od podnošenja tužbe sudu do uzimanja predmeta u rad od strane dodijeljenog suca preduga. Kvalitetno i efikasno vođenje trgovačkih sudova/trgovačkih odjela omogućuje brzo i dosljedno rješavanje sporova, čime se stvara pravna sigurnost koja će doprinijeti stvaranju atraktivnog okruženja za poslovanje i ulaganja.

Osim toga, tužilaštva se bore s nedostatkom specijalizirane ekspertize i nedovoljnim kapacitetima za efikasno istraživanje privrednog kriminala. U tom cilju, finansijski stručnjaci su pružali podršku tužilaštvima u najsloženijim predmetima privrednog i organiziranog kriminala, korupcije i finansijskih istraga, te pružali rezultate u smislu boljeg kvaliteta istraga i optužnica, bržeg procesuiranja zaostalih predmeta i sl. Finansijske prevare ugrožavaju ekonomsku stabilnost i privredni razvoj, dovode do rasta nezaposlenosti, rasta socijalne napetosti, političkih sukoba i nestabilnosti općenito. Jačanje kapaciteta tužilaštva za istrage privrednog kriminala u konačnici će pomoći u borbi protiv prijetnji integritetu finansijskog sistema. Osim ekonomskog prosperiteta, borba protiv korupcije je od visokog prioriteta za Bosnu i Hercegovinu u procesu usklađivanja s pravnom tečevinom EU.

Dosadašnje aktivnosti Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV) na objavljivanju sudskih odluka provodile su se u saradnji sa Sudom Bosne i Hercegovine, Vrhovnim sudom Republike Srpske, Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine i Apelacionim sudom Brčko Distrikta Bosne i

akata, politika, strategija i sl.), sprovođenjem organizacionih mjera, informatičkim rješenjima (softver, baze podataka, onlajn platforme itd.), razvojem i/ili donošenjem internih dokumenata (planova, izvještaja, analiza i sl.), kroz pripremu i/ili organizaciju i/ili održavanje obuka i primjenom različitih metoda (sprovođenje propisa, uvođenje novih metoda rada, međuinstitucionalna saradnja itd.).
¹ <https://www.icmp.int/wp-content/uploads/2018/09/Deklaracije.pdf>

² <http://europa.ba/wp-content/uploads/2019/12/ExpertReportonRuleofLawissuesinBosniaandHerzegovina.pdf>

Hercegovine. Kako su ovi sudovi najviši sudovi u Bosni i Hercegovini, njihove odluke i pravna stajališta utiču na usklađivanje sudske prakse u okviru njihovih nadležnosti. Odluke nižih sudova objavljuju se u centralnom sistemu samo ako se odnose na predmete koje su donijeli najviši sudovi u Bosni i Hercegovini. S tim u vezi potrebno je unaprijediti transparentnost rada drugostepenih sudova i ujednačavanje sudske prakse na ovom nivou objavljivanjem odluka kantonalnih/okružnih sudova putem centralne baze podataka. Nadalje, VSTV je svjesno da postoji javni interes za uvid u odluke nižih sudova, posebno u predmetima koji su medijski praćeni. Također, odluke nižih sudova važne su za sudske praksu, posebno s obzirom na to da u određenim predmetima vrhovni sudovi ne mogu odlučivati o žalbi zbog zakonskih ograničenja, na primjer: vanparnični predmeti, izvršni, prekršajni predmeti i krivični predmeti za krivična djela za koja je zakonom propisana najviša kazna ili kazna zatvora do 10 godina, ako posebnim zakonom nije određena nadležnost drugog suda. Također, odlučivanje u upravnim sporovima završava na nivou kantona, budući da u ovim sporovima nije propisana mogućnost žalbe. Vrhovni sudovi u tim slučajevima mogu postupati samo po vanrednim pravnim lijekovima čiji je doseg ograničen.

Izveštaj Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2020. navodi da su "vlasti poduzele ograničene mjere kako bi se pozabavile nalazima Izveštaja stručnjaka o pitanjima vladavine prava ("Priebeov izveštaj"). U parlamentarnu proceduru idu izmjene integriteta; njihovo donošenje ključno je za uspostavu vjerodostojnog i rigoroznog sistema provjere finansijskih izveštaja nosilaca pravosudnih funkcija. Trajni i očiti znakovi pogoršanja i dalje zahtijevaju hitne mjere za jačanje integriteta i ponovno sticanje povjerenja građana u pravosuđe. VSTV je u maju 2021. usvojio Program reforme VSTV-a za razdoblje 2021.-2023., uključujući mjere za jačanje kvaliteta, integriteta, efikasnosti pravosuđa i borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije. VSTV mora osigurati njegovu brzu provedbu i hitno omogućiti reforme u oblastima koje su u njegovoj direktnoj nadležnosti, posebno onima koje ne zahtijevaju zakonske izmjene."

U izveštaju Komisije za 2022. o Bosni i Hercegovini naglašava se da se Revidirana državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, usvojena 24. septembra 2020., mora efikasno provoditi¹. Kao što je ranije navedeno, Revidirana državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina uspostavlja sveobuhvatan strateški pristup i strateški okvir za pravosuđe za bavljenje predmetima ratnih zločina pred sudovima i tužilaštvima i propisuje obavezu okončanja nekažnjivosti rješavanjem prioritarnih i složenih predmeta pred pravosuđem na državnom nivou, dok manje složeni predmeti trebaju biti riješeni pred nivoima pravosuđa entiteta i Brčko Distrikta do kraja 2023. godine.

Revidirana Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina se provodi, uprkos propustu Vijeća ministara da imenuje novo nadzorno tijelo. U okviru svog mandata, VSTV je proaktivno nadziralo rad tužilaštava i sudova na provedenju strategije. I dalje je potrebno nadzorno tijelo koje će osigurati sveobuhvatan nadzor, potvrditi odluke potrebne za poboljšanje procesuiranja ratnih zločina, potvrditi provedbu strategije i osigurati kontinuirano finansiranje. Vijeće ministara bi trebalo brzo uspostaviti novo nadzorno tijelo.

Regionalna pravosudna saradnja u procesuiranju predmeta ratnih zločina zahtijeva daljnja poboljšanja. Bilateralni

protokoli o saradnji u predmetima ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida između Tužilaštva Bosne i Hercegovine i tužilaštava Srbije, Hrvatske i Crne Gore pomogli su u smanjenju nekažnjivosti pravosuđa, ali se ne koriste sistematično. Uz pomoć tužioca iz Mehanizma, saradnja sa Srbijom dovela je do većeg broja ustupanja postupaka i podizanja optužnica u predmetima ustupljenim iz Bosne i Hercegovine, ali to je do sada rezultiralo samo jednom osuđujućom presudom. Saradnja s Hrvatskom i dalje se suočava s brojnim preprekama u pogledu pravosudne pomoći, a neke su istrage u toku i nisu dovele do optužnica. Protokol s Crnom Gorom doveo je do istraga nakon ustupanja dokaza iz Mehanizma.

Od 238 predmeta do kraja 2021. godine, 94 postupka (protiv 100 osoba) su u toku zbog nedostupnosti optuženih osoba. Budući da imaju više državljanstava, te osobe često borave u susjednim zemljama. To im omogućuje bijeg od pravde iskorištavanjem zabrana izručenja vlastitih državljana za krivična djela genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina. Oni također imaju koristi od nedostatka napretka susjednih jurisdikcija u rješavanju dotičnih zločina. Srbija još uvijek ne uspijeva izvršiti pravomoćnu kaznu izrečenu u Bosni i Hercegovini 2014. protiv Novaka Đukića, uprkos dostupnosti osnovnih instrumenata međunarodne pravosudne saradnje. Određeni broj međunarodnih potjernica (Crvena potjernica Interpola) koje je Bosna i Hercegovina raspisala za optuženima za ratne zločine i dalje nije proveden. Isto tako, Duško Kornjača optužen za zločine protiv čovječnosti 2015. i Tomislav Kovač optužen za genocid 2018. slobodno borave u Srbiji.

Smanjenje zaostataka u predmetima ratnih zločina koje je u toku i dalje kasni, što dovodi u sumnju dovršetak procesuiranja ratnih zločina do kraja 2023. S procijenjenih 1 210 predmeta u julu 2013., neriješeni predmeti ratnih zločina smanjeni su na 492 (- 59,5%) do kraja 2021.; oko 311 od njih su složeni predmeti (63,5%). Procjenjuje se da su 174 predmeta protiv 393 osobe (35,5% neriješenih predmeta) u toku zbog nedostupnosti osumnjičenih. Bez pojačane regionalne saradnje, do kraja 2023. godine zaostaci u predmetima ratnih zločina uglavnom će se sastojati od osumnjičenih koji nisu dostupni pravosuđu Bosne i Hercegovine. U 2021. godini broj potvrđenih optužnica (13) i stopa osuđujućih presuda (85%) ostali su stabilni u entitetima i Brčko Distriktu. Iako je napredak primjetan na državnom nivou s 15 potvrđenih optužnica i stopom osuđujućih presuda od 86%, još uvijek ima prostora za napredak. Tužilaštvo bi trebalo pojačati napore u procesuiranju najsloženijih predmeta (25 manje složenih predmeta ustupilo je entitetima i Brčko Distriktu u 2021. godini) te nastaviti poboljšavati kvalitet istraga i optužnica.

U izveštaju Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2021. navodi se da je "Neriješena sudbina nestalih osoba zabrinjavajuća. 7.532 osobe još uvijek se vode kao nestale uslijed sukoba. [...] Nedostatak lokalnih forenzičkih kapaciteta [...] otežava identifikaciju. Potrebni su daljnji naponi [...] kako bi se riješilo pitanje osoba koje su nestale u vezi sa sukobima 1990-ih." Od 1996. godine Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP) usmjerava napore da pomogne Bosni i Hercegovini da locira i identificira svoje nestale. ICMP je pomogao pravosuđu Bosne i Hercegovine na svim nivoima i INO-u Bosne i Hercegovine u ekshumaciji nekoliko hiljada masovnih i pojedinačnih grobnica u Bosni i Hercegovini; ICMP je prikupio gotovo 74 000 referentnih uzoraka od srodnika nestalih osoba, obradio preko 53 000 uzoraka DNK iz skeletnih ostataka i izradio DNK izvještaje koji predstavljaju preko 15 000 osoba i gotovo 18 000 izvještaja o reasocijacijama

¹ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2022_en, str.18

pojedinih dijelova tijela. Međutim, oko 7.500 osoba još uvijek se vode kao nestale, a kontinuirano forenzičko vještačenje i podrška nužni su za rješavanje ovog otvorenog pitanja koje još uvijek pogađa veliki dio stanovništva i jedno je od najspornijih političkih pitanja. Osiguravanje nastavka pružanja forenzičkih usluga i njihove održivosti također je ključno za rješavanje slučajeva nestalih migranata, žrtava trgovine ljudima i drugih vrsta krivičnih slučajeva koji uključuju identifikaciju žrtava.

Neriješena sudbina nestalih osoba koje su nestale tokom sukoba 1990-ih ostaje ključno pitanje koje treba riješiti na Zapadnom Balkanu. Uprkos stalnom napretku u identifikaciji (70 osoba u 2021. i 127 u prvoj polovini 2022.), 7 590 osoba i dalje se vode kao nestale kao rezultat sukoba. Potrebni su daljnji naponi na regionalnom nivou putem grupe za nestale osobe osnovane 2018. u okviru Berlinskog procesa za jačanje saradnje".

Opis glavnih aktera

Glavni akteri akcije su: VSTV Bosne i Hercegovine, sudovi, tužilaštva, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (MP), Ministarstvo pravde Republike Srpske (MP RS), Federalno ministarstvo pravde (FMP), deset kantonalnih ministarstava pravde, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Institut za nestale osobe Bosne i Hercegovine, strukovna udruženja, akademska zajednica, nevladine organizacije i drugi organi izvršne vlasti.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

Opći cilj (utjecaj) ove akcije je usklađivanje pravosudnog sistema Bosne i Hercegovine s evropskim standardima i pravnom tečevinom EU.

Specifični cilj(evi) (ishodi) ove akcije su:

1. Unaprijediti efikasnost, integritet, kvalitet, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sistemu u Bosni i Hercegovini.

Rezultati koje ova akcija treba ostvariti, a koji doprinose odgovarajućim specifičnim ciljevima (ishodima), su:

Doprinos ishodu 1 (ili specifičnom cilju 1)

1.1 Povećati nadležnost sudova i tužilaštava

1.2 Jačati integritet nosilaca pravosudnih funkcija

1.3 Dalje poboljšati efikasnost procesuiranja predmeta ratnih zločina u pravosudnom sistemu Bosne i Hercegovine

1.4 Osigurati pružanje forenzičke pomoći u istragama ratnih zločina

Ako se poveća efikasnost, kompetentnost sudova i tužilaštava (Rezultat 1.1), a VSTV, tužilaštva, pravosudna i druga relevantna tijela ostanu predani i uključeni u procese reforme pravosuđa, efikasnost, integritet, kvalitet, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sistemu u Bosni i Hercegovini će biti poboljšani (Ishod 1).

Ako ojača integritet nosilaca pravosudnih funkcija (Rezultat 1.2), a institucije korisnice ostanu uključene u proces reforme pravosuđa, poboljšat će se efikasnost, integritet, kvalitet, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sistemu u Bosni i Hercegovini (Ishod 1).

Ako se osigura pomoć u istragama ratnih zločina (Rezultat 1.3), osigurat će se daljnje smanjenje broja neriješenih predmeta ratnih zločina u Bosni i Hercegovini (Ishod 1).

Ako se osigura pružanje forenzičke pomoći u istragama ratnih zločina (Rezultat 1.4) i ako se lociraju tajne grobnice, ekshumirani i biološki uzorci se podnose Međunarodnoj komisiji za nestale osobe na DNK testiranje, a institucija korisnica ostaje predana daljnjem razvoju svojih DNK sposobnosti, poboljšat će se efikasnost, integritet, kvalitet,

odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sistemu u Bosni i Hercegovini (Ishod 1).

Ako se poboljša efikasnost, integritet, kvalitet, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sistemu u Bosni i Hercegovini (Ishod 1) i relevantna tijela u Bosni i Hercegovini budu opredijeljena da zauzmu usklađen i koordiniran pristup za provedbu reformi u sektoru pravde, pravosudni sistem Bosne i Hercegovine će biti usklađen s evropskim standardima i pravnom tečevinom EU (Utjecaj).

3.2. Indikativne aktivnosti

Aktivnosti u vezi sa Rezultatom 1.1: Povećani učinak i nadležnost sudova i tužilaštava, kao i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV)

Aktivnost 1.1.1: Uspostavljanje sistema trijaže u privrednim odjelima / privrednim sudovima kroz organizaciju poslovnih procesa

Ova aktivnost ima za cilj efikasnije korištenje postojećih ljudskih resursa i kraće vrijeme potrebno za postupanje po predmetima. Ove aktivnosti će omogućiti sudijama da se fokusiraju na donošenje meritornih odluka, što će u konačnici dovesti do veće produktivnosti, poboljšanja kvaliteta sudskih odluka i pravne sigurnosti. Uspostavljanje sistema trijaže u privrednim sudovima/privrednim odjelima pilot sudova odvijalo bi se u dvije faze. Prva faza bi uključivala razvoj sistema trijaže usvajanjem seta dokumenata i alata kroz rad i aktivnosti radne/stručne grupe, dok bi druga faza uključivala pilotiranje uspostavljenog oblika trijažnog sistema u odabranom broju privrednih sudova/privrednih odjela pilot sudova. Novouspostavljeni sistem trijaže će omogućiti bržu obradu privrednih predmeta kroz neposredan pregled i analizu prirode predmeta zaprimljenih u sudu, bolju koordinaciju sudija i ostalog osoblja, skraćivanje trajanja postupaka, oslobađanje sudija od procesnih zadataka.

Aktivnost 1.1.2: Angažiranje finansijskih stručnjaka za podršku finansijskim istragama u predmetima privrednog i drugih srodnih kriminala

Angažiranje finansijskih stručnjaka će podržati inkluzivnije istrage i proaktivno prikupljanje dokaza u predmetima privrednog kriminala, organiziranog kriminala i korupcije, uključujući izdavanje ciljanih naloga za pretres i oduzimanje predmeta u početnim fazama istrage. Ta aktivnost će pružiti podršku tužilaštvima u vođenju finansijskih istraga i doprinijet će poboljšanju kredibiliteta napora na jačanju integriteta pravosuđa.

Aktivnost 1.1.3: Uspostavljanje odjela sudske prakse u odabranim kantonalnim/okružnim sudovima

Predloženom aktivnošću VSTV će inicirati uspostavu odjela za sudske prakse u odabranim kantonalnim/okružnim sudovima (pilot sudovi), koristeći iste ili slične principe kao što je učinjeno u najvišim sudovima. Pilot sudovi će biti odabrani kada počne realizacija predložene aktivnosti i trebalo bi da pokriju dva suda sa većim prilivom predmeta i dva suda sa manjim prilivom predmeta, vodeći računa i o geografskoj pretežnosti. Dodatno osoblje radit će na jačanju kapaciteta drugostepenih sudova, a paralelno će se povećati kapacitet VSTV-a za objavljivanje odluka drugostepenih sudova putem centralne baze. Veća transparentnost rada drugostepenih sudova i usklađivanje sudske prakse i na ovom nivou bi, pored napora koji se trenutno ulažu sa najvišim sudovima, doprinijelo pravnoj sigurnosti građana, a time i ugledu pravosuđa u cjelini.

Aktivnost 1.1.4: Jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje Programa i Strategije reforme

VSTV je u maju 2021. godine usvojilo Program reforme VSTV-a za period 2021-2023, koji uključuje mjere za jačanje kvaliteta, integriteta, efikasnosti pravosuđa i borbu protiv

organiziranog kriminala i korupcije. VSTV mora osigurati njegovu brzu provedbu i hitno omogućiti reforme u oblastima koje su u njegovoj direktnoj nadležnosti, a to su one koje ne zahtijevaju izmjene zakona. Postoji potreba da se razvije i usvoji nova Strategija za reformu sektora pravde 2021-2027 i akcioni plan kako bi se zamijenili oni koji su istekli 2018. godine, prije svega uspostavljanjem vjerodostojnog vremenskog okvira za implementaciju i osiguranjem adekvatnog praćenja i finansiranja. Na sastanku radne grupe moglo se samo zaključiti da je potrebno još raditi prije nego što se proces završi, posebno izrada finansijskih i evaluacionih planova implementacije, sprovođenje javnih konsultacija o nacrtu, dobijanje mišljenja relevantnih institucija i organa.

Kroz predloženu aktivnost VSTV će biti osposobljeno za praćenje Programa i Strategije reforme i uspostavljanje političkog dijaloga o reformi i predloženim korektivnim radnjama.

Aktivnosti u vezi sa Rezultatom 1.2 Ojačan integritet nosilaca pravosudnih funkcija

Aktivnost 1.2.1: Jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje finansijskih izvještaja nosilaca pravosudnih funkcija i provođenje planova integriteta

Ova aktivnost će podrazumijevati jačanje kapaciteta VSTV-a za efikasno praćenje i kontrolu finansijskih izvještaja nosilaca pravosudnih funkcija u skladu sa novim zakonskim okvirom koji regulira sadržaj i podnošenje izvještaja i njihovo praćenje. Ovaj okvir je zasnovan na relevantnim preporukama iz Stručne provjere (Peer Review), na osnovu kojih će VSTV vršiti kontrolu finansijskih tokova, procjenu kriterija rizika, tačnost dostavljenih podataka i moguće postojanje sukoba interesa. Aktivnost će uključivati podršku VSTV-u da razvije i uskladi sa zakonskim okvirom procedure za provjeru finansijskih izvještaja nosilaca pravosudnih funkcija, izvrši prikupljanje, provjeru podataka dostavljenih u izvještajima nosilaca pravosudnih funkcija i objavljivanje određenih segmenata finansijskih izvještaja nosilaca pravosudnih funkcija u skladu sa relevantnim zakonskim okvirom.

Aktivnosti vezane za Rezultat 1.3:

Aktivnost 1.3.1: Dalje jačanje vladavine prava kroz jačanje i olakšavanje procesa tranzicijske pravde u Bosni i Hercegovini i punu implementaciju Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina

Aktivnost ima za cilj jačanje ljudskih i materijalnih kapaciteta u odabranim sudovima i tužilaštvima, sposobnih da na vrijeme i efikasno provedu Revidiranu državnu strategiju za ratne zločine i riješe sve neriješene predmete ratnih zločina. Nadalje, aktivnost je usmjerena na unapređenje profesionalnih vještina sudija i tužilaca koji rade na ovim predmetima, osiguravajući kvalitetan i nesmetan pristup pravdi u ovoj oblasti. Konačno, aktivnosti će osigurati adekvatne ljudske kapacitete VSTV-a BiH za obavljanje redovnog nadzora nad dinamikom procesuiranja ratnih zločina u sudovima i tužilaštvima i pružanje strateške i operativne stručne i administrativne podrške VSTV-u BiH i Nadzornom tijelu za nadzor nad provođenjem Revidirane NWCS. Očekivani rezultati imaju za cilj uspostavljanje kapaciteta pravosuđa koje je u potpunosti sposobno da se uhvati u koštac sa zaostalim predmetima ratnih zločina i kompletira procese tranzicijske pravde u pravosuđu primjenom Revidirane NWCS.

Ova konkretna aktivnost trebala bi predvidjeti dodjelu direktnog granta Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine (MFT BiH). Naime, Ministarstvu će biti dodijeljena sredstva koja će ono dalje alocirati relevantnim akterima u pravosuđu za implementaciju Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina. Osim sudova i

tužilaštava, ovu podršku će imati i VSTV BiH i Ministarstvo pravde BiH, u okviru tekućeg programa IPA 2019 "EU za tranzicionu pravdu".

Naime, oslanjajući se na trenutnu efektivnu akcionu strukturu u okviru koje je program IPA 2019 "EU za tranzicijsku pravdu" u direktnom modalitetu granta dodijeljen Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine, važno je naglasiti da program IPA 2022 treba provoditi na isti metodološki način. Za nesmetan nastavak podrške EU potrebno je obezbijediti poseban sporazum o grantu između EU i Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, a posebno dodijeljena sredstva je potrebno osigurati za nesmetani nastavak primanja podrške EU. Uzimajući u obzir da se tekući program IPA 2019 "Unaprijeđenje procesuiranja predmeta ratnih zločina u Bosni i Hercegovini" završava 2022. godine, od najveće je važnosti da implementacija IPA 2022 počne najkasnije u 1. kvartalu 2023. godine, blagovremenim obezbjeđivanjem odvojenog granta Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u cilju nesmetanog završetka procesa tranzicijske pravde.

Aktivirat će se koordinacija i ostvarivanje sinergije sa regionalnim programima u oblasti tranzicijske pravde koje provode IRMCT i UNDP.

Aktivnosti u vezi sa rezultatom 1.4: Osigurana forenzička pomoć u istragama ratnih zločina

Aktivnost 1.4.1. Pružanje stručne pomoći bosanskohercegovačkom pravosuđu za iskopavanje, ispitivanje i identifikaciju žrtava prisilnih nestanaka iz tajnih grobnica u okviru istraga ratnih zločina;

ICMP će pružiti praktičnu pomoć, u skladu s najvišim međunarodnim standardima, za iskopavanje tajnih grobnica u Bosni i Hercegovini, prema sudskom nalogu. Za svaku grobnicu ICMP će poduzeti jedan ili više od sljedećih koraka:

- Sprovesti pripremno uredsko istraživanje i analizu dostupne relevantne dokumentacije prije terenskih operacija
- Pružiti praktičnu pomoć u ekshumacijama na terenu, forenzičkoj antropološkoj analizi i ispitivanju pronađenih posmrtnih ostataka, pregledu i identifikaciji.
- Podrška mrtvačnicama, uključujući analizu toka rada, forenzičko antropološko ispitivanje i pregled prethodno ekshumiranih slučajeva ljudskih ostataka.
- U saradnji sa tužilaštvima i INO raditi na implementaciji preporuka za rješavanje slučajeva u mrtvačnicama u zemlji.

- Analizirati ante mortem i post mortem podatke korištenjem namjenskih modula baze podataka koji su dio ICMP-ovog sistema za upravljanje podacima.

- Tužilaštvu Bosne i Hercegovine dostaviti detaljne izvještaje o iskopavanju i foto dokumentaciju koja dokumentuje rezultate tehničke pomoći ICMP-a.

- Omogućiti obuku tužiocima nadležnim za predmete ratnih zločina u primjeni forenzičke arheologije, forenzičke antropologije i DNK u istragama ratnih zločina

Aktivnost 1.4.2. Nastavak DNK testiranja i uparivanja bioloških uzoraka u svrhu identifikacije ljudi

ICMP će vršiti DNK testiranje i uparivanje porodičnih referentnih uzoraka (krvi) koje prikupi od članova porodica nestalih osoba, te postmortalnih (zuba ili kosti) bioloških uzoraka, koji se dostavljaju po nalogu tužioca. Velike baze podataka DNK profila nestalih osoba i porodica upoređuju se pomoću ICMP-ovog specijaliziranog softvera za baze podataka. ICMP će domaćim vlastima dostavljati izvještaje o podudaranju DNK kako bi se olakšala ljudska identifikacija nestalih osoba i, kada je to potrebno, upozoriti ih na neophodne naknadne radnje. Ljudska identifikacija slučajeva nestalih osoba, od kojih su većina žrtve ratnih zločina, u velikoj mjeri podržava istragu i

procesuiranje predmeta ratnih zločina od strane Tužilaštva Bosne i Hercegovine.

Aktivnost 1.4.3. Jačanje domaćih tehničkih kapaciteta u DNK analizi kako bi se pružila dugoročna podrška tužilaštvima

Na osnovu tehničkog sporazuma sa Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine i Tužilaštvom Bosne i Hercegovine, ICMP će pružiti tehničku pomoć Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja Bosne i Hercegovine, uključujući:

- Pružanje savjeta i smjernica u cilju dobijanja ISO akreditacije u koracima u DNK analizi obrade post mortem uzoraka

- Pomoć u pripremi internih SOP-a Agencije i 5-godišnjeg plana razvoja

- Pomoć u nabavci opreme i potrošnog materijala, neophodnog za DNK analizu

- Pomoć pri upućivanju dodatnog stručnog osoblja

- Obuka i mentorstvo osoblja DNK laboratorija

3.3. Integriranje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Akcija i aktivnosti koje proizilaze iz akcije neće imati veći i negativan utjecaj na okoliš, niti će ugroziti životnu sredinu, zdravlje i sigurnost u budućnosti. Aktivnosti koje proizilaze iz ove akcije bit će realizirane na ekološki najprihvatljiviji mogući način. Istovremeno, jedan od rezultata sveukupne digitalizacije javne uprave bit će koherentnost politike i promocija zelene uprave s ciljem smanjenja upotrebe papira, što će doprinijeti i očuvanju okoliša i zelenoj agendi.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Strateški i regulatorni okvir za ravnopravnost spolova u Bosni i Hercegovini postavljen je Gender akcionim planom Bosne i Hercegovine za period 2018-2022.¹ i Zakonom o ravnopravnosti spolova². Procijenjena pomoću OECD DAC markera rodne politike, predložena akcija bi se mogla ocijeniti ocjenom 1, jer je rodna ravnopravnost važan i promišljen cilj, ali ne i glavni razlog za poduzimanje intervencija. Kontinuirana podrška procesuiranju predmeta ratnih zločina treba da obuhvati pružanje usluga podrške žrtvama ratnih zločina i svjedocima, posebno u pogledu obezbjeđivanja sigurnog okruženja za žrtve ratnih zločina (najčešće žene). Kad god je relevantno, određene potrebe žena i djevojčica posebno će se uzeti u obzir, putem rodno razvrstanih statistika i indikatora i/ili rodno odgovornih budžeta u skladu sa zahtjevima strategije EU za rodnu ravnopravnost za period 2020-2025³.

Nadalje, utjecaj predložene Akcije će doprinijeti stvaranju ambijenta za ostvarivanje ciljeva Strategije EU za rodnu ravnopravnost 2020-2025 i Rodnog akcionog plana III⁴, posebno u sljedećim tematskim oblastima: "Osiguravanje slobode od svih oblika rodno zasnovanog nasilja" i "Promoviranje ravnopravnog učešća i liderstva".

Ljudska prava

Intervencije koje se finansiraju kroz ovu akciju težit će promoviranju nediskriminatorskih praksi i postupaka i zabrani bilo kojeg oblika rodno zasnovanog nasilja, nezakonite diskriminacije uključujući rasu, boju kože, vjeru, nacionalno porijeklo, političku pripadnost, spol, godine, bračni status, ili invalidnost; ekonomska i socijalna prava i osnaživanje djevojaka i žena; ravnopravno učešće i vodstvo. Dužna pažnja će se takođe posvetiti poštovanju ljudskih prava i integraciji principa ljudskih prava u poduzete intervencije.

Na osnovu temeljnih principa promoviranja ravnopravnosti i borbe protiv diskriminacije, učešće u akciji će biti zagarantovano na osnovu jednakog pristupa bez obzira na spol, rasno ili etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, godine ili seksualnu orijentaciju kao i uzimajući u obzir promocija i učešće osoba sa invaliditetom.

¹ https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2019/02/GAP-BIH-2018-2022_ENG.pdf

² Službeni glasnik BiH, br. 32/10

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

⁴ https://international-partnerships.ec.europa.eu/system/files/2021-01/join-2020-17-final_en.pdf

3.3. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerovatnoća (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
4- aspekti zakonitosti i pravilnosti	Rizik 1: Kašnjenja zbog kasnog potpisivanja IPA finansijskog sporazuma ili kasne provedbe pomoći povezane s radnjama	S	S	Intenzivirana komunikacija među institucijama BiH, posebno s Ministarstvom finansija i trezora BiH; Održavati bliski kontakt s resornim glavnim upravama i Uredom EU, a sve pripreme aktivnosti provoditi unaprijed kako bi se omogućila što brža provedba akcija.
1- vanjsko okruženje	Rizik 2: Kašnjenja u procesu donošenja odluka	S	S	Prije početka akcije potrebno je analizirati trenutnu situaciju i razviti plan ublažavanja i komunikacije s relevantnim akterima.
4- aspekti zakonitosti i pravilnosti	Problemi vezani za blagovremeno pribavljanje potrebnih dozvola i druge zakonom regulirane obaveze	S	S	Mjere izgradnje kapaciteta za sve relevantne institucije; poboljšanja/modifikacije procedura izdavanja dozvola; redovna i česta komunikacija među ključnim akterima, sa posebnim fokusom na organe zadužene za izdavanje dozvola.
3- ljudi i organizacija	RIZIK 4: Ograničen broj osoblja u korisničkim ustanovama i veliko opterećenje zbog dodatnih aktivnosti uzrokovanih pandemijom.	S	S	Osigurati da je poseban odjel (uključujući osoblje) identifikiran u svim korisničkim i koordinirajućim institucijama tokom procesa izrade ToR-a, te da su upoznati sa svojim ulogama u procesu provedbe.

Naučene lekcije:

Nedavno provedenom procjenom Strategije reforme sektora pravde za period 2014.-2020. potvrđeno je da će se nastaviti s daljom podrškom jačanju pravnog i institucionalnog okvira, kao i administrativnih i izvršnih kapaciteta kako bi se osiguralo usklađivanje pravosudnog sistema Bosne i Hercegovine s EU standardima. Osim toga, potrebna je dalja podrška u provedbi Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina.

U procesu reforme zakonodavstva i politika u sektoru pravosuđa, posebno kada je u pitanju problem u nedostatku

kompromisa i međusobnog razumijevanja, različiti akteri često ne prate istim tempom razvoj kapaciteta i osiguravanje usklađenosti s preporukama iz projekata tehničke pomoći. Razvoj politike i zakonodavstva potrebno je dodatno razviti kako bi se više zasnivali na dokazima, cijenili i podliježali odgovarajućim internim i vanjskim konsultacijama s akterima u pravo vrijeme zakonodavnog procesa i procesa donošenja politika.

3.5 Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati [maksimum 10 @]	Pokazatelji [barem jedan pokazatelj očekivanom rezultatu @]	Polazne osnove [vrijednosti po godini]	Cilj [vrijednosti i godine]	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Uskladiti pravosudni sistem u Bosne i Hercegovine sa evropskim standardima i acquis-om EU.	1. Napredak ostvaren u ispunjavanju kriterija za pristupanje, u oblasti vladavine prava, osnovnih prava i demokratije	Izvjestan napredak (2019)	Umjereni napredak (2027)	Izveštaji Komisije o BiH	Nije primjenjivo
Ishod 1	1. Povećana efikasnost, integritet, kvalitet, odgovornost, nezavisnost pristup pravosudnom sistemu u Bosni i Hercegovini	1.1. Stanje pripremljenosti sektora pravde za implementaciju i acquis-a i evropskih standarda u sektoru pravde	Neki nivo pripreme (2019)	Umjereni nivo pripreme (2027)	Izveštaji Komisije o BiH	Nadležne vlasti u BiH su se obavezale da će zauzeti usklađen i koordiniran pristup u provedbi reformi u sektoru pravde
Ishod 1.1	1.1 Povećani sudovni učinak i nadležnost sudova i tužilaštava, kao i VSTV-a	1.1.1.1 Najmanje 6 privrednih sudova uspostavilo je trijažu 1.1.2.1 Doprinos finansijskih stručnjaka u procesuiranju krivičnih djela 1.1.3.1 Zabilježiti i analizirati sva stajališta sudske prakse na sudovima 1.1.4.1 Jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje Programa i Strategije reformi	1.1.1.1 0 (2021) 1.1.2.1 N/A (2021) 1.1.3.1 Sistem je u procesu razvoja na najvišim sudovima (2021) 1.1.4.1 N/A	1.1.1.1 6 (2027) 1.1.2.1 500 (2027) 1.1.3.1 Svi stavovi zabilježeni na najvišim sudovima i pilot okružnim/kantonalnim sudovima. (2027) 1.1.4.1 Na osnovu praćenja VSTV-a, podržava se strukturirani dijalog o reformi	1.1.1.1 Izveštaj pripremili projektni tim i ekspertna grupa 1.1.2.1 Mjesečni izvještaji koje VSTV-u dostavljaju finansijski stručnjaci 1.1.3.1 Izveštaji VSTV-a Projektni izvještaji Izveštaji o evaluaciji učinka 1.1.4.1 Izveštaji VSTV-a Projektni izvještaji	Posvećenost tužilaštava da osiguraju kapacitete za podršku finansijskim istragama u predmetima privrednog i drugih srodnih krivičnih djela; Institucije sektora dijele zajedničku viziju i slijede reformske ciljeve
Rezultat 1.2	1.2 Ojačan integritet i pravosudnih	1.2.1.1 Broj obrađenih finansijskih izvještaja nosilaca pravosudnih	1.2.1.1 0% (2021)	1.2.1.1 30% (2027)	1.2.1.1 Izveštaji o obradi finansijskih izvještaja nosilaca pravosudnih	Institucije korisnice ostaju uključene u proces reforme pravosuđa.

	funkcija	funkcija u skladu sa utvrđenom procedurom			funkcija	
Rezultat 1.3	1.3 Zaostatak predmeta ratnih zločina u Bosni i Hercegovini je dodatno smanjen	1.3.1.1 Zaostali predmeti KTRZ u svim tužilaštvima u Bosni i Hercegovini 1.3.1.2 Broj izvještaja o praćenju implementacije operativnih ciljeva u predmetima ratnih zločina od strane institucija korisnika	1.3.1.1 571 (2020) 1.3.1.2 0	1.3.1.1 315 (2025) 1.3.1.2 Najmanje četiri (4) izvještaja će biti dostavljena EUD-u	1.3.1.1 Izvještaji tužilaštava, izvještaji generirani iz različitih sistema upravljanja predmetom 1.3.2 Izvještaji i statistika OEBS-a; Izvještaji Komisije o BiH	Relevantne zainteresirane strane za dalju implementaciju NWCS ostaju posvećene tome: Tužilaštvo Bosne i Hercegovine ostaje opredijeljeno za procesuiranje predmeta ratnih zločina
Rezultat 1.4	1.4 Osigurano je pružanje forenzičke pomoći u istragama ratnih zločina	1.4.2.1 Broj slučajeva nestalih osoba vezanih za sukobe čiji je DNK ICMP upario 1.4.3.1 DNK stručnjaci u Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja sposobni za obradu bio-uzoraka PM i provođenje DNK analize	1.4.2.1 15 493 (2021) 1.4.3.1 nema sposobnosti (2021)	1.4.2.1 15 900 (2025) 1.4.3.1 Mogućnost PM testiranja (2025)	1.4.2.1 ICMP online tabela praćenja za Zapadni Balkan 1.4.3.1 ICMP izvještaji, MoS izvještaji	Tajne grobnice su locirane, ekshumirane i biološki uzorci dostavljeni ICMP-u na DNK testiranje Institucija korisnica ostaje predana daljnjem razvoju svojih DNK sposobnosti

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o finansiranju

U cilju realizacije ove akcije predviđeno je zaključivanje sporazuma o finansiranju sa korisnikom programa IPA III, Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativni period implementacije

Indikativni period implementacije ove akcije, tokom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3.1 i implementirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od dana stupanja na snagu Sporazuma o finansiranju. Produženje perioda implementacije može dogovoriti odgovorni službenik Komisije nadležan za odobravanje, izmjenom ove Odluke o finansiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode implementacije

Komisija će osigurati da se poštuju odgovarajuća pravila i procedure EU za finansiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, gdje je prikladno, i usklađenost aktivnosti sa restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Direktno upravljanje (Grantovi)

(a) Svrha grantova

Predviđena su tri granta kao modalitet implementacije ove akcije u odnosu na rezultate 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4.

Odabir grantova kao metode implementacije u oblastima obuhvaćenim rezultatima 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4 već je izvršen u prethodnim akcijama implementiranim uz IPA podršku.

(b) Vrsta ciljanih aplikacija

4.3.1.1 Direktni grant Visokom sudskom i tužilaškom vijeću (VSTV)

Direktni grant bit će dodijeljen VSTV-u za povećanje nadležnosti sudova i tužilaštava (Rezultat 1.1), kroz uspostavljanje sistema trijaže u privrednim odjelima / privrednim sudovima kroz organizaciju poslovnih procesa (Aktivnost 1.1.1), angažovanje finansijskih stručnjaka za podršku finansijskim istragama u predmetima privrednih i

drugih povezanih krivičnih djela (Aktivnost 1.1.2), uspostavljanje odjela sudske prakse u odabranim kantonalnim/okružnim sudovima (Aktivnost 1.1.3) i jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje Programa i Strategije reformi (Aktivnost 1.1.4). Nadalje, direktni grant VSTV-u će se koristiti za jačanje integriteta nosilaca pravosudnih funkcija (Rezultat 1.2) kroz jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje finansijskih izvještaja nosilaca pravosudnih funkcija i provedbu planova integriteta (Aktivnost 1.2.1.)

4.3.1.2 Direktni grant Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine (MFT BiH).

Direktni grant MFT-u Bosne i Hercegovine će se koristiti za dalje jačanje vladavine prava kroz unapređenje i olakšavanje procesa tranzicijske pravde u Bosni i Hercegovini i punu implementaciju Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (aktivnost 1.3.1) koja će dodatno poboljšati efikasnost procesuiranje predmeta ratnih zločina u pravosuđu Bosne i Hercegovine (Rezultat 1.3). Grant će ubrzati procesuiranje i praćenje predmeta ratnih zločina i pomoći u izgradnji ljudskih i institucionalnih kapaciteta u pravosuđu Bosne i Hercegovine za rješavanje najosjetljivijih slučajeva. Za postizanje ciljeva postavljenih u Revidiranoj državnoj strategiji za ratne zločine - procesuiranje najsofženijih predmeta ratnih zločina i rješavanje predmeta ratnih zločina u sudovima i tužilaštvima, predviđajući završetak rada na predmetima do kraja 2023. godine - potrebno je nastaviti podršku i unaprijediti kapacitete tužilaštava i sudova za ubrzanje procesuiranja predmeta ratnih zločina. Ministarstvo će raspodijeliti sredstva krajnjim korisnicima, odnosno sudovima, tužilaštvima i drugim korisnicima za unapređenje procesuiranja predmeta ratnih zločina.

4.3.1.3. Direktni grant Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP)

Direktni grant ICMP-u će se koristiti za dalje jačanje vladavine prava osiguravanjem forenzičke pomoći u istragama ratnih zločina (Rezultat 1.4). Ovaj rezultat će se postići kroz pomoć bosanskohercegovačkom pravosuđu da izvrši iskopavanje, ispitivanje i identifikaciju žrtava prisilnih nestanaka iz tajnih grobnica u okviru istraga ratnih zločina

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web stranici prevladava verzija iz SL.

(Aktivnost 1.4.1), nastavak DNK testiranja i uparivanja bioloških uzoraka za potrebe ljudske identifikacije (Aktivnost 1.4.2) i jačanje domaćih tehničkih kapaciteta u DNK analizi, kako bi se pružila dugoročna podrška tužilaštvima (Aktivnost 1.4.3).

(c) Opravdanost direktnog granta

4.3.1.1. Direktni grant Visokom sudskom i tužilačkom vijeću (VSTV)

Pod odgovornošću nadležnog službenika Komisije, grant se može dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedloga Visokom sudskom i tužilačkom vijeću (VSTV). Pod odgovornošću službenika Komisije nadležnog za odobravanje, opravdano je pribjegavanje dodjeli granta bez poziva za podnošenje prijedloga jer je VSTV ključna institucija u upravljanju pravosuđem u cijeloj zemlji i s obzirom na svoju institucionalnu nezavisnost i kapacitet, ova institucija ostaje jedinstveni partner Evropske unije kada je u pitanju reforma pravosuđa u Bosni i Hercegovini. Direktni grant VSTV-u predstavlja najefikasniji finansijski instrument za podršku širokom spektru aktivnosti koje imaju za cilj unapređenje rada sudova i tužilaštava u cijeloj zemlji. Direktni sporazum sa VSTV-om će se zaključiti u skladu sa članom 195.(c) Finansijske uredbe, budući da je VSTV institucija sa de jure monopolom. Korištenje izuzeća će biti dodatno potkrijepljeno u odluci o dodjeli.

4.3.1.2 Direktni grant Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine

Pod odgovornošću službenika Komisije nadležnog za odobravanje, grant se može dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedloga Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine (MFT).

Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine je odabrano na osnovu uvjeta vezanih za akcije sa specifičnim karakteristikama koje zahtijevaju određenu vrstu tijela zbog njegove tehničke kompetentnosti, visokog stepena specijalizacije ili administrativne moći, pod uvjetom da predmetne radnje ne spadaju u djelokrug poziva za podnošenje prijedloga - u skladu sa članom 195 (f) Finansijske uredbe. Odabir je izvršen s obzirom na iskustvo MFT-a Bosne i Hercegovine koje je razvijeno u okviru prethodnih projekata procesuiranja i praćenja predmeta ratnih zločina koje je finansirala EU, a finansirani su sredstvima iz projekata IPA 2017 i IPA 2019. Oba projekta su implementirana kroz direktni grant MFT-u Bosne i Hercegovine. Unutar sistema je već uspostavljena potrebna struktura i razvijene potrebne vještine za podršku ovoj aktivnosti. MFT će distribuirati finansijsku podršku EU korisnicima na odgovarajući način, bez ili sa minimalnim kašnjenjem.

4.3.1.3 Direktni grant Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP)

Pod odgovornošću službenika Komisije nadležnog za odobravanje, grant se može dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedloga Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP). Ugovor o direktnom grantu s ICMP-om će se zaključiti u skladu s članom 195. (f) Finansijske uredbe zbog ICMP-ove tehničke kompetentnosti, njenog visokog stepena specijalizacije ili administrativne moći, u obuhvaćenom sektoru. ICMP je jedina organizacija sa potrebnom opremom i vještinama da izvrši DNK identifikaciju svih žrtava u zemlji. S obzirom da je ICMP ključna nadležnost i ujedno jedina međunarodna organizacija koja se bavi isključivo pitanjem nestalih osoba, a s obzirom na svoju institucionalnu neovisnost i tehničke kapacitete, predstavlja jedinstvenog partnera za EU kada je u pitanju traženje nestalih osoba i osnaživanje domaćih institucije da preuzmu te aktivnosti.

Opća pravila za procedure nabavke i dodjele grantova bit će definirana u Sporazumu između Komisije i VSTV-a, MFT-a Bosne i Hercegovine i ICMP-a koji provodi dio programa.

4.3.2 Direktno upravljanje (nagrada(e))

Nije primjenjivo

4.3.3 Direktno upravljanje (nabavka)

Nije primjenjivo

4.3.4 Indirektno upravljanje s [organizacijom države članice] [trećom zemljom donatorom] [specijaliziranom (tradicionalnom/regulatornom) agencijom EU] [međunarodnom organizacijom]

Nije primjenjivo

4.3.5 Indirektno upravljanje sa korisnikom programa IPA

III

Nije primjenjivo

4.3.6 Doprinos <naziv relevantne regionalne investicione platforme>

Nije primjenjivo

4.3.7 EFSD+ operacije pokrivene budžetskim garancijama

Nije primjenjivo

4.3.8 Promjene iz indirektnog u direktni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija u okviru Indirektnog upravljanja sa povjerenim subjektom može se koristiti kao alternativni modalitet za ovu akciju koja se planira implementirati u direktnom upravljanju. Povjereni subjekt(i) će službe Komisije odabrati prema sljedećim kriterijima:

a) finansijski i operativni kapacitet podnosioca prijave.

b) tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata; iskustvo u vođenju programa ili projekata vezanih za rezultate, veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata, dubinska ekspertiza u oblasti pregovora sa EU i dokumentovani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regionu, itd.

c) tijela sa sličnim stepenom specijalizacije

4.4 Obim geografske podobnosti za nabavku i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za učešće u postupcima nabavke i dodjele grantova i u pogledu porijekla nabavke kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na osnovu hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (član 28(10) NDICI-Uredba o globalnoj Evropi).

4.4 Indikativni budžet

Komponente indikativnog budžeta	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identifikovanoj valuti
Metode implementacije, upor. odjeljak 4.3		
Ishod 1: Unaprijedena efikasnost, integritet, kvalitet, odgovornost, nezavisnost i pristup pravosudnom sistemu u Bosni i Hercegovini, sastavljeno od:	3 500 000	Nije primjenjivo
Grantovi (direktno upravljanje) – upor. odjeljak 4.3.1	3 500 000	Nije primjenjivo
Grantovi (direktno upravljanje) – upor. odjeljak 4.3.1	Grantovi (direktno upravljanje) – upor.	Grantovi (direktno upravljanje) –

	odjeljak 4.3.1	upor. odjeljak 4.3.1
Nabavka – ukupni okvir prema odjeljku ¹	0	Nije primjenjivo
Evaluacija – upor. odjeljak 5.2 Revizija – upor. odjeljak 5.3	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom ²	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost – upor. odjeljak 6	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđene situacije ³	0	Nije primjenjivo
Ukupno	3 500 000	Nije primjenjivo

4.5 Organizacijska struktura i odgovornosti

Glavni akteri akcije su: VSTV, sudovi, tužilaštva, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (MP), Ministarstvo pravde Republike Srpske (MP RS), Federalno ministarstvo pravde (FMP), deset kantonalnih ministarstava pravde, Međunarodna komisija za nestale osobe, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Institut za nestale osobe Bosne i Hercegovine, strukovna udruženja, akademska zajednica, nevladine organizacije i drugi organi izvršne vlasti.

S obzirom na činjenicu da ova akcija ima brojne korisnike aktivne u sektoru pravde, važno je da oni od samog početka preuzmu stratešku, operativnu i strukturnu odgovornost i odgovornost za provođenje aktivnosti vezanih za Akciju. Od ključnih aktera se očekuje da budu aktivno uključeni u čitav proces implementacije akcije.

Ministarstva pravde na državnom i entitetskom nivou (2) i u kantonima (10), VSTV i Pravosudna komisija Brčko Distrikta ključne su institucije sektora pravde sa stanovišta izvršne vlasti. VSTV je ključna institucija koja upravlja pravosuđem u cijeloj zemlji. Ove institucije dijele zajedničku viziju i ciljeve postavljene u Strategiji reforme sektora pravde (2014-2020) za koju je svaka institucija sama odgovorna za implementaciju u skladu sa svojom ustavnom nadležnošću. U skladu sa postavljenim strateškim okvirom i postojećim ustavnim uređenjem, MP Bosne i Hercegovine je ključna koordinaciona institucija za olakšavanje procesa izrade, usvajanja, praćenja i evaluacije sektorske strategije i odgovarajućeg akcionog plana. Svaka institucija je sama odgovorna za izradu i implementaciju svog strateškog i godišnjeg plana, srednjoročnog budžetskog okvira i godišnjeg budžeta.

U skladu s tim, VSTV je nadležno za poduzimanje radnji u odnosu na Rezultat 1.1, aktivnosti 1.1.1 i 1.1.2, 1.1.3 i 1.1.4, Rezultat 1.2, Aktivnost 1.2.1 i Rezultat 1.3, Aktivnost 1.3. 1.

ICMP je odgovorna za poduzimanje akcija u vezi sa Rezultatom 1.4, aktivnostima 1.4.1, 1.4.2 i 1.4.3.

Upravni odbor, koji se sastoji od svih relevantnih aktera uključenih u konkretnu akciju, bit će uspostavljen na početku implementacije akcije. To će odražavati ravnopravno učešće muškaraca i žena u procesima donošenja odluka u vezi sa implementacijom akcije.

Uloga Delegacije EU će biti da osigura usklađenost pružene pomoći sa Agendom EU za BiH.

5 MJERENJE UCINKA

¹ Kako bi se izbjegli detalji o budžetima za pojedine ugovore, dovoljno je navesti ukupni okvir za nabavku. Ako su budžeti za pojedinačne ugovore javni, ponuđači se obično orijentiraju na njih, a ne na projektni zadatak.

² Ako akcija nije obuhvaćena sporazumom o finansiranju (vidi odjeljak 4.1), staviti "bit će obuhvaćena drugom odlukom" jer je malo vjerovatno da će ugovori o ocjeni i reviziji ove akcije biti sklopljeni unutar N+1. Ovi ugovori moraju biti odobreni drugom Odlukom o finansiranju.

³ Uzeti u obzir da ugovori u kojima nije sklopljen sporazum o finansiranju, nepredviđeni troškovi moraju biti pokriveni pojedinačnim i pravnim obavezama do 31. decembra N+1.

5.3 Praćenje i izvještavanje

Ovu Akciju će redovno pratiti Delegacija EU u Bosni i Hercegovini. Interni monitoring će se provoditi kroz sastanke Upravnog odbora, tromjesečne preglede implementacije Delegacije EU, provjere na licu mjesta, sastanke sa korisnicima i konsultantskim kompanijama/izvođačima.

Svakodnevno tehničko i finansijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sistem internog, tehničkog i finansijskog praćenja aktivnosti i izraditi redovne izvještaje o napretku (najmanje jednom godišnje) i završne izvještaje. Svaki izvještaj će pružiti tačan prikaz implementacije akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stepen postizanja njenih rezultata (Ishodi i direktni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta) i listu strategije, politike ili reformskog akcionog plana partnera (za budžetsku podršku). Komisija može poduzeti dodatne posjete u svrhu praćenja projekta, kako preko svog osoblja, tako i preko nezavisnih konsultanata koje Komisija direktno angažuje za nezavisne nadzorne preglede (ili koje angažuje odgovorni agent kojeg je Komisija angažovala za provođenje takvih pregleda).

Uloge i odgovornosti za prikupljanje, analizu i praćenje podataka:

Osnovat će se Sektorski upravni odbor (ili će se pridržavati tekućeg monitoringa Upravnog odbora) za praćenje provedbe Akcije i bit će sastavljen od glavnih korisnika i relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini.

Kako bi se osiguralo adekvatno praćenje implementacije Akcije, izvršit će se dvije srednjoročne i jedna završna procjena rezultata Akcije. Svaka od srednjoročnih analiza bit će provedena nakon prve i druge godine implementacije Akcije, ocjenjivane u odnosu na srednjoročne ciljeve (odrednice). Konačna prevaluacija će biti zasnovana na ciljevima definiranim za 2027. godinu, predstavljenim u logičkom okviru. Rezultati ovih prevaluacija bit će predstavljeni Delegaciji EU i Upravnom odboru nakon odobrenja programskog menadžera u Delegaciji EU. Pored toga, Akcija bi mogla biti predmet vanjskog nadzora u skladu s pravilima i procedurama Evropske komisije utvrđenim u Sporazumu o finansiranju.

5.4 Evaluacija

S obzirom na prirodu akcije, srednjoročna i/ili završna evaluacija neće se provoditi za ovu aktivnost ili njene komponente.

U slučaju da evaluacija nije predviđena za neke komponente akcije, Komisija može tokom provedbe odlučiti poduzeti takvu evaluaciju iz propisno opravdanih razloga, bilo vlastitom odlukom ili na inicijativu partnera.

Finansiranje evaluacije bit će obuhvaćeno drugom Odlukom o finansiranju.

5.5 Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obaveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove Akcije, Komisija može, na osnovu procjene rizika, ugovoriti nezavisnu reviziju ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma. Revizije će se finansirati prema drugoj odluci o finansiranju.

6 KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost finansiranja od strane EU i saopštenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obaveza za sve Akcije koje finansira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primaoci sredstava EU moraju priznati porijeklo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe podrška dobijena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi sa reformama vezanim za budžetsku podršku EU), povjereni subjekti, izvođači radova i korisnici grantova. Odgovarajuće ugovorne obaveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o finansiranju, ugovore o delegiranju i ugovore o nabavci i grantu.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim grupama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.)

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu Akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje direktno provode službe Evropske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Evropska komisija i Delegacije i uredi EU treba da budu u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebno u pogledu narativa komunikacije i glavne poruke.

7 ODRŽIVOST

Predložena Akcija će rezultirati poboljšanjem institucionalnih kapaciteta relevantnih aktera u Bosni i Hercegovini, aktivnih u sektoru pravde. Nakon realizacije infrastrukturnih projekata, od nadležnih ministarstava se očekuje da obezbijede sredstva za redovno godišnje održavanje infrastrukture pravosudnih zgrada.

Izrada novih zakona/izmjena i dopuna će se vršiti uz poštivanje svih domaćih procedura, posebno onih koje se odnose na (fiskalne/regulatorne) procjene utjecaja, javne konsultacije, međuresornu koordinaciju. Po pravilu, intervencije treba da počnu pružanjem podrške korisnicima "analizom opcija", procjenom utjecaja propisa, analizom rodnog utjecaja, konceptnim dokumentima, itd. prije nego što im se pruži podrška u izradi nacrtu zakona/amandmana. Novo zakonodavstvo/izmjene će se koordinirati između različitih nivoa vlasti, čime se promovira harmonizacija i smanjuje fragmentacija pravnog okvira.

Dodatak I.2

Sporazuma o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcionni dokument za EU za reformu javne uprave (PAR) - Povećani administrativni kapaciteti

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcionni dokument – EU za reformu javne uprave (PAR) - Povećani administrativni kapaciteti Godišnji akcionni plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.
OPSYS	ACT-61469; JAD.1045709
Osnovni akt	Finansirano u okviru Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III)
Inicijative Tim Evropa (Team Evrope)	Ne
Zona koja ima koristi od akcije	Akcija se provodi u Bosni i Hercegovini
Programski dokument	Programski okvir IPA III

INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA				
Prozor i tematski prioritet	Prozor 2 - Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom tečevinom EU, dobrosusjedski odnosi i strateška komunikacija Tematski prioritet 1: Dobro upravljanje			
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG (samo 1): SDG 16 - Mir, pravda i snažne institucije posebno, podrazumijevaju razvoj "efikasnih, odgovornih i transparentnih institucija na svim nivoima". Drugi značajni ciljevi održivog razvoja (do 9) i, gdje je prikladno, ciljevi: SDG 8 - Dostojanstven rad i ekonomski rast SDG 10 - Smanjiti nejednakost unutar i među zemljama SDG 17 - Partnerstvo za ciljeve			
DAC kod(ovi) ¹	15110 - Politika javnog sektora i administrativno upravljanje 15196 - Statistika i podaci vlade i civilnog društva 15111 - Upravljanje javnim finansijama (PFM) 15117 - Planiranje budžeta			
Glavni kanal isporuke @	Bilateralni			
Markeri ² (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike @	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba sa invaliditetom	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana ³	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodavanje klimatskim promjenama	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri ⁴	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Migracija ⁵	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
PODACI O BUDŽETU				
Relevantni iznosi	Budžetska linija: 15.020101.01 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 6 000 000			

¹ DAC sektori (šifre i opisi) navedeni su u prvom i četvrtom stupcu kartice "kodovi namjene" u sljedećem dokumentu: <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-financestandards/dacandcrscodebooks.htm>

² Za smjernice, pogledajte <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/>
Idite na "Prikupljanje podataka i resursi za izvještioce", odaberite Dodatak 2, priloge 18 (politika) i 19 (Rio) direktive o izvještavanju.

Ako je akcija označena u DAC obrascu kao doprinos jednom od ciljeva opće politike ili RIO načelima kao glavni cilj ili značajan cilj, to bi trebalo biti prikazano u matrici logičkog okvira (u lancu rezultata i/ili pokazateljima).

³ Provjerite Priručnik o markeru politike prehrane OECD-DAC-a (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

⁴ [1]Ovi markeri imaju drugačiji opseg/obrazloženje od DAC kodova. Oni se izvlače iz nivoa raspodjele budžeta i naglašava koji se daje akciji u smislu odabranih glavnih ciljeva. Definicija ciljeva, rezultata, aktivnosti u opisu akcije treba biti u skladu s ovim odjeljkom.

⁵ Za detaljne informacije o programiranju migracije i prisilnog raseljavanja, pogledajte tematske smjernice (thematic guidance note) o migraciji i prisilnom raseljavanju; za informacije o migracijskom markeru, pogledati dodatak 2 tematskih smjernica.

Ukupan iznos doprinosa proračunu EU-a: EUR 6 000 000	
UPRAVLJANJE I PROVEDBA	
Modaliteti provedbe (vrsta finansiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Direktno upravljanje putem: - Nabavke (servis i opskrba) - Grant za partnerski projekt (twinning)
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	Prioriteti: "Digitalna tranzicija", "Upravljanje, vladavina prava, PAR" Predvodnici: "VIII Digitalna infrastruktura"
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o finansiranju	Najkasnije do 31. decembra 2023.
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavci i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o finansiranju, sa izuzetkom slučajeva navedenih u članu 114(2) Finansijske uredbe
Indikativni [operativno provedbeni] [prihvatljivi] period	t2 mjeseca ¹ nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o finansiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju

1.2. Sažetak akcije

Ova akcija će podržati daljnju provedbu Strateškog okvira za RJU (PAR), tačnije spremnost zemlje da pozitivno odgovori na veća očekivanja svojih građana od javne uprave u pogledu kvaliteta, brzine, cijene, transparentnosti i dostupnosti usluga koje pruža, istovremeno pridonoseći usklađenoj modernizaciji javne uprave poštujući kriterije za pristupanje EU. Akcija će razviti mehanizam za online saradničko korištenje softverskih alata koji olakšavaju razvoj digitalne ekonomije koje će koristiti društvo u cjelini, kroz pilot sektore kako je jasno predloženo u Strateškom okviru za reformu javne uprave. U području statistike, Akcija će doprinijeti daljnjem usklađivanju i modernizaciji statistike Bosne i Hercegovine sa standardima EU, opsegom i kvalitetom podataka korištenjem relevantnih administrativnih izvora, kao i pristupom uvođenja načela rodne ravnopravnosti. Osim toga, Akcija će poboljšati finansijsku statistiku digitalizacijom i modernizacijom statističke proizvodnje u Centralnoj banci. Intervencija će dati konkretne održive rezultate u cijeloj zemlji u skladu s nacionalnim strategijama i nacionalnim prioritetima. Akcija je kao takva u potpunosti u skladu s Programskim okvirom IPA III (PF) i Ciljevima održivog razvoja (SDG) 16, pri čemu oba podupiru jake institucije, razvoj modernizirane javne uprave na svim nivoima vlasti kao i jačanje statističkih sistema koji su od iznimne važnosti za donošenje odluka zasnovanih na dokazima. Konačno, akcija doprinosi provedbi ključnih prioriteta² podržavanjem uspostave bržih, jeftinijih, transparentnijih i dostupnijih javnih usluga koje su kamen temeljac za bolje funkcioniranje javne uprave.

¹ Broj mjeseci ne smije biti veći od 72 mjeseca.

² https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/opinion-bosnia-and-herzegovinas-application-membership-european-union-0_en

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Reforma javne uprave (PAR) jedan je od osnovnih stubova procesa proširenja, kao i jedan od ključnih prioriteta za daljnji napredak prema otvaranju pregovora za pristupanje.

Iako Bosna i Hercegovina provodi reformu javne uprave od 2006. godine, ona je još uvijek u ranoj fazi reformskog procesa. Reforma javne uprave važna je za cjelokupni pristupni proces zbog sposobnosti vlada da osiguraju dosljednu primjenu pravila, postupaka, standarda i upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi na svim nivoima, direktno utječući na kvalitet sektorskih politika, javnih usluga i, konačno, na konkurentnost i rast. Istovremeno, reforma javne uprave nije samo obaveza iz SSP-a (čl. 111.), već pridonosi ispunjavanju kriterija iz Kopenhagena/Madrida, kao i preporuka niza dokumenata Evropske komisije koji zahtijevaju usklađivanje sa SIGMA-inim načelima javne uprave, kao minimalni mjerilom dobre uprave koju Bosna i Hercegovina treba slijediti u procesu evropskih integracija.

Bosna i Hercegovina je usvojila Strateški okvir za reformu javne uprave (2018.-2022.) i prateći Akcioni plan 2020.-2022. Načela javne uprave bila su osnova za izradu Strateškog okvira (SF) i Akcionog plana reforme javne uprave, kao glavnog sektorskog strateškog dokumenta, koji sadrži pokazatelje, uključujući pokazatelje uspješnosti.

Reforma javne uprave uključuje velik broj aktera, ne samo na državnom nivou nego i na drugim nivoima vlasti. Ured koordinatora za reformu javne uprave Bosne i Hercegovine (PARCO) koordinira proces reforme javne uprave u Bosni i Hercegovini, uključujući izradu i implementaciju strategije u ovoj oblasti. Za efikasnu koordinaciju reforme javne uprave, uspostavljena je međuvladina struktura s ciljem omogućavanja nesmetane provedbe reforme javne uprave u različitim područjima predviđenim Strateškim okvirom reforme javne uprave. Ova struktura uključuje uspostavu koordinatora za reformu javne uprave na nivou entiteta i Brčko Distrikta, kao i niza međuvladinih tijela.

Regionalne analize pokazale su da su projekti i inicijative za smanjenje administrativnih opterećenja i korištenje digitalnih/e-usluga bili opsežni, ali da se provedba, koordinacija i približavanje dobro uspostavljenim i dokazanim standardima EU-a nisu adekvatno rješavali. Bosna i Hercegovina je realizirala niz projekata u IT oblasti. Jedan od najranijih uključivao je dizajn i uspostavu okvira interoperabilnosti i standarda za razmjenu podataka u Bosni i Hercegovini, te je direktno ukazao da će složeno administrativno uređenje u kojem različiti nivoi vlasti pružaju usluge biti izazov za implementaciju besprijekornih usluga. Iako je okvir interoperabilnosti uspostavljen i usvojen, izostala je njegova puna provedba. Potrebe i zadovoljstvo korisnika nisu bili parametri koje je trebalo uključiti u dizajn usluga. Neke institucije ulažu velike napore kako bi smanjile identificirana uska grla, digitalizirale svoje javne registre i pokušale uvesti određeni nivo međusobnog povezivanja ključnih baza podataka. Uspješne institucije, poput matičnih knjiga i matičnih ureda Agencije za identifikacijske dokumente, registre i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA) djeluju kao dokaz koncepta.

Strateški pravci razvoja statistike u Bosni i Hercegovini do 2030. godine, koji prate Statistički program Bosne i Hercegovine 2021.-2024., daju zajedničke pravce razvoja statistike na nivou države u zemlji. Dugoročni cilj odgovara potrebama korisnika i unapređenju poslovnih procesa povećanjem korištenja savremene tehnologije i administrativnih podataka, što će dovesti do povećanja raspona proizvedenih

službenih, pravovremenih, iscrpnih statistika na nivou cijele države.

Tri statističke institucije, koje se u Zakonu o statistici Bosne i Hercegovine nazivaju "nadležna tijela", predstavljaju državni i entitetske nivoe vlasti: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) na državnom nivou; Zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine (FIS) i Zavod za statistiku Republike Srpske (RSIS) na nivou dva entiteta. Zavod za statistiku Brčko Distrikta (BD) sastavni je dio BHAS-a od 2006. godine.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine zadužena je za cjelokupnu koordinaciju rada, praćenje i kontrolu provedbe aktivnosti iz Strategije za cijelu državu, u skladu s odredbama Zakona o statistici Bosne i Hercegovine i Sporazuma o primjeni usklađenih metodologija i standarda u izradi statističkih podataka Bosne i Hercegovine.

Ova predviđena aktivnost u potpunosti je u skladu sa specifičnim ciljem podrške iz programa IPA III u okviru Prozora 2, čiji je cilj modernizirati javnu upravu na svim nivoima vlasti, ojačati statističke sisteme i upravljanje ekonomijom, te doprinijeti održivom rastu i poboljšati konkurentnost. Također je u skladu s ciljem da se riješi cjelokupno javno upravljanje, posebno reforme javne uprave i upravljanja javnim finansijama na svim nivoima vlasti, kao i zakonodavno i institucionalno usklađivanje s pravnom tečevinom EU. U dokumentu je naglašena važnost digitalne transformacije državne uprave kako bi se osigurala interoperabilnost, povjerenje i transparentnost.

Nadalje, Programski okvir IPA III istakao je da statistika predstavlja osnovu za razvoj politike zasnovan na dokazima te praćenje i evaluaciju provedbe politika. Podrška korisnicima programa IPA III bit će osigurana u ispunjavanju zahtjeva pravne tečevine EU u okviru poglavlja 18 Statistika i izgradnji kapaciteta za proizvodnju administrativnih podataka i statistike koji će se koristiti u svim sektorima. Programski okvir potvrđuje da je statistika pristupnih pregovora (poglavlje 18) (zajedno s poglavlja pristupnih pregovora 5, 11, 16, opozivanje 32 i 23), integralno povezana s reformom javne uprave.

Strateški odgovor za Prozor 2 također je prepoznao reformu javne uprave kao jedan od "temeljnih" stubova predviđajući daljnju podršku PAR-u i sistemu statistike u nekoliko područja kao što su upravljanje ljudskim resursima, pružanje usluga, usklađeni pristup razvoju politika, povećanje opsega statističkih podataka na nivou države i njihovo usklađivanje s pravnom stečevinom EU.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine, (član 111.) predviđa uspostavu saradnje "s ciljem poboljšanja razvoja efikasne i odgovorne javne uprave u Bosni i Hercegovini" i Akcija će doprinijeti navedenom članu unapređenjem pružanja upravnih usluga elektronskim putem.

U dijelu uspostavljanja nekoliko pokretača pružanja usluga u području pružanja usluga Akcionog plana (AP) za PAR SF, Akcija je usko povezana i komplementarna s Digitalnom agendom za Zapadni Balkan. Dokument daje strateški fokus na digitalnu integraciju, dajući smjernice za usklađivanje s EU u relevantnim područjima uključujući e-Vladu i interoperabilnost.

Nacionalni statistički zavodi će dobiti podršku u razvoju metodologije i osiguravanju proizvodnje i diseminacije statističkih informacija u različitim područjima kao što su makroekonomska statistika i statistika cijena, demografska i socijalna statistika, regionalna statistika i statistika poslovanja, saobraćaja, vanjske trgovine, poljoprivrede, okoliša, nauke i

tehnologije. Resorne institucije će dobiti podršku u izgradnji kapaciteta za proizvodnju, pohranu i korištenje administrativnih podataka i statistike za donošenje politika zasnovanih na dokazima.

U godišnjoj Eurostatovoj procjeni za Bosnu i Hercegovinu, Pododbor za finansije, ekonomiju i statistiku naveo je mnoge nepokrivene teme i ograničeni prijenos podataka koji se odnose na statistiku vladinih finansija i vanjsku statistiku, koje je potrebno izraditi i prosljediti Eurostatu. Stoga se akcija bavi nedostacima podataka i podržat će CBBH u primjeni ESA 2010 i relevantnih EU metodologija i koncepta.

2.2. Analiza problema

Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi reforme javne uprave i trebala bi uložiti snažne napore kako bi osigurala sveobuhvatan, usklađen pristup reformi javne uprave na nivou cijele zemlje, u skladu s načelima javne uprave.

Područje podrške 1: Provedba strateškog okvira reforme javne uprave - Javne usluge

U oblasti pružanja usluga iz oblasti reforme javne uprave, Bosna i Hercegovina mora osigurati usklađen pristup modernizaciji, pojednostavljenju i digitalizaciji usluga koje potiču administracije orijentirane na korisnika. Kako bi se to postiglo, bit će potrebno implementirati veliki broj gradivnih elemenata i ulaganja u objekte povezane s različitim rješenjima informacione tehnologije.

Trenutno, kako bi dobili ono što im je potrebno, građani su primorani sami udruživati usluge budući da niz institucija na svim upravnim nivoima u Bosni i Hercegovini pruža svoje usluge zasebno. Osim u nekim rijetkim slučajevima (kao što su IDDEEA registri koji koriste evidenciju matičnih ureda tokom procesa obnove ličnih dokumenata) ne postoje veze između različitih institucija s različitim upravnim nivoa po ovom pitanju. Neke analize pokazuju da su usluge često organizirane tako da odražavaju odgovornosti odjela institucija, a ne međuvladine prioritete. Postoje neki primjeri višesektorskog pristupa razvoju usluga (e-bebe na primjer), ali se odvijaju unutar jednog administrativnog nivoa.

Bosna i Hercegovina ima četiri zakona kojima se regulira upravni postupak. Uprkos jasnoj odredbi¹ da je institucija dužna da pribavi podatke o činjenicama iz službenih evidencija, bez obzira da li ih vodi to ili drugo tijelo, poduzeće (društvo), ustanova ili druga pravna osoba, građani su primorani da prikupljaju i dostavljaju dokaze što rezultira visokim troškovima i trajanjem procesa. Čak i u istim institucijama komunikacija između odjela je slaba, što rezultira time da građani moraju pribaviti dokaze od jednog odjela i dostaviti ih drugom odjelu. Iako često otežan, neefikasan interni institucionalni proces uveliko povećava troškove i vrijeme potrebno za rješavanje zahtjeva, pa su iskustva i percepcija građana o uslugama javne uprave takve da je to spor i zbunjujući proces koji je često ometan subjektivnim i diskriminirajućim mišljenjem birokrata.

Postoji hitna potreba za zajedničkom i sistematičnom provedbom nekoliko funkcija omogućavanja koje će poduprijeti vezu između vlade i građana te između samih institucija. Budući da je višenamjenska i međusektorska, provedba tražene podrške morat će uključiti nekoliko institucija da sarađuju pri izgradnji funkcija omogućavanja, a to su: katalog usluga, CRM (upravljanje odnosima s građanima), centri zajedničkih usluga i zajedničke usluge podrške (te usluge su: e-plaćanje, certifikacijska tijela/usluge povjerenja, sabirnica vladinih usluga, e-pretinac, Vladin oblak) na svakom nivou vlasti u

¹ Zakon o upravnom postupku BiH

Bosni i Hercegovini su preduvjeti za uspostavu sveobuhvatnog sistema pružanja usluga fizički i elektronski. Prepoznat je u Akcionom planu PAR kao preduvjet daljnje digitalizacije javnih usluga u Bosni i Hercegovini.

PARCO je osigurao ograničenu tehničku pomoć, koju pruža ReSPA, koja će osigurati analizu nedostataka (institucionalnu, organizacijsku, infrastrukturnu i zakonodavnu) za sve upravne nivoe u Bosni i Hercegovini i dostaviti mapu puta za utvrđivanje uvjeta za daljnju uspostavu i pružanje e-usluga. Pored toga, predviđen je rad na uspostavi CRM-a kako bi se osigurala bolja komunikacija s korisnicima javnih usluga u cilju poboljšanja odnosa s korisnicima.

Paralelno s uvođenjem novih gradivnih elemenata (elektronske usluge) kao uvjeta za efikasan sistem pružanja usluga, potrebno je nastaviti s razvojem postojećih sistema i usluga za koje je odgovorna IDDEEA. Ove usluge i infrastrukturu potrebno je razvijati i modernizirati, što dovodi do efikasnijeg korištenja implementiranih sistema i poboljšanja ukupne percepcije korisnika. To će u isto vrijeme djelovati kao uspješan presedan za sve druge radnje koje se trebaju poduzeti u ovom programu podrške u vezi s efikasnijom isporukom usluga.

Budući da je proces izdavanja elektronskih ličnih karata (eID) u Bosni i Hercegovini počeo u martu 2013. godine, te karte imaju i elektronski memorijski element koji omogućava uspostavu kvalificiranog digitalnog/virtualnog identiteta koji će se praktično koristiti kroz funkcionalnost digitalno predstavljanje i digitalno potpisivanje (eIDAS). IDDEEA je certificirana za ISO/27001 i ISO/9001 od 2012. godine. Imajući u vidu značaj uvođenja e-trgovine u Bosni i Hercegovini, prvenstveno u svrhu olakšavanja i ubrzanja poslovanja, ali i zbog nužnost provođenja digitalizacije ukupnog poslovnog procesa, potrebno je uvesti elektronski potpis u Bosni i Hercegovini. Također, Akcija ima za cilj poboljšati pristup digitalnoj tehnologiji i javnim uslugama praćenjem inovacija u području identifikacijskih dokumenata te unapređenjem procesa personalizacije ličnih dokumenata i korištenja kvalificiranog digitalnog potpisa što će u konačnici imati potpunu digitalizaciju poslovnih procesa u IDDEEA-i u dvosmjernoj interakciji s građanima i poslovnom zajednicom u Bosni i Hercegovini putem nadležnih tijela kao kontaktne tačke.

Područje podrške 2 – Daljnje jačanje statističkog sistema

Razvoj statistike u skladu sa zahtjevima EU je u ranoj fazi. Statistika u mnogim oblastima u kojima Bosna i Hercegovina ima obavezu prikupljanja, objave i prosljeđivanja statističkih podataka smatra se neadekvatnom.

Statističari u tri statističke institucije i Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH) uložili su značajne napore da unaprijede statistiku u Bosni i Hercegovini na svim nivoima posljednjih godina, ali je razvoj statistike spor i kasni (u usporedbi s drugim zemljama proširenja) i dalje ne može zadovoljiti sve zahtjeve korisnika i potrebe zajednice.

Makroekonomska statistika je od ključne važnosti za kvalitetno kreiranje politike i praćenje disbalansa u našoj privredi. U Bosni i Hercegovini ona još uvijek znatno zaostaje za standardima EU, a mnoge institucije EU ukazale su na potrebu za pomakom u ovoj oblasti. Trenutna kompilacija općenito je usklađena sa zakonodavstvom EU, ali je potrebno razviti mnoge statističke proizvode i poboljšati kvalitet. Vanjski položaj ekonomije i konsolidirana fiskalna pozicija važna su područja na kojima Centralna banka poduzima napore proteklih godina, ali još uvijek zahtijeva daljnje širenje. Rad na prikupljanju podataka treba unaprijediti, a i prikupljanje statističkih podataka se zasniva na tradicionalnim alatima za obradu, te je potrebna modernizacija kako bi se učinilo

kompatibilnim s naprednim bazama podataka i razmjenom podataka EUROSTAT-a. Centralna banka će nastojati proširiti statistiku i kvalitet, te uvesti nove tehnologije u rad. Više podataka, kraći rokovi i poboljšani kvalitet pomoći će korisnicima da imaju bolje i pravovremene statistike.

Ova Akcija će omogućiti nastavak tog procesa i daljnji razvoj statističkog sistema u skladu sa standardima EU i obavezama iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Krajnji cilj je osigurati pouzdane podatke za sve korisnike, uključujući sve nivoe vlasti koji bi svoje planove trebali temeljiti na pouzdanim statistikama.

Ova Akcija je u potpunosti usklađena sa strateškim dokumentom Bosne i Hercegovine: Strateški razvoj statistike Bosne i Hercegovine 2030. budući da Strategija nastoji promovirati daljnje usklađivanje sistema službene statistike Bosne i Hercegovine sa EU i drugim međunarodnim statističkim standardima. To bi trebalo omogućiti uporedivost službene statistike Bosne i Hercegovine sa odnosnim podacima zemalja članica EU i uvažavajući ključne elemente: efikasnost, inovativnost, pouzdanost i korisnost za korisnika. Kao takva, Strategija je usklađena s općim ciljem Prozora 2, koji predviđa usklađenost s vrijednostima Unije i pravilima, standardima i praksama Unije u relevantnim područjima. Nadalje, strategija se bavi trima glavnim prioritetima - službenom statistikom u skladu s potrebama korisnika, efikasnim statističkim poslovnim procesom i održivim institucionalnim okruženjem, što će dovesti do jačanja statističkog sistema općenito.

Identifikacija glavnih aktera i odgovarajućih institucionalnih i/ili organizacijskih pitanja (mandati, potencijalne uloge i kapaciteti) koja će biti obuhvaćena projektom.

Područje podrške: Provedba strateškog okvira PAR-a

Sudionici u oblasti javnih usluga: Među PARCO, ovaj dio Akcije će uključiti niz institucija sa svih nivoa vlasti, kao što su Ministarstvo prometa i komunikacija Bosne i Hercegovine; IDDEEA; Služba za održavanje i razvoj elektronskog poslovanja i "e-governmenta" Generalni sekretarijat Vijeća ministara Bosne i Hercegovine; Ministarstvo prometa i komunikacija Federacije Bosne i Hercegovine; Sektor za IT Generalni sekretarijat Vlade Federacije Bosne i Hercegovine; Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine; Ministarstvo za nauku i tehnologiju, visoko obrazovanje i informatičko društvo RS; Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS; Sektor za informatiku Generalni sekretarijat Vlade RS; Ured koordinatora za PAR BD Bosne i Hercegovine; Odjel za informatiku BD Bosne i Hercegovine. U kasnijoj fazi, ako se bude smatralo potrebnim, PARCO će proširiti djelokrug uključene i konsultirane institucije. Sve ove institucije su odgovorne za provedbu aktivnosti vezanih za uspostavu potrebnih uvjeta za daljnje uspješno uvođenje i implementaciju e-usluga na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. Kapacitet IDDEEA-e i procesi značajno će ojačati kroz povećanu upotrebu informacione tehnologije u javnoj upravi u skladu s EU Direktivama, Uredbama i standardima o sigurnosnim karakteristikama.

Područje podrške – Daljnje jačanje statističkog sistema

Glavni sudionici su statističke institucije: državna Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS), dvije s entitetskog nivoa - Zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine (FZS) i Zavod za statistiku Republike Srpske (RSZS), kao i Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH).

Za provedbu nekih aktivnosti i postizanje rezultata unutar ove akcije (posebno informatičko povezivanje između statističkih institucija i dobijenih relevantnih administrativnih

izvora) potrebno je uključiti niz drugih institucija kako na državnom tako i na entitetskom nivou.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

Opći cilj (učinak) ove akcije je podržati reformu javne uprave uključujući statistički sistem u skladu sa standardima i pravilima EU.

Specifični ciljevi (ishodi) ove akcije su:

- Poboľjšati pružanje usluga u skladu s načelima SIGMA-e
- Daljnje usklađivanje službene statistike u Bosni i Hercegovini sa standardima EU i poboljšanje statistike u smislu obima, kvaliteta i statističke proizvodnje.

Ukoliko se poboljša pristup digitalnoj tehnologiji javnih usluga uz korištenje digitalnog potpisa (rezultat 1) stvorit će se potrebni uvjeti za izgradnju digitalnih javnih servisa, a javna uprava će biti dodatno modernizirana i profesionalna (ishod 1).

Ako se uspostavi IT veza između statističkih institucija i relevantnih administrativnih izvora (Rezultat 2) i poboljša diseminacija statistike (Rezultat 3), to će dovesti do moderniziranog statističkog sistema u Bosni i Hercegovini (Ishod 2). Nadalje, ako se nacionalni računi, socijalna statistika, statistički poslovni registar, energetika, promet i statistika okoliša, statistika istraživanja i razvoja i upravljanje kvalitetom u statistici (Rezultati 4-14), uključujući statistiku državnih finansija (Rezultat 14), poboljšaju i dodatno usklade s EU standardima, povećat će se i količina i kvalitet podataka (ishod 2). To će biti potkrijepljeno pristupom s uvođenjem načela rodne ravnopravnosti u svrhu izračuna Indeksa rodne ravnopravnosti za Bosnu i Hercegovinu s ciljem da bude dostupno više statističkih podataka razvrstanih po spolu (Rezultat 12), što će dovesti do moderniziranog statističkog sistema u cijeloj zemlji (Ishod 2). Dodatna ulaganja u IT infrastrukturu dodatno će podržati digitaliziranu i moderniziranu statističku proizvodnju (ishod 2) u Centralnoj banci (Rezultat 14). Ukoliko se isporuče svi predviđeni rezultati (od rezultata 2 do rezultata 14) koji se odnose na oblast statistike i na ovom nivou održe pretpostavke koje su prepoznate kao pristup administrativnim podacima i dostupnim kompetentnim ljudskim resursima, službena statistika u Bosni i Hercegovini će biti dodatno usklađena sa standardima EU i poboljšana u smislu obima, kvaliteta i statističke proizvodnje (ishod 2).

Ako je javna uprava modernizirana i sposobna pružati digitalne javne usluge, a službena statistika u Bosni i Hercegovini poboljšana u smislu obima, kvaliteta i statističke proizvodnje (ishod 2), akcija će doprinijeti sveukupnoj podršci dobroj upravi kroz reformu javne uprave u cijeloj zemlji, uključujući statistički sistem u usklađivanju sa standardima i pravilima EU (utjecaj). Ako se ostvare pretpostavke navedene kao snažna politička opredijeljenost za nastavak reformi i vlada usmjerava provedbu sveukupne reformske vizije uz jasno vodstvo u relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine nadležnim za koordinaciju reforme javne uprave (PAR), ostvarit će se doprinos akcije željenom utjecaju.

3.2. Indikativne aktivnosti

Rezultat 1: Pristup digitalnoj tehnologiji javnih usluga uz korištenje poboljšanog digitalnog potpisa (IDDEEA) ostvarit će se provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

1.1. Osigurati tehničku pomoć za izradu studije izvedivosti za korištenje e-usluga

1.2. Na osnovu studije izvedivosti pomoći u promoviranju saradnje između tijela javne uprave uz primjenu pravila, mehanizama i web alata za standardizaciju objave informacija od javnog interesa

1.3. Podržati implementaciju rješenja za

korištenje kvalificiranog digitalnog potpisa uz korištenje eID-a u procesu pružanja javnih usluga

1.4. Pružiti tehničku pomoć za povećanje korištenja online web alata u svakodnevnoj komunikaciji s građanima i poslovnim sektorom

1.5. Podržati razvoj mehanizama za online saradničko korištenje softverskih alata za razvoj digitalne ekonomije uz korištenje društva u cjelini kroz korištenje savremenih ICT rješenja i praktično koristiti funkcionalnost digitalnog predstavljanja i digitalnog potpisivanja (eIDAS).

1.6. Pomoći u provedbi postupaka s ciljem jačanja infrastrukture za izdavanje elektronskih ličnih karata s memorijskim elementima koji sadrže kvalificirani digitalni certifikat, uključujući sisteme za elektronske usluge i izradu elektronskih potpisa kroz nabavku, isporuku, instalaciju te konfiguraciju, puštanje u rad i testiranje Sistema.

Unapređenje IDDEEA informacionog i SDH telekomunikacijskog sistema ostvarit će se provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti

1.7. Osiguravanje opreme: Implementirati svu potrebnu infrastrukturu kroz nabavku, isporuku, instalaciju i konfiguraciju, puštanje u rad i testiranje opreme SDH telekomunikacijskih sistema IDDEEA.

1.8. Osiguravanje opreme: Instalirati web alate za novu opremu u sistemu nadzora IDDEEA za praćenje izvedbe prijenosa velikih skupova podataka kroz telekomunikacijsku mrežu (vezano uz RR linkove i pristupne točke).

Provedba aktivnosti planiranih unutar Rezultata 1 organizirana je na dva načina – jedan koji će poboljšati komunikaciju s građanima (G2C) i drugi s vladom (G2G). Omogućit će implementaciju pravila, mehanizama i web alata za standardizaciju objave informacija od javnog interesa kao što su: korištenje kvalificiranog digitalnog potpisa uz korištenje eID-a u procesu pružanja javnih usluga i povećanja korištenja on line web alata u svakodnevnoj komunikaciji s građanima i poslovnim sektorom, kao i podizanja znanja osoblja nadležnih tijela na novi nivo. Proces izdavanja elektronskih ličnih karata (eID) u Bosni i Hercegovini započeo je 2013. godine, a te lične karte imaju i elektronski memorijski element koji omogućava uspostavu kvalificiranog digitalnog/virtualnog identiteta koji će se praktično koristiti kroz funkcionalnost digitalnog predstavljanja i digitalnog potpisivanja (eIDAS). IDDEEA je također certificirana za ISO/27001 i ISO/9001 od 2012. godine. Imajući u vidu značaj uvođenja e-trgovine u Bosni i Hercegovini, prvenstveno u svrhu olakšavanja i ubrzanja poslovanja, ali i zbog nužnosti provođenja digitalizacije svih poslovnih procesa IDDEEA-e potrebno je uvesti elektronski potpis u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti (Rezultat 1) također će poboljšati informacione i SDH telekomunikacijske sisteme IDDEEA-e, što uključuje nabavku, isporuku i obuku stručnjaka IDDEEA-e za korištenje hardvera, softvera i specijalističke telekomunikacijske SDH opreme potrebne za optimalno funkcioniranje informacijskih sistema, aplikacija i SDH telekomunikacijskog sistema IDDEEA-e. Unapređenje SDH mreže trebalo bi omogućiti povećanje kvaliteta razvoja i implementacije specifičnih web modula, koji trebaju progurati veliku količinu podataka kroz Radio SDH telekomunikacijsku mrežu što će dovesti do poboljšanja efikasnosti razmjene podataka između nadležnih institucija i IDDEEA-e. Razmjena podataka uključuje registre ličnih karata (eID), registre putnih isprava, registar birača i dr. Nakon provedbe ove aktivnosti IDDEEA će proširiti mogućnosti primanja novih korisnika u svoje informacione sisteme.

Područje statistike

Glavni indikativni neisprni popis aktivnosti u području statistike, grupiran prema relevantnim rezultatima su:

Rezultat 2 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Podrška u analizi podataka administrativnih nositelja funkcije

- Pružanje pomoći u razvoju IT rješenja za povezivanje statističkih institucija i relevantnih administrativnih izvora

- Podrška u pripremi tehničke specifikacije za nabavku opreme

- Osiguravanje opreme koja omogućuje funkcionalnu vezu između statističkih institucija i relevantnih administrativnih izvora

- Obuka osoblja

- Podrška uspostavi prijenosa podataka između statističkih institucija i relevantnih nositelja podataka

- Studijska posjeta

Rezultat 3 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Razvoj web rješenja za diseminaciju podataka

- Osiguravanje opreme: odgovarajući hardver, softver i licence za razvoj i poboljšanje usluga vezanih uz diseminaciju podataka

- Edukacija osoblja za korištenje novog softvera

- Studijska posjeta

Rezultat 4 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Organizirati metodološku obuku vezanu uz statistiku nacionalnih računa

- Podrška u izradi upitnika s uputama za izvještajne jedinice

- Definiranje uzorka za provođenje ankete

- Studijska posjeta

Rezultat 5 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

Za SILC:

- Obuka metodologa uzorkovanja

- Uređivanje i imputacija podataka

- Izrada konačnih pondera na osnovu analize neodgovora i kalibracije

- Izrada SILC pokazatelja

- Implementacija i korištenje SM (Siena MicroSimulation model za neto-bruto konverziju EU-SILC varijabli dohotka)

- Analiza podataka i priprema četiri prijenosne datoteke za Eurostat

- Studijska posjeta

Za demografiju

- Identifikacija i analiza administrativnih izvora podataka i registara (koji se mogu koristiti za krug Popisa 2030.)

- Prijedlog potrebnih izmjena administrativnih izvora (kako bi se omogućilo njihovo korištenje u popisu stanovništva u krugu Popisa 2030.)

- Izrada akcionog plana

- Studijska posjeta

Za migraciju

- Pružanje pomoći u poboljšanju i potpunom usklađivanju metodoloških dokumenata (za statistiku migracija) u skladu sa standardima EU

- Studijska posjeta

- Pružanje podrške u IT povezivanju između institucija

Za izračun indeksa troškova rada/LCI - samo područja koja nisu dovoljno pokrivena akcijom u više zemalja

- Određivanje potrebnih varijabli

- Izrada anketnih upitnika

- Podrška razvoju metodologije istraživanja

- Pomoć u pripremi metodologije uzorkovanja

Rezultat 6 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Misije obuke

- Studijska posjeta

- Daljnji razvoj IT aplikacije za Enterprise Groups/EG

- Razvoj informatičkog rješenja i za izradu poslovnog demografije

- Obuka osoblja za korištenje aplikacije - Pomoć pri implementaciji novorazvijene aplikacije u SBR-u

Rezultat 7 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Obuka osoblja

- Tehnička pomoć

- Priprema plana za pilot istraživanje u vezi sa energetskom statistikom

- Studijska posjeta

Rezultat 8 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Priprema akcionog plana

- Razvoj metodologije za statistiku saobraćaja

- Obuka statističara, metodologa i zaposlenih u IT odjelu

- Razvoj softvera

- Studijska posjeta

Rezultat 9 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Obuka osoblja

- Razvoj metodologije za statistiku okoliša

- Priprema plana aktivnosti uključujući plan za pilot istraživanje

- Studijska posjeta

Rezultat 10 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Razvoj upitnika za online usluge (OSQ) za statistiku istraživanja i razvoja (R&D)

- Obuka osoblja

- Studijska posjeta

Rezultat 11 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Obuka osoblja o najnovijoj verziji GSBPM-a za upravljanje kvalitetom u statistici

- Podrška u pripremi odgovarajuće dokumentacije prema najnovijem modelu GSBPM-a

- Unapređenje postojeće dokumentacije prema standardu SIMS 2.0

- Studijska posjeta

Rezultat 12 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Analiza postojećeg stanja, izvora podataka i varijabli koje nedostaju

- Priprema akcionog plana koji uključuje sve zainteresirane strane

- Obuka osoblja za izradu rodne statistike i analize

- Izrada smjernica za budući rad

Rezultat 13 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Obuka osoblja

- Analiza potreba

- Razvoj odgovarajućih metodologija za statistiku državnih finansija i statistiku eksternog sektora za korisnike i aktivnosti koje nisu obuhvaćene akcijom više zemalja

- Studijska posjeta

- Uspostavljanje procesa kompilacije

Rezultat 14 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Analiza postojećeg stanja u vezi sa digitalizacijom i modernizacijom statističke proizvodnje u Centralnoj banci
- Priprema specifikacije za nabavku IT opreme
- Obezbjedivanje opreme
- IT povezivanje sa drugim relevantnim institucijama
- Proces testiranja povezanosti Centralne banke sa drugim relevantnim institucijama

- Studijska posjeta

3.3. Integriranje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Za ovu akciju nije predviđen i/ili potreban ekološki skrining. Akcija i aktivnosti koje proizilaze iz akcije neće imati negativan utjecaj na okoliš niti ugroziti okoliš, zdravlje i bezbjednost u budućnosti. Aktivnosti koje proizilaze iz ove akcije bit će realizirane na ekološki najprihvatljiviji mogući način. Istovremeno, jedan od rezultata sveukupne digitalizacije javne uprave treba da bude koherentnost politike i promocija zelene administracije s ciljem smanjenja upotrebe papira što će doprinijeti očuvanju životne sredine. Istovremeno, jedan od rezultata sveukupne digitalizacije javne uprave bit će koherentnost politike i promocija zelene uprave s ciljem smanjenja upotrebe papira, što će doprinijeti očuvanju okoliša i Zelenoj agendi. Akcija će promovirati ozelenjavanje nabavki za sve aktivnosti vezane za provedbu akcije, što bi zauzvrat trebalo ojačati kapacitete PA za integraciju takve prakse.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Pažnja će se posvetiti rodnom aspektu u okviru aktivnosti Akcije, osiguravajući dobrobit i za muškarce i žene, osiguravajući rodno osjetljive podatke. Generalno, rodna perspektiva će se održati kako bi se osiguralo da rezultati Akcije pozitivno utječu i na rodnu ravnopravnost.

Rodna statistika je statistika koja na adekvatan način odražava razlike i nejednakosti u položaju žena i muškaraca u svim oblastima života. Statistički podaci i indikatori o položaju žena i muškaraca su potrebni da bi se opisale uloge žena i muškaraca u društvu, ekonomiji i unutar porodice, da bi se pružila osnova za razvoj SMART politika i uspostavilo rodno razumno praćenje i evaluacija njihove efektivnost.

Gender akcioni plan (GAP) Bosne i Hercegovine (2018-2022) je okvirni strateški dokument za uvođenje rodne ravnopravnosti u sve oblasti društvenog života. GAP Bosne i Hercegovine je usklađen sa relevantnom Strategijom Evropske unije za ravnopravnost muškaraca i žena i drugim relevantnim strateškim dokumentima Vijeća Evrope, Evropske unije i Ujedinjenih nacija. Svaka prioritetna oblast GAP-a Bosne i Hercegovine sadrži mjere za prikupljanje, održavanje, analizu i prezentaciju statističkih podataka razvrstanih po spolu. Akcija uvođenja načela rodne ravnopravnosti doprinosi implementaciji GAP-a Bosne i Hercegovine.

Ovo je takođe u skladu sa Strategijom rodne ravnopravnosti Evropske unije 2020-2025¹, koji naglašava da program podrške strukturnim reformama može podržati države članice u uvođenju rodne ravnopravnosti u javnu upravu, državno budžetiranje i finansijsko upravljanje. Strategija također ističe da su EU potrebni sveobuhvatni, ažurirani i uporedivi podaci razvrstani po spolu kako bi se riješile određene nejednakosti u različitim oblastima politike. Godišnji izvještaji će uključivati relevantne podatke, uključujući Eurostat i Eurofound, kao i indikatore za mjerenje napretka, nadovezujući se na EIGE-ov godišnji Indeks rodne ravnopravnosti u EU. EIGE će također obezbijediti podatke i istraživanja kako bi se uključili u kreiranje politika utemeljenih na dokazima institucija EU i država članica. Dakle, Akcija

uvođenja načela rodne ravnopravnosti i poboljšanje rodne statistike su u potpunosti u skladu sa ovom politikom EU i institucionalnim mehanizmima.

Ljudska prava

Unapređenje javnog servisa i stvaranje preduvjeta za e-usluge, kao i jačanje dobrog upravljanja kao rezultat Akcije će biti od koristi za manjine i ranjive grupe. Javnost i bolja diseminacija informacija kao i dalje kreiranje e-usluga pomoći će osnaživanju manjina i ranjivih grupa i osigurati lakši pristup javnoj upravi i javnim uslugama za te grupe. Ova akcija će osigurati da neće biti diskriminacije ranjivih kategorija.

Na osnovu temeljnih principa promoviranja ravnopravnosti i borbe protiv diskriminacije, učešće u Akciji će biti zagarantovano na osnovu jednakog pristupa bez obzira na spol, rasno ili etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, godine ili seksualnu orijentaciju.

U oktobru 2019. godine VM Bosne i Hercegovine usvojilo je Informaciju i Vodič za poduzimanje efikasnih mjera za sprečavanje uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu u institucijama BiH. Osim toga, VM Bosne i Hercegovine je zatražilo od nadležnih institucija da donesu Odluku o politici nulte tolerancije na seksualno uznemiravanje i uznemiravanje zasnovano na spolu, kao i da angažiraju savjetnike koji bi se trebali baviti ovim pitanjima.

Demokratija

Uključivanje i učešće civilnog društva u procesu evropskih integracija je veoma važno, a saradnja između vladinog i nevladinog sektora ključna. Mogućnosti za dijalog i saradnju između civilnog društva i aktera javnog sektora će se dalje razvijati kroz različite inicijative u okviru predložene Akcije, posebno kao što su inicijative za javne konsultacije i različite vrste diskusija sa civilnim društvom. Planirane aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje osposobljavanja za e-usluge uključuju razvoj bolje komunikacije (CRM) sa korisnicima (građanima) kao i veću diseminaciju informacija o javnim uslugama (katalog usluga). Generalno, ove aktivnosti imaju za cilj prilagođavanje pružanja javnih usluga potrebama građana i stvaranje boljeg odnosa sa građanima.

¹ COM(2020) 152 finalni

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerovatnoća (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
Aspekti zakonitosti i pravilnosti	Nedovoljna politička podrška za implementaciju reforme javne uprave	S	V	Uspostavljena veza sa koordinacionim tijelom za PAR na političkom nivou
Planiranje, procesi i sistemi	Nedostatak volje da se osigura ravnomjeran napredak javne uprave u cijeloj zemlji	S	V	Uspostavljena veza sa koordinacionim tijelom za PAR na političkom nivou
Planiranje, procesi i sistemi Komunikacija i informacije	Nedovoljna politička podrška digitalizaciji uprave i uvođenju e-usluga	S	S	Uključiti sastanke na visokom nivou radi rješavanja strateških pitanja i tema u aktivnostima implementacije. Uspostaviti jasnu strukturu upravljanja projektom na visokom nivou kroz upravni odbor projekta, sastavljen od donosilaca odluka i ključnih predstavnika (ministri, savjetnici ili potpredsjednici vlade, itd.)
Planiranje, procesi i sistemi	Nemogućnost koordinacije i provođenja svih aktivnosti neophodnih za razvoj usluga istovremeno na svim nivoima uprave.	S	V	Identifikovati jasne strukture implementacije sa jasnim zadacima i odgovornostima prema Upravnom odboru projekta.
Aspekti zakonitosti i pravilnosti Planiranje, procesi i sistemi	Nezadovoljavajuća zakonodavna i institucionalna osnova za provođenje aktivnosti na razvoju gradivnih elemenata za e-usluge.	V	S	Jasno saopštavanje rezultata i implementacija preporuka Studije izvodljivosti.
Komunikacija i informacije Aspekti zakonitosti i pravilnosti	Nedostatak povjerenja korisnika koji imaju pravo pristupa kvalifikovanim digitalno potpisanim dokumentima koji se odnose na funkcionalnost e-usluga koje građanin traži na web portalima nadležnih organa.	M	S	Obuka IDDEEA i osoblja nadležnih organa u oblasti kvalifikovanih digitalno potpisanih dokumenata u okruženjima e-usluga za širenje pravih informacija i motiviranje nadležnih da ih koriste.
Ljudi i organizacija	Otpor osoblja prema primjeni najnovijih web standarda i trendova u oblasti korištenja tehnologije velikih podataka	S	S	Mjere ublažavanja: pravovremeno planiranje obuka o tehničkim kapacitetima tehnologije velikih podataka
Statistika				
Komunikacija i informacije Ljudi i organizacija	Rizik za aktivnosti vezane za statistiku – nedovoljno ljudskih resursa za učešće i predaju rezultata Twinning-a	S	S	Rukovodstvo statističkih institucija treba da obavijesti o ovom problemu relevantne vlasti (na entitetskom i državnom nivou). U skladu sa tim treba osigurati dovoljnu finansijsku podršku za angažiranje većeg broja osoblja za rad na statističkim podacima
Komunikacija i informacije	Rizik za aktivnosti vezane za statistiku - nosioci administrativnih podataka ne žele da saraduju sa statistikom	S	S	Vlasnici/imaoci administrativnih izvora podataka trebaju omogućiti pristup svojim administrativnim podacima u skladu sa zakonima o statistici (i na entitetskom i na državnom nivou). Rukovodstvo statističkih institucija treba intenzivno raditi na obezbjeđivanju dobre saradnje između relevantnih institucija i statistike.

Naučene lekcije:

Akcija u dijelu statistike će se implementirati nakon završetka dva velika Twinning projekta (IPA 2017 i IPA 2019) i tehničke pomoći predviđene u okviru programa IPA 2019.

IPA 2015 Twinning projekt "Podrška reformi javne uprave i reformi statističkog sistema" uspješno je završen, uz niz naučenih lekcija. Općenito, statističke institucije u Bosni i Hercegovini moraju nastaviti s nastojanjem i poboljšanjem harmonizacije sa EU i drugim relevantnim međunarodnim statističkim standardima. Na osnovu posebnog iskustva u implementaciji IPA 2015 Twinning programa može se zaključiti sljedeće: razvoj bosanskohercegovačke statistike sporo napreduje, ali se najvidljiviji rezultati i poboljšanja postižu kroz implementaciju IPA programa nacionalne pomoći koji su upotpunjeni aktivnostima iz višekorisničkih projekata IPA. Dodatne prednosti Twinning pomoći bile su opsežno učenje, zajednički rad i nezaobilazna saradnja radnih timova iz tri statističke institucije. Implementacija pravnih tekovina EU u statistici zahtijeva (za zemlje proširenja) kontinuiran rad i tehničku podršku EU (za efikasniji transfer znanja). Također, uspješnost pomoći je određena dobrom saradnjom unutar Statističkog sistema u Bosni i Hercegovini (između tri zavoda: BHAS, FZS, RZS) i sa ostalim dionicima uključenim u statistički sistem. Nadalje, uspjeh partnerske (twinning) i tehničke pomoći će u velikoj mjeri ovisiti o vlasništvu korisnika nad rezultatima projekta. Stoga je ova akcija ugradila sve identificirane lekcije naučene iz prethodnih intervencija kako bi se osigurao uspjeh i održivost planirane pomoći.

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati	Pokazatelji	Polazne osnove 2020.	Cilj 2026.	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Podržati reformu javne uprave uključujući statistički sistem u skladu sa standardima pravilima EU	Napredak ostvaren u ispunjavanju kriterija ocjenjivanja vezanih za PAR	Rana faza	Umjereno pripremljeno	Izvještaji Komisije o Bosni i Hercegovini EC OPSYS / DG NEAR izvještaji; PARCO izvještaji	Nije primjenjivo

Rezultat PAR	1 Poboљшano pružanje usluga u skladu sa SIGMA principima	Uvedeni principi digitalnih javnih usluga	Rana faza	Značajan napredak u pilot oblastima	Izvjешtaj o SIGMA monitoringu Broj digitalnih javnih usluga koje se pružaju	Vlada upravlja i koordinira implementaciju ukupne vizije reforme. Jasno vodstvo u relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine nadležnim za koordinaciju reforme javne uprave.
Rezultat 2 Statistika	2 Službena statistika u Bosni i Hercegovini dodatno je usklađena sa standardima EU i poboљšana u smislu obima, kvaliteta i statističke proizvodnje	2.1 Povećana vrijednost "Indeksa BA podataka" poslanih Eurostatu	2.1 2,9 (2018.)	2.1 50 (2024.) 60 (2027.)	Izvori Eurostata	Osiguran je pristup administrativnim podacima iz relevantnih izvora, odnosno efikasna saradnja svih relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini na svim nivoima.
Rezultat 1 povezan sa Ishodom 1	Rezultat 1: Šira upotreba digitalnog potpisa čime se poboљшава pristup digitalnoj tehnologiji javnih usluga	1.1 Povećana isporuka digitalno potpisanih dokumenata	0	1.000.000	1. Izvjешtaj o praćenju i evaluaciji strategije razvoja IDDEEA 2. Broj prihvatljivih digitalno potpisanih dokumenata koje IDDEEA mora dostaviti prilikom podnošenja zahtjeva za e-usluge od strane građanina na web portalima nadležnih organa za izdavanje ličnih eID dokumenata	Dostupni kvalifikovani ljudski resursi
		1.2 Povećana količina podataka obrađenih putem SDH mreže	200/850	250/1000	Izvjешtaj o praćenju i evaluaciji strategije razvoja IDDEEA Povećan je broj radio relejnih veza/pristupnih tačaka za propuštanje velikog opterećenja podataka kroz SDH mrežu	Uvjeti/zahtjevi za IKT
Rezultat povezan sa Ishodom 2	2 Dobijena informatička veza između statističkih institucija i relevantnih administrativnih izvora	Povećan stepen automatizacije i količina pokazatelja u statističkoj proizvodnji	Imaoci administrativnih izvora koji nisu povezani sa statističkim institucijama Nije dostupno IT rješenje za povezivanje statističkih institucija sa imaocima administrativnih izvora	Više od dva administrativna izvora povezana sa statističkim institucijama Poboљšana je efikasnost i kvalitet proizvodnje statističkih podataka Razvijeno IT rješenje za prijenos podataka	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RZS RS	Dostupan pristup administrativnim podacima Postoje uvjeti/zahtjevi IT-a Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	3 Diseminacija statistike je poboљšana	Povećan broj on-line korisnika i ažurni alati za distribuciju su u upotrebi	Ograničeni alati za diseminaciju Digitalna biblioteka nije dostupna	Povećan broj on-line korisnika i ažurni alati za distribuciju su u upotrebi Digitalna biblioteka dostupna korisnicima	Web: BHAS, FZS, RZS RS Digitalna biblioteka	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje uvjeti/zahtjevi IT-a Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	4 Poboљšana statistika nacionalnih računa	Dostupan je povećan broj informacija o strukturama proizvodnje i intermedijarne potrošnje privrednih subjekata u Bosni i Hercegovini	Tabele snabdijevanja i upotrebe i strukturama proizvodnje i ulaznih/izlaznih podataka (SUT/IOT) nisu dostupne	Detaljni podaci o strukturama proizvodnje i intermedijarne potrošnje privrednih subjekata u Bosni i Hercegovini prikupljeni za referentnu godinu	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RZS RS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje uvjeti/zahtjevi IT-a Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	5 Socijalna statistika je poboљšana	Povećana količina podataka za demografiju, migracije, rad i podatke o siromaštvu	Dostupna je ograničena količina ili nema podataka iz navedenih područja	Podaci za demografiju, migraciju, statistiku rada dostupni; podaci o siromaštvu i socijalnoj uključenosti dostupni iz SILC-a Svi proizvedeni podaci šalju se Eurostatu	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi

Rezultat povezan sa Ishodom 2	6 Statistički poslovnih registar je dodatno poboljšan	Povećana količina pokazatelja/varijabli za grupu poduzeća i poslovnu demografiju stavljena na raspolaganje	Ograničena količina ili nikakvi podaci za grupu poduzeća i poslovnu demografiju	Novi pokazatelji/varijable dostupni za grupu poduzeća i poslovnu demografiju poslani EUROSTAT-u	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	7 Energetska statistika je poboljšana	Proizvedeno više kvalitetnijih pokazatelja povezanih s energetskom statistikom	Ograničena količina ili nikakvi raščlanjeni podaci potrebni za izvještavanje Eurostatu	Provedba zahtjeva Ažurirane Uredbe (EZ) br. 1099/2008 o statistici energije: Raščlanjivanje konačne potrošnje u uslugama, transportu i dr	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	8 Transportna statistika je poboljšana	Proizvedeno više kvalitetnijih pokazatelja koji se odnose na saobraćajnu statistiku	Statistika cestovnog saobraćaja nije usklađena s pravnom tečevinom EU Ograničen broj dostupnih saobraćajnih statistika	Statistika cesta i saobraćaja dodatno poboljšana i usklađena s Uredbom EU Svi proizvedeni podaci šalju se Eurostatu	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	9 Okolišna statistika je poboljšana	Izvjешtavanje o šumskim resursima	Podaci o bacanju hrane nisu dostupni	Format uspostavljen za izvještavanje o podacima o bacanju hrane Podaci poslani Eurostatu	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	10 Poboljšana statistika istraživanja i razvoja	Poboljšani podaci o istraživanju i razvoju putem online ankete za prikupljanje podataka	Ograničena stopa odgovora i loši podaci o istraživanju i razvoju	Bolja stopa odgovora i poboljšan kvalitet podataka za izvještavanje o istraživanju i razvoju	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	11 Upravljanje kvalitetom sa statistici je dodatno poboljšano	Objavljena kvalitetnija istraživanja s GSBPM procesnom dokumentacijom	Statistička istraživanja nisu pravilno dokumentirana	Povećanje od 50% ispravno dokumentiranih statističkih istraživanja s GSBPM procesnom dokumentacijom i izvještajima o kvalitetu poštujući SIMS 2.0 standarde	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan sa Ishodom 2	12 Rodna statistika je poboljšana i dalje primjenjivana statističkom sistemu Bosne i Hercegovine	Više statističkih podataka razvrstanih po spolu i odražava rodna pitanja	Ograničena statistika razvrstana po spolu	Indeks ravnopravnosti spolova za Bosnu i Hercegovinu redovno se izračunava kroz vrijeme	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RZS RS, Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, GC RS, GC FBosna i Hercegovina	
Rezultat povezan sa Ishodom 2	13 Unaprijeđena je statistika državnih finansija i statistika vanjskog sektora	Više podataka o GFS-u, DI i IIP dostupno i dostavljeno Eurostatu	Dostupna ograničena količina podataka o GFS, DI i IIP Tabele za IIP nisu dostupne	Više podataka o GFS-u, DI i IIP dostupno i dostavljeno Eurostatu	Web: Eurostat, BHAS, FZS, RSZS	
Rezultat povezan sa Ishodom 2	14 Ostvarena digitalizacija i modernizacija statističke proizvodnje u Centralnoj banci	Poboljšana IT infrastruktura za moderniziranu kompilaciju statistike	Neautomatizirani proces kompilacije	Dostupna i funkcionalna odgovarajuća IT infrastruktura za modernizirano prikupljanje statističkih podataka		Dostupni ljudski resursi

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o finansiranju

Za provedbu ove akcije predviđeno je sklapanje sporazuma o finansiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativni period provedbe

Indikativni operativni period provedbe ove akcije, tokom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3. i implementirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od dana stupanja na snagu Sporazuma o finansiranju. Produženje perioda provedbe može dogovoriti službenik Komisije nadležan za odobravanje, izmjenom ove Odluke o finansiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati poštovanje odgovarajućih pravila i postupaka EU za finansiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, prema potrebi, i usklađenost akcije s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Direktno upravljanje (grantovi)

(a) Svrha grantova

Dio aktivnosti će se implementirati kroz Twinning grant (1 000 000 EUR), posebno područje statistike s ciljem daljnjeg usklađivanja službene statistike u Bosni i Hercegovini sa

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web stranici prevladava verzija iz SL.

standardima EU (Ishod 2). S obzirom na poboljšanje obima, kvaliteta i statističke proizvodnje u cijeloj zemlji (navedeno u Ishodu 2), peer to peer aktivnosti će se provoditi kroz institucionalnu saradnju između javnih uprava odabranih država članica EU i administracije statistike u Bosni i Hercegovine.

Odabir Twinning granta kao metode provedbe u području statistike posljedica je već dokazanog pravca više puta uspješne provedbe ove vrste intervencije u prethodnim akcijama provedenim uz IPA podršku. Dio aktivnosti koji se odnosi na Rezultat 2 do Rezultat 14 zasnovat će se na principu učenja kroz rad i razmjene najbolje prakse EU na najodrživiji način.

(b) Vrsta ciljanih aplikata

Aplikanti će biti uprave država članica EU ili njihova ovlaštena tijela s relevantnim referencama i praktičnim iskustvom u području statistike. Angažiranje aplikanta ove vrste najbolji je način za širenje najbolje prakse EU i novih trendova u oblasti statistike, kao i za produbljivanje znanja i vještina u administraciji statistike u Bosni i Hercegovini.

(c) Opravdanost direktnog granta

Nije primjenjivo

(d) Iznimka od neretroaktivnosti troškova

Nije primjenjivo

4.3.2. Direktno upravljanje (nagrada(e))

Nije primjenjivo

4.3.3. Direktno upravljanje (nabavka)

Dio aktivnosti će se provoditi pod direktnim upravljanjem Delegacije EU u Bosni i Hercegovini, posebno aktivnosti pod Ishodima 1 i 2., čime bi se osigurao kontinuitet pomoći EU u oblastima reforme javne uprave i statistike.

Ishod 1 povezan s intervencijom u području reforme javne uprave realizirat će se putem ugovora o nabavci usluga i robe (3 000 000 EUR). U okviru Ishoda 2 nabavka za ugovore o opskrbi pridonijet će punom ostvarenju Statistike (2 000 000 EUR).

4.3.4. Indirektno upravljanje s [organizacijom države članice] [trećom zemljom donatorom] [specijaliziranom (tradicionalnom/regulatornom) agencijom EU] [međunarodnom organizacijom]

Nije primjenjivo

4.3.5. Indirektno upravljanje s korisnikom programa IPA III

Nije primjenjivo

4.3.6. Doprinos <naziv relevantne regionalne investicione platforme>>

Nije primjenjivo

4.3.7. EFSD+ operacije pokrivene budžetskim garancijama

Nije primjenjivo

4.3.8. Promjene iz indirektnog u direktni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija u okviru Indirektnog upravljanja sa povjerenim subjektom može se koristiti kao alternativni modalitet za ovu akciju koja se planira implementirati u direktnom upravljanju. Povjereni subjekt(i) će službe Komisije odabrati prema sljedećim kriterijima:

- Finansijski i operativni kapacitet podnosioca prijave;

- Tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata;

- Iskustvo u vođenju programa ili projekata vezanih za rezultate, veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata u oblasti PAR-a i/ili Statistike i dokumentovani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regionu, itd.

- Kriteriji koji se odnose na kvalitet sažetka projekta, uključujući relevantnost;

- Dosljednost s ciljevima, rezultatima i aktivnostima Projekta, očekivani učinak;

- Održivost i

- Isplativost

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se provesti u okviru indirektnog upravljanja s drugim alternativnim subjektom kojeg odabiru službe Komisije koristeći iste kriterije odabira. U slučaju da se predviđeni subjekt treba zamijeniti, službe Komisije mogu odabrati drugi zamjenski subjekt koristeći iste kriterije odabira koji su gore navedeni. Ako je subjekt zamijenjen, odluka o njegovoj zamjeni mora biti obrazložena.

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj se dio ove akcije može provesti u direktnom upravljanju u skladu s modalitetima provedbe navedenima u odjeljku 4.3.3.

4.4. Obim geografske podobnosti za nabavku i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za učešće u postupcima nabavke i dodjele grantova i u pogledu porijekla nabavke kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na osnovu hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (član 28(10) NDICI-Uredba o globalnoj Evropi).

4.5. Indikativni budžet

Komponente indikativnog budžeta	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identifikovanoj valuti
Metode provedbe – usp. s odjeljkom 4.3:		
Ishod 1: PAR, sastavljen od	3 000 000	Nije prihvatljivo
Nabavke (direktno upravljanje) – usp. s odjeljkom 4.3.3	3 000 000	Nije prihvatljivo
Ishod 2: Statistika, sastavljen od	3 000 000	Nije prihvatljivo
Grantova (direktno upravljanje) – usp. s odjeljkom 4.3.1	1 000 000	Nije prihvatljivo
Nabavka (direktno upravljanje) – usp. s odjeljkom 0	2 000 000	Nije prihvatljivo
Grantovi – ukupni okvir prema odjeljku 4.3.1	1 000 000	
Nabavka – ukupni okvir prema odjeljku 4.3.3	5 000 000	
Evaluacija – usp. s odjeljkom 5.2 Revizija – usp. s odjeljkom 5.3	bit će obuhvaćen drugom Odlukom ¹	Nije prihvatljivo
Komunikacija i vidljivost – usp. s odjeljkom 6	bit će obuhvaćen drugom Odlukom	Nije prihvatljivo
Nepredviđeni troškovi ²	0	Nije prihvatljivo
Ukupno	6 000 000	

¹ Ako akcija nije obuhvaćena sporazumom o finansiranju (vidi odjeljak 4.1), staviti "bit će obuhvaćena drugom odlukom" jer je malo vjerovatno da će ugovori o ocjeni i reviziji ove akcije biti sklopljeni unutar N+1. Ovi ugovori moraju biti odobreni drugom Odlukom o finansiranju.

² Uzeti u obzir da ugovori u kojima nije sklopljen sporazum o finansiranju, nepredviđeni troškovi moraju biti pokriveni pojedinačnim i pravnim obavezama do 31. decembra N+1.

4.6. Organizacijska struktura i odgovornosti

Ključni dokument sektorske politike u ovom sektoru je Strateški okvir PAR 2018.-2022. i s njim povezani Akcioni plan (usvojen od strane vlada Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i Republike Srpske), ali zbog složenosti i opsega sektora, postoji nekoliko drugih državnih ili entitetskih strategija koje određuju orijentaciju politike prema različitim područjima sektora (strateški dokument na državnom nivou u području statistike, strategije povezane s upravljanjem javnim finansijama, itd.).

Institucija za koordinaciju sektora je Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO) koji je odgovoran za pripremu, koordinaciju i provedbu zajedničke državne politike u oblasti PAR-a. PARCO je uspio izgraditi međuvladinu i međuinstitucionalnu saradnju i koordinaciju u sektoru koja je osigurana kroz PAR strukturu (propisanu Zajedničkom platformom za koordinaciju i provedbu Akcionog plana za PAR). Koordinator reforme javne uprave u entitetima i BD odgovorni su za koordinaciju reformskih napora na svojim administrativnim nivoima, dok je PARCO odgovoran za cjelokupnu koordinaciju reforme javne uprave. Međuvladina i međuinstitucionalna saradnja i koordinacija odvijaju se kroz različita radna tijela vezana za svaku reformsku oblast i ta struktura će se koristiti za provedbu planiranih aktivnosti u okviru ove Akcije. Imajući u vidu da su aktivnosti u okviru ove Akcije ujedno i aktivnosti iz Akcionog plana za PAR, solidan broj institucija (koje su u Akcionom planu za PAR označene kao odgovorne za provedbu srodnih aktivnosti) bit će uključen u provedbu aktivnosti u okviru ove Akcije u skladu sa svojim nadležnostima iz Akcionog plana za PAR.

Postoji i neka podsektorska institucionalna saradnja. U oblasti statistike, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine zadužena je za cjelokupnu koordinaciju rada, praćenje i kontrolu provedbe aktivnosti iz strategije statistike, u skladu s odredbama Zakona o statistici Bosne i Hercegovine i Sporazuma o primjeni usklađenih metodologija i standarda u izradi statističkih podataka Bosne i Hercegovine. Provedba aktivnosti vezanih uz područje statistike u sklopu ove Akcije bit će organizirana prema navedenom zakonskom okviru.

Upravni odbor(i), koji se sastoji od svih relevantnih sudionika uključenih u određenu AD komponentu/ishod (povezani rezultati), uspostaviti će se na početku provedbe Akcije.

Upravni odbor(i) će nadgledati provedbu aktivnosti u okviru ove Akcije. Osim javnog naručioca, Upravni odbor(i) će uključivati predstavnike glavnih sudionika sa svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini. Sastav Upravnog(od) odbora će osigurati ravnopravnu zastupljenost interesa svih ključnih aktera naglašavajući djelotvornost i efikasnost takvog tijela.

Uloga Delegacije EU će biti da osigura usklađenost pružene pomoći sa Agendom EU za BiH.

Kao dio svoje ovlasti provedbe budžeta i radi zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija će sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja uspostavljenim za upravljanje provedbom akcije.

4.7. Preduvjeti

Nije primjenjivo

5. MJERENJE UČINKA

5.1. Praćenje i izvještavanje

Svakodnevno tehničko i finansijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuirani proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sistem internog, tehničkog i finansijskog praćenja aktivnosti i izraditi redovne izvještaje o napretku (najmanje jednom godišnje) i završne izvještaje. Svaki izvještaj

će pružiti tačan prikaz implementacije akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stepen postizanja njenih rezultata (Ishodi i direktni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta).

Uloge i odgovornosti za prikupljanje, analizu i praćenje podataka

Praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuirani proces i dio odgovornosti provedbenog partnera i operativnog rukovodioca iz EU. Obje vrste internog praćenja moraju se provoditi na uključiv način, uključujući ključne sudionike.

Različite odgovornosti za ovaj dvostruki interni nadzor su sljedeće:

- Praćenje od strane provedbenih partnera imat će za cilj prikupljanje i analiziranje podataka za informiranje o napretku prema postizanju planiranih rezultata kako bi se unosili procesi donošenja odluka na nivou upravljanja akcijom i izvještavalo o korištenju resursa.

- Praćenje od strane operativnih rukovodilaca iz EU imat će za cilj nadopunu praćenja provedbenih partnera, posebno u ključnim trenucima akcijskog ciklusa. Također će imati za cilj osigurati dobro praćenje preporuka eksternog praćenja i informirati rukovodstvo EU-a. Ovo praćenje može imati različite oblike (sastanci s provedbenim partnerima, odbori za upravljanje akcijom, provjere na licu mjesta, sastanci s korisnicima itd.), o čemu se odlučuje na osnovu konkretnih potreba i raspoloživih resursa.

Što se tiče PAR-a, Ured koordinatora za reformu javne uprave kao ključna koordinirajuća institucija u sektoru redovno prikuplja informacije o provedbi svih aktivnosti u povezanom IPA sektoru. Ključni korisnici uključeni su u proces prikupljanja informacija i pripreme izvještaja o praćenju. Imajući u vidu da je većina aktivnosti povezana sa Strateškim okvirom PAR-a i da se neki pokazatelji iz Akcionog plana koriste u logičkom okviru ove Akcije, Ured koordinatora će koristiti sistem za praćenje provedbe Akcionog plana PAR-a za prikupljanje informacija o napretku u ostvarivanju tih pokazatelja. Dodatni izvori informacija bit će ključni korisnici iz različitih projekata, dokumenti (rezultati) nastali tokom provedbe projekata, kao i sastanci Upravnog odbora.

Napredak će se prikazati kroz redovne izvještaje o praćenju IPA-e zajedno s Direkcijom za evropske integracije, kao i na sastancima nadzornih odbora.

Što se tiče rezultata reforme javne uprave povezanih s nacionalnim strateškim dokumentom i Akcionim planom, nacionalna uprava će koristiti svoj sistem redovnog praćenja za mjerenje pokazatelja koji su iz Akcionog plana preneseni u logički okvir. PARCO će podijeliti nacionalne izvještaje o monitoringu s Delegacijom EU u Bosni i Hercegovini.

Što se tiče intervencija u području statistike, uspostaviti će se Sektorski upravni odbor za praćenje provedbe Akcije i bit će sastavljen od glavnih korisnika i relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini.

Akciju će redovno pratiti Delegacija EU u Bosni i Hercegovini. Praćenje će se provoditi putem sastanaka upravnih odbora, tromjesečnih pregleda provedbe Delegacije EU, provjera na licu mjesta, sastanaka s korisnicima i konsultantskim društvima/izvođačima.

Kako bi se osiguralo odgovarajuće praćenje provedbe Akcije, mogu se provesti dvije srednjoročne i jedna završna procjena rezultata Akcije. Svaka od srednjoročnih analiza bit će provedena nakon prve i druge godine provedbe Akcije, i procijenjena u odnosu na srednjoročne ciljeve (prekretnice). Konačna procjena temeljit će se na ciljevima definiranim za godinu 2025/2026 i predstavljanim u logičkom okviru.

Rezultati ovih procjena bit će predloženi Delegaciji EU i sektorskom upravnom odboru nakon odobrenja rukovodioca programa u Delegaciji EU.

Komisija može poduzeti dodatne nadzorne posjete projektu putem vlastitog osoblja i neovisnih konsultanata koje je direktno angažirala Komisija za neovisne nadzorne preglede (ili koje je angažirao odgovorni agent kojeg je Komisija angažirala za provedbu takvih pregleda). Dakle, Akcija bi mogla biti podvrgnuta vanjskom nadzoru u skladu s pravilima i postupcima Evropske komisije utvrđenim u Sporazumu o finansiranju.

5.2. Evaluacija

S obzirom na prirodu akcije, srednjoročna i/ili završna evaluacija neće se provoditi za ovu aktivnost ili njene komponente.

U slučaju da evaluacija nije predviđena za neke komponente akcije, Komisija može tokom provedbe odlučiti poduzeti takvu evaluaciju iz propisno opravdanih razloga, bilo vlastitom odlukom ili na inicijativu partnera.

Finansiranje evaluacije bit će obuhvaćeno drugom Odlukom o finansiranju.

5.3. Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obaveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove Akcije, Komisija može, na osnovu procjene rizika, ugovoriti nezavisnu reviziju ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma.

Revizije će se finansirati prema drugoj odluci o finansiranju.

6. KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost finansiranja od strane EU i saopštenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obaveza za sve Akcije koje finansira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primaoci sredstava EU moraju priznati porijeklo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe podrška dobijena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi sa reformama vezanim za PAR), izvođači radova i korisnici twinning grantova. Odgovarajuće ugovorne obaveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o finansiranju, ugovore o nabavi i twinning grantu.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim grupama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu Akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje direktno provode službe Evropske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Evropska komisija i Delegacije i uredi EU treba da budu u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebno u pogledu narativa komunikacije i glavnih poruka.

7. ODRŽIVOST

Akcija EU4 PAR Povećani administrativni kapacitet je dvosmjerna akcija, usmjerena na javnu upravu i njen sastavni dio statistike. Predviđene intervencije odnose se na unapređenje informatičke infrastrukture s ciljem pružanja bolje usluge građanima (digitalizirane usluge). S obzirom na statistiku, potrebno je ciljano poboljšati niz statističkih domena (poboljšati obujam, kvalitetu i statističku proizvodnju) poštujući glavna načela sektorskog pristupa.

Razvijeni kapaciteti i vještine sudionika koji imaju koristi od ove akcije omogućit će im da na efikasan način nastave svoje zadatke nakon završetka Akcije. Snažno vlasništvo među korisnicima projekta za provedbu reforme javne uprave, kao i daljnji razvoj i modernizacija u području statistike osigurat će se aktivnim uključivanjem nadležnih državnih službenika u provedbu Akcije.

Kako je ovom Akcijom predviđen razvoj informacionog sistema u oba područja, reformi javne uprave i statistici, da bi se osigurala održivost, razvoj upravljačkih informacionih sistema i drugih IT sistema poštivat će, prema potrebi, nacionalne standarde Bosne i Hercegovine za interoperabilnost. U slučajevima kada oni nedostaju, konsultacije s nadležnim tijelima u području informacione i komunikacione tehnologije (ICT) bit će preduvjet prije raspisivanja bilo kakvih konkursa. Također, nadležne institucije će voditi odgovarajuću brigu o novouspostavljenim informacionim sistemima osiguravajući odgovarajuću finansijsku podršku za planirano potrebno održavanje.

Izgradnja kapaciteta predviđena kroz mjere osposobljavanja bit će osmišljena i provedena u saradnji s odgovarajućim institucijama odgovornim za osposobljavanje u javnom sektoru, osiguravajući da se takvo osposobljavanje(a) može ponoviti u budućnosti prema potrebi. Izvještaji o ključnim statističkim podacima vezanim uz rad na izgradnji kapaciteta slat će se korisnicima i javnom naručiocu za akciju, te institucijama za obuku.

S obzirom na sve gore navedeno, ova će Akcija dati održive rezultate budući da je osmišljena kao podrška korisničkim institucijama i strukturama koje već postoje, ali zahtijevaju dodatnu pomoć u složenom procesu usklađivanja s pravnom tečevinom i najnovijim međunarodnim standardima u području javne uprave i statistike. Svi rezultati u vezi s ovom Akcijom povezani su s već uspostavljenim strukturama i postupcima na svim nivoima vlasti i rezultat će održivim rezultatima potkrijepljenim snažnim vlasništvom korisnika.

Dodatak I.3

Sporazuma o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcionni dokument za EU za upravljanje javnim finansijama (EU4PFM)

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcionni dokument za EU za upravljanje javnim finansijama (EU4PFM) Godišnji akcionni plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.
OPSYS	ACT-61460; JAD.1045709
Osnovni akt	Finansirano u okviru Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III)
Inicijative Tim Evropa (Team Europe)	Ne
Zona koja ima koristi od akcije	Ova akcija će se provoditi u Bosni i Hercegovini
Programski dokument	Programski okvir IPA III
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA	
Prozor i tematski	Prozor 2 - Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom tečevinom EU, dobrosusjedski odnosi i strateška komunikacija

prioritet	Tematski prioritet 1: Dobro upravljanje
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG (samo 1): SDG 16 - Mir, pravda i jake institucije, konkretno, podrazumijevaju razvoj "efikasnih, odgovornih i transparentnih institucija na svim nivoima". Drugi značajni ciljevi održivog razvoja (do 9) i, gdje je to prikladno, ciljevi: SDG 8 - Dostojanstven rad i ekonomski rast SDG 10 - Smanjiti nejednakost unutar i među zemljama SDG 17 - Partnerstvo za ciljeve
DAC kod(ovi) ¹	15110 - Politika javnog sektora i administrativni menadžment 15111 - Upravljanje javnim finansijama (PFM)
Glavni kanal isporuke	Bilateralni

Markeri ² (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba sa invaliditetom	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana ³	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodavanje klimatskim promjenama	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri ⁴	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Migracija ⁵	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

PODACI O BUDŽETU

Relevantni iznosi	Budžetska linija: 15.020101.01 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 3 500 000 Ukupni iznos doprinosa iz budžeta EU u EUR: EUR 3 500 000
UPRAVLJANJE I PROVEDBA	
Modaliteti provedbe (vrsta finansiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Direktno upravljanje putem: - Nabavke (usluga i opskrba)

¹ DAC sektori (šifre i opisi) navedeni su u prvom i četvrtom stupcu kartice "kodovi namjene" u sljedećem dokumentu: <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-financestandards/dacandcrscodelists.htm>

² Za smjernice, pogledajte <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/> Idite na "Prikupljanje podataka i resursi za izvješćivanje", odaberite Dodatak 2, priloge 18 (politika) i 19 (Rio) direktive o izvještavanju.

Ako je akcija označena u DAC obrascu kao doprinos jednom od ciljeva opće politike ili RIO načelima kao glavni cilj ili značajan cilj, to bi trebalo biti prikazano u matrici logičkog okvira (u lancu rezultata i/ili pokazateljima).

³ Provjerite Priručnik o markeru politike prehrane OECD-DAC-a (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

⁴ Ovi markeri imaju drugačiji opseg/obrazloženje od DAC kodova. Oni se izvlače iz nivoa raspodjele budžeta i naglaska koji se daje akciji u smislu odabranih glavnih ciljeva. Definicija ciljeva, rezultata, aktivnosti u opisu akcije treba biti u skladu s ovim odjeljkom.

⁵ Za detaljne informacije o programiranju migracije i prisilnog raseljavanja, pogledajte tematske smjernice (thematic guidance note) o migraciji i prisilnom raseljavanju; za informacije o migracijskom markeru, pogledati dodatak 2 tematskih smjernica.

Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	- Grant za partnerski projekt (twinning) Prioriteti: "Digitalna tranzicija", "Upravljanje, vladavina prava, PAR" Predvodnici: "VIII Digitalna infrastruktura"
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o finansiranju	Najkasnije do 31. decembra 2023.
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavci i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o finansiranju, sa izuzetkom slučajeva navedenih u članu 114(2) Finansijske uredbe
Indikativni [operativno provedbeni] [prihvatljivi] period	72 mjeseca ⁶ nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o finansiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju

1.2. Sažetak akcije

Glavni utjecaj ove Akcije je unapređenje upravljanja javnim finansijama u Bosni i Hercegovini u dijelu koji se tiče jačanja operativnih kapaciteta i digitalizacije kako bi se osigurali funkcionalni sistemi upravljanja javnim finansijama koji poštuju preporuke EU u ovoj oblasti. Da bi se to osiguralo, akcija će se fokusirati na jačanje mobilizacije prihoda i poboljšanje poslovnog okruženja.

Akcija će povećati ukupnu efikasnost sistema prikupljanja prihoda kroz jačanje indirektnog oporezivanja uvođenjem i provedbom novih procedura i najboljih praksi EU.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Reforma javne uprave (PAR), zajedno s vladavinom prava i privrednim razvojem, temeljni je stub procesa proširenja. Bosna i Hercegovina je tokom 2020. godine⁷ usvojila Strateški okvir za reformu javne uprave 2018-2022 (PAR SF) i prateći Akcioni plan na svim nivoima vlasti (država, entiteti i Distrikt). Razvoj i usvajanje strategije reforme upravljanja javnim finansijama (PFM) na nivou cijele zemlje i s njim povezanog akcionog plana aktivnosti predviđeni su Akcionim planom za reformu javne uprave. Sljedeći preporuke Komisije, Strategija PFM-a za cijelu državu predstavlja jedno od ključnih područja i stubova reforme javne uprave u Bosni i Hercegovini, a jedan dio PFM-a integriran je u PAR SF. Priprema i usvajanje vjerodostojne i relevantne Strategije reforme upravljanja javnim finansijama u BiH predstavlja osnovu za zajednički reformski pravac upravljanja javnim finansijama u cijeloj zemlji.

Bosnu i Hercegovinu (BiH) karakterizira asimetrična fiskalna decentralizacija s više nivoa vlasti i njihovim visokim stepenom fiskalne autonomije – institucije BiH, entiteta Republika Srpska (RS), entiteta Federacija BiH (FBiH) i Brčko Distrikta (BD). Svi nivoi vlasti finansiraju se iz indirektnih poreza, čiju administraciju i upravljanje centralizira Uprava za indirektno oporezivanje i njeno Upravno vijeće. Dok se institucije BiH uglavnom finansiraju iz indirektnih poreza,

⁶ Broj mjeseci ne smije biti veći od 72 mjeseca.

⁷ Osnova za izradu Strateškog okvira i Akcionog plana RJU, kao glavnog sektorskog strateškog dokumenta, bila su Načela javne uprave koja se sastoje od 6 stubova: strateški okvir, razvoj i koordinacija politika, državna služba i upravljanje ljudskim resursima, odgovornost, služba isporuka i upravljanje javnim finansijama.

ostali nivoi vlasti (entiteti i Brčko Distrikt) finansiraju se iz direktnih poreza i socijalnih doprinosa, za čiju administraciju i raspodjelu su isključivo odgovorni entiteti i Brčko Distrikt. Osim toga, svaki nivo vlasti ima pravo uvesti različite administrativne naknade i neporeske prihode.

Ne postoji jedinstveni okvir upravljanja javnim finansijama, kako u organizacionom tako i u materijalnom smislu. No, u proteklom razdoblju učinjeni su značajni pomaci u smislu jačanja javnih finansija i povećanja kvaliteta upravljanja. Strateško opredjeljenje za evropske integracije dovelo je do brojnih reformi i usklađivanja u smislu bolje fiskalne i finansijske konsolidacije, odnosno boljeg upravljanja javnim finansijama na svim nivoima vlasti u BiH.

U proteklom periodu svi nivoi vlasti, osim RS-a, donijeli su i implementirali strateške akte PFM-a koji su završili 2020. godine, i to: institucija na državnom nivou – Strategija upravljanja javnim finansijama u institucijama Bosne i Hercegovine 2017. – 2020.; na nivou entiteta - FBiH – Strategija upravljanja javnim finansijama FBiH za period 2017.-2020., i Strategija upravljanja javnim finansijama BDBiH za period 2017.-2020., u Brčko Distriktu.

U Izvještaju Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu¹ navodi se da strategija reforme PFM-a za cijelu zemlju tek treba biti izrađena i usvojena kako bi se osigurao zajednički smjer reformi PFM-a. Međutim, bilo bi vrlo korisno imati strategiju za cijelu državu, povezujući te postojeće strateške dokumente upravljanja javnim finansijama i osiguravajući da su reformski napori dobro koordinirani i uspješno provedeni.

Izrađene su i pojedinačne strategije za period od 2020. do 2025. godine za RS, FBiH, Brčko Distrikt, te u institucijama na državnom nivou. Sve ove strategije razvijene su na sličan način u smislu da obuhvataju sva ključna područja javnih finansija, a to su: fiskalni okvir, javni prihodi, budžet (planiranje, razvoj i izvršenje budžeta), upravljanje i praćenje te provođenje efikasnih internih i vanjska kontrola. Uloženi su reformski napori u različitim podsistemima upravljanja javnim finansijama na različitim nivoima vlasti, pridonoseći usklađivanju s međunarodnim standardima u području interne kontrole i revizije, upravljanja dugom, trezorskog poslovanja i vanjske revizije. Sisteme PFM-a na svim nivoima vlasti potrebno je dodatno uskladiti s međunarodnim standardima u područjima izrade budžeta i postupaka izvršenja, praćenja, transparentnosti budžetskih podataka i predviđanja.

Konačno, moglo bi se reći da strategije upravljanja javnim finansijama u BiH trebaju poslužiti kao alati koji će stvoriti sveobuhvatan i integriran okvir za planiranje, koordinaciju, provedbu i praćenje napretka u provedbi mjera i aktivnosti vezanih za poboljšanje makroekonomske i fiskalne stabilnosti unutar cijele BiH, uz povećanje transparentnosti i funkcionalnosti upravljanja javnim finansijama i ispunjavanje potrebnih uvjeta za pristupanje Evropskoj uniji.

Pored reformskih koraka koji su planirani i implementirani u okviru Strategije reforme upravljanja javnim finansijama, BiH je opredijeljena i za daljnje unapređenje upravljanja javnim finansijama na svim nivoima kroz sudjelovanje u ekonomskom i finansijskom dijalogu i pripremi Programa ekonomskih reformi (ERP). Procjena Komisije za ERP 2020.-2022. također naglašava važnost usvajanja i provedbe strateškog okvira PFM-a za cijelu zemlju.

Praćenje i izvještavanje će se zasnivati na usvojenim Akcionim planovima koji su sastavni dio pojedinih strategija. Okvir za procjenu uspješnosti uspostavlja se za svaku Strategiju

kroz praćenje zadanih pokazatelja i kroz ponovljene dijagnostičke procjene (kao što su godišnji izvještaji o napretku EU ili periodični izvještaji o praćenju OECD/SIGMA, izvještaji MMF-a, Svjetske banke ili drugo).

Opći cilj pomoći EU-a u okviru Prozora 2 je promoviranje dobrog upravljanja, povećanje usklađenosti s vrijednostima Unije i njihovo usklađivanje s pravilima, standardima i praksama Unije u relevantnim područjima.

Područja podrške u okviru Prozora 2 usmjerena su na proces reforme javne uprave, uključujući digitalnu transformaciju i upravljanje javnim finansijama na svim nivoima vlasti, kao i zakonodavno i institucionalno usklađivanje s pravnom tečevinom EU i najboljim praksama EU.

U Izvještaju Komisije za 2021. nalazi se podsjetnik da se "strategija reforme upravljanja javnim finansijama (PFM) na nivou cijele zemlje tek treba izraditi i usvojiti kako bi se osigurao zajednički smjer reformi PFM-a". Svi nivoi vlasti pripremili su i usvojili pojedinačne PFM strategije do 2025. Sve su usvojene do jula 2021. Tokom druge polovine 2021. postojala je radna grupa za izradu nove Sveobuhvatne (državne) PFM strategije. Izazov je i dalje to što se programi reforme upravljanja javnim finansijama na različitim nivoima vlasti moraju dodatno uskladiti s međunarodnim standardima o postupcima izrade budžeta i izvršenja, praćenju, transparentnosti budžetskih podataka i predviđanju. Javne institucije na svim nivoima imaju nedovoljne kapacitete unutrašnje revizije i neadekvatne unutrašnje kontrole, posebno za javnu nabavku. Iako je postignut određeni napredak, Bosna i Hercegovina još uvijek nije postigla dovoljnu transparentnost budžeta. Dostupni budžetski podaci i dalje su nepotpuni, a procjena ukupne budžetske i fiskalne politike je teška.

Važnost područja obuhvaćenih AD-om prepoznata je i u Programu ekonomskih reformi za 2021. – 2023. koji je dovršen u januaru 2021. i predstavlja nastavak procesa tranzicije i izgradnje kapaciteta. Uprkos negativnim učincima pandemije COVID-19, Bosna i Hercegovina je zadržala makroekonomsku i fiskalnu stabilnost u 2020. godini. No, između ostalog, potrebni su daljnji napori na izgradnji institucija i jačanju sistema upravljanja javnim finansijama kako bi se dostigli evropski standardi. Efikasan sistem javne uprave ključan je za uspjeh i iz tog razloga jačanje kapaciteta treba ostati jedan od glavnih ciljeva u procesu tranzicije.

Što se tiče komplementarnosti s drugom pomoći EU, treba napomenuti da je najnovija podrška pokrenuta u okviru IPA 2020. i formulirana u zasebnom AD-u o upravljanju javnim finansijama. U tom smislu, ovaj AD predstavlja logičan nastavak podrške u ovoj oblasti, koja je od iznimne važnosti za daljnje reforme, imajući u vidu da je u toku izrada Strategije PFM-a za cijelu državu. Akcije u dosadašnjoj podršci bile su usmjerene na unapređenje sistema indirektnih poreza kroz podršku Upravi za indirektno oporezivanje (UIO) u daljnjem usklađivanju zakonodavstva i najboljih praksi s pravnom tečevinom EU, kao i daljnjem jačanju kapaciteta UIO.

2.2. Analiza problema

Kao rezultat opsežnih internih konsultacija, ova će se aktivnost posebno baviti prikupljanjem prihoda i daljnjim usklađivanjem u području indirektnog oporezivanja s pravnom tečevinom EU. U okviru ove akcije planirani su poduhvati na daljnjem jačanju UIO.

Područje podrške 1: Daljnja podrška Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (EU4ITA)

Poreski sistem u BiH organiziran je u skladu s ustavnim poretkom s podijeljenim nadležnostima za oporezivanje, pri čemu su direktni porezi u nadležnosti entiteta i BD, a za

¹ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2021_en

indirektne poreze nadležan je državni nivo. U BiH postoje četiri neovisna poreska tijela, s vlastitom organizacijom, poslovnim procesima, informatičkim sistemom, uslugama poreskim obveznicima i odgovornošću za kontrolu i prikupljanje prihoda.

Uprava za indirektno oporezivanje (UIO)

Uprava za indirektno oporezivanje (UIO) jedina je institucija u BiH koja je nadležna za provedbu i poštivanje zakona o indirektnom oporezivanju i politika koje utvrđuje Vijeće ministara na prijedlog Upravnog odbora, te prikupljanje i raspodjelu indirektnih poreza i za naplatu svih carina, akciza na uvezenu robu i cestarina kao i za obračun i naplatu PDV-a pri uvozu u BiH, u skladu sa Zakonom o Upravi za indirektno oporezivanje.

U strukturi prikupljenih prihoda u BiH od direktnih i indirektnih poreza dominantan je udio indirektnih poreza. Stoga je za cjelokupni fiskalni okvir u BiH od najveće važnosti osigurati funkcionalan sistem naplate indirektnih poreza. Indirektnim porezima i provedbom carinskog zakonodavstva upravlja Uprava za indirektno oporezivanje (UIO), institucija na državnom nivou odgovorna za prikupljanje i raspodjelu indirektnih poreza i za naplatu svih carina, akciza na uvezenu robu i cestarina, kao i za obračun i naplatu PDV-a na uvoz.

Uvođenje i implementacija novih postupaka u području indirektnog oporezivanja zahtijevaju odgovarajuće informatičke alate, posebno softver razvijen prema trenutnim potrebama i kompatibilan s postojećim aplikacijama. U skladu s izvještajem Komisije za 2020. godinu, carinsko zakonodavstvo u BiH nije u potpunosti usklađeno s pravnom tečevinom EU te je u narednom periodu potrebno unaprijediti međupovezanost i interoperabilnost s IT sistemima i zahtjevima EU.

UIO je pokrenula niz procesa u pravcu usklađivanja i implementacije praksi i procesa EU. Projekt tehničke pomoći, IPA 2014 "Uvođenje NCTS-a u BiH" provodi se u UIO od septembra 2018. godine. Aktivnosti projekta usmjerene su na praktičnu implementaciju NCTS-a na nacionalnom nivou i na nivou Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i na pružanje podrške upravljanju za NCTS. Aktivnosti su također usmjerene na pravno usklađivanje, pomoć u implementaciji novog zakonodavstva i unapređenje metoda rada u Upravi za indirektno oporezivanje.

Zakon o carinskoj politici u BiH, koji podrazumijeva "carinu bez papira", na snazi je od jula 2021. godine. Svi sudionici u carinskim postupcima moraju imati dodatni kvalificirani potpis, a od tog datuma u BiH počinje primjena Novog kompjuteriziranog i tranzitnog sistema (NCTS). Prelaskom na elektronsku komunikaciju u području carine ubrzan će se svi carinski postupci i smanjiti troškovi. Također, UIO je u procesu verifikacije kao certifikacijsko tijelo za izdavanje certifikata kvaliteta digitalnog potpisa uz pomoć EU. UIO trenutno radi na pripremanju s međunarodnim akreditacijskim tijelom za dobijanje Potvrde o usklađenosti koja ostaje jedini uvjet za verifikaciju kod Ministarstva prometa i komunikacija. Tehnički dio je završen, Uprava za indirektno oporezivanje će 2021. godine postati ovlašteno tijelo u Bosni i Hercegovini za izdavanje digitalnog potpisa, koji će u potpunosti zamijeniti vlastoručni potpis i pečat.

U sklopu ove akcije planirana je nabavka Sistema za kontrolu kretanja akciznih proizvoda (EMCS). EMCS je kompjuterizirani sistem za praćenje kretanja akciznih proizvoda pod odgodom plaćanja carine u EU. U realnom vremenu bilježi kretanje alkohola, duhana i energenata na koje još treba platiti akcize. Implementacija ovog sistema važna je u smislu olakšavanja razmjene informacija i u svjetlu ispunjavanja obaveza koje proizlaze iz budućeg usklađivanja zakona s EU.

Jedna od najvažnijih uloga UIO je i olakšavanje trgovine u ravnoteži s mjerama kontrole. Za obavljanje ove uloge neophodan je softver za integriranu elektronsku carinsku tarifu TARIC. TARIC, integrirana tarifa Evropske unije, višezjezična je baza podataka koja objedinjuje sve mjere koje se odnose na carinsku tarifu Evropske unije (EU), trgovinsko i poljoprivredno zakonodavstvo. TARIC se koristi na nacionalnom nivou u smislu da predstavlja bazu podataka u kojoj su objedinjene sve mjere (tarifne mjere, poljoprivredne mjere, komercijalne mjere, mjere koje se odnose na određene zabrane kretanja robe, carinske stope, carinske suspenzije, kvote, stope akciza, poreske stope, robe koje su u režimu zabrana i ograničenja, statističke mjere i dr.), primjenjive u trgovini s EU, ali i s trećim zemljama, te je koristan alat u radu carinskih službenika. Nabavka ovog softvera planirana je kroz IPA 2020 AD, a kroz ovaj AD planira se postavljanje potpuno funkcionalnog softvera. Osim toga, novi sistem omogućit će pristup inspekciji i kontroli zasnovan na riziku, i eliminirati situaciju korupciju iz kontrole malih trgovaca.

U skladu s Analitičkim izvještajem Komisije za 2021. godinu, Bosna i Hercegovina treba nastaviti i proces usklađivanja zakonodavstva o PDV-u i akcizama s pravnom tečevinom EU.

Zakonska regulativa u ovoj oblasti uključuje Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Zakon o akcizama, Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini, Zakon o Upravi za indirektno oporezivanje, Zakon o postupku indirektnog oporezivanja, Zakon o postupku prisilne naplate indirektnog poreza, Zakon o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda.

S pravnom tečevinom EU potrebno je uskladiti sljedeće aspekte zakona o PDV-u: sistem PDV-a u građevinarstvu, prijenos poslovne imovine te izuzeća za međunarodne ugovore. Zakon o akcizama je na snazi od januara 2005. godine. Bosna i Hercegovina primjenjuje akcize na duhan, alkohol, bezalkoholna pića osim prirodnih sokova i vode, gorivo i kafu. Postoje značajna odstupanja od pravne tečevine EU za akciznu robu u pogledu opsega, klasifikacije robe, izuzeća, strukture i minimalnih stopa, pa bi planirana intervencija trebala rezultirati potrebnim usklađivanjem.

Kroz IPA 2017 Twinning projekt koji je trenutno u provedbi vrše se aktivnosti na izmjeni zakonodavstva o indirektnom oporezivanju s ciljem daljnjeg usklađivanja s pravnom tečevinom EU, stoga planirani poduhvat po ovom AD-u predstavlja logičan nastavak reformi u ovoj oblasti. Također, podrška u ovoj oblasti predstavlja nastavak pomoći planirane kroz IPA AD 2020 EU za efikasno upravljanje javnim finansijama.

Identifikacija glavnih sudionika i odgovarajućih institucionalnih i/ili organizacionih pitanja (mandati, potencijalne uloge i kapaciteti) koja će biti obuhvaćena akcijom.

Područje podrške 1: Daljnja podrška Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (EU4ITA)

Glavni sudionik Akcije u ovoj oblasti podrške je Uprava za indirektno oporezivanje (UIO) Bosne i Hercegovina.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

(Očekivani) učinak ove Akcije je poboljšanje doprinosa indirektnih poreza prihodima Bosne i Hercegovine.

Specifični cilj (Ishod) je daljnja podrška Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine u daljnjem usklađivanju s pravnom tečevinom EU i provedbi zakonodavstva i prakse u području indirektnog oporezivanja.

Ako je razvijen softver EMCS za potpunu kontrolu akciznih proizvoda u skladu s praksom EU (Rezultat 1.1), finaliziran tarifni integrirani softver TARIC (Rezultat 1.2) i dodatno usklađeno carinsko i poresko zakonodavstvo s pravnom tečevinom EU (Rezultat 1.3), Ishod 1 će biti postignut. Da bi se postigao Ishod 1, potrebno je da vrijedi pretpostavka da IT stručnjaci angažirani na razvoju softvera uspostavljaju djelotvornu saradnju s nadležnim osobljem u odgovarajućim institucijama.

To bi se postiglo razvojem EMCS softvera za potpunu kontrolu akciznih proizvoda u skladu s praksom EU, finalizacijom tarifno integriranog TARIC softvera, daljnjim usklađivanjem carinskog i poreskog zakonodavstva s pravnom tečevinom EU. Unapređenje IT sistema ključno je za bržu i sigurniju razmjenu podataka, ali i za efikasan proces prikupljanja prihoda.

3.2. Indikativne aktivnosti

Ishod 1: Daljnja podrška Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine

Rezultat 1.1 Razvijen EMCS softver za potpunu kontrolu akciznih proizvoda u skladu s praksom EU (Ugovor o pružanju usluga/Nabavka).

Glavna uloga UIO je prikupljanje prihoda od indirektnih poreza u BiH. Uvođenje i provedba novih postupaka u području indirektnog oporezivanja zahtijeva odgovarajuće informatičke alate, posebno softver razvijen prema trenutnim potrebama i kompatibilan s postojećim aplikacijama.

Novi Nacrt zakona o akcizama ima potpuno novi pristup oporezivanju u smislu olakšavanja funkcioniranja i smanjenja poreskog opterećenja poreskih obveznika. Uvodi se sistem odgode plaćanja, koji dosad nije postojao. Za primjenu novog Zakona o akcizama potrebno je izraditi i provedbeni akt, odnosno Pravilnik o provedbi novog Zakona o akcizama, za što su od velike važnosti iskustva i praksa stručnjaka iz EU. To će biti učinjeno s EU stručnjacima u twinning projektu IPA 2017. Kada se završe svi pravni elementi, implementacija ne može početi bez softvera koji kontrolira kretanje akcizne robe - EMCS (sistem kontrole kretanja akcizne robe (Excise Movement Control System)). Predložena aktivnost uključuje:

1.1.1 Izradu ili nabavku softvera za kompletnu kontrolu akciznih proizvoda EMCS. EMCS državama članicama pruža elektronski sistem za praćenje kretanja te robe u stvarnom vremenu, kako bi se osiguralo da su na krajnjem odredištu carine ispravno naplaćene. Softver treba omogućiti obradu svih relevantnih podataka; dokumentaciju, testiranje softvera i obuku.

Rezultat 1.2 Finaliziran tarifni integrirani softver TARIC (ugovor o pružanju usluga)

Za provedbu pojednostavljenih i procedura usklađenih s EU procedurama, osim podrške u zakonodavnim reformama, potrebna je podrška razvoju softvera kompatibilnog s postojećim aplikacijama. Jedna od najvažnijih uloga UIO-a je i olakšavanje trgovine u ravnoteži s mjerama kontrole. Za obavljanje ove uloge neophodan je softver za integriranu elektronsku carinsku tarifu TARIC. TARIC, integrirana tarifa Evropske unije, višezjezična je baza podataka koja objedinjuje sve mjere koje se odnose na carinsku tarifu Evropske unije (EU), trgovinsko i poljoprivredno zakonodavstvo.

TARIC se koristi u institucijama na državnom nivou u smislu da predstavlja bazu podataka u koju su objedinjene sve mjere (tarifne mjere, poljoprivredne mjere, komercijalne mjere, mjere koje se odnose na određene zabrane kretanja roba, carinske stope, carinske suspenzije, kvote, akcizne stope, poreske stope, robe koje su u režimu zabrana i ograničenja, statističke mjere i sl.), primjenjive u trgovini s EU, ali i s trećim

zemljama, te je koristan alat u radu carinika. Proces razvoja TARIC softvera trebao bi biti pokrenut u okviru projekta IPA 2020 koji Parlament BiH tek treba verificirati. Predložena aktivnost uključuje:

1.2.1 Završetak softvera za TARIC, integriranu carinsku tarifu

Rezultat 1.3 Daljnje usklađivanje carinskog i poreskog zakonodavstva s pravnom tečevinom EU (Twinning)

1.3.1. Ovaj rezultat uključuje jednu aktivnost koja se odnosi na pomoć u izradi zakonskih i podzakonskih akata i operativnih uputstava u području indirektnih poreza, nastavak rada na rezultatima prethodnih twinning projekata.

3.3. Integriranje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Akcija ima za cilj jačanje upravljanja javnim finansijama i neće imati nikakav negativan utjecaj na okoliš i učinak na klimatske promjene. Aktivnosti iz ove akcije bit će izvedene na ekološki najprihvatljiviji mogući način. Zelena nabavka će biti promovirana za sve aktivnosti povezane s provedbom Akcije, zauzvrat podržavajući njeno integriranje u širu PA.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Gender akcioni plan (GAP) Bosne i Hercegovine (2018.-2022.) je okvirni strateški dokument za uvođenje rodne ravnopravnosti u sve oblasti društvenog života. GAP BiH je usklađen s relevantnom Strategijom Evropske unije za ravnopravnost muškaraca i žena i drugim relevantnim strateškim dokumentima Vijeća Evrope, Evropske unije i Ujedinjenih naroda. Rodno odgovorno budžetiranje je princip za definiranje svih mjera u svakoj prioritetnoj oblasti GAP-a BiH. Potrebno je da svaki budžetski korisnik napravi analizu utjecaja budžeta na različite potrebe muškaraca i žena. Uvođenje načela rodne ravnopravnosti u Akciju doprinosi implementaciji GAP-a BiH. To je u skladu i sa Strategijom EU za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025., koja naglašava da program podrške strukturnim reformama može podržati državne članice u uključivanju rodne ravnopravnosti u javnu upravu, državno budžetiranje i finansijsko upravljanje.

Ljudska prava

Na osnovu temeljnih načela promoviranja jednakosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u akciji bit će zagarantovano na osnovu jednakog pristupa bez obzira na spol, rasno ili etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, kao i uzimajući u obzir promoviranje i sudjelovanje osoba s invaliditetom. Tokom provedbe aktivnosti predviđenih akcijom, osigurat će se puno poštovanje manjina i ranjivih grupa. Ova će Akcija doprinijeti pristupu koji se zasniva na pravima jačanjem kapaciteta vlade da osigura poštovanje prava građana i kapaciteta građana da zahtijevaju da njihova vlada radi na osiguranju njihovih prava kroz poboljšanje transparentnosti i efikasnosti.

U oktobru 2019. godine VM Bosne i Hercegovine usvojilo je Informaciju i Vodič za poduzimanje efikasnih mjera za sprečavanje uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu u institucijama BiH. Osim toga, VM Bosne i Hercegovine je zatražilo od nadležnih institucija da donesu Odluku o politici nulte tolerancije na seksualno uznemiravanje i uznemiravanje zasnovano na spolu, kao i da angažiraju savjetnike koji bi se trebali baviti ovim pitanjima.

Demokratija

Organizacije civilnog društva konsultirane su tokom izrade projekta intervencije koja bi trebala predstavljati osnovu za razvoj Akcije. Kada je u pitanju provedba ove konkretne akcije, sve predviđene aktivnosti bit će otvorene za saradnju i

uspostavljanje sinergije s organizacijama civilnog društva i drugim zainteresiranim neдржавним sudionicima po potrebi.

Ostala razmatranja

Poboljšanje javne službe i ojačano dobro upravljanje koje će se postići ovom Akcijom u području upravljanja javnim finansijama također će biti od koristi za manjine i ranjive grupe. Objavljivanje i širenje informacija pomoći će osnaživanju manjina i ranjivih grupa, kao i društva u cjelini. Na osnovu temeljnih načela promoviranja jednakosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u Akciji bit će zagarantovano na osnovu jednakog pristupa bez obzira na rasno ili etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerovatnoća (Visoka/ srednja/ mala)	Utjecaj (Visok/ srednji/ mali)	Mjere ublažavanja
Aspekti zakonitosti i pravilnosti	Promjene u vlasti i nedostatak političke podrške	S	S	Mjere ublažavanja koje treba utvrditi

Naučene lekcije:

Područje PFM-a prepoznato je kao sastavni dio reforme javne uprave te je u proteklom periodu kontinuirano podržavano kako slijedi:

- IPA 2020 – EU za efikasno upravljanje javnim finansijama – implementacija se planira u narednom periodu
- IPA 2017 - Daljnja podrška upravljanju javnim finansijama u Bosni i Hercegovini (programsko budžetiranje) - Projektom je predviđen nastavak podrške u oblasti programskog budžetiranja, što predstavlja još opsežniju akciju izgradnje kapaciteta na svim nivoima vlasti u BiH za potpunu provedbu programskog budžeta, kao i stvaranje pravne osnove

za potpuni prijelaz na programsko planiranje. Ovom akcijom osigurava se kontinuitet i provedba Plana za sveobuhvatno uvođenje programskog budžeta.

- IPA projekt "Jačanje upravljanja javnim finansijama u Bosni i Hercegovini" koji je počeo 2013. godine bio je usmjeren na izgradnju kapaciteta i pružio je značajnu podršku uvođenju programskog budžeta. Projektom je pripremljena prateća metodologija u obliku Priručnika za programski budžet. Mapa puta koja objašnjava potrebu za zakonodavstvom i IT sistemima na svim nivoima vlasti za podršku sveobuhvatnom uvođenju programskog budžeta navodi daljnje korake u ovom području.

- Poreska agencija Švedske u saradnji sa svim poreskim upravama u BiH provodi "Jačanje kapaciteta poreskih uprava u BiH". Glavna naučena lekcija je da pravovremenom postizanju rezultata najviše doprinosi aktivno partnerstvo i saradnja projekta s korisničkim institucijama, uvažavajući njihove potrebe unutar zadanog opsega intervencije.

Iskustvo prethodnih projekata implementiranih u UIO pokazalo je da se bolji rezultati postižu kada su aktivnosti usmjerene na nekoliko odabranih tema/institucija, umjesto da ciljaju na široki spektar tema i sudionika s ograničenim brojem aktivnosti. U oktobru 2013., augustu 2015. i julu 2018. u UIO je obavljena misija usmjerena na rezultate za praćenje iz EU i svi nalazi poput relevantnosti, efikasnosti, djelotvornosti, održivosti i horizontalnih pitanja dobili su najviše ocjene.

Glavna lekcija naučena iz prethodne i tekuće podrške je da su akcije poduzete u nedostatku dugoročne strateške vizije. Jasno je da je uvođenje programskog budžeta u svakoj zemlji složen i dugotrajan proces, koji zahtijeva kontinuiranu podršku i punu predanost svih relevantnih institucija. Zbog toga je kontinuirana podrška u ovom području neophodna za daljnje reformne korake.

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati	Pokazatelji	Polazne osnove 2020.	Cilj 2026.	Izvori podataka	Pretpostavke
Uticaj	Poboljšati doprinos indirektnih poreza prihoda Bosne i Hercegovine	I Napredak ostvaren u ispunjavanju kriterija za pristupanje u području upravljanja javnim finansijama (poglavlje o osnovama i poglavlje 32)	Rana faza pripreme	Srednje pripremljeno	Izveštaj Komisije	
Ishod 1	Daljnja podrška Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine u daljnjem usklađivanju s pravnom tečevinom EU i provedbi zakonodavstva i prakse u području indirektnog oporezivanja	Povećana naplata indirektnih poreza	5565,6 miliona KM	6348,3 miliona BAM	web stranica UIO Godišnji izvještaj UIO ERP	Primijenjen elektronski potpis
Rezultat 1.1 povezan sa Ishodom 1	Razvoj EMCS softvera u skladu s praksom EU	Poboljšana kontrola akciznih proizvoda	0	20%	- Zapisnik o primopredaji i testiranju softvera - Softver instaliran i potpuno operativan	Efikasna saradnja s IT stručnjacima
Rezultat 1.2 povezan sa Ishodom 1	Razvoj tarifnog integriranog softvera TARIC	Poboljšan kapacitet za olakšavanje trgovine	0 (softver)	1 (softver)	Zapisnik o primopredaji i testiranju softvera - Tarifni integrirani softver TARIC potpuno operativan	Efikasna saradnja s IT stručnjacima

Rezultat 1.3 povezan sa Ishodom 1	Daljnje usklađivanje carinskog i poreskog zakonodavstva s pravnom tečevinom EU	Unaprijedeno zakonodavstvo u oblasti indirektnih poreza	15 nacrtā zakonskih akata o carinama, PDV-u i akcizama u skladu s pravnom tečevinom EU.	25 nacrtā zakonskih akata o carinama, PDV-u i akcizama u skladu s pravnom tečevinom EU.	Završni izvještaj o Twinning projektu Broj nacrtā zakonskih akata o carinama, PDV-u i akcizama usklađene s pravnom tečevinom EU.	Aktivno sudjelovanje relevantnog osoblja.
-----------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o finansiranju

Za provedbu ove akcije predviđeno je sklapanje sporazuma o finansiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativni period provedbe i prihvatljivosti

Indikativni operativni period provedbe ove akcije, tokom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3. i implementirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od dana stupanja na snagu Sporazuma o finansiranju. Produženje perioda provedbe može dogovoriti službenik Komisije nadležan za odobravanje, izmjenom ove Odluke o finansiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati poštivanje odgovarajućih pravila i postupaka EU za finansiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, prema potrebi, i usklađenost akcije s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Direktno upravljanje (grantovi)

(a) Svrha granta/grantova

Twining grant je predviđen kao modalitet provedbe u području indirektnih poreza (ITA) s ciljem daljnjeg usklađivanja carinskog i poreskog zakonodavstva s pravnom tečevinom EU (Rezultat 1.3). U pogledu usklađivanja carinskog i poreskog zakonodavstva s pravnom tečevinom EU, peer to peer aktivnosti će se provoditi kroz institucionalnu saradnju između javnih uprava odabranih država članica EU i administracije statistike u Bosni i Hercegovini

(b) Vrsta ciljanih aplikanata

Odabir Twinning granta kao metode provedbe u području indirektnog oporezivanja posljedica je već dokazanog pravca više puta uspješne provedbe ove vrste intervencije u prethodnim akcijama provedenim uz IPA podršku. Dio aktivnosti koji se odnosi na Rezultat 1.3 zasnivat će se na principu učenja kroz rad i razmjene najbolje prakse EU na najodrživiji način.

(c) Opravdanost direktnog granta

Nije primjenjivo

(d) Iznimka od neretroaktivnosti troškova

Nije primjenjivo

4.3.2. Direktno upravljanje (nagrada(e))

Nije primjenjivo

4.3.3. Direktno upravljanje (nabavka)

Aktivnosti koje se odnose na Ishod 1 ove Akcije provodit će se pod direktnim upravljanjem Delegacije EU u Bosni i Hercegovini. Operativna nabavka doprinijet će postizanju Ishoda 1 prepoznatog kao saradnja institucija u BiH zaduženih za naplatu prihoda u cilju daljnjeg usklađivanja sa zahtjevima EU i poboljšane najbolje prakse.

Postupak nabavke je izbor i odgovornost službenika za odobravanje. U slučaju da je potrebno objaviti poziv za podnošenje ponuda s klauzulom o obustavi prije donošenja ove Odluke o finansiranju, mora se navesti datum pokretanja i

objasniti priroda iznimnih okolnosti koje sprječavaju mogućnost objavljivanja poziva nakon donošenja Odluke o finansiranju. Pored toga, mora se slijediti interni NEAR /INTPA postupak prethodnog odobrenja.

4.3.4. Indirektno upravljanje s [organizacijom države članice] [trećom zemljom donatorom] [specijaliziranom (tradicionalnom/regulatornom) agencijom EU] [međunarodnom organizacijom]

Nije primjenjivo

4.3.5. Indirektno upravljanje s korisnikom programa IPA

III

Nije primjenjivo

4.3.6. Doprinos <naziv relevantne regionalne investicijske platforme>

Nije primjenjivo

4.3.7. EFSD+ operacije pokrivene budžetskim garancijama

Nije primjenjivo

4.3.8. Promjene iz indirektnog u direktni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija u okviru Indirektnog upravljanja sa povjerenim subjektom može se koristiti kao alternativni modalitet za ovu akciju koja se planira implementirati u direktnom upravljanju. Povjereni subjekt(i) će službe Komisije odabrati prema sljedećim kriterijima:

- Finansijski i operativni kapacitet podnosioca prijave;

- Tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata;

- Iskustvo u vođenju programa ili projekata vezanih za rezultate, veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata u oblasti PAR-a i/ili Statistike i dokumentovani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regionu, itd.

- Kriteriji koji se odnose na kvalitet sažetka projekta, uključujući relevantnost;

- Dosljednost s ciljevima, rezultatima i aktivnostima Projekta, očekivani učinak;

- održivost i isplativost

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se provesti u okviru indirektnog upravljanja s drugim alternativnim subjektom kojeg odabiru službe Komisije koristeći iste kriterije odabira. U slučaju da se predviđeni subjekt treba zamijeniti, službe Komisije mogu odabrati drugi zamjenski subjekt koristeći iste kriterije odabira koji su gore navedeni. Ako je subjekt zamijenjen, odluka o njegovoj zamjeni mora biti obrazložena.

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj se dio ove akcije može provesti u direktnom upravljanju u skladu s modalitetima provedbe navedenima u odjeljku 4.3.3

4.4. Obim geografske podobnosti za nabavku i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za učešće u postupcima nabavke i dodjele grantova i u pogledu porijekla nabavke kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web stranici prevladava verzija iz SL.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na osnovu hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (član 28(10) NDICI-Uredba o globalnoj Evropi).

4.5. Indikativni budžet

Komponente indikativnog budžeta	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identifikovanoj valuti
Metode provedbe – vidi odjeljak 4.3		
Ishod 1. Daljnja podrška Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (EU4ITA), koju čine	3 500 000	Nije primjenjivo
Grantovi (direktno upravljanje) – usp. odjeljak 4.3.1	1 000 000	Nije primjenjivo
Nabavka (direktno upravljanje) – usp. odjeljak 4.3.3	2 500 000	Nije primjenjivo
Evaluacija – usp. odjeljak 5.2	bit će obuhvaćen drugom Odlukom	Nije primjenjivo
Revizija – usp. odjeljak 5.3	bit će obuhvaćen drugom Odlukom	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost – usp. s odjeljkom 6	bit će obuhvaćen drugom Odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđeni troškovi	0	Nije primjenjivo
Ukupno	3 500 000	

4.6. Organizacijska struktura i odgovornosti

Glavni korisnik je Uprava za indirektno oporezivanje (UIO) Bosne i Hercegovine.

Za provedbu svakog ugovora uspostaviti će se Upravni odbor.

Upravni odbor(i), koji se sastoji od svih relevantnih sudionika uključenih u određenu AD komponentu/ishod (povezani rezultati), uspostaviti će se na početku provedbe Akcije.

Upravni odbor(i) će nadgledati provedbu aktivnosti u okviru ove Akcije. Osim javnog naručioca, Upravni odbor(i) će uključivati predstavnike glavnih sudionika sa svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini. Sastav Upravnog(ih) odbora će osigurati ravnopravnu zastupljenost interesa svih ključnih aktera naglašavajući djelotvornost i efikasnost takvog tijela.

Kao dio svoje ovlasti provedbe budžeta i radi zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija će sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja uspostavljenim za upravljanje provedbom akcije.

Uloga Delegacije EU će biti da osigura usklađenost pružene pomoći sa Agendom EU za BiH.

4.7. Preduvjeti

Nije primjenjivo

5. MJERENJE UČINKA

5.1. Praćenje i izvještavanje

Svakodnevno tehničko i finansijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sistem internog, tehničkog i finansijskog praćenja aktivnosti i izraditi redovne izvještaje o napretku (najmanje jednom godišnje) i završne izvještaje. Svaki izvještaj će pružiti tačan prikaz implementacije akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stepen postizanja njenih rezultata (Ishodi i direktni rezultati) mjenjenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta) i partnerovu strategiju, politiku ili popis akcionog plana reforme (za budžetsku podršku). Komisija može poduzeti dodatne nadzorne posjete projektu putem vlastitog osoblja i neovisnih konsultanata koje je direktno angažirala

Komisija za neovisne nadzorne preglede (ili koje je angažirao odgovorni agent s kojim je Komisija ugovorila provedbu takvih pregleda).

Stoga će praćenje provedbe ove akcije biti odgovornost provedbenog partnera i operativnog rukovodioca iz EU. Obje vrste internog praćenja moraju se provoditi na uključiv način, uključujući ključne sudionike.

Različite odgovornosti za ovaj dvostruki interni nadzor su sljedeće:

- Praćenje od strane provedbenih partnera imat će za cilj prikupljanje i analiziranje podataka za informiranje o napretku prema postizanju planiranih rezultata kako bi se unosili procesi donošenja odluka na nivou upravljanja akcijom i izvještavalo o korištenju resursa.

- Praćenje od strane operativnih rukovodilaca iz EU imat će za cilj nadopunu praćenja provedbenih partnera, posebno u ključnim trenucima akcijskog ciklusa. Također će imati za cilj osigurati dobro praćenje preporuka eksternog praćenja i informirati rukovodstvo EU. Ovo praćenje može imati različite oblike (sastanci s provedbenim partnerima, odbori za upravljanje akcijom, provjere na licu mjesta, sastanci s korisnicima itd.), o čemu se odlučuje na osnovu konkretnih potreba i raspoloživih resursa.

Aranžmani za praćenje učinka i rezultata bit će finalizirani kada se usvoji Provedbena uredba IPA III i kada se potpiše Okvirni sporazum između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije o aranžmanima za provedbu finansijske pomoći Unije Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta pretpriступne pomoći (IPA III).

Pored toga, Akcija bi mogla biti podvrgnuta vanjskom nadzoru u skladu s pravilima i procedurama Evropske komisije utvrđenim u Sporazumu o finansiranju. Vanjski nadzor će se provoditi kroz praćenje usmjereno na rezultate (ROM). To će omogućiti, prema potrebi i zahtjevu, neovisnu procjenu tekuće ili naknadne izvedbe Akcije.

5.2. Evaluacija

S obzirom na prirodu akcije, srednjoročna i/ili završna evaluacija neće se provoditi za ovu aktivnost ili njene komponente.

U slučaju da evaluacija nije predviđena za neke komponente akcije, Komisija može tokom provedbe odlučiti poduzeti takvu evaluaciju iz propisno opravdanih razloga, bilo vlastitom odlukom ili na inicijativu partnera.

Finansiranje evaluacije bit će obuhvaćeno drugom Odlukom o finansiranju.

5.3. Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obaveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove Akcije, Komisija može, na osnovu procjene rizika, ugovoriti nezavisne revizije ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma.

Predviđa se da će se usluge revizije finansirati prema drugoj odluci o finansiranju.

6. KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost finansiranja od strane EU i saopštenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obaveza za sve Akcije koje finansira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primaoci sredstava EU moraju priznati porijeklo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe podrška dobijena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi sa reformama vezanim za PAR), izvođači radova i korisnici twinning grantova. Odgovarajuće ugovorne obaveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o finansiranju, ugovore o nabavci i twinning grantu.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim grupama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu Akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje direktno provode službe Evropske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Evropska komisija i Delegacije i uredi EU treba da budu u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebno u pogledu narativa komunikacije i glavnih poruka

7. ODRŽIVOST

Akcija će proizvesti održive rezultate budući da je osmišljena kao podrška već postojećoj korisničkoj instituciji i strukturi koje već postoje, ali zahtijevaju dodatnu pomoć u složenom procesu usklađivanja s pravnom tečevinom i najnovijim međunarodnim standardima u području upravljanja javnim finansijama. Svi rezultati povezani s ovom akcijom povezani su s već uspostavljenim strukturama i procedurama na svim nivoima vlasti i rezultat će održivim rezultatima.

Dodatak I.4

Sporazuma o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcionni dokument za Program evropskih integracija

1. SINOPSIS

1.1 Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcionni dokument – Program evropskih integracija Godišnji akcionni plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.
OPSYS	ACT-61474; JAD.1045709
Osnovni akt	Finansira se u okviru Instrumenta pretrpripustne pomoći (IPA III)
Inicijative Tim Evropa (Team Evrope)	Ne
Zona koja ima koristi od akcije	Bosna i Hercegovina
Programski dokument	Programski okvir IPA III
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA	
Prozor i tematski prioritet	Prozor 2 – Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom tečevinom, dobrosusjedski odnosi i strateška komunikacija Tematski prioritet 2: Administrativna sposobnost i usklađivanje s pravnom tečevinom
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG (samo 1): SDG 16. Mir, pravda i jake institucije Drugi značajni ciljevi održivog razvoja (do 9) i, gdje je prikladno, ciljevi: SDG 8. Dostojanstven rad i ekonomski rast; SDG 3. Dobro zdravlje i blagostanje; SDG 9. Izgraditi otpornu infrastrukturu, promovirati uključivu i održivu industrijalizaciju i potaknuti inovacije
DAC kod(ovi)	15110 – Politika javnog sektora i administrativni menadžment 43010- Multisektorska pomoć
Glavni kanal isporuke	Bilateralni

Markeri	Opći cilj politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
(iz DAC obrasca)	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba sa invaliditetom	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodavanje klimatskim promjenama	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Migracija	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

PODACI O BUDŽETU

Relevantni iznosi	Budžetska linija: 15.020101.01 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 5 500 000 Ukupni iznos doprinosa iz budžeta EU: EUR 5 500 000
-------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

UPRAVLJANJE I PROVEDBA

Modaliteti provedbe (vrsta finansiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta kroz Direktno upravljanje i Indirektno upravljanje s povjerenim subjektom
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	Ova Akcija doprinosi: Prioriteti: "Zeleni plan", "Digitalna tranzicija", "Inovacijski plan", "Podrška privatnom sektoru", "Zajedničko regionalno tržište i ekonomska integracija", "Upravljanje, vladavina prava, PAR" Predvodnici: "VIII Digitalna infrastruktura", "IX Podrška konkurentnosti"
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o finansiranju	Najkasnije do 31. decembra 2023.
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavci i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o finansiranju, osim u slučajevima navedenim u članu 114. stav 2. Finansijske uredbe
Indikativni [operativno provedbeni] [prihvatljivi] period	72 mjeseca nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o finansiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju

1.2 Sažetak akcije

Akcija je osmišljena kako bi pružila podršku institucijama u Bosni i Hercegovini (BiH) na svim nivoima u pogledu

potreba koje proizlaze iz procesa evropskih integracija i u vezi s korištenjem finansijske pomoći EU. Nadalje, Akcija će podržati poboljšanje privrednog upravljanja, kao i provedbu socioekonomskih reformi u cijeloj zemlji prepoznatih u Programu ekonomskih reformi (ERP). Komplementarno drugim IPA Akcijama, ova Akcija će pružiti fleksibilnu podršku za rješavanje specifičnih i nepredvidivih potreba vlasti u Bosni i Hercegovini na različitim nivoima, identificiranih tokom procesa evropskih integracija. Ova fleksibilna podrška institucijama u Bosni i Hercegovini ima za cilj omogućiti im da brzo odgovore na izazove i zahtjeve procesa integracije u Evropsku uniju te da bolje pripreme i provedu IPA programe/akcije finansirane iz Instrumenta pretpriputne pomoći. Program će pomagati u vezi s provedbom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), usklađivanjem s pravnom tečevinom, pripremom i provedbom akcionih planova, Programom ekonomskih reformi (ERP) i provedbom socio-ekonomskih reformi, kao i u jačanju institucionalnih kapaciteta za provedbu SSP-a te apsorpciju i upravljanje pretpriputnim fondovima. Također će doprinijeti rješavanju ciljeva održivog razvoja, posebno SDG 16 (Mir, pravda i jake institucije). Predviđene su različite vrste podrške, kao što su tehnička pomoć i jačanje kapaciteta institucija u Bosni i Hercegovini na različitim nivoima upravljanja, priprema studija, procjene, strateški dokumenti, priručnici, obuka, prijedlozi akcija, tenderska dokumentacija, pomoć pri ocjenjivanju ponuda/poziva za dostavu prijedloga, komunikacijske aktivnosti, kao i u pružanju potencijalne opskrbe koja podupire procese integracije u EU, uključujući ograničenu sigurnost hrane, veterinarsku i fitosanitarnu kontrolu i laboratorijsku opremu, za poboljšanje visokog nivoa zdravlja životinja i biljaka.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1 Sadržaj

Proces evropskih integracija složen je, dinamičan i evoluirajući proces. Komplementarno drugim IPA aktivnostima koje su programirane s vremenskim okvirom, postoji potreba za fleksibilnim instrumentom koji bi se bavio kratkoročnim razvojem događaja i pružao potrebnu pomoć i podršku izgradnji kapaciteta vlastima u Bosni i Hercegovini na različitim nivoima. Ovaj će program pomoći vlastima u Bosni i Hercegovini na svim nivoima u vezi sa provedbom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), usklađivanjem s tečevinom EU, pripremanjem i provedbom akcionih programa, kao i sa jačanjem njihove institucionalne sposobnosti za provedbu i apsorpciju SSP-a, te upravljanjem pretpriputnim fondovima.

U februaru 2016. Bosna i Hercegovina se prijavila za članstvo u EU, a u maju 2019. Komisija je usvojila mišljenje o njenom članstvu, zajedno s pratećim analitičkim izvještajem¹, izdvajajući 14 ključnih prioriteta koje je potrebno ispuniti da bi zemlja mogla otvoriti pregovore o pristupu EU. Nadalje, Bosna i Hercegovina je počela koristiti novi instrument pretpriputne pomoći u razdoblju 2021-2027 (IPA III) i trebala bi u potpunosti imati koristi od njega.

Akcija, sa svojim područjima podrške, direktno doprinosi cjelokupnom cilju u Prozoru 2 okvira programiranja IPA III za promoviranje dobrog upravljanja, povećavajući usklađenost s vrijednostima Unije i usklađenost s pravilima, standardima i praksama Unije u relevantnim područjima. Nadalje, odgovara specifičnom cilju tematskog prioriteta 2 u pogledu usklađivanja politika i zakonodavstva izrađenih u BiH s politikama EU i tečevinom EU, izgradnje administrativnih kapaciteta za potpunu i efikasnu provedbu sektorskih politika i usvojenog

zakonodavstva i izgradnje sposobnost Bosne i Hercegovine da preuzme obaveze članstva kao i da slijedi Evropski zeleni plan², što predstavlja mapu puta za održivu ekonomiju EU, pretvaranjem klimatskih i okolišnih izazova u mogućnosti u svim područjima politike i čineći tranziciju pravednom i uključivom za sve. Konačno, povezana je i s Prozorom 4, tematskim prioritetom 3 - poljoprivreda i ruralni razvoj, priznajući sanitarne i fitosanitarne standarde (SPS) kao u instrumentu za postepeno usklađivanje poljoprivrednog sektora s onim u EU.

To se odražava i na strateški odgovor programa IPA III za Bosnu i Hercegovinu. Podržavajući intervencije u različitim područjima, Akcija će također dati doprinos drugim Prozorima u okviru programa IPA III i tematskim prioritetima, u skladu sa sadržajem intervencije.

Akcija će posebno doprinijeti Strateškom okviru Reforme javne uprave u pogledu osiguranja da je javna uprava sposobna za poduzimanje zadataka i reformi potrebnih u kontekstu procesa evropskih integracija, uključujući usklađivanje sa Smjernicama za provedbu Zelene agende za Zapadni Balkan³. Akcija će kao takva pružiti podršku u odnosu na različite sektorske strategije koje odgovaraju područjima poduzetih intervencija.

Programski okvir IPA III naglašava važnost reforme javne uprave (PAR), koja je, zajedno s vladavinom prava i privrednim razvojem, temeljni stub procesa proširenja i osnova za efikasnu provedbu politika i zakonodavstva EU. Akcija ima za cilj podržati ispunjavanje obaveza iz procesa evropskih integracija, te je kao takva u bliskoj vezi s Tematskim prioritetom 2 u okviru Prozora 2 Programskog okvira IPA III, gdje se navodi da je specifični cilj programa IPA III u ovom području uskladiti politike i zakonodavstvo korisnica s politikama EU i pravnom tečevinom EU, te izgraditi administrativnu sposobnost za potpunu i efikasnu provedbu sektorskih politika i usvojenog zakonodavstva, izgrađujući sposobnost korisnica da preuzmu obaveze članstva. S obzirom na to da će se podrška dalje odnositi na različite sektore, Akcija je relevantna i za druge okvire IPA III i tematske prioritete, u skladu sa sadržajem intervencije.

Strategija za Zapadni Balkan (2018.)⁴ potvrđuje izuzetnu važnost reforme javne uprave (PAR) za jačanje upravljanja na svim nivoima i obavezuje se na povećanje tehničke pomoći Komisije zemljama zapadnog Balkana kako bi im pomogla u usklađivanju sa zakonodavstvom EU i osigurala njenu efikasnu provedbu u praksi. U Saopštenju o politici proširenja EU iz 2021.⁵ nadalje se naglašava potreba za fokusiranjem na reforme u fundamentalnim područjima, uključujući reforme usmjerene na modernizaciju i ozelenjavanje zaštićenih područja (kao što su digitalizacija/dematerijalizacija, povećanje svijesti i kapaciteta javnih službenika i donosilaca odluka, stvaranje pogodnog pravnog/institucionalnog okvira i djelovanja, razvijanje planova za povećanje energetske efikasnosti u PA) i naglašava da je Bosna i Hercegovina u ranoj fazi/ima određeni stepen pripreme u pogledu svog stepena spremnosti i sposobnosti da preuzme obaveze članstva u EU.

Provedba Akcije će u potpunosti uzeti u obzir Mišljenje Komisije o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u EU i doprinijeti ispunjenju ključnih prioriteta u njemu. Dalje će podržati provedbu preporuka iz izvještaja Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu. U Izvještaju se ističe da je

² COM(2019) 640 finalni

³ SWD(2020) 223 finalni

⁴ COM(2018) 65 finalni

⁵ COM(2021) 644 finalni

¹ COM (2019) 261 i SWD (2019) 222

zemlja u ranoj fazi reforme javne uprave, poziva se na usvajanje nacionalnog programa za usvajanje pravne tečevine (NPAA) / Programa za integraciju u EU (PI) i daje niz preporuka u svim sektorima za napredovanje u kontekstu procesa evropskih integracija.

Smjernice za provedbu Evropskog zelenog plana naglašavaju zeleniju javnu upravu koja je sposobna da vodi modernizirane reforme koje će rezultirati čistijim okolišem, pristupačnijom energijom, pametnijim prijevozom, novim radnim mjestima i općenito boljim kvalitetom života.

Akcija će također doprinijeti provedbi Programa ekonomskih reformi (ERP) i naknadno različitim sektorskim strategijama u skladu sa specifičnim podržanim intervencijama. Program ekonomskih reformi u Bosni i Hercegovini 2021-2023 (ERP BiH) ističe potrebu za povećanjem efikasnosti naplate poreza. Nadalje, identifikira reformu javnih poduzeća kao način poboljšanja ekonomske efikasnosti javnih poduzeća, između ostalog smanjenjem fiskalnog opterećenja, koje mnoga od tih javnih poduzeća trenutno prikazuju. Digitalizacija javnih usluga i poboljšanje poslovnog okruženja također su među najvažnijim reformskim naporima za razdoblje 2021.-23.

U Strategiji za Zapadni Balkan (2018.) također se navodi da je provedba socioekonomskih reformi i dalje ključna za povećanje ulaganja i jačanje konkurentnosti na Zapadnom Balkanu. Strategija pominje nekoliko područja za djelovanje, uključujući uspostavu regionalnog privrednog područja kako bi se olakšala trgovina unutar regije i članstvo u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji kao preduvjet za pristupanje EU, te stimuliranje privrednog rasta i poticanje ulaganja u regiji.

Procjena Komisije Programa ekonomskih reformi BiH (2021.-2023.), izdana u aprilu 2021.¹, identifikira nekoliko strukturnih izazova, uključujući

- prevelika, netransparentna i neefikasna poduzeća u državnom vlasništvu (SOE) koja negativno utječu na makroekonomske rezultate, fiskalnu održivost, rezultate na tržištu rada i konkurentnost;

- nedovoljno funkcioniranje zajedničkog, internog tržišta unutar zemlje, što negativno utječe na razvoj privatnog sektora.

2.2 Analiza problema

Za proces evropskih integracija u Bosni i Hercegovini od ključne je važnosti postojanje efikasnih kapaciteta za evropske integracije na svim relevantnim nivoima vlasti, u skladu s njihovim nadležnostima, kao i osiguranje njihove efikasne saradnje i koordinacije. To se posebno odnosi na provedbu SSP-a, razvoj i provedbu Programa integracije (tj. NPAA) i usklađivanje s pravnom tečevinom EU na dosljedan način u Bosni i Hercegovini, što ostaju prilično izazovni zadaci u kontekstu višestepene upravne strukture Bosne i Hercegovine, kako je istaknuto u ocjeni SIGMA 2017. U slučaju pitanja specifičnih za sektor, potreba za konsultacijama i koordinacijom postaje posebno naglašena jer su nadležnosti, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, u većini slučajeva podijeljene ili dijeljene između sektorskih institucija različitih upravnih nivoa. Budući da se vlasti na svim nivoima upravljanja u Bosni i Hercegovini suočavaju s izazovima u vezi s usklađivanjem s pravnom tečevinom EU, institucijama u Bosni i Hercegovini i relevantnom osoblju je u tom pogledu potrebna pomoć u smislu osiguravanja potrebne podrške, stručnosti i izgradnje kapaciteta za izvršavanje zadataka i ispunjavanje uvjeta za članstvo u EU.

Vlasti na svim nivoima upravljanja u Bosni i Hercegovini također se suočavaju s izazovima u vezi s korištenjem programa IPA, uključujući pripremu i provedbu

aktivnosti/programa. Spremnost akcija ovisi između ostalog i o dostupnosti kvalitetne tenderske dokumentacije (npr. projektni zadatak, tehničke specifikacije, troškovnik itd.). Vlasti u Bosni i Hercegovini nemaju dovoljno iskustva u izradi takvih dokumenata, a ponekad je nivo tehničkih detalja toliko specifičan i složen da zahtijeva specijaliziranu ekspertizu. Stoga je institucijama u Bosni i Hercegovini i dotičnom osoblju u tom smislu potrebna pomoć stručnjaka koji bi olakšali taj proces i također omogućili vlastima u Bosni i Hercegovini na svim nivoima prijenos znanja i praktičnu obuku. Nadalje, vlasti u Bosni i Hercegovini trebaju biti u mogućnosti da u potpunosti iskoriste novi instrument pretprijetne pomoći u okviru višegodišnjeg finansijskog okvira u periodu 2021.-2027. (IPA III).

Kako bi se Bosni i Hercegovini omogućilo da u potpunosti iskoristi program IPA III, pomoć Bosni i Hercegovini potrebno je pružiti kroz podršku aktivnostima i izgradnji kapaciteta u pogledu planiranja, programiranja, provedbe i jačanja kapaciteta za koordinaciju ovih procesa. U kontekstu programa IPA III podrška koja se pruža u okviru ove akcije još je važnija s obzirom na povećani naglasak na tehničkoj zrelosti intervencija.

Pred Bosnom i Hercegovinom su i izazovi vezani uz provedbu socioekonomskih reformi u skladu s Programom ekonomskih reformi. Nadalje, akcija će podržati poboljšanje privrednog upravljanja, kao i provedbu socioekonomskih reformi u cijeloj zemlji prepoznatih Programom ekonomskih reformi (ERP).

U pogledu sektorskog pristupa u okviru programa IPA, Bosni i Hercegovini još uvijek nedostaju nacionalne strategije u važnim sektorima koji predstavljaju preduvjet za korištenje sredstava iz programa IPA II, te podrška u vezi sa analizom i pripremom sektorskih i multisektorskih državnih strategija u skladu sa sektorskim pristupom ostaje od ključne važnosti. Osim toga, sektorska budžetska podrška/ugovor o sektorskoj reformi kao novi modalitet korištenja pomoći u okviru programa IPA novina je za Bosnu i Hercegovinu i njene institucije. Pomoć je također potrebna u vezi s korištenjem IPA programa za više zemalja, posebno Investicijskog okvira za Zapadni Balkan i drugih regionalnih instrumenata, kao i u vezi s relevantnim makroregionalnim strategijama EU.

Identifikacija glavnih sudionika i odgovarajućih institucionalnih i/ili organizacionih pitanja (mandati, potencijalne uloge i kapaciteti) koji će biti obuhvaćeni projektom

Institucije iz svih sektora i svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini mogu imati koristi od pomoći predviđene ovom Akcijom. Nadalje, sljedeći su glavni sudionici procesa evropskih integracija i korištenja programa IPA u Bosni i Hercegovini. Direkcija za evropske integracije (DEI) je stručno tijelo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine zaduženo za koordinaciju aktivnosti u vezi sa zahtjevima za proces evropskih integracija i koordinaciju pomoći EU. Direktor Direkcije obavlja funkciju nacionalnog IPA koordinatora (NIPAC) i pruža svu potrebnu stručnu i administrativnu podršku za ovu funkciju. U Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine postoje institucije koje koordiniraju proces evropskih integracija na ovim nivoima vlasti. To uključuje Ured za evropske integracije Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju Republike Srpske i Odjel za evropske integracije i međunarodnu saradnju Brčko Distrikta. Osim toga, deset kantonalnih vlada u Federaciji Bosne i Hercegovine imenovalo

¹ SWD(2021) 91 finalni

je koordinatora za evropske integracije, a neke su uspostavile i posebne jedinice zadužene za evropske integracije.

Što se tiče ekonomskog upravljanja u Bosni i Hercegovini i procesa pripreme ERP-a, zainteresirane strane zastupaju ERP koordinatori, i to Direkcija za ekonomsko planiranje BiH (DEP), te entitetski koordinatori iz Federalnog zavoda za planiranje razvoja (FIDP) i Ministarstva finansija Republike Srpske (MF RS). Nadalje, drugi sudionici i različite nadležne institucije iz administracije u Bosni i Hercegovini imat će koristi od ove akcije, u okviru aktivnosti koje podržavaju socio-ekonomske reforme.

Akcija treba pružiti fleksibilnu i još neodređenu podršku, u različitim sektorima/područjima intervencija kako bi se podržale vlasti u Bosni i Hercegovini na različitim nivoima da adekvatno odgovore na svoje dužnosti i zadatke u procesu integracije u EU. Uz rješavanje pitanja u okviru Strateškog okvira za reformu javne uprave u vezi s kapacitetom javne uprave za provedbu reformi u okviru procesa evropskih integracija, uključujući usklađivanje sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan, Akcija će kao takva pružiti podršku u odnosu na različite sektorske strategije koje odgovaraju područjima poduzetih intervencija. Akcija će pružiti i fleksibilnu podršku u vezi s provedbom Programa ekonomske reforme i kroz ciljane podržane intervencije za odgovarajuće sektorske strategije.

3. OPIS AKCIJE

3.1 Logika intervencije

Opći cilj (utjecaj) je doprinijeti sveukupnom napretku Bosne i Hercegovine u ispunjavanju zahtjeva za pristupanje Evropskoj uniji.

Specifični cilj (Ishod) je identificirati i baviti se specifičnim i/ili nepredvidivim potrebama u procesu evropskih integracija BiH, uključujući one za provedbu Programa ekonomskih reformi.

Temeljna logika intervencije za ovu akciju je da ako su vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini u stanju da pruže efikasnije i pravovremenije odgovore u vezi s procesima EU integracija (rezultat 1) i ako su u stanju da poduzmu socioekonomske mjere na nivou cijele države, podržane kroz Instrument za socioekonomsku reformu (rezultat 2) i ako je uspostavljena i održavana dobra saradnja između relevantnih sudionika (pretpostavka), i korisnici su dodijelili odgovarajuće tehničke, finansijske i ljudske resurse (pretpostavka), te ako i dalje postoji nesmetana komunikacija i koordinacija među ministarstvima u području socio-ekonomskih reformi (pretpostavka), tada će specifične i/ili nepredvidive potrebe identificirane u procesu evropskih integracija Bosne i Hercegovine biti adekvatno riješene, uključujući one za provedbu Programa ekonomskih reformi (ishod).

To će biti moguće uz poznavanje prirode ovog instrumenta/olakšice koji pruža fleksibilnu podršku za rješavanje specifičnih i nepredvidivih potreba vlasti u Bosni i Hercegovini na različitim nivoima, identificiranih u procesu evropskih integracija. Ova fleksibilna podrška institucijama u Bosni i Hercegovini ima za cilj omogućiti im da brzo odgovore na izazove i zahtjeve procesa integracije u Evropsku uniju te da bolje pripreme i provedu programe/aktivnosti IPA finansirane iz Instrumenta pretpriступne pomoći.

Ova fleksibilna podrška također će pružiti pomoć raznim mjerama i segmentima socio-ekonomskih reformi u cijeloj zemlji koje proizlaze iz/u skladu s ERP-om, kroz tehničku pomoć i druge intervencije (uključujući nabavku softvera i drugih potrepština) administracijama u BiH.

Ukoliko se specifične i/ili nepredvidive potrebe identificiraju i rješavaju tokom procesa evropskih integracija BiH, uključujući one za provedbu Programa ekonomskih

reformi (ishod), i ako i dalje postoje pretpostavke u vezi s političkom podrškom institucijama u Bosni i Hercegovini za sudjelovanje u EU integracijskim procesima i globalnoj nezatnoj recesiji, to će doprinijeti ukupnom napretku Bosne i Hercegovine u ispunjavanju uvjeta za pristupanje Evropskoj uniji (utjecaj).

3.2. Indikativne aktivnosti

Sljedeći popis je indikativan, ali ne i iscrpan, za vrste aktivnosti koje se mogu implementirati na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini u okviru rezultata 1: Vladinim tijelima na svim nivoima u BiH omogućeno je da daju efikasnije i pravovremenije odgovore na pojavu prioriteta integracije u EU:

- Pružanje tehničke pomoći administracijama na svim nivoima vlasti u BiH i priprema potrebnih dokumenata i analiza, uvažavajući i aspekt načela rodne ravnopravnosti, za podršku provedbi SSP-a, usklađivanju s pravnom tečevinom EU i provedbi, uključujući Program integracije Bosne i Hercegovine u EU (PI/NPAA), te usklađenost sa zahtjevima za pristupanje EU.

- Podrška hitnim i/ili nepredviđenim novonastalim prioritetnim zadacima povezanim s integracijom u EU i prioritetima provedbe SSP-a, kroz tehničku pomoć i druge intervencije (uključujući softver i opremu za informaciono-komunikacijsku tehnologiju, te, na primjer, pružanje potrebnih prijevoda dokumenata u procesu usklađivanja pravne tečevine EU administracijama na svim nivoima vlasti u BiH.

- Pružanje tehničke pomoći administracijama na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini u stjecanju znanja i praktičnoj obuci o sektorskom pristupu, njegovoj provedbi i pripremi sektorskih programa za potrebe višegodišnjeg programiranja u okviru programa IPA.

- Pružanje tehničke pomoći administracijama na svim nivoima vlasti u BiH u stjecanju znanja, uvođenju i korištenju sektorske budžetske podrške/ugovora o sektorskoj reformi, uključujući pripremu odgovarajućih programskih dokumenata za korištenje sektorske budžetske podrške/sektorskog reformskog ugovora.

- Podrška za hitne i nepredviđene prioritetne zadatke administracijama na svim nivoima vlasti u BiH (npr. studije, procjene šteta i potreba za sanacijom, priprema akcija, mjere prevencije protiv poplava i klizišta i drugih katastrofa, kao i provedba intervencija za ublažavanje posljedica i sprječavanje katastrofe u budućnosti) u slučaju prirodnih katastrofa, obračunajući pažnju na specifične potrebe žena i muškaraca.

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama u BiH u izradi priručnika, radnih procedura, opisa poslova, pravilnika i druge proceduralne dokumentacije za provedbu prioriteta SSP-a, korištenje pretpriступnih instrumenata, ispunjavanje zahtjeva za indirektno upravljanje pomoći EU.

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama na svim nivoima vlasti u BiH u analizi, procjeni i na dokazima zasnovanoj pripremi sektorskih strategija za cijelu državu, višesektorskih strategija, strateških programskih dokumenata, za usklađivanje zakonodavstva u BiH s pravnom tečevinom EU, provedbi SSP-a, provedbi smjernica zajedničke politike privrednog i finansijskog dijaloga na osnovu ERP-a, kao i u podršci provedbi predviđenih socioekonomskih reformi te sadašnjem i budućem korištenju pretpriступnih fondova EU, osiguravajući obraćanje pažnje na specifične potrebe žena i muškaraca.

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama na svim nivoima vlasti u BiH za izgradnju kapaciteta na novom pretpriступnom instrumentu za period 2021.-2027. i stjecanje znanja za podizanje apsorpcijskih kapaciteta.

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama na svim nivoima vlasti u BiH u izradi studija (pred)izvedivosti i studija utjecaja u vezi s usklađenošću Bosne i Hercegovine sa SSP-om i u izradi (pred)investicijskih studija, studija procjene utjecaja propisa, studije procjene utjecaja na okoliš, poslovnih planova, studija tržišta, ekonomske analize i analize troškova i koristi, procjene ulaganja, planova projekata itd., za nadolazeća ulaganja, osiguravajući da ona uključuju rodnu komponentu.

- Pružanje tehničke pomoći u uspostavljanju i razvoju metodologije i pojedinačnih (sektorskih) projektnih planova za investicijske projekte i korištenje odgovarajućih instrumenata podrške za investicijske projekte za relevantne institucije na svim nivoima vlasti u BiH.

- Podrška relevantnim institucijama u BiH na svim nivoima vlasti u pripremi Akcija za nadolazeće finansiranje iz programa IPA, posebno onih koje zahtijevaju specijaliziranu ekspertizu, uključujući podršku procesu pripreme Akcije i svu potrebnu dokumentaciju Akcije i priloge programskim dokumentima, osiguravajući i rodnu komponentu.

- Priprema tenderske i nabavne dokumentacije za relevantne institucije u BiH (projektni zadatak, tehničke specifikacije, istraživanje tržišta, predmjeri radova, smjernice za grant sheme i druga prateća dokumentacija za tendersku dokumentaciju) kao i podrška ocjenjivanju ponuda/poziva za prijedloge, uz dužno razmatranje rodne komponente.

- Podrška podizanju svijesti o EU programima (trenutnim i budućim) i izgradnji kapaciteta krajnjih korisnika za pristup sredstvima dostupnim u okviru EU programa i relevantnih institucija na svim nivoima vlasti u BiH.

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama u BiH za poboljšanje procesa i kapaciteta praćenja, izvještavanja i evaluacije.

- Pružanje aktivnosti izgradnje institucija i obuka institucija na svim nivoima vlasti u BiH relevantnih za bilo koju od gore navedenih aktivnosti i proces evropskih integracija, uzimajući u obzir specifične potrebe muškaraca i žena.

- Sudjelovanje na sastancima, radionicama, studijskim posjetama vezanim uz evropske integracije.

- Pružanje informacija, komunikacija i aktivnosti obuke i materijala u vezi s EU integracijama administracijama na svim nivoima vlasti u BiH.

- Ocjenjivanje IPA akcija/programa.

- Dodatne posebne aktivnosti odgovora povezane s COVID-19 i/ili druge nepredvidive aktivnosti odgovora povezane s pandemijom.

- Ulaganja (radovi i zalihe) također se mogu podržati kroz ovu aktivnost, kao što su ograničene zalihe u pogledu sigurnosti hrane, veterinarske i fitosanitarne usluge, kao što su inspektorati i referentne/službene laboratorije.

Indikativne vrste aktivnosti koje se mogu implementirati u okviru rezultata 2 "Društveno-ekonomske mjere u cijeloj zemlji podržane kroz Instrument za socio-ekonomske reforme" kao sastavni dio ove Akcije su: Pružanje podrške različitim mjerama i segmentima socio-ekonomskih reformi u cijeloj zemlji, koje proizlaze iz/u skladu s Programom ekonomskih reformi, kroz tehničku pomoć (uključujući npr. analize, studije, dokumente koji se odnose na politike, itd.) i druge intervencije (uključujući pružanje softvera i drugih potrepština) administracijama na svim nivoima u BiH. Potencijalna područja intervencije uključuju područja kao što su opozivanje, bankarska i monetarna stabilnost, poslovno okruženje, javna poduzeća, trgovina, itd. koja doprinose poboljšanju ekonomskog upravljanja i konkurentnosti BiH.

3.3 Integriranje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Akcija će doprinijeti zaštiti okoliša u skladu s potrebama koje utvrde vlasti u Bosni i Hercegovini i relevantnim aktivnostima Akcije. Akcija i aktivnosti koje proizlaze iz Akcije neće imati negativan utjecaj na okoliš niti ugroziti okoliš, zdravlje i sigurnost u budućnosti. Aktivnosti koje proizlaze iz ove akcije bit će izvedene na ekološki najprihvatljiviji mogući način.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Prema OECD-ovim rodnom DAC kodovima navedenim u odjeljku 1.1, ova je radnja označena kao G1. To podrazumijeva da će se značajna pažnja posvetiti rodnom aspektu unutar aktivnosti Akcije, uključujući osiguranje sudjelovanja i žena i muškaraca, prepoznavanje različitih potreba žena i muškaraca, osiguranje koristi za muškarce i žene, osiguranje rodno osjetljivih podataka i rodne analize. Općenito, zadržat će se rodna perspektiva osiguravajući da rezultati Akcije pozitivno utječu i na rodnu ravnopravnost. Time će Akcija dati doprinos u skladu sa Strategijom EU za rodnu ravnopravnost 2020.-2025.¹, čiji je cilj poboljšati rodno osviještenu politiku sistematičnim uključivanjem rodne perspektive u sve faze oblikovanja politika u svim područjima politika EU, osiguravajući da su žene i muškarci, djevojke a dječaci, u svoj svojoj različitosti, jednaki. Akcija će također doprinijeti Gender akcionom planu BiH 2018-2022, kao okvirnom strateškom dokumentu za uključivanje standarda ravnopravnosti spolova u ključna područja reforme.

Ljudska prava

Dužna pažnja će se posvetiti i poštivanju ljudskih prava i integraciji načela ljudskih prava u okviru poduzetih intervencija. Sudjelovanje u Akciji bit će zagarantovano na osnovu jednakog pristupa bez obzira na spol, rasno ili etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju.

Demokratija

Uključivanje i sudjelovanje civilnog društva i nedržavnih sudionika u procesu evropskih integracija vrlo je važno, a saradnja između vladinog i nevladinog sektora ključna. Kao sastavni dio procesa pristupanja Evropskoj uniji, mogućnosti za dijalog i saradnju između civilnog društva i nedržavnih aktera i aktera iz javnog sektora dalje će se razvijati kroz različite inicijative u okviru predložene Akcije.

Smanjenje rizika od katastrofa

Odgovarajuća pažnja posvetit će se odgovoru, ako bude potrebno, na elementarne nepogode i druge nepogode, ako se dogode u periodu provedbe Akcije.

Ostala razmatranja

Poboljšanje javne službe i ojačano dobro upravljanje koje će se postići ovom Akcijom bit će od koristi za manjine i ranjive grupe. Objavljivanje i širenje informacija pomoći će osnaživanju manjina i ranjivih grupa za sudjelovanje u predloženim aktivnostima i pozivima za dostavu prijedloga. Na osnovu temeljnih načela promoviranja jednakosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u Akciji bit će zagarantovano na osnovu jednakog pristupa bez obzira na rasno ili etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerovatnoća (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
Planiranje, procesi i sistemi	Nedostatak saradnje između institucija na	S	V	Različite mjere ublažavanja, uključujući političku podršku Komisije i poboljšani

¹ COM(2020) 152 finalni

	različitim nivoima vlasti u BiH.			politički dijalog, bit će poduzete kako bi se uklonili rizici za uspješnu provedbu intervencija poduzetih u okviru Akcije.
Ljudi i organizacija	Potpuna predanost i podrška donosilaca odluka uključenih institucija	S	S	Politička podrška Komisije i poboljšani međuministarski politički dijalog

Naučene lekcije:

Kao što se pokazalo tokom rada Odbora i pododбора za SSP, usklađivanja s pravnom tečevinom EU i drugih procesa evropskih integracija, postoji potreba za jačanjem kapaciteta svih institucija potrebnih za poduzimanje poslova povezanih s evropskim integracijama na različitim nivoima vlasti u svojim sektorima. Osim toga, potrebno je održavati efikasnu koordinaciju između različitih nivoa vlasti u svrhu evropskih integracija.

Potreba za jačanjem kapaciteta posebno je prepoznata u pogledu EU politika, usklađivanja zakona, koordinacije EU poslova kao i EU fondova. Ranija tehnička pomoć (TA) pokazala je da razvoj kapaciteta, modela i mehanizama zahtijeva rad sa širim spektrom institucija primalaca i javnih službenika s različitim nivoa vlasti s obzirom da, u usporedbi s drugim prepristupnim korisnicima, Bosna i Hercegovina ima specifičnu administrativnu strukturu. Zbog većeg broja aktera potrebno je više vremena za razvoj modela i kapaciteta. S obzirom na administrativnu strukturu u Bosni i Hercegovini i odgovarajuću podjelu nadležnosti, potrebna je podrška institucijama na svim nivoima vlasti, i u svjetlu osiguranja ukupnog i usklađenog napretka u usklađivanju zakonodavstva BiH s pravnom tečevinom EU.

Iskustvo s prethodnim Instrumentom za pripremu projekata (PPF) / Instrumentom za opću tehničku pomoć (GTAF) / Instrumentom za integraciju u EU (EUIF) pokazalo je da je potražnja za ovom vrstom pomoći uvijek bila vrlo velika i raznolika te da je ova vrsta pomoći posebno korisna za brzo reagiranje na hitne i nove potrebe. Izazovi uočeni u korištenju ove vrste Instrumenta bili su kašnjenja ili čak otkazivanja ugovaranja i provedbe nekoliko manjih projektnih intervencija (npr. priprema projektnog zadatka za projekt pomoći većeg opsega) zbog nedostatka dogovora među svim sudionicima uključenim u osmišljavanje intervencija. Također, nedostatak sredstava na kraju provedbe nekoliko velikih projekata prevladan je korištenjem ovog Instrumenta za finalizaciju ovih projekata. Na osnovu naučenih lekcija, odobrenje namjeravane intervencije od strane svih dionika kojih se ta radnja tiče trebalo bi biti preduvjet ispunjen prije nego što se namjenski dodijele sredstva iz ove EUIF akcije.

Ovi zaključci su ponovljeni u ocjeni pomoći IPA-e u Drugom privremenom programu za zemlju. Što se tiče izvođenja, IPA projekti bili su djelotvorni i efikasni, iako je bilo izazova u provedbi zbog rada izvođača, sporih postupaka nabavke, ispunjavanja uvjeta ili kašnjenja u postizanju konsenzusa između svih sudionika. Stoga je vlasništvo i predanost svih relevantnih sudionika bilo koje intervencije i njena formalizacija imperativ prije početka podrške u okviru Projekta. Pored toga, opća naučena lekcija koja se odnosi na sve sektore jeste ta da se razvoj politike i zakonodavstva mora zasnivati na dokazima, treba odrediti troškove i podlijegati odgovarajućim internim i eksternim konzultacijama sa sudionicima u pravo vrijeme zakonodavnog procesa i procesa donošenja politika. To je ključ u osiguravanju primjene i provedbe usvojenih politika i zakonodavstva. Stoga će akcija osigurati dosljednost s naporima horizontalne reforme javne uprave.

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati [maksimalno 10]	Pokazatelji [barem jedan pokazatelj po očekivanom rezultatu]	Polazne osnove 2021.	Cilj [vrijednosti i godine]	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Doprinijeti sveukupnom napretku Bosne i Hercegovine u ispunjavanju uvjeta za pristupanje Evropskoj uniji.	Ostvaren napredak prema ispunjavanju kriterija za pristupanje	- 3 poglavlja/ područja u ranoj fazi/određeni nivo pripreme - 16 poglavlja/ područja na određenom nivou pripreme - 1 poglavlje/ područje na određenom nivou pripreme/srednje pripremljeno - 2 poglavlja/ područja /srednje pripremljeno	- najmanje 8 poglavlja/područja u ranoj fazi/određeni nivo pripreme - najmanje 14 poglavlja/područja na određenom nivou pripreme - najmanje 3 poglavlja/područja na određenom nivou pripreme / srednje pripremljeno - najmanje 4 poglavlja/područja srednje pripremljeno	Izveštaji Komisije o Bosni i Hercegovini	Nije primjenjivo
Ishod	Specifične i/ili nepredvidive potrebe identificirane i rješavane u procesu evropskih integracija BiH, uključujući i one za provedbu Programa ekonomskih reformi.	- Učestalost zahtjeva koje je EUD primio za pomoć EUIF-a od vlasti u BiH za rješavanje specifičnih zahtjeva za integraciju u EU - Nivo opisne ocjene u ERP ocjeni od strane EK	-Do 5 zahtjeva primljenih od strane EUD-a za EUIF pomoć od vlasti u BiH godišnje; - Ograničena provedba smjernica politike koje su zajednički usvojile BiH i EC u Ekonomskom i finansijskom dijalogu	- Najmanje 15 zahtjeva primljenih od strane EUD-a za EUIF pomoć od vlasti u BiH godišnj; - Pojačana provedba smjernica politike koje su zajednički usvojile BiH i EC u Ekonomskom i finansijskom dijalogu	-Izveštaji Komisije za Bosnu i Hercegovinu - Zaključci sastanaka Odbora za praćenje programa IPA - Pregled Evropske komisije i ERP procjene iz zemalja	Politička podrška institucijama u Bosni i Hercegovini za sudjelovanje u procesima EU integracija Nema značajne globalne recesije

Rezultat 1 povezan sa Ishodom	Vladinim tijelima na svim nivoima u BiH omogućeno je efikasnije i pravovremenije reagiranje na nastale prioritete EU integracija.	Broj rezultata, kao što su projektni zadaci, tehničke specifikacije, studije i drugi dokumenti, kao što su planovi kontrole i laboratorijske analize provedene u sektoru sigurnosti hrane, veterinarstvu i fitosanitarnom sektoru	0	8	Izveštaji o praćenju/provedbi projekta; Zaključci sastanaka Nadzornog odbora IPA-e; Izveštaji o praćenju unutar DEI-a; Podneseni i odobreni programski dokumenti/akcioni dokumenti; Tenderska dokumentacija; Izveštaji o akciji; Godišnji izvještaji EK za državu; Pregled EK i ERP procjene zemalja	Pravovremeno utvrđivanje prioritetnih područja za pomoć; Dobra saradnja sa svim relevantnim dionicima uspostavljena i održavana tokom provedbe Akcije; Odgovarajući tehnički, finansijski i ljudski resursi koje su korisnici dodijelili provedbi akcije. Neometana međuministarska komunikacija i koordinacija u području socioekonomskih reformi
		- % pokrenutih i dovršenih tenderskih postupaka	70% tenderskih procedura pokrenut i finaliziran u skladu s predviđenim planom tendera	85% tenderskih procedura pokrenuto je i dovršeno u odnosu na predviđeni plan tenderskog postupka		
		- % ugovorenih IPA sredstava	Ugovoreno 70% IPA sredstava u odnosu na predviđeni plan ugovaranja	Ugovoreno 85% IPA sredstava u odnosu na predviđeni plan ugovaranja		
		- % isplaćenih IPA sredstava	Isplaćeno 60% IPA sredstava U odnosu na predviđeno	70% IPA sredstava isplaćeno u odnosu na predviđeni plan isplate		
Rezultat 2 povezan sa Ishodom	Društveno-ekonomske mjere u cijeloj zemlji podržane kroz Instrument za socio-ekonomsku reformu	Broj rezultata/intervencija relevantnih za socio-ekonomske mjere osigurane kroz Instrument za socioekonomsku reformu	0	Najmanje 6		

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1 Sporazum o finansiranju

Za provedbu ove akcije predviđeno je sklapanje sporazuma o finansiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2 Indikativni period provedbe

Indikativni period provedbe ove aktivnosti, tokom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3.1 i realizirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od datuma stupanja na snagu Sporazuma o finansiranju. Produženja perioda provedbe mogu se dogovoriti s odgovornim službenikom Komisije za odobravanje izmjenom ove Odluke o finansiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3 Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati poštivanje odgovarajućih pravila i postupaka EU za finansiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, prema potrebi, i usklađenost radnje s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1 Direktno upravljanje (nabavka)

Aktivnosti koje se odnose na Rezultat 1: Vladinim tijelima na svim nivoima u BiH omogućeno je da daju efikasnije i pravovremenije odgovore na nastale prioritete EU integracija, isporučivat će se nabavkom kroz provedbu nekoliko ugovora o uslugama, opskrbi i radu pod direktnim upravljanjem Delegacije EU u BiH, uzimajući u obzir specifičnost Programa evropskih integracija za pružanje multisektorske pomoći i specifičnog odgovora (nepredive aktivnosti).

4.3.2 Indirektno upravljanje sa organizacijom države članice i/ili međunarodnom organizacijom

Aktivnosti koje se odnose na Rezultat 1 mogu se djelimično implementirati u indirektnom upravljanju sa subjektom kojem su povjerene, procijenjenim u okviru stubova ili je trenutno u fazi ex-ante procjene uključujući i komplementarnu procjenu stuba.

Povjereni subjekt će odabrati službe Komisije prema sljedećim kriterijima:

- finansijski i operativni kapacitet aplikanta; i
- tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata;
- veliko iskustvo u vođenju velikih i složenih programa ili projekata vezanih za rezultate,
- veliko iskustvo u realizaciji sličnih projekata,
- stručnost u oblasti pregovora sa EU i dokumentovani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, BiH i regionu, itd.

U slučaju da bi bilo potrebno zamijeniti predviđeni subjekt, službe Komisije mogu odabrati drugi zamjenski subjekt koristeći iste gore navedene kriterije odabira. Ako se subjekt zamjenjuje, odluka o njegovoj zamjeni mora biti obrazložena.

Aktivnosti u vezi sa Rezultatom 2: Društveno-ekonomske mjere u cijeloj zemlji podržane kroz Instrument za socio-ekonomsku reformu, provodit će se pod indirektnim upravljanjem sa povjerenim subjektom – Svjetskom bankom.

Svjetska banka (WB) je međunarodna organizacija koja radi u svim važnijim oblastima razvoja, pružajući širok spektar finansijskih proizvoda i tehničke pomoći.

Svjetska banka ima dugo i opsežno iskustvo u podršci društveno-ekonomskim reformama u Bosni i Hercegovini i širem regionu Zapadnog Balkana. Između ostalog, Svjetska banka je implementirala projekte u sljedećim oblastima relevantnim za intervenciju (lista nije isključiva): društveno-ekonomske reforme u oblastima ekonomskog upravljanja; uspostavljanje jedinstvenog ekonomskog prostora; poboljšanje poslovnog okruženja; olakšavanje trgovine; efikasnost, efektivnost i transparentnost javnog sektora; reforma finansijskog sektora i monetarne politike; obrazovanje, istraživanje i razvoj i inovacije; energija i zelena tranzicija; okoliš i klimatske promjene; transport; socijalna politika i zapošljavanje; digitalizacija;

Predloženi partner za implementaciju ima operativne kapacitete za upravljanje velikim intervencijama tehničke pomoći, potrebno znanje i tehničke kapacitete za ispunjavanje aktivnosti, poštujući zahtjeve EU i primjenjive standarde.

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web stranici prevladava verzija iz SL.

Svjetska banka je također izgradila jake odnose sa lokalnim vlastima u BiH, relevantne za provođenje socio-ekonomskih reformi. Podržat će BiH da ostvari efektivno vodstvo i vlasništvo nad Akcijom i doprinijet će razvoju njenih kapaciteta intenzivnom saradnjom sa državnim, entitetskim i institucijama nižeg nivoa, odgovornim za društveno-ekonomske reforme.

Posjeduje sve potrebne kapacitete, odnosno ljudske resurse, dokazane logističke i upravljačke kapacitete, kao i iskustvo, da prikuplja podatke, analizira ih i izvještava o rezultatima. Takođe se može osloniti na ekspertizu drugih organizacija u Grupaciji Svjetske banke, uključujući IFC, koja je također bila angažirana na implementaciji određenih društveno-ekonomskih reformi. Svjetska banka je u prethodnom periodu rada u BiH dokazala svoju neutralnost i općenito nepristrasnost.

4.3.3 Promjene iz indirektnog u direktni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija pod indirektnim upravljanjem može se djelimično koristiti kao alternativni modalitet za Rezultat 1 Akcije u slučaju da se pojave vanredne okolnosti izvan kontrole Komisije i ne može se provesti preferirani modalitet nabavke.

Dio rezultata 1 implementiran u indirektnom upravljanju, ako pregovori sa povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se implementirati u direktno upravljanje u skladu sa modalitetima implementacije navedenim u odjeljku 4.3.3.

Isto tako, ako se preferirani modalitet implementacije pod indirektnim upravljanjem (Rezultat 2) ne može implementirati zbog okolnosti izvan kontrole Komisije, direktno upravljanje se može koristiti kao alternativni modalitet: tehnička pomoć/ugovor o uslugama.

4.4 Obim geografske podobnosti za nabavku i grantove

Geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za učesće u postupcima nabavke i dodjele grantova i u pogledu porijekla realiziranih nabavki kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima primjenjivat će se, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na osnovu hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (član 28(10) NDICI-Uredba o globalnoj Evropi)).

4.5 Indikativni budžet

Komponente indikativnog budžeta	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identifikovanoj valuti
Metode provedbe – upor. odjeljak 4.3		
Ishod: Specifične i/ili nepredvidive potrebe identifikovane i rješavane u toku procesa evropskih integracija BiH, uključujući i one za implementaciju Programa ekonomskih reformi* koje se sastoje od	5 500 000	Nije primjenjivo
Nabavka (direktno upravljanje) – upor. s odjeljkom 4.3.1		Nije primjenjivo
Rezultat 1 Direktno upravljanje (nabavka) – upor. s odjeljkom 4.3.1 – ukupni okvir	3 500 000	Nije primjenjivo
Rezultat 2 Indirektno upravljanje kod povjerenog subjekta – Svjetske banke, upor. s odjeljkom 4.3.2	2 000 000	Nije primjenjivo
Evaluacija – upor. s odjeljkom 5.2 Revizija – upor. s odjeljkom 5.3	Bit će obuhvaćen drugom	Nije primjenjivo

	odlukom	
Komunikacija i vidljivost	Bit će obuhvaćen drugom odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđene situacije	0	Nije primjenjivo
Ukupno	5 500 000	

* Zbog prirode Programa evropskih integracija nije moguće precizirati/procijeniti broj svake vrste nabavki (radovi, robe, usluge) i drugih modaliteta implementacije, kao ni njihovu prirodu.

4.6 Organizaciona struktura i odgovornosti

Glavni institucionalni akteri koji će biti uključeni u provedbu Akcije, Ishod 1 su:

- Direkcija za evropske integracije - DEI
- Resorna ministarstva Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju Republike Srpske
- Resorna ministarstva Vlade Republike Srpske
- Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju Brčko Distrikta
- Resorni odjeli Vlade Brčko Distrikta
- Ured za evropske integracije Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i kantonalni koordinatori i tijela za evropske integracije
- resorna ministarstva Federacije Bosne i Hercegovine i kantona,

kao i institucije koje su direktni korisnici koji imaju koristi od aktivnosti finansiranih iz Ishoda 1 Akcije.

NIPAC će zahtjeve za pomoć EUIF-a prenijeti Delegaciji EU u Bosni i Hercegovini kako bi bili razmotreni i konačno odobreni, budući da upravljanje EU fondovima u Bosni i Hercegovini funkcioniše na način direktnog upravljanja.

U većini ugovora očekuje se da će se uspostaviti upravni odbor čiji će članovi biti predstavnici korisnika sa svih relevantnih nivoa vlasti i članovi osoblja Delegacije EU.

Kao dio svog prerogativa implementacije budžeta i zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija će učestvovati u gore navedenim strukturama upravljanja koje su uspostavljene za upravljanje provedbom akcije.

Glavni institucionalni akteri koji će biti uključeni u implementaciju Rezultata 2 koji se odnosi na socio-ekonomsko upravljanje su: DEP, entitetski ERP koordinatori iz Federalnog zavoda za planiranje razvoja (FIDP), Ministarstvo finansija Republike Srpske (RS) kao i sve druge institucije koje su direktni korisnici koji imaju koristi od aktivnosti finansiranih u okviru Rezultata 2 Akcije.

4.7 Preduvjeti

Nije primjenjivo
5 MJERENJE UČINKA

5.1 Praćenje i izvještavanje

Svakodnevno tehničko i finansijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sistem internog, tehničkog i finansijskog praćenja aktivnosti i izraditi redovne izvještaje o napretku (najmanje jednom godišnje) i završne izvještaje. Svaki izvještaj će pružiti tačan prikaz implementacije akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stepen postizanja njenih rezultata (Ishodi i direktni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta) i partnerovu strategiju, politiku ili popis akcionog plana reforme (za budžetsku podršku). Komisija može poduzeti dodatne nadzorne posjete projektu putem vlastitog osoblja i neovisnih konsultanata koje je direktno angažirala

Komisija za neovisne nadzorne preglede (ili koje je angažirao odgovorni agent s kojim je Komisija ugovorila provedbu takvih pregleda).

Aranžmani za praćenje učinka i rezultata bit će finalizirani u skladu s Provedbenom uredbom IPA III i nakon što bude potpisan Okvirni sporazum između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije o aranžmanima za provedbu finansijske pomoći Unije Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III). Ovu akciju će redovno pratiti Delegacija EU u Bosni i Hercegovini. Interno praćenje provodit će se putem sastanaka Upravnog odbora, redovnih pregleda provedbe od strane Delegacije EU, provjera na licu mjesta, sastanaka s korisnicima i konsultantskim poduzećima/izvođačima. Dodatno, Projekt bi mogao biti podvrgnut vanjskom nadzoru u skladu s pravilima i procedurama Evropske komisije utvrđenim u Sporazumu o finansiranju. Vanjski nadzor će se provoditi kroz praćenje usmjerenom na rezultate (ROM). To će omogućiti, prema potrebi i zahtjevu, neovisnu procjenu tekuće ili naknadne izvedbe Akcije.

5.2 Evaluacija

S obzirom na prirodu aktivnosti, konačna evaluacija će se provesti za ovu akciju ili područja podrške putem neovisnih konsultanata koje je angažirala Komisija ili putem partnera u provedbi.

Konačna evaluacija će se provesti u svrhu odgovornosti i učenja, uključujući reviziju politike.

Komisija obavještava provedbenog partnera najmanje 3 mjeseca unaprijed o datumima predviđenim za evaluacijske misije. Evropska komisija će formirati Referentnu grupu sastavljenu od predstavnika glavnih sudionika na nivou EU i na nacionalnom nivou (predstavnici vlade, organizacija civilnog društva itd.). Ako bude potrebno, bit će pozvani i drugi donatori da se pridruže. Provedbeni partner će efikasno i djelotvorno saradivati sa stručnjacima za evaluaciju, te im između ostalog osigurati sve potrebne informacije i dokumentaciju, kao i pristup projektnim prostorijama i aktivnostima. Izveštaji o evaluaciji podijelit će se sa zemljom partnerom i drugim ključnim sudionicima u skladu s najboljom praksom širenja evaluacije. Provedbeni partner i Komisija analiziraju zaključke i preporuke evaluacija i, prema potrebi, u dogovoru s partnerskom zemljom, zajedno odlučuju o daljnjim radnjama koje treba poduzeti i svim potrebnim prilagođavanjima, uključujući, ako je naznačeno, preusmjeravanje projekta. Usluge evaluacije ugovorit će se drugom odlukom.

Izveštaji o evaluaciji podijelit će se sa zemljom partnerom i drugim ključnim sudionicima u skladu s najboljom praksom širenja ocjene. Provedbeni partner i Komisija analiziraju zaključke i preporuke evaluacija i, prema potrebi, u dogovoru s partnerskom zemljom, zajedno odlučuju o daljnjim radnjama koje treba poduzeti i svim potrebnim prilagođavanjima, uključujući, ako je naznačeno, preusmjeravanje projekta.

5.3 Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obveze primjenjive na ugovore sklopljene za provedbu ove akcije, Komisija može, na osnovu procjene rizika, ugovoriti neovisne revizije ili zadatke provjere izdataka za jedan ili više ugovora ili sporazuma. Predviđeno je da se usluge revizije mogu finansirati drugom odlukom.

6 KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost finansiranja od strane EU i saopštenja o ciljevima i utjecaju Akcije su zakonska obaveza za sve Akcije koje finansira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primaoci sredstava EU moraju priznati porijeklo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe podrška dobijena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, povjereni subjekti i izvođači. Odgovarajuće ugovorne obaveze će biti uključene, u sporazume o finansiranju, odnosno, u ugovore o nabavci.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim grupama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu Akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje direktno provode službe Evropske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Evropska komisija i Delegacije i uredi EU treba da budu u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebno u pogledu narativa komunikacije i glavnih poruka

7 ODRŽIVOST

Održivost rezultata ove Akcije postići će se kroz povećanu efikasnost vlasti na svim nivoima uprave kako bi se bolje nosila s procesom integracija u EU, provođenjem potrebnih reformi, prenošenjem i provedbom pravne tečevine EU kao i efikasnim programiranjem i provedbom IPA fondova koji bi pripremili zemlju za ulazak u EU.

Osim toga, visok nivo kontinuirane opredijeljenosti vlasti u Bosni i Hercegovini za nastavak procesa integracija u EU od najveće je važnosti za održivost rezultata IPA pomoći u pogledu pristupanja Bosne i Hercegovine EU.

Izrada strateških dokumenata ili novih zakona/izmjena i dopuna vršit će se poštujući zakonodavstvo u BiH, posebno ono koje regulira fiskalne/regulatorne procjene učinaka, javne konsultacije, međuministarsku koordinaciju. U pravilu, projekti bi trebali započeti pružanjem podrške korisnicima analizom opcija, procjenom regulatornog učinka, konceptnim dokumentima itd. prije nego što im se pruži podrška u izradi zakona/amandmana.

Svi pisani proceduralni priručnici ili smjernice izrađeni uz podršku ove Akcije bit će dovoljno jednostavne da ih osoblje dotične organizacije redovno ažurira i mijenja bez dodatne vanjske podrške. Nijedna razvijena smjernica ili procedura ne smiju biti u suprotnosti s bilo kojom zakonskom odredbom zemlje.

Razvoj IKT-a će poštivati standarde interoperabilnosti u BiH. U slučajevima kada takvi standardi nedostaju, relevantne konsultacije s nadležnim institucijama za IKT na svim nivoima vlasti trebaju biti preduvjet za raspisivanje bilo kakvog tendera.

Dodatak I.5

Sporazuma o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcijski dokument za EU za okoliš i klimatske promjene

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcijski dokument – EU za okoliš i klimatske promjene			
	Godišnji akcioni plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.			
OPSYS	ACT-61475; JAD.1045709			
Osnovni akt	Finansirano u okviru Instrumenta za pretpriputnu pomoć (IPA III)			
Inicijative Tim Evropa (Team Evrope)	Ne			
Zona koja ima koristi od akcije	Akcija će se provoditi u Bosni i Hercegovini			
Programski dokument	Programski okvir IPA III			
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA				
Prozor i tematski prioritet	Prozor III: Zelena agenda i održiva povezanost Tematski prioritet I: Okoliš i klimatske promjene			
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Cilj 13: Poduzeti hitne mjere za borbu protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka			
DAC kod(ovi)	41010 - Politika zaštite okoliša i administrativno upravljanje			
Glavni kanal isporuke	Bilateralni			
Markeri (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba sa invaliditetom	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodavanje klimatskim promjenama	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Interni markeri	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Migracija	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
PODACI O BUDŽETU				
Relevantni iznosi	Budžetska linija: 15.020201			
	Ukupni procijenjeni trošak: EUR 4 000 000			
	Ukupni iznos doprinosa iz budžeta EU :EUR 4 000 000			
UPRAVLJANJE I PROVEDBA				
Modaliteti provedbe (vrsta finansiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Direktno upravljanje putem: - Nabavke			
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	Prioritet: Zelena agenda			
Krajnji datum za sklapanje	Najkasnije do 31. decembra 2023.			

Sporazuma o finansiranju	
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavci i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o finansiranju, osim u slučajevima navedenim u članu 114. stav 2. Finansijske uredbe
Indikativni operativno provedbeni period	72 mjeseca nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o finansiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju

1.2. Sažetak akcije

Država se pridružila međunarodnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena postavši strana Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama. Ova akcija treba podržati Bosnu i Hercegovinu u njenim naporima da poduzme daljnje korake za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama. Izradom studije o EU sistemu trgovanja emisijama u Bosni i Hercegovini (EU ETS), intervencija je u potpunosti povezana sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan.

S druge strane, Bosnu i Hercegovinu pogađaju obilne padavine koje uzrokuju velike poplave i visoke temperature koje uzrokuju dugotrajne suše. Klimatske promjene jednako negativno utječu na vodne resurse. Akcija predviđa analizu vodnog bilansa vodotoka u BiH, izradu procjene rizika od suše i mapiranje, te istraživanje različitih scenarija poplava. Osim toga, aktivnosti otpornosti na klimatske promjene povezane s jačanjem upravljanja rizicima od poplava su planirane i povezane s uspostavom sistema za predviđanje poplava i ranog upozoravanja na riječnim slivovima i s provedbom metoda smanjenja rizika od poplava i prilagođavanja klimatskim promjenama zasnovanih na ekosistemu, te sa povećanjem upravljanja imovinom pod rizikom od poplava. Dakle, intervencije predviđene u okviru poboljšanog planiranja prilagođavanja klimatskim promjenama i odgovora na njih, također pridonose provedbi Zelene agende, koja navodi da je zbog pritiska u vezi s količinom vode, kao i zbog suša posljednjih godina, važno osigurati dostupnost vode i otpornost na dugi rok.

Ekonomski i investicijski plan¹, potvrđuje važnost postizanja klimatske neutralnosti do 2050. i potrebu zemalja zapadnog Balkana da pojačaju svoje napore u tom pogledu, što također podrazumijeva smanjenje emisija stakleničkih plinova, a EU ETS studija i preporuke unutar nje, mogle bi doprinijeti mjerama ublažavanja budućih klimatskih promjena u zemlji. Akcija je u skladu s programskim okvirom IPA III za okoliš i klimatske promjene, jer predlaže zakonodavne i mjere ublažavanja s ciljem poboljšanja klimatske politike u BiH i doprinosa provedbi Pariskog sporazuma. Akcija podržava opći cilj Prozora 3 usmjerenog na jačanje zaštite okoliša, doprinos ublažavanju, povećanju otpornosti na klimatske promjene, ubrzavanju pomaka prema privredi s niskim udjelom ugljika. Također doprinosi specifičnom cilju programa IPA III, odnosno, poboljšanju kvaliteta okoliša i doprinosa akcijama i politikama protiv klimatskih promjena kako bi se ubrzao prelazak na privredu s niskim udjelom ugljika. Podrška koja će biti pružena doprinijet će i stvoriti sinergije s prioritetima Zelene agende za Zapadni Balkan.

¹ <https://www.wbif.eu/eip>

Akcija je u skladu s SDG 13, koji preporučuje poduzimanje hitnih mjera za borbu protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Bosna i Hercegovina (BiH) je ranjiva na klimatske promjene zbog svog geografskog položaja, kao i zbog ograničenog kapaciteta prilagođavanja klimatskim promjenama. Zemlja je izložena čestim poplavama, sušama i opadanju vodostaja rijeka, posebno tokom ljeta. U BiH je šest od deset posljednjih godina bilo vrlo sušno do ekstremno sušno, a pet godina obilježeno je ekstremnim poplavama. Dva najvažnija događaja koja su se dogodila prethodnih godina su suša tokom 2012. i poplave tokom 2014. Zbog rizika od poplava i suša, vodoprivreda i poljoprivreda snose najviše negativnih utjecaja klimatskih promjena.

Dvije epizode pokazale su potrebu za efikasnim sistemom predviđanja poplava i ranog upozoravanja na nivou cijele zemlje koji bi služio boljoj pripravnosti i donošenju hitnih odluka. Ostvaren je značajan napredak u uspostavi sistema za prognozu poplava u BiH. Hidrološki modeli prognoze u realnom vremenu već su razvijeni ili su u procesu razvoja za rijeke Savu, Vrbas, Bosnu, Drinu i Unsko-sanski sliv. BiH je od oktobra 2018. godine uključena u zajednički sistem prognoze i upozoravanja na poplave u slivu rijeke Save. U toku je provedba Akcionog plana za zaštitu od poplava i upravljanje rijekama u Bosni i Hercegovini za period 2014.-2021. Dovođeno je mapiranje opasnosti i rizika od poplava za cijelu zemlju. Trenutno je u izradi Plan upravljanja rizicima od poplava za BiH, kao i Planovi zaštite od erozije za Federaciju Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikt. Plan erozije za Republiku Srpsku je već pripremljen.

Predviđene promjene u količini oborina i raspodjeli (prostornoj i sezonskoj), u kombinaciji s povećanjem temperature i stopa isparavanja, vjerovatno će uzrokovati ekstremnije događaje (poplave i suše) i dovesti do nestašice vode tokom ljetnih mjeseci, posebno u područje Sredozemlja i Hercegovine (najteže će biti u područjima krečnjačkog krša). Pristupi prilagođavanju klimatskim promjenama trenutno su ograničeni zbog nedostatka pouzdanih podataka. Potrebna je infrastruktura za zaštitu od poplava i skladištenje vode, kao i mehanizmi za bolje upravljanje vodosnabdijevanjem i distribucijom.

Potrebno je poboljšati nivo znanja o klimatskim promjenama u BiH, budući da javnost, poslovna zajednica i osoblje javnih službi u relevantnim institucijama poput ministarstava ili javnih zavoda ili poduzeća, imaju ograničene informacije o utjecajima klimatskih promjena.

IPA III PROGRAMSKI OKVIR I STRATEŠKI ODGOVOR

Programski okvir IPA III prepoznaje potrebu za podrškom politikama klimatskih promjena u skladu sa zahtjevima EU, te aktivnostima usmjerenim na prilagođavanje klimatskim promjenama (i u manjoj mjeri ublažavanje), predviđenih Akcijom. U okviru programa IPA III potiče se uključivanje akcija povezanih s klimom i okolišem u druge sektore kao što su energija, promet i poljoprivreda, kako bi se doprinijelo viziji EU u politici klimatskih promjena. Ova Akcija je također u skladu sa Strateškim odgovorom koji ima za cilj poduzimanje aktivnosti u području ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama. Ovakve aktivnosti usmjerene su na razvoj bh. društva koje će biti otporno na klimatske promjene i zasnivati se na niskougličnoj ekonomiji.

ZELENI PLAN I ZELENA AGENDA EU

Akcija se odnosi na mjere prilagođavanja utvrđivanjem utjecaja klimatskih promjena na vodna tijela i procjenom rizika od suše u BiH, čime se podupire izgradnja otpornosti, prevencija i spremnost.

Jednako tome, Akcija je u skladu sa Smjernicama za provedbu Zelene agende na Zapadnom Balkanu, budući da Smjernice predviđaju podršku u provedbi dugoročnih strategija prilagođavanja klimi za povećanje otpornosti, posebno kroz zaštitu ulaganja i uvođenje EU sistema trgovanja emisijama (ETS) na Zapadnom Balkanu. Pored toga, izrada studije o mogućnostima i utjecajima EU ETS-a na BiH je u skladu s jednom od inicijativa Zelene agende koja podržava rano uključivanje Zapadnog Balkana u EU Shemu trgovanja emisijama. Također, hidrološka analiza i analiza rizika od suše te intervencije usmjerene na jačanje otpornosti na rizik od poplava u skladu su sa zapažanjem Smjernica da postoji potreba za pomoć u prilagođavanju mogućim posljedicama klimatskih promjena.

POLITIKE I STRATEGIJE BIH

Strategija aproksimacije u oblasti zaštite okoliša Bosne i Hercegovine, usvojena 2017. godine, također identificira ključne direktive EU u vezi sa zaštitom klime, koje treba transponirati i potrebne institucionalne zahtjeve za prilagođavanje koje treba provesti. Međutim, ova strategija još nije u provedbi budući da se čeka dogovor o integriranom Akcijskom planu za BiH za praćenje njene provedbe.

U toku je revizija Strategije prilagođavanja klimatskim promjenama i niskoemisionog razvoja Bosne i Hercegovine 2013.-2025. Prioritet za BiH je jačanje institucionalnih i stručnih kapaciteta za razvoj i provedbu klimatske politike, praćenje emisija stakleničkih plinova, te planiranje, provedba, praćenje, izvještavanje i verifikacija mjera ublažavanja. Nova Strategija prilagođavanja klimatskim promjenama i niskoemisionog razvoja Bosne i Hercegovine 2020.-2030. je u fazi finalizacije. Predviđena Akcija je u skladu sa obje strategije, budući da intervencije Akcije trebaju podržati pripremu strateškog okvira za procjenu rizika od suše i poplava i podizanje svijesti svih relevantnih sudionika. Sektori vodoprivrede i poljoprivrede identificirani su kao prioritetni sektori za aktivnosti prilagođavanja klimatskim promjenama u obje Strategije.

Akcija je u skladu s Trećim nacionalnim saopćenjem, koje je BiH podnijela u skladu s Okvirnom konvencijom Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC), budući da se u saopćenju spominje potreba zaštite od poplava te izgradnja i dovršetak složenih hidromelioracijskih sistema, kao i pristup prostornom planiranju zasnovan na pitanju slivova. BiH je također dostavila Drugi dvogodišnji ažurirani izvještaj o emisijama stakleničkih plinova (kao dodatak Saopćenju) za energetiku, transport i industrijske procese.¹

Akcija je, s mjerama za ublažavanje klimatskih promjena, također u skladu sa Saopćenjem Komisije iz 2021. godine o politici proširenja EU u kojoj se navodi da BiH mora značajno pojačati svoje napore u području klimatskih promjena.

KOMPLEMENTARNOST S DRUGIM DONATORIMA

Projekt Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) koji je u postupku provedbe je "Unaprijediti proces Nacionalnog plana prilagođavanja za srednjoročno planiranje ulaganja u klimatski osjetljive sektore u Bosni i Hercegovini" koji identificira potrebne resurse i postavlja rokove za provedbu politika vezanih uz klimatske promjene i strategije.

¹ Treće nacionalno saopćenje i drugi dvogodišnji ažurirani izvještaj o emisijama stakleničkih plinova Bosne i Hercegovine (prema UNFCCC-u, julu 2016.)

Projekt Globalnog fonda za okoliš (GEF): "Četvrto nacionalno saopćenje i Treće dvogodišnje ažurirano saopćenje prema UNFCCC-u" provodi UNDP. Saopćenjem će se ažurirati i ojačati informacije koje se odnose na nacionalne okolnosti i institucionalne aranžmane, ograničenja i nedostatke, nacionalni inventar stakleničkih plinova, osjetljivost na klimatske promjene i korake poduzete za prilagođavanje klimatskim promjenama, radnje ublažavanja i domaći sistem praćenja, izvještavanja i verifikacije te informacije o javnoj svijesti, obrazovanju, obukama, sistemskom istraživanju i promatranje te prijenosu tehnologije. UNDP je pomogao u ažuriranju Nacionalno utvrđenih doprinosa BiH (NDC) 2020-2030 i uključen je u pripremu NDC Mape puta s Akcijskim planom. Također je pomogao u pripremi nove Strategije prilagođavanja klimatskim promjenama i niskoemisionog razvoja BiH 2020.-2030. (u toku).

Napravljena je nadogradnja Procjene tehnoloških potreba (TNA) u skladu s metodologijom Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP). Izvještaj TNA istakao je glavne tehnologije prilagođavanja u sektorima vode i poljoprivrede relevantne za BiH, koje su dale prioritet korištenju višekriterijskih analiza i zasnivale se na ranjivosti na klimatske promjene i doprinosu tehnologije razvoju zemlje.

UN Women BiH izrađuje "Osnovnu studiju finansiranja roda i klime: Pregled ključnih nazivnika, politika i programskih opcija", koja će također uključivati postepenu izgradnju kapaciteta s relevantnim sudionicima (planirano za razdoblje juli – decembar 2021.).

UNICEF ima tekuće i planirane intervencije usmjerene na institucionalizaciju modela mješovitog učenja i digitalnog učenja u BiH.

2.2. Analiza problema

PODRUČJE PODRŠKE: PRILAGOĐAVANJE
KLIMATSKIM PROMJENAMA I NJIHOVO
UBLAŽAVANJE

- Kratka analiza problema,

MEHANIZAM EU sistema trgovanja emisijama (ETS).

EU ETS je mehanizam koji je od interesa za BiH zbog svojih ekonomskih i ekoloških koristi. Prije preuzimanja obaveza prema EU ETS-u (redovno izvještavanje poduzeća o emisijama i provjera od strane nadležnih tijela, izdavanje dozvola za emisije, te izrada nacionalnog plana raspodjele i sl.) potrebno je izraditi studiju o mogućnostima i učincima uvođenja EU ETS u BiH, kako bi vlasti i emiteri bili na odgovarajući način pripremljeni.

UPRAVLJANJE RIZIKOM OD POPLAVA I SUŠA

Predviđene promjene padavina i temperature zraka negativno će utjecati na postojeći vodoprivredni sistem u BiH. Nažalost, izostala je procjena utjecaja klimatskih promjena na ove sisteme, pa nije moguće adekvatno planiranje i prilagođavanje. Stepen upravljanja imovinom rizika od poplava u BiH je nezadovoljavajući. Očit je nedostatak inventara, regulatorne kontrole, procjene nivoa učinka, finansiranja i upravljanja imovinom.

Uprkos značajnim poboljšanjima u sistemu predviđanja poplava, loša meteorološka prognoza i nedovoljan hidrološki nadzor negativno utječu na kvalitet i pouzdanost ranog upozoravanja i planiranja pripravnosti. Postojeći sistem predviđanja i ranog upozoravanja na poplave treba poboljšati, uključujući proširenje praćenja meteoroloških podataka, proširenje hidrološkog praćenja na ključne pritoke glavnih rijeka i nivoje podzemnih voda, posebno u slivu Jadranskog mora (Neretva i Trebišnjica), nadogradnju prikupljanja i razmjene podataka mreže, te nadogradnju sistema komuniciranja rizika i koordinacije između pružalaca

upozorenja i korisnika. Kako bi se poboljšali mehanizmi saradnje i komunikacije u vezi s rizicima, potrebno je razviti integriranu arhitekturu za sistem predviđanja i upozoravanja na poplave, uključujući uloge i odgovornosti osoblja, pomoćnih agencija i sudionika; zahtjevi za informacijama i podacima povezani s pružaocima; komunikacijski zahtjevi; i implementacija prototipa sistema za podršku odlučivanju na nacionalnom nivou i nivou zajednice. Za državu bi bilo vrlo korisno razviti operativne smjernice za mjere zaštite od poplava zasnovane na prirodi koje će usmjeravati donosiocima odluka prema primjeni rješenja zasnovanih na prirodi i razumjeti njihove troškove, koristi i efikasnost.

- Opis glavnih sudionika;

Nadležnost za poslove klimatskih promjena na nivou države podijeljena je između državnih i entitetskih institucija, i to Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, Ministarstva okoliša i turizma i FBiH i Odjela za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove Brčko Distrikta BiH.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nadležno je za obavljanje poslova i odgovornosti iz nadležnosti BiH koji se odnose na definiranje politike, temeljnih načela, koordinaciju aktivnosti i usklađivanje planova entitetskih vlasti i institucija na međunarodnom nivou u poljoprivredi, energetici, okolišu, razvoju i korištenju prirodnih resursa i turizmu.

Postoje resorna ministarstva u entitetima i Brčko distriktu BiH te na kantonalnom nivou, koja imaju nadležnost za energetiku, prostorno planiranje, okoliš, vodoprivredu, kao i regulatorne komisije, fondove za okoliš i energetske efikasnost itd.

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske je kontaktna tačka UNFCCC-a za Bosnu i Hercegovinu. Kontaktna tačka ima značajnu ulogu u pripremi nacionalnih saopćenja i projektnih prijedloga, koordinaciji pripreme Izvještaja i njihovom podnošenju Sekretarijatu UNFCCC-a, kontaktiranju međunarodnih finansijskih institucija kao što su Green Climate Fund, GEF itd.

Za izradu izvještaja o inventaru stakleničkih plinova zaduženi su entitetski hidrometeorološki zavodi. Slijedom potrebe za izvještavanjem o klimatskim promjenama, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine je u okviru Statistike okoliša 2015. godine, u saradnji s meteorološkim i hidrološkim službama bh. entiteta (FBiH i RS), započela s objavom Saopćenja o klimatskim promjenama.

Imenovano nacionalno tijelo za provedbu Projekata protokola o mehanizmu čistog razvoja osnovano je 2010. godine, s glavnim zadatkom procjene potencijalnih projekata Mehanizma čistog razvoja kako bi se utvrdilo hoće li doprinijeti postizanju njegovih ciljeva održivog razvoja. U MVTEO BiH postoji Izvršni odbor DNA i njegov Tehnički sekretarijat, uz sekretarijate entiteta, Sekretarijat Brčko Distrikta i Stručno vijeće sekretarijata entiteta i Brčko Distrikta. Ovo tijelo kao službeno imenovano koordinaciono tijelo trebalo bi preuzeti ulogu praćenja i nadzora aktivnosti povezanih sa smanjenjem emisija u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, kako je predviđeno dokumentom o nacionalnim utvrđenim doprinosima.

2.3. Dodatna područja ocjenjivanja

Nije primjenjivo

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

Opći cilj (utjecaj) ove akcije je smanjenje ranjivosti i povećanje sposobnost prilagođavanja Bosne i Hercegovine da odgovori na utjecaje klimatskih promjena.

Specifični cilj(evi) (ishodi) ove akcije su:

1. Olakšano uvođenje EU sistema trgovanja emisijama (ETS) u BiH 2. Poboľšano planiranje prilagođavanja klimatskim promjenama i odgovor na njih

Rezultati koji će se ostvariti ovom Akcijom doprinose odgovarajućim specifičnim ciljevima (ishodima):

Rezultat 1.1 Izrađena studija o mogućnostima i učincima uvođenja EU sistema trgovanja emisijama u BiH, doprinos Ishodu 1.

Rezultat 2.1 Djelotvoran odgovor na utjecaj klimatskih promjena na vodne resurse u BiH je razvijen i Rezultat 2.2 Ojačano upravljanje rizikom od poplava otpornost na utjecaj klime - doprinos Ishodu 2.

3.2. Indikativne aktivnosti

Ishod 1: Olakšano uvođenje EU sistema trgovanja emisijama (ETS) u BiH

Rezultat 1.1 - Izrađena Studija o mogućnostima i utjecajima uvođenja EU sistema trgovanja emisijama u BiH

Aktivnost 1.1.1 - Izrada studije o mogućnostima i utjecajima uvođenja EU sistema trgovanja emisijama u BiH

Ishod 2: Poboľšano planiranje prilagođavanja klimatskim promjenama i odgovor na njih

Rezultat 2.1 – Razvijen efikasan odgovor na utjecaj klimatskih promjena na vodne resurse u BiH

Aktivnost 2.1.1 – Analizirati (hidrološki) vodni bilans i klimatski trend vodotoka u BiH

Aktivnost 2.1.2 – Pripremiti procjenu rizika od suše i mapiranje

Aktivnost 2.1.3 – Istražiti različite scenarije oslobađanja od poplava

To će se učiniti jednostavnom numeričkom analizom i prijedlogom provedbe strateških strukturnih i nestrukturnih mjera za smanjenje rizika od poplava za hidroelektrane.

Rezultat 2.2 – Ojačano upravljanje rizikom od poplava otporno na utjecaj klime

Aktivnost 2.2.1 – Uspostava sistema za prognozu i rano upozoravanje na poplave u slivovima rijeka Neretve i Trebišnjice

Aktivnost 2.2.2 – Provesti nove metode smanjenja rizika od poplava i prilagođavanja klimatskim promjenama koje se temelje na ekosistemu (također uzimajući u obzir pristup "Build Back Better").

Aktivnost 2.2.3 – Povećati upravljanje imovinom rizika od poplava (uključujući razmatranje inovativnih rješenja, npr. s ciljem stvaranja/poboľšanja područja za slobodni protok vode).

Gore navedene aktivnosti (posebno u vezi s aktivnošću 2.2.2.) moraju uzeti u obzir daljnje usmjeravanje zaštite okoliša i bioraznolikosti u provedbu aktivnosti upravljanja rizicima od poplava otpornog na utjecaj klime (npr. uzimajući u obzir pristup "Ponovno izgrađeno bolje" kao i rješenja zasnovana na prirodi i zelenu infrastrukturu). Zabrinutost za bioraznolikost treba uzeti u obzir pri razvijanju operativnih postupaka za rad akumulacije hidroelektrana za ublažavanje poplava. Gore navedene aktivnosti bit će u skladu s EU Direktivom o poplavama.

3.3. Integriranje

Opasnosti povezane s klimom uočene u BiH pokazale su akutnu ranjivost socijalno ugroženih grupa, uključujući Rome, žene i djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom, uzrokovanu negativnim utjecajem klimatskih promjena na njihov život, zdravlje, smanjenje prinosa usjeva i uništavanje domova.

Ova će Akcija, sa svojim intervencijama na prilagođavanje klimatskim promjenama i u izvjesnoj mjeri njihovo ublažavanje, donijeti koristi za cijelo stanovništvo i neće biti diskriminacije po bilo kojoj osnovi. Mjere koje se

odnose na efikasan odgovor na utjecaj klimatskih promjena na vodne resurse u BiH i bolje upravljanje rizicima od poplava usmjerene su na smanjenje rizika od katastrofa u područjima podložnim poplavama i sušama u zemlji.

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Ova se Akcija bavi okolišem i klimatskim promjenama budući da su prilagođavanje klimatskim promjenama (i u izvjesnoj mjeri ublažavanje) njeni ciljevi. Mora uzeti u obzir daljnje uključivanje zaštite biodiverziteta u provedbu aktivnosti upravljanja rizicima od poplava otpornog na utjecaj klime (npr. uzimajući u obzir pristup "Ponovno izgrađeno bolje", kao i rješenja zasnovana na prirodi i zelenu infrastrukturu).

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Prema OECD-ovim rodnim DAC kodovima navedenim u odjeljku 1.1, ova je Akcija označena kao G1¹. To podrazumijeva da će se u osmišljavanju i provedbi Akcije u potpunosti uzeti u obzir rodna analiza i ravnopravno sudjelovanje spolova te da će ženske organizacije biti uključene kao jedan od pokretača promjena.

U skladu sa Strategijom EU o ravnopravnosti spolova 2020. – 2025.², rodna dimenzija može imati ključnu ulogu u iskorištavanju punog potencijala zelenih politika koje se bave klimatskim promjenama i čistom tranzicijom. U tu svrhu, Akcija je integrirala rodnu perspektivu u nekoliko svojih ključnih aktivnosti s ciljem povećanja kapaciteta za rodnu analizu u budućem kreiranju politika u sektoru okoliša. Uključivanjem ženskih organizacija u provedbu Akcije rješavat će se problem tradicionalne nedovoljne uključenosti žena i ženskih organizacija kao aktivnih nosilaca inovativnih odgovora na izazove okoliša.

Jedno od 15 područja prvog Gender akcionog plana (2006. – 2011.) bilo je "Ravnopravnost spolova i održivi okoliš". Međutim, tokom planiranja sljedeća dva Gender akciona plana (2013. – 2017. i 2018. – 2022.) identificirana su prioriteta područja, a pitanja integracije rodne perspektive u politike zaštite okoliša uključena su kao međusektorska područja.

Ljudska prava

Akcija i aktivnosti ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama primjerene su situaciji u zemlji, nediskriminirajuće za njezine građane i u skladu s načelima ljudskih prava kako bi se osigurao zdrav okoliš i prateća prava koja su pod rizikom od klimatskih promjena kao što su pravo na život, vodu i hranu. Akcije i aktivnosti koje se finansiraju provodit će se uz poštivanje načela sprječavanja svih oblika diskriminacije i promicanja ravnopravnosti spolova.

Smanjenje rizika od katastrofa

Ova Akcija djelomično doprinosi smanjenju rizika od katastrofa, kroz intervencije koje su povezane s procjenom rizika od suše i mapiranjem, kao i predviđanjem poplava, smanjenjem rizika od poplava, upravljanjem imovinom izloženom riziku od poplava i raznim scenarijima rješavanja pitanja poplava. Predviđene intervencije doprinijele bi smanjenju rizika od poplava i suša, ali i boljoj pripravnosti u suočavanju s elementarnim nepogodama, kada se dogode.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerovatnoća (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
3 - ljudi i organizacija	Rizik 1 Nedostatak snažnog	S	S	Uključiti sve relevantne

¹ Glavni cilj / značajan cilj / nije ciljano

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

	vlasništva u sektoru okoliša od strane ključnih odgovornih institucija zbog podijeljenih nadležnosti i nedostatka efikasne koordinacije			sudionike u provedbu projekta. Uključiti sve relevantne sudionike u aktivnosti izgradnje kapaciteta i obuke predviđene ovom Akcijom.				lokalne zajednice) njihovim uključivanjem u aktivnosti izgradnje kapaciteta predviđene ovom Akcijom.	
3 - ljudi i organizacija	Rizik 2 Neadekvatan angažman nižih upravnih nivoa – kantona i lokalnih zajednica	M	M	Lokalne zajednice svjesne su problema uzrokovanih negativnim utjecajem klimatskih promjena te su uključene u provedbu mjera prilagođavanja i ublažavanja. Uključiti sve relevantne sudionike u aktivnosti izgradnje kapaciteta predviđene ovom Akcijom.	3 - ljudi i organizacija	Rizik 4 Nedostatak relevantnih ženskih organizacija, dovoljno stručnih i informiranih o pitanjima zaštite okoliša	M	M	Aktivnosti rada na terenu i edukacija civilnog društva i javnosti, informiranje o ključnoj vezi između rodne perspektive i okoliša.
3 - ljudi i organizacija	Rizik 3 Predanost nadležnih institucija da osiguraju održivost rezultata projekta	S	S	Povećati i unaprijediti razumijevanje i kapacitete nadležnih institucija (svi nivoi vlasti – državne i entitetske institucije, kantoni,					

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati	Pokazatelji	Polazne osnove 2020.	Cilj 2026.	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Smanjiti ranjivost i povećati sposobnost prilagođavanja Bosne i Hercegovine da odgovori na utjecaje klimatskih promjena	Napredak u pripravnosti i odgovoru na utjecaje klimatskih promjena	Rana faza	Neki / dobar napredak	Izvještaji Komisije o Bosni i Hercegovini	Nije primjenjivo
Ishod 1	Olakšano uvođenje EU sistema trgovanja emisijama (ETS) u BiH	Nivo usklađenosti s pravnom tečevinom EU o klimi	Nema napretka	Ograničeni napredak	Nacionalna saopćenja i dvogodišnji izvještaji prema UNFCCC-u Izvještaji Komisije o Bosni i Hercegovini	BiH je posvećena ispunjavanju obaveza koje proizlaze iz UNFCCC-a i Pariskog sporazuma Glavne institucije odgovorne za pitanja klimatskih promjena podržavaju proces integracije u EU
Rezultat 1 povezan s ishodom 1	Izrađena je Studija o mogućnostima i utjecajima uvođenja EU sistema trgovanja emisijama u BiH	Broj studija o mogućnostima i utjecajima uvođenja EU sistema trgovanja emisijama u BiH	0	1		
Ishod 2	Poboljšano planiranje prilagođavanja klimatskim promjenama i odgovor na njih	Nivo poboljšanja mjera prilagođavanja klimatskim promjenama	Rana faza	Neki napredak	Nacionalna saopćenja i dvogodišnji izvještaji prema UNFCCC-u	Dobra saradnja i koordinacija među ključnim sudionicima Proaktivno uključivanje svih sudionika uključeni u provedbu Projekta.
Rezultat 1 povezan s ishodom 2	Razvijen efikasan odgovor na utjecaj klimatskih promjena na vodne resurse u BiH	Broj studija vodnog bilansa na nivoima riječnih slivova Broj procjena i mapa rizika od suše	0	4	Izvještaji o akciji Izvještaji agencija za vode u BiH	
Rezultat 2 povezan s ishodom 2	Otpornost na klimatske promjene - ojačano upravljanje rizikom od poplava	Nivo razvoja klimatske otpornosti upravljanja rizicima od poplava Broj standardnih operativnih postupaka za rad hidroenergetskih akumulacija za ublažavanje poplava Sistem za prognozu poplava i rano upozoravanje u slivu Jadranskog mora Broj smjernica za projektovanje i provedbu prirodnih mjera zaštite od poplava Broj multisektorskih strategija	Nepostojeći Nepostojeći Nepostojeći 0 0 0 0 Nepostojeći	Razvijen Osnovan Osnovan 1 1 200 Potpuno razvijen		

		upravljanja rizikom temeljenih na prirodi Broj obučених стручњака Stepen razvijenost baze podataka o imovini i knjigovodstvene evidencije				
--	--	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--	--	--

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o finansiranju

U cilju realizacije ove Akcije predviđeno je zaključivanje sporazuma o finansiranju sa Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativni period implementacije

Indikativni period implementacije ove akcije, tokom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3.1 i implementirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od dana stupanja na snagu Sporazuma o finansiranju.

Produženje perioda implementacije može dogovoriti službenik Komisije nadležan za odobravanje, izmjenom ove Odluke o finansiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati da se poštuju odgovarajuća pravila i procedure EU za finansiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, gdje je prikladno, i usklađenost aktivnosti sa restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Direktno upravljanje (Grantovi)

Nije primjenjivo

4.3.2. Direktno upravljanje (nagrada(e))

Nije primjenjivo

4.3.3. Direktno upravljanje (nabavka)

Akcija će se provoditi pod direktnim upravljanjem Delegacije EU u Bosni i Hercegovini. Indikativno je predviđeno da se Akcija provodi u okviru dva ugovora o uslugama, za ishode 1 i 2. Opskrba zalihama može se zahtijevati i razmatrati u okviru zasebnog postupka nabavke.

4.3.4. Indirektno upravljanje s organizacijom države članice i/ili međunarodnom organizacijom

Nije primjenjivo

4.3.5. Indirektno upravljanje sa korisnikom programa IPA III

Nije primjenjivo

4.3.6. Doprinos <naziv relevantne regionalne investicijske platforme >

Nije primjenjivo

4.3.7. EFSD+ operacije pokrivene budžetskim garancijama

Nije primjenjivo

4.3.8. Promjene iz indirektnog u direktni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Alternativni modalitet provedbe može biti pod indirektnim upravljanjem (iskusna međunarodna organizacija) za određene Rezultate ove Akcije. Službe Komisije će povjerenog subjekta odabrati prema sljedećim kriterijima:

a) finansijski i operativni kapacitet podnosioca prijave; i

b) tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata;

c) veliko iskustvo u upravljanju velikim i složenim programima ili projektima vezanim za rezultate,

d) veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata,

e) ekspertiza u oblasti pregovora sa EU i dokumentovani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regionu, itd.

4.4. Obim geografske podobnosti za nabavku i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za učešće u postupcima nabavke i dodjele grantova i u pogledu porijekla nabavke kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na osnovu hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove Akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (član 28(10) NDICI-Uredba o globalnoj Evropi).

4.5. Indikativni budžet

Komponente indikativnog budžeta	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identifikovanoj valuti
Metode implementacije, upor. odjeljak 4.3		
Ishod 1,2, sastavljen od:	4 000 000	
Nabavka (direktno upravljanje) – upor. odjeljak 0	4 000 000	Nije primjenjivo
Evaluacija – upor. odjeljak 5.2 Revizija – upor. odjeljak 5.3	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost – upor. odjeljak 6	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđeni troškovi	0	Nije primjenjivo
Ukupno	4 000 000	

4.6. Organizacijska struktura i odgovornosti

Za predložene aktivnosti u okviru ovog Akcionog dokumenta, ključni institucionalni sudionici na svim nivoima vlasti u BiH su:

Državni nivo:

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Federacija BiH:

- Federalno ministarstvo okoliša i turizma

- Federalno ministarstvo vodoprivrede, poljoprivrede i šumarstva

- Federalni hidrometeorološki zavod

Republika Srpska:

- Ministarstvo prostornog planiranja, građevinarstva i ekologije

- Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i vodoprivrede

- Hidrometeorološki zavod Republike Srpske

Brčko Distrikt BiH:

- Vlada Brčko distrikta BiH

Kao dio svoje ovlasti provedbe budžeta i radi zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija može sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja koje su uspostavljene za upravljanje provedbom Akcije.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH će koordinirati provođenje svih aktivnosti u saradnji sa

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web stranici prevladava verzija iz SL

nadležnim entitetskim ministarstvima i hidrometeorološkim zavodima. Predviđeno je uspostavljanje Upravnog odbora, koji će se sastojati od svih relevantnih aktera uključenih u Akciju na početku implementacije Akcije. To će odražavati ravnopravno učešće muškaraca i žena u procesima donošenja odluka vezanih za implementaciju Akcije.

Nadležna tijela u BiH, kao korisnici ove pomoći, moraju osigurati snažno vlasništvo i predanost održivosti rezultata Akcije i osigurati uključivanje relevantnih sudionika u pripremu i zakonodavnih i političkih dokumenata, te doprinijeti efikasnoj transpoziciji i implementaciji pravne tečevine EU u BiH u vezi s pitanjima klimatskih promjena.

Javni naručilac za ovu akciju je Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini (EUD). Uspostavit će se Upravni odbor projekta (PSC) kako bi pratio napredak pomoći, omogućio lak pristup relevantnim institucijama, osigurao njihove pravovremene i dovoljne doprinose gdje je potrebno, pružio smjernice o implementaciji projekta i osigurao usklađenost sa važećim zakonodavstvom, propisima i standardima. UOP će biti sastavljen od predstavnika ugovornog organa i korisnika projekta.

Odgovornost za sva ugovorna pitanja u vezi sa ovim zadatkom leži na Delegaciji Evropske unije u BiH, koja postupa u ime Bosne i Hercegovine.

4.7. Preduvjeti

Nema posebnih preduvjeta.

5. MJERENJE UČINKA

5.1. Praćenje i izvještavanje

Svakodnevno tehničko i finansijsko praćenje provedbe ove Akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sistem internog, tehničkog i finansijskog praćenja Akcije i izraditi redovne izvještaje o napretku (najmanje jednom godišnje) i završne izvještaje. Svaki izvještaj će pružiti tačan prikaz implementacije akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stepen postizanja njenih rezultata (Ishodi i direktni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta) i partnerovu strategiju, politiku ili popis akcionog plana reforme (za budžetsku podršku). Komisija može poduzeti dodatne nadzorne posjete projektu putem vlastitog osoblja i neovisnih konsultanata koje je direktno angažirala Komisija za neovisne nadzorne preglede (ili koje je angažirao odgovorni agent s kojim je Komisija ugovorila provedbu takvih pregleda).

Uloge i odgovornosti za prikupljanje podataka, analizu i praćenje:

Ovu Akciju će redovno pratiti Delegacija EU u BiH. Kako bi se osiguralo adekvatno praćenje implementacije Akcije, izvršit će se dvije srednjoročne i jedna konačna procjena rezultata Akcije. Svaka od srednjoročnih analiza će se izvršiti nakon prve i druge godine implementacije Akcije, ocjenjivane u odnosu na srednjoročne ciljeve (faze). Konačna procjena će se zasnivati na ciljevima definiranim za 2025. godinu i predstavljenim u logičkom okviru. Rezultati ovih procjena bit će predstavljeni Delegaciji EU i Upravnom odboru sektora nakon odobrenja Programskog menadžera u Delegaciji EU.

Interno praćenje će se provoditi kroz sastanke Upravnog odbora, tromjesečne preglede implementacije Delegacije EU, provjere na licu mjesta, sastanke sa korisnicima i konsultantskim kompanijama/izvođačima. Osnovat će se Sektorski upravni odbor koji će pratiti provedbu Akcije i bit će sastavljen od glavnih korisnika i relevantnih reformskih institucija u BiH. Upravni odbor će nadgledati provedbu aktivnosti u okviru ovog Akcionog dokumenta. Osim

Ugovornog tijela, Upravni odbor će uključivati predstavnike glavnih aktera sa svih nivoa vlasti u BiH. Sastav Upravnog odbora će osigurati jednaku zastupljenost svih ključnih aktera i njihovih interesa, naglašavajući djelotvornost i efikasnost takvog tijela.

Osim toga, Akcija bi mogla biti predmet eksternog praćenja u skladu sa pravilima i procedurama Evropske komisije utvrđenim u Finansijskom sporazumu. To je predmet Jedinice za tematsku podršku, praćenje i evaluaciju DG NEAR-a. Oni procjenjuju podršku EU, tokom značajnog perioda, gledajući specifične sektore/teme, podršku zemlje, modalitete pomoći, finansijske instrumente. Oni pomažu da se shvati zašto su, u određenom kontekstu, politički dijalog i finansijska pomoć bili uspješni ili ne i daju preporuke donosiocima odluka za budući programski rad i implementaciju.

5.2. Evaluacija

S obzirom na prirodu akcije, srednjoročna i/ili završna evaluacija neće se provoditi za ovu aktivnost ili njene komponente.

U slučaju da evaluacija nije predviđena za neke komponente akcije, Komisija može tokom provedbe odlučiti poduzeti takvu evaluaciju iz propisno opravdanih razloga, bilo vlastitom odlukom ili na inicijativu partnera.

Finansiranje evaluacije bit će obuhvaćeno drugom Odlukom o finansiranju.

5.3. Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obaveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove Akcije, Komisija može, na osnovu procjene rizika, ugovoriti nezavisnu reviziju ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma. Revizije će se finansirati prema drugoj odluci o finansiranju.

6. KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost finansiranja od strane EU i saopćenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obaveza za sve Akcije koje finansira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primaoci sredstava EU moraju priznati porijeklo sredstava EU i osigurati njihovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe podrška dobijena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi sa reformama vezanim za budžetsku podršku EU), povjereni subjekti, izvođači radova i korisnici grantova. Odgovarajuće ugovorne obaveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o finansiranju, ugovore o delegiranju i ugovore o nabavci i grantu.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim grupama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.)

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu Akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje direktno provode službe Evropske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Evropska komisija i Delegacije i uredi EU treba da budu u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji

specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebno u pogledu narativa komunikacije i glavne poruke.

Mjere vidljivosti i komunikacije će se provoditi u skladu sa zahtjevima EU za komunikaciju i vidljivost koji su na snazi i posebnim pravilima svakog programa Unije. Relevantni subjekt upravljanja programom je odgovoran za praćenje aktivnosti vidljivosti i komunikacije. Evropska komisija i Delegacije i uredi EU trebaju biti u potpunosti obaviješteni o planiranju i provedbi specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacij.

7. ODRŽIVOST

Nadležni organi vlasti u BiH, kao korisnici ove pomoći, osigurati će snažno vlasništvo i predanost održavanju rezultata Akcije i osigurati uključivanje relevantnih aktera u pripremu dokumenata politike klimatskih promjena i posebnih studija i procjena. Učestvujući u obukama, predstavnici relevantnih institucija javnih službi steći će relevantna znanja za buduće donošenje odluka i funkcioniranje sistema u oblasti politike klimatskih promjena u BiH.

Dodatak I.6

Sporazuma o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcionni dokument za EU za ljude (Zapošljavanje i socijalna zaštita)

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcionni dokument – EU za ljude (zapošljavanje i socijalna zaštita) Godišnji akcionni plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.			
OPSYS	ACT-61476; JAD.1045709			
Osnovni akt	Finansirano u okviru Instrumenta za pretprijetupnu pomoć (IPA III)			
Inicijativa Tim Evropa (Team Evrope)	Ne			
Zona koja ima koristi od akcije	Akcija se provodi u Bosni i Hercegovini			
Programski dokument	Programski okvir IPA III			
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA				
Prozor i tematski prioritet	Prozor 4: Konkurentnost i uključiv rast Tematski prioritet 1: Politike obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite i inkluzije, te zdravstva			
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG: Cilj 8. Promoviranje održanog, inkluzivnog i održivog privrednog rasta, pune i produktivne zaposlenosti i dostojanstvenog rada za sve Drugi značajni ciljevi održivog razvoja: Cilj 4. Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje i promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve Cilj 5. Postići ravnopravnost spolova i osnažiti sve žene i djevojke Cilj 10. Smanjiti nejednakost unutar i među zemljama			
DAC kod(ovi)	Glavni DAC kod – 160; Pod-kod 1: - 16020 Stvaranje radnih mjesta Glavni DAC kod – 160; Pod-kod 1: - 16010 Socijalna zaštita;			
Glavni kanal isporuke	Bilateralni			
Markeri (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje, zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba sa invaliditetom	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Ishrana	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj

	Biološka raznolikost	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodavanje klimatskim promjenama	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Migracija	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
PODACI O BUDŽETU				
Relevantni iznosi	Budžetska linija: 15.020201 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 23 000 000 Ukupni iznos doprinosa iz budžeta EU: EUR 23 000 000			
UPRAVLJANJE I PROVEDBA				
Modaliteti provedbe (vrsta finansiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Indirektno upravljanje sa subjektom(ima) koji će biti odabran u skladu s kriterijima navedenim u odjeljku 4.3.4.			
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan	Prioriteti: Razvoj ljudskog kapitala Predvodnici: 8 – Digitalna infrastruktura i 10 – Garancija za mlade			
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o finansiranju	Najkasnije do 31. decembra N+1			
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavci i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o finansiranju, osim u slučajevima navedenim u članu 114. stav 2. Finansijske uredbe			
Indikativni operativno provedbeni [prihvatljivi] period	72 mjeseca nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju			
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o finansiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju			

1.2. Sažetak akcije

Cilj ove akcije je nastavak podržavanja reformskih napora u dva podsektora, i to: (i) zapošljavanje i (ii) socijalni sektor – socijalna politika i inkluzija. Ova dva podsektora su ključna za poboljšanje socio-ekonomskog oporavka u Bosni i Hercegovini i dobrobiti njenih građana. Akcija se nadovezuje na već planiranu i programiranu podršku EU u ovim podsektorima, IPA 2020. i 2021., na sinergijski i komplementaran način. Također ima za cilj dalju podršku zemlji u suočavanju s izazovima nakon pandemije doprinoseći privrednom rastu, sigurnosti radnih mjesta, kvalitetu obrazovanja i sistemu bolje socijalne zaštite i uključenosti, s ciljem doprinosa zelenoj tranziciji i digitalizaciji u Bosni i Hercegovini.

Programski okvir IPA III (PF) poziva da ekonomski oporavak nakon COVID-19 ide ruku pod ruku s tranzicijom na održivu, socijalno pravednu, otpornu i klimatski neutralnu ekonomiju. PF napominje da ove mjere moraju biti dopunjene, između ostalog, srednjoročnim mjerama i akcijama za unapređenje strukturnih reformi i podsticanje inkluzivnog i održivog ekonomskog rasta i stimulacije oporavka, kao npr.: (i) politike zapošljavanja, sa fokusom na poboljšanje zapošljivosti i unapređenje vještina – posebno među ženama i mladima, ali i osobama u ranjivim situacijama, uključujući Rome, osobe sa

invaliditetom i LGBTIQ populaciju; (ii) mjere socijalne zaštite i inkluzije koje se odnose na dalji razvoj sistema socijalne zaštite. PF također naglašava da će program IPA III nastaviti podržavati reforme za poboljšanje upravljanja i sistema finansiranja socijalnih politika i obrazovnih sistema u cilju podsticanja međusektorske saradnje.

U sektoru zapošljavanja, Akcija će se fokusirati na podršku razvoju i implementaciji sveobuhvatnog seta aktivnih mjera tržišta rada (ALMM). Osim ovih glavnih ciljeva, projekt će se baviti i izazovima nakon pandemije. U socijalnom sektoru fokus će biti na promociji socijalne zaštite i inkluzije, kao i na suzbijanju siromaštva. Akcija ima za cilj dalju izgradnju kapaciteta centara za socijalni rad (CSR), podršku uspostavljanju i jačanju integriranog modela socijalne zaštite na lokalnom nivou, kao i vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite, a sve kroz integrirani socijalni program. Akcija će također nastaviti podržavati napore za unapređenje socijalne inkluzije osoba u ranjivim situacijama, s fokusom na Rome, samohrane majke, osobe s invaliditetom (OSI) i interno raseljena lica (IRL) i povratnike, kroz koherentan pristup, uz istovremeno rješavanje pitanja rodne nejednakosti. Sprovođenje aktivnosti vezanih za rodnu ravnopravnost u zapošljavanju, obrazovanju i socijalnoj zaštiti doprinijet će ostvarivanju ciljeva održivog razvoja 4- Obrazovanje, 5- Ravnopravnost spolova i 8- Dostojanstven rad.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Bosanskohercegovačka ekonomija, a samim tim i društvo i dalje su pogođeni izazovima pandemije. Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine (ERP) 2021.-2023.¹ predviđa smanjenje BDP-a za 2021. od 3%. Očekuje se da će ekonomske posljedice COVID-19, kao i prošle ekonomske krize, nesrazmjerno utjecati na mlade ljude, žene i osobe u ranjivim situacijama, uključujući, ali ne ograničavajući se na, Rome, osobe s invaliditetom, invalidne i raseljene osobe. Pored toga, mnogi radnici sa niskim primanjima i iz sive ekonomije izgubili su posao, što ih dovodi u veći rizik od izloženosti ugroženosti, siromaštvu i oslanjanju na sistem socijalne zaštite. Istovremeno, Bosna i Hercegovina treba nastaviti sa strukturnim reformama koje se odnose na tržište rada i zapošljavanje, obrazovanje, socijalnu politiku² i inkluziju, te zdravlje.

U svjetlu realnosti pandemije COVID-19 i njenih ekonomskih posljedica, zemlje regije Zapadnog Balkana, uključujući Bosnu i Hercegovinu, trebaju dodatno pojačati svoje napore u provedbi strukturnih reformi, između ostalog, na tržištu rada i zapošljavanju, obrazovanju, socijalne politike i inkluzije i zdravlja, te ubrzati približavanje EU, kako bi se poboljšao oporavak nakon pandemije.

Opći cilj u okviru PF prozora 4 (W4) je jačanje ekonomskog i društvenog razvoja, uključujući jačanje kroz obrazovanje, inovacije, socijalnu uključenost i politike zapošljavanja. Jedan od četiri specifična cilja TP posebno je relevantan za ovaj AD, odnosno Tematski prioritet 1 u smislu poticanja kvalitetnog zapošljavanja i pristupa tržištu rada, smanjenja udjela neformalnog zapošljavanja kao i promoviranja jednakosti i nediskriminacije u okviru socijalne zaštite i inkluzije i borba protiv siromaštva. Predložena intervencija u

okviru ove akcije u potpunosti je u skladu sa ovim specifičnim ciljem. Intervencije zapošljavanja predviđene ovom akcijom su u skladu sa TP1, jer će podržati aktivnosti za podsticanje kvalitetnog zapošljavanja, pristupa tržištu rada i smanjenje udjela neformalne zaposlenosti. Štaviše, intervencije predviđene ovom akcijom kao konačni učinak, imaju za cilj promovirati socijalnu zaštitu i inkluziju i borbu protiv siromaštva.

Strateški okvir

Zajedničkim društveno-ekonomskim reformama 2019.-2022. (JSER), vlasti Bosne i Hercegovine preuzele su strateške obaveze za rješavanje glavnih društveno-ekonomskih izazova s kojima se Bosna i Hercegovina suočava, u skladu sa 66 ključnih kratkoročnih društveno-ekonomskih prioriteta EU proizaslih iz Mišljenja EK i Zajedničkih zaključaka, kao i onih koje je zahtijevala pandemija COVID-19. Vlasti Bosne i Hercegovine razvijaju akcione planove ili implementaciju JSER-a, te su posvećene poboljšanju ekonomskog upravljanja i međuvladine koordinacije i saradnje, prepoznajući međusobnu povezanost ekonomskih aktivnosti u cijeloj zemlji. Predstojeće mjere JSER-a u cijeloj zemlji će, između ostalog, imati za cilj poboljšanje: (i) politike zapošljavanja i finansijske održivosti sistema socijalne zaštite u zemlji, i (ii) pružanja mogućnosti mladim ljudima, ženama i osobama u ranjivim situacijama.

Program ekonomskih reformi u Bosni i Hercegovini 2021.-2023. (ERP Bosne i Hercegovine) sadrži niz strukturnih reformi, raspoređenih u osam oblasti/sektora politike strukturnih reformi koje se sastoje od planiranih prioritarnih reformskih mjera za povećanje konkurentnosti, zapošljavanja i omogućavanje održivih i inkluzivnih, postpandemijskog rasta. Predviđene mjere oporavka nakon pandemije organizirane su u okviru sljedećih relevantnih oblasti strukturne politike: (i) obrazovanje i vještine – 16. unapređenje veze između obrazovanja i tržišta rada, (ii) zapošljavanje i tržište rada – 17. unapređenje efikasnosti tržišta rada kroz efektivne politike zapošljavanja i jačanje uloge medijacije i (iii) socijalna zaštita i inkluzija – 18. unapređenje sistema socijalne zaštite.³

Strateški okvir Bosne i Hercegovine ocrta srednjoročnu razvojnu viziju Bosne i Hercegovine i služi kao osnova za pripremu srednjoročnih programa rada Vijeća ministara (VM) (dvogodišnji). Strateški okvir za Bosnu i Hercegovinu predstavlja pet principa rasta i razvoja: integrirani, pametni, održivi i inkluzivni rast, kao i upravljanje za rast; i 14 strateških prioriteta/ciljeva za Bosnu i Hercegovinu, od kojih su ciljevi relevantni za ovaj AD: (i) osiguranje razvoja ljudskog kapitala, (ii) povećanje mogućnosti zapošljavanja i (iii) smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti. Srednjoročni program rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 2020.-2022. održava istih pet principa rasta i razvoja i 14 strateških prioriteta.

³ U okviru SR17: Unapređenje efikasnosti tržišta rada kroz efikasne politike zapošljavanja i jačanje uloge medijacije, prioritetne mjere podrazumijevaju: unapređenje efikasnosti sistema tržišta rada kroz usklađivanje zakonodavstva sa evropskim zakonodavstvom i međunarodnim dokumentima, kao i kroz implementaciju efektivne politike zapošljavanja i jačanje uloge posredovanja javnih službi u zapošljavanju. SR18 ERP-a se fokusira na: Unapređenje sistema socijalne zaštite kroz: razvoj efikasnog, održivog i pravednog sistema socijalne zaštite i zaštite porodica sa decom koji će garantirati osnovna i jednaka prava socijalno ugroženih kategorija kroz usklađivanje zakonskog okvira i uspostavljanje pravednog sistema socijalne zaštite i zaštite porodice i djece, unapređenja i podrške sistema socijalnih usluga u cilju smanjenja socijalne isključenosti [Federacija Bosne i Hercegovine] i osnivanja Zavoda za socijalnu zaštitu, izrade Strategije socijalne zaštite Republike Srpske, te nadogradnju elektronske baze podataka SOTAC i umrežavanje sa drugim izvorima elektronskih podataka.

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) – Makroekonomske projekcije, januar 2021.

² Bosna i Hercegovina je potrošila 18,3% svog BDP-a u 2019. godini, a procjenjuje se da je 20% svog BDP-a u 2020. godini potrošila na socijalna davanja, a socijalna pomoć čini približno 4,6% BDP-a. Ovo se zasniva na programima bez doprinosa, a većina ide na ratne veterane. Procjenjuje se da se 1% dijeli najugroženijim građanima.

Najrelevantniji je: inkluzivni rast – a. povećanje mogućnosti zapošljavanja, b. promoviranje inkluzivnosti u obrazovanju (kao i cjelokupno učešće u obrazovanju), c. smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti, između ostalog, kroz unapređenje politike socijalne zaštite i penzija, i d. poboljšanje zdravstvene zaštite.

Glavni cilj politike nadležnih vlasti u Bosni i Hercegovini je implementacija niza ciljanih mjera za rješavanje strukturnih problema u sektorima, odnosno rješavanje problema visoke nezaposlenosti, vještina i obrazovanja nakon pandemije i provedba niza ciljanih politika inkluzije socijalnog sektora. Akcija prati ciljeve nacionalnog razvoja i usklađena je sa sektorskim strateškim dokumentima te će doprinijeti rješavanju strukturnih problema u sektoru i značajnih društveno-ekonomskih potreba sa značajnim utjecajem. Ova akcija ima za cilj poboljšati socio-ekonomski oporavak Bosne i Hercegovine i dobrobit njenih građana. Daljom implementacijom ALMM fokusirajući se na mlade, žene i teže zapošljive kategorije i fokusiranjem na rješavanje socijalnih pitanja i pitanja jednakosti u zemlji, doprinijet će se ekonomiji koja radi za sve ljude, kako je istaknuto u prioritetima Komisiji EK za 2019.-2024.¹

Zapošljavanje

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine izradila je Plan o smjernicama politika tržišta rada i aktivnih mjera zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu u saradnji sa Zavodima za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te uputila u dalju proceduru preko MCA. Na prijedlog MCA-a, VM Bosne i Hercegovine donijelo je Odluku o usvajanju Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnih mjera zapošljavanja za 2020. godinu (18. sjednica održana 22. oktobra 2020. godine). Dokument sadrži temeljne smjernice za provođenje politike tržišta rada i aktivnih mjera zapošljavanja koje planiraju relevantne državne i entitetske institucije u oblasti zapošljavanja u 2020. godini. Polazište dokumenta bili su prioritetni ciljevi iz programa rada Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavoda za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine za 2020. godinu, koje su prihvatila nadležna ministarstva i institucije.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (MCA) je tokom 2020. godine pokrenulo i koordiniralo proces izrade strategije zapošljavanja za cijelu zemlju koja bi obuhvatila strategije na entitetskom nivou.²

¹ Prioriteti Von der Leyen komisije za 2019.-2024., Kratke informacije, str. 3 Implementacija socijalnog stuba i promoviranje jednakosti.

² Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je odobrila Strategiju zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine za 2021.-2027. u maju 2021. godine koju je Predstavnički dom Federacije Bosne i Hercegovine usvojio 27. septembra 2021. godine, ali ju je Dom naroda Federacija Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj 23. novembra 2021. godine odbio. To znači da je nacrt strategije sada vraćen Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Ministarstvu rada na dalje izmjene i dopune. Strateški okvir za mlade tek treba da bude definiran. U nedostatku Strategije zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine, vrijedno je napomenuti da je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine usvojila Strategiju razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za 2021.-2027. u februaru 2021. godine. Njen prioritet 2.4. je fokusiran na smanjenje nezaposlenosti i neaktivnosti zapošljavanja, posebno dugoročne, kroz, između ostalog, jačanje kapaciteta i funkcije javnih službi za zapošljavanje. Ministarstvo rada, boračko-invalidske zaštite Republike Srpske usvojilo je Strategiju zapošljavanja Republike Srpske za period 2021.-2027. Garancija za mlade je uključena u ovu strategiju kao i plan njenog finansiranja. Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine neće izraditi vlastitu strategiju zapošljavanja.

MCA je izradilo strateški dokument – Prioriteti u oblasti mladih u Bosni i Hercegovini za period 2019.-2022. i uputilo ga nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini na mišljenje. Sadrži šest prioriteta oblasti: Zapošljavanje mladih i preduzetništvo; Formalno i neformalno obrazovanje i cjeloživotno učenje; Zdravstvena i preventivna zaštita, reproduktivno zdravlje mladih; Socijalna politika prema mladima; Kulturne i sportske aktivnosti mladih kultura, sport i korištenje slobodnog vremena i Sigurnost mladih. Dokument je u skladu sa predvodnikom 10 Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan koji se odnosi na Garanciju za mlade (YG) i Deklaraciju o održivoj integraciji mladih na tržištu rada, u kojoj su navedeni konkretni koraci za postepeno uspostavljanje, implementaciju i unapređenje YG pod EIP.³

Socijalni sektor

U Bosni i Hercegovini ne postoje državni strateški dokumenti za oblast socijalne zaštite i socijalne uključenosti. Sljedeće strategije za cijelu zemlju su relevantne za sektor: JSER naglašava mjere za implementaciju politika koje pružaju mogućnosti mladim ljudima, ženama i osobama u ranjivim situacijama. Politika invaliditeta u Bosni i Hercegovini (2008.) naglašava temeljne smjernice za jačanje socijalne inkluzije osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini.

Strategija rješavanja problema Roma Bosne i Hercegovine stavlja naglasak na nediskriminaciju Roma i podizanje svijesti o neophodnosti uključivanja Roma u sve društvene procese u Bosni i Hercegovini. Akcioni planovi za Rome u Bosni i Hercegovini posebno su usmjereni na oblasti obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i zdravstvene zaštite - Akcioni plan za rješavanje romskih pitanja u oblastima zapošljavanja, stanovanja i zdravstvene zaštite, Okvirni akcioni plan o obrazovnim potrebama Roma. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj u aprilu 2022. godine usvojilo Akcioni plan Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021.-2025. na osnovu regionalne Deklaracije o integraciji Roma (2019.). Akcioni plan ima pet relevantnih ciljeva: (i) jačanje sistema podrške, koordinacije i praćenja u cilju smanjenja diskriminacije Roma i Romkinja, (ii) poboljšanje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja, (iii) poboljšanje životnih uvjeta romskog stanovništva u Bosni i Hercegovini, (iv) poboljšanje dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite za pripadnike romske populacije u Bosni i Hercegovini, i (v) poboljšanje obuhvata obrazovanjem Roma i Romkinja kroz efikasniju implementaciju Okvirnog plana obrazovnih potreba. Specifični ciljevi ovog godišnjeg akcionog plana su u skladu sa definiranim ciljevima Akcionog plana Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma.

Revidirana strategija o implementaciji Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma ima opći cilj da angažira nacionalne vlasti i civilno društvo na svim nivoima i u svim sektorima u koordiniran i prioritetan plan za provođenje obaveza preuzetih u Aneksu VII Dejtonskog mirovnog sporazuma, kako bi se identificirale i riješile preostale prepreke za rješenja za najugroženije raseljene i povratničke porodice u skladu sa preporukama za mapiranje.

Relevantnost i komplementarnost sa politikom EU Ekonomski i investicioni plan za Zapadni Balkan (EIP) naglašava da postoji potreba da sve zemlje zapadnog Balkana (ZB) poboljšaju učešće na tržištu rada, posebno mladih ljudi i

Umjesto toga, uključit će sektor zapošljavanja u okviru Strategije razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

³ Potvrđen na Drugom ministarskom sastanku EU – Zapadni Balkan o zapošljavanju i socijalnim pitanjima, održanom u Sloveniji u julu 2021.

žena, grupa u nepovoljnom položaju i manjina, posebno Roma, kao prioriteta tako da može snažno doprinijeti ekonomskom rastu. Preciznije, EIPs – Vodeća inicijativa 10: YGF cilja na NEET (mlade koji nisu zaposleni, nisu u sistemu obrazovanja ili obuci), sa dodatnim fokusom na 25-29-godišnjake, gdje imamo veće stope NEET-a i neusklađenost vještina. U kontekstu EIP-a, od vlada Zapadnog Balkana se očekuje da se aktivno uključe u Fazu 1 (mapiranje) planova implementacije YG, gdje radne grupe zemalja kreiraju planove implementacije uz podršku EU. Zatim se očekuje da se oni implementiraju prvo kroz pilot fazu (faza 4), a zatim kroz potpunu implementaciju (faza 5). Od zemalja se očekuje da preuzmu vodeću ulogu kada je u pitanju implementacija mjera YGF-a tako što će, između ostalog, izraditi odgovarajuće planove implementacije, koji treba da sadrže plan intervencije i razradu o tome kako će se one implementirati.

Jedan od ciljeva Evropskog zelenog plana je poboljšanje blagostanja i dobrobiti svih građana i budućih generacija, kroz obuke za buduće poslove i nove vještine. To se najbolje vidi u cilju Zelenog plana EU u odjeljku 2.2.4., koji glasi: škole, institucije za obuku i univerziteti su u dobroj poziciji da se s učenicima, roditeljima i širom zajednicom angažiraju u promjenama potrebnim za uspješnu tranziciju. Garanciju za mlade treba koristiti za povećanje zapošljivosti u zelenoj ekonomiji.

Predviđene aktivnosti na unapređenju digitalnog obrazovanja i razvoju modela digitalnog kurikuluma o obrazovanju u pandemijskim okolnostima i jačanju infrastrukture u osnovnom obrazovanju u velikoj su mjeri usklađene sa ciljevima Evropskog zelenog plana. Implementacija aktivnosti usklađenih sa ciljevima Zelenog plana EU od izuzetne je važnosti za društveno-ekonomski oporavak Bosne i Hercegovine, također u kontekstu Okvira SDG-a u Bosni i Hercegovini koji je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Saopćenje Komisije iz februara 2018. o vjerodostojnoj perspektivi proširenja i poboljšanom angažmanu EU na Zapadnom Balkanu¹ naglašava izazove s kojima se suočava razvoj privatnog sektora u regiji ZB, s naglaskom na njihove efekte na mogućnosti zapošljavanja mladih ljudi. U njemu su navedene mjere podrške Komisije za poboljšani rast i otvaranje novih radnih mjesta, s fokusom na mlade. Također se naglašava da se moraju provoditi ekonomske reforme i rješavati strukturne slabosti, niska konkurentnost i visoka stopa nezaposlenosti.

Izvršaj Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu dodatno poziva BiH i relevantne institucije da se pozabave ozbiljnim izazovima u pogledu zapošljavanja, socijalne uključenosti i zaštite, te smanjenja siromaštva, posebno u vezi sa koordinacijom među nadležnim institucijama širom zemlje. Također poziva BiH da uskladi zakonodavstvo na svim nivoima vlasti sa okvirnim zakonima o obrazovanju, osigura primjenu zajedničkog jezgra nastavnog plana i programa zasnovanog na ishodima učenja, osigura socijalnu uključenost u svim fazama obrazovanja i razvije i implementira strategije za mlade širom zemlje.

Zajedničkim zaključcima ekonomskog i finansijskog dijaloga između EU i zapadnog Balkana i Turske (maj 2020.)² Bosna i Hercegovina se poziva da poduzme hitne mjere za očuvanje stope zaposlenosti, te da ojača kapacitete i ljudske resurse zavoda za zapošljavanje kako bi osigurala aktivniju

podrška registrovanim tražiocima posla, uključujući povećano pružanje aktivnih politika tržišta rada, posebno obuku, dokvalifikaciju i prekvalifikaciju.

Strateški okvir EU za Rome za jednakost, inkluziju i učešće za 2020. – 2030.³ navodi da je EU dužna zaštititi svoju romsku manjinu od diskriminacije, anticiganizma i socijalne isključenosti. U ovom dokumentu se također navodi da se zajedničkim radom može postići pravi napredak do 2030. godine, donoseći Evropu u kojoj romski pojedinci i zajednice, u svoj svojoj raznolikosti, imaju jednake mogućnosti u svim sferama života, imaju koristi od društveno-ekonomskog uključivanja i učestvuju podjednako u društvu. Deklaracija partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma⁴ u okviru procesa proširenja EU, koju je Zapadni Balkan podržao na Samitu lidera, serije Berlinskog procesa u Poznanju, komplementarna je romskom okviru EU. Nastoji da poboljša živote i uvjete života Roma općenito. LGBTIQ osobe također doživljavaju diskriminaciju i izazove u pogledu učešća na tržištu rada. Kao što je naglašeno u Mišljenju Komisije⁵ o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u EU, zaštita i uključenost osoba u ranjivim situacijama, uključujući LGBTIQ osobe, još uvijek nije na adekvatnom nivou u Bosni i Hercegovini. Određena prava LGBTIQ osoba, kao što su prava na zapošljavanje, nisu zagarantovana. Stoga je jedan od 14 prioriteta u prepristupnom procesu za Bosnu i Hercegovinu unapređenje zaštite i uključivanja ranjivih grupa, a posebno osoba s invaliditetom, djece, LGBTIQ osoba, pripadnika romske zajednice, pritvorenika, migranata i tražilaca azila, kao i raseljenih lica i izbjeglica u skladu sa ciljem zatvaranja Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma. (Ključni prioritet br. 13).⁶

Problemi identifikovani u okviru sektora obuhvaćenog ovom akcijom, kao i indikativne aktivnosti, nakon implementacije, doprinijet će rješavanju nekih od identifikovanih izazova u ovim dokumentima o politici proširenja EU i izvještajima i preporukama.

Preporukama Odbora za stabilizaciju i pridruživanje Bosne i Hercegovine EU (novembar 2020.), u okviru Antidiskriminacije, rodne ravnopravnosti i zaštite ranjivih grupa Bosna i Hercegovina se poziva da osigura prava, adekvatnu zaštitu i uključivanje osoba u ranjivim situacijama, posebno osoba s invaliditetom, djece, LGBTIQ osobe, pripadnike romske zajednice, pritvorenike, migrante i tražioce azila, kao i raseljena lica i izbjeglice u skladu sa ciljem zatvaranja Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma. Peti sastanak Pododbora EU i Bosne i Hercegovine za inovacije, informaciono društvo, socijalnu politiku (novembar 2020.) - U svojim preporukama sa sastanka, EU je ohrabrila Bosnu i Hercegovinu u sektoru zapošljavanja i socijalnog sektora da dovrši okvir politika, te izradi državnu strategiju zapošljavanja i usvoji strategiju zapošljavanja na nivou entiteta Federacije i osigura dodatne administrativne kapacitete za implementaciju i praćenje politika zapošljavanja. U obrazovanju Bosna i Hercegovina treba osigurati potpuno funkcionalan sistem

³ https://ec.europa.eu/info/publications/new-eu-roma-strategic-framework-equality-inclusion-and-participation-full-package_en

⁴ <https://www.rcc.int/download/docs/2019-06-roma-deklaracija-b.pdf/6c1c88584b46c9f5f43c2a5f3937fb48.pdf>

⁵ <http://europa.ba/wp-content/uploads/2019/05/20190529-bosnia-and-hercegovina-analytical-report.pdf>

⁶ Plan promocije ljudskih prava i osnovnih sloboda LGBTIQ osoba u Bosni i Hercegovini 2021-2023 ponavlja ove nalaze (<https://arsBosniaandHercegovina.gov.ba/usvojen-akcioni-plan-za-unapredjenje-prava-lgbt-osoba-u-BosniaandHercegovina/>).

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-credible-enlargement-perspective-western-balkans_en.pdf

² <https://www.consilium.europa.eu/media/44029/st08101-en20.pdf>

(re)akreditacije visokoškolskih ustanova (VŠU) i studijskih programa širom zemlje.

Relevantnost i komplementarnost sa EU i pomoći drugih donatora

S obzirom na broj intervencija u sektoru zapošljavanja i socijalnog sektora, koji se povećao tokom pandemije, bit će od izuzetnog značaja bliska koordinacija kako bi se osigurala sinergija djelovanja pomoći EU i drugih donatora te dogovoriti i formalizirati saradnju sa ključnim donatorima i međunarodnim sudionikom. U nastavku su navedeni glavni relevantni projekti u tom pogledu.

Sektor zapošljavanja

Podrška EU lokalnim partnerstvima za zapošljavanje koju finansira EU (IPA 2019) i implementira ILO - faza II (LEP II) (4 miliona eura, od čega je 3,2 miliona eura predviđeno za grantove) fokusira se na razvoj lokalnih partnerstava za zapošljavanje kako bi se pružio program aktivacije i integracije tržišta rada u skladu sa specifičnim lokalnim potrebama.

IPA 2016, EU projekt Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada unapređenjem metodologije istraživanja tržišta rada, Bosna i Hercegovina, ima za cilj stvaranje efikasnijeg tržišta rada u Bosni i Hercegovini pružanjem pomoći za jačanje kapaciteta institucija tržišta rada.

U okviru Akcionog dokumenta IPA 2020 "EU za socijalne politike, zapošljavanje i obrazovanje", bio je predviđen Rezultat 2: Podrška efikasnim i ciljanim aktivnim mjerama tržišta rada za mlade, žene na selu i ranjive kategorije nezaposlenih (dugotrajno nezaposlene osobe, osobe sa invaliditetom i Rome). Ova akcija će osigurati komplementarnost s intervencijom iz 2022. godine.

Projekt Platforme za zapošljavanje i socijalna pitanja (ESAP 2) je regionalni projekt koji finansira EU, a zajednički provode Vijeće za regionalnu saradnju (RCC) i Međunarodna organizacija rada (ILO). Projekt djeluje kroz 3 glavne komponente: (i) neformalno zapošljavanje i rad na crno; (ii) politike i mjere zapošljavanja; i (iii) angažman Zapadnog Balkana u politici zapošljavanja i socijalnoj politici EU.

Pomoć u okviru ovog AD je komplementarna sa sljedećom IPA III višekorisničkom pomoći 2021.-2022.: (i) Akcioni dokument za Jačanje sistema i politika zapošljavanja, rada i socijalne zaštite na Zapadnom Balkanu sa SOCIEUX+ (3.000.000 eura) (Oblast podrške br. 1: Rad i zapošljavanje) - doprinoseći razvoju kvalitetnih aktivnih mjera tržišta rada usmjerenih na određene grupe; kao i na zapošljavanje i učešće osoba sa invaliditetom ili bolestima i razvoj njihovih vještina za njihovu bolju uključenost na tržište rada; i (Oblast podrške br. 2: Socijalna zaštita) – kroz podršku izgradnji kapaciteta centara za socijalne usluge; (ii) Akcioni dokument za podršku EU Osnovnim pravima Roma u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj (7.000.000 EUR), doprinoseći boljoj integraciji Roma, njihovoj zapošljivosti i obrazovanju i poboljšanoj socijalnoj zaštiti; i to (iii) Akcioni dokument za EU za mlade: "Učešće Zapadnog Balkana u međunarodnim procjenama", doprinoseći boljem kvalitetu visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Projekt Svjetske banke za podršku zapošljavanju za Bosnu i Hercegovinu (kredit IBRD-a u iznosu od 55,8 miliona USD). Cilj razvoja projekta (PDO) je povećanje zaposlenosti u formalnom privatnom sektoru među ciljanim grupama registrovanih tražilaca posla. Projekt se sastoji od dvije komponente. Prva komponenta, cilj podrške unapređenju zapošljavanja, je da se pomogne vladi da poveća efektivnost i efikasnost svojih aktivnih programa vezanih uz tržište rada (APTR) i posredovanje u zapošljavanju kako bi se poboljšali rezultati tržišta rada. Druga komponenta, podrška sistemima upravljanja, praćenju i komunikacijama, podržat će efikasno

praćenje projekta i obezbijediti finansiranje za jačanje sistema upravljanja za praćenje aktivnih tržišta rada i službi za zapošljavanje i razvoj i implementaciju efikasne komunikacijske strategije usmjerene na osobe koje traže posao, poslodavce, kreatore politike, i ukupne populacije.

Uz podršku Austrijske razvojne agencije (ADA) ILO provodi zajednički projekt sa UNDP-om u šest ekonomija Zapadnog Balkana koji ima za cilj podršku jačanju kapaciteta institucija tržišta rada (ministarstva nadležnih za rad i zapošljavanje i javnih službi za zapošljavanje) za razvoj politika i mehanizama koji će doprinijeti boljem uključivanju osoba u ranjivim situacijama na tržište rada. Projekt: Promoviranje inkluzivnih rješenja tržišta rada na Zapadnom Balkanu, započeo je 2018. godine i nalazi se u drugoj fazi implementacije. Jedna od osnovnih aktivnosti je kreiranje portala za učenje za zaposlene u Javnoj službi za zapošljavanje (uključujući menadžment). Portal za učenje će sadržati onlajn kurseve koji samostalno rade na: Praćenju i evaluaciji učinka PES-a, Dizajnu ALMS-a, Vodiču za profilisanje, Segmentaciji klijenata i redoslijedu usluga, Karijerno vođenje i Saradnja sa poslodavcima. Kursevi će biti dostupni na b/h/s jezicima i dostupni online do kraja 2021.

YEP – Projekt zapošljavanja mladih, je dugogodišnji bilateralni projekt finansiran od strane Švicarskog ureda za saradnju, čiji je cilj bio podrška zapošljavanju mladih u Bosni i Hercegovini. U nastavku, inicijativu trenutno implementira impakt.ba (http://impakt.ba/eng/homestart_en/), u cilju obezbjeđivanja održivosti procesa.

Švedska pomoć Bosni i Hercegovini zasniva se na Strategiji reformске saradnje Švedske sa Zapadnim Balkanom i Turskom 2021.–2027.: Svjetska banka implementira projekt Integrirane službe za zapošljavanje (druga faza završava se u oktobru 2024. godine) i ima za cilj informiranje kreatora politike o utjecaju na ishod zapošljavanja i za tražioce posla i za poslodavce zbog privatnog pružanja usluga zapošljavanja.

Socijalni sektor

EU je, u okviru Poziva za podnošenje prijedloga za podršku postojećim i novoosnovanim mrežama organizacija civilnog društva (OCD) u različitim oblastima (objavljen 17.12.2019.), a koji je dodijeljen u februaru 2020. godine, odlučila pružiti podršku trima nevladinim organizacijama u oblastima relevantnim za pomoć, koja će se obezbijediti u okviru ovog AD: (i) Doprinosa OCD-ova poboljšanju utjecaja poduzetništva na društveno-ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine - EISE projekt, Udruženje poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine i Udruženje poslodavaca Republike Srpske (0,5 miliona eura, trajanje 36 mjeseci); (ii) EMPOWER – Osnaživanje organizacija civilnog društva u socijalnoj inkluziji osoba sa invaliditetom, vodeći implementator CARITAS (0,38 miliona eura, trajanje 36 mjeseci); i (iii) Bolja socijalna uključenost kroz ojačanu mrežu IRIS OCD, LIR civilno društvo (0,47 miliona eura, implementacija 36 mjeseci). Treba uspostaviti blisku saradnju sa ovim inicijativama u procesu pisanja Projektnog zadatka u okviru ove Akcije, kako bi se osiguralo da relevantni nalazi, preporuke i podaci budu uključeni tamo gdje je to potrebno u koordinaciji sa relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine i radnim grupama koje će biti organizirane i uključivati OCD-ove.

Projekt EU: Analiza potreba za centre za socijalni rad u Bosni i Hercegovini (IPA 2016) je u realizaciji. Završni izvještaj, uključujući preporuke, predstavljen je u augustu 2021. godine, a potom su ga sve ključne institucije odobrile u

septembru 2021. godine na Upravnom odboru projekta.¹ Preporuke, na osnovu GAP analize Centara za socijalni rad zasnovane na potrebama² i intervjuje i konsultacije sa ključnim institucijama, fokusirane na (i) razvoj ljudskih resursa i organizacione kapacitete, i (ii) IT infrastrukturu i aspekte lokacije CSR. Izvještaj je korišten prilikom razvoja specifičnih aktivnosti u okviru ove akcije (vidi Indikativne aktivnosti).

UNICEF ima tekuće i planirane aktivnosti vezane za socijalni sektor u okviru ove akcije. Fokus je na: (i) ojačanim uspostavljenim sistemima pružanja socijalnih usluga (institucionalnih i vaninstitucionalnih) za podršku osobama u ranjivim situacijama pogođenim pandemijom (djelimično finansirano od strane EU), i (ii) zaštiti djece: osigurati kontinuitet standardizacija i licenciranje usluga zaštite djece; ublažiti rizike od svih oblika nasilja i zlostavljanja djece; i bave se mentalnim zdravljem i psihosocijalnom podrškom (MHPSS) i prevencijom stigme.

2.2. Analiza problema

Zaposlenje

Jedan od ključnih problema bosanskohercegovačke privrede i jedna od glavnih socio-ekonomskih posljedica pandemije je sve veća nezaposlenost.³ Prema posljednjim podacima o registrovanoj nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini (august 2021.), u Bosni i Hercegovini ima 392.551 nezaposlenih osoba.⁴ Broj prijavljenih nezaposlenih manji je za 8,2% u odnosu na august 2020.⁵ Preko 50% onih koji traže posao su žene. Smatra se da je 38,8% mladih u Bosni i Hercegovini u dobi od 15-24 godine bilo nezaposleno u 2018. godini u poređenju sa 15,2% u EU 28. Prema predviđanjima UN-a, do 2050. godine stanovništvo Bosne i Hercegovine će se smanjiti na 2.685.037. Nisko učešće žena i mladih na tržištu rada, uključujući dugotrajno nezaposlene i Rome⁶ dodatno je pogoršana pandemijom. Osim toga, žene vlasnice malih poduzeća jedna su od najugroženijih grupa pod pandemijom. Što se tiče rodnog jaza u plaćama, uprkos nedostatku zvaničnih podataka, procjenjuje se da žene u prosjeku zarađuju 78% do 85% plate muškarca za istu poziciju, a prisutni su i razni drugi aspekti rodne ravnopravnosti i diskriminacije pri zapošljavanju.⁷ Tretman porodijskog, očinskog i porodičnog odsustva razlikuje se između entiteta i kantona.

Procjenjuje se da je do 30% aktivne radne snage u Bosni i Hercegovini zaposleno u svojoj ekonomiji, u neformalnom zapošljavanju. Najveća pojava neformalnog zapošljavanja je u sektoru poljoprivrede, među muškarcima i među onima sa

niskim obrazovanjem i vještinama. Osim toga, najvjerojatnije će biti neformalno zaposleni najstariji i najmlađi radnici, odnosno oni koji se nalaze na marginama tržišta rada, koji su tek ušli na njega ili će ga napustiti. Kratkoročne mjere zadržavanja posla koje su date u okviru hitnog odgovora vlasti Bosne i Hercegovine na COVID-19 nisu obuhvatile ovu grupu, za koju postoji vjerovatnoća da će nakon pandemije dalje pasti u siromaštvo.

U skladu sa Programom rada Javnog zavoda za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine (JZZ) za 2021. godinu, aktivne mjere zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2020. godini implementirane su na osnovu programa rada Zavoda za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine i kantonalnih službi za zapošljavanje. S obzirom na izazove pandemije, prioritet PES-a Federacije Bosne i Hercegovine bio je osigurati neophodna sredstva kantonalnim službama za zapošljavanje za pokriće finansijske i socijalne sigurnosti nezaposlenih gdje su ta sredstva povećana u odnosu na isti period prošle godine, zbog naglog povećanje broja novčanih naknada. I pored ovakvih ograničavajućih okolnosti, JZZ Federacije Bosne i Hercegovine uspio je nastaviti finansirati provođenje programa aktivne politike zapošljavanja čija je implementacija ranije započela, kao i novih programa poticanja zapošljavanja kod poslodavca, samozapošljavanje i obuke. To je učinjeno pomnim praćenjem trendova i donošenjem pravovremenih odluka o implementaciji zbog epidemije. Programe, čija je realizacija počela 2020. godine i ranije, karakterizirala je posebna rodna i socijalna osjetljivost s obzirom da su se fokusirali na mlade, žene, dugotrajno nezaposlena lica i druge teže zapošljive kategorije nezaposlenih, kako bi osnažili svoje konkurentnosti na tržištu rada, bržu integraciju i prevenciju dugotrajne nezaposlenosti. Uprkos poteškoćama izazvanim pandemijom, do augusta 2020. godine u okviru programa i mjera započelih u 2020. godini isplaćeno je skoro 10.000.000 eura, kojima je obuhvaćeno 6.500 lica. Vlada Republike Srpske usvojila je Akcioni plan zapošljavanja za 2021. godinu kojim je predviđeno sprovođenje pet programa zapošljavanja. Za njegovu realizaciju Vlada Republike Srpske obezbijedila je sredstva u iznosu od 10.000.000 eura za zapošljavanje 4.118 ljudi.

Općenito, JZZ u Bosni i Hercegovini imaju veliki broj predmeta, što će se vjerovatno još više povećati nakon pandemije i mora imati koristi od dalje digitalizacije svojih usluga, posebno imajući u vidu da one mogu podržati efikasnost i djelotvornost javnih službi za zapošljavanje u suočavanju s potencijalno višim nivoima klijenata u budućnosti. Ulaganje u digitalizaciju u JZZ ključno je za efikasnu obradu beneficija. Nadalje, već implementirana digitalizacija je omogućila nekim javnim službama za zapošljavanje da ponude personaliziranije i efikasnije usluge. U budućnosti, postoji potreba za razgovorima sa svim ključnim sudionicima o potrebnim promjenama u dizajnu i budžetima ALMM-a u srednjoročnom i dugoročnom periodu. Korpa ALMM treba da odgovara promijenjenom sastavu tražilaca posla i njihovim potrebama, kao i da podrži brzi oporavak poduzeća. Pored povećanja ALMM budžeta i budžeta za naknade za nezaposlene, budžeti operativnih troškova JSZ-a bi se trebali povećati kako bi se osiguralo da osoblje, alati i kanali budu na snazi da se nose sa većim obimom usluga.

Bez obzira na zacrtane promjene na tržištu rada u Bosni i Hercegovini, potrebno je nastaviti razvoj i implementaciju ALMM-a, sa posebnim fokusom na mlade, žene i teško zapošljive kategorije. Poseban fokus treba posvetiti podsticanju mladih koji više nisu u sistemu javne brige. Kroz postojeće baze podataka potrebno je unaprijediti razmjenu informacija

¹ Pripremljeni su izvještaji o preporukama za Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine.

² Procijenjeno je 96% svih CSR. U Federaciji Bosne i Hercegovine je također procijenjeno dodatnih devet općinskih odjela za socijalni sektor.

³ Stopa nezaposlenosti nije objavljena za 2020. godinu tokom perioda razvoja ERP-a.

⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS), demografska i socijalna statistika – registrirana nezaposlenost august 2021.

⁵ Ibid.

⁶ Procjenjuje se da u Bosni i Hercegovini ima 35.000 Roma. Izvor: Popis stanovništva 2013.

⁷ Sredinom 2020. godine Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine Hercegovine pri MLJPI je analizirala rodnu diskriminaciju pri zapošljavanju u Bosni i Hercegovini. Na uzorku od 500 ispitanika iz cijele zemlje, njih 31,8% (skoro jedna trećina ispitanica) je bar jednom u životu bilo postavljeno pitanje o porodičnim planovima, broju i starosti djece pri zasnivanju radnog odnosa, tj. pitanja po osnovu kojih je diskriminacija zabranjena Zakonom o radu Bosne i Hercegovine, Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH, itd. To znači da je kod jedne trećine žena u uzorku postojala namjera da dio potencijalnog poslodavca da ih diskriminiše po navedenim osnovama.

između Zavoda za zapošljavanje i centara za socijalni rad u pogledu aktivnih tražilaca posla koji su prijavljeni u centrima za socijalni rad kao korisnici socijalnih davanja direktno finansiranih iz budžeta.

EU će, kroz strateško i dinamično sprovođenje ove Akcije IPA III 2022., podržati Bosnu i Hercegovinu u očuvanju radnih mjesta i povećanju mogućnosti zapošljavanja nakon pandemije. Kroz ciljanu podršku za povećanje mogućnosti zapošljavanja, dodana vrijednost EU će biti komplementarna s već postojećom i planiranom državnom podrškom. To će, praktično, doprinijeti sigurnosti radnih mjesta i rastu, kao i ekonomskom oporavku. Pomoć EU će poboljšati pristup finansijama i inkluziju posebno za žene i mlade.

Socijalni sektor

Prema najnovijoj Anketi o potrošnji domaćinstava (2015.)¹, koju provodi BHAS, preko 170.000 domaćinstava ili preko 500.000 stanovnika u Bosni i Hercegovini je ispod relativne linije siromaštva. Relativna stopa siromaštva stanovništva (na osnovu prihoda) u Bosni i Hercegovini iznosila je 16,9%. Prema podacima UN-a za Bosnu i Hercegovinu, udio pojedinaca u riziku od siromaštva na osnovu potrošnje je mnogo veći i iznosi 27%, odnosno 800.000 građana. To znači da za mnoge građane zapošljavanje ne garantuje izlaz iz siromaštva. Mjesečni prag rizika od siromaštva u Bosni i Hercegovini procjenjuje se na 105 eura (nešto više od polovine minimalne neto plaće). Čini se da preliminarni podaci za 2020. godinu ukazuju da COVID-19 i dalje negativno utječe na rizik od siromaštva u Bosni i Hercegovini, dok istovremeno dodatno povećava socijalnu isključenost osoba u ranjivim situacijama, uključujući Rome.² Prema UNICEF-u, djeca su među najugroženijima, 19% živi ispod relativne linije siromaštva i 26% ispod apsolutne linije siromaštva.³ Ovo, zajedno sa nedovoljnom pokrivenošću socijalnom zaštitom i socijalnim ciljanjem, predstavlja značajan izazov u sektoru.

Općenito, Bosna i Hercegovina troši nešto manje od 19% BDP-a na socijalnu zaštitu, dok se oko 4% BDP-a troši na socijalnu pomoć, sa daleko najvećim udjelom rashoda za preživjele rata i za invalidnine, i sa daleko najmanjim udjelom potrošnje za porodične i dječije dodatke u odnosu na druge zemlje u regionu.⁴ Siromaštvo, socijalna isključenost i nedovoljna pokrivenost, moraju se rješavati kroz bolju provedbu politike i bolju međuinstitucionalnu saradnju, kao i adekvatno ciljanu socijalnu potrošnju, te bolje osmišljene, standardizirane i licencirane usluge na način koji uzima u obzir potrebe žena i muškaraca, dječaka i djevojčica, posebno iz ugroženih kategorija.

U pogledu institucionalnih aspekata socijalne zaštite, CSR⁵ i druge ustanove socijalne zaštite nemaju dovoljan

kapacitet za individualni rad sa korisnicima i primjenu specijaliziranog i multidisciplinarnog rada, što je posljedica nepostojanja specifičnih profila stručnjaka, materijalnih i finansijskih sredstava i programskih okvira kao i relevantnih metodologija, obuke i mogućnosti izgradnje kapaciteta. Ova ionako izazovna situacija je dodatno otežana povećanim pritiskom vezanim za COVID-19.⁶ Poseban problem u oblasti socijalne zaštite predstavlja nedovoljno razvijen integrirani model socijalne zaštite u lokalnim zajednicama, što umanjuje mogućnosti korištenja svih raspoloživih resursa lokalne zajednice za otkrivanje i rješavanje problema sa kojima se suočavaju osobe u ugroženim situacijama. Potrebna je posebna podrška kako bi centri bili u mogućnosti da pruže ciljanu podršku ugroženim porodicama, uključujući porodice sa samohranim roditeljima, djecu i žrtve nasilja u porodici i trgovine ljudima. Potrebno je dalje jačanje kapaciteta centara za socijalni rad, ne samo u smislu poboljšanja kvaliteta kadrova koji rade sa djecom sa posebnim potrebama, već i u smislu jačanja ljudskih resursa centara u pojedinim lokalnim zajednicama.

U Bosni i Hercegovini i dalje dominiraju institucionalni oblici socijalne zaštite, što negativno utječe na razvoj i socijalnu uključenost korisnika. Vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite (hraniteljstvo, porodični modeli alternativnog zbrinjavanja, pomoć u kući, dnevni centri, savjetovaništa i druge usluge) nedovoljno su razvijeni, uprkos činjenici da je jačanje vaninstitucionalne socijalne zaštite postignuto u određenoj mjeri kroz realizaciju nekoliko projekata u ovoj oblasti⁷ te da su su neki od projekata još u postupku realizacije.⁸ Centri za rani rast i razvoj djece (EDCD), koji djeluju na 32 lokacije⁹ u Bosni i Hercegovini u sklopu predškolskih ustanova, domova zdravlja ili centara za socijalni rad imaju važnu ulogu u sprječavanju odvajanja djece od porodice.¹⁰ U centrima za rani rast i razvoj djece razvijene su brojne socijalne službe usmjerene na jačanje porodice, uključujući i takozvanu rizičnu kategoriju porodice, ali je njihov rad još uvijek nedovoljno podržan. Poseban problem u radu ovih centara predstavlja nedovoljan obim i kvalitet stručnog usavršavanja kadrova koji provode porodične programe sa decom. Na osnovu posljednje UNICEF-ove analize za 2020. godinu o stanju prava djece u Bosni i Hercegovini, 1.818 djece bez roditeljskog staranja nalazi se u institucionalnom zbrinjavanju u Bosni i Hercegovini. Ukupno 2.748 korisnika smješteno je u ustanove socijalne zaštite za

Federaciji Bosne i Hercegovine. U Republici Srpskoj postoji jedanaest dodatnih službi socijalne i dječije zaštite, što ih čini ukupno 62 u Republici Srpskoj.

⁶ Anketa UNICEF-a procjenjuje da je 13% ispitanika iz uzorka reklo da nije u mogućnosti da koristi usluge socijalne zaštite.

⁷ U smislu deinstitucionalizacije, postoji potreba za daljim razvojem i definiranjem modela ustanova socijalne zaštite zasnovanih na malim porodičnim zajednicama. Jedan takav primjer je registriran u Unsko-sanskom kantonu za djecu bez roditeljskog staranja, s fokusom na djecu s teškoćama u razvoju i bez roditeljskog staranja. Reforme bi se trebale fokusirati na povećanje kapaciteta osoblja za podršku ovoj djeci u malim porodičnim grupama/domovima. Također bi trebalo da podrazumijeva partnerstvo između vladinog i nevladinog sektora.

⁸ IPA 2014 Projekt Transformacija institucija i prevencija odvajanja djece od porodice

⁹ Ovaj broj ne uključuje EDCC centre koje je Save the Children osnovao na preko 200 lokacija širom Bosne i Hercegovine. Usluge podrške Save the Children za djecu sa smetnjama u razvoju, djecu u riziku i djecu uključenu u život na ulici, također postoje na 7 lokacija. Od navedenih 32 EDCC 20 je u Federaciji Bosne i Hercegovine, 11 u Republici Srpskoj i jedan u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

¹⁰ U Bosni i Hercegovini postoje dva akreditovana ECDC-a – u Sarajevu i Goraždu, a osnovala su ih SOS Dječija sela Bosne i Hercegovine.

¹ Anketa o potrošnji domaćinstava – HBS sprovedena je tokom cijele 2015.

godine na reprezentativnom uzorku od oko 10.000 nasumično odabranih domaćinstava, od kojih je oko 5.500 u Federaciji Bosne i Hercegovine, 3.250 u Republici Srpskoj i 1.200 u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine. Zbog pandemije COVID-19, HBS anketa još nije ažurirana. Anketa HBS za 2020. je u izradi i očekuje se da će uskoro biti objavljena.

² MHHR procjenjuje da 4.008 romskih porodica i 19.295 Roma spada u ugroženu kategoriju.

³ Analiza situacije djece u Bosni i Hercegovini, UNICEF, mart 2020.

⁴ Nacionalni izvještaj o ljudskom razvoju za Bosnu i Hercegovinu 2020., UNDP (Izvor: Svjetska banka).

⁵ Prema podacima BHAS-a u Bosni i Hercegovini postoji 111 CSR (59 u Federaciji Bosne i Hercegovine, 51 u Republici Srpskoj i 1 u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine). U Federaciji Bosne i Hercegovine postoje dodatne 22 službe socijalne zaštite koje imaju ulogu i zadatak CSR, što čini ukupno 81 CSR u

djecu, omladinu i odrasle osobe sa invaliditetom, dok je 5.778 osoba smješteno u ustanove socijalne zaštite za odrasle. Standardizacija i licenciranje su neophodni za adekvatno pružanje usluga, ali i odgovornosti u praćenju i osiguranju kvaliteta. Prema Radnoj grupi za prava djeteta (CRWG),¹ službe za zaštitu djece na lokalnom nivou moraju biti reformirane kako bi bile rasterećene administrativnog opterećenja i u mogućnosti da pruže pravovremene usluge prevencije i podrške, da bi se pomoglo porodicama u riziku i spriječio raspad porodice. Sistem novčanih naknada za ugroženu djecu i porodice trebao bi biti zasnovan na potrebama, univerzalno dostupan, adekvatno budžetiran i pravilno nadgledan.

Tekući proces deinstitutionalizacije, transformacije velikih institucija i razvoja usluga u zajednici za djecu bez roditeljskog staranja i djecu sa smetnjama u razvoju zahtijeva kontinuirano finansiranje od strane vlada i donatorske zajednice kako bi bio u potpunosti završen. Podršku mladima koji napuštaju okvire brige treba zakonski urediti i obezbijediti. U ovoj oblasti ne smiju se zaboraviti usluge zaštite i podrške djeci žrtvama nasilja. Neophodno je osigurati pristup nezavisnim žalbenim mehanizmima i pružiti odgovarajuće pravne lijekove žrtvama zlostavljanja, kao što su obeštećenje i adekvatna kompenzacija, uključujući rehabilitaciju.

U 2020. godini u saradnji sa resornim kantonalnim ministarstvima pripremljen je Zakon o socijalnim uslugama Federacije Bosne i Hercegovine, te je izrađena procjena utjecaja i mapiranje socijalnih usluga za Federaciju Bosne i Hercegovine. Trenutno su u toku aktivnosti na sagledavanju fiskalnih efekata propisa: mapirani su postojeći standardi pružalaca usluga socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine, mapirana procjena fiskalnog utjecaja novog zakonskog okvira u oblasti socijalne zaštite, generalno je definirana metodologija za formiranje cijena socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine, te planirana podrška sistemu upravljanja podacima SOTAC-a (Social Sector Technical Assistance Credit of the World Bank) kroz nadogradnju SOTAC alata i izgradnju kapaciteta javnih socijalnih radnika. Izrada prednacrtu Zakona o socijalnom radu u Federaciji Bosne i Hercegovine planirana je za 2021. godinu. Do sada su pribavljena mišljenja nadležnih kantonalnih ministarstava na prednacrtu zakona. Izrađen je i Izvještaj o Strategiji deinstitutionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine. Potrebna je dalja izgradnja kapaciteta i obuka kadrova u primjeni Zakona o socijalnim službama, kako osoblja u centrima za socijalni rad tako i osoblja koje radi u inspekcijama na kontroli primjene zakona u oblasti zapošljavanja i socijalne politike. Potrebno je uspostaviti inspekcijску agenciju za socijalnu i dječiju zaštitu Federacije Bosne i Hercegovine, kao i u kantonima u kojima inspekcija još nije uspostavljena (5 kantona).

U Republici Srpskoj socijalne usluge su regulirane Zakonom o socijalnoj zaštiti Republike Srpske. U Republici Srpskoj u Domu za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja boravi 78 djece.² U ustanovama socijalne zaštite za djecu, omladinu i odrasle osobe sa invaliditetom u RS nalazi se 366 korisnika, a u ustanovama socijalne zaštite za odrasle u

Republici Srpskoj smješten je 651 korisnik. U Republici Srpskoj na kraju 2021. godine u sistemu, koji imaju ukupno 1.336 raspoloživih mjesta, bile su smještene 1.034 osobe. Broj djece bez roditeljskog staranja koja su smještena u ustanovama u Federaciji Bosne i Hercegovine je 330, a broj korisnika u ustanovama za djecu i mlade sa mentalnim i fizičkim smetnjama je 2.328.³ Starije osobe i oni koji se suočavaju s bolestima često su bez adekvatne zaštite, posebno u vidu pomoći u kući, a centre treba ojačati kako bi identificirali i pružili adekvatnu pomoć.

Socijalna isključenost osoba u ranjivim situacijama mora se rješavati kroz bolju provedbu politike i bolju međuinstitucionalnu saradnju. Uspostavljanje mehanizma za izvještavanje o socijalnoj inkluziji osoba u ranjivim situacijama omogućilo bi mjerenje efekata politika socijalnog uključivanja iz perspektive participacije i predlaganje akcija i prioriteta za poboljšanje pristupa ljudskim pravima. Važno je da postojeći pokazatelji koji su do sada korišteni budu u skladu sa pokazateljima strategije socijalnog uključivanja EU kako bi se na adekvatan način izmjerila socijalna isključenost osoba u ranjivim situacijama. Nadalje, porodični zakoni ne uključuju definiciju neudatih žena u skladu sa Istanbulskom konvencijom, koja zahtijeva od razvedenih i razdvojenih žena da pokrenu sudski postupak za isplatu alimentacije. Kao što je navedeno u najnovijim Preporukama UN CEDAW komiteta za 6. periodični izvještaj Bosne i Hercegovine o implementaciji CEDAW konvencije, mnoge samohrane majke u Bosni i Hercegovini ne primaju alimentaciju od očeva svoje djece, dok nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini navode da do 70% samohranih majki ne prima alimentaciju od očeva svoje djece. Oko 4.000 interno raseljenih i povratničkih domaćinstava živi u dugoročnom siromaštvu. Od toga, otprilike 1.000 (20%) prima socijalnu zaštitu, dok 3.000 ili više od 60% nema pristup potrebnoj socijalnoj zaštiti. Ključni problem je nezaposlenost 9.000 članova domaćinstva (62%), oko 3.300 starijih osoba kojima je potrebna socijalna zaštita (22%) i 850 domaćinstava koje vodi samohrani roditelj (18%).⁴

Romi: Prema MLJPI, ukupna stopa zaposlenosti Roma je zapanjujuće niskih 11%, a u Bosni i Hercegovini u 2020. godini ima 3.278 nezaposlenih Roma. Položaj Roma koji aktivno traže posao (prijavljeni kod službi za zapošljavanje) dodatno se pogoršavao tokom pandemija. Prema MLJPI analizi općih pokazatelja o Romima, postoji dodatnih 5.500 odraslih Roma, koji su nezaposleni ili uključeni u neformalne oblike rada. Bez ubrzanja i povećanja broja programa zapošljavanja Roma, socijalna isključenost i siromaštvo s kojima se svakodnevno suočavaju vjerovatno će se još više povećati. U periodu 2009.-2020. VM je za zapošljavanje Roma izdvojilo 3.500.000 eura, što je rezultiralo 962 korisnika granta za zapošljavanje i samozapošljavanje. Fondovi za zapošljavanje Roma realizuju se u saradnji sa zavodima za zapošljavanje, koji putem javnih poziva biraju korisnike projekta zapošljavanja i samozapošljavanja. U cilju poboljšanja zapošljivosti Roma, novim akcionim planom definirane su tri mjere, i to: podsticanje zapošljavanja i zapošljivosti Roma, obezbjeđivanje sredstava za realizaciju programa zapošljavanja Roma i podsticanje zapošljavanja Roma u javnom sektoru.

U periodu 2009.-2020., za zdravstvenu zaštitu Roma izdvojeno je 1.400.000 eura. Prema podacima nadležnih institucija i romskih nevladinih organizacija, u zdravstveni sistem je ušlo ukupno 1.085 Roma. Sprovedeni su edukativni i preventivno-zdravstveni programi u cilju podizanja svijesti

¹ Neformalna koalicija organizacija za prava djeteta u Bosni i Hercegovini i uključuje Save the Children, Hope and Homes for Children, World Vision International u Bosni i Hercegovini, SOS Dječija sela i lokalnu mrežu nevladinih organizacija Stronger Voice for Children.

² U Republici Srpskoj postoji samo jedan Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja, "Rada Vranješević" Banja Luka u kojem je, prema posljednjim zvaničnim podacima, smješteno 78 djece i mladih.

³ Izvor: Zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine.

⁴ Izvor: MLJPI Bosne i Hercegovine

romskih zajednica o važnosti zdravstvene zaštite, edukacije roditelja o značaju imunizacije i imunizacija romske djece, te o reproduktivnom zdravlju i majčinstvu. Sprovedeni su preventivni programi - skrining na specifične bolesti (rak grlića materice, rak dojke, rak debelog crijeva, rak prostate itd.). U skladu sa Akcionim planom, romske NVO svake godine edukuju potreban broj novih romskih medijatora za zdravstvenu zaštitu. U proces je uključeno preko 175 medijatora koji su prethodno prošli opću i posebnu obuku. Obuka novih zdravstvenih medijatora finansirana je iz sredstava MLJPI. U cilju poboljšanja pristupa zdravstvenoj zaštiti Roma i njenog kvaliteta, novim akcionim planom definirane su dvije mjere: jačanje kapaciteta romskih predstavnika za unapređenje zdravlja Roma i smanjenje faktora zdravstvenog rizika kod romske populacije.

Rod: Borba protiv rodne diskriminacije i diskriminatornih rodnih stereotipa i nasilja nad djevojčicama i ženama ostaje izazov. GAP za Bosnu i Hercegovinu za period 2018.-2022. godina (vidi Odjeljak o integraciji u glavne tokove) pruža dobar strateški okvir za unapređenje glavnih pitanja rodne ravnopravnosti. Diskriminatorni rodni stereotipi prisutni su u obrazovnim materijalima, a decentralizirani sistem onemogućava ujednačenu upotrebu rodno osjetljivih nastavnih materijala. Sveobuhvatna edukacija o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima i uslugama planiranja porodice u obrazovnom sistemu i nastavnim planovima i programima još uvijek nedostaje. Romkinje, djevojke sa sela, izbjeglice i tražioci azila, djevojke sa invaliditetom, djevojke koje su žrtve dječjih brakova, rodno zasnovanog nasilja i trgovine ljudima nailaze na prepreke u pristupu kvalitetnom obrazovanju na svim nivoima. Nasilje nad djevojčicama u obrazovnim ustanovama se ne prijavljuje i ne prati sistemski. Zato obrazovanje o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima koje odgovara uzrastu mora biti uvedeno u školske programe u cijeloviti državni ugovornici, a nastavni planovi i programi i obrazovni materijali trebaju biti očišćeni od rodnih stereotipa i mora se rješavati pitanje rodno zasnovanog nasilja u školama.

EU će podržati sektor u odgovoru na mnoštvo neposrednih izazova nakon pandemije koji se odnose na socijalnu zaštitu, smanjenje siromaštva i inkluzivnost. Kroz ciljanu kombinovanu podršku institucionalnim strukturama u sektoru, kao i direktnu podršku osobama u ranjivim situacijama, koje su najviše pogođene pandemijom, dodana vrednost EU bit će komplementarna sa već postojećom i planiranom državnom podrškom. Pored toga, podrška EU će doprinijeti zatvaranju finansijskog jaza za prijeko potrebne programe. Osim toga, osigurat će veću efikasnost, obim i brzinu isporuke, doprinoseći poboljšanju dobiti najugroženijih građana Bosne i Hercegovine nakon pandemije.

Opis glavnih sudionika Zapošljavanje

Na državnom nivou, MCA je odgovoran za: (i) definiranje osnovnih principa koordinacije aktivnosti, (ii) usklađivanje planova entitetskih vlasti, (iii) definiranje strategije na međunarodnom nivou u oblastima zdravstvene i socijalne zaštite, penzija, rada i zapošljavanja. MLJPI također ima specifičnu ulogu u vezi sa ljudskim pravima i rodnom ravnopravnosti, osobama u ranjivim situacijama, izbjeglicama, Romima i LGBTIQ populaciji. Ministarstva nadležna za zapošljavanje na entitetskom i kantonalnom nivou, kao i u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine su: Ministarstvo rada i socijalne politike Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske, kantonalna ministarstva i resorno odjeljenje Vlade Brčko Distrikta Bosne i

Hercegovine nadležno za poslove rada. U skladu sa postojećim zakonima i propisima, aktivne politike tržišta rada razvijaju Zavod za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a provode ih javne službe za zapošljavanje. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine također je važan sudionik, iako ne radi sa nezaposlenim osobama. Agencija implementira međunarodni ugovor o radu, uključujući integracione sporazume o socijalnom osiguranju u vezi sa ugovorima o radu (u saradnji sa MCA) i koordinira aktivnosti sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i zavodom za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Za implementaciju socijalnog poduzetništva uključit će se nadležna ministarstva sa liste ključnih institucija kao i dva fonda: Fond za profesionalnu rehabilitaciju, osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa invaliditetom Federacije Bosne i Hercegovine i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom Republike Srpske.

Socijalni sektor

U oblasti socijalne zaštite uloga institucija na državnom nivou je koordinacija aktivnosti, usaglašavanje planova entitetskih vlasti i definiranje strategija na međunarodnom nivou (nadležnost MCA). MLJPI ima ulogu koja se odnosi na rodna pitanja (uključujući nasilje u porodici), Rome i žrtve trgovine ljudima. Institucionalne nadležnosti u oblasti socijalne zaštite na nivou entiteta i kantona, uključujući podjedinicu za socijalnu zaštitu Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, imaju: Ministarstvo rada i socijalne politike Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, kantonalna ministarstva za socijalnu zaštitu Federacije Bosne i Hercegovine i nadležni odjel Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Glavnu ulogu u sprovođenju socijalne zaštite imaju CSR, koji su prvi kontakt gdje lica u ugroženim situacijama traže zaštitu i koji primjenjuju zakone i podzakonske akte iz oblasti socijalne zaštite. Centri za socijalni rad imaju zadatak da zadovolje potrebe građana u okviru određenog područja u kojem žive (ako su u kategoriji definiranoj da im je potrebna socijalna podrška). S obzirom na trend trenutnih reformi, uloge i odgovornosti CSR će se vjerovatno povećati, a njihov kapacitet treba maksimalno povećati. Socijalna zaštita u Bosni i Hercegovini uključuje, između ostalog, i ove kategorije: (i) osobe u ranjivim situacijama (stare i nesposobne osobe, djeca, ugrožene kategorije: bez roditeljskog staranja, sa invaliditetom), (ii) osobe sa invaliditetom, (iii) zaštita civilnih žrtava rata, (iv) zaštita porodica sa djecom. Što se tiče rodni aktivnosti, glavni akteri su Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine i Gender centri Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, uključujući Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine. Ukoliko bude potrebno, u realizaciju će se uključiti i druge institucije i organizacije relevantne za realizaciju planiranih aktivnosti.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

Opći cilj (Utjecaj) ove akcije je ubrzanje zapošljavanja, obrazovanja i socijalnih reformi u Bosni i Hercegovini i socio-ekonomski oporavak nakon krize izazvane pandemijom COVID-19.

Specifični ciljevi (Ishodi) ove akcije su da:

1. Povećati mogućnosti zapošljavanja za mlade, žene sa sela i teže zapošljive kategorije (Ishod 1-Sektor zapošljavanja),
2. Poboljšati društvenu i inkluziju ranjivih ciljnih grupa i unaprijediti rodnu ravnopravnost (Ishod 2-Socijalni sektor).

Rezultati koji će biti ostvareni ovom akcijom i koji će doprinosti odgovarajućim specifičnim ciljevima (ishodima) su:
Zapošljavanje

1.1 Doprinos Ishodu 1 (ili Specifičnom cilju 1): Olakšana tranzicija mladih iz obrazovnog sistema, seoskih žena i teško zapošljivih kategorija na tržište rada;

Socijalna zaštita

1.2. Doprinos Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Ojačani kapaciteti CSR-a za pružanje boljih usluga osobama u ranjivim situacijama;

1.3. Doprinos Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Uspostavljen i/ili dodatno ojačan integrirani model socijalne zaštite na lokalnom nivou i vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite;

1.4. Doprinos Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Osnažen sistem kontrole i nadzora socijalne i dječije zaštite i kontrole službi;

1.5. Doprinos Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Poboljšan je pristup uslugama društvene inkluzije i društvene inkluzije Roma;

1.6. Doprinos Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Unaprijeđena ravnopravnost spolova u skladu sa ključnim prioritetima GAP-a Bosne i Hercegovine za period 2018.-2022., u zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti.

Ako će se povećati Ishod 1 - mogućnosti zapošljavanja mladih, žena iz seoskih područja i teže zapošljivih kategorija, i Ishod 2 - standardizirane i licencirane postojeće usluge socijalne zaštite i poboljšana socijalna inkluzija ranjivih ciljnih grupa, te unaprijeđena rodna ravnopravnost, a istinite su sljedeće pretpostavke: poboljšana zdravstvena situacija u Europi i ostatku svijeta tokom druge polovine 2021. godine omogućit će postepeni oporavak ekonomskih aktivnosti, a usvojene mjere Vlade protiv COVID-19 imaju potencijal da vrate vitalnost ekonomije i ublaže negativni socio-ekonomski utjecaj pandemije, postići će se sljedeći utjecaj: Ubrzavanje zapošljavanja i socijalnih reformi u Bosni i Hercegovini i društveno-ekonomski oporavak nakon krize izazvane pandemijom COVID-19.

3.2. Indikativne aktivnosti

Zapošljavanje

Akcija se fokusira na podsticanje kvalitetnog zapošljavanja i pristupa tržištu rada za ciljane grupe.

Aktivnosti vezane za Rezultat 1.1: Olakšan prelazak mladih iz obrazovnog sistema, žena iz seoskih područja i teško zapošljivih kategorija na tržište rada, ostvarit će se:

- Osmišljavanjem i implementacijom ALMM-a za povećanje zaposlenosti mladih, žena na selu i teško zapošljivih kategorija. Očekuje se da će se ova aktivnost nadovezati na postojeću ALMM za ove ciljane grupe, u skladu sa planovima i programima javnih službi za zapošljavanje (PES) (vidjeti 2.2 Analiza problema za detaljan prikaz ovoga), dok će se suprotstaviti mogućnostima u oblastima zelene i cirkularne ekonomije (tj. stručna obuka i pripravnost/praksa). Za žene i teško zapošljive kategorije, očekuje se da će se ALMM posebno nadovezati na relevantne akcije za COVID-19 Social IPA 2021 AD. Konkretno za mlade, očekuje se da će ALMM nastaviti da prati postojeće kriterije: mjere za mlade su definirale ovu ciljnu grupu u dobi od 18-35 godina, a mjere koje se fokusiraju na prvo radno iskustvo, poduzetništvo za mlade, itd. fokusirane na NEET - mlade koji nisu zaposleni, nisu u obrazovanju ili obuci, sa dodatnim fokusom na 25-29-godišnjake, gdje imamo veće stope NEET-a i neusklađenost vještina. Ovo će osigurati efikasnu vezu sa EIP vodećom Inicijativom 10 YGF. Pored toga, ALMM specifične za mlade treba da imaju za cilj inkluziju mladih koji se otpuštaju iz

sistema javne brige. Ovo bi zahtijevalo bolju saradnju između javnih službi za zapošljavanje i CSR.

Socijalna zaštita

Aktivnosti vezane za Rezultat 1.2: Ojačani kapaciteti CSR za pružanje boljih usluga osobama u ranjivim situacijama, ostvarit će se:

- Daljim jačanjem kapaciteta CSR, prije svega kroz implementaciju ključnih preporuka iz Analize potreba centara za socijalni rad u Bosni i Hercegovini. Podržat će se: (i) set preporuka o kratkoročnim prijedlozima za poboljšanje kapaciteta (povećanje certificiranja upravljanja slučajevima i rada sa visokorizičnim porodicama i strukturama u CSR), programiranje (strateško, operativno i finansijsko upravljanje kao i razvoj i implementacija strateških i operativnih planova za nove usluge), norme i standardi (promocija Evropskog okvira za kvalitet socijalnih usluga i principa implementacije socijalnih prava zasnovanih na principima Vijeća Evrope u ovoj oblasti) i za pristup uslugama i pravima, kao i neke srednjoročne do dugoročne preporuke za strukturna poboljšanja.

- Implementacija komponente IT infrastrukture i osiguranje da CSR imaju adekvatnu IT podršku za efikasno upravljanje bazom podataka, evaluaciju efekata podrške i planiranje i programiranje podrške. Prioritet je stavljen na nabavku osnovne i/ili dodatne informatičke opreme za zaposlene u CSR, te naprednu obuku za sektorske stručnjake, kao i administrativno osoblje. Pripremljena je i kalkulacija potrebnog IT paketa po zaposlenom u CSR, te definiran sadržaj samog IT paketa, što je uključeno u procijenjenu cijenu intervencije u okviru ove akcije. Pokrenut će se početne aktivnosti vezane za srednjoročne i dugoročne prijedloge nabavke softvera za digitalizaciju svih procesa u CSR, kao i instalaciju i obuku, na osnovu obračuna troškova po CSR.¹

- Ovo će omogućiti integrirani pristup rješavanju socijalnih pitanja na nivou lokalnih zajednica; i ojačati lokalne kapacitete pružanja usluga i povećati njihovu efektivnost i efikasnost kroz razvoj strategija socijalne zaštite i inkluzije i akcionih planova, nove vrste socijalnih usluga i standarda, pojačano praćenje socijalne i dječije zaštite, prelazak sa institucionalne na brigu u zajednici.

Aktivnosti vezane za Rezultat 1.3: Uspostavljen i/ili dodatno osnažen integrirani model socijalne zaštite na lokalnom nivou i vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite, ostvarit će se:

- Podrškom transformaciji institucija i razvoju vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite i usluga standardizacije i licenciranja. Poseban fokus je na specifičnim kategorijama/osobama u ranjivim situacijama (odrasli i djeca sa specifičnim potrebama, uključujući djecu bez roditeljskog staranja, osobe sa invaliditetom; manjine i IRL/povratnici; osobe koje su izgubile posao zbog pandemije COVID-19; teško zapošljive kategorije itd.).

Aktivnosti vezane za rezultat 1.4: Osnažit će se sistem kontrole i nadzora socijalne i dječije zaštite i kontrola službi, kroz:

- Unapređenje sistema socijalne i dječije zaštite, između ostalog, kroz standardizaciju, licenciranje, kontrolu i praćenje, te obezbjeđivanje zaštite za najugroženije, osobe sa invaliditetom, djecu bez roditeljskog staranja, Rome, IRL/povratnike i podsticanje njihove inkluzije. Unaprijedit će se niz usluga socijalne zaštite osoba u ugroženim situacijama. To uključuje, ali nije ograničeno na: zdravstveni sistem,

¹ Troškovi po CSR iznose 30.000 eura, odnosno Federacija Bosne i Hercegovine (64 CSR, ukupno 1.920.000 eura), Republika Srpska (51 CSR 1.530.000 eura).

praćenje i nadzor školovanja Roma, djece iz ruralnih sredina, socijalno ugrožene i nepriviligirane porodice primaju samo jednokratnu pomoć od centara za socijalni rad, djeca sa smetnjama u razvoju imaju čvršći pristup u školu itd. Ova aktivnost će biti usmjerena na ugroženu kategoriju samohranih majki, kroz razvoj Alimentacionog fonda koji će biti uspostavljen pri nadležnim ministarstvima na državnom i entitetskom nivou, kako bi se prevazišao problem izbjegavanja plaćanja alimentacije. To će uključivati tehničku pomoć za osmišljavanje Alimentacionog fonda, uključujući uspostavljanje procesa, izradu podzakonskih propisa, obuku relevantnog osoblja, itd. Pored toga, bit će sprovedena podrška za izradu izmjena i dopuna porodičnih zakona kako bi se uključila definicija samohranih majki u skladu sa Istanbulskom konvencijom.

Ove tri indikativne aktivnosti će se implementirati kao jedan Program socijalne pomoći koji će se sastojati od tehničke pomoći, nabavke i komponente granta.

Aktivnosti u vezi sa Rezultatom 1.5: Poboljšani pristup uslugama društvene inkluzije i društvena inkluzija Roma.

- Implementirat će se sveobuhvatan program za Rome radi rješavanja unaprijed definiranih ključnih prioriteta iz novousvojenog Akcionog plana Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma 2021.-2025.

- Realizirat će se sljedeće indikativne aktivnosti usko povezane sa ciljevima AP: Horizontalne aktivnosti: jačanje kapaciteta za inkluziju Roma; jačanje koordinacije i učešća nadležnih organa i lokalnih samouprava i unapređenje saradnje sa organizacijama civilnog društva i međunarodnim i regionalnim institucijama; Unapređenje aktivnosti zapošljavanja Roma: pružanje podrške zapošljavanju i zapošljivosti Roma; obezbjeđivanje sredstava za realizaciju programa zapošljavanja Roma i podsticanje zapošljavanja Roma u javnom sektoru. Aktivnosti unapređenja, dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite za pripadnike romske populacije: jačanje kapaciteta predstavnika Roma za unapređenje zdravlja Roma; smanjenje faktora rizika po zdravlje romske populacije; aktivnosti na poboljšanju uvjeta stanovanja romske populacije; legalizacija svih neformalnih naselja u kojima žive Romi i obezbjeđivanje trajnog, pristojnog, pristupačnog i desegregiranog stanovanja za Rome; poboljšanje uvjeta života u romskim stambenim jedinicama i izgradnja socijalnih stambenih jedinica za Rome (kolektivne/individualne jedinice).

Intervencija u vezi s Romima će se implementirati kao Program pomoći Romima koji se sastoji od tehničke pomoći i komponente granta.

Aktivnost u vezi sa Rezultatom 1.6: Unaprijeđena ravnopravnost spolova u skladu sa Gender akcionim planom Bosne i Hercegovine¹ 2018.-2022., ključnim prioritetima u zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, ostvarit će se sljedećim:

- Cilj unapređenja rodne ravnopravnosti rješavanjem ključnih pitanja u oblasti zapošljavanja, obrazovanja i socijalne zaštite kako je utvrđeno u Gender akcionom planu Bosne i Hercegovine (2018. – 2022.).

- Bit će sprovedena studija o rodnim stereotipima u obrazovanju, kao i studija rodnih stereotipa u nastavnim planovima i programima i obrazovnim materijalima. Bit će provedena anketa o stavovima nastavnog osoblja prema rodnoj ravnopravnosti i inkluziji. Preporuke će se koristiti za političke odluke relevantnih obrazovnih vlasti kako bi se uklonili

identificirani stereotipi i pripremile izmjene i dopune školskih udžbenika.

- Sprovest će se javna kampanja za podsticanje diversifikacije obrazovnih izbora za dječake i djevojčice, kao i prema STEAM obrazovanju za djevojčice.

- U oblasti zapošljavanja, bit će provedena studija o rodno zasnovanoj diskriminaciji, uznemiravanju, seksualnom uznemiravanju i mobingu na radnom mjestu koja će također identificirati postojanje i sprovođenje antidiskriminacijskih i antiuznemiravačkih politika.

- Provest će se aktivnosti na izradi Indeksa rodne ravnopravnosti (GEI) za Bosnu i Hercegovinu kako bi se GEI koristio za praćenje utjecaja rodne politike na svim nivoima i ocjenjivao napredak ka rodnoj ravnopravnosti u svim oblastima.

Rodna intervencija će se provoditi kroz Program pomoći za rodnu ravnopravnost i uključivat će komponentu tehničke pomoći i granta.

3.3. Integriranje

Akcija će imati za cilj da podrži strukturne reforme u sektoru, koje treba da se fokusiraju na sljedeće ekonomske izazove: (i) reforma institucija tržišta rada i podsticanje zapošljavanja ciljnih grupa, između ostalog, kroz razvoj i implementaciju ALMM-a, sa posebnim fokusom na mlade (uključujući implementaciju YG). Dalja podrška je namijenjena olakšavanju tranzicije sa obrazovanja na zapošljavanje. U sektoru obrazovanja, naglasak će biti na unapređenju reforme osnovnog i visokog obrazovanja i opremanju obrazovnih institucija za kvalitetnije obrazovanje. U socijalnom sektoru fokus će biti na jačanju lokalnih kapaciteta za pružanje usluga, uključujući CSR, unapređenju i diversifikaciji sistema socijalne i dječje zaštite, te podršci transformaciji institucija i razvoju vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite i usluga, standardizaciji i licenciranju. Predviđene akcije doprinjet će rješavanju ekonomske dimenzije postpandemijskih izazova s kojima se Bosna i Hercegovina suočava.

Očekuje se da će ekonomske posljedice pandemije COVID-19, kao i prošle ekonomske krize, disproportionalno utjecati na osobe u ranjivim situacijama, uključujući osobe sa invaliditetom, Rome i IRL/povratnike, starije osobe, osobe u riziku od siromaštva, kao i mlade ljude i žene. Trenutno postoji niz mjera u sistemu vještina i institucija tržišta rada i nevladinog sektora za podršku mladim ljudima koji ulaze na tržište rada, ljudima koji žele prekvalifikaciju ili usavršavanje i onima koji se suočavaju s prijetnjom otpuštanja i izazovima isključenosti. Međutim, od vitalnog je značaja nadograđivati i proširiti mjere koje su trenutno na snazi, osigurati koordiniran i sinhroniziran pristup identificiranim izazovima, dok se istovremeno izvlače pouke iz onoga što je dobro funkcioniralo i iskustva iz prošlih kriza kako bi se zadovoljile neviđene realnosti nakon pandemije. Kontinuirani fokus na podržavanju važnih ciljeva politike kao što su stvaranje radnih mjesta, inkluzivnost, jednake mogućnosti, održivost i građansko učešće nakon pandemije, s ciljem da se "niko ne ostavi iza", treba zadržati. Pored toga, efekti pandemije imaju posebno negativan učinak na žene i djevojčice, a naporu u oporavku nakon pandemije trebali bi imati za cilj integraciju perspektive rodne ravnopravnosti u sve mjere koje se poduzimaju za poticanje zapošljavanja, socijalne zaštite i politike inkluzije i zdravstvene zaštite.

Radeći na jačanju lokalnih kapaciteta za pružanje usluga (općinske službe, centri za socijalni rad i NVO sektor) i povećavajući njihovu efektivnost i efikasnost kroz bolje osmišljavanje i planiranje ekonomskih i društvenih strategija i akcionih planova, ova će Akcija doprinijeti rješavanju socijalne

¹ https://arsBosniaandHerzegovina.gov.ba/wp-content/uploads/2019/02/GAP-BosniaandHerzegovina-2018-2022_ENG.pdf

dimenzije gore navedenih problema u Bosni i Hercegovini. Nadalje, posrednim povećanjem mogućnosti za zapošljavanje, te poboljšanjem pristupa javnim uslugama, s fokusom na najugroženije kategorije stanovništva na ciljnim lokalitetima, Akcija će unaprijediti društvenu inkluziju i poboljšati društveni status u zajednici isključenih grupa, posebno Roma, osoba sa invaliditetom, IRL/povratnika, itd.

Zaštita životne sredine, klimatske promene i biodiverzitet

Za ovu akciju nije predviđen i/ili potreban ekološki skrining. Bez obzira na to, treba priznati da su izazovi za poticanje održive i zelene ekonomije u Bosni i Hercegovini značajni. Ova akcija će imati za cilj doprinijeti, gdje god je to moguće, procesu zelene i digitalne tranzicije u Bosni i Hercegovini. Konkretnije, zeleni i cirkularni aspekti i prioriteta i ambicije, kako je navedeno u Zelenom planu EU, ugrađeni su u intervenciju zapošljavanja. ALMM će na primjer imati za cilj da uključi, na primjer, obrazovanje i obuku mladih i nezaposlenih ljudi iz novih inovativnih industrija, kao što su prerada plastike, reciklaža itd.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Prema OECD rodnom DAC kodovima identifikovanim u odjeljku 1.1, ova akcija je označena kao G1. To implicira da je rodna ravnopravnost značajan cilj ove Akcije. Ova Akcija će doprinijeti rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena i djevojčica i strateškom okviru EU u ovoj oblasti.¹ To će promovirati njihova ekonomska, radna i socijalna prava i olakšati proces analize i primjene rodni i čvrstih politika zasnovanih na dokazima. Krize kao što je COVID-19 pogađaju žene i muškarce, djevojčice i dječake, u svoj njihovoj različitosti, na različite načine. Napori u oporavku nakon pandemije trebali bi imati za cilj integrirati perspektivu rodne ravnopravnosti u sve mjere koje se poduzimaju za poticanje boljeg zapošljavanja, socijalne zaštite, inkluzivnosti i zdravstvene zaštite žena i djevojčica, što dovodi do njihovog osnaživanja. Dokazi pokazuju da su žene nesrazmjerno više izložene zdravstvenim i socio-ekonomskim rizicima i da se suočavaju sa porastom seksualnog i rodno zasnovanog nasilja zbog politike zatvaranja i osnovnih usluga ekosistema. Akcija će osigurati da planirane intervencije uključuju adekvatan odgovor na utjecaj krize COVID-19 na žene i djevojčice, ali i muškarce i dječake u svoj njihovoj različitosti u različitim sektorima. Žene u Bosni i Hercegovini suočavaju se s višestrukim preprekama na tržištu rada, kao što su duže vrijeme čekanja na prvi posao, dugi jaz u stažu zbog porodijskog odsustva ili brige o starijim ili bolesnim članovima porodice, nemogućnost ponovnog ulaska na tržište rada zbog starosti itd. Posebno ranjive kategorije su interno raseljene žene, žene sa sela i Romkinje.

Akcija će doprinijeti implementaciji Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine za period 2018.-2022., kao okvirnog strateškog dokumenta za uključivanje standarda rodne ravnopravnosti u sve oblasti društvenog života. Uzimajući u obzir rodnu perspektivu tokom svih aktivnosti i baveći se specifičnim strateškim ciljevima i prioritetima u oblasti zapošljavanja, obrazovanja i socijalne zaštite, ova Akcija je u potpunosti usklađena sa gore navedenim strateškim dokumentom.

¹ Strategija rodne ravnopravnosti 2020.-2025. Evropske komisije postavlja viziju, ciljeve politike i akcije za postizanje konkretnog napretka u pogledu rodne ravnopravnosti u Evropi i posvećenosti pravima žena i djevojčica i upućivanje na ciljeve održivog razvoja, posebno na SDG 5. kao ključni okvir za Strategiju rodne ravnopravnosti. Između ostalog, fokusira se na zatvaranje rodni jazova na tržištu rada i postizanje jednakog učešća u različitim sektorima privrede.

Ova akcija će dodatno doprinijeti poboljšanju mogućnosti zapošljavanja ovih grupa i njegovanju rodne ravnopravnosti u Bosni i Hercegovini, kao i implementaciji završnih napomena Komiteta za eliminaciju diskriminacije žena (CEDAW).²

Ljudska prava

Akcija će imati za cilj da olakša ulaganje u ljudska prava na horizontalan način kako bi se stvorila otpornija i inkluzivnija društva (pristup zasnovan na pravima). Ova Akcija će osigurati nepostojanje diskriminacije ranjivih kategorija. Osim toga, osigurat će da se prava žena podstiču kroz namjensko korištenje nekih od dostupnih resursa. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je u oktobru 2019. godine usvojilo Informaciju i Vodič za poduzimanje efikasnih mjera za sprečavanje uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu u institucijama Bosne i Hercegovine. Osim toga, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je zatražilo od nadležnih institucija da donesu Odluku o politici nulte tolerancije na seksualno uznemiravanje i uznemiravanje na osnovu spola, kao i da angažiraju savjetnike koji bi se trebali baviti ovim pitanjima. Ukupno 46 institucija na državnom nivou (70%) je ispunilo ovaj zahtjev. Očekuje se da će preostale institucije to ispuniti do sredine 2021. godine.

Invalidnost

Prema OECD DAC kodovima za osobe s invaliditetom identifikovanim u Odjeljku 1.1, ova akcija je označena kao D1. Time se implicira da je invalidnost značajan cilj ove Akcije. To će se postići kroz promociju prava i statusa osoba sa invaliditetom, imajući u vidu da su CSR i službe socijalne zaštite prvi nivoi kojima se osoba sa invaliditetom, kao pripadnik posebne ugrožene kategorije, obraća za pomoć i podršku. Ove institucije imaju značajne zadatke i odgovornosti za djelovanje, često bez odgovarajućih i jedinstvenih standarda, obuka i definirane saradnje sa drugim nadležnim sektorima. Izgradnja institucionalnih kapaciteta je stoga neophodna za bolje odgovaranje na specifične potrebe osoba sa invaliditetom, a ova akcija će to imati za cilj. Općenito, unapređenjem sistema socijalne i dječije zaštite, kroz sve aktivnosti vezane za socijalnu komponentu, unaprijedit će se niz usluga socijalne zaštite ranjivih grupa, uključujući osobe sa invaliditetom.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerovatnoća (Visoka/ srednja/ mala)	Utjecaj (Visok/ srednji/ mali)	Mjere ublažavanja
Eksterno okruženje	Nemogućnost realizacije nekih aktivnosti zbog pogoršanja situacije uzrokovane ponovnom pojavom COVID-19	S	S	Ukoliko pandemija COVID-19 dodatno ugrozi društvo i poslovnu zajednicu u Bosni i Hercegovini, kao i vladin i nevladin sektor, razmotrit će se alternativa već osmišljenim aktivnostima za nastavak odgovarajućih intervencija u okviru ove Akcije. Što se tiče pružanja tehničke pomoći, uključujući obuku, ako se smatra potrebnim, bit će osigurana isporuka putem interneta.
Ljudi	Ograničen broj	S	S	Osigurati da se u svim

² https://arsBosnia and Herzegovina.gov.ba/wp-content/uploads/2020/06/CEDAW-C-BOSNIA AND HERZEGOVINA-Concluding-Observations-6_AsAdopted.pdf

organizacija	zaposlenih u korisničkim vladinim ustanovama i veliki obim posla, evidentan tokom 2020. godine zbog dodatnih aktivnosti uzrokovanih pandemijom			institucijama korisnicima koordinirajućim institucijama identifikuje namjensko odjeljenje (uključujući osoblje) tokom procesa izrade projektnog zadatka i da budu upoznati sa svojim ulogama u implementaciji
Ljudi i organizacija	Nedostatak apsorpcionih kapaciteta ključnih korisnika u tri sektora	M	M	Projektne aktivnosti će biti pažljivo planirane i tempirane. Nadalje, kako bi korisnici bili sposobni da apsorbuju pomoć, akcija predviđa obuke za izgradnju kapaciteta. Kriteriji za odabir nevladinih korisnika također će uzeti u obzir njihove kapacitete za provođenje mjera podrške
Eksterno okruženje	Nepovoljni makroekonomski trendovi i incidenti na bosanskohercegovačkom i globalnom nivou negativno utječu na privatni sektor u Bosni i Hercegovini, kao i na predviđene korisnike bespovratnih sredstava i onemogućavaju potpuno postizanje pokazatelja aktivnosti	S	S	Svi interni sistemi praćenja i evaluacije provedenih akcija će pomno pratiti sva relevantna ekonomska i politička dešavanja koja utječu na rezultate mjerene kroz pokazatelje. Svaki kritični trend će biti prijavljen javnom naručiocu na razmatranje i bit će odlučene mjere ublažavanja

Naučene lekcije

U oblasti zapošljavanja, projekt (EU) LEP Faza 1 razvio je i implementirao 19 lokalnih inicijativa za zapošljavanje u periodu 2016.-2019. Ukupno je obučeno i usavršavano 1.600 osoba, a posao je našlo 512 osoba. Ishodi, rezultati i nalazi kao što su važnost razvoja partnerstava i programa na lokalnom nivou, u skladu sa specifičnim potrebama na terenu, potreba za daljom izgradnjom i jačanjem kapaciteta biroa za zapošljavanje, razmatrani su tokom procesa dizajniranja za ovu akcija.

Nalazi iz predstojećih studija i procjena, kao što je Brza procjena utjecaja na zapošljavanje i odgovor politike ILO-a; analitika za Strategiju zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine 2021.-2027., te brza STED analiza u IT sektoru koja se fokusira na potrebe za vještinama, nedostatke u kapacitetima kompanije i akcije za smanjenje neusklađenosti vještina, nisu bili spremni kao konačni dokumenti na vrijeme za izradu ove Akcije, ali se trebaju koristiti za definiranje specifičnih aktivnosti u okviru intervencija zapošljavanja. Projekt EK: Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada unapređenjem metodologije istraživanja tržišta rada trebalo bi da bude završen u oktobru 2022. godine. Bilo bi od izuzetnog značaja osigurati da su ključni rezultati ovog projekta, koji su trenutno definirani kao oni koji se odnose na istraživanje tržišta rada (zasnovano na anketiranju poslodavaca), uključujući izvještaje specifične za obrazovanje, sport za redizajn ALMM-a na osnovu evaluacije, obuku i izgradnju kapaciteta javnih zavoda za zapošljavanje koji će se izvršiti, podršku Bosni i

Hercegovini u pridruživanju EURES-u,¹ kao i podršku državnoj strategiji zapošljavanja u potpunosti integrirani u aktivnosti planirane u okviru aktivnosti zapošljavanja iz ove Akcije.

Teukući projekt Svjetske banke koji podržava PES trebao je biti završen u oktobru 2021. godine. Međutim, u svjetlu realnosti COVID-19, vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske su pokrenule proces podnošenja zahtjeva za dvogodišnje produženje projekta (do oktobra 2023.)². Pratić će se originalni okvir rezultata, a dodana je nova kategorija koja će imati koristi od ALMM-a: nezaposleni zbog pandemije COVID-19. Okvir rezultata Svjetske banke je u skladu sa predviđenim aktivnostima planiranim u okviru IPA III – 2021 pomoći sektoru zapošljavanja, kao i ovom Akcijom. Konkretnije, ALMM su usklađene, a aktivnosti Svjetske banke koje se odnose na softverska rješenja fokusiraju se isključivo na kreiranje aplikacije/portala za posao kako bi se olakšalo traženje posla. Kao takva, ova aktivnost je specifična jednokratna aktivnost koja će biti završena u okviru projekta Svjetske banke.

Socijalni sektor je proteklih godina dobio značajnu pomoć EU i drugih donatora (bilateralnu i multilateralnu), posebno usmjerenu na izgradnju mehanizama društvene inkluzije i socijalne zaštite. U oblasti socijalne zaštite realizirana su dva projekta finansirana iz IPA-e: Projekt IPA 2011: Podrška pružiocima socijalnih usluga i IPA 2014 projekt Transformacija ustanova za brigu o djeci i prevencija razdvajanja porodica. Realizacija projekata doprinijela je jačanju vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite, a samim tim i procesu deinstitutionalizacije socijalne zaštite za različite kategorije korisnika. S obzirom da je proces deinstitutionalizacije veoma složen i da zahtijeva postepene promjene u sistemu socijalne zaštite, navedeni projekti su označili početak procesa i veoma je važno nastaviti aktivnosti koje bi u konačnici dovele do ograničavanja institucionalne zaštite na nivo koji je neophodan. Projekti su dali konkretne preporuke koje treba uzeti u obzir prilikom daljeg razvijanja indikativnih aktivnosti iz ove Akcije.

¹ Evropska mreža saradnje službi za zapošljavanje, kreirana tako da olakša slobodno kretanje radnika. Mreža je uvijek predano radila kako bi osigurala da evropski građani mogu imati koristi od istih mogućnosti, uprkos jezičkim barijerama, kulturnim razlikama, birokratskim izazovima, različitim zakonima o zapošljavanju i nedostatku priznavanja obrazovnih certifikata u cijeloj Evropi.

² Očekuje se da će ugovor o kreditu za novi projekt između Bosne i Hercegovine i Svjetske banke biti zaključen do kraja 2021.

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati	Pokazatelji najmanje jedan pokazatelj po očekivanom rezultatu	Polazne osnove 2020/2021 (osim ako nije drugačije naznačeno)	Cilj 2027 (osim ako nije drugačije naznačeno)	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Ubrzati zapošljavanje, obrazovanje i socijalne reforme u Bosni i Hercegovini društveno-ekonomski oporavak nakon krize izazvane pandemijom Covid-19	1. Kompozitni pokazatelj spremnosti zemalja kandidata i potencijalnih kandidata za temeljne oblasti ekonomskih kriterija (funkcionalna tržišna ekonomija i konkurentnost) 2. Globalni indeks konkurentnosti (score) 3. BDP po glavi stanovnika u standardima kupovne moći (PPS) izražen u odnosu na prosjek Evropske unije	TBA 1 2 3	TBA 1 2 3	Evropska komisija Eurostat	Nije primjenjivo
Ishod 1 Zapošljavanje	1. Povećane su mogućnosti zapošljavanja mladih, žena na selu i teže zapošljivih kategorija	1.1 Broj implementiranih programa (razvrstano po vrsti i uzimajući u obzir mogućnosti u oblasti zelene i cirkularne ekonomije) 1.2 Broj nezaposlenih mladih, seoskih žena i teže zapošljivih kategorija koji su koristili pomoć (razvrstano po svakoj kategoriji)	1.1 - 0 1.2 - 0	1.1 - 7 1.2 - 1000	Administrativni podaci BHAS (podaci o mladima) Podaci javnih službi za zapošljavanje Projektni izvještaj o sprovedenim analizama	Poboljšanje zdravstvene situacije u Evropi i ostatku svijeta tokom druge polovine 2021. godine omogućit će postepeni oporavak ekonomske aktivnosti. Usvojene vladine mjere za COVID-19 imaju potencijal da povrate vitalnost privrede i ublaže negativan socio-ekonomski utjecaj pandemije.
Ishod 2 Socijalna zaštita	2. Poboljšana socijalna inkluzija ranjivih ciljnih grupa a unaprijeđena rodna ravnopravnost	2.1 Poboljšan broj standardiziranih i licenciranih socijalnih usluga u zajednici, kao što su prevencija, porodični modeli brige, podrška mladima koji napuštaju okvire državne brige, Romima, manjinama 2.2 Broj podržanih socijalnih mjera Akcionog plana za Rome 2021-2025 2.3 Broj političkih inicijativa u pravcu eliminacije rodne diskriminacije/pristrasnosti na poslu, rodnih stereotipa u udžbenicima i obrazovnim materijalima i ka izmjenama i dopunama porodičnih zakona.	2.1 - 0 2.2 - 0 2.3 - 0	2.1 - 25 2.2 - 5 2.3 - 5	Dostupni izvještaji o kvalitetu socijalnih standarda (Izveštaji inspekcije), izdate dozvole Projektni izvještaji Izveštaj o implementaciji Akcionog plana za Rome Izveštaj o provođenju Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine	Nadležne vlasti u Bosni i Hercegovini su se obavezale na unapređenje socijalne uključenosti ranjivih grupa i promoviranje rodne ravnopravnosti Lokalne vlasti i nevladine organizacije angažirane na implementaciji programa socijalne inkluzije i socijalne zaštite
Rezultat 1 vezano za Ishod 2 Zapošljavanje	1.1 Olakšana tranzicija mladih iz sistema obrazovanja, žena sa sela i kategorija teško zapošljivih na tržište rada	1.1.1 Broj mladih ljudi sa vještinama koje zahtijeva tržište rada, rodno izbalansirani i inkluzivni za kategorije teže zapošljivih (uključujući osobe sa invaliditetom) 1.1.2 Broj dalje razvijenih i uvedenih aktivnih mjera rada za određene grupe: mladi, žene iz ruralnih sredina, teško zapošljive kategorije (između ostalog, suprotstavljanje mogućnostima u oblasti zelene i cirkularne ekonomije) 1.1.3 Broj zaposlenih maturanata i mladih zaposlenih na poslovima koji odgovaraju njihovoj kvalifikaciji	1.1.1 - 0 1.1.2 - 0 1.1.3 - 0	1.1.1 - 1500 1.1.2 - 20 1.1.3 - 200	Administrativni podaci i izvještaji Zavoda za zapošljavanje Izveštaji inspekcije rada Nadležna ministarstva	ALMM dovoljno zanimljiva i korisna da privuče kandidate
Rezultat 1 vezano za Ishod 2 (Socijalna zaštita)	1.2. Ojačani kapaciteti centara za socijalni rad (CSR) za pružanje boljih usluga ranjivim zajednicama/općinskim službama socijalne zaštite/CSR	1.2.1 Broj izrađenih strateških dokumenata/akcionih planova koji se odnose na nove vrste socijalnih usluga u lokalnim zajednicama/općinske službe socijalne zaštite/CSR 1.2.2 Broj novih standarda socijalne zaštite zasnovanih na stvarnim potrebama razvijenih i implementiranih u lokalnim zajednicama/općinskim službama socijalne zaštite/CSR 1.2.3 Broj stručnog kadra u sistemu socijalne i dječije zaštite obučenog za savremeno pružanje usluga socijalne zaštite 1.2.4 Broj CSR i drugih ustanova socijalne zaštite sa poboljšanom infrastrukturom i opremom	1.2.1 - 0 1.2.2 - 0 1.2.3 - 0 1.2.4 - 0	1.2.1 - 5 1.2.2 - 5 1.2.3 - 300 1.2.4 - 51	Izveštaji nadležnih institucija (ministarstva i CSR); zvanični statistički podaci, Baza podataka sistema socijalne i dječije zaštite; Projektni izvještaji	Uspostavljeni kompetentni ljudski resursi

Rezultat 2 vezano za Ishod 2 (Socijalna zaštita)	1.3 Uspostavljen i/ili dodatno ojačan integrirani model socijalne zaštite na lokalnom nivou i vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite	1.3.1 Broj razvijenih i implementiranih lokalnih integriranih modela/akcionih planova socijalne zaštite 1.3.2 Nivo implementacije razvijenih lokalnih integriranih modela akcionih planova socijalne zaštite 1.3.3 Broj stručnog osoblja u sistemu socijalne i dječije zaštite čiji su kapaciteti ojačani u pogledu vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite 1.3.4 Broj uspostavljenih alternativnih usluga/objekata socijalne zaštite sa poboljšanom infrastrukturom i opremom 1.10.5 Broj korisnika u vaninstitucionalnim oblicima zbrinjavanja (hraniteljstvo i porodični model zbrinjavanja) 1.10.6 Broj mladih koji napuštaju javnu brigu uz podršku službi/ustanova/aktivnosti socijalne zaštite 1.10.7 Broj osnovanih fondova za alimentacije	1.3.1 -0 1.3.2 -0 1.3.3 -0 1.3.4 -0 1.3.5 -0 1.3.6 -0 1.3.7 -0	1.3.1 -40 1.3.2 -70% 1.3.3 -150 1.3.4 -50 1.3.5 -300 1.3.6 -200 1.3.7 -4	Izveštaji/podaci baze podataka SOTAC; Projektni izvještaji; Godišnji izvještaji centara za socijalni rad; Izvještaji o stanju prava djeteta u Bosni i Hercegovini	Dobra saradnja i koordinacija među ključnim zainteresiranim stranama
Rezultat 3 vezano za Ishod 2 (Socijalna zaštita)	1.4 Ojačani sistem inspekcije nadzora socijalne i dječije zaštite i kontrola službi	1.4.1 Broj novih inspektora u oblasti socijalne i dječije zaštite; 1.4.2 Broj obuka za inspektore	1.4.1 -0 1.4.2 -0	1.4.1 -20 1.4.2 -10		Uspostavljeni kompetentni ljudski resursi
Rezultat 4 vezano za Ishod 2 (Socijalna zaštita)	1.5 Poboľšan pristup uslugama društvene inkluzije i socijalno uključivanje Roma	1.5.1 Stopa pokrivenosti univerzalnim zdravstvenim osiguranjem među Romima 1.5.2 Stopa diskriminacije Roma (smanjenje %) 1.5.3 Stopa legaliziranih neformalnih naselja u kojima žive Romi (pad %) 1.5.4 Broj aktivnosti na podizanju svijesti romskih zajednica o štetnosti dječijih/prisilnih brakova na obrazovanje, zdravlje i razvoj djevojčica	1.5.1 -30% 1.5.2 -0 1.5.3 -0 1.5.4 -0	1.5.1 -95% 1.5.2 -9% 1.5.3 -30% 1.5.4 -2	Unapređenje kvaliteta sistema praćenja i nadzora Stopa legaliziranih neformalnih naselja u kojima žive Romi (pad %) Izveštaj o implementaciji Akcionog plana za Rome	
Rezultat 5 vezano za Ishod 2 (Socijalna zaštita)	1.6 Unaprijeđena ravnopravnost spolova u skladu sa ključnim prioritetima GAP-a Bosne i Hercegovine 2018.-2022. u zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj socijalnoj zaštiti	1.6.1 Broj političkih inicijativa usmjerenih na jačanje praćenja i izvještavanja o rodno zasnovanoj diskriminaciji, uznemiravanju, seksualnom uznemiravanju i mobingu na poslu. 1.6.2 Preporuke za reviziju udžbenika i obrazovnih materijala i izmjene i dopune kako bi se uklonili rodno stereotipni sadržaji uključeni u političke inicijative relevantnih vlasti. 1.6.3 Sprovedene javne kampanje za podsticanje dalje diverzifikacije obrazovnih izbora za djevojčice i dječake. 1.6.4 Izmjene i dopune porodičnih zakona kako bi se uključila definicija samohranih majki u skladu sa Istanbulskom konvencijom. 1.6.5 Broj aktivnosti na izradi Indeksa rodne ravnopravnosti za praćenje utjecaja rodne politike na svim nivoima i procjenu napretka ka rodnoj ravnopravnosti u svim oblastima.	1.6.1 -0 1.6.2 -0 1.6.3 -0 1.6.4 -0 1.6.5 -1	1.6.1 -3 1.6.2 -75% 1.6.3 -4 1.6.4 -75% 1.6.5 -4	Izveštaji o provođenju politike protiv diskriminacije i uznemiravanja. Izveštaji relevantnih obrazovnih vlasti. Projektni izvještaji.	

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o finansiranju

Za provedbu ove akcije predviđeno je zaključivanje sporazuma o finansiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativni period provedbe

Indikativni period provedbe ove akcije, tokom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3.1 i realizirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od datuma stupanja na snagu Sporazuma o finansiranju.

Produženja perioda provedbe mogu se dogovoriti sa službenikom Komisije odgovornim za odobravanje izmjenom ove Odluke o finansiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati poštivanje odgovarajućih pravila i postupaka EU za finansiranje trećih strana, uključujući

postupke revizije, prema potrebi, i usklađenost akcije s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Direktno upravljanje (Grantovi)

(a) Svrha granta/grantova

Ukoliko pregovori sa povjerenim subjektom ne uspiju, dio akcije "Ishod 1 – Zapošljavanje – Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih područja i teže zapošljivih kategorija" može se sprovesti u direktnom upravljanju kroz poziv za dostavljanje predloga projekata za grant u iznosu od EUR. 3,8 miliona;

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web stranici prevladava verzija iz SL

Ishod 2 akcije će se implementirati putem poziva za dostavljanje predloga projekata za grant (indikativni iznos od 6 miliona eura za rezultat 1 i 2, 4 miliona eura za rezultat 3, 6 miliona eura za rezultat 4 i 2 miliona eura za rezultat 5), sa osnovnim ciljem dalje izgradnje kapaciteta centara za socijalni rad (CSR), podrške uspostavljanju i jačanju integriranog modela socijalne zaštite na lokalnom nivou, kao i vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite. Akcija će također nastaviti podržavati napore za unapređenje društvene inkluzije osoba u ranjivim situacijama, s fokusom na Rome, samohrane majke, osobe s invaliditetom (OSI) i interno raseljena lica (IRL) i povratnike, kroz koherentan pristup, a istovremeno se bavi implementacijom Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine.

(b) Vrsta ciljanih aplikacija

Prihvatljivi aplikanti će biti međunarodne organizacije ili nevladine organizacije ili neprofitne organizacije koje su imale iskustvo u radu na nivou lokalne zajednice i koje su upravljale ugovorima o grantu slične veličine kao i jedan predmet rezultata ove Akcije pomenut pod tačkom (a).

(c) Opravdanost direktnog granta

Nije primjenjivo

(d) Izuzetak od neretroaktivnosti troškova

Nije primjenjivo

4.3.2. Direktno upravljanje (nagrada(e))

Nije primjenjivo

4.3.3. Direktno upravljanje (Nabavke)

Ukoliko pregovori sa povjerenim subjektom ne uspiju, dio akcije "Ishod 1 – Zapošljavanje – Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih područja i teže zapošljivih kategorija" može se sprovesti u direktnom upravljanju kroz ugovor o pružanju tehničke pomoći u iznosu od EUR 1,2 miliona;

4.3.4. Indirektno upravljanje s organizacijom države članice i/ili međunarodnom organizacijom

Predviđeno je da se sljedeći Ishodi implementiraju kroz indirektno upravljanje sa međunarodnom organizacijom ili organizacijom države članice:

Ishod 1 – Zapošljavanje - Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih sredina i teže zapošljivih kategorija

- Rezultat 1 – Omogućavanje tranzicije mladih iz obrazovnih sistema, žena sa sela i teško zapošljivih kategorija na tržište rada (5 miliona eura – tehnička pomoć i grantovi koji će biti distribuirani)

Ishod 2 - Socijalna zaštita: postojeće usluge socijalne zaštite su standardizirane i licencirane i društvena inkluzija ranjivih ciljnih grupa je poboljšana, a rodna ravnopravnost unaprijeđena

- Rezultat 1 – Jačanje kapaciteta CSR-a za pružanje boljih usluga ranjivim grupama;

- Rezultat 2 – Uspostavljen i/ili dodatno ojačan integrirani model socijalne zaštite na lokalnom nivou i vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite

- Rezultat 3 – Inspekcija i nadzor socijalne i dječje zaštite, sistem i kontrola usluga ojačani i standardizirani (tehnička pomoć i grantovi 10 miliona) – Program socijalne pomoći

- Rezultat 4 – Poboljšan pristup uslugama društvene inkluzije i društvene inkluzije Roma: Program pomoći Romima – tehnička pomoć i grant – 6 miliona eura

- Rezultat 5 – Unaprijeđenje rodne ravnopravnosti u skladu sa ključnim prioritetima GPA 2018.-2022. u zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj i socijalnoj politici – Program rodne pomoći – tehnička pomoć i grant – 2 miliona eura

Službe Komisije će koristiti sljedeće kriterije: a) finansijski i operativni kapacitet podnosioca zahtjeva; i b) tehnički kapacitet, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata; c) veliko iskustvo u vođenju velikih i složenih programa ili projekata vezanih za rezultate, d) veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata, e) stručnost u oblasti pregovora sa EU i dokumentovani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regionu, itd. f) Kriteriji koji se odnose na kvalitet koncepta, uključujući relevantnost; konzistentnost sa ciljevima, rezultatima i aktivnostima Akcije, g) očekivani utjecaj; h) održivost i isplativost.

Ako pregovori sa povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije se može provesti u indirektnom upravljanju sa drugim alternativnim subjektom kojeg će službe Komisije odabrati po istim kriterijima odabira. U slučaju da bi bilo potrebno zamijeniti predviđeni subjekt, službe Komisije mogu odabrati drugi zamjenski subjekt koristeći iste kriterije odabira navedene gore. Ako se subjekt zamjenjuje, odluka o njegovoj zamjeni mora biti obrazložena. Ako pregovori sa povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se implementirati u direktnom upravljanju u skladu sa modalitetima implementacije navedenim u odjeljcima 4.3.1 i 4.3.3

4.3.5. Indirektno upravljanje sa IPA III korisnikom

Nije primjenjivo

4.3.6. Doprinos <naziv relevantne regionalne investicione platforme >

Nije primjenjivo

4.3.7. EFSD+ operacije pokrivene budžetskim garancijama

Nije primjenjivo

4.3.8. Promjene iz indirektnog u direktni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija))

Implementacija u okviru Direktnog upravljanja (ugovori o uslugama za tehničku pomoć i grantove) može se koristiti kao alternativni modalitet za dio ove akcije koji se planira implementirati u indirektnom upravljanju, u slučaju da se ovaj preferirani modalitet ne može implementirati zbog okolnosti izvan Kontrole Komisije. Ako pregovori sa povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove radnje može se implementirati u direktnom upravljanju na sljedeći način:

1) Ishod 1 – Zapošljavanje - Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih područja i teže zapošljivih kategorija; Ako pregovori sa povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se implementirati u direktnom upravljanju u skladu sa modalitetima implementacije navedenim u odjeljcima 4.3.1 Grantovi i 4.3.3 Direktna nabavka (ugovor o uslugama tehničke pomoći): Rezultat 1 – Omogućavanje tranzicije mladih ljudi iz obrazovnih sistema, žena iz ruralnih područja i teško zapošljivih kategorija na tržištu rada: 3,8 miliona eura za grantove i 1,2 miliona eura za ugovor o uslugama tehničke pomoći;

2) Ishod 2 – Socijalna zaštita - Ako pregovori sa povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se implementirati u direktnom upravljanju u skladu sa modalitetima implementacije navedenim u odjeljku 4.3.1 Grantovi (indikativni iznos od 6 miliona eura za rezultat 1 i 2, 4 miliona eura za rezultat 3, 6 miliona eura za rezultat 4 i 2 miliona eura za rezultat 5).

4.4. Obim geografske podobnosti za nabavku i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za učešće u postupcima nabavke i dodjele grantova i u pogledu porijekla nabavke kako je utvrđeno u osnovnom aktu

i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na osnovu hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (član 28(10) NDICI-Uredba o globalnoj Evropi).

4.5. Indikativni budžet

Komponente indikativnog budžeta	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identifikovanoj valuti
Metode provedbe – upor. s odjeljkom 4.4		
Ishod 1 - Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih područja i teže zapošljivih kategorija, koje se sastoje od		
Indirektno upravljanje s međunarodnom organizacijom ili organizacijom države članice upor. s odjeljkom 4.3.4	5 000 000	Nije primjenjivo
Ishod 2 - Socijalna zaštita: Postojeće usluge socijalne zaštite standardizirane i licencirane, poboljšana društvena inkluzija ranjivih ciljnih grupa, unaprijeđena rodna ravnopravnost, koju čine		
Indirektno upravljanje s međunarodnom organizacijom ili organizacijom države članice upor. s odjeljkom	18 000 000	Nije primjenjivo
Evaluacija – upor. s odjeljkom 5.2 Revizija – upor. s odjeljkom 5.3	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost – upor. s odjeljkom 6	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđeni troškovi	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo
Ukupno	23 000 000	

4.6. Organizaciona struktura i odgovornosti

Ovo je multisektorska akcija, koja se sastoji od podsektorske ciljane pomoći u sljedeće tri oblasti podrške: (i) zapošljavanje, (ii) obrazovanje i (iii) socijalni sektor. Aranžmani za implementaciju treba da budu napravljeni u tri sektora, sa jasno definiranim odgovornostima kako bi se osiguralo potpuno postizanje indikatora akcije. Za sva tri sektora, pogledajte Opis glavnih sudionika u odjeljku 2.2. za detaljan pregled sistema koordinacije. U suštini, Akcija će koristiti međuinstitucionalni metod rada za usmjeravanje pružanja podrške.

U realizaciju predloženih aktivnosti bit će uključene i druge relevantne nadležne institucije, pored glavnih korisnika. Ukoliko bude potrebno, u realizaciju će se uključiti i dodatne institucije i organizacije relevantne za realizaciju planiranih aktivnosti. U skladu sa standardnom praksom, u početnoj fazi implementacije projekta bit će uspostavljen Upravni odbor koji će nadgledati napredak u implementaciji aktivnosti. Nadalje, po potrebi će se formirati dodatne tehničke radne grupe stručnjaka: predstavnici institucija ili organizacija za određene zadatke i aktivnosti. S obzirom na veliki broj institucija u sektoru, kao i obiman broj aktivnosti, Upravni odbori će biti u središtu obezbjeđivanja efikasnosti i efektivnosti implementacije ove akcije. Bit će identifikovana uloga svake gore definirane strukture kako bi se izbjeglo preklapanje vođstva i potencijalni sukob.

Sektor zapošljavanja: Sistemi koordinacije, kao što je navedeno u odjeljku 2.2. su isti sistemi koordinacije koji će se koristiti za koordinaciju aktivnosti predviđenih ovom akcijom.

Od ključnog značaja bit će da se sve aktivnosti provode usklađenim i dosljednim mjerama na svim nivoima širom Bosne i Hercegovine. Socijalni sektor: Koordinacija u socijalnom sektoru ostaje izazov, ali određena koordinacija postoji kao što je navedeno u odjeljku 2.2. Morat će se na vrijeme uložiti dodatni naponi da se poboljša ova koordinaciju kako bi se omogućilo da se koristi za uspješnu implementaciju ove akcije. Kao dio svog prerogativa realizacije budžeta i radi zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija će sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja koje su uspostavljene za upravljanje provedbom aktivnosti.

4.7. Preduvjeti

Nije primjenjivo

5. MJERENJE UČINKA

5.1. Praćenje i izvještavanje

Praćenje implementacije ove Akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti partnera za provedbu i operativnog rukovodioca u EU. Oba tipa internog praćenja sprovesti će se na inkluzivan način, uključujući ključne zainteresirane strane. Različite odgovornosti za ovaj dvostruki interni nadzor su sljedeće:

- Praćenje od strane partnera za provedbu imat će za cilj prikupljanje i analizu podataka kako bi se informiralo o napretku ka postizanju planiranih rezultata da bi se podstakli procesi donošenja odluka na nivou upravljanja akcijom i izvještavalo o korištenju resursa.

- Praćenje operativnog rukovodioca u EU imat će za cilj dopunu monitoringa partnera za provedbu, posebno u ključnim trenucima ciklusa akcije. Također će imati za cilj osiguravanje dobrog praćenja preporuka vanjskog praćenja i informiranje rukovodstva EU. Ovo praćenje bi moglo imati različite oblike (sastanci sa implementacionim partnerima, upravni odbori za akciju, provjere na licu mjesta), o čemu će se odlučivati na osnovu specifičnih potreba i raspoloživih resursa.

Uspostavit će se Interni sistem(i) za praćenje Akcije zasnovan(i) na rezultatima i bit će u funkciji omogućavanja sistemskog i pažljivog praćenja svih definiranih pokazatelja kako bi se osiguralo njihovo potpuno ostvarivanje. Interni monitoring treba da provodi osoblje sa certificiranim kompetencijama u domenu praćenja i evaluacije. S obzirom na specifičnu prirodu pomoći koja će biti pružena u okviru ove akcije, odnosno za ubrzanje zapošljavanja, obrazovanja i socijalnih reformi u Bosni i Hercegovini i socio-ekonomskog oporavka nakon krize izazvane pandemijom Covid-19, posebna pažnja će se posvetiti i pažljivom praćenju svih relevantnih ekonomskih i političkih dešavanja, koja mogu utjecati na rezultate mjerene kroz pokazatelje. Osnova za sistem praćenja je LFM Akcije sa svojim osnovnim pokazateljima za specifične Ishode i Rezultate. LFM će se koristiti kao alat za upravljanje. Svrha praćenja će biti, između ostalog, prilagođavanje i revizija rezultata, aktivnosti i nivoa pokazatelja, ukoliko postoji potreba, kako bi se efektivno postigli očekivani ishodi.

Očekuje se da će implementacioni partneri za Ishode 1 i 6 biti odgovorni za praćenje implementacije aktivnosti, u bliskoj saradnji sa zainteresiranim stranama. Nadalje, može se uspostaviti određeni broj struktura za olakšavanje praćenja uspjeha grant šema koje će biti obezbjeđene. Posjete na terenu se smatraju posebno važnim u ovom pogledu. Za Ishode 4 i 5 institucionalna struktura korisnika će biti odgovorna za praćenje. Uloga Upravnog odbora će također olakšati koordinaciju napora praćenja, kao i strateško usmjeravanje, ako se pojave bilo kakvi problemi u vezi s rezultatima Akcije, mjereno kroz pokazatelje. Članove će imenovati odgovarajuća ministarstva kao vodeće sektorske aktore.

Komisija se može osloniti na statističke sisteme, službene podatke i postojeće okvire praćenja za uključivanje u politički dijalog i informiranje o odlukama o općim uvjetima i pokazateljima varijabilnih tranši (uključujući raščlanjivanje po spolu i druge relevantne stepene granularnosti), u ograničenoj mjeri, s obzirom na postojeće stanje u Bosni i Hercegovini.

5.2. Evaluacija

Imajući u vidu važnost Akcije, srednjoročne i konačne evaluacije će se izvršiti za sve tri komponente ove Akcije putem nezavisnih konsultanata ili preko partnera za provedbu, kojeg je ugovorila Komisija. Srednjoročna evaluacija će biti sprovedena u svrhu učenja, posebno kako bi se upotpunila specifičnim aspektima koji se mogu istaknuti, kao što je namjera da se pokrene druga faza akcije. Konačna evaluacija će se provesti u svrhu odgovornosti i učenja, uključujući i reviziju politike.

Komisija obavještava provedbenog partnera najmanje 3 mjeseca unaprijed o datumima predviđenim za evaluacijske misije. Evropska komisija će formirati Referentnu grupu sastavljenu od predstavnika glavnih sudionika na nivou EU i na nacionalnom nivou (predstavnici vlade, organizacija civilnog društva itd.). Ako bude potrebno, bit će pozvani i drugi donatori da se pridruže. Provedbeni partner će efikasno i djelotvorno saradivati sa stručnjacima za evaluaciju, te im između ostalog osigurati sve potrebne informacije i dokumentaciju, kao i pristup projektnim prostorijama i aktivnostima. Izveštaji o evaluaciji podijelit će se sa zemljom partnerom i drugim ključnim sudionicima u skladu s najboljom praksom širenja evaluacije. Provedbeni partner i Komisija analiziraju zaključke i preporuke evaluacija i, prema potrebi, u dogovoru s partnerskom zemljom, zajednički odlučuju o daljim radnjama koje treba poduzeti i svim potrebnim prilagođavanjima, uključujući, ako je naznačeno, preusmjeravanje projekta. Evaluacije će se finansirati drugom odlukom.

5.3. Revizija i verifikacija

Ne dovodeći u pitanje obaveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove Akcije, Komisija može, na osnovu procjene rizika, ugovoriti nezavisnu reviziju ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma. Revizije i verifikacije će se finansirati drugom odlukom.

6. KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost finansiranja od strane EU i saopštenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obaveza za sve Akcije koje finansira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primaoci sredstava EU moraju priznati porijeklo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe podrška dobijena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i
- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi sa reformama vezanim za PAR), izvođači radova i korisnici twinning grantova. Odgovarajuće ugovorne obaveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o finansiranju, ugovore o nabavci i twinning grantu.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim grupama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu Akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje direktno provode službe Evropske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Evropska komisija i Delegacije i uredi EU treba da budu u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebno u pogledu narativa komunikacije i glavnih poruka.

7. ODRŽIVOST

Dugoročni obim koristi od održivosti, kao što je nivo vlasništva korisnika, njihovi institucionalni upravljački kapaciteti, bit će ocijenjeni kao izvodljivi, a dalji detalji će se razvijati u procesu definiranja projektnog zadatka. Nadalje, s obzirom na to da je Akcija djelimično osmišljena tako da riješi ogroman finansijski jaz sa kojim se Bosna i Hercegovina suočava, vlasti Bosne i Hercegovine nisu u poziciji da obezbijede bilo kakva dodatna sredstva za Akciju. Neizbjegno je da li će same institucije korisnice biti u poziciji da namijene bilo kakva značajna sredstva za održavanje rezultata kada se Akcija završi.

Stoga je od najveće važnosti ponovo razmotriti pitanja održivosti tokom praćenja implementacije Akcije, idealno već tokom prve srednjoročne evaluacije. Bez obzira na to, postoji određeni broj predviđenih rezultata u okviru Ishoda gdje će se osigurati održivost aktivnosti. Konkretnije, Rezultat 1 u okviru Ishoda 2, između ostalog, fokusira se na izgradnju kapaciteta javnih službi za zapošljavanje koje će u pravilu poboljšati njihove srednjoročne institucionalne kapacitete. Rezultati 1 i 2 u okviru Ishoda 6 fokusiraju se na dalju izgradnju kapaciteta socijalnih usluga koje omogućavaju da budu u poziciji da podrže najugroženije grupe u društvu nakon pandemije, uz istovremeno jačanje i poboljšanje njihovih institucionalnih kapaciteta upravljanja i vlasništva u srednjem roku. Ishod 3 usmjeren je na dalje jačanje kapaciteta institucija nadležnih za harmonizaciju pravne tečevine u oblasti zdravlja i sigurnosti na radu, kako bi se obezbijedilo dalje odgovarajuće usklađivanje i učešće u procesu evropskih integracija.

DODATAK II – OPĆI USLOVI

Sadržaj

Prvi dio: Odredbe primjenjive na aktivnosti za koje je Korisnik programa IPA III ugovorno tijelo prema IMBC-u 2

Član 1 – Opće odredbe 2

Član 1a – Nabavka i dodjela grantova 2

Član 1b – Isključenje i administrativne sankcije 4

Član 2 – Komunikacija i vidljivost 4

Član 3 – Ex-ante i ex-post kontrole postupaka dodjele grantova i postupaka nabavke, te ex-post kontrole ugovora i grantova koje provodi Komisija 4

Član 4 – Bankovni računi, računovodstveni sistemi i priznati troškovi 5

Član 5 – Odredbe o plaćanjima od strane Komisije Korisniku programa IPA III 6

Član 6 – Prekid plaćanja 7

Član 7 – Povrat sredstava 7

Član 7a – Finansijske ispravke i zatvaranje 7

Drugi dio: Odredbe primjenjive na budžetsku podršku 8

Član 8 – Regulatorni dijalog 8

Član 9 – Provjera uslova i isplata 8

Član 10 – Transparentnost budžetske podrške 8

Član 11 – Povrat budžetske podrške 8

Treći dio: Odredbe primjenjive na ovaj sporazum o finansiranju u cjelini, bez obzira na način provođenja 9

Član 12 – Period izvršenja, operativni period provođenja i rok ugovaranja 9

Član 13 – Dozvole i ovlaštenja 10

Član 14 – Zahtjevi za izvještavanje 10

Član 15 – Prava intelektualnog vlasništva 10

Član 16 – Konsultacije između Korisnika programa IPA III i Komisije 10

Član 17 – Izmjene i dopune ovog sporazuma o finansiranju 10

Član 18 – Obustava ovog sporazuma o finansiranju 11

Član 19 – Raskid ovog sporazuma o finansiranju 12

Član 20 – Mjerodavno pravo, rješavanje sporova 12

Član 21 – Mjere ograničavanja EU 13

Prvi dio: Odredbe primjenjive na aktivnosti za koje je Korisnik programa IPA III ugovorno tijelo prema IMBC-u

Član 1 – Opće odredbe

(1) Svrha prvog dijela je utvrditi pravila za provođenje povjerenih zadataka izvršenja budžeta kako je opisano u Dodatku I, te definirati prava i obaveze Korisnika programa IPA III, odnosno Komisije u izvršavanju tih zadataka.

Prvi dio primjenjuje se na zadatke izvršenja budžeta povjerene Korisniku programa IPA III koji se odnose samo na doprinos Unije ili u kombinaciji sa sredstvima Korisnika programa IPA III ili sredstvima treće strane, u slučaju da se takva sredstva provode u zajedničkom sufinansiranju.

(2) Korisnik programa IPA III ostaje odgovoran za ispunjavanje obaveza propisanih Sporazumom o finansiranju i Okvirnim sporazuma o finansijskom partnerstvu (FFPA – Financial Framework Partnership Agreement). U skladu s članom 6, članom 18, članom 19. i članom 21, Komisija zadržava pravo prekinuti plaćanja, te obustaviti i/ili raskinuti ovaj ugovor o finansiranju.

(3) Korisnik programa IPA III dužan je poštovati minimalnu stopu svog doprinosa navedenu u Dodatku I. U slučaju doprinosa i Korisnika programa IPA III i Unije, doprinos Korisnika programa IPA III stavlja se na raspolaganje u isto vrijeme kad i odgovarajući doprinos Unije.

(4) U svrhu primjene člana 25. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu o zaštiti podataka, lični podaci su:

- obrađeni zakonito, pošteno i na transparentan način u odnosu na vlasnika podataka;
- prikupljeni za određene, izričite i legitimne svrhe i ne smiju se dalje obrađivati na način koji je nespojiv s tim svrhama;
- odgovarajući, relevantni i ograničeni na ono što je potrebno u odnosu na svrhe za koje se obrađuju;
- tačni i, prema potrebi, ažurirani;
- obrađeni na način koji osigurava odgovarajuću sigurnost ličnih podataka i
- čuvani u obliku koji omogućava identifikaciju vlasnika podataka ne duže nego što je potrebno za svrhe za koje se lični podaci obrađuju.

Lični podaci uključeni u dokumente koje će čuvati Korisnik IPA III u skladu sa stavom 2. člana 1.a moraju se izbrisati nakon što isteknu rokovi navedeni u tom stavu.

Član 1.a – Nabavka i dodjela grantova

(1) Ne dovodeći u pitanje član 18, stav 5. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, zadaci iz stava 1. člana 1, Korisnik programa IPA III provodi u skladu s postupcima i standardnim dokumentima koje utvrđuje i objavljuje Komisija za dodjelu ugovora o nabavci i dodjeli grantova u vanjskim aktivnostima, posebno u skladu s praktičnim vodičem o ugovornim postupcima za vanjska djelovanja Evropske unije (PRAG – Commission for the award of procurement and grant contracts in external actions), na snazi u vrijeme pokretanja

predmetnog postupka, kao i u skladu s potrebnim standardima vidljivosti i komunikacije iz člana 2, stava 2.

Korisnik programa IPA III provodi postupke nabavke i dodjele grantova, sklapa ugovore koji iz njih proizilaze i osigurava da svi relevantni dokumenti za revizorski trag budu na jeziku ovog ugovora o finansiranju.

(2) Ne dovodeći u pitanje član 49. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, Korisnik programa IPA III će čuvati sve relevantne finansijske i ugovorne popratne dokumente od datuma stupanja na snagu ovog ugovora o finansiranju ili od ranijeg datuma u slučaju postupka nabavke, poziva za dostavu prijedloga ili je postupak direktne dodjele grantova pokrenut prije stupanja na snagu ovog ugovora o finansiranju, pet godina od datuma zatvaranja programa. Korisnik programa IPA III dužan je posebno voditi sljedeće:

- (a) Postupci nabavke
 - (i) Najave javnog konkursa s dokazom objave najave nabavke i sve ispravke;
 - (ii) Imenovanje komisije za uži izbor;
 - (iii) Izvještaj o užem izboru (uključujući dodatke) i prijave;
 - (iv) Dokaz o objavljivanju obavještenja o užem izboru;
 - (v) Pisma kandidatima koji nisu ušli u uži izbor;
 - (vi) Poziv za dostavljanje ponuda ili slično;
 - (i) (vii) Tenderske dokumente koji uključuju dodatke, pojašnjenja, zapisnike sa sastanaka, dokaze o objavljivanju;
 - (ii) Imenovanje komisije za procjenu ponuda;
 - (ix) Izvještaj o otvaranju ponuda, uključujući dodatke;
 - (x) Izvještaj o procjeni/pregovorima, uključujući dodatke i primljene ponude¹;
 - (xi) Pismo obavještenja;
 - (xii) Prateće pismo za dostavljanje ugovora;
 - (xiii) Pisma neuspješnim kandidatima;
 - (xiv) Obavještenje o dodjeli/poništanju, uključujući dokaz o objavi;
 - (xv) Potpisane ugovore, izmjene i dopune, ispravke, izvještaje o provođenju i relevantnu korespondenciju.
- (b) Za pozive za dostavljanje prijedloga i direktnu dodjelu grantova
 - (i) Imenovanje komisije za procjenu prijedloga;
 - (ii) Otvaranje i administrativni izvještaji uključujući dodatke i primljene prijave²;
 - (iii) Pisma uspješnim i neuspješnim kandidatima nakon procjene sažetka;
 - (iv) Izvještaj o procjeni sažetka;
 - (v) Izvještaj o procjeni čitave prijave ili izvještaj o pregovaračkom postupku s relevantnim dodacima;
 - (vi) Provjeru prihvatljivosti i prateću dokumentaciju;
 - (vii) Pisma uspješnim i neuspješnim podnosiocima zahtjeva s odobrenim rezervnim listama nakon potpune procjene prijave;
 - (viii) Prateće pismo za dostavljanje ugovora o grantu;
 - (ix) Obavještenje o dodjeli/poništanju, uključujući dokaz o objavi;
 - (x) Potpisane ugovore, izmjene i dopune, ispravke i relevantnu korespondenciju.

Osim toga, finansijski i ugovorni dokumenti iz stavova 2.(a) i 2.(b) bit će dopunjeni svim relevantnim popratnim dokumentima kako se zahtijevaju postupcima iz stava 1, kao i svom relevantnom dokumentacijom koja se odnosi na plaćanja, povrate i operativne troškove, na primjer izvještaje o

¹ Eliminacija neuspješnih ponuda pet godina nakon završetka postupka nabavke.

² Eliminacija neuspješnih prijava tri godine nakon zatvaranja postupka dodjele granta.

projektima i provjerama na licu mjesta, prihvatanje robe i radova, garancije, jemstva, izvještaji nadzornih inženjera.

(3) Operacije koje sufinansira Unija u okviru Programa također mogu dobiti sredstva od međunarodne organizacije, države članice, treće zemlje ili regionalne organizacije.

Član 1b – Isključenje i administrativne sankcije

(1) Prilikom primjene postupaka i standardnih dokumenata koje je utvrdila i objavila Komisija za dodjelu ugovora o nabavci i ugovora o grantu, Korisnik programa IPA III u skladu s tim obezbjeđuje da se ugovor o nabavci ili grantu finansiran od strane EU ne dodijeli privrednom subjektu niti podnosiocu zahtjeva za dodjelu granta ukoliko se taj privredni subjekt ili podnosilac zahtjeva za dodjelu granta ili osoba s ovlaštenjem zastupanja, donošenja odluka ili kontrolom nad njim, nalazi u nekoj od situacija za isključenje kako je predviđeno odgovarajućim procedurama i standardnim dokumentima Komisije.

(2) Vodeći korisnik programa IPA III dužan je odmah obavijestiti Komisiju kada je kandidat, ponudilac ili podnosilac zahtjeva u situaciji isključenja iz stava (1), ili je počinio nepravilnosti i prevaru kako je definirano u članu 51, stavu 5. FFPA, ili je pokazao značajne nedostatke u ispunjavanju glavne obaveze u provođenju zakonske obaveze koja se finansira iz budžeta Unije.

(3) Vodeći korisnik programa IPA III uzima u obzir podatke sadržane u Sistemu ranog otkrivanja i isključenja (EDES) Komisije prilikom dodjele ugovora o nabavci i grantu. Pristup informacijama može se obezbijediti putem tačke (tačaka) za vezu ili putem savjetovanja koristeći se sljedećim sredstvima: (Evropska komisija, Glavna uprava za budžet, računovođa Komisije, M015, B-1049 Brisel, Belgija i e-mailom na BUDG-C01-EXCL-DB@ec.europa.eu s kopijom na adresu Komisije navedenu u članu 3. Posebnih uslova). Svaki ugovor ili grant sklopljen s izvođačem ili korisnikom granta koji je u situaciji isključenja u trenutku sklapanja ugovora isključuju se iz finansiranja Unije i može se primijeniti mehanizam finansijskih korekcija u skladu s članom 7.a.

(4) Ako korisnik programa IPA III postane svjestan situacije isključenja iz stava 1. u provođenju zadataka opisanih u Dodatku I, Korisnik programa IPA III će, prema uslovima svog nacionalnog zakonodavstva, nametnuti privrednom operateru ili podnosiocu zahtjeva za grant, odbijanje iz datog postupka i isključenje iz budućih postupaka nabavke ili dodjele granta. Korisnik programa IPA III također može nametnuti finansijsku kaznu proporcionalnu vrijednosti dotičnog ugovora. Odbijanja, isključenja i/ili finansijske kazne izriču se nakon akuzatornog postupka kojim se dotičnoj osobi obezbjeđuje pravo na odbranu. Korisnik programa IPA III dužan je obavijestiti Komisiju u skladu sa stavom (2) ovog člana.

Član 2 – Komunikacija i vidljivost

(1) U skladu s članom 24. odgovarajućih FFPA, Korisnici programa IPA III poduzimaju potrebne mjere kako bi obezbijedili vidljivost finansiranja EU za aktivnosti koje su im povjerene, te pripremaju koherentan plan aktivnosti komunikacije i vidljivosti, koji će biti dostavljen Komisiji na dogovor u roku od 2 mjeseca od stupanja na snagu ovog sporazuma o finansiranju.

(2) Ove aktivnosti komunikacije i vidljivosti moraju biti u skladu s Priručnikom za komunikaciju i vidljivost za vanjske aktivnosti EU koji je utvrdila i objavila Komisija, a koji je na snazi u vrijeme aktivnosti.

Član 3 – Ex-ante i ex-post kontrole postupaka dodjele grantova i postupaka nabavke, te ex-post kontrole ugovora i grantova koje provodi Komisija

(1) Komisija može provoditi ex-ante kontrole postupaka dodjele za nabavke i grantove za sljedeće faze:

(a) odobrenja obavještenja o ugovoru za nabavku i njihove izmjene;

(b) odobrenja tenderske dokumentacije i smjernica za podnosiocima zahtjeva za grantove;

(c) odobrenje sastava Odbora za ocjenjivanje;

(d) odobravanje evaluacijskih izvještaja, odluka o odbijanju i dodjeli¹;

(e) odobrenje ugovornih dosjea i dodataka ugovorima.

(2) U smislu ex-ante kontrola, Komisija odlučuje o:

(a) provođenju ex-ante kontrola svih spisa, ili

(b) provođenju ex-ante kontrola odabranih spisa, ili

(c) potpunom odustajanju od ex-ante kontrola.

(3) Ako Komisija odluči izvršiti ex-ante kontrole u skladu sa stavom 2. tačke (a) ili (b), ona vodećeg korisnika programa IPA II izvještava o dokumentima izabranim za ex-ante kontrole. Ovaj korisnik programa IPA II, nakon obavještenja o tome koji je dokument izabran za ex-ante kontrolu, Komisiji dostavlja svu potrebnu dokumentaciju i informacije, a najkasnije u vrijeme dostavljanja obavještenja o ugovoru ili smjernica za podnosiocima zahtjeva za objavljivanje.

(4) Komisija može odlučiti o provođenju ex-post kontrola postupaka dodjele koji nisu bili podvrgnuti ex-ante kontroli (u roku od 6 mjeseci od potpisivanja ugovora).

(5) Komisija može odlučiti izvršiti ex-post kontrole, uključujući revizije i kontrole na licu mjesta, u bilo kojem trenutku na svim ugovorima ili grantovima koje je dodijelio vodeći korisnik programa IPA III koji proizilaze iz ovog sporazuma o finansiranju. Ovaj korisnik programa IPA III stavlja na raspolaganje svu potrebnu dokumentaciju i informacije Komisiji nakon što ga se obavijesti da je spis odabran za ex-post kontrolu. Komisija može ovlastiti osobu ili subjekt da u njezino ime provodi ex-post kontrole.

Član 4 – Bankovni računi, računovodstveni sistemi i priznati troškovi

(1) Nakon stupanja na snagu ovog sporazuma o finansiranju, Računovodstveno tijelo i Posredničko tijelo za finansijsko upravljanje vodećeg korisnika programa IPA III za program prekogranične saradnje otvorit će najmanje jedan bankovni račun denominiran u eurima po godišnjoj dodjeli. Ukupni bankovni saldo za program prekogranične saradnje zbir je salda na svim bankovnim računima programa koje ima Računovodstveno tijelo i sva učestvujuća Posrednička tijela za finansijsko upravljanje u vodećem korisniku programa IPA III. Izvještavanje o svim bankovnim računima povezanim sa svakim programom bit će evidentirano putem IPA-APP-a².

(2) Vodeći korisnik programa IPA III priprema i Komisiji dostavlja planove predviđanja isplata po godišnjoj dodjeli za vrijeme trajanja perioda provođenja programa prema predlošku iz tačke (d) Dodatka III. Ova se predviđanja ažuriraju i dostavljaju sa svakim zahtjevom za isplatu sredstava iz člana 5, stav 1. i člana 5, stav 3, s godišnjim finansijskim izvještajem iz člana 14, stav 2. i s predviđanjem vjerovatnih zahtjeva za isplatu iz člana 33, stav 3. FFPA. Planovi predviđanja isplate zasnivaju se na stvarnim i realnim potrebama, te moraju biti

¹ Za ugovore o uslugama ovaj korak uključuje ex-ante kontrole u vezi s odobravanjem užeg izbora.

² IPA-APP je namjenska IT-aplikacija koju je razvila DG NEAR kako bi zamijenila iPerseus koji je bio alat korišten za praćenje provođenja pretprijetnih fondova pod indirektnim upravljanjem od strane zemalja korisnica (IMBC).

potkrijepljeni dokumentiranom detaljnom analizom (uključujući planirano ugovaranje i raspored plaćanja po ugovoru) koja će biti dostupna Komisiji na zahtjev.

(3) Početni plan predviđanja isplata sadrži sažeta godišnja predviđanja isplata po godišnjoj dodjeli za cijeli period provođenja i mjesečna predviđanja isplata za prvih dvanaest mjeseci programa prekogranične saradnje. Naknadni planovi sadržavat će sažeta godišnja predviđanja isplata po godišnjoj dodjeli za preostali dio perioda provođenja Programa prekogranične saradnje i mjesečna predviđanja isplata za sljedećih četrnaest mjeseci.

(4) Vodeći korisnik programa IPA III dužan je uspostaviti i održavati računovodstveni sistem u skladu s klauzulom 4(3)(a) Dodatka A FFPA, koji će sadržavati barem podatke za ugovore kojima se upravlja u okviru programa prekogranične saradnje naveden u Dodatku IV.

(5) U skladu s članom 57, stav 2. FFPA, troškovi priznati u računovodstvenom sistemu koji se vodi prema stavu 4. moraju nastati, biti prihvaćeni i plaćeni i odgovarati stvarnim troškovima dokazanim popratnim dokumentima, a upotrebljavat će se kada je to prikladno za odobravanje avansne isplate koju plaća vodeći korisnik programa IPA III u okviru lokalnih ugovora.

Član 5 – Odredbe o plaćanjima od strane Komisije Korisniku programa IPA III

(1) Svaki zahtjev za avansno plaćanje mora sadržavati izjavu o izdacima za program, uključujući ugovorene iznose, isplaćene i priznate troškove.

(2) Prva avansna isplata odnosi se na 100% predviđenih isplata za prvu godinu predviđenog plana isplata u skladu s članom 4, stavom 2. Ovaj zahtjev za avansno plaćanje mora biti potkrijepljen bankovnim punomoćima za sve bankovne račune programa, ako je primjenjivo.

(3) Vodeći korisnik programa IPA III podnijet će naknadne zahtjeve za avansne isplate kada ukupni bankovni saldo za program padne ispod predviđenih isplata za sljedećih pet mjeseci programa.

(4) Svaki zahtjev za dodatno avansno plaćanje mora sadržavati:

a) bankovni saldo za program na krajnji datum zahtjeva;
b) ažurirane bankovne punomoći za sve bankovne račune Programa, ako je primjenjivo;

c) predviđanje isplate za program za sljedećih četrnaest mjeseci na krajnji datum zahtjeva kako je navedeno u članu 4, stav 2;

d) izvještavanje u IPA-APP.

e) Vodeći korisnik programa IPA III može zatražiti za svako sljedeće avansno plaćanje iznos ukupnih isplata predviđenih za četrnaest mjeseci nakon krajnjeg datuma zahtjeva, umanjen za salda navedena u stavu 4(a) na krajnji datum zahtjeva za isplatu sredstava, uvećan za bilo koji iznos koji je finansirao Korisnik programa IPA III prema stavu 6, a koji još nije nadoknađen.

Komisija zadržava pravo smanjenja svake sljedeće avansne isplate ako ukupni bankovni saldo vodećeg korisnika programa IPA III u okviru ovog programa premaši predviđenu isplatu za sljedećih četrnaest mjeseci.

f) Ako je plaćanje smanjeno prema stavu 5, vodeći korisnik programa IPA III mora finansirati program iz vlastitih sredstava do iznosa smanjenja. Vodeći korisnik programa IPA III tada može zatražiti povrat tog finansiranja kao dio sljedećeg zahtjeva za isplatu sredstava kako je navedeno u stavu 5.

g) Shodno članu 33, stav 1. FFPA, Komisija zadržava pravo obrađivati djelimična plaćanja u okviru raspoloživih

sredstava. Nakon što sredstva ponovo budu dostupna, Komisija odmah obrađuje isplatu preostalog iznosa.

h) Komisija ima pravo povrata prekomjernih sredstava na banci koja su ostala neiskorištena duže od dvanaest mjeseci. Prije korištenja ovog prava, Komisija će pozvati vodećeg korisnika programa IPA III da navede razloge za kašnjenje u isplati sredstava i da dokaže stalnu potrebu za njima u sljedeća dva mjeseca.

i) Kamate nastale na bankovnim računima korištenim za ovaj program ne pripadaju Komisiji.

j) U skladu s članom 33, stav 4. FFPA, kada Komisija prekine rok za zahtjev za isplatu za više od dva mjeseca, vodeći korisnik programa IPA III može zatražiti odluku Komisije o tome treba li nastaviti prekid roka.

k) Ovjereni završni izvještaj o izdacima iz člana 36, stav 1, tačka (a) FFPA dostavlja NAO najkasnije 16 mjeseci nakon završetka perioda operativnog provođenja.

Član 6 – Prekid plaćanja

(1) Ne dovodeći u pitanje obustavu ili raskid ovog sporazuma o finansiranju prema članovima 18. i 19, kao i ne dovodeći u pitanje članove 38. i 39. FFPA, Komisija može djelimično ili u cijelosti prekinuti plaćanja, ako:

(a) je Komisija utvrdila ili je ozbiljno zabrinuta da je vodeći korisnik programa IPA III počinio značajne pogreške, nepravilnosti ili prevare dovodeći u pitanje zakonitost ili pravilnost temeljnih određenih transakcija u provođenju Programa ili se nije pridržavao svojih obaveza prema ovom sporazumu o finansiranju, uključujući obaveze u vezi s provođenjem Plana komunikacije i vidljivosti;

(b) je Komisija utvrdila ili je ozbiljno zabrinuta da je vodeći korisnik programa IPA III počinio sistematske ili ponavljajuće pogreške ili nepravilnosti, prevare ili kršenje obaveza prema ovom ili drugim sporazumima o finansiranju, pod uslovom da te pogreške, nepravilnosti, prevare ili kršenja obaveza materijalno utiču na provođenje ovog sporazuma o finansiranju ili dovode u pitanje pouzdanost sistema interne kontrole Korisnika programa IPA III ili zakonitost i pravilnost temeljnih rashoda.

Član 7 – Povrat sredstava

(1) Uz slučajeve iz člana 40. FFPA, Komisija može povratiti sredstva od vodećeg korisnika programa IPA III kako je predviđeno Finansijskom uredbom, posebno u slučaju:

a) neuspjeha u osiguravanju postizanja ishoda i korištenja rezultata za namjeravanu svrhu kako je navedeno u Dodatku I;

b) neprihvatljivih troškova;

c) nepoštivanje stope sufinansiranja, kako je navedeno u Dodatku I;

d) troškova nastalih kao rezultat pogrešaka, nepravilnosti, prevare ili kršenja obaveza u provođenju programa, posebno u postupcima nabavke i dodjele grantova;

e) slabosti ili nedostatka u sistemima upravljanja i kontrole Korisnika programa IPA III koji dovodi do primjene finansijske korekcije.

(2) U skladu s nacionalnim pravom, NAO vraća doprinos Unije plaćen vodećem korisniku programa IPA III od primatelja koji su bili u bilo kojoj situaciji koja je definirana u stavu 1, tačkama b) ili c) ovog člana ili navedena u članu 40. FFPA. Ako NAO ne uspije povratiti sva ili dio sredstava, to neće spriječiti Komisiju da povрати sredstva od vodećeg korisnika programa IPA III.

(3) Iznosi koje je vodeći korisnik programa IPA III neopravdano platio ili povratio, iznosi finansijskih jemstava, jemstava za dobro izvršenje posla i jemstva za avansno plaćanje položenih na osnovu postupaka nabavke i dodjele grantova,

iznosi finansijskih kazni koje je vodeći korisnik programa IPA III izrekao kandidatima, ponuđačima, podnosiocima zahtjeva, izvođačima ili korisnicima granta, ponovno će se koristiti za program ili se vraćaju Komisiji.

Član 7a – Finansijske ispravke i zatvaranje

U skladu s članovima 42, 43. i 47. FPPA, Komisija daje dodatne smjernice o postupku pregleda i prihvatanja računa, uključujući finansijske ispravke i zatvaranje.

Drugi dio – Odredbe primjenjive na budžetsku podršku

Član 8 – Regulatorni dijalog

Korisnik programa IPA III i Komisija obavezuju se uključiti se u redovni konstruktivan dijalog na odgovarajućem nivou o provođenju ovog sporazuma o finansiranju.

Član 9 – Provjera uslova i isplata

(1) Komisija provjerava uslove za isplatu tranši komponente budžetske podrške, kako je navedeno u odgovarajućem Dodatku Priloga I.

(2) Ako Komisija zaključuje da uslovi za plaćanje nisu ispunjeni, o tome će bez nepotrebnog odgađanja obavijestiti Korisnika programa IPA III.

(3) Zahtjevi za isplatu koje podnese Korisnik programa IPA III prihvatljivi su za finansiranje EU pod uslovom da su u skladu s odredbama navedenim u Prilogu I i relevantnom dodatku, te da su podneseni tokom faze operativnog provođenja.

(4) Korisnik programa IPA III primjenjuje svoje nacionalne devizne propise na nediskriminirajući način na sve isplate komponente budžetske podrške.

Član 10 – Transparentnost budžetske podrške

Korisnik programa IPA III ovime pristaje na objavu od strane Komisije ovog ugovora o finansiranju i svih njegovih izmjena, uključujući elektronskim putem, te onih osnovnih informacija o budžetskoj podršci koje Komisija smatra prikladnima. Sadržaj takve objave mora biti u skladu sa zakonima EU koji se primjenjuju na zaštitu ličnih podataka.

Član 11 – Povrat budžetske podrške

Komisija može povratiti sve ili dio isplata budžetske podrške, uz dužno poštovanje načela proporcionalnosti, ako Komisija utvrdi da je plaćanje bilo uzrokovano ozbiljnom nepravilnošću koja se može pripisati Korisniku programa IPA III, posebno ako je IPA III korisnik dao nepouzdanu ili netačnu informaciju ili ako je u pitanju korupcija ili prevara.

Treći dio – Odredbe primjenjive na ovaj sporazum o finansiranju u cjelini, bez obzira na način provođenja

Član 12 – Period izvršenja, operativni period provođenja i rok ugovaranja

(1) Period izvršenja Sporazuma o finansiranju je period tokom kojeg se Sporazum o finansiranju provodi i uključuje period operativnog provođenja kao i fazu zatvaranja. Trajanje perioda izvršenja propisano je članom 2, stavom 1. Posebnih uslova, a počinje sklapanjem ovog sporazuma o finansiranju i završava na krajnji datum provođenja Sporazuma o finansiranju.

(2) Operativni provedbeni period je period u kojem su završene sve operativne aktivnosti obuhvaćene ugovorima o nabavci, ugovorima o grantovima i sporazumima o doprinosu. Trajanje ovog perioda propisano je članom 2, stavom 2. Posebnih uslova, a započinje sklapanjem ovog sporazuma o finansiranju.

(3) Ugovaratelj će poštovati operativni period provođenja prilikom sklapanja i provođenja ugovora o nabavci, ugovora o grantu i sporazuma o doprinosu u okviru ovog sporazuma o finansiranju.

(4) Ne dovodeći u pitanje član 29, stav 2. FPPA, troškovi povezani s aktivnostima prihvatljivi su za finansiranje EU samo

ako su nastali tokom operativnog provedbenog perioda. Troškovi nastali prije stupanja na snagu ovog sporazuma o finansiranju neće biti prihvatljivi za finansiranje od strane EU osim ako nije drugačije određeno u članu 7. Posebnih uslova.

(5) Shodno članu 29, stavu 3, tačka (b) FPPA, i ne dovodeći u pitanje njegov član 28. i član 7. Posebnih uslova, sljedeći izdaci koje je napravio Korisnik programa IPA III neće biti prihvatljivi za finansiranje u okviru ovog finansiranja sporazuma:

a) bankovne naknade, troškove jemstava i slične naknade;
b) novčane kazne;
c) troškovi parničnog postupka;
d) kursne razlike;
e) dugovi i naknade za otplatu duga (kamate);
f) rezerviranja za gubitke, dugove ili potencijalne buduće obaveze;

g) krediti trećim stranama, osim ako nije drugačije navedeno u posebnim uslovima;

h) negativne kamate koje zaračunavaju banke ili druge finansijske institucije.

(6) Ugovori o nabavci, ugovori o grantu i sporazumi o doprinosu sklapaju se najkasnije u roku od tri godine od sklapanja Sporazuma o finansiranju, osim za:

(a) izmjene i dopune već sklopljenih pravnih obaveza koje ne rezultiraju povećanjem doprinosa EU;

(b) pravne obaveze koje će se sklopiti nakon prijevremenog raskida postojećeg ugovora o nabavci;

(c) pravne obaveze koje se odnose na reviziju i evaluaciju, koje se mogu potpisati nakon operativnog provedbenog perioda;

(d) promjena nosioca provođenja.

(7) Ugovor o nabavci, ugovor o grantu ili sporazum o doprinosu koji nije doveo do bilo kakvog plaćanja u roku od dvije godine od njegova potpisa automatski će se raskinuti, a njegovo finansiranje će se poništiti, osim u slučaju spora pred sudovima ili arbitražnim tijelima.

Član 13 – Dozvole i ovlaštenja

Ne dovodeći u pitanje član 27. FPPA, bilo koju vrstu dozvole i/ili autorizacije potrebne za provođenje Programa pravodobno će obezbijediti nadležna tijela Korisnika programa IPA III, u skladu s nacionalnim pravom.

Član 14 – Zahtjevi za izvještavanje

(1) U svrhu općih zahtjeva za izvještavanje Komisije iz člana 59. FPPA o godišnjem izvještaju o provođenju pomoći IPA III, NIP AC koristi obrazac koji dostavlja Komisiji.

(2) U smislu člana 60. FPPA, NIP AC dužan je podnijeti konačni izvještaj Komisiji o provođenju aktivnosti koje pod indirektnim upravljanjem provodi Korisnik programa IPA III ovog programa najkasnije šesnaest mjeseci nakon završetka operativnog perioda provođenja. NIP AC koristi predložak koji daje Komisija.

(3) Za potrebe člana 61, stav 1. FPPA, NAO će do 15. januara sljedeće fiskalne godine u elektronskom obliku obezbijediti kopiju podataka koji se čuvaju u računovodstvenom sistemu uspostavljenom prema članu 4, stav 4. Ovo treba potkrijepiti potpisanim nerevidiranim sažetim finansijskim izvještajem u skladu s tačkom (c) Dodatka III.

(4) U svrhu posebnih zahtjeva za izvještavanje u okviru indirektnog upravljanja iz člana 61, stav 2, tačke (a) i člana 61, stav 3. FPPA, NAO u korisniku programa IPA III koristi predložke predviđene tačkama (a) i (b) Priloga III.

Član 15 – Prava intelektualnog vlasništva

(1) Ugovori koji se finansiraju u okviru ovog sporazuma o finansiranju osiguravaju da korisnici programa IPA III steknu sva potrebna prava intelektualnog vlasništva u pogledu

informacione tehnologije, studija, crteža, planova, promocije i bilo kojeg drugog materijala izrađenog za potrebe planiranja, provođenja, praćenja i evaluacije.

(2) Vodeći korisnik programa IPA III jemči da Komisija, ili bilo ko ili osoba ovlaštena od strane Komisije, i ostali korisnici programa IPA III imaju pristup i pravo korištenja takvog materijala. Komisija će takav materijal koristiti samo za vlastite potrebe.

Član 16 – Konsultacije između Korisnika programa IPA III i Komisije

(1) Korisnici programa IPA III i Komisija se međusobno konsultiraju prije pokretanja bilo kakvog spora koji se odnosi na provođenje ili tumačenje ovog sporazuma o finansiranju, u skladu s članom 20.

(2) Kada Komisija postane upoznata s problemima u provođenju postupaka koji se odnose na provođenje ovog sporazuma o finansiranju, ona uspostavlja sve potrebne kontakte s Korisnicima programa IPA III programa kako bi pronašla rješenje nastale situacije i poduzela sve potrebne korake.

(3) Konsultacije mogu dovesti do izmjene, obustave ili raskida ovog sporazuma o finansiranju.

(4) Komisija redovno izvještava Korisnike programa IPA III o provođenju aktivnosti opisanih u Dodatku I koje ne spadaju pod Drugi dio ovih općih uslova.

Član 17 – Izmjene i dopune ovog sporazuma o finansiranju

(1) Sve izmjene i dopune ovog sporazuma o finansiranju vrše se pisanim putem, uključujući razmjenom dopisa.

(2) Ako Korisnici programa IPA III zahtijevaju izmjenu i dopunu, zahtjev zajednički podnose Komisiji najkasnije tri mjeseca prije planiranog stupanja izmjene i dopune na snagu.

(3) Komisija može izmijeniti dokumente u Dodacima III i IV, a da ovo ne podrazumijeva izmjenu i dopunu ovog sporazuma o finansiranju. Korisnici programa IPA III se pismenim putem obavještavaju o svim takvim izmjenama i dopunama i njihovom stupanju na snagu.

Član 18 – Obustava ovog sporazuma o finansiranju

(1) Provođenje Sporazuma o finansiranju može se obustaviti u sljedećim slučajevima:

a) Komisija može obustaviti provođenje ovog sporazuma o finansiranju ako bilo koji Korisnik programa IPA III prekrši obavezu prema ovom sporazumu o finansiranju.

b) Komisija može obustaviti provođenje ovog sporazuma o finansiranju ako vodeći korisnik programa IPA III prekrši bilo koju obavezu utvrđenu prema postupcima i standardnim dokumentima iz člana 18, stav 2. FPPA, ne dovodeći u pitanje odredbe člana 8, stav 2.

c) Komisija može obustaviti provođenje ovog sporazuma o finansiranju ako vodeći korisnik programa IPA III ne ispunjava uslove za povjeravanje zadataka provođenja budžeta.

d) Komisija može obustaviti provođenje ovog sporazuma o finansiranju ako bilo koji korisnik programa IPA III odluči obustaviti ili prekinuti proces pristupanja članstvu u EU.

e) Komisija može obustaviti provođenje ovog sporazuma o finansiranju ako bilo koji Korisnik programa IPA III prekrši obavezu koja se odnosi na poštivanje ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava i u teškim slučajevima korupcije ili ako je Korisnik programa IPA III kriv za tešku profesionalnu grešku dokazanu opravdanim sredstvom. Teška profesionalna greška se tumači kao nešto od sljedećeg:

- kršenje važećih zakona ili propisa ili etičkih standarda profesije kojoj osoba ili subjekat pripada, ili

- svako nelegalno ponašanje osobe ili subjekta koje ima uticaj na njegov profesionalni kredibilitet gdje takvo ponašanje označava nelegalnu namjeru ili grubo nemar.

f) Ovaj sporazum o finansiranju može se obustaviti u slučajevima više sile, definiranim u daljnjem tekstu: "Viša sila" znači bilo koju nepredvidenu i vanrednu situaciju ili događaj izvan kontrole ugovornih strana koji bilo koju od njih sprječava u ispunjavanju njezinih obaveza, a koji se ne može pripisati njihovoj pogrešci ili nemaru (ili njihovih izvođača, zastupnika ili zaposlenika) i koji ne može biti riješen unatoč dubinskoj analizi. Kvarovi opreme ili materijala ili kašnjenja u stavljanju na raspolaganje, radnički protesti ili finansijske poteškoće ne mogu se smatrati višom silom. Neće se smatrati da ugovorna strana krši svoje obaveze ako je u tome sprječava viša sila o kojoj je druga strana uredno obaviještena. Ugovorna strana koja se suočava sa slučajem više sile bez odlaganja obavještava drugu stranu i navodi prirudu, izgledni period trajanja i predviđene posljedice problema, i poduzima sve mjere kako bi umanjila moguću štetu. Ako viša sila utiče samo na dio programa, obustava Sporazuma o finansiranju može biti djelimična. Niti jedna od strana neće se smatrati odgovornom za kršenje svojih obaveza prema ovom sporazumu o finansiranju ako je u ispunjavanju istih spriječena višom silom, pod uslovom da poduzima mjere za smanjenje moguće štete.

(2) Komisija može obustaviti ovaj sporazum o finansiranju bez prethodnog obavještenja.

(3) Komisija može poduzeti bilo koju odgovarajuću mjeru predostrožnosti prije obustave.

(4) Kada se dostavi obavještenje o obustavi, potrebno je naznačiti posljedice za ugovore o nabavci koji su u toku ili će biti potpisani, ugovore o grantovima i sporazume o doprinosu.

(5) Obustava ovog sporazuma o finansiranju ne dovodi u pitanje prekid plaćanja i raskid ovog sporazuma o finansiranju od strane Komisije u skladu s članom 6. i članom 19.

(6) Strane će nastaviti s provođenjem Sporazuma o finansiranju kada to uslovi dopuste, uz prethodno pismeno odobrenje Komisije. Ovo ne dovodi u pitanje bilo kakve izmjene i dopune ovog sporazuma o finansiranju, koje bi mogle biti potrebne za prilagođavanje programa novim uslovima provođenja, uključujući, ako je moguće, produženje perioda operativnog provođenja i izvršenja, ili raskid ovog sporazuma o finansiranju u skladu s članom 19.

Član 19 – Raskid ovog sporazuma o finansiranju

(1) Ako se problemi koji su doveli do obustave ovog sporazuma o finansiranju ne riješe u roku od najviše 180 dana, bilo koja strana može raskinuti Sporazum o finansiranju uz otkazni rok od 30 dana.

(2) Kada se dostavi obavještenje o raskidu, navode se posljedice za ugovore o nabavci, ugovore o grantu i sporazume o doprinosu koji su u toku ili će se potpisati.

(3) Raskid ovog sporazuma o finansiranju ne isključuje mogućnost Komisije da izvrši finansijske ispravke u skladu s članovima 43. i 44. FPPA.

Član 20 – Mjerodavno pravo, rješavanje sporova

(1) Ovaj sporazum reguliran je pravom EU.

(2) Ako se spor koji se odnosi na tumačenje, primjenu ili valjanost Sporazuma ne može riješiti sporazumno, riješit će se arbitražom u skladu s Arbitražnim pravilima Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine, u skladu sa sljedećim:

(a) Sastav vijeća

Za zahtjeve od 500.000 eura ili više: vijeće se sastoji od tri arbitra. Svaka će stranka imenovati jednog arbitra u roku od 40 kalendarskih dana nakon slanja obavještenja o arbitraži. Dva arbitra koje su imenovalе stranke zauzvrat će imenovati trećeg arbitra koji će djelovati kao predsjedavajući arbitar.

Za zahtjeve ispod 500.000 eura: vijeće će se sastojati od jednog arbitra, osim ako se stranke ne dogovore drugačije.

Ako se vijeće ne sastavi u roku od 80 kalendarskih dana nakon slanja obavještenja o arbitraži, bilo koja strana može zatražiti od sekretarijata Stalnog arbitražnog suda ili drugog međusobno prihvatljivog neutralnog tijela da imenuje potrebnog/potrebne arbitra/arbitre.

(b) Sjedište

Sjedište arbitražnog vijeća je Den Haag, Holandija.

(c) Jezik

Jezik postupka bit će engleski ili neki drugi službeni jezik Evropske unije koji je obostrano prihvatljiv. Dokazi se mogu izvesti i na drugim jezicima, ako se stranke s tim slože.

(d) Postupak

Pribjegavanje privremenim mjerama, intervencijama treće strane i intervencijama amicus curiae je isključeno.

Ako jedna strana od vijeća zatraži da s informacijama ili materijalom postupka povjerljivo, odluka se donosi u obliku obrazloženog naloga i nakon saslušanja druge strane (10 kalendarskih dana za podnošenje primjedbi). Vijeće će odvagovati razloge zahtjeva, prirodu informacije i pravo na efikasnu sudsku zaštitu. Vijeće posebno može:

- učiniti otkrivanje podložnim posebnim obavezama ili

- odlučiti se protiv otkrivanja, ali narediti izradu nepovjerljive verzije ili sažetka informacija ili materijala, koji sadrži dovoljno informacija da omogući drugoj strani da izrazi svoje stavove na smislen način.

Ako se od vijeća traži da sasluša slučaj zatvoren za javnost, odluka će se donijeti nakon saslušanja druge strane (10 kalendarskih dana za podnošenje primjedbi). Vijeće će uzeti u obzir razloge za zahtjev i prigovore druge strane (ako postoje).

Ako se od vijeća traži tumačenje ili primjena prava Evropske unije, ono će prekinuti postupak i zatražiti od predsjednika Visokog suda u Parizu (Président du Tribunal de grande instance de Paris, "juge d'appui"), u skladu s članovima 1460. i 1505. francuskog Zakonika o građanskom postupku zatražiti prethodnu odluku od Suda Evropske unije u skladu s članom 267. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije. Postupak pred arbitražnim sudom nastaviti će se nakon donošenja odluke od strane juge d'appui. Odluka Suda EU i juge d'appui obavezujuća je za vijeće.

Arbitražna odluka bit će konačna i obavezujuća za stranke i one će je izvršiti bez odgođe.

Međutim, svaka strana može zatražiti da odluku preispita Žalbeni sud u Haagu (Gerechtshof Den Haag) na osnovu važećeg nacionalnog zakona. U tom slučaju, odluka se neće smatrati konačnom do okončanja ovog postupka. Odluka Revizorskog suda obavezujuća je za vijeće.

(e) Troškovi

Troškovi arbitraže sastoje se od:

- naknada i razumnih troškova arbitara,

- razumnih troškova vještaka i svjedoka koje je odobrilo vijeće, i

- naknada i troškova Sekretarijata Stalnog arbitražnog suda za arbitražni postupak (npr. catering, osiguranje službenika, soba, tumačenje).

Naknade arbitara ne smiju premašiti:

- 30.000 eura po arbitru ako je sporni iznos ispod 1.000.000 eura,

- 15% spornog iznosa ako je taj iznos veći od 1.000.000 eura. U svakom slučaju naknade arbitara ne smiju premašiti 300.000 eura.

Troškove arbitraže snose stranke u jednakom omjeru, osim ako nije drukčije dogovoreno.

Stranke same snose svoje troškove pravnog zastupanja i druge troškove koje imaju u vezi s arbitražom.

(f) Povlastice i imuniteti

Dogovor o provođenju arbitraže prema Arbitražnim pravilima Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine ne predstavlja i ne može se tumačiti kao odricanje od povlastica ili imuniteta bilo koje strane, na koje imaju pravo.

Član 21 – Mjere ograničavanja EU

(1) Definicije

(a) "Mjere ograničavanja EU" označavaju mjere ograničavanja usvojene u skladu s Ugovorom o Evropskoj uniji (TEU) ili Ugovorom o funkcioniranju Evropske unije (UFEU).

(b) "Ograničena osoba" označava sve subjekte, pojedince ili grupe pojedinaca koje je EU odredila da podliježu mjerama ograničavanja EU¹.

(2) U svim svojim odnosima, stranke priznaju da prema pravu EU nikakva sredstva ili privredni resursi EU ne smiju biti direktno ili indirektno dostupni Ograničenim osobama ili služiti u njihovu korist.

(3) Vodeći korisnik programa IPA III obezbjeđuje da nijedna transakcija koja se pronađe na popisu sankcija EU nema direktnu ili indirektnu korist od finansiranja EU. Vodeći korisnik programa IPA III obavezuje se obezbijediti ovu obavezu:

(a) provjerom rezultata pretrage na popisu sankcija EU, prije sklapanja i plaćanja prema relevantnim sporazumima, svaki ugovoratelj, korisnik granta i krajnji primalac s kojim vodeći korisnik programa IPA III ima ili se očekuje da će imati direktan ugovorni odnos (direktni primalac), kako bi se procijenilo je li takav primalac Ograničena osoba;

(b) provjerom ili drugim odgovarajućim sredstvima (koja mogu uključivati naknadnu provjeru) na osnovu pristupa zasnovanog na riziku, da nijedan subjekat koji bi indirektno primao sredstva EU nije Ograničena osoba.

(4) U slučaju da vodeći korisnik programa IPA III ocijeni da je bilo koji od primalaca (direktnih ili indirektnih) sredstava EU Ograničena osoba, vodeći korisnik programa IPA III će odmah obavijestiti Komisiju.

(5) Ne dovodeći u pitanje obavezu iz gornje tačke 3, ako Komisija ocijeni da korištenje finansijske pomoći Unije u okviru programa IPA III rezultira ili je rezultiralo kršenjem mjera ograničavanja EU, odgovarajući iznosi neće biti prihvatljivi za finansijsku pomoć Unije u okviru programa IPA III. Ovo ne dovodi u pitanje bilo kakva prava koja Komisija može imati da obustavi ili prekine radnju zahvaćenu takvim kršenjem, da povрати sva sredstva EU koja je doprinijela Komisija ili da obustavi ili raskine ovaj sporazum o finansiranju.

(6) Određivanje korektivnih mjera izvršiti će se u skladu s načelom razmjernosti. Korektivne mjere primjenjuju se samo na sredstva EU koja su dostupna primaocu ili su u njegovu korist za period tokom kojeg je ostao Ograničena osoba.

(7) Ova klauzula ne dovodi u pitanje iznimke sadržane u Mjerama ograničavanja.

¹ www.sanctionsmap.eu. Karta sankcija je informatički alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu Evropske unije (SL). U slučaju nepodudarnosti između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web-stranici, mjerodavna je verzija u Službenom listu.

DODATAK IA - TABELA SAŽETKA BUDŽETA

Naziv programa: Godišnji akcijski plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.
Korisnik programa IPA III: Bosna i Hercegovina
Referenca programa OPSYS: JAD.1045709

Program	Aktivnost	Direktno upravljanje						Indirektno upravljanje						Ukupno		
		Grantovi			Nabavka			Indirektno upravljanje sa prijavljenim subjektima (IME)			Indirektno upravljanje sa izvršnim programima IPA III (IMBC)			Ukupno		
Prezor	Aktivnost	Doprinos EU	Doprinos treće strane	Ukupno	Doprinos EU	Doprinos treće strane	Ukupno	Doprinos EU	Doprinos treće strane	Ukupno	Doprinos EU	Doprinos treće strane	Ukupno	Doprinos EU	Doprinos treće strane	Ukupno
Prezor 1	EU podrška pravosuđu	3.500.000,00	-	3.500.000,00	-	-	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno Prezor 1		3.500.000,00	-	3.500.000,00	-	-	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-
Prezor 2	EU za reformu javne uprave (PAR) Povećani administrativni kapaciteti	1.000.000,00	-	1.000.000,00	5.000.000,00	-	5.000.000,00	6.000.000,00	-	-	-	-	-	6.000.000,00	-	6.000.000,00
	EU za upravljanje javnim finansijama (EU4PFM)	1.000.000,00	-	1.000.000,00	2.500.000,00	-	2.500.000,00	3.500.000,00	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00
	Instrumenti za evropske integracije	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00	3.500.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	-	-	-	2.000.000,00	5.500.000,00	5.500.000,00
Ukupno Prezor 2		2.000.000,00	-	2.000.000,00	11.000.000,00	-	11.000.000,00	13.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	-	-	-	2.000.000,00	15.000.000,00	15.000.000,00
Prezor 3	EU za okoliš i klimatske promjene	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00	4.000.000,00	-	-	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00
Ukupno Prezor 3		-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00	4.000.000,00	-	-	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00
Prezor 4	EU za ljude (zapošljavanje i socijalna zaštita)	-	-	-	-	-	-	-	23.000.000,00	23.000.000,00	-	-	-	23.000.000,00	-	23.000.000,00
Ukupno Prezor 4		-	-	-	-	-	-	-	23.000.000,00	23.000.000,00	-	-	-	23.000.000,00	-	23.000.000,00
Ukupno za program		5.500.000,00	-	5.500.000,00	15.000.000,00	-	15.000.000,00	20.500.000,00	25.000.000,00	25.000.000,00	-	-	-	25.000.000,00	45.500.000,00	45.500.000,00

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-50-1-449-34/24
21. februara 2024. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Željko Komšić, s. r.

Na temelju članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01.02-21-1-2696/23 od 31. siječnja 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovitoj sjednici, održanoj 21. veljače 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O FINANCIRANJU GODIŠNJEG AKCIJSKOG PLANA ZA BOSNU I HERCEGOVINU ZA 2022. GODINU IZMEĐU EUROPSKE UNIJE KOJU PREDSTAVLJA EUROPSKA KOMISIJA I BOSNE I HERCEGOVINE KOJU PREDSTAVLJA DIREKCIJA ZA EUROPSKE INTEGRACIJE VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

Ratificira se Sporazum o financiranju Godišnjeg akcijskog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022. godinu između Europske unije koju predstavlja Europska komisija i Bosne i Hercegovine koju predstavlja Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, koji je potpisan 19. rujna 2023. godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

**SPORAZUM O FINANCIRANJU
POSEBNI UVJETI**

Europska komisija, u daljnjem tekstu "Komisija" koja djeluje u ime Europske unije, u daljnjem tekstu "Unija", s jedne strane, i Bosna i Hercegovina, u daljnjem tekstu "Korisnik programa IPA III", koju predstavlja Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine,

s druge strane, sporazumjele su se kako slijedi:

Članak 1 – Program

(1) Unija pristaje financirati, a Korisnik programa IPA III prihvata financiranje sljedećeg Programa:

Godišnji akcijski plan u korist Bosne i Hercegovine za 2022. godinu

koji se sastoji od sljedećih akcija:

Akcija 1. EU podrška pravosuđu (EU Support to Justice);

Akcija 2. EU za reformu javne uprave (PAR) Povećani administrativni kapaciteti (EU4 Public Administration Reform (PAR) Increased Administrative Capacity);

Akcija 3. EU za upravljanje javnim financijama (EU4PFM) (EU4 Public Finance Management);

Akcija 4. Program evropskih integracija (EU Integration Facility);

Akcija 5. EU za okoliš i klimatske promjene (EU4 Environment and Climate Change);

Akcija 6. EU za ljude (Zapošljavanje i socijalna zaštita) (EU4People (Employment and Social Protection))

Broj globalne obveze: JAD.1045709

Ovaj Program financira se sredstvima iz proračuna Unije na temelju sljedećeg osnovnog akta: Instrument pretpriступne pomoći, IPA III¹.

(2) Ukupni procijenjeni troškovi ovog Programa iznose 45.500.000,00 eura, a najveći mogući doprinos Unije ovom Programu utvrđen je u iznosu od 45.500.000,00 eura. Od Korisnika programa IPA III ne očekuje se nikakav financijski doprinos.

(3) Program će se provoditi u skladu s Akcijskim dokumentima koji su navedeni u Dodatku I.

Članak 2 – Razdoblje izvršenja i operativno razdoblje provedbe

(1) Razdoblje izvršenja ovog sporazuma o financiranju definiran u članku 12. Dodatka II (Opći uvjeti) određen je na 12 godina od sklapanja ovog sporazuma o financiranju.

(2) Trajanje operativnog razdoblja provedbe, kako je definirano u članku 12. Dodatka II. (Opći uvjeti), postavljeno je na 6 godina, od zaključenja ovog sporazuma o financiranju.

Članak 3 – Adrese i obavijesti

Sve obavijesti koje se odnose na provedbu ovog sporazuma o financiranju će biti u pisanom obliku i izričito će se pozivati na ovaj Program kako je definirano u članku 1. stavak 1. i šalju se na sljedeće adrese:

(1) za Komisiju

Generalna direkcija za susjedstvo i pregovore o proširenju (DG NEAR)

Direkcija D

Rue de la Loi 15

Europska komisija

B-1049 Bruxelles, Belgija

NEAR-D4@ec.europa.eu

(2) za Korisnika programa IPA III

Državni IPA koordinator, Direktor

Direkcija za europske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Đoke Mazalića 5

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

e-mail: kabinet.dei@dei.gov.ba

Članak 4 – Kontakt osoba za OLAF

Kontakt osoba Korisnika programa IPA III s odgovarajućim ovlastima za izravnu suradnju s Europskim uredom za borbu protiv prijevара (OLAF), s ciljem olakšavanja operativnih aktivnosti OLAF-a je:

Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine

e-mail: cfcu@mft.gov.ba

Članak 5 – Okvirni sporazumi o financijskom partnerstvu

Program će se provoditi u skladu s odredbama Okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu (FFPA) između Europske komisije i Bosne i Hercegovine o aranžmanima za provedbu financijske pomoći Unije Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta za pretpriступnu pomoć (IPA III), koji je stupio na snagu 20. rujna 2022.godine (u daljnjem tekstu "Okvirni sporazum"). Ovaj sporazum o financiranju nadopunjuje odredbe Okvirnog sporazuma. U slučaju sukoba između, s jedne strane, odredbi ovog sporazuma o financiranju i, s druge strane, odredbi Okvirnog sporazuma, odredbe Okvirnog sporazuma će imati prednost.

Članak 6 – Dodaci

(1) Ovaj sporazum o financiranju sastoji se od:

a) ovih Posebnih uvjeta;

b) Dodatka I: Akcijski dokumenti, koji detaljno opisuju ciljeve, očekivane rezultate, aktivnosti, metode provedbe i proračun;

- Dodatak I.1. Akcija 1: EU podrška pravosuđu;

- Dodatak I.2. Akcija 2: EU za reformu javne uprave (PAR) Povećani administrativni kapaciteti;

- Dodatak I.3. Akcija 3. EU za upravljanje javnim financijama (EU4PFM);

- Dodatak I.4. Akcija 4. Program europskih integracija;

- Dodatak I.5. Akcija 5. EU za okoliš i klimatske promjene;

- Dodatak I.6. Akcija 6. EU za ljude (Zapošljavanje i socijalna zaštita)

- Dodatak IA: Proračunska tablica

(c) Dodatka II: Opći uvjeti;

(2) U slučaju suprotnosti između odredbi Dodataka i odredbi ovih Posebnih uvjeta, prednost se daje odredbama Posebnih uvjeta. U slučaju suprotnosti između odredbi Dodatka I i odredbi Dodatka II, prednost se daje odredbama Dodatka II.

Članak 7 – Zaključivanje i stupanje na snagu

Ovaj sporazum o financiranju smatra se zaključenim na dan kada ga potpiše zadnja strana, a najkasnije do 31. prosinca 2023. godine.

Ovaj sporazum o financiranju stupa na snagu na dan kada ga potpiše zadnja strana.

Ovaj sporazum o financiranju je sastavljen u dva istovjetna primjerka na engleskom jeziku, od kojih je jedan predan Komisiji, a jedan Korisniku programa IPA III.

Za Korisnika programa IPA III Za Komisiju

g. Edin Dilberović gđa. Michela Matuella

Direkcija za europske integracije v.d. direktora DG NEAR

Vijeće Ministara Direkcija D, Bruxelles

Bosne i Hercegovine

Datum:

Potpis:

Datum:

Potpis:

Dodatak I.1

Sporazuma o financiranju Godišnjeg akcijskog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcijski dokument za EU potporu pravosuđu

1. SINOPSIS

1.1 Tabela sažetka akcije

Naslov	Godišnji akcijski plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022. Akcijski dokument – EU potpora pravosuđu
OPSYS	ACT-61466; JAD.1045709
Osnovni akt	Financirano u okviru Instrumenta za pretpriступnu pomoć (IPA III)
Inicijative Tim Europa (Team Europe)	Ne
Zona koja ima koristi od akcije	Ova akcija će se provoditi u Bosni i Hercegovini
Programski dokument	Programski okvir IPA III
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA	
Prozor i tematski prioritet	Prozor 1 – Vladavina prava, osnovna prava i demokracija Tematski prioritet 1: Pravosuđe Tematski prioritet 5: Osnovna prava
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG: Cilj 16 Mir, pravda i jake institucije Drugi značajni ciljevi održivog razvoja: Cilj 5. Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica

¹ Uredba (EU) br. 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15.rujna 2021. godine kojom se uspostavlja Instrument pretpriступne pomoći (IPA III), SL L 330, 20.09.2021, str. 1.

DAC kod(ovi) ¹	Glavna DAC šifra: 15130 Razvoj prava i pravosuđa Potkod 1 – 15131 Politika pravosuđa, zakona i reda, planiranje i administracija Potšifra 2 – 15134 Pravosudni poslovi			
Glavni kanal isporuke @	Bilateralni			
Markeri ² (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike @	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	X
	Pomoć okolišu	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	X	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba s invaliditetom	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana ³	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije @	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodba klimatskim promjenama	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri ⁴	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	X	<input type="checkbox"/>
	Migracija ⁵	<input type="checkbox"/>	X	<input type="checkbox"/>
COVID-19	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
PODATCI O PRORAČUNU				
Relevantni iznosi	Proračunska linija: 15.020101.01 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 3 500 000 Ukupni iznos doprinosa iz proračuna EU u EUR: 3 500 000			
UPRAVLJANJE I PROVEDBA				
Modaliteti provedbe (vrsta financiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Izravno upravljanje putem: - Grantova			
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicijskog plana za Zapadni Balkan	Prioriteti: "Digitalna tranzicija", "Upravljanje, vladavina prava, PAR"			

[samo za Zapadni Balkan]	
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o financiranju	Najkasnije do 31. prosinca 2023. godine
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavi i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o financiranju, s izuzetkom slučajeva navedenih u članku 114(2) Financijske uredbe
Indikativno [operativno provedbeno] [prihvatljivo] razdoblje	72 mjeseca nakon zaključenja Sporazuma o financiranju
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o financiranju	12 odina nakon zaključenja Sporazuma o financiranju

1.2 Sažetak akcije

Specifični cilj Akcije u potpunosti je u skladu s fokusom programskog okvira IPA III na poboljšanje učinkovitosti, integriteta, kvalitete, odgovornosti, neovisnosti i pristupa pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini. Akcija "EU potpora pravosuđu" ima za cilj doprinijeti usklađivanju pravosudnog sustava Bosne i Hercegovine s europskim standardima i pravnom stečevinom EU. To će se postići izgradnjom vještina i kapaciteta službenika uključenih u pravosuđe, što će zauzvrat osigurati bolji rad, poboljšanu kvalitetu sudbenih odluka i profesionalizam pravosudnog sustava u skladu s ciljevima IPA III.

Jačanjem profesionalizma, stručnosti i integriteta nositelja pravosudnih funkcija doprinijet će se povećanju povjerenja građana u pravosudni sustav. Akcija će također pomoći u praćenju provedbe Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (NWCS), rješavanju zaostataka u procesuiranju predmeta ratnih zločina i jačanju forenzičkih kapaciteta Agencije za forenziku na državnoj razini.

Predložena akcija će doprinijeti SDG-u 16: Promovirati miroljubiva i uključiva društva za održivi razvoj, omogućiti pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama. Poseban fokus intervencije povezan je s ciljem SDG 16.3: Promovirati vladavinu prava na nacionalnoj i međunarodnoj razini i osigurati jednak pristup pravdi za sve.

2. OBRAZLOŽENJE

2.2 Kontekst

Vladavina prava je u središtu procesa proširenja. Izvješće Komisije za 2021. godinu ocjenjuje da je Bosna i Hercegovina u ranoj fazi/dostigla je određeni stupanj pripreme u području pravosuđa. Nedostatci u područjima kvalitete, neovisnosti, učinkovitosti i integriteta pravosuđa i dalje postoje i predstavljaju prijetnju vladavini prava u Bosni i Hercegovini. Kao što je predviđeno Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), Bosna i Hercegovina će pridati važnost konsolidaciji vladavine prava i jačanju institucija na svim razinama, a posebice u pravosuđu. Suradnja će biti usmjerena na jačanje neovisnosti pravosuđa, poboljšanje njegove učinkovitosti i institucionalnih kapaciteta, poboljšanje pristupa pravdi.

¹ DAC sektori (šifre i opisi) navedeni su u prvom i četvrtom stupcu kartice "kodovi namjene" u sljedećem dokumentu: <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-financestandards/dacandcrscodelists.htm>

² Za smjernice pogledajte <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/>. Idite na "Prikupljanje podataka i resursi za izvjestitelje", odaberite Dodatak 2, priloge 18 (politika) i 19 (Rio) direktive o izvještavanju.

Ako je akcija označena u DAC obrascu kao doprinos jednom od ciljeva opće politike ili RIO načelima kao glavni cilj ili značajan cilj, to bi trebalo biti prikazano u matrici logičkog okvira (u lancu rezultata i/ili pokazateljima).

³ Provjerite Priručnik o markeru politike prehrane OECD-DAC-a (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

⁴ Ovi markeri imaju drugačiji opseg/obrazloženje od DAC kodova. Oni se izvlače iz razine raspodjele proračuna i naglaska koji se daje akciji u smislu odabranih glavnih ciljeva. Definicija ciljeva, rezultata, aktivnosti u opisu akcije treba biti u skladu s ovim odjeljkom.

⁵ Za detaljne informacije o programiranju migracije i prisilnog raseljavanja, pogledajte tematske smjernice (thematic guidance note) o migraciji i prisilnom raseljavanju; za informacije o migracijskom markeru, pogledati dodatak 2 tematskih smjernica.

U svom Mišljenju (Avis) o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji¹, Komisija ističe mnoge preostale nedostatke u području vladavine prava i zaključuje da će, kako bi pristupni pregovori bili otvoreni, Bosna i Hercegovina morati postići "potreban stupanj usklađenosti s kriterijima za članstvo, a posebice političkim kriterijima iz Kopenhagena koji zahtijevaju stabilnost institucija koje garantiraju posebice demokraciju i vladavinu prava". Bosna i Hercegovina "će morati temeljito poboljšati svoj zakonodavni i institucionalni okvir kako bi osigurala ispunjavanje niza prioriteta u pogledu demokracije, vladavine prava, osnovnih prava i reforme javne uprave", od kojih je znatan broj namijenjen poboljšanju ukupne situacije u pogledu vladavine prava u zemlji.

Predložena aktivnost osmišljena je tako da podrži vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava i međunarodnog prava u Bosni i Hercegovini i doprinese postizanju ciljeva IPA III Prozora 1 usmjerenih na neovisnost, odgovornost, kvalitetu i učinkovitost pravosudnog sustava u Bosni i Hercegovini. Specifični cilj predložene aktivnosti je poboljšanje učinkovitosti, integriteta, kvalitete, odgovornosti, neovisnosti i pristupa pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini i u potpunosti je usklađen s postojećim politikama u ovom području. Započela je izrada nove Strategije reforme pravosuđa za razdoblje 2021. – 2027. i pratećeg akcijskog plana. Do izrade nove Strategije, ciljevi Akcije su koherentni s prethodnom Strategijom reforme sektora pravde u Bosni i Hercegovini (2014. – 2018.) i Akcijskim planom (2014. – 2018., prod. 2019. i 2020.).

Programom reforme VSTV-a i njegovim provedbenim planom², usvojenim 19. svibnja 2021. godine, utvrđuju se strateška i reformrska opredjeljenja VSTV-a i uzimaju u obzir zahtjevi Europske komisije koji se odnose na pravosuđe u Bosni i Hercegovini.

Nadalje, Akcija će u potpunosti iskoristiti pomoć IPA-e kako bi se doprinijelo fokusiranju na daljnje poboljšanje tranzicijske pravde, uključujući rješavanje slučajeva nestalih osoba povezanih sa sukobom, pristup pravdi za sve građane i poboljšanje profesionalizacije sudaca i tužitelja, te pravosudnog sustava u cjelini, uključujući vještine i sposobnosti dotičnih službenika u pravosuđu.

Neovisnost, djelotvornost, odgovornost i učinkovitost sudstva

Prioriteti djelovanja su koherentni s općim ciljevima pomoći EU u okviru Tematskog prioriteta 1, za potporu neovisnim tijelima kao što je Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće (VSTV) i unaprjeđenje pravosudnog sustava u cjelini, pomažući im da u potpunosti preuzmu svoju institucionalnu i upravljačku ulogu i ojačaju neovisnost pravosuđa od izvršne vlasti i osiguraju da suci i tužitelji mogu obavljati svoj posao bez nepotrebnog političkog pritiska.

Iako su uspostavljeni normativni i strateški preduvjeti, sustav kaznenoga pravosuđa u Bosni i Hercegovini i dalje se

suočava s izazovima u procesuiranju predmeta ratnih zločina zbog nedostatka stručnih i tehničkih kapaciteta. Usvajanjem Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (NWCS) kao jednog od ključnih zahtjeva navedenih u Mišljenju Komisije za Bosnu i Hercegovinu – ključni prioritet 5, Bosna i Hercegovina je izrazila snažnu opredijeljenost da završi tekuće procese tranzicijske pravde i donese pravdu svim žrtvama i okonča nekažnjivost.

Kroz ovu akciju pružit će se potpora daljnjoj implementaciji Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina koja predstavlja specifičan strateški okvir tranzicijske pravde, koji se isključivo bavi procesuiranjem ratnih zločina, lociranjem i identifikacijom posmrtnih ostataka žrtava ovih zločina, u većini slučajeva i nestalim osobama i nastavkom provedbe forenzičkih aktivnosti u istragama ratnih zločina.

Daljnje poticanje procesa tranzicijske pravde

Bosna i Hercegovina je potpisnica Zajedničke deklaracije o nestalim osobama u okviru Berlinskog procesa za Zapadni Balkan 2018.³ koju su potpisali šefovi vlada svih zemalja sudionica Berlinskog procesa. Potpisnici su se obvezali da će "...osigurati nepristrasne i učinkovite istrage u slučajevima nestalih osoba u skladu s međunarodnim standardima ljudskih prava..." i "...obvezali su se da će dalje razvijati domaće forenzičke institucije..."

Rješavanje slučajeva nestalih osoba vezanih za sukobe, kojih je u Bosni i Hercegovini ostalo oko 7.500, ne samo da štiti ljudska prava obitelji nestalih i promovira mirna i inkluzivna društva, već i značajno doprinosi uspostavljanju vladavine prava omogućavanjem pravosuđu da procesuiraju predmete ratnih zločina. Stoga je važno jačati učinkovitost i podizati profesionalne standarde u institucijama koje vode proces i na taj način pružiti stručnu potporu pravosuđu u procesu odgovaranja za osobe nestale u sukobu.

Opredijeljenost Bosne i Hercegovine rješavanju pitanja slučajeva nestalih osoba vezanih za sukobe nedavno je demonstrirana potpisivanjem Tehničkog sporazuma između Međunarodne komisije za nestale osobe i Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine u lipnju 2021. godine. Sporazum jača suradnju s ciljem da se u skladu s vladavinom prava pronade što veći broj nestalih osoba, kako bi se podržala prava svih obitelji nestalih osoba na istinu i pravdu. Prema Sporazumu, Međunarodna komisija za nestale osobe nastavit će pružati tehničku pomoć tužiteljstvima na svim razinama i Institutu za nestale osobe u ekshumaciji tajnih grobnica i u mrtvačnicama, kao i osiguravanju DNK testiranja i uparivanju podataka u svrhu identifikacije slučajeva nestalih osoba u vezi sa sukobom. Međunarodna komisija za nestale osobe pomoći će Bosni i Hercegovini da dalje razvije svoje forenzičke kapacitete i približi ih standardima EU. Bosna i Hercegovina, uz pomoć Međunarodne komisije za nestale osobe, do sada je riješila 75 posto od 30.000 osoba prijavljenih kao nestalih kao posljedica sukoba iz 1990-ih godina, što je rezultat bez presedana na globalnoj razini.

Sukladno tome, Akcija će se baviti preporukama Izvješća stručnjaka o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini (2019.)⁴ u kojem se ističe da se inicijative VSTV-a za poboljšanje kvalitete pravosuđa moraju konsolidirati i proširiti.

2.2 Analiza problema

Kratka analiza problema

¹ COM (2019) 261 i SWD (2019) 222

² VSTV je usvojio i Plan implementacije Programa reformi. Sprovođenje odgovarajućih mjera pratit će se kroz izvješća koja će se pripremati na tromjesečnoj osnovi, pri čemu će Odjel za europske integracije i strateško planiranje biti zadužen za pripremu tih izvješća. Rezultati implementacije Programa reformi će se izraziti izradom i/ili donošenjem propisa (podzakonskih akata, politika, strategija i sl.), sprovođenjem organizacijskih mjera, informatičkim rješenjima (softver, baze podataka, online platforme itd.), razvojem i/ili donošenjem internih dokumenata (planova, izvješća, analiza i sl.), kroz pripremu i/ili organizaciju i/ili održavanje obuka i primjenom različitih metoda (sprovođenje propisa, uvođenje novih metoda rada, međuinstitucionalna suradnja itd.).

³ <https://www.icmp.int/wp-content/uploads/2018/09/Deklaracije.pdf>

⁴ <http://europa.ba/wp-content/uploads/2019/12/ExpertReportonRuleofLawissuesinBosniaandHerzegovina.pdf>

Brzo donošenje pravde, uključujući i one u gospodarskim predmetima, od najveće je važnosti za održavanje i promoviranje ekonomskog rasta kroz bolje poslovno okruženje, kako je jasno navedeno u Izvješću stručnjaka o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini. S obzirom na to da je Bosna i Hercegovina jedna od zemalja s relativno velikim brojem sudaca po glavi stanovnika, pravosudni sustav Bosne i Hercegovine svoju učinkovitost i kvalitetu treba zasnivati na punoj iskorištenosti postojećih sudbenih kapaciteta i reorganizaciji poslovnih procesa. Rezultati koje je VSTV BiH postigao kroz aktivnosti na reorganizaciji poslovnih procesa temelj su za poduzimanje aktivnosti u ovom području. Analiza dosadašnje obrade predmeta pokazala je da je faza od podnošenja tužbe sudu do uzimanja predmeta u rad od strane dodijeljenog suca preduga. Kvalitetno i učinkovito vođenje trgovačkih sudova/trgovačkih odjela omogućuje brzo i dosljedno rješavanje sporova, čime se stvara pravna sigurnost koja će doprinijeti stvaranju atraktivnog okruženja za poslovanje i ulaganja.

Osim toga, tužiteljstva se bore s nedostatkom specijalizirane ekspertize i nedovoljnim kapacitetima za učinkovito istraživanje gospodarskog kriminala. U tom cilju, financijski stručnjaci pružali su potporu tužiteljstvima u najsloženijim predmetima gospodarskog i organiziranog kriminala, korupcije i financijskih istraga, te pružali rezultate u smislu bolje kvalitete istraga i optužnica, bržeg procesuiranja zaostalih predmeta i sl. Financijske prijevare ugrožavaju ekonomsku stabilnost i gospodarski razvoj, dovode do rasta nezaposlenosti, rasta socijalne napetosti, političkih sukoba i nestabilnosti općenito. Jačanje kapaciteta tužiteljstva za istrage gospodarskog kriminala u konačnici će pomoći u borbi protiv prijetnji integritetu financijskog sustava. Osim ekonomskog prosperiteta, borba protiv korupcije je od visokog prioriteta za Bosnu i Hercegovinu u procesu usklađivanja s pravnom stečevinom EU.

Dosadašnje aktivnosti Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća (VSTV) na objavljivanju sudbenih odluka provodile su se u suradnji sa Sudom Bosne i Hercegovine, Vrhovnim sudom Republike Srpske, Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine i Apelacijskim sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Kako su ovi sudovi najviši sudovi u Bosni i Hercegovini, njihove odluke i pravna stajališta utječu na usklađivanje sudbene prakse u okviru njihovih nadležnosti. Odluke nižih sudova objavljuju se u središnjem sustavu samo ako se odnose na predmete koje su donijeli najviši sudovi u Bosni i Hercegovini. S tim u vezi, potrebno je unaprijediti transparentnost rada drugostupajskih sudova i ujednačavanje sudbene prakse na ovoj razini objavljivanjem odluka kantonalnih/okružnih sudova putem središnje baze podataka. Nadalje, VSTV je svjestan da postoji javni interes za uvid u odluke nižih sudova, posebice u predmetima koji su medijski praćeni. Također, odluke nižih sudova važne su za sudbenu praksu, naročito s obzirom na to da u određenim predmetima vrhovni sudovi ne mogu odlučivati o žalbi zbog zakonskih ograničenja, na primjer: vanparnični predmeti, izvršni, prekršajni predmeti i kazneni predmeti za kaznena djela za koja je zakonom propisana najviša kazna ili kazna zatvora do 10 godina, ako posebnim zakonom nije određena nadležnost drugog suda. Također, odlučivanje u upravnim sporovima završava na razini kantona, budući da u ovim sporovima nije propisana mogućnost žalbe. Vrhovni sudovi u tim slučajevima mogu postupati samo po izvanrednim pravnim lijekovima čiji je doseg ograničen.

Izvješće Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2020. godinu navodi da su "vlasti poduzele ograničene mjere kako bi

se pozabavile nalazima Izvješća stručnjaka o pitanjima vladavine prava ("Priebeovo izvješće"). U parlamentarnu proceduru idu izmjene integriteta; njihovo donošenje ključno je za uspostavu vjerodostojnog i rigoroznog sustava provjere financijskih izvješća nositelja pravosudnih funkcija. Trajni i očiti znakovi pogoršanja i dalje zahtijevaju hitne mjere za jačanje integriteta i ponovno stjecanje povjerenja građana u pravosuđe. VSTV je u svibnju 2021. godine usvojio Program reforme VSTV-a za razdoblje 2021. – 2023., uključujući mjere za jačanje kvalitete, integriteta, učinkovitosti pravosuđa i borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije. VSTV mora osigurati njegovu brzu provedbu i hitno omogućiti reforme u područjima koja su u njegovoj izravnoj nadležnosti, posebice onima koje ne zahtijevaju zakonske izmjene."

U Izvješću Komisije za 2022. godinu o Bosni i Hercegovini naglašava se da se Revidirana državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, usvojena 24. rujna 2020. godine, mora učinkovito provoditi.¹ Kao što je ranije navedeno, Revidirana državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina uspostavlja sveobuhvatan strateški pristup i strateški okvir za pravosuđe za bavljenje predmetima ratnih zločina pred sudovima i tužiteljstvima i propisuje obvezu okončanja nekažnjivosti rješavanjem prioriteta i složenih predmeta pred pravosuđem na državnoj razini, dok manje složeni predmeti trebaju biti riješeni pred razinama pravosuđa entiteta i Brčko distrikta do kraja 2023. godine.

Revidirana Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina se provodi, usprkos propustu Vijeća ministara da imenuje novo nadzorno tijelo. U okviru svog mandata, VSTV je proaktivno nadzirao rad tužiteljstava i sudova na provedbi strategije. I dalje je potrebno nadzorno tijelo koje će osigurati sveobuhvatan nadzor, potvrditi odluke potrebne za poboljšanje procesuiranja ratnih zločina, potvrditi provedbu strategije i osigurati kontinuirano financiranje. Vijeće ministara bi trebalo brzo uspostaviti novo nadzorno tijelo.

Regionalna pravosudna suradnja u procesuiranju predmeta ratnih zločina zahtijeva daljnja poboljšanja. Bilateralni protokoli o suradnji u predmetima ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida između Tužiteljstva Bosne i Hercegovine i tužiteljstava Srbije, Hrvatske i Crne Gore pomogli su u smanjenju nekažnjivosti pravosuđa, ali se ne koriste sustavno. Uz pomoć tužitelja iz Mehanizma, suradnja sa Srbijom dovela je do većeg broja ustupanja postupaka i podizanja optužnica u predmetima ustupljenim iz Bosne i Hercegovine, ali to je do sada rezultiralo samo jednom osuđujućom presudom. Suradnja s Hrvatskom i dalje se suočava s brojnim preprekama u pogledu pravosudne pomoći, a neke su istrage u tijeku i nisu dovele do optužnica. Protokol s Crnom Gorom doveo je do istraga nakon ustupanja dokaza iz Mehanizma.

Od 238 predmeta do kraja 2021. godine, 94 postupka (protiv 100 osoba) su u tijeku zbog nedostupnosti optuženih osoba. Budući da imaju više državljanstava, te osobe često borave u susjednim zemljama. To im omogućuje bijeg od pravde iskorištavanjem zabrana izručenja vlastitih državljana za kaznena djela genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina. Oni također imaju koristi od nedostatka napretka susjednih jurisdikcija u rješavanju dotičnih zločina. Srbija još uvijek ne uspijeva izvršiti pravomoćnu kaznu izrečenu u Bosni i Hercegovini 2014. godine protiv Novaka Đukića, usprkos dostupnosti osnovnih instrumenata međunarodne pravosudne suradnje. Određeni broj međunarodnih potjernica (Crvena

¹ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2022_en, str.18

potjernica Interpola) koje je Bosna i Hercegovina raspisala za optuženima za ratne zločine i dalje nije proveden. Isto tako, Duško Kormjača optužen za zločine protiv čovječnosti 2015. i Tomislav Kovač optužen za genocid 2018. godine slobodno borave u Srbiji.

Smanjenje zaostataka u predmetima ratnih zločina koje je u tijeku i dalje kasni, što dovodi u sumnju dovršetak procesuiranja ratnih zločina do kraja 2023. godine. S procijenjenih 1 210 predmeta u srpnju 2013., neriješeni predmeti ratnih zločina smanjeni su na 492 (- 59,5 %) do kraja 2021. godine; oko 311 od njih su složeni predmeti (63,5 %). Procjenjuje se da su 174 predmeta protiv 393 osobe (35,5 % neriješenih predmeta) u tijeku zbog nedostupnosti osumnjičenih. Bez pojačane regionalne suradnje, do kraja 2023. godine zaostaci u predmetima ratnih zločina uglavnom će se sastojati od osumnjičenih koji nisu dostupni pravosuđu Bosne i Hercegovine. U 2021. godini broj potvrđenih optužnica (13) i stopa osuđujućih presuda (85 %) ostali su stabilni u entitetima i Brčko distriktu. Iako je napredak primjetan na državnoj razini s 15 potvrđenih optužnica i stopom osuđujućih presuda od 86 %, još uvijek ima prostora za napredak. Tužiteljstvo bi trebalo pojačati napore u procesuiranju najsloženijih predmeta (25 manje složenih predmeta ustupilo je entitetima i Brčko distriktu u 2021. godini), te nastaviti poboljšavati kvalitetu istraga i optužnica.

U izvješću Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu navodi se da je "Neriješena sudbina nestalih osoba zabrinjavajuća. 7.532 osobe još uvijek se vode kao nestale uslijed sukoba. [...] Nedostatak lokalnih forenzičkih kapaciteta [...] otežava identifikaciju. Potrebni su daljnji napori [...] kako bi se riješilo pitanje osoba koje su nestale u vezi sa sukobima 1990-ih." Od 1996. godine, Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP) usmjerava napore da pomogne Bosni i Hercegovini da locira i identificira svoje nestale. ICMP je pomogao pravosuđu Bosne i Hercegovine na svim razinama i INO-u Bosne i Hercegovine u ekshumaciji nekoliko tisuća masovnih i pojedinačnih grobnica u Bosni i Hercegovini; ICMP je prikupio gotovo 74 000 referentnih uzoraka od srodnika nestalih osoba, obradio preko 53 000 uzoraka DNK iz skeletnih ostataka i izradio DNK izvješća koji predstavljaju preko 15 000 osoba i gotovo 18 000 izvješća o reasocijacijama pojedinih dijelova tijela. Međutim, oko 7.500 osoba još uvijek se vode kao nestale, a kontinuirano forenzičko vještačenje i potpora nužni su za rješavanje ovog otvorenog pitanja koje još uvijek pogađa veliki dio stanovništva i jedno je od najspornijih političkih pitanja. Osiguravanje nastavka pružanja forenzičkih usluga i njihove održivosti također je ključno za rješavanje slučajeva nestalih migranata, žrtava trgovine ljudima i drugih vrsta kaznenih slučajeva koji uključuju identifikaciju žrtava.

Neriješena sudbina nestalih osoba koje su nestale tijekom sukoba 1990-ih godina ostaje ključno pitanje koje treba riješiti na Zapadnom Balkanu. Uprkos stalnom napretku u identifikaciji (70 osoba u 2021. i 127 u prvoj polovini 2022. godine), 7 590 osoba i dalje se vode kao nestale kao rezultat sukoba. Potrebni su daljnji napori na regionalnoj razini putem skupine za nestale osobe osnovane 2018. godine u okviru Berlinskog procesa za jačanje suradnje.

Opis glavnih aktera

Glavni akteri akcije su: VSTV Bosne i Hercegovine, sudovi, tužiteljstva, Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (MP), Ministarstvo pravde Republike Srpske (MP RS), Federalno ministarstvo pravde (FMP), deset kantonalnih ministarstava pravde, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Institut za nestale osobe Bosne i Hercegovine, strukovne udruge,

akademska zajednica, nevladine organizacije i drugi organi izvršne vlasti.

3. OPIS AKCIJE

3.1 Logika intervencije

Opći cilj (Utjecaj) ove akcije je usklađivanje pravosudnog sustava Bosne i Hercegovine s europskim standardima i pravnom stečevinom EU.

Specifični cilj(evi) (Ishodi) ove akcije su:

1. Unaprijediti učinkovitost, integritet, kvalitetu, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini.

Rezultati koje ova akcija treba ostvariti, a koji doprinose odgovarajućim specifičnim ciljevima (Ishodima), su:

Doprinos Ishodu 1 (ili specifičnom cilju 1)

1.1 Povećati nadležnost sudova i tužiteljstava

1.2 Jačati integritet nositelja pravosudnih funkcija

1.3 Dalje poboljšati učinkovitost procesuiranja predmeta ratnih zločina u pravosudnom sustavu Bosne i Hercegovine

1.4 Osigurati pružanje forenzičke pomoći u istragama ratnih zločina

Ako se poveća učinkovitost, kompetentnost sudova i tužiteljstava (Rezultat 1.1), a VSTV, tužiteljstva, pravosudna i druga relevantna tijela ostanu predani i uključeni u procese reforme pravosuđa, učinkovitost, integritet, kvalitetu, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini će biti poboljšani (Ishod 1).

Ako ojača integritet nositelja pravosudnih funkcija (Rezultat 1.2), a institucije korisnice ostanu uključene u proces reforme pravosuđa, poboljšat će se učinkovitost, integritet, kvaliteta, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini (Ishod 1).

Ako se osigura pomoć u istragama ratnih zločina (Rezultat 1.3), osigurat će se daljnje smanjenje broja neriješenih predmeta ratnih zločina u Bosni i Hercegovini (Ishod 1).

Ako se osigura pružanje forenzičke pomoći u istragama ratnih zločina (Rezultat 1.4) i ako se lociraju tajne grobnice, ekshumirani i biološki uzorci podnose se Međunarodnoj komisiji za nestale osobe na DNK testiranje, a institucija korisnica ostaje predana daljnjem razvoju svojih DNK sposobnosti, poboljšat će se učinkovitost, integritet, kvaliteta, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini (Ishod 1).

Ako se poboljša učinkovitost, integritet, kvaliteta, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini (Ishod 1) i relevantna tijela u Bosni i Hercegovini budu predijeljena da zauzmu usklađen i koordiniran pristup za provedbu reformi u sektoru pravde, pravosudni sustav Bosne i Hercegovine će biti usklađen s europskim standardima i pravnom stečevinom EU (Utjecaj).

3.2 Indikativne aktivnosti

Aktivnosti u vezi s Rezultatom 1.1: Povećani učinak i nadležnost sudova i tužiteljstava, kao i Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća (VSTV)

Aktivnost 1.1.1: Uspostavljanje sustava trijaže u gospodarskim odjelima/gospodarskim sudovima kroz organizaciju poslovnih procesa

Ova aktivnost ima za cilj učinkovitije korištenje postojećih ljudskih resursa i kraće vrijeme potrebno za postupanje po predmetima. Ove aktivnosti će omogućiti sucima da se fokusiraju na donošenje meritornih odluka, što će u konačnici dovesti do veće produktivnosti, poboljšanja kvalitete sudbenih odluka i pravne sigurnosti. Uspostavljanje sustava trijaže u gospodarskim sudovima/gospodarskim odjelima pilot-sudova odvijalo bi se u dvije faze. Prva faza bi uključivala razvoj sustava trijaže usvajanjem seta dokumenata i alata kroz

rad i aktivnosti radne/stručne skupine, dok bi druga faza uključivala pilotiranje uspostavljenog oblika trijažnog sustava u odabranom broju gospodarskih sudova/gospodarskih odjela pilot-sudova. Novouspostavljeni sustav trijaže će omogućiti bržu obradu gospodarskih predmeta kroz neposredan pregled i analizu prirode predmeta zaprimljenih u sudu, bolju koordinaciju sudaca i ostalog osoblja, skraćanje trajanja postupaka, oslobađanje sudaca od procesnih zadataka.

Aktivnost 1.1.2: Angažiranje financijskih stručnjaka za potporu financijskim istragama u predmetima gospodarskog i drugih srodnih kriminala

Angažiranje financijskih stručnjaka podržat će inkluzivnije istrage i proaktivno prikupljanje dokaza u predmetima gospodarskog kriminala, organiziranog kriminala i korupcije, uključujući izdavanje ciljanih naloga za pretres i oduzimanje predmeta u početnim fazama istrage. Ta aktivnost će pružiti potporu tužiteljstvima u vođenju financijskih istraga i doprinijet će poboljšanju kredibiliteta napora na jačanju integriteta pravosuđa.

Aktivnost 1.1.3: Uspostavljanje odjela sudbene prakse u odabranim kantonalnim/okružnim sudovima

Predloženom aktivnošću VSTV će inicirati uspostavu odjela za sudbenu praksu u odabranim kantonalnim/okružnim sudovima (pilot-sudovi), koristeći iste ili slične principe kao što je učinjeno u najvišim sudovima. Pilot-sudovi će biti odabrani kada počne realizacija predložene aktivnosti i trebalo bi da pokriju dva suda s većim prilivom predmeta i dva suda s manjim prilivom predmeta, vodeći računa i o geografskoj pretežnosti. Dodatno osoblje radit će na jačanju kapaciteta drugostupanskih sudova, a paralelno će se povećati kapacitet VSTV-a za objavljivanje odluka drugostupanskih sudova putem središnje baze. Veća transparentnost rada drugostupanskih sudova i usklađivanje sudbene prakse i na ovoj razini bi, pored napora koji se trenutačno ulažu s najvišim sudovima, doprinijelo pravnoj sigurnosti građana, a time i ugledu pravosuđa u cjelini.

Aktivnost 1.1.4: Jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje Programa i Strategije reforme

VSTV je u svibnju 2021. godine usvojio Program reforme VSTV-a za razdoblje 2021. – 2023., koji uključuje mjere za jačanje kvalitete, integriteta, učinkovitosti pravosuđa i borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije. VSTV mora osigurati njegovu brzu provedbu i hitno omogućiti reforme u područjima koja su u njegovoj izravnoj nadležnosti, a to su ona koja ne zahtijevaju izmjene zakona. Postoji potreba da se razvije i usvoji nova Strategija za reformu sektora pravde 2021. – 2027. i akcijski plan kako bi se zamijenili oni koji su istekli 2018. godine, prije svega uspostavljanjem vjerodostojnog vremenskog okvira za implementaciju i osiguranjem adekvatnog praćenja i financiranja. Na sastanku radne skupine moglo se samo zaključiti da je potrebno još raditi prije nego što se proces završi, posebice izrada financijskih i evaluacijskih planova implementacije, sprovođenje javnih konzultacija o nacrtu, dobivanje mišljenja relevantnih institucija i organa.

Kroz predloženu aktivnost VSTV će biti osposobljen za praćenje Programa i Strategije reforme i uspostavljanje političkog dijaloga o reformi i predloženim korektivnim radnjama.

Aktivnosti u vezi s Rezultatom 1.2 Ojačan integritet nositelja pravosudnih funkcija

Aktivnost 1.2.1: Jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje financijskih izvješća nositelja pravosudnih funkcija i provedba planova integriteta

Ova aktivnost će podrazumijevati jačanje kapaciteta VSTV-a za učinkovito praćenje i kontrolu financijskih izvješća

nositelja pravosudnih funkcija u skladu s novim zakonskim okvirom koji regulira sadržaj i podnošenje izvješća i njihovo praćenje. Ovaj je okvir zasnovan na relevantnim preporukama iz Stručne provjere (Peer Review), na temelju kojih će VSTV vršiti kontrolu financijskih tokova, procjenu kriterija rizika, točnost dostavljenih podataka i moguće postojanje sukoba interesa. Aktivnost će uključivati potporu VSTV-u da razvije i uskladi sa zakonskim okvirom procedure za provjeru financijskih izvješća nositelja pravosudnih funkcija, izvrši prikupljanje, provjeru podataka dostavljenih u izvješćima nositelja pravosudnih funkcija i objavljivanje određenih segmenata financijskih izvješća nositelja pravosudnih funkcija u skladu s relevantnim zakonskim okvirom.

Aktivnosti vezane za Rezultat 1.3:

Aktivnost 1.3.1: Daljnje jačanje vladavine prava kroz jačanje i olakšavanje procesa tranzicijske pravde u Bosni i Hercegovini i punu implementaciju Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina

Aktivnost ima za cilj jačanje ljudskih i materijalnih kapaciteta u odabranim sudovima i tužiteljstvima, sposobnih da na vrijeme i učinkovito provedu Revidiranu državnu strategiju za ratne zločine i riješe sve neriješene predmete ratnih zločina. Nadalje, aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje profesionalnih vještina sudaca i tužitelja koji rade na ovim predmetima, osiguravajući kvalitetan i nesmetan pristup pravdi u ovom području. Konačno, aktivnosti će osigurati adekvatne ljudske kapacitete VSTV-a BiH za obavljanje redovitog nadzora nad dinamikom procesuiranja ratnih zločina u sudovima i tužiteljstvima i pružanje strateške i operativne stručne i administrativne potpore VSTV-u BiH i Nadzornom tijelu za nadzor nad provedbom Revidirane NWCS. Očekivani rezultati imaju za cilj uspostavljanje kapaciteta pravosuđa koje je u potpunosti sposobno da se uhvati u koštac sa zaostalim predmetima ratnih zločina i kompletira procese tranzicijske pravde u pravosuđu primjenom Revidirane NWCS.

Ova konkretna aktivnost trebala bi predvidjeti dodjelu izravnog granta Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine (MFT BiH). Naime, Ministarstvu će biti dodijeljena sredstva koja će ono dalje alocirati relevantnim akterima u pravosuđu za implementaciju Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina. Osim sudova i tužiteljstava, ovu potporu će imati i VSTV BiH i Ministarstvo pravde BiH, u okviru tekućeg programa IPA 2019 "EU za tranzicijsku pravdu".

Naime, oslanjajući se na trenutnu djelotvornu akcijsku strukturu u okviru koje je program IPA 2019 "EU za tranzicijsku pravdu" u izravnom modalitetu granta dodijeljen Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine, važno je naglasiti da program IPA 2022 treba provoditi na isti metodološki način. Za nesmetan nastavak potpore EU potrebno je osigurati poseban sporazum o grantu između EU i Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, a posebice dodijeljena sredstva je potrebno osigurati za nesmetani nastavak primanja potpore EU. Uzimajući u obzir da se tekući program IPA 2019 "Unaprjeđenje procesuiranja predmeta ratnih zločina u Bosni i Hercegovini" završava 2022. godine, od najveće je važnosti da implementacija IPA 2022 počne najkasnije u 1. kvartalu 2023. godine, blagovremenim osiguravanjem odvojenog granta Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine, u cilju nesmetanog završetka procesa tranzicijske pravde.

Aktivirat će se koordinacija i ostvarivanje sinergije s regionalnim programima u području tranzicijske pravde koje provode IRMCT i UNDP.

Aktivnosti u vezi s Rezultatom 1.4: Osigurana forenzička pomoć u istragama ratnih zločina

Aktivnost 1.4.1. Pružanje stručne pomoći bosanskohercegovačkom pravosuđu za iskopavanje, ispitivanje i identifikaciju žrtava prisilnih nestanaka iz tajnih grobnica u okviru istraga ratnih zločina

ICMP će pružiti praktičnu pomoć, u skladu s najvišim međunarodnim standardima, za iskopavanje tajnih grobnica u Bosni i Hercegovini, prema sudbenom nalogu. Za svaku grobnicu ICMP će poduzeti jedan ili više od sljedećih koraka:

- Sprovesti pripremno uredsko istraživanje i analizu dostupne relevantne dokumentacije prije terenskih operacija;
- Pružiti praktičnu pomoć u ekshumacijama na terenu, forenzičkoj antropološkoj analizi i ispitivanju pronađenih posmrtnih ostataka, pregledu i identifikaciji;
- Pružiti potporu mrtvačnicama, uključujući analizu tijeka rada, forenzičko antropološko ispitivanje i pregled prethodno ekshumiranih slučajeva ljudskih ostataka;
- U suradnji s tužiteljstvima i INO-om raditi na implementaciji preporuka za rješavanje slučajeva u mrtvačnicama u zemlji;

- Analizirati ante mortem i post mortem podatke korištenjem namjenskih modula baze podataka koji su dio ICMP-ovog sustava za upravljanje podatcima;

- Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine dostaviti detaljna izvješća o iskopavanju i fotodokumentaciju koja dokumentira rezultate tehničke pomoći ICMP-a;

- Omogućiti obuku tužiteljima nadležnim za predmete ratnih zločina u primjeni forenzičke arheologije, forenzičke antropologije i DNK u istragama ratnih zločina

Aktivnost 1.4.2. Nastavak DNK testiranja i uparivanja bioloških uzoraka u svrhu identifikacije ljudi

ICMP će vršiti DNK testiranje i uparivanje obiteljskih referentnih uzoraka (krvi) koje prikupi od članova obitelji nestalih osoba, te postmortalnih (zuba ili kosti) bioloških uzoraka, koji se dostavljaju po nalogu tužitelja. Velike baze podataka DNK profila nestalih osoba i obitelji uspoređuju se pomoću ICMP-ovog specijaliziranog softvera za baze podataka. ICMP će domaćim vlastima dostavljati izvješća o podudaranju DNK kako bi se olakšala ljudska identifikacija nestalih osoba i, kada je to potrebno, upozoriti ih na neophodne naknadne radnje. Ljudska identifikacija slučajeva nestalih osoba, od kojih su većina žrtve ratnih zločina, u velikoj mjeri podržava istragu i procesuiranje predmeta ratnih zločina od strane Tužiteljstva Bosne i Hercegovine.

Aktivnost 1.4.3. Jačanje domaćih tehničkih kapaciteta u DNK analizi kako bi se pružila dugoročna potpora tužiteljstvima

Na temelju tehničkog sporazuma s Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine i Tužiteljstvom Bosne i Hercegovine, ICMP će pružiti tehničku pomoć Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja Bosne i Hercegovine, uključujući:

- Pružanje savjeta i smjernica u cilju dobivanja ISO akreditacije u koracima u DNK analizi obrade post mortem uzoraka;
- Pomoć u pripremi internih SOP-ova Agencije i 5-godišnjeg plana razvoja;
- Pomoć u nabavi opreme i potrošnog materijala, neophodnog za DNK analizu;
- Pomoć pri upućivanju dodatnog stručnog osoblja;
- Obuka i mentorstvo osoblja DNK laboratorija.

3.3. Integriranje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Akcija i aktivnosti koje proizlaze iz akcije neće imati veći i negativan utjecaj na okoliš, niti će ugroziti okoliš, zdravlje i sigurnost u budućnosti. Aktivnosti koje proizlaze iz ove akcije bit će realizirane na ekološki najprihvatljiviji mogući način. Istovremeno, jedan od rezultata sveukupne digitalizacije javne uprave bit će koherentnost politike i promocija zelene uprave s ciljem smanjenja uporabe papira, što će doprinijeti i očuvanju okoliša i Zelenoj agendi.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Strateški i regulatorni okvir za ravnopravnost spolova u Bosni i Hercegovini postavljen je Gender akcijskim planom Bosne i Hercegovine za razdoblje 2018. – 2022.¹ i Zakonom o ravnopravnosti spolova². Procijenjena pomoću OECD DAC markera rodne politike, predložena akcija bi se mogla ocijeniti ocjenom 1, jer je rodna ravnopravnost važan i promišljen cilj, ali ne i glavni razlog za poduzimanje intervencija. Kontinuirana potpora procesuiranju predmeta ratnih zločina treba obuhvatiti pružanje usluga potpore žrtvama ratnih zločina i svjedocima, posebice u pogledu osiguravanja sigurnog okruženja za žrtve ratnih zločina (najčešće žene). Kad god je relevantno, određene potrebe žena i djevojčica naročito će se uzeti u obzir, putem rodno razvrstanih statistika i indikatora i/ili rodno odgovornih proračuna u skladu sa zahtjevima strategije EU za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025.³

Nadalje, utjecaj predložene Akcije će doprinijeti stvaranju ambijenta za ostvarivanje ciljeva Strategije EU za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025. i Rodnog akcijskog plana III⁴, posebice u sljedećim tematskim područjima: "Osiguravanje slobode od svih oblika rodno zasnovanog nasilja" i "Promoviranje ravnopravnog sudjelovanja i liderstva".

Ljudska prava

Intervencije koje se financiraju kroz ovu akciju težit će promoviranju nediskriminatornih praksi i postupaka i zabrani bilo kojeg oblika rodno zasnovanog nasilja, nezakonite diskriminacije uključujući rasu, boju kože, vjeru, nacionalno podrijetlo, političku pripadnost, spol, godine, bračni status, ili invalidnost; ekonomska i socijalna prava i osnaživanje djevojaka i žena; ravnopravno sudjelovanje i vodstvo. Dužna pažnja će se također posvetiti poštivanju ljudskih prava i integraciji principa ljudskih prava u poduzete intervencije.

Na temelju temeljnih principa promoviranja ravnopravnosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u akciji će biti zagarantirano na temelju jednakog pristupa bez obzira na spol, rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, godine ili seksualnu orijentaciju kao i uzimajući u obzir promociju i sudjelovanje osoba s invaliditetom.

3.3 Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerojatnost (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
4 – aspekti zakonitosti i pravilnosti	Rizik 1: Kašnjenja zbog kasnog potpisivanja IPA finansijskog sporazuma ili kasne	S	S	Intenzivirana komunikacija među institucijama BiH, posebice s Ministarstvom financija i trezora BiH; Održavati bliski kontakt s resornim glavnim upravama i Uredom EU, a sve pripreme aktivnosti provoditi unaprijed

¹ https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2019/02/GAP-BIH-2018-2022_ENG.pdf

² Službeni glasnik BiH, br. 32/10

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

⁴ https://international-partnerships.ec.europa.eu/system/files/2021-01/join-2020-17-final_en.pdf

	provedbe pomoći povezane s radnjama			kako bi se omogućila što brža provedba akcija
1 – vanjsko okruženje	Rizik 2: Kašnjenja u procesu donošenja odluka	S	S	Prije početka Akcije potrebno je analizirati trenutnu situaciju i razviti plan ublažavanja i komunikacije s relevantnim akterima
4 – aspekti zakonitosti i pravilnosti	Problemi vezani za blagovremeno pribavljanje potrebnih dozvola i druge zakonom regulirane obveze	S	S	Mjere izgradnje kapaciteta za sve relevantne institucije; poboljšanja/modifikacije procedura izdavanja dozvola; redovita i česta komunikacija među ključnim akterima, s posebnim fokusom na organe zadužene za izdavanje dozvola
3 – ljudi i organizacija	Rizik 4: Ograničen broj osoblja u korisničkim ustanovama i veliko opterećenje zbog dodatnih aktivnosti	S	S	Osigurati da je poseban odjel (uključujući osoblje) identificiran u svim korisničkim i koordinirajućim institucijama tijekom procesa izrade ToR-a, te da su upoznati sa svojim ulogama u procesu provedbe

	uzrokovanih pandemijom			
--	------------------------	--	--	--

Naučene lekcije:

Nedavno provedenom procjenom Strategije reforme sektora pravde za razdoblje 2014. – 2020. potvrđeno je da će se nastaviti s daljnjom potporom jačanju pravnog i institucionalnog okvira, kao i administrativnih i izvršnih kapaciteta kako bi se osiguralo usklađivanje pravosudnog sustava Bosne i Hercegovine s EU standardima. Osim toga, potrebna je daljnja potpora u provedbi Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina.

U procesu reforme zakonodavstva i politika u sektoru pravosuđa, posebice kada je u pitanju problem u nedostatku kompromisa i međusobnog razumijevanja, različiti akteri često ne prate istim tempom razvoj kapaciteta i osiguravanje usklađenosti s preporukama iz projekata tehničke pomoći. Razvoj politike i zakonodavstva potrebno je dodatno razviti kako bi se više zasnivali na dokazima, cijenili i podliježali odgovarajućim internim i vanjskim konzultacijama s akterima u pravo vrijeme zakonodavnog procesa i procesa donošenja politika.

3.5 Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati [maksimalno 10 @]	Pokazatelji [barem jedan pokazatelj po očekivanom rezultatu @]	Polazne osnove [vrijednosti i godine]	Cilj [vrijednosti i godine]	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Uskladiti pravosudni sustav Bosne i Hercegovine europskim standardima i pravnom stečevinom EU	1. Napredak ostvaren u ispunjavanju kriterija za pristupanje, u području vladavine prava, osnovnih prava i demokracije	Izvjestan napredak (2019.)	Umjereni napredak (2027.)	Izvjешća Komisije o BiH	Nije primjenjivo
Ishod 1	1. Povećana učinkovitost, integritet, kvaliteta, odgovornost, neovisnost i pristup pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini	1.1 Stanje pripremljenosti sektora pravde za implementaciju pravne stečevine i europskih standarda u sektoru pravde	Neka razina pripreme (2019.)	Umjereni razina pripreme (2027.)	Izvjешća Komisije o BiH	Nadležne vlasti u BiH su se obvezale da će zauzeti usklađen i koordiniran pristup u provedbi reformi u sektoru pravde
Ishod 1.1	1.1 Povećani sučinak i nadležnost sudova tužiteljstava, kao i VSTV-a	1.1.1.1 Najmanje 6 gospodarskih sudova uspostavilo je trijažu 1.1.2.1 Doprinos financijskih stručnjaka procesuiranju kaznenih djela 1.1.3.1 Zabilježiti i analizirati sva stajališta sudbene prakse na sudovima 1.1.4.1 Jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje Programa i Strategije reformi	1.1.1.1 0 (2021.) 1.1.2.1 N/A (2021.) 1.1.3.1 Sustav je u procesu razvoja na najvišim sudovima (2021.) 1.1.4.1 N/A	1.1.1.1 6 (2027.) 1.1.2.1 500 (2027.) 1.1.3.1 Svi stavovi zabilježeni na najvišim sudovima i pilot-okružnim/kantonalnim sudovima (2027.) 1.1.4.1 Na temelju praćenja VSTV-a, podržava se strukturirani dijalog o reformi	1.1.1.1 Izvjешće pripremili projektni tim i ekspertna skupina 1.1.2.1 Mjesečna izvješća koja VSTV-u dostavljaju financijski stručnjaci 1.1.3.1 Izvjешća VSTV-a Projektna izvješća Izvjешća o evaluaciji učinka 1.1.4.1 Izvjешća VSTV-a Projektna izvješća	Posvećenost tužiteljstava da osiguraju kapacitete za potporu financijskim istragama u predmetima gospodarskih i drugih srodnih kaznenih djela Institucije sektora dijele zajedničku viziju i slijede reformske ciljeve
Rezultat 1.2	1.2 Ojačan integritet nositelja pravosudnih funkcija	1.2.1.1 Broj obrađenih financijskih izvješća nositelja pravosudnih funkcija u skladu s utvrđenom procedurom	1.2.1.1 0 % (2021.)	1.2.1.1 30 % (2027.)	1.2.1.1 Izvjешća o obradi financijskih izvješća nositelja pravosudnih funkcija	Institucije korisnice ostaju uključene u proces reforme pravosuđa
Rezultat 1.3	1.3 Zaostatak	1.3.1.1 Zaostali	1.3.1.1 571	1.3.1.1 315 (2025.)	1.3.1.1 Izvjешća	Relevantne zainteresirane

	predmeta ratnih zločina u Bosni i Hercegovini je dodatno smanjen	predmeti KTRZ u svim tužiteljstvima u Bosni i Hercegovini 1.3.1.2 Broj izvješća o praćenju implementacije operativnih ciljeva u predmetima ratnih zločina od strane institucija korisnika	(2020.) 1.3.1.2 0	1.3.1.2 Najmanje četiri (4) izvješća će biti dostavljena EUD-u	tužiteljstava, izvješća generirana iz različitih sustava upravljanja predmetom 1.3.2 Izvešća i statistika OEBS-a Izvješća Komisije o BiH	strane za daljnju implementaciju NWCS ostaju posvećene tome Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine ostaje opredijeljeno za procesuiranje predmeta ratnih zločina
Rezultat 1.4	1.4 Osigurano je pružanje forenzičke pomoći u istragama ratnih zločina	1.4.2.1 Broj slučajeva nestalih osoba vezanih za sukobe čiji je DNK ICMP upario 1.4.3.1 DNK stručnjaci u Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja sposobni za obradu bio-uzoraka PM i provedbu DNK analize	1.4.2.1 15 493 (2021.) 1.4.3.1 nema sposobnosti (2021.)	1.4.2.1 15 900 (2025.) 1.4.3.1 Mogućnost PM testiranja (2025.)	1.4.2.1 ICMP online tabela praćenja za Zapadni Balkan 1.4.3.1 ICMP-ova izvješća MoS-ova izvješća	Tajne grobnice su locirane, ekshumirane i biološki uzorci dostavljeni ICMP-u na DNK testiranje Institucija korisnica ostaje predana daljnjem razvoju svojih DNK sposobnosti

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o financiranju

U cilju realizacije ove akcije predviđeno je zaključivanje sporazuma o financiranju s korisnikom programa IPA III, Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativno razdoblje implementacije

Indikativno razdoblje implementacije ove akcije, tijekom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3.1. i implementirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od dana stupanja na snagu Sporazuma o financiranju. Produljenje razdoblja implementacije može dogovoriti odgovorni službenik Komisije nadležan za odobravanje, izmjenom ove odluke o financiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode implementacije

Komisija će osigurati da se poštuju odgovarajuća pravila i procedure EU za financiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, gdje je prikladno, i usklađenost aktivnosti s restriktivnim mjerama EU¹.

1.1.1. Izravno upravljanje (Grantovi)

(a) Svrha grantova

Predviđena su tri granta kao modalitet implementacije ove akcije u odnosu na rezultate 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4.

Odabir grantova kao metode implementacije u područjima obuhvaćenim rezultatima 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4 već je izvršen u prethodnim akcijama implementiranim uz IPA potporu.

(b) Vrsta ciljanih aplikacija

4.3.1.1 Izravni grant Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću (VSTV)

Izravni grant bit će dodijeljen VSTV-u za povećanje nadležnosti sudova i tužiteljstava (Rezultat 1.1), kroz uspostavljanje sustava trijaže u gospodarskim odjelima/gospodarskim sudovima kroz organizaciju poslovnih procesa (Aktivnost 1.1.1), angažiranje financijskih stručnjaka za potporu financijskim istragama u predmetima gospodarskih i drugih povezanih kaznenih djela (Aktivnost 1.1.2), uspostavljanje odjela sudske prakse u odabranim kantonalnim/okružnim sudovima (Aktivnost 1.1.3) i jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje Programa i Strategije reformi

(Aktivnost 1.1.4). Nadalje, izravni grant VSTV-u će se koristiti za jačanje integriteta nositelja pravosudnih funkcija (Rezultat 1.2) kroz jačanje kapaciteta VSTV-a za praćenje financijskih izvješća nositelja pravosudnih funkcija i provedbu planova integriteta (Aktivnost 1.2.1.).

4.3.1.2 Izravni grant Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine (MFT BiH)

Izravni grant MFT-u Bosne i Hercegovine će se koristiti za daljnje jačanje vladavine prava kroz unaprjeđenje i olakšavanje procesa tranzicijske pravde u Bosni i Hercegovini i punu implementaciju Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (Aktivnost 1.3.1) koja će dodatno poboljšati učinkovitost procesuiranja predmeta ratnih zločina u pravosuđu Bosne i Hercegovine (Rezultat 1.3). Grant će ubrzati procesuiranje i praćenje predmeta ratnih zločina i pomoći u izgradnji ljudskih i institucionalnih kapaciteta u pravosuđu Bosne i Hercegovine za rješavanje najosjetljivijih slučajeva. Za postizanje ciljeva postavljenih u Revidiranoj državnoj strategiji za ratne zločine – procesuiranje najsloženijih predmeta ratnih zločina i rješavanje predmeta ratnih zločina u sudovima i tužiteljstvima, predviđajući završetak rada na predmetima do kraja 2023. godine – potrebno je nastaviti potporu i unaprijediti kapacitete tužiteljstava i sudova za ubrzanje procesuiranja predmeta ratnih zločina. Ministarstvo će raspodijeliti sredstva krajnjim korisnicima, odnosno sudovima, tužiteljstvima i drugim korisnicima za unaprjeđenje procesuiranja predmeta ratnih zločina.

4.3.1.3. Izravni grant Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP)

Izravni grant ICMP-u će se koristiti za daljnje jačanje vladavine prava osiguravanjem forenzičke pomoći u istragama ratnih zločina (Rezultat 1.4). Ovaj rezultat će se postići kroz pomoć bosanskohercegovačkom pravosuđu da izvrši iskopavanje, ispitivanje i identifikaciju žrtava prisilnih nestanaka iz tajnih grobnica u okviru istraga ratnih zločina (Aktivnost 1.4.1), nastavak DNK testiranja i uparivanja bioloških uzoraka za potrebe ljudske identifikacije (Aktivnost 1.4.2) i jačanje domaćih tehničkih kapaciteta u DNK analizi, kako bi se pružila dugoročna potpora tužiteljstvima (Aktivnost 1.4.3).

(c) Opravdanost izravnog granta

4.3.1.1. Izravni grant Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću (VSTV)

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT-alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web-stranici prevladava verzija iz SL.

Pod odgovornošću nadležnog službenika Komisije, grant se može dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedloga Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću (VSTV). Pod odgovornošću službenika Komisije nadležnog za odobravanje, opravdano je pribjegavanje dodjeli granta bez poziva za podnošenje prijedloga jer je VSTV ključna institucija u upravljanju pravosuđem u cijeloj zemlji i s obzirom na svoju institucionalnu neovisnost i kapacitet, ova institucija ostaje jedinstveni partner Europske unije kada je u pitanju reforma pravosuđa u Bosni i Hercegovini. Izravni grant VSTV-u predstavlja najučinkovitiji finansijski instrument za potporu širokom spektru aktivnosti koje imaju za cilj unaprjeđenje rada sudova i tužiteljstava u cijeloj zemlji. Izravni sporazum s VSTV-om će se zaključiti u skladu s člankom 195. (c) Financijske uredbe, budući da je VSTV institucija s de jure monopolom. Korištenje izuzeća će biti dodatno potkrijepljeno u odluci o dodjeli.

4.3.1.2 Izravni grant Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine

Pod odgovornošću službenika Komisije nadležnog za odobravanje, grant se može dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedloga Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine (MFT).

Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine odabrano je na temelju uvjeta vezanih za akcije sa specifičnim karakteristikama koje zahtijevaju određenu vrstu tijela zbog njegove tehničke kompetentnosti, visokog stupnja specijalizacije ili administrativne moći, pod uvjetom da predmetne radnje ne spadaju u djelokrug poziva za podnošenje prijedloga – u skladu s člankom 195. (f) Financijske uredbe. Odabir je izvršen s obzirom na iskustvo MFT-a Bosne i Hercegovine koje je razvijeno u okviru prethodnih projekata procesuiranja i praćenja predmeta ratnih zločina koje je financirala EU, a financirani su sredstvima iz projekata IPA 2017 i IPA 2019. Oba su projekta implementirana kroz izravni grant MFT-u Bosne i Hercegovine. Unutar sustava već je uspostavljena potrebna struktura i razvijene potrebne vještine za potporu ovoj aktivnosti. MFT će distribuirati finansijsku potporu EU korisnicima na odgovarajući način, bez ili s minimalnim kašnjenjem.

4.3.1.3 Izravni grant Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP)

Pod odgovornošću službenika Komisije nadležnog za odobravanje, grant se može dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedloga Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP). Ugovor o izravnom grantu s ICMP-om će se zaključiti u skladu s člankom 195. (f) Financijske uredbe zbog ICMP-ove tehničke kompetentnosti, njezinog visokog stupnja specijalizacije ili administrativne moći, u obuhvaćenom sektoru. ICMP je jedina organizacija s potrebnom opremom i vještinama da izvrši DNK identifikaciju svih žrtava u zemlji. S obzirom na to da je ICMP ključna nadležnost i ujedno jedina međunarodna organizacija koja se bavi isključivo pitanjem nestalih osoba, a s obzirom na svoju institucionalnu neovisnost i tehničke kapacitete, predstavlja jedinstvenog partnera za EU kada je u pitanju traženje nestalih osoba i osnaživanje domaćih institucija da preuzmu te aktivnosti.

Opća pravila za procedure nabave i dodjele grantova bit će definirana u Sporazumu između Komisije i VSTV-a, MFT-a Bosne i Hercegovine i ICMP-a koji provodi dio programa.

4.3.2 Izravno upravljanje (Nagrada(e))

Nije primjenjivo.

4.3.3 Izravno upravljanje (Nabava)

Nije primjenjivo.

4.3.4 Neizravno upravljanje s [organizacijom države članice] [trećom zemljom donatoricom] [specijaliziranom (tradicionalnom/regulatornom) agencijom EU] [međunarodnom organizacijom]

Nije primjenjivo.

4.3.5 Neizravno upravljanje s korisnikom programa IPA

III

Nije primjenjivo.

4.3.6 Doprinos <naziv relevantne regionalne investicijske platforme>

Nije primjenjivo.

4.3.7 EFSD+ operacije pokrivene proračunskim garancijama

Nije primjenjivo.

4.3.8 Promjene iz neizravnog u izravni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija u okviru neizravnog upravljanja s povjerenim subjektom može se koristiti kao alternativni modalitet za ovu akciju koja se planira implementirati u izravnom upravljanju. Povjereni subjekt(i) će službe Komisije odabrati prema sljedećim kriterijima:

a) finansijski i operativni kapacitet podnositelja prijave;

b) tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata; iskustvo u vođenju programa ili projekata vezanih za rezultate, veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata, dubinska ekspertiza u području pregovora s EU i dokumentirani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regiji, itd.;

c) tijela sa sličnim stupnjem specijalizacije.

4.4 Opseg geografske podobnosti za nabavu i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za sudjelovanje u postupcima nabave i dodjele grantova i u pogledu podrijetla nabave kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na temelju hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (članak 28(10) NDICI – Uredba o globalnoj Europi).

4.4 Indikativni proračun

Komponente indikativnog proračuna	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identifikiranoj valuti
Metode implementacije, uspor. odjeljak 4.3		
Ishod 1: Unaprijeđena učinkovitost, integritet, kvaliteta, odgovornost, neovisnost i pristup pravosuđnom sustavu u Bosni i Hercegovini, sastavljeno od:	3 500 000	Nije primjenjivo
Grantovi (izravno upravljanje) – uspor. odjeljak 4.3.1	3 500 000	Nije primjenjivo
Grantovi (izravno upravljanje) – uspor. odjeljak 4.3.1	Grantovi (izravno upravljanje) – uspor. odjeljak 4.3.1	Grantovi (izravno upravljanje) – uspor. odjeljak 4.3.1

Nabava – ukupni okvir prema odjeljku 0 ¹	0	Nije primjenjivo
Evaluacija – uspor. odjeljak 5.2 Revizija – uspor. odjeljak 5.3	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom ²	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost – uspor. odjeljak 6	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđene situacije ³	0	Nije primjenjivo
Ukupno	3 500 000	Nije primjenjivo

4.5 Organizacijska struktura i odgovornosti

Glavni akteri akcije su: VSTV, sudovi, tužiteljstva, Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (MP), Ministarstvo pravde Republike Srpske (MP RS), Federalno ministarstvo pravde (FMP), deset kantonalnih ministarstava pravde, Međunarodna komisija za nestale osobe, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Institut za nestale osobe Bosne i Hercegovine, strukovne udruge, akademska zajednica, nevladine organizacije i drugi organi izvršne vlasti.

S obzirom na činjenicu da ova akcija ima brojne korisnike aktivne u sektoru pravde, važno je da oni od samog početka preuzmu stratešku, operativnu i strukturnu odgovornost i odgovornost za provedbu aktivnosti vezanih za Akciju. Od ključnih aktera se očekuje da budu aktivno uključeni u čitav proces implementacije akcije.

Ministarstva pravde na državnoj i entitetskoj razini (2) i u kantonima (10), VSTV i Pravosudna komisija Brčko distrikta ključne su institucije sektora pravde sa stanovišta izvršne vlasti. VSTV je ključna institucija koja upravlja pravosuđem u cijeloj zemlji. Ove institucije dijele zajedničku viziju i ciljeve postavljene u Strategiji reforme sektora pravde (2014. – 2020.) za koju je svaka institucija sama odgovorna za implementaciju u skladu sa svojom ustavnom nadležnošću. U skladu s postavljenim strateškim okvirom i postojećim ustavnim uređenjem, MP Bosne i Hercegovine je ključna koordinacijska institucija za olakšavanje procesa izrade, usvajanja, praćenja i evaluacije sektorske strategije i odgovarajućeg akcijskog plana. Svaka institucija je sama odgovorna za izradu i implementaciju svog strateškog i godišnjeg plana, srednjoročnog proračunskog okvira i godišnjeg proračuna.

U skladu s tim, VSTV je nadležan za poduzimanje radnji u odnosu na Rezultat 1.1, Aktivnosti 1.1.1 i 1.1.2, 1.1.3 i 1.1.4, Rezultat 1.2, Aktivnost 1.2.1 i Rezultat 1.3, Aktivnost 1.3. 1.

ICMP je odgovoran za poduzimanje akcija u vezi s Rezultatima 1.4, Aktivnostima 1.4.1, 1.4.2 i 1.4.3.

Upravni odbor, koji se sastoji od svih relevantnih aktera uključenih u konkretnu akciju, bit će uspostavljen na početku implementacije Akcije. To će odražavati ravnopravno sudjelovanje muškaraca i žena u procesima donošenja odluka u vezi s implementacijom Akcije.

Uloga Delegacije EU će biti da osigura usklađenost pružene pomoći s Agendom EU za BiH.

5 MJERENJE UČINKA

5.3 Praćenje i izvještavanje

Ovu akciju će redovito pratiti Delegacija EU u Bosni i Hercegovini. Interni monitoring će se provoditi kroz sastanke Upravnog odbora, tromjesečne preglede implementacije Delegacije EU, provjere na licu mjesta, sastanke s korisnicima i konzultantskim kompanijama/izvođačima.

Svakodnevno tehničko i financijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sustav internog, tehničkog i financijskog praćenja aktivnosti i izraditi redovita izvješća o napretku (najmanje jednom godišnje) i završna izvješća. Svako izvješće će pružiti točan prikaz implementacije Akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stupanj postizanja njezinih rezultata (Ishodi i izravni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta) i listu strategije, politike ili reformskog akcijskog plana partnera (za proračunsku potporu). Komisija može poduzeti dodatne posjete u svrhu praćenja projekta, kako preko svog osoblja, tako i preko neovisnih konzultanata koje Komisija izravno angažira za neovisne nadzorne preglede (ili koje angažira odgovorni agent kojeg je Komisija angažirala za provedbu takvih pregleda).

Uloge i odgovornosti za prikupljanje, analizu i praćenje podataka:

Osnovat će se Sektorski upravni odbor (ili će se pridržavati tekućeg monitoringa Upravnog odbora) za praćenje provedbe Akcije i bit će sastavljen od glavnih korisnika i relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini.

Kako bi se osiguralo adekvatno praćenje implementacije Akcije, izvršit će se dvije srednjoročne i jedna završna procjena rezultata Akcije. Svaka od srednjoročnih analiza bit će provedena nakon prve i druge godine implementacije Akcije, ocjenjivane u odnosu na srednjoročne ciljeve (odrednice). Konačna prevaluacija će biti zasnovana na ciljevima definiranim za 2027. godinu, predstavljenim u logičkom okviru. Rezultati ovih prevaluacija bit će predstavljeni Delegaciji EU i Upravnom odboru nakon odobrenja programskog menadžera u Delegaciji EU. Pored toga, Akcija bi mogla biti predmet vanjskog nadzora u skladu s pravilima i procedurama Europske komisije utvrđenim u Sporazumu o financiranju.

5.4 Evaluacija

S obzirom na prirodu akcije, srednjoročna i/ili završna evaluacija neće se provoditi za ovu aktivnost ili njene komponente.

U slučaju da evaluacija nije predviđena za neke komponente akcije, Komisija može tijekom provedbe odlučiti poduzeti takvu evaluaciju iz propisno opravdanih razloga, bilo vlastitom odlukom ili na inicijativu partnera.

Financiranje evaluacije bit će obuhvaćeno drugom odlukom o financiranju.

5.5 Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove akcije, Komisija može, na temelju procjene rizika, ugovoriti neovisnu reviziju ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma. Revizije će se financirati prema drugoj odluci o financiranju.

6 KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost financiranja od strane EU i saopćenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obveza za sve Akcije koje financira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

¹ Kako bi se izbjegli detalji o proračunima za pojedine ugovore, dovoljno je navesti ukupni okvir za nabavu. Ako su proračuni za pojedinačne ugovore javni, ponuđači se obično orijentiraju na njih, a ne na projektni zadatak.

² Ako Akcija nije obuhvaćena sporazumom o financiranju (vidi odjeljak 4.1), staviti "bit će obuhvaćena drugom odlukom", jer je malo vjerojatno da će ugovori o ocjeni i reviziji ove akcije biti sklopljeni unutar N+1. Ovi ugovori moraju biti odobreni drugom odlukom o financiranju.

³ Uzeti u obzir da ugovori u kojima nije sklopljen sporazum o financiranju, nepredviđeni troškovi moraju biti pokriveni pojedinačnim i pravnim obvezama do 31. prosinca N+1.

Konkretno, primatelji sredstava EU moraju priznati podrijetla sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe potpora dobivena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web-stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi s reformama vezanim za proračunsku potporu EU), povjereni subjekti, izvođači radova i korisnici grantova. Odgovarajuće ugovorne obveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o financiranju, ugovore o delegiranju i ugovore o nabavi i grantu.

Mjere će se zasnivati na zasebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim skupinama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje izravno provode službe Europske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Europska komisija i Delegacije i uredi EU trebaju biti u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebice u pogledu narativa komunikacije i glavne poruke.

7 ODRŽIVOST

Predložena akcija će rezultirati poboljšanjem institucionalnih kapaciteta relevantnih aktera u Bosni i Hercegovini, aktivnih u sektoru pravde. Nakon realizacije infrastrukturnih projekata, od nadležnih ministarstava se očekuje da osiguraju sredstva za redovito godišnje održavanje infrastrukture pravosudnih zgrada.

Izrada novih zakona/izmjena i dopuna će se vršiti uz poštivanje svih domaćih procedura, posebice onih koje se odnose na (fiskalne/regulatorne) procjene utjecaja, javne konzultacije, međuresornu koordinaciju. Po pravilu, intervencije trebaju početi pružanjem potpore korisnicima "analizom opcija", procjenom utjecaja propisa, analizom rodnog utjecaja, konceptnim dokumentima, itd. prije nego što im se pruži potpora u izradi nacrti zakona/amandmana. Novo zakonodavstvo/izmjene će se koordinirati između različitih razina vlasti, čime se promovira harmonizacija i smanjuje fragmentacija pravnog okvira.

Dodatak I.2

Sporazuma o financiranju Godišnjeg akcijskog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcijski dokument za EU za reformu javne uprave (PAR) – Povećani administrativni kapaciteti

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcijski dokument – EU za reformu javne uprave (PAR) – Povećani administrativni kapaciteti Godišnji akcijski plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.
OPSYS	ACT-61469; JAD.1045709
Osnovni akt	Financirano u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA III)
Inicijative Tim Europa (Team Europe)	Ne
Zona koja ima koristi od akcije	Akcija se provodi u Bosni i Hercegovini

Programski dokument	Programski okvir IPA III			
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA				
Prozor i tematski prioritet	Prozor 2 – Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU, dobrosusjedski odnosi i strateška komunikacija Tematski prioritet 1: Dobro upravljanje			
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG (samo 1): • SDG 16 – Mir, pravda i snažne institucije posebno, podrazumijevaju razvoj "učinkovitih, odgovornih i transparentnih institucija na svim razinama". Drugi značajni ciljevi održivog razvoja (do 9) i, gdje je prikladno, ciljevi: SDG 8 – Dostojanstven rad i ekonomski rast SDG 10 – Smanjiti nejednakost unutar i među zemljama SDG 17 – Partnerstvo za ciljeve			
DAC kod(ovi) ¹	15110 – Politika javnog sektora i administrativno upravljanje 15196 – Statistika i podatci vlade i civilnog društva 15111 – Upravljanje javnim financijama (PFM) 15117 – Planiranje proračuna			
Glavni kanal isporuke @	Bilateralni			
Markeri ² (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike @	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba s invaliditetom	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana ³	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodba klimatskim promjenama	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri ⁴	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Migracija ⁵	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

¹ DAC sektori (šifre i opisi) navedeni su u prvom i četvrtom stupcu kartice "kodovi namjene" u sljedećem dokumentu: <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-financestandards/dacandcrscodelists.htm>

² Za smjernice, pogledajte <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/>
Idite na "Prikupljanje podataka i resursi za izvještavanje", odaberite Dodatak 2, priloge 18 (politika) i 19 (Rio) direktive o izvještavanju.

Ako je akcija označena u DAC obrascu kao doprinos jednom od ciljeva opće politike ili RIO načelima kao glavni cilj ili značajan cilj, to bi trebalo biti prikazano u matrici logičkog okvira (u lancu rezultata i/ili pokazateljima).

³ Provjerite Priručnik o markeru politike prehrane OECD-DAC-a (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

⁴ Ovi markeri imaju drugačiji opseg/obrazloženje od DAC kodova. Oni se izvlače iz razine raspodjele proračuna i naglaska koji se daje akciji u smislu odabranih glavnih ciljeva. Definicija ciljeva, rezultata, aktivnosti u opisu akcije treba biti u skladu s ovim odjeljkom.

⁵ Za detaljne informacije o programiranju migracije i prisilnog raseljavanja, pogledajte tematske smjernice (thematic guidance note) o migraciji i prisilnom raseljavanju; za informacije o migracijskom markeru, pogledati dodatak 2 tematskih smjernica.

PODATCI O PRORAČUNU	
Relevantni iznosi	Proračunska linija: 15.020101.01 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 6 000 000 Ukupan iznos doprinosa proračunu EU: EUR 6 000 000
UPRAVLJANJE I PROVEDBA	
Modaliteti provedbe (vrsta financiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Izravno upravljanje putem: - Nabave (servis i opskrba) - Grant za partnerski projekt (twinning)
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicijskog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	Prioriteti: "Digitalna tranzicija", "Upravljanje, vladavina prava, PAR" Predvodnici: "VIII Digitalna infrastruktura"
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o financiranju	Najkasnije do 31. prosinca 2023.
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavi i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o financiranju, s izuzetkom slučajeva navedenih u članku 114(2) Financijske uredbe
Indikativno [operativno provedbeno] [prihvatljivo] razdoblje	72 mjeseca ¹ nakon zaključenja Sporazuma o financiranju
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o financiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o financiranju

1.2. Sažetak akcije

Ova akcija će podržati daljnju provedbu Strateškog okvira za RJU (PAR), točnije spremnost zemlje da pozitivno odgovori na veća očekivanja svojih građana od javne uprave u pogledu kvalitete, brzine, cijene, transparentnosti i dostupnosti usluga koje pruža, istovremeno pridonoseći usklađenoj modernizaciji javne uprave poštujući kriterije za pristupanje EU. Akcija će razviti mehanizam za online suradničko korištenje softverskih alata koji olakšavaju razvoj digitalne ekonomije koje će koristiti društvo u cjelini, kroz pilot-sektore kako je jasno predloženo u Strateškom okviru za reformu javne uprave. U području statistike, Akcija će doprinijeti daljnjem usklađivanju i modernizaciji statistike Bosne i Hercegovine sa standardima EU, opsegom i kvalitetom podataka korištenjem relevantnih administrativnih izvora, kao i pristupom uvođenja načela rodne ravnopravnosti. Osim toga, Akcija će poboljšati financijsku statistiku digitalizacijom i modernizacijom statističke proizvodnje u Centralnoj banci. Intervencija će dati konkretne održive rezultate u cijeloj zemlji u skladu s nacionalnim strategijama i nacionalnim prioritetima. Akcija je kao takva u potpunosti u skladu s Programskim okvirom IPA III (PF) i Ciljevima održivog razvoja (SDG) 16, pri čemu oba podupiru jake institucije, razvoj modernizirane javne uprave na svim razinama vlasti, kao i jačanje statističkih sustava koji su od iznimne važnosti za donošenje odluka zasnovanih na dokazima. Konačno, Akcija doprinosi provedbi ključnih prioriteta² podržavanjem uspostave bržih, jeftinijih, transparentnijih i

¹ Broj mjeseci ne smije biti veći od 72 mjeseca.

² https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/opinion-bosnia-and-herzegovina-application-membership-european-union-0_en

dostupnijih javnih usluga koje su kamen temeljac za bolje funkcioniranje javne uprave.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Reforma javne uprave (PAR) jedan je od osnovnih stupova procesa proširenja, kao i jedan od ključnih prioriteta za daljnji napredak prema otvaranju pregovora za pristupanje.

Iako Bosna i Hercegovina provodi reformu javne uprave od 2006. godine, ona je još uvijek u ranoj fazi reformskog procesa. Reforma javne uprave važna je za cjelokupni pristupni proces zbog sposobnosti vlada da osiguraju dosljednu primjenu pravila, postupaka, standarda i upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi na svim razinama, izravno utječući na kvalitetu sektorskih politika, javnih usluga i, konačno, na konkurentnost i rast. Istovremeno, reforma javne uprave nije samo obveza iz SSP-a (čl. 111.), već pridonosi ispunjavanju kriterija iz Kopenhagena/Madrida, kao i preporuka niza dokumenata Europske komisije koji zahtijevaju usklađivanje sa SIGMA-inim načelima javne uprave, kao minimalni mjerilom dobre uprave koju Bosna i Hercegovina treba slijediti u procesu europskih integracija.

Bosna i Hercegovina je usvojila Strateški okvir za reformu javne uprave (2018. – 2022.) i prateći Akcijski plan 2020. – 2022. Načela javne uprave bila su temelj za izradu Strateškog okvira (SF) i Akcijskog plana reforme javne uprave, kao glavnog sektorskog strateškog dokumenta, koji sadrži pokazatelje, uključujući pokazatelje uspješnosti.

Reforma javne uprave uključuje velik broj aktera, ne samo na državnoj razini nego i na drugim razinama vlasti. Ured koordinatora za reformu javne uprave Bosne i Hercegovine (PARCO) koordinira proces reforme javne uprave u Bosni i Hercegovini, uključujući izradu i implementaciju strategije u ovom području. Za učinkovitu koordinaciju reforme javne uprave, uspostavljena je međuvladina struktura s ciljem omogućavanja nesmetane provedbe reforme javne uprave u različitim područjima predviđenim Strateškim okvirom reforme javne uprave. Ova struktura uključuje uspostavu koordinatora za reformu javne uprave na razini entiteta i Brčko distrikta, kao i niza međuvladinih tijela.

Regionalne analize pokazale su da su projekti i inicijative za smanjenje administrativnih opterećenja i korištenje digitalnih/e-usluga bili opsežni, ali da se provedba, koordinacija i približavanje dobro uspostavljenim i dokazanim standardima EU nisu adekvatno rješavali. Bosna i Hercegovina je realizirala niz projekata u IT-području. Jedan od najranijih uključivao je dizajn i uspostavu okvira interoperabilnosti i standarda za razmjenu podataka u Bosni i Hercegovini, te je izravno ukazao da će složeno administrativno uređenje u kojem različite razine vlasti pružaju usluge biti izazov za implementaciju besprijekornih usluga. Iako je okvir interoperabilnosti uspostavljen i usvojen, izostala je njegova puna provedba. Potrebe i zadovoljstvo korisnika nisu bili parametri koje je trebalo uključiti u dizajn usluga. Neke institucije ulažu velike napore kako bi smanjile identificirana uska grla, digitalizirale svoje javne registre i pokušale uvesti određenu razinu međusobnog povezivanja ključnih baza podataka. Uspješne institucije, poput matičnih knjiga i matičnih ureda Agencije za identifikacijske dokumente, registre i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA) djeluju kao dokaz koncepta.

Strateški pravci razvoja statistike u Bosni i Hercegovini do 2030. godine, koji prate Statistički program Bosne i Hercegovine 2021. – 2024., daju zajedničke smjerove razvoja statistike na razini države u zemlji. Dugoročni cilj odgovara potrebama korisnika i unaprjeđenju poslovnih procesa povećanjem korištenja suvremene tehnologije i

administrativnih podataka, što će dovesti do povećanja raspona proizvedenih službenih, pravovremenih, iscrpnih statistika na razini cijele države.

Tri statističke institucije, koje se u Zakonu o statistici Bosne i Hercegovine nazivaju "nadležna tijela", predstavljaju državnu i entitetske razine vlasti: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) na državnoj razini; Zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine (FIS) i Zavod za statistiku Republike Srpske (RSIS) na razini dva entiteta. Zavod za statistiku Brčko distrikta (BD) sastavni je dio BHAS-a od 2006. godine.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine zadužena je za cjelokupnu koordinaciju rada, praćenje i kontrolu provedbe aktivnosti iz Strategije za cijelu državu, u skladu s odredbama Zakona o statistici Bosne i Hercegovine i Sporazuma o primjeni usklađenih metodologija i standarda u izradi statističkih podataka Bosne i Hercegovine.

Ova predviđena aktivnost u potpunosti je u skladu sa specifičnim ciljem potpore iz programa IPA III u okviru Prozora 2, čiji je cilj modernizirati javnu upravu na svim razinama vlasti, ojačati statističke sustave i upravljanje ekonomijom, te doprinijeti održivom rastu i poboljšati konkurentnost. Također je u skladu s ciljem da se riješi cjelokupno javno upravljanje, posebice reforme javne uprave i upravljanja javnim financijama na svim razinama vlasti, kao i zakonodavno i institucionalno usklađivanje s pravnom stečevinom EU. U dokumentu je naglašena važnost digitalne transformacije državne uprave kako bi se osigurala interoperabilnost, povjerenje i transparentnost.

Nadalje, Programski okvir IPA III istakao je da statistika predstavlja temelj za razvoj politike zasnovan na dokazima, te praćenje i evaluaciju provedbe politika. Potpora korisnicima programa IPA III bit će osigurana u ispunjavanju zahtjeva pravne stečevine EU u okviru poglavlja 18 Statistika i izgradnji kapaciteta za proizvodnju administrativnih podataka i statistike koji će se koristiti u svim sektorima. Programski okvir potvrđuje da je statistika pristupnih pregovora (poglavlje 18) (zajedno s poglavljima pristupnih pregovora 5, 11, 16, opozivanje 32 i 23), integralno povezana s reformom javne uprave.

Strateški odgovor za Prozor 2 također je prepoznao reformu javne uprave kao jedan od "temeljnih" stupova predviđajući daljnju potporu PAR-u i sustavu statistike u nekoliko područja kao što su upravljanje ljudskim resursima, pružanje usluga, usklađeni pristup razvoju politika, povećanje opsega statističkih podataka na razini države i njihovo usklađivanje s pravnom stečevinom EU.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine, (članak 111.) predviđa uspostavu suradnje "s ciljem poboljšanja razvoja učinkovite i odgovorne javne uprave u Bosni i Hercegovini" i Akcija će doprinijeti navedenom članku unaprjeđenjem pružanja upravnih usluga elektroničkim putem.

U dijelu uspostavljanja nekoliko pokretača pružanja usluga u području pružanja usluga Akcijskog plana (AP) za PAR SF, Akcija je usko povezana i komplementarna s Digitalnom agendom za Zapadni Balkan. Dokument daje strateški fokus na digitalnu integraciju, dajući smjernice za usklađivanje s EU u relevantnim područjima uključujući e-Vladu i interoperabilnost.

Nacionalni statistički zavodi će dobiti potporu u razvoju metodologije i osiguravanju proizvodnje i diseminacije statističkih informacija u različitim područjima, kao što su makroekonomska statistika i statistika cijena, demografska i socijalna statistika, regionalna statistika i statistika poslovanja,

prometa, vanjske trgovine, poljoprivrede, okoliša, znanosti i tehnologije. Resorne institucije će dobiti potporu u izgradnji kapaciteta za proizvodnju, pohranu i korištenje administrativnih podataka i statistike za donošenje politika zasnovanih na dokazima.

U godišnjoj Eurostatovoj procjeni za Bosnu i Hercegovinu, Pododbor za financije, ekonomiju i statistiku naveo je mnoge nepokrivene teme i ograničeni prijenos podataka koji se odnose na statistiku vladinih financija i vanjsku statistiku, koje je potrebno izraditi i prosljediti Eurostatu. Stoga se Akcija bavi nedostatcima podataka i podržat će CBBH u primjeni ESA 2010 i relevantnih EU metodologija i koncepata.

2.2. Analiza problema

Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi reforme javne uprave i trebala bi uložiti snažne napore kako bi osigurala sveobuhvatan, usklađen pristup reformi javne uprave na razini cijele zemlje, u skladu s načelima javne uprave.

Područje potpore 1: Provedba strateškog okvira reforme javne uprave – Javne usluge

U području pružanja usluga iz područja reforme javne uprave, Bosna i Hercegovina mora osigurati usklađen pristup modernizaciji, pojednostavljenju i digitalizaciji usluga koje potiču administracije orijentirane na korisnika. Kako bi se to postiglo, bit će potrebno implementirati veliki broj gradivnih elemenata i ulaganja u objekte povezane s različitim rješenjima informacijske tehnologije.

Trenutačno, kako bi dobili ono što im je potrebno, građani su primorani sami udruživati usluge budući da niz institucija na svim upravnim razinama u Bosni i Hercegovini pruža svoje usluge zasebno. Osim u nekim rijetkim slučajevima (kao što su IDDEEA registri koji koriste evidenciju matičnih ureda tijekom procesa obnove osobnih dokumenata) ne postoje veze između različitih institucija s različitim upravnim razina po ovom pitanju. Neke analize pokazuju da su usluge često organizirane tako da odražavaju odgovornosti odjela institucija, a ne međuvladine prioritete. Postoje neki primjeri višesektorskog pristupa razvoju usluga (e-bebe na primjer), ali se odvijaju unutar jedne administrativne razine.

Bosna i Hercegovina ima četiri zakona kojima se regulira upravni postupak. Usprkos jasnoj odredbi¹ da je institucija dužna pribaviti podatke o činjenicama iz službenih evidencija, bez obzira na to vodi li ih to ili drugo tijelo, poduzeće (društvo), ustanova ili druga pravna osoba, građani su primorani prikupljati i dostavljati dokaze, što rezultira visokim troškovima i trajanjem procesa. Čak i u istim institucijama komunikacija između odjela je slaba, što rezultira time da građani moraju pribaviti dokaze od jednog odjela i dostaviti ih drugom odjelu. Iako često otežan, neučinkovit interni institucionalni proces uveliko povećava troškove i vrijeme potrebno za rješavanje zahtjeva, pa su iskustva i percepcija građana o uslugama javne uprave takve da je to spor i zbunjujući proces koji je često ometan subjektivnim i diskriminirajućim mišljenjem birokrata.

Postoji hitna potreba za zajedničkom i sustavnom provedbom nekoliko funkcija omogućavanja koje će poduprijeti vezu između vlade i građana, te između samih institucija. Budući da je višenamjenska i međusektorska, provedba tražene potpore će morati uključiti nekoliko institucija da surađuju pri izgradnji funkcija omogućavanja, a to su: katalog usluga, CRM (upravljanje odnosima s građanima), centri zajedničkih usluga i zajedničke usluge potpore (te usluge su: e-plaćanje, certifikacijska tijela/usluge povjerenja, sabirnica vladinih usluga, e-pretinac, Vladin oblak) na svakoj razini vlasti u Bosni

¹ Zakon o upravnom postupku BiH

i Hercegovini su preduvjeti za uspostavu sveobuhvatnog sustava pružanja usluga fizički i elektronički. Prepoznat je u Akcijskom planu PAR kao preduvjet daljnje digitalizacije javnih usluga u Bosni i Hercegovini.

PARCO je osigurao ograničenu tehničku pomoć, koju pruža ReSPA, koja će osigurati analizu nedostataka (institucionalnu, organizacijsku, infrastrukturnu i zakonodavnu) za sve upravne razine u Bosni i Hercegovini i dostaviti mapu puta za utvrđivanje uvjeta za daljnju uspostavu i pružanje e-usluga. Pored toga, predviđen je rad na uspostavi CRM-a kako bi se osigurala bolja komunikacija s korisnicima javnih usluga u cilju poboljšanja odnosa s korisnicima.

Paralelno s uvođenjem novih gradivnih elemenata (elektroničke usluge) kao uvjeta za učinkovit sustav pružanja usluga, potrebno je nastaviti s razvojem postojećih sustava i usluga za koje je odgovorna IDDEEA. Ove usluge i infrastrukturu potrebno je razvijati i modernizirati, što dovodi do učinkovitijeg korištenja implementiranih sustava i poboljšanja ukupne percepcije korisnika. To će u isto vrijeme djelovati kao uspješan presedan za sve druge radnje koje se trebaju poduzeti u ovom programu potpore u vezi s učinkovitijom isporukom usluga.

Budući da je proces izdavanja elektroničkih osobnih iskaznica (eID) u Bosni i Hercegovini počeo u ožujku 2013. godine, te iskaznice imaju i elektronički memorijski element koji omogućuje uspostavu kvalificiranog digitalnog/virtualnog identiteta koji će se praktično koristiti kroz funkcionalnost digitalno predstavljanje i digitalno potpisivanje (eIDAS). IDDEEA je certificirana za ISO/27001 i ISO/9001 od 2012. godine. Imajući u vidu značaj uvođenja e-trgovine u Bosni i Hercegovini, prvenstveno u svrhu olakšavanja i ubrzanja poslovanja, ali i zbog nužnosti provedbe digitalizacije ukupnog poslovnog procesa, potrebno je uvesti elektronički potpis u Bosni i Hercegovini. Također, Akcija ima za cilj poboljšati pristup digitalnoj tehnologiji i javnim uslugama praćenjem inovacija u području identifikacijskih dokumenata, te unaprijeđenjem procesa personalizacije osobnih dokumenata i korištenja kvalificiranog digitalnog potpisa, što će u konačnici imati potpunu digitalizaciju poslovnih procesa u IDDEEA-i u dvosmjernoj interakciji s građanima i poslovnom zajednicom u Bosni i Hercegovini putem nadležnih tijela kao kontaktne točke.

Područje potpore 2 – Daljnje jačanje statističkog sustava

Razvoj statistike u skladu sa zahtjevima EU je u ranoj fazi. Statistika u mnogim područjima u kojima Bosna i Hercegovina ima obvezu prikupljanja, objave i prosljeđivanja statističkih podataka smatra se neadekvatnom.

Statističari u tri statističke institucije i Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH) uložili su značajne napore da unaprijede statistiku u Bosni i Hercegovini na svim razinama posljednjih godina, ali je razvoj statistike spor i kasni (u usporedbi s drugim zemljama proširenja) i dalje ne može zadovoljiti sve zahtjeve korisnika i potrebe zajednice.

Makroekonomska statistika je od ključne važnosti za kvalitetno kreiranje politike i praćenje disbalansa u našem gospodarstvu. U Bosni i Hercegovini ona još uvijek znatno zaostaje za standardima EU, a mnoge institucije EU ukazale su na potrebu za pomakom u ovom području. Trenutačna kompilacija općenito je usklađena sa zakonodavstvom EU, ali je potrebno razviti mnoge statističke proizvode i poboljšati kvalitetu. Vanjski položaj ekonomije i konsolidirana fiskalna pozicija važna su područja na kojima Centralna banka poduzima napore proteklih godina, ali još uvijek zahtijeva daljnje širenje. Rad na prikupljanju podataka treba unaprijediti, a i prikupljanje statističkih podataka se zasniva na

tradicionalnim alatima za obradu, te je potrebna modernizacija kako bi se učinilo kompatibilnim s naprednim bazama podataka i razmjenu podataka Eurostata. Centralna banka će nastojati proširiti statistiku i kvalitetu, te uvesti nove tehnologije u rad. Više podataka, kraći rokovi i poboljšana kvaliteta pomoći će korisnicima da imaju bolje i pravovremene statistike.

Ova akcija će omogućiti nastavak tog procesa i daljnji razvoj statističkog sustava u skladu sa standardima EU i obvezama iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Krajnji cilj je osigurati pouzdane podatke za sve korisnike, uključujući sve razine vlasti koji bi svoje planove trebali temeljiti na pouzdanim statistikama.

Ova akcija je u potpunosti usklađena sa strateškim dokumentom Bosne i Hercegovine: Strateški razvoj statistike Bosne i Hercegovine 2030. budući da Strategija nastoji promovirati daljnje usklađivanje sustava službene statistike Bosne i Hercegovine s EU i drugim međunarodnim statističkim standardima. To bi trebalo omogućiti usporedivost službene statistike Bosne i Hercegovine s odnosnim podatcima zemalja članica EU i uvažavajući ključne elemente: učinkovitost, inovativnost, pouzdanost i korisnost za korisnika. Kao takva, Strategija je usklađena s općim ciljem Prozora 2, koji predviđa usklađenost s vrijednostima Unije i pravilima, standardima i praksama Unije u relevantnim područjima. Nadalje, strategija se bavi trima glavnim prioritetima – službenom statistikom u skladu s potrebama korisnika, učinkovitim statističkim poslovnim procesom i održivim institucionalnim okruženjem, što će dovesti do jačanja statističkog sustava općenito.

Identifikacija glavnih aktera i odgovarajućih institucionalnih i/ili organizacijskih pitanja (mandati, potencijalne uloge i kapaciteti) koja će biti obuhvaćena projektom.

Područje potpore – Provedba strateškog okvira PAR-a

Sudionici u području javnih usluga: Među PARCO, ovaj dio Akcije će uključiti niz institucija sa svih razina vlasti, kao što su Ministarstvo prometa i komunikacija Bosne i Hercegovine; IDDEEA; Služba za održavanje i razvoj elektroničkog poslovanja i e-governmenta Generalno tajništvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine; Ministarstvo prometa i komunikacija Federacije Bosne i Hercegovine; Sektor za IT, Generalno tajništvo Vlade Federacije Bosne i Hercegovine; Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine; Ministarstvo za znanost i tehnologiju, visoko obrazovanje i informatičko društvo RS-a; Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS-a; Sektor za informatiku, Generalno tajništvo Vlade RS-a; Ured koordinatora za PAR BD Bosne i Hercegovine; Odjel za informatiku BD Bosne i Hercegovine. U kasnijoj fazi, ako se bude smatralo potrebnim, PARCO će proširiti djelokrug uključene i konzultirane institucije. Sve ove institucije su odgovorne za provedbu aktivnosti vezanih za uspostavu potrebnih uvjeta za daljnje uspješno uvođenje i implementaciju e-usluga na različitim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini. Kapacitet IDDEEA-e i procesi značajno će ojačati kroz povećanu uporabu informacijske tehnologije u javnoj upravi u skladu s EU direktivama, uredbama i standardima o sigurnosnim karakteristikama.

Područje potpore – Daljnje jačanje statističkog sustava

Glavni sudionici su statističke institucije: državna Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS), dvije s entitetske razine – Zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine (FZS) i Zavod za statistiku Republike Srpske (RSZS), kao i Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH).

Za provedbu nekih aktivnosti i postizanje rezultata unutar ove akcije (posebice informatičko povezivanje između statističkih institucija i dobivenih relevantnih administrativnih

izvora) potrebno je uključiti niz drugih institucija kako na državnoj, tako i na entitetskoj razini.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

Opći cilj (učinak) ove akcije je podržati reformu javne uprave uključujući statistički sustav u skladu sa standardima i pravilima EU.

Specifični ciljevi (Ishodi) ove akcije su:

- Poboľjšati pružanje usluga u skladu s načelima SIGMA-e;
- Daljnje usklađivanje službene statistike u Bosni i Hercegovini sa standardima EU i poboljšanje statistike u smislu opsega, kvalitete i statističke proizvodnje.

Ukoliko se poboljša pristup digitalnoj tehnologiji javnih usluga uz korištenje digitalnog potpisa (Rezultat 1) stvorit će se potrebni uvjeti za izgradnju digitalnih javnih servisa, a javna uprava će biti dodatno modernizirana i profesionalna (Ishod 1).

Ako se uspostavi IT-veza između statističkih institucija i relevantnih administrativnih izvora (Rezultat 2) i poboljša diseminacija statistike (Rezultat 3), to će dovesti do moderniziranog statističkog sustava u Bosni i Hercegovini (Ishod 2). Nadalje, ako se nacionalni računi, socijalna statistika, statistički poslovni registar, energetika, promet i statistika okoliša, statistika istraživanja i razvoja i upravljanje kvalitetom u statistici (Rezultati 4 – 14), uključujući statistiku državnih financija (Rezultat 14), poboljšaju i dodatno usklade s EU standardima, povećat će se i količina i kvaliteta podataka (Ishod 2). To će biti potkrijepljeno pristupom s uvođenjem načela rodne ravnopravnosti u svrhu izračuna Indeksa rodne ravnopravnosti za Bosnu i Hercegovinu s ciljem da bude dostupno više statističkih podataka razvrstanih po spolu (Rezultat 12), što će dovesti do moderniziranog statističkog sustava u cijeloj zemlji (Ishod 2). Dodatna ulaganja u IT-infrastrukturu dodatno će podržati digitaliziranu i moderniziranu statističku proizvodnju (Ishod 2) u Centralnoj banci (Rezultat 14). Ukoliko se isporuče svi predviđeni rezultati (od Rezultata 2 do Rezultata 14) koji se odnose na područje statistike i na ovoj razini održe pretpostavke koje su prepoznate kao pristup administrativnim podacima i dostupnim kompetentnim ljudskim resursima, službena statistika u Bosni i Hercegovini će biti dodatno usklađena sa standardima EU i poboljšana u smislu opsega, kvalitete i statističke proizvodnje (Ishod 2).

Ako je javna uprava modernizirana i sposobna pružati digitalne javne usluge, a službena statistika u Bosni i Hercegovini poboljšana u smislu opsega, kvalitete i statističke proizvodnje (Ishod 2), akcija će doprinijeti sveukupnoj potpori dobroj upravi kroz reformu javne uprave u cijeloj zemlji, uključujući statistički sustav u usklađivanju sa standardima i pravilima EU (Utjecaj). Ako se ostvare pretpostavke navedene kao snažna politička opredijeljenost za nastavak reformi i vlada usmjerava provedbu sveukupne reformske vizije uz jasno vodstvo u relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine nadležnim za koordinaciju reforme javne uprave (PAR), ostvarit će se doprinos akcije željenom utjecaju.

3.2. Indikativne aktivnosti

Rezultat 1: Pristup digitalnoj tehnologiji javnih usluga uz korištenje poboljšanog digitalnog potpisa (IDDEEA) ostvarit će se provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

1.1. Osigurati tehničku pomoć za izradu studije izvedivosti za korištenje e-usluga;

1.2. Na temelju studije izvedivosti pomoći u promoviranju suradnje između tijela javne uprave uz primjenu pravila, mehanizama i web-alata za standardizaciju objave informacija od javnog interesa;

1.3. Podržati implementaciju rješenja za korištenje kvalificiranog digitalnog potpisa uz korištenje eID-a u procesu pružanja javnih usluga;

1.4. Pružiti tehničku pomoć za povećanje korištenja online web-alata u svakodnevnoj komunikaciji s građanima i poslovnim sektorom;

1.5. Podržati razvoj mehanizama za online suradničko korištenje softverskih alata za razvoj digitalne ekonomije uz korištenje društva u cjelini kroz korištenje suvremenih ICT rješenja i praktično koristiti funkcionalnost digitalnog predstavljanja i digitalnog potpisivanja (eIDAS);

1.6. Pomoći u provedbi postupaka s ciljem jačanja infrastrukture za izdavanje elektroničkih osobnih iskaznica s memorijskim elementima koji sadrže kvalificirani digitalni certifikat, uključujući sustave za elektroničke usluge i izradu elektroničkih potpisa kroz nabavu, isporuku, instalaciju te konfiguraciju, puštanje u rad i testiranje Sustava.

Unaprjeđenje IDDEEA informacijskog i SDH telekomunikacijskog sustava ostvarit će se provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti

1.7. Osiguravanje opreme: Implementirati svu potrebnu infrastrukturu kroz nabavu, isporuku, instalaciju i konfiguraciju, puštanje u rad i testiranje opreme SDH telekomunikacijskih sustava IDDEEA.

1.8. Osiguravanje opreme: Instalirati web-alate za novu opremu u sustavu nadzora IDDEEA za praćenje izvedbe prijenosa velikih skupova podataka kroz telekomunikacijsku mrežu (vezano uz RR linkove i pristupne točke).

Provedba aktivnosti planiranih unutar Rezultata 1 organizirana je na dva načina – jedan koji će poboljšati komunikaciju s građanima (G2C) i drugi s vladom (G2G). Omogućit će implementaciju pravila, mehanizama i web-alata za standardizaciju objave informacija od javnog interesa kao što su: korištenje kvalificiranog digitalnog potpisa uz korištenje eID-a u procesu pružanja javnih usluga i povećanja korištenja online web-alata u svakodnevnoj komunikaciji s građanima i poslovnim sektorom, kao i podizanja znanja osoblja nadležnih tijela na novu razinu. Proces izdavanja elektroničkih osobnih iskaznica (eID) u Bosni i Hercegovini započeo je 2013. godine, a te osobne iskaznice imaju i elektronički memorijski element koji omogućuje uspostavu kvalificiranog digitalnog/virtualnog identiteta koji će se praktično koristiti kroz funkcionalnost digitalnog predstavljanja i digitalnog potpisivanja (eIDAS). IDDEEA je također certificirana za ISO/27001 i ISO/9001 od 2012. godine. Imajući u vidu značaj uvođenja e-trgovine u Bosni i Hercegovini, prvenstveno u svrhu olakšavanja i ubrzanja poslovanja, ali i zbog nužnosti provedbe digitalizacije svih poslovnih procesa IDDEEA-e potrebno je uvesti elektronički potpis u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti (Rezultat 1) također će poboljšati informacijske i SDH telekomunikacijske sustave IDDEEA-e, što uključuje nabavu, isporuku i obuku stručnjaka IDDEEA-e za korištenje hardvera, softvera i specijalističke telekomunikacijske SDH opreme potrebne za optimalno funkcioniranje informacijskih sustava, aplikacija i SDH telekomunikacijskog sustava IDDEEA-e. Unaprjeđenje SDH mreže trebalo bi omogućiti povećanje kvalitete razvoja i implementacije specifičnih web-modula, koji trebaju progurati veliku količinu podataka kroz Radio SDH telekomunikacijsku mrežu, što će dovesti do poboljšanja učinkovitosti razmjene podataka između nadležnih institucija i IDDEEA-e. Razmjena podataka uključuje registre osobnih iskaznica (eID), registre putnih isprava, registar birača i dr. Nakon provedbe ove aktivnosti IDDEEA će proširiti mogućnosti primanja novih korisnika u svoje informacijske sustave.

Područje statistike
Glavni indikativni neiscrpní popis aktivnosti u području statistike, grupiran prema relevantnim rezultatima su:

Rezultat 2 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Potpora u analizi podataka administrativnih nositelja funkcije;

- Pružanje pomoći u razvoju IT-rješenja za povezivanje statističkih institucija i relevantnih administrativnih izvora;

- Potpora u pripremi tehničke specifikacije za nabavu opreme;

- Osiguravanje opreme koja omogućuje funkcionalnu vezu između statističkih institucija i relevantnih administrativnih izvora;

- Obuka osoblja;

- Potpora uspostavi prijenosa podataka između statističkih institucija i relevantnih nositelja podataka;

- Studijski posjet.

Rezultat 3 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Razvoj web-rješenja za diseminaciju podataka;

- Osiguravanje opreme: odgovarajući hardver, softver i licence za razvoj i poboljšanje usluga vezanih uz diseminaciju podataka;

- Edukacija osoblja za korištenje novog softvera;

- Studijski posjet.

Rezultat 4 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Organizacija metodološke obuke vezane za statistiku nacionalnih računa;

- Potpora u izradi upitnika s uputama za izvještajne jedinice;

- Definiranje uzorka za provedbu ankete;

- Studijski posjet.

Rezultat 5 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

Za SILC:

- Obuka metodologa uzorkovanja;

- Uređivanje i imputacija podataka;

- Izrada konačnih pondera na temelju analize neodgovora i kalibracije;

- Izrada SILC pokazatelja;

- Implementacija i korištenje SM (Siena MicroSimulation model za neto-bruto konverziju EU-SILC varijabli dohotka);

- Analiza podataka i priprema četiri prijenosne datoteke za Eurostat;

- Studijski posjeta.

Za demografiju:

- Identifikacija i analiza administrativnih izvora podataka i registara (koji se mogu koristiti za krug Popisa 2030.);

- Prijedlog potrebnih izmjena administrativnih izvora (kako bi se omogućilo njihovo korištenje u popisu stanovništva u krugu Popisa 2030.);

- Izrada akcijskog plana;

- Studijski posjet.

Za migraciju:

- Pružanje pomoći u poboljšanju i potpunom usklađivanju metodoloških dokumenata (za statistiku migracija) u skladu sa standardima EU;

- Studijski posjet;

- Pružanje potpore u IT-povezivanju između institucija.

Za izračun indeksa troškova rada/LCI – samo područja koja nisu dovoljno pokrivena akcijom u više zemalja:

- Određivanje potrebnih varijabli;

- Izrada anketnih upitnika;

- Potpora razvoju metodologije istraživanja;

- Pomoć u pripremi metodologije uzorkovanja.

Rezultat 6 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Misije obuke;

- Studijski posjet;

- Daljnji razvoj IT-aplikacije za Enterprise Groups/EG;

- Razvoj informatičkog rješenja i za izradu poslovne demografije;

- Obuka osoblja za korištenje aplikacije – Pomoć pri implementaciji novorazvijene aplikacije u SBR-u.

Rezultat 7 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Obuka osoblja;

- Tehnička pomoć;

- Priprema plana za pilot-istraživanje u vezi s energetskom statistikom;

- Studijski posjet.

Rezultat 8 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Priprema akcijskog plana;

- Razvoj metodologije za statistiku prometa;

- Obuka statističara, metodologa i zaposlenih u IT-odjelu;

- Razvoj softvera;

- Studijski posjet.

Rezultat 9 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Obuka osoblja;

- Razvoj metodologije za statistiku okoliša;

- Priprema plana aktivnosti uključujući plan za pilot-istraživanje;

- Studijski posjet.

Rezultat 10 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Razvoj upitnika za online usluge (OSQ) za statistiku istraživanja i razvoja (R&D);

- Obuka osoblja;

- Studijski posjet.

Rezultat 11 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Obuka osoblja o najnovijoj verziji GSBPM-a za upravljanje kvalitetom u statistici;

- Potpora u pripremi odgovarajuće dokumentacije prema najnovijem modelu GSBPM-a;

- Unaprjeđenje postojeće dokumentacije prema standardu SIMS 2.0;

- Studijski posjet.

Rezultat 12 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Analiza postojećeg stanja, izvora podataka i varijabli koje nedostaju;

- Priprema akcijskog plana koji uključuje sve zainteresirane strane;

- Obuka osoblja za izradu rodne statistike i analize;

- Izrada smjernica za budući rad.

Rezultat 13 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Obuka osoblja;

- Analiza potreba;

- Razvoj odgovarajućih metodologija za statistiku državnih financija i statistiku eksternog sektora za korisnike i aktivnosti koje nisu obuhvaćene akcijom više zemalja;

- Studijski posjet;

- Uspostavljanje procesa kompilacije.

Rezultat 14 će se postići provedbom sljedećih indikativnih aktivnosti:

- Analiza postojećeg stanja u vezi s digitalizacijom i modernizacijom statističke proizvodnje u Centralnoj banci;
- Priprema specifikacije za nabavu IT-opreme;
- Osiguravanje opreme;
- IT-povezivanje s drugim relevantnim institucijama;
- Proces testiranja povezanosti Centralne banke s drugim relevantnim institucijama;
- Studijski posjet.

3.3. Integriranje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Za ovu akciju nije predviđen i/ili potreban ekološki skrining. Akcija i aktivnosti koje proizlaze iz akcije neće imati negativan utjecaj na okoliš niti ugroziti okoliš, zdravlje i sigurnost u budućnosti. Aktivnosti koje proizlaze iz ove akcije bit će realizirane na ekološki najprihvatljiviji mogući način. Istovremeno, jedan od rezultata sveukupne digitalizacije javne uprave treba biti koherentnost politike i promocija zelene administracije s ciljem smanjenja uporabe papira, što će doprinijeti očuvanju okoliša. Istovremeno, jedan od rezultata sveukupne digitalizacije javne uprave bit će koherentnost politike i promocija zelene uprave s ciljem smanjenja uporabe papira, što će doprinijeti očuvanju okoliša i Zelenoj agendi. Akcija će promovirati ozelenjavanje nabava za sve aktivnosti vezane za provedbu Akcije, što bi zauzvrat trebalo ojačati kapacitete PA za integraciju takve prakse.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Pozornost će se posvetiti rodnom aspektu u okviru aktivnosti Akcije, osiguravajući dobrobit i za muškarce i žene, osiguravajući rodno osjetljive podatke. Generalno, rodna perspektiva će se održati kako bi se osiguralo da rezultati Akcije pozitivno utječu i na rodnu ravnopravnost.

Rodna statistika je statistika koja na adekvatan način odražava razlike i nejednakosti u položaju žena i muškaraca u svim područjima života. Statistički podatci i indikatori o položaju žena i muškaraca su potrebni da bi se opisale uloge žena i muškaraca u društvu, ekonomiji i unutar obitelji, da bi se pružio temelj za razvoj SMART politika i uspostavilo rodno razumno praćenje i evaluacija njihove djelotvornosti.

Gender akcijski plan (GAP) Bosne i Hercegovine (2018. – 2022.) je okvirni strateški dokument za uvođenje rodne ravnopravnosti u sva područja društvenog života. GAP Bosne i Hercegovine je usklađen s relevantnom Strategijom Europske unije za ravnopravnost muškaraca i žena i drugim relevantnim strateškim dokumentima Vijeća Europe, Europske unije i Ujedinjenih nacija. Svako prioritarno područje GAP-a Bosne i Hercegovine sadrži mjere za prikupljanje, održavanje, analizu i prezentaciju statističkih podataka razvrstanih po spolu. Akcija uvođenja načela rodne ravnopravnosti doprinosi implementaciji GAP-a Bosne i Hercegovine.

Ovo je također u skladu sa Strategijom rodne ravnopravnosti Europske unije 2020. – 2025.¹, koja naglašava da program potpore strukturnim reformama može podržati države članice u uvođenju rodne ravnopravnosti u javnu upravu, državno budžetiranje i finansijsko upravljanje. Strategija također ističe da su EU potrebni sveobuhvatni, ažurirani i usporedivi podatci razvrstani po spolu kako bi se riješile određene nejednakosti u različitim područjima politike. Godišnja izvješća će uključivati relevantne podatke, uključujući Eurostat i Eurofound, kao i indikatore za mjerenje napretka, nadovezujući se na EIGE-ov godišnji Indeks rodne ravnopravnosti u EU. EIGE će također osigurati podatke i

istraživanja kako bi se uključili u kreiranje politika utemeljenih na dokazima institucija EU i država članica. Dakle, Akcija uvođenja načela rodne ravnopravnosti i poboljšanje rodne statistike su u potpunosti u skladu s ovom politikom EU i institucionalnim mehanizmima.

Ljudska prava

Unaprjeđenje javnog servisa i stvaranje preduvjeta za e-usluge, kao i jačanje dobrog upravljanja kao rezultat Akcije će biti od koristi za manjine i ranjive skupine. Javnost i bolja diseminacija informacija, kao i daljnje kreiranje e-usluga pomoći će osnaživanju manjina i ranjivih skupina i osigurati lakši pristup javnoj upravi i javnim uslugama za te skupine. Ova akcija će osigurati da neće biti diskriminacije ranjivih kategorija.

Na temelju temeljnih principa promoviranja ravnopravnosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u Akciji će biti zagarantirano na temelju jednakog pristupa bez obzira na spol, rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, godine ili seksualnu orijentaciju.

U listopadu 2019. godine VM Bosne i Hercegovine usvojilo je Informaciju i Vodič za poduzimanje učinkovitih mjera za sprječavanje uznemiravanja na temelju spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu u institucijama BiH. Osim toga, VM Bosne i Hercegovine je zatražilo od nadležnih institucija da donesu Odluku o politici nulte tolerancije na seksualno uznemiravanje i uznemiravanje zasnovano na spolu, kao i da angažiraju savjetnike koji bi se trebali baviti ovim pitanjima.

Demokracija

Uključivanje i sudjelovanje civilnog društva u procesu europskih integracija je vrlo važno, a suradnja između vladinog i nevladinog sektora ključna. Mogućnosti za dijalog i suradnju između civilnog društva i aktera javnog sektora će se dalje razvijati kroz različite inicijative u okviru predložene Akcije, naročito kao što su inicijative za javne konzultacije i različite vrste diskusija s civilnim društvom. Planirane aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje osposobljavanja za e-usluge uključuju razvoj bolje komunikacije (CRM) s korisnicima (građanima), kao i veću diseminaciju informacija o javnim uslugama (katalog usluga). Generalno, ove aktivnosti imaju za cilj prilagodbu pružanja javnih usluga potrebama građana i stvaranje boljeg odnosa s građanima.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerojatnost (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
Aspekti zakonitosti i pravilnosti	Nedovoljna politička potpora za implementaciju reforme javne uprave	S	V	Uspostavljena veza s koordinacijskim tijelom za PAR na političkoj razini
Planiranje, procesi i sustavi	Nedostatak volje da se osigura ravnomjeran napredak javne uprave u cijeloj zemlji	S	V	Uspostavljena veza s koordinacijskim tijelom za PAR na političkoj razini
Planiranje, procesi i sustavi Komunikacija i informacije	Nedovoljna politička potpora digitalizaciji uprave i uvođenju e-usluga	S	S	Uključiti sastanke na visokoj razini radi rješavanja strateških pitanja i tema u aktivnostima implementacije. Uspostaviti jasnu strukturu upravljanja projektom na visokoj razini kroz upravni odbor projekta, sastavljen od donositelja odluka i ključnih predstavnika

¹ COM (2020) 152 finalni

				(ministri, savjetnici ili potpredsjednici vlade, itd.)
Planiranje, procesi i sustavi	Nemogućnost koordinacije i provedbe svih aktivnosti neophodnih za razvoj usluga istovremeno na svim razinama uprave	S	V	Identificirati jasne strukture implementacije s jasnim zadacima i odgovornostima prema Upravnom odboru projekta
Aspekti zakonitosti i pravilnosti Planiranje, procesi i sustavi	Nezadovoljavajući zakonodavni i institucionalni temelj za provedbu aktivnosti na razvoju građanih elemenata za e-usluge	V	S	Jasno saopćavanje rezultata i implementacija preporuka Studije izvedivosti
Komunikacija i informacije Aspekti zakonitosti i pravilnosti	Nedostatak povjerenja korisnika koji imaju pravo pristupa kvalificiranim digitalno potpisanim dokumentima koji se odnose na funkcionalnost e-usluga koje građanin traži na web-portalima nadležnih organa	M	S	Obuka IDDEEA-e i osoblja nadležnih organa u području kvalificiranih digitalno potpisanih dokumenata u okruženjima e-usluga za širenje pravih informacija i motiviranje nadležnih da ih koriste
Ljudi i organizacija	Opor osoblja prema primjeni najnovijih web-standarda i trendova u području korištenja tehnologije velikih podataka	S	S	Mjere ublažavanja: pravovremeno planiranje obuka o tehničkim kapacitetima tehnologije velikih podataka
Statistika				
Komunikacija i informacije Ljudi i organizacija	Rizik za aktivnosti vezane za statistiku – nedovoljno ljudskih resursa za sudjelovanje i predaju rezultata	S	S	Rukovodstvo statističkih institucija treba obavijestiti o ovom problemu relevantne vlasti (na entitetskoj i državnoj razini). U skladu s tim treba osigurati dovoljnu

	twinninga			financijsku potporu za angažiranje većeg broja osoblja za rad na statističkim podacima
Komunikacija i informacije	Rizik za aktivnosti vezane za statistiku – nositelji administrativnih podataka ne žele surađivati sa statistikom	S	S	Vlasnici/imatelji administrativnih izvora podataka trebaju omogućiti pristup svojim administrativnim podacima u skladu sa zakonima o statistici (i na entitetskoj i na državnoj razini). Rukovodstvo statističkih institucija treba intenzivno raditi na osiguravanju dobre suradnje između relevantnih institucija i statistike

Naučene lekcije:

Akcija u dijelu statistike će se implementirati nakon završetka dva velika twinning projekta (IPA 2017 i IPA 2019) i tehničke pomoći predviđene u okviru programa IPA 2019.

IPA 2015 twinning projekt "Potpora reformi javne uprave i reformi statističkog sustava" uspješno je završen, uz niz naučenih lekcija. Općenito, statističke institucije u Bosni i Hercegovini moraju nastaviti s nastojanjem i poboljšanjem harmonizacije s EU i drugim relevantnim međunarodnim statističkim standardima. Na temelju posebnog iskustva u implementaciji IPA 2015 twinning programa može se zaključiti sljedeće: razvoj bosanskohercegovačke statistike sporo napreduje, ali se najvidljiviji rezultati i poboljšanja postižu kroz implementaciju IPA programa nacionalne pomoći koji su upotunjeni aktivnostima iz višekorisničkih projekata IPA. Dodatne prednosti twinning pomoći bile su opsežno učenje, zajednički rad i nezaobilazna suradnja radnih timova iz tri statističke institucije. Implementacija pravnih stečevina EU u statističke institucije. Implementacija pravnih stečevina EU u tehničku potporu EU (za učinkovitiji transfer znanja). Također, uspješnost pomoći je određena dobrom suradnjom unutar Statističkog sustava u Bosni i Hercegovini (između tri zavoda: BHAS, FZS, RZS) i s ostalim dionicima uključenim u statistički sustav. Nadalje, uspjeh partnerske (twinning) i tehničke pomoći će u velikoj mjeri ovisiti o vlasništvu korisnika nad rezultatima projekta. Stoga je ova akcija ugradila sve identificirane lekcije naučene iz prethodnih intervencija kako bi se osigurao uspjeh i održivost planirane pomoći.

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati	Pokazatelji	Polazne osnove 2020.	Cilj 2026.	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Podržati reformu javne uprave uključujući statistički sustav u skladu sa standardima i pravilima EU	Napredak ostvaren u ispunjavanju kriterija ocjenjivanja vezanih za PAR	Rana faza	Umjereno pripremljeno	Izvešća Komisije o Bosni i Hercegovini EC OPSYS/DG NEAR izvešća ; PARCO izvešća	Nije primjenjivo
Rezultat I PAR	Poboljšano pružanje usluga u skladu sa SIGMA principima	Uvedeni principi digitalnih javnih usluga	Rana faza	Značajan napredak u pilot-područjima	Izvešće o SIGMA monitoringu Broj digitalnih javnih usluga koje se pružaju	Vlada upravlja i koordinira implementaciju ukupne vizije reforme. Jasno vodstvo u relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine nadležnim za koordinaciju reforme javne uprave

Rezultat 2 Statistika	2 Službena statistika u Bosni i Hercegovini dodatno je usklađena sa standardima EU i poboljšana u smislu opsega, kvalitete i statističke proizvodnje	2.1 Povećana vrijednost "Indeksa BA podataka" poslanih Eurostatu	2.1 2,9 (2018.)	2.1 50 (2024.) 60 (2027.)	Izvori Eurostata	Osiguran je pristup administrativnim podacima iz relevantnih izvora, odnosno učinkovita suradnja svih relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini na svim razinama
Rezultat 1 povezan s Ishodom 1	Rezultat 1: Šira uporaba digitalnog potpisa, čime se poboljšava pristup digitalnoj tehnologiji javnih usluga	1.1 Povećana isporuka digitalno potpisanih dokumenata	0	1.000.000	1. Izvješće o praćenju i evaluaciji strategije razvoja IDDEEA-e 2. Broj prihvatljivih digitalno potpisanih dokumenata koje IDDEEA mora dostaviti prilikom podnošenja zahtjeva za e-usluge od strane građanina na web-portalima nadležnih organa za izdavanje osobnih eID dokumenata	Dostupni kvalificirani ljudski resursi
		1.2 Povećana količina podataka obrađenih putem SDH mreže	200/850	250/1000	Izvješće o praćenju i evaluaciji strategije razvoja IDDEEA-e Povećan je broj radiorelejnih veza/pristupnih točaka za propuštanje velikog opterećenja podataka kroz SDH mrežu	Uvjeti/zahtjevi za IKT
Rezultat povezan Ishodom 2	Dobivena informatička veza između statističkih institucija i relevantnih administrativnih izvora	Povećan stupanj automatizacije i količina pokazatelja u statističkoj proizvodnji	Imatelji administrativnih izvora koji nisu povezani sa statističkim institucijama Nije dostupno IT- rješenje za povezivanje statističkih institucija s imateljima administrativnih izvora	Više od dva administrativna izvora povezana sa statističkim institucijama Poboljšana je učinkovitost kvaliteta proizvodnje statističkih podataka Razvijeno IT- rješenje za prijenos podataka	Web: Eurostat BHAS, FZS, RZS RS	Dostupan pristup administrativnim podacima Postoje uvjeti/zahtjevi IT-a Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	3 Diseminacija statistike je poboljšana	Povećan broj online korisnika i ažurni alati za distribuciju su u uporabi	Ograničeni alati za diseminaciju Digitalna knjižnica nije dostupna	Povećan broj online korisnika i ažurni alati za distribuciju su u uporabi Digitalna knjižnica dostupna korisnicima	Web: BHAS, FZS, RZS RS Digitalna knjižnica	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje uvjeti/zahtjevi IT-a Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	4 Poboljšana statistika nacionalnih računa	Dostupan je povećan broj informacija o strukturama proizvodnje intermedijarne potrošnje gospodarskih subjekata u Bosni i Hercegovini	Tabele opskrbe i uporabe ulaznih/izlaznih podataka (SUT/IOT) nisu dostupne	Detaljni podaci o strukturama proizvodnje i intermedijarne potrošnje gospodarskih subjekata u Bosni i Hercegovini prikupljeni za referentnu godinu	Web: Eurostat BHAS, FZS, RZS RS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje uvjeti/zahtjevi IT-a Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	5 Socijalna statistika je poboljšana	Povećana količina podataka za demografiju, migracije, rad i podatke o siromaštvu	Dostupna je ograničena količina ili nema podataka iz navedenih područja	Podaci za demografiju, migraciju, statistiku rada dostupni; podatci o siromaštvu i socijalnoj uključenosti dostupni iz SILC-a Svi proizvedeni podatci šalju se Eurostatu	Web: Eurostat BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT-uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	6 Statistički poslovni registar je dodatno poboljšana	Povećana količina pokazatelja/varijabli za skupinu poduzeća i poslovnu demografiju stavljena na raspolaganje	Ograničena količina ili nikakvi podatci za skupinu poduzeća i poslovnu demografiju	Novi pokazatelji/varijable dostupni za skupinu poduzeća i poslovnu demografiju poslani Eurostatu	Web: Eurostat BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT-uvjeti/zahtjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi

Rezultat povezan Ishodom 2	7 Energetska statistika je poboljšana	Proizvedeno više kvalitetnijih pokazatelja povezanih s energetskom statistikom	Ograničena količina ili nikakvi raščlanjeni podatci potrebni za izvještavanje Eurostatu	Provedba zahtjeva ažurirane Uredbe (EZ) br. 1099/2008 o statistici energije: Raščlanjivanje konačne potrošnje u uslugama, transportu i dr	Web: Eurostat; BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT-uvjeti/zahitjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	8 Transportna statistika je poboljšana	Proizvedeno više kvalitetnijih pokazatelja koji se odnose na prometnu statistiku	Statistika cestovnog prometa nije usklađena s pravnom stečevinom EU Ograničen broj dostupnih prometnih statistika	Statistika cesta i prometa dodatno poboljšana i usklađena s Uredbom EU Svi proizvedeni podatci šalju se Eurostatu	Web: Eurostat; BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT-uvjeti/zahitjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	9 Okolišna statistika je poboljšana	Izvještavanje o šumskim resursima	Podatci o bacanju hrane nisu dostupni	Format uspostavljen za izvještavanje o podacima o bacanju hrane Podatci poslani Eurostatu	Web: Eurostat; BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT-uvjeti/zahitjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	10 Poboljšana statistika istraživanja i razvoja	Poboljšani podatci o istraživanju i razvoju putem online ankete za prikupljanje podataka	Ograničena stopa odgovora i loši podatci o istraživanju i razvoju	Bolja stopa odgovora i poboljšana kvaliteta podataka za izvještavanje o istraživanju i razvoju	Web: Eurostat; BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT-uvjeti/zahitjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	11 Upravljanje kvalitetom su statistici je dodatno poboljšano	Objavljena kvalitetnija istraživanja s GSBPM procesnom dokumentacijom	Statistička istraživanja nisu pravilno dokumentirana	Povećanje od 50 % ispravno dokumentiranih statističkih istraživanja s GSBPM procesnom dokumentacijom Izvješćima o kvaliteti poštujući SIMS 2.0 standarde	Web: Eurostat; BHAS, FZS, RSZS	Omogućen pristup administrativnim podacima Postoje IT-uvjeti/zahitjevi Dostupni kompetentni ljudski resursi
Rezultat povezan Ishodom 2	12 Rodna statistika je poboljšana i dalje primjenjivana statističkom sustavu Bosne i Hercegovine	Više statističkih podataka razvrstanih po spolu i odražava rodna pitanja	Ograničena statistika razvrstana po spolu	Indeks ravnopravnosti spolova za Bosnu i Hercegovinu redovito se izračunava kroz vrijeme	Web: Eurostat; BHAS, FZS, RZS RS, Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, GC RS, GC FBosna i Hercegovina	
Rezultat povezan Ishodom 2	13 Unaprijeđena je statistika državnih financija i statistika vanjskog sektora	Više podataka o GFS-u, DI i IIP dostupno i dostavljeno Eurostatu	Dostupna ograničena količina podataka o GFS, DI i IIP Tabele za IIP nisu dostupne	Više podataka o GFS-u, DI i IIP dostupno i dostavljeno Eurostatu	Web: Eurostat; BHAS, FZS, RSZS	
Rezultat povezan Ishodom 2	14 Ostvarena digitalizacija i modernizacija statističke proizvodnje u Centralnoj banci	Poboljšana IT-infrastruktura i modernizirana kompilaciju statistike	Neautomatizirani proces kompilacije	Dostupna i funkcionalna odgovarajuća IT-infrastruktura za modernizirano prikupljanje statističkih podataka		Dostupni ljudski resursi

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o financiranju

Za provedbu ove akcije predviđeno je sklopanje sporazuma o financiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativno razdoblje provedbe

Indikativno operativno razdoblje provedbe ove akcije, tijekom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3. i implementirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od dana stupanja na snagu Sporazuma o financiranju. Produljenje razdoblja provedbe može dogovoriti službenik Komisije nadležan za odobravanje, izmjenom ove odluke o financiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati poštivanje odgovarajućih pravila i postupaka EU za financiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, prema potrebi, i usklađenost Akcije s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Izravno upravljanje (Grantovi)

(a) Svrha grantova

Dio aktivnosti će se implementirati kroz twinning grant (1 000 000 EUR), posebno područje statistike s ciljem daljnjeg usklađivanja službene statistike u Bosni i Hercegovini sa standardima EU (Ishod 2). S obzirom na poboljšanje opsega, kvalitete i statističke proizvodnje u cijeloj zemlji (navedeno u Ishodu 2), peer to peer aktivnosti će se provoditi kroz institucionalnu suradnju između javnih uprava odabranih država članica EU i administracije statistike u Bosni i Hercegovine.

Odabir twinning granta kao metode provedbe u području statistike posljedica je već dokazanog smjera više puta uspješne provedbe ove vrste intervencije u prethodnim akcijama provedenim uz IPA potporu. Dio aktivnosti koji se odnosi na Rezultat 2 do Rezultata 14 zasnovat će se na principu učenja kroz rad i razmjene najbolje prakse EU na najodrživiji način.

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT-alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata

objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web-stranici prevladava verzija iz SL.

(b) Vrsta ciljanih aplikacija

Aplikanti će biti uprave država članica EU ili njihova ovlaštena tijela s relevantnim referencama i praktičnim iskustvom u području statistike. Angažiranje aplikanta ove vrste najbolji je način za širenje najbolje prakse EU i novih trendova u području statistike, kao i za produbljivanje znanja i vještina u administraciji statistike u Bosni i Hercegovini.

(c) Opravdanost izravnog granta

Nije primjenjivo.

(d) Iznimka od neretroaktivnosti troškova

Nije primjenjivo.

4.3.2. Izravno upravljanje (Nagrada(e))

Nije primjenjivo.

4.3.3. Izravno upravljanje (Nabava)

Dio aktivnosti će se provoditi pod izravnim upravljanjem Delegacije EU u Bosni i Hercegovini, naročito aktivnosti pod Ishodima 1 i 2, čime bi se osigurao kontinuitet pomoći EU u područjima reforme javne uprave i statistike.

Ishod 1 povezan s intervencijom u području reforme javne uprave realizirat će se putem ugovora o nabavi usluga i robe (3 000 000 EUR). U okviru Ishoda 2 nabava za ugovore o opskrbi pridonijet će punom ostvarenju Statistike (2 000 000 EUR).

4.3.4. Neizravno upravljanje s [organizacijom države članice] [trećom zemljom donatoricom] [specijaliziranom (tradicionalnom/regulatornom) agencijom EU] [međunarodnom organizacijom]

Nije primjenjivo.

4.3.5. Neizravno upravljanje s korisnikom programa IPA III

Nije primjenjivo.

4.3.6. Doprinos <naziv relevantne regionalne investicijske platforme>>

Nije primjenjivo.

4.3.7. EFSD+ operacije pokrivene proračunskim garancijama

Nije primjenjivo.

4.3.8. Promjene iz neizravnog u izravni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija u okviru neizravnog upravljanja s povjerenim subjektom može se koristiti kao alternativni modalitet za ovu akciju koja se planira implementirati u izravnom upravljanju. Povjereni subjekt(i) će službe Komisije odabrati prema sljedećim kriterijima:

- Financijski i operativni kapacitet podnositelja prijave;

- Tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata;

- Iskustvo u vođenju programa ili projekata vezanih za rezultate, veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata u području PAR-a i/ili Statistike i dokumentirani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regiji, itd.;

- Kriteriji koji se odnose na kvalitetu sažetka projekta, uključujući relevantnost;

- Dosljednost s ciljevima, rezultatima i aktivnostima Projekta, očekivani učinak;

- Održivost; i

- Isplativost.

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se provesti u okviru neizravnog upravljanja s drugim alternativnim subjektom kojeg odabiru službe Komisije koristeći iste kriterije odabira. U slučaju da se predviđeni subjekt treba zamijeniti, službe Komisije mogu odabrati drugi zamjenski subjekt koristeći iste kriterije odabira koji su gore

navedeni. Ako je subjekt zamijenjen, odluka o njegovoj zamjeni mora biti obrazložena.

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj se dio ove akcije može provesti u izravnom upravljanju u skladu s modalitetima provedbe navedenima u odjeljku 4.3.3.

4.4. Opseg geografske podobnosti za nabavu i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za sudjelovanje u postupcima nabave i dodjele grantova i u pogledu podrijetla nabave kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na temelju hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (članak 28(10) NDICI – Uredba o globalnoj Europi).

4.5. Indikativni proračun

Komponente indikativnog proračuna	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identificiranoj valuti
Metode provedbe – usp. s odjeljkom 4.3:		
Ishod 1: PAR, sastavljen od	3 000 000	Nije prihvatljivo
Nabave (izravno upravljanje) – usp. s odjeljkom 4.3.3	3 000 000	Nije prihvatljivo
Ishod 2: Statistika, sastavljen od	3 000 000	Nije prihvatljivo
Grantova (izravno upravljanje) – usp. s odjeljkom 4.3.1	1 000 000	Nije prihvatljivo
Nabava (izravno upravljanje) – usp. s odjeljkom 0	2 000 000	Nije prihvatljivo
Grantovi – ukupni okvir prema odjeljku 4.3.1	1 000 000	
Nabava – ukupni okvir prema odjeljku 4.3.3	5 000 000	
Evaluacija – usp. s odjeljkom 5.2 Revizija – usp. s odjeljkom 5.3	Bit će obuhvaćen drugom odlukom ¹	Nije prihvatljivo
Komunikacija i vidljivost – usp. s odjeljkom 6	Bit će obuhvaćen drugom odlukom	Nije prihvatljivo
Nepredviđeni troškovi ²	0	Nije prihvatljivo
Ukupno	6 000 000	

4.6. Organizacijska struktura i odgovornosti

Ključni dokument sektorske politike u ovom sektoru je Strateški okvir PAR 2018. – 2022. i s njim povezani Akcijski plan (usvojen od strane vlada Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Republike Srpske), ali zbog složenosti i opsega sektora, postoji nekoliko drugih državnih ili entitetskih strategija koje određuju orijentaciju politike prema različitim područjima sektora (strateški dokument na državnoj razini u području statistike, strategije povezane s upravljanjem javnim financijama, itd.).

¹ Ako akcija nije obuhvaćena sporazumom o financiranju (vidi odjeljak 4.1), staviti "bit će obuhvaćena drugom odlukom" jer je malo vjerojatno da će ugovori o ocjeni i reviziji ove akcije biti sklopljeni unutar N+1. Ovi ugovori moraju biti odobreni drugom Odlukom o financiranju.

² Uzeti u obzir da ugovori u kojima nije sklopljen sporazum o financiranju, nepredviđeni troškovi moraju biti pokriveni pojedinačnim i pravnim obvezama do 31. prosinca N+1.

Institucija za koordinaciju sektora je Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO) koji je odgovoran za pripremu, koordinaciju i provedbu zajedničke državne politike u području PAR-a. PARCO je uspio izgraditi međuvladinu i međuinstitucionalnu suradnju i koordinaciju u sektoru koja je osigurana kroz PAR strukturu (propisanu Zajedničkom platformom za koordinaciju i provedbu Akcijskog plana za PAR). Koordinator reforme javne uprave u entitetima i BD odgovorni su za koordinaciju reformskih napora na svojim administrativnim razinama, dok je PARCO odgovoran za cjelokupnu koordinaciju reforme javne uprave. Međuvladina i međuinstitucionalna suradnja i koordinacija odvijaju se kroz različita radna tijela vezana za svako reformsko područje i ta struktura će se koristiti za provedbu planiranih aktivnosti u okviru ove akcije. Imajući u vidu da su aktivnosti u okviru ove akcije ujedno i aktivnosti iz Akcijskog plana za PAR, solidan broj institucija (koje su u Akcijskom planu za PAR označene kao odgovorne za provedbu srodnih aktivnosti) bit će uključen u provedbu aktivnosti u okviru ove akcije u skladu sa svojim nadležnostima iz Akcijskog plana za PAR.

Postoji i neka podsektorska institucionalna suradnja. U području statistike, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine zadužena je za cjelokupnu koordinaciju rada, praćenje i kontrolu provedbe aktivnosti iz strategije statistike, u skladu s odredbama Zakona o statistici Bosne i Hercegovine i Sporazuma o primjeni usklađenih metodologija i standarda u izradi statističkih podataka Bosne i Hercegovine. Provedba aktivnosti vezanih za područje statistike u sklopu ove akcije bit će organizirana prema navedenom zakonskom okviru.

Upravni odbor(i), koji se sastoji od svih relevantnih sudionika uključenih u određenu AD komponentu/ishod (povezani rezultati), uspostaviti će se na početku provedbe Akcije.

Upravni odbor(i) će nadgledati provedbu aktivnosti u okviru ove akcije. Osim javnog naručitelja, Upravni odbor(i) će uključivati predstavnike glavnih sudionika sa svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Sastav Upravnog(ih) odbora će osigurati ravnopravnu zastupljenost interesa svih ključnih aktera naglašavajući djelotvornost i učinkovitost takvog tijela.

Uloga Delegacije EU će biti da osigura usklađenost pružene pomoći s Agendom EU za BiH.

Kao dio svoje ovlasti provedbe proračuna i radi zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija će sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja uspostavljenim za upravljanje provedbom Akcije.

4.7. Preduvjeti

Nije primjenjivo.

5. MJERENJE UČINKA

5.1. Praćenje i izvještavanje

Svakodnevno tehničko i finansijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sustav internog, tehničkog i finansijskog praćenja aktivnosti i izraditi redovita izvješća o napretku (najmanje jednom godišnje) i završna izvješća. Svako izvješće će pružiti točan prikaz implementacije akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stupanj postizanja njenih rezultata (Ishodi i izravni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta).

Uloge i odgovornosti za prikupljanje, analizu i praćenje podataka

Praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuirani proces i dio odgovornosti provedbenog partnera i operativnog

rukovoditelja iz EU. Obje vrste internog praćenja moraju se provoditi na uključiv način, uključujući ključne sudionike.

Različite odgovornosti za ovaj dvostruki interni nadzor su sljedeće:

- Praćenje od strane provedbenih partnera imat će za cilj prikupljanje i analiziranje podataka za informiranje o napretku prema postizanju planiranih rezultata kako bi se unosili procesi donošenja odluka na razini upravljanja akcijom i izvještavalo o korištenju resursa;

- Praćenje od strane operativnih rukovoditelja iz EU imat će za cilj nadopunu praćenja provedbenih partnera, posebice u ključnim trenutcima akcijskog ciklusa. Također će imati za cilj osigurati dobro praćenje preporuka eksternog praćenja i informirati rukovodstvo EU. Ovo praćenje može imati različite oblike (sastanci s provedbenim partnerima, odbori za upravljanje akcijom, provjere na licu mjesta, sastanci s korisnicima itd.), o čemu se odlučuje na temelju konkretnih potreba i raspoloživih resursa.

Što se tiče PAR-a, Ured koordinatora za reformu javne uprave kao ključna koordinirajuća institucija u sektoru redovito prikuplja informacije o provedbi svih aktivnosti u povezanom IPA sektoru. Ključni korisnici uključeni su u proces prikupljanja informacija i pripreme izvješća o praćenju. Imajući u vidu da je većina aktivnosti povezana sa Strateškim okvirom PAR-a i da se neki pokazatelji iz Akcijskog plana koriste u logičkom okviru ove akcije, Ured koordinatora će koristiti sustav za praćenje provedbe Akcijskog plana PAR-a za prikupljanje informacija o napretku u ostvarivanju tih pokazatelja. Dodatni izvori informacija bit će ključni korisnici iz različitih projekata, dokumenti (rezultati) nastali tijekom provedbe projekata, kao i sastanci Upravnog odbora.

Napredak će se prikazati kroz redovita izvješća o praćenju IPA-e zajedno s Direkcijom za europske integracije, kao i na sastancima nadzornih odbora.

Što se tiče rezultata reforme javne uprave povezanih s nacionalnim strateškim dokumentom i Akcijskim planom, nacionalna uprava će koristiti svoj sustav redovitog praćenja za mjerenje pokazatelja koji su iz Akcijskog plana preneseni u logički okvir. PARCO će podijeliti nacionalna izvješća o monitoringu s Delegacijom EU u Bosni i Hercegovini.

Što se tiče intervencija u području statistike, uspostaviti će se Sektorski upravni odbor za praćenje provedbe Akcije i bit će sastavljen od glavnih korisnika i relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini.

Akciju će redovito pratiti Delegacija EU u Bosni i Hercegovini. Praćenje će se provoditi putem sastanaka upravnih odbora, tromjesečnih pregleda provedbe Delegacije EU, provjera na licu mjesta, sastanaka s korisnicima i konzultantskim društvima/izvođačima.

Kako bi se osiguralo odgovarajuće praćenje provedbe Akcije, mogu se provesti dvije srednjoročne i jedna završna procjena rezultata Akcije. Svaka od srednjoročnih analiza bit će provedena nakon prve i druge godine provedbe Akcije, i procijenjena u odnosu na srednjoročne ciljeve (prekretnice). Konačna procjena temeljit će se na ciljevima definiranim za godinu 2025./2026. i predstavljenim u logičkom okviru. Rezultati ovih procjena bit će predočeni Delegaciji EU i sektorskom upravnom odboru nakon odobrenja rukovoditelja programa u Delegaciji EU.

Komisija može poduzeti dodatne nadzorne posjete projektu putem vlastitog osoblja i neovisnih konzultanata koje je izravno angažirala Komisija za neovisne nadzorne preglede (ili koje je angažirao odgovorni agent kojeg je Komisija angažirala za provedbu takvih pregleda). Dakle, Akcija bi mogla biti podvrgnuta vanjskom nadzoru u skladu s pravilima i

postupcima Europske komisije utvrđenim u Sporazumu o financiranju.

5.2. Evaluacija

S obzirom na prirodu Akcije, srednjoročna i/ili završna evaluacija neće se provoditi za ovu aktivnost ili njene komponente.

U slučaju da evaluacija nije predviđena za neke komponente Akcije, Komisija može tijekom provedbe odlučiti poduzeti takvu evaluaciju iz propisno opravdanih razloga, bilo vlastitom odlukom ili na inicijativu partnera.

Financiranje evaluacije bit će obuhvaćeno drugom odlukom o financiranju.

5.3. Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove akcije, Komisija može, na temelju procjene rizika, ugovoriti neovisnu reviziju ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma.

Revizije će se financirati prema drugoj odluci o financiranju.

6. KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost financiranja od strane EU i saopćenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obveza za sve Akcije koje financira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primatelji sredstava EU moraju priznati podrijetlo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe potpora dobivena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web-stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi s reformama vezanim za PAR), izvodači radova i korisnici twinning grantova. Odgovarajuće ugovorne obveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o financiranju, ugovore o nabavi i twinning grantu.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim skupinama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje izravno provode službe Europske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Europska komisija i Delegacije i uredi EU trebaju biti u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebice u pogledu narativa komunikacije i glavnih poruka.

7. ODRŽIVOST

Akcija EU4 PAR Povećani administrativni kapacitet je dvosmjerna akcija, usmjerena na javnu upravu i njen sastavni dio statistike. Predviđene intervencije odnose se na unaprjeđenje informatičke infrastrukture s ciljem pružanja bolje usluge građanima (digitalizirane usluge). S obzirom na statistiku, potrebno je ciljano poboljšati niz statističkih domena (poboljšati obujam, kvalitetu i statističku proizvodnju) poštujući glavna načela sektorskog pristupa.

Razvijeni kapaciteti i vještine sudionika koji imaju koristi od ove akcije omogućit će im da na učinkovit način nastave

svoje zadatke nakon završetka Akcije. Snažno vlasništvo među korisnicima projekta za provedbu reforme javne uprave, kao i daljnji razvoj i modernizacija u području statistike osigurat će se aktivnim uključivanjem nadležnih državnih službenika u provedbu Akcije.

Kako je ovom akcijom predviđen razvoj informacijskog sustava u oba područja, reformi javne uprave i statistici, da bi se osigurala održivost, razvoj upravljačkih informacijskih sustava i drugih IT-sustava poštivat će, prema potrebi, nacionalne standarde Bosne i Hercegovine za interoperabilnost. U slučajevima kada oni nedostaju, konzultacije s nadležnim tijelima u području informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) bit će preduvjet prije raspisivanja bilo kakvih natječaja. Također, nadležne institucije će voditi odgovarajuću brigu o novouspostavljenim informacijskim sustavima osiguravajući odgovarajuću financijsku potporu za planirano potrebno održavanje.

Izgradnja kapaciteta predviđena kroz mjere osposobljavanja bit će osmišljena i provedena u suradnji s odgovarajućim institucijama odgovornim za osposobljavanje u javnom sektoru, osiguravajući da se takvo osposobljavanje(a) može ponoviti u budućnosti prema potrebi. Izvješća o ključnim statističkim podacima vezanim uz rad na izgradnji kapaciteta slat će se korisnicima i javnom naručitelju za akciju, te institucijama za obuku.

S obzirom na sve gore navedeno, ova će akcija dati održive rezultate budući da je osmišljena kao potpora korisničkim institucijama i strukturama koje već postoje, ali zahtijevaju dodatnu pomoć u složenom procesu usklađivanja s pravnom stečevinom i najnovijim međunarodnim standardima u području javne uprave i statistike. Svi rezultati u vezi s ovom akcijom povezani su s već uspostavljenim strukturama i postupcima na svim razinama vlasti i rezultirat će održivim rezultatima potkrijepljenim snažnim vlasništvom korisnika.

Dodatak I.3

Sporazuma o financiranju Godišnjeg akcijskog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcijski dokument za EU za upravljanje javnim financijama (EU4PFM)

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcijski dokument za EU za upravljanje javnim financijama (EU4PFM) Godišnji akcijski plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.
OPSYS	ACT-61460; JAD.1045709
Osnovni akt	Financirano u okviru Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III)
Inicijative Tim Europa (Team Europe)	Ne
Zona koja ima koristi od akcije	Ova akcija će se provoditi u Bosni i Hercegovini
Programski dokument	Programski okvir IPA III
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA	
Prozor i tematski prioritet	Prozor 2 – Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU, dobrosusjedski odnosi i strateška komunikacija Tematski prioritet 1: Dobro upravljanje
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG (samo 1): SDG 16 – Mir, pravda i jake institucije, konkretno, podrazumijevaju razvoj "učinkovitih, odgovornih i transparentnih institucija na svim razinama". Drugi značajni ciljevi održivog razvoja (do 9) i, gdje je to prikladno, ciljevi: SDG 8 – Dostojanstven rad i ekonomski rast SDG 10 – Smanjiti nejednakost unutar i među zemljama

	SDG 17 – Partnerstvo za ciljeve
DAC kod(ovi) ¹	15110 – Politika javnog sektora i administrativni menadžment 15111 – Upravljanje javnim financijama (PFM)
Glavni kanal isporuke	Bilateralni

Markeri ² (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba s invaliditetom	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana ³	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodba klimatskim promjenama	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri ⁴	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Migracija ⁵	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

PODATCI O PRORAČUNU

Relevantni iznosi	Proračunska linija: 15.020101.01 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 3 500 000 Ukupni iznos doprinosa iz proračuna EU u EUR: EUR 3 500 000
UPRAVLJANJE I PROVEDBA	
Modaliteti provedbe (vrsta financiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Izravno upravljanje putem: - Nabave (usluga i opskrba) - Grant za partnerski projekt (twinning)
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicijskog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	Prioriteti: "Digitalna tranzicija", "Upravljanje, vladavina prava, PAR" Predvodnici: "VIII Digitalna infrastruktura"

¹ DAC sektori (šifre i opisi) navedeni su u prvom i četvrtom stupcu kartice "kodovi namjene" u sljedećem dokumentu: <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-financestandards/dacandcrscodelist.htm>

² Za smjernice, pogledajte <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/> Idite na "Prikupljanje podataka i resursi za izvjestitelje", odaberite Dodatak 2, priloge 18 (politika) i 19 (Rio) direktive o izvještavanju.

Ako je akcija označena u DAC obrascu kao doprinos jednom od ciljeva opće politike ili RIO načelima kao glavni cilj ili značajan cilj, to bi trebalo biti prikazano u matrici logičkog okvira (u lancu rezultata i/ili pokazateljima).

³ Provjerite Priručnik o markeru politike prehrane OECD-DAC-a (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

⁴ Ovi markeri imaju drugačiji opseg/obrazloženje od DAC kodova. Oni se izvlače iz razine raspodjele proračuna i naglasaka koji se daje akciji u smislu odabranih glavnih ciljeva. Definicija ciljeva, rezultata, aktivnosti u opisu akcije treba biti u skladu s ovim odjeljkom.

⁵ Za detaljne informacije o programiranju migracije i prisilnog raseljavanja, pogledajte tematske smjernice (thematic guidance note) o migraciji i prisilnom raseljavanju; za informacije o migracijskom markeru, pogledati dodatak 2 tematskih smjernica.

Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o financiranju	Najkasnije do 31. prosinca 2023.
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavi i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o financiranju, s izuzetkom slučajeva navedenih u članku 114(2) Financijske uredbe
Indikativno[operativno] [prihvatljivo] razdoblje	72 mjeseca ⁶ nakon zaključenja Sporazuma o financiranju
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o financiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o financiranju

1.2. Sažetak akcije

Glavni utjecaj ove akcije je unaprjeđenje upravljanja javnim financijama u Bosni i Hercegovini u dijelu koji se tiče jačanja operativnih kapaciteta i digitalizacije kako bi se osigurali funkcionalni sustavi upravljanja javnim financijama koji poštuju preporuke EU u ovom području. Da bi se to osiguralo, akcija će se fokusirati na jačanje mobilizacije prihoda i poboljšanje poslovnog okruženja.

Akcija će povećati ukupnu učinkovitost sustava prikupljanja prihoda kroz jačanje neizravnog oporezivanja uvođenjem i provedbom novih procedura i najboljih praksi EU.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Reforma javne uprave (PAR), zajedno s vladavinom prava i gospodarskim razvojem, temeljni je stup procesa proširenja. Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine⁷ usvojila Strateški okvir za reformu javne uprave 2018. – 2022. (PAR SF) i prateći Akcijski plan na svim razinama vlasti (država, entiteti i distrikt). Razvoj i usvajanje strategije reforme upravljanja javnim financijama (PFM) na razini cijele zemlje i s njim povezanog akcijskog plana aktivnosti predviđeni su Akcijskim planom za reformu javne uprave. Slijedeći preporuke Komisije, Strategija PFM-a za cijelu državu predstavlja jedno od ključnih područja i stupova reforme javne uprave u Bosni i Hercegovini, a jedan dio PFM-a integriran je u PAR SF. Priprema i usvajanje vjerodostojne i relevantne Strategije reforme upravljanja javnim financijama u BiH predstavlja temelj za zajednički reformski smjer upravljanja javnim financijama u cijeloj zemlji.

Bosna i Hercegovinu (BiH) karakterizira asimetrična fiskalna decentralizacija s više razina vlasti i njihovim visokim stupnjem fiskalne autonomije – institucije BiH, entiteta Republike Srpske (RS), entiteta Federacije BiH (FBiH) i Brčko distrikta (BD). Sve razine vlasti financiraju se iz neizravnih poreza, čiju administraciju i upravljanje centralizira Uprava za neizravno oporezivanje i njeno Upravno vijeće. Dok se institucije BiH uglavnom financiraju iz neizravnih poreza, ostale razine vlasti (entiteti i Brčko distrikt) financiraju se i iz izravnih poreza i socijalnih doprinosa, za čiju administraciju i raspodjelu su isključivo odgovorni entiteti i Brčko distrikt. Osim toga, svaka razina vlasti ima pravo uvesti različite administrativne naknade i neporezne prihode.

⁶ Broj mjeseci ne smije biti veći od 72 mjeseca.

⁷ Osnova za izradu Strateškog okvira i Akcijskog plana RJU, kao glavnog sektorskog strateškog dokumenta, bila su Načela javne uprave koja se sastoje od 6 stupova: strateški okvir, razvoj i koordinacija politika, državna služba i upravljanje ljudskim resursima, odgovornost, služba isporuka i upravljanje javnim financijama.

Ne postoji jedinstveni okvir upravljanja javnim financijama, kako u organizacijskom, tako i u materijalnom smislu. No, u proteklom razdoblju učinjeni su značajni pomaci u smislu jačanja javnih financija i povećanja kvalitete upravljanja. Strateško opredjeljenje za europske integracije dovelo je do brojnih reformi i usklađivanja u smislu bolje fiskalne i finansijske konsolidacije, odnosno boljeg upravljanja javnim financijama na svim razinama vlasti u BiH.

U proteklom razdoblju sve razine vlasti, osim RS-a, donijele su i implementirale strateške akte PFM-a koji su završili 2020. godine, i to: institucija na državnoj razini – Strategija upravljanja javnim financijama u institucijama Bosne i Hercegovine 2017. – 2020.; na razini entiteta – FBiH – Strategija upravljanja javnim financijama FBiH za razdoblje 2017. – 2020., i Strategija upravljanja javnim financijama BD BiH za razdoblje 2017. – 2020., u Brčko distriktu.

U Izvješću Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu¹ navodi se da strategija reforme PFM-a za cijelu zemlju tek treba biti izrađena i usvojena kako bi se osigurao zajednički smjer reformi PFM-a. Međutim, bilo bi vrlo korisno imati strategiju za cijelu državu, povezujući te postojeće strateške dokumente upravljanja javnim financijama i osiguravajući da su reformski napori dobro koordinirani i uspješno provedeni.

Izrađene su i pojedinačne strategije za razdoblje od 2020. do 2025. godine za RS, FBiH, Brčko distrikt, te u institucijama na državnoj razini. Sve ove strategije razvijene su na sličan način u smislu da obuhvaćaju sva ključna područja javnih financija, a to su: fiskalni okvir, javni prihodi, proračun (planiranje, razvoj i izvršenje proračuna), upravljanje i praćenje, te provedba učinkovitih internih i vanjska kontrola. Uloženi su reformski napori u različitim podsustavima upravljanja javnim financijama na različitim razinama vlasti, pridonoseći usklađivanju s međunarodnim standardima u području interne kontrole i revizije, upravljanja dugom, trezorskom poslovanja i vanjske revizije. Sustave PFM-a na svim razinama vlasti potrebno je dodatno uskladiti s međunarodnim standardima u područjima izrade proračuna i postupaka izvršenja, praćenja, transparentnosti proračunskih podataka i predviđanja.

Konačno, moglo bi se reći da strategije upravljanja javnim financijama u BiH trebaju poslužiti kao alati koji će stvoriti sveobuhvatan i integriran okvir za planiranje, koordinaciju, provedbu i praćenje napretka u provedbi mjera i aktivnosti vezanih za poboljšanje makroekonomske i finansijske stabilnosti unutar cijele BiH, uz povećanje transparentnosti i funkcionalnosti upravljanja javnim financijama i ispunjavanje potrebnih uvjeta za pristupanje Europskoj uniji.

Pored reformskih koraka koji su planirani i implementirani u okviru Strategije reforme upravljanja javnim financijama, BiH je opredijeljena i za daljnje unaprjeđenje upravljanja javnim financijama na svim razinama kroz sudjelovanje u ekonomskom i finansijskom dijalogu i pripremi Programa ekonomskih reformi (ERP). Procjena Komisije za ERP 2020. – 2022. također naglašava važnost usvajanja i provedbe strateškog okvira PFM-a za cijelu zemlju.

Praćenje i izvještavanje će se zasnivati na usvojenim Akcijskim planovima koji su sastavni dio pojedinih strategija. Okvir za procjenu uspješnosti uspostavlja se za svaku Strategiju kroz praćenje zadanih pokazatelja i kroz ponovljene dijagnostičke procjene (kao što su godišnja izvješća o napretku EU ili periodična izvješća o praćenju OECD/SIGMA, izvješća MMF-a, Svjetske banke ili drugo).

Opći cilj pomoći EU u okviru Prozora 2 je promoviranje dobrog upravljanja, povećanje usklađenosti s vrijednostima Unije i njihovo usklađivanje s pravilima, standardima i praksama Unije u relevantnim područjima.

Područja potpore u okviru Prozora 2 usmjerena su na proces reforme javne uprave, uključujući digitalnu transformaciju i upravljanje javnim financijama na svim razinama vlasti, kao i zakonodavno i institucionalno usklađivanje s pravnom stečevinom EU i najboljim praksama EU.

U Izvješću Komisije za 2021. godinu nalazi se podsjetnik da se "strategija reforme upravljanja javnim financijama (PFM) na razini cijele zemlje tek treba izraditi i usvojiti kako bi se osigurao zajednički smjer reformi PFM-a". Sve razine vlasti pripremile su i usvojile pojedinačne PFM strategije do 2025. godine. Sve su usvojene do srpnja 2021. godine. Tijekom druge polovine 2021. godine postojala je radna skupina za izradu nove Sveobuhvatne (državne) PFM strategije. Izazov je i dalje to što se programi reforme upravljanja javnim financijama na različitim razinama vlasti moraju dodatno uskladiti s međunarodnim standardima o postupcima izrade proračuna i izvršenja, praćenju, transparentnosti proračunskih podataka i predviđanju. Javne institucije na svim razinama imaju nedovoljne kapacitete unutarnje revizije i neadekvatne unutarnje kontrole, zasebno za javnu nabavu. Iako je postignut određeni napredak, Bosna i Hercegovina još uvijek nije postigla dovoljnu transparentnost proračuna. Dostupni proračunski podatci i dalje su nepotpuni, a procjena ukupne proračunske i fiskalne politike je teška.

Važnost područja obuhvaćenih AD-om prepoznata je i u Programu ekonomskih reformi za 2021. – 2023. koji je dovršen u siječnju 2021. godine i predstavlja nastavak procesa tranzicije i izgradnje kapaciteta. Usprkos negativnim učincima pandemije COVID-19, Bosna i Hercegovina je zadržala makroekonomsku i fiskalnu stabilnost u 2020. godini. No, između ostalog, potrebni su daljnji napori na izgradnji institucija i jačanju sustava upravljanja javnim financijama kako bi se dostigli europski standardi. Učinkovit sustav javne uprave ključan je za uspjeh i iz tog razloga jačanje kapaciteta treba ostati jedan od glavnih ciljeva u procesu tranzicije.

Što se tiče komplementarnosti s drugom pomoći EU, treba napomenuti da je najnovija potpora pokrenuta u okviru IPA 2020. i formulirana u zasebnom AD-u o upravljanju javnim financijama. U tom smislu, ovaj AD predstavlja logičan nastavak potpore u ovom području, koja je od iznimne važnosti za daljnje reforme, imajući u vidu da je u tijeku izrada Strategije PFM-a za cijelu državu. Akcije u dosadašnjoj potpori bile su usmjerene na unaprjeđenje sustava neizravnih poreza kroz potporu Upravi za neizravno oporezivanje (UNO) u daljnjem usklađivanju zakonodavstva i najboljih praksi s pravnom stečevinom EU, kao i daljnjem jačanju kapaciteta UNO-a.

2.2. Analiza problema

Kao rezultat opsežnih internih konzultacija, ova će se aktivnost naročito baviti prikupljanjem prihoda i daljnjim usklađivanjem u području neizravnog oporezivanja s pravnom stečevinom EU. U okviru ove akcije planirani su poduhvati na daljnjem jačanju UNO-a.

Područje potpore 1: Daljnja potpora Upravi za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine (EU4ITA)

Porezni sustav u BiH organiziran je u skladu s ustavnim poretkom s podijeljenim nadležnostima za oporezivanje, pri čemu su izravni porezi u nadležnosti entiteta i BD-a, a za neizravne poreze nadležna je državna razina. U BiH postoje četiri neovisna porezna tijela, s vlastitom organizacijom,

¹ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2021_en

poslovnim procesima, informatičkim sustavom, uslugama poreznim obveznicima i odgovornošću za kontrolu i prikupljanje prihoda.

Uprava za neizravno oporezivanje (UNO)

Uprava za neizravno oporezivanje (UNO) jedina je institucija u BiH koja je nadležna za provedbu i poštivanje zakona o neizravnom oporezivanju i politika koje utvrđuje Vijeće ministara na prijedlog Upravnog odbora, te prikupljanje i raspodjelu neizravnih poreza i za naplatu svih carina, akciza na uvezenu robu i cestarina, kao i za obračun i naplatu PDV-a pri uvozu u BiH, u skladu sa Zakonom o Upravi za neizravno oporezivanje.

U strukturi prikupljenih prihoda u BiH od izravnih i neizravnih poreza, dominantan je udio neizravnih poreza. Stoga je za cjelokupni fiskalni okvir u BiH od najveće važnosti osigurati funkcionalan sustav naplate neizravnih poreza. Neizravnim porezima i provedbom carinskog zakonodavstva upravlja Uprava za neizravno oporezivanje (UNO), institucija na državnoj razini odgovorna za prikupljanje i raspodjelu neizravnih poreza i za naplatu svih carina, akciza na uvezenu robu i cestarina, kao i za obračun i naplatu PDV-a na uvoz.

Uvođenje i implementacija novih postupaka u području neizravnog oporezivanja zahtijevaju odgovarajuće informatičke alate, naročito softver razvijen prema trenutačnim potrebama i kompatibilan s postojećim aplikacijama. U skladu s izvješćem Komisije za 2020. godinu, carinsko zakonodavstvo u BiH nije u potpunosti usklađeno s pravnom stečevinom EU, te je u narednom razdoblju potrebno unaprijediti međupovezanost i interoperabilnost s IT-sustavima i zahtjevima EU.

UNO je pokrenuo niz procesa u smjeru usklađivanja i implementacije praksi i procesa EU. Projekt tehničke pomoći, IPA 2014 "Uvođenje NCTS-a u BiH" provodi se u UNO-u od rujna 2018. godine. Aktivnosti projekta usmjerene su na praktičnu implementaciju NCTS-a na nacionalnoj razini i na razini Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i na pružanje potpore upravljanju za NCTS. Aktivnosti su također usmjerene na pravno usklađivanje, pomoć u implementaciji novog zakonodavstva i unaprijeđenje metoda rada u Upravi za neizravno oporezivanje.

Zakon o carinskoj politici u BiH, koji podrazumijeva "carinu bez papira", na snazi je od srpnja 2021. godine. Svi sudionici u carinskim postupcima moraju imati dodatni kvalificirani potpis, a od tog datuma u BiH počinje primjena Novog kompjuteriziranog i tranzitnog sustava (NCTS). Prelaskom na elektroničku komunikaciju u području carine ubrzo će se svi carinski postupci i smanjiti troškovi. Također, UNO je u procesu verifikacije kao certifikacijsko tijelo za izdavanje certifikata kvalitete digitalnog potpisa uz pomoć EU. UNO trenutačno radi na pripremama s međunarodnim akreditacijskim tijelom za dobivanje Potvrde o usklađenosti koja ostaje jedini uvjet za verifikaciju kod Ministarstva prometa i komunikacija. Tehnički dio je završen, Uprava za neizravno oporezivanje će 2021. godine postati ovlašteno tijelo u Bosni i Hercegovini za izdavanje digitalnog potpisa, koji će u potpunosti zamijeniti vlastoručni potpis i pečat.

U sklopu ove akcije planirana je nabava Sustava za kontrolu kretanja akciznih proizvoda (EMCS). EMCS je kompjuterizirani sustav za praćenje kretanja akciznih proizvoda pod odgodom plaćanja carine u EU. U realnom vremenu bilježi kretanje alkohola, duhana i energenata na koje još treba platiti akcize. Implementacija ovog sustava važna je u smislu olakšavanja razmjene informacija i u svjetlu ispunjavanja obveza koje proizlaze iz budućeg usklađivanja zakona s EU.

Jedna od najvažnijih uloga UNO-a je i olakšavanje trgovine u ravnoteži s mjerama kontrole. Za obavljanje ove

uloge neophodan je softver za integriranu elektroničku carinsku tarifu TARIC. TARIC, integrirana tarifa Europske unije, višejezična je baza podataka koja objedinjuje sve mjere koje se odnose na carinsku tarifu Europske unije (EU), trgovinsko i poljoprivredno zakonodavstvo. TARIC se koristi na nacionalnoj razini u smislu da predstavlja bazu podataka u kojoj su objedinjene sve mjere (tarifne mjere, poljoprivredne mjere, komercijalne mjere, mjere koje se odnose na određene zabrane kretanja robe, carinske stope, carinske suspenzije, kvote, stope akciza, porezne stope, robe koje su u režimu zabrana i ograničenja, statističke mjere i dr.), primjenjive u trgovini s EU, ali i s trećim zemljama, te je koristan alat u radu carinskih službenika. Nabava ovog softvera planirana je kroz IPA 2020 AD, a kroz ovaj AD planira se postavljanje potpuno funkcionalnog softvera. Osim toga, novi sustav omogućit će pristup inspekciji i kontroli zasnovan na riziku, i eliminirati situaciju korupciju iz kontrole malih trgovaca.

U skladu s Analitičkim izvješćem Komisije za 2021. godinu, Bosna i Hercegovina treba nastaviti i proces usklađivanja zakonodavstva o PDV-u i akcizama s pravnom stečevinom EU.

Zakonska regulativa u ovom području uključuje Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Zakon o akcizama, Zakon o sustavu neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini, Zakon o Upravi za neizravno oporezivanje, Zakon o postupku neizravnog oporezivanja, Zakon o postupku prisilne naplate neizravnog poreza, Zakon o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda.

S pravnom stečevinom EU potrebno je uskladiti sljedeće aspekte zakona o PDV-u: sustav PDV-a u građevinarstvu, prijenos poslovne imovine, te izuzeća za međunarodne ugovore. Zakon o akcizama je na snazi od siječnja 2005. godine. Bosna i Hercegovina primjenjuje akcize na duhan, alkohol, bezalkoholna pića osim prirodnih sokova i vode, gorivo i kavu. Postoje značajna odstupanja od pravne stečevine EU za akciznu robu u pogledu opsega, klasifikacije robe, izuzeća, strukture i minimalnih stopa, pa bi planirana intervencija trebala rezultirati potrebnim usklađivanjem.

Kroz IPA 2017 twinning projekt koji je trenutačno u provedbi vrše se aktivnosti na izmjeni zakonodavstva o neizravnom oporezivanju s ciljem daljnjeg usklađivanja s pravnom stečevinom EU, stoga planirani pothvat po ovom AD-u predstavlja logičan nastavak reformi u ovom području. Također, potpora u ovom području predstavlja nastavak pomoći planirane kroz IPA AD 2020 EU za učinkovito upravljanje javnim financijama.

Identifikacija glavnih sudionika i odgovarajućih institucionalnih i/ili organizacijskih pitanja (mandati, potencijalne uloge i kapaciteti) koja će biti obuhvaćena akcijom.

Područje potpore 1: Daljnja potpora Upravi za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine (EU4ITA)

Glavni sudionik Akcije u ovom području potpore je Uprava za neizravno oporezivanje (UNO) Bosne i Hercegovine.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

(Očekivani) učinak ove akcije je poboljšanje doprinosa neizravnih poreza prihodima Bosne i Hercegovine.

Specifični cilj (Ishod) je daljnja potpora Upravi za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine u daljnjem usklađivanju s pravnom stečevinom EU i provedbi zakonodavstva i prakse u području neizravnog oporezivanja.

Ako je razvijen softver EMCS za potpunu kontrolu akciznih proizvoda u skladu s praksom EU (Rezultat 1.1), finaliziran tarifni integrirani softver TARIC (Rezultat 1.2) i

dodatno usklađeno carinsko i porezno zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU (Rezultat 1.3), Ishod 1 će biti postignut. Da bi se postigao Ishod 1, potrebno je da vrijedi pretpostavka da IT-stručnjaci angažirani na razvoju softvera uspostavljaju djelotvornu suradnju s nadležnim osobljem u odgovarajućim institucijama.

To bi se postiglo razvojem EMCS softvera za potpunu kontrolu akciznih proizvoda u skladu s praksom EU, finalizacijom tarifno integriranog TARIC softvera, daljnjim usklađivanjem carinskog i poreznog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU. Unaprjeđenje IT-sustava ključno je za bržu i sigurniju razmjenu podataka, ali i za učinkovit proces prikupljanja prihoda.

3.2. Indikativne aktivnosti

Ishod 1: Daljnja potpora Upravi za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine

Rezultat 1.1 Razvijen EMCS softver za potpunu kontrolu akciznih proizvoda u skladu s praksom EU (Ugovor o pružanju usluga/Nabava).

Glavna uloga UNO-a je prikupljanje prihoda od neizravnih poreza u BiH. Uvođenje i provedba novih postupaka u području neizravnog oporezivanja zahtijeva odgovarajuće informatičke alate, naročito softver razvijen prema trenutačnim potrebama i kompatibilan s postojećim aplikacijama.

Novi Nacrt zakona o akcizama ima potpuno novi pristup oporezivanju u smislu olakšavanja funkcioniranja i smanjenja poreznog opterećenja poreskih obveznika. Uvodi se sustav odgode plaćanja, koji dosad nije postojao. Za primjenu novog Zakona o akcizama potrebno je izraditi i provedbeni akt, odnosno Pravilnik o provedbi novog Zakona o akcizama, za što su od velike važnosti iskustva i praksa stručnjaka iz EU. To će biti učinjeno s EU stručnjacima u twinning projektu IPA 2017. Kada se završe svi pravni elementi, implementacija ne može početi bez softvera koji kontrolira kretanje akcizne robe – EMCS (sustav kontrole kretanja akcizne robe (Excise Movement Control System)). Predložena aktivnost uključuje:

1.1.1 Izradu ili nabavu softvera za kompletnu kontrolu akciznih proizvoda EMCS. EMCS državama članicama pruža elektronički sustav za praćenje kretanja te robe u stvarnom vremenu, kako bi se osiguralo da su na krajnjem odredištu carine ispravno naplaćene. Softver treba omogućiti obradu svih relevantnih podataka; dokumentaciju, testiranje softvera i obuku.

Rezultat 1.2 Finaliziran tarifni integrirani softver TARIC (ugovor o pružanju usluga)

Za provedbu pojednostavljenih i procedura usklađenih s EU procedurama, osim potpore u zakonodavnim reformama, potrebna je potpora razvoju softvera kompatibilnog s postojećim aplikacijama. Jedna od najvažnijih uloga UNO-a je i olakšavanje trgovine u ravnoteži s mjerama kontrole. Za obavljanje ove uloge neophodan je softver za integriranu elektronsku carinsku tarifu TARIC. TARIC, integrirana tarifa Europske unije, višejezična je baza podataka koja objedinjuje sve mjere koje se odnose na carinsku tarifu Europske unije (EU), trgovinsko i poljoprivredno zakonodavstvo.

TARIC se koristi u institucijama na državnoj razini u smislu da predstavlja bazu podataka u koju su objedinjene sve mjere (tarifne mjere, poljoprivredne mjere, komercijalne mjere, mjere koje se odnose na određene zabrane kretanja roba, carinske stope, carinske suspenzije, kvote, akcizne stope, porezne stope, robe koje su u režimu zabrana i ograničenja, statističke mjere i sl.), primjenjive u trgovini s EU, ali i s trećim zemljama, te je koristan alat u radu carinika. Proces razvoja TARIC softvera trebao bi biti pokrenut u okviru projekta IPA

2020 koji Parlament BiH tek treba verificirati. Predložena aktivnost uključuje:

1.2.1 Završetak softvera za TARIC, integriranu carinsku tarifu

Rezultat 1.3 Daljnje usklađivanje carinskog i poreznog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU (twinning)

1.3.1. Ovaj rezultat uključuje jednu aktivnost koja se odnosi na pomoć u izradi zakonskih i podzakonskih akata i operativnih uputa u području neizravnih poreza, nastavak rada na rezultatima prethodnih twinning projekata.

3.3. Integriranje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Akcija ima za cilj jačanje upravljanja javnim financijama i neće imati nikakav negativan utjecaj na okoliš i učinak na klimatske promjene. Aktivnosti iz ove akcije bit će izvedene na ekološki najprihvatljiviji mogući način. Zelena nabava će biti promovirana za sve aktivnosti povezane s provedbom Akcije, zauzvrat podržavajući njeno integriranje u širu PA.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Gender akcijski plan (GAP) Bosne i Hercegovine (2018. – 2022.) je okvirni strateški dokument za uvođenje rodne ravnopravnosti u sva područja društvenog života. GAP BiH je usklađen s relevantnom Strategijom Europske unije za ravnopravnost muškaraca i žena i drugim relevantnim strateškim dokumentima Vijeća Europe, Europske unije i Ujedinjenih naroda. Rodno odgovorno budžetiranje je princip za definiranje svih mjera u svakom prioritetnom području GAP-a BiH. Potrebno je da svaki proračunski korisnik napravi analizu utjecaja proračuna na različite potrebe muškaraca i žena. Uvođenje načela rodne ravnopravnosti u Akciju doprinosi implementaciji GAP-a BiH. To je u skladu i sa Strategijom EU za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025., koja naglašava da program potpore strukturnim reformama može podržati države članice u uključivanju rodne ravnopravnosti u javnu upravu, državno budžetiranje i finansijsko upravljanje.

Ljudska prava

Na temelju temeljnih načela promoviranja jednakosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u akciji bit će zagarantirano na temelju jednakog pristupa bez obzira na spol, rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, kao i uzimajući u obzir promoviranje i sudjelovanje osoba s invaliditetom. Tijekom provedbe aktivnosti predviđenih Akcijom, osigurat će se puno poštovanje manjina i ranjivih skupina. Ova će akcija doprinijeti pristupu koji se zasniva na pravima jačanjem kapaciteta vlade da osigura poštovanje prava građana i kapaciteta građana da zahtijevaju da njihova vlada radi na osiguranju njihovih prava kroz poboljšanje transparentnosti i učinkovitosti.

U listopadu 2019. godine VM Bosne i Hercegovine usvojilo je Informaciju i Vodič za poduzimanje učinkovitih mjera za sprječavanje uznemiravanja na temelju spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu u institucijama BiH. Osim toga, VM Bosne i Hercegovine je zatražilo od nadležnih institucija da donesu Odluku o politici nulte tolerancije na seksualno uznemiravanje i uznemiravanje zasnovano na spolu, kao i da angažiraju savjetnike koji bi se trebali baviti ovim pitanjima.

Demokracija

Organizacije civilnog društva konzultirane su tijekom izrade projekta intervencije koja bi trebala predstavljati temelj za razvoj Akcije. Kada je u pitanju provedba ove konkretne akcije, sve predviđene aktivnosti bit će otvorene za suradnju i uspostavljanje sinergije s organizacijama civilnog društva i drugim zainteresiranim nedržavnim sudionicima po potrebi.

Ostala razmatranja

Poboljšanje javne službe i ojačano dobro upravljanje koje će se postići ovom akcijom u području upravljanja javnim financijama također će biti od koristi za manjine i ranjive skupine. Objavljivanje i širenje informacija pomoći će osnaživanju manjina i ranjivih skupina, kao i društva u cjelini. Na temelju temeljnih načela promoviranja jednakosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u Akciji bit će zagarantirano na temelju jednakog pristupa bez obzira na rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerojatnost (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
Aspekti zakonitosti i pravilnosti	Promjene u vlasti i nedostatak političke potpore	S	S	Mjere ublažavanja koje treba utvrditi

Naučene lekcije:

Područje PFM-a prepoznato je kao sastavni dio reforme javne uprave, te je u proteklom razdoblju kontinuirano podržavano kako slijedi:

- IPA 2020 – EU za učinkovito upravljanje javnim financijama – implementacija se planira u narednom razdoblju;
- IPA 2017 – Daljnja potpora upravljanju javnim financijama u Bosni i Hercegovini (programsko budžetiranje) – Projektom je predviđen nastavak potpore u području programskog budžetiranja, što predstavlja još opsežniju akciju izgradnje kapaciteta na svim razinama vlasti u BiH za potpunu provedbu programskog proračuna, kao i stvaranje pravne osnove za potpuni prijelaz na programsko planiranje. Ovom

akcijom osigurava se kontinuitet i provedba Plana za sveobuhvatno uvođenje programskog proračuna;

- IPA projekt "Jačanje upravljanja javnim financijama u Bosni i Hercegovini" koji je počeo 2013. godine bio je usmjeren na izgradnju kapaciteta i pružio je značajnu potporu uvođenju programskog proračuna. Projektom je pripremljena prateća metodologija u obliku Priručnika za programski proračun. Mapa puta koja objašnjava potrebu za zakonodavstvom i IT-sustavima na svim razinama vlasti za potporu sveobuhvatnom uvođenju programskog proračuna navodi daljnje korake u ovom području;

- Porezna agencija Švedske u suradnji sa svim poreznim upravama u BiH provodi "Jačanje kapaciteta poreznih uprava u BiH". Glavna naučena lekcija je da pravovremenom postizanju rezultata najviše doprinosi aktivno partnerstvo i suradnja projekta s korisničkim institucijama, uvažavajući njihove potrebe unutar zadanog opsega intervencije.

Iskustvo prethodnih projekata implementiranih u UNO-u pokazalo je da se bolji rezultati postižu kada su aktivnosti usmjerene na nekoliko odabranih tema/institucija, umjesto da ciljaju na široki spektar tema i sudionika s ograničenim brojem aktivnosti. U listopadu 2013., kolovozu 2015. i srpnju 2018. godine u UNO-u je obavljena misija usmjerena na rezultate za praćenje iz EU i svi nalazi poput relevantnosti, učinkovitosti, djelotvornosti, održivosti i horizontalnih pitanja dobili su najviše ocjene.

Glavna lekcija naučena iz prethodne i tekuće potpore je da su akcije poduzete u nedostatku dugoročne strateške vizije. Jasno je da je uvođenje programskog proračuna u svakoj zemlji složen i dugotrajan proces, koji zahtijeva kontinuiranu potporu i punu predanost svih relevantnih institucija. Zbog toga je kontinuirana potpora u ovom području neophodna za daljnje reformске korake.

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati	Pokazatelji	Polazne osnove 2020.	Cilj 2026.	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Poboljšati doprinos neizravnih poreza prihodima Bosne i Hercegovine	1 Napredak ostvaren u ispunjavanju kriterija za pristupanje u području upravljanja javnim financijama (poglavlje o osnovama i poglavlje 32)	Rana faza pripreme	Srednje pripremljeno	Izvjешće Komisije	
Ishod 1	Daljnja potpora Upravi za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine u daljnjem usklađivanju s pravnom stečevinom EU i provedbi zakonodavstva i prakse u području neizravnog oporezivanja	Povećana naplata neizravnih poreza	5565,6 milijuna KM	6348,3 milijuna KM	Web-stranica UNO-a Godišnje izvješće UNO-a ERP	Primijenjen elektronički potpis
Rezultat 1.1 povezan s Ishodom 1	Razvoj EMCS softvera u skladu s praksom EU	Poboljšana kontrola akciznih proizvoda	0	20 %	- Zapisnik o primopredaji i testiranju softvera - Softver instaliran i potpuno operativan	Učinkovita suradnja s IT-stručnjacima
Rezultat 1.2 povezan s Ishodom 1	Razvoj tarifnog integriranog softvera TARIC	Poboljšana kapacitet za olakšavanje trgovine	0 (softver)	1 (softver)	Zapisnik o primopredaji i testiranju softvera - Tarifni integrirani softver TARIC potpuno operativan	Učinkovita suradnja s IT- stručnjacima
Rezultat 1.3 povezan s Ishodom 1	Daljnje usklađivanje carinskog i poreznog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU	Unaprijedeno zakonodavstvo u području neizravnih poreza	15 nacrti zakonskih akata o carinama, PDV-u i akcizama u skladu s pravnom stečevinom EU	25 nacrti zakonskih akata o carinama, PDV-u i akcizama u skladu s pravnom stečevinom EU	Završno izvješće o twinning projektu Broj nacrti zakonskih akata o carinama, PDV-u i akcizama usklađen je s pravnom stečevinom EU	Aktivno sudjelovanje relevantnog osoblja

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o financiranju

Za provedbu ove akcije predviđeno je sklapanje sporazuma o financiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativno razdoblje provedbe i prihvatljivosti

Indikativno operativno razdoblje provedbe ove akcije, tijekom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3. i implementirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od dana stupanja na snagu Sporazuma o financiranju. Produženje razdoblja provedbe može dogovoriti službenik Komisije nadležan za odobravanje, izmjenom ove odluke o financiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati poštivanje odgovarajućih pravila i postupaka EU za financiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, prema potrebi, i usklađenost akcije s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Izravno upravljanje (Grantovi)

(a) Svrha granta/grantova

Twining grant je predviđen kao modalitet provedbe u području neizravnih poreza (ITA) s ciljem daljnjeg usklađivanja carinskog i poreznog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU (Rezultat 1.3). U pogledu usklađivanja carinskog i poreskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, peer to peer aktivnosti će se provoditi kroz institucionalnu suradnju između javnih uprava odabranih država članica EU i administracije statistike u Bosni i Hercegovini.

(b) Vrsta ciljanih aplikacija

Odabir twinning granta kao metode provedbe u području neizravnog oporezivanja posljedica je već dokazanog smjera više puta uspješne provedbe ove vrste intervencije u prethodnim akcijama provedenim uz IPA potporu. Dio aktivnosti koji se odnosi na Rezultat 1.3 zasnivat će se na principu učenja kroz rad i razmjene najbolje prakse EU na najodrživiji način.

(c) Opravdanost izravnog granta

Nije primjenjivo.

(d) Iznimka od neretroaktivnosti troškova

Nije primjenjivo.

4.3.2. Izravno upravljanje (Nagrada(e))

Nije primjenjivo.

4.3.3. Izravno upravljanje (Nabava)

Aktivnosti koje se odnose na Ishod 1 ove akcije provodit će se pod izravnim upravljanjem Delegacije EU u Bosni i Hercegovini. Operativna nabava doprinijet će postizanju Ishoda 1 prepoznatog kao suradnja institucija u BiH zaduženih za naplatu prihoda u cilju daljnjeg usklađivanja sa zahtjevima EU i poboljšane najbolje prakse.

Postupak nabave je izbor i odgovornost službenika za odobravanje. U slučaju da je potrebno objaviti poziv za podnošenje ponuda s klauzulom o obustavi prije donošenja ove odluke o financiranju, mora se navesti datum pokretanja i objasniti priroda iznimnih okolnosti koje sprječavaju mogućnost objavljivanja poziva nakon donošenja Odluke o financiranju. Pored toga, mora se slijediti interni NEAR/INTPA postupak prethodnog odobrenja.

4.3.4. Neizravno upravljanje s [organizacijom države članice] [trećom zemljom donatoricom] [specijaliziranom

(tradicionalnom/regulatornom) agencijom EU] [međunarodnom organizacijom]

Nije primjenjivo.

4.3.5. Neizravno upravljanje s korisnikom programa IPA

III

Nije primjenjivo.

4.3.6. Doprinos <naziv relevantne regionalne investicijske platforme>

Nije primjenjivo.

4.3.7. EFSD+ operacije pokrivene proračunskim garancijama

Nije primjenjivo.

4.3.8. Promjene iz neizravnog u izravni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija u okviru neizravnog upravljanja s povjerenim subjektom može se koristiti kao alternativni modalitet za ovu akciju koja se planira implementirati u izravnom upravljanju. Povjereni subjekt(i) će službe Komisije odabrati prema sljedećim kriterijima:

- Financijski i operativni kapacitet podnositelja prijave;

- Tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata;

- Iskustvo u vođenju programa ili projekata vezanih za rezultate, veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata u području PAR-a i/ili Statistike i dokumentirani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regiji, itd.;

- Kriteriji koji se odnose na kvalitetu sažetka projekta, uključujući relevantnost;

- Dosljednost s ciljevima, rezultatima i aktivnostima Projekta, očekivani učinak;

- Održivost i isplativost.

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se provesti u okviru neizravnog upravljanja s drugim alternativnim subjektom kojeg odabiru službe Komisije koristeći iste kriterije odabira. U slučaju da se predviđeni subjekt treba zamijeniti, službe Komisije mogu odabrati drugi zamjenski subjekt koristeći iste kriterije odabira koji su gore navedeni. Ako je subjekt zamijenjen, odluka o njegovoj zamjeni mora biti obrazložena.

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj se dio ove akcije može provesti u izravnom upravljanju u skladu s modalitetima provedbe navedenima u odjeljku 4.3.3.

4.4. Opseg geografske podobnosti za nabavu i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za sudjelovanje u postupcima nabave i dodjele grantova i u pogledu podrijetla nabave kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na temelju hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (članak 28(10) NDICI – Uredba o globalnoj Europi).

4.5. Indikativni proračun

Komponente indikativnog proračuna	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identificiranoj valuti
Metode provedbe – vidi odjeljak 4.3		

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT-alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web-stranici prevladava verzija iz SL.

Ishod 1. Daljnja potpora Upravi za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine (EU4ITA), koju čine	3 500 000	Nije primjenjivo
Grantovi (izravno upravljanje) – usp. odjeljak 4.3.1	1 000 000	Nije primjenjivo
Nabava (izravno upravljanje) – usp. odjeljak 4.3.3	2 500 000	Nije primjenjivo
Evaluacija – usp. odjeljak 5.2	Bit će obuhvaćen drugom odlukom	Nije primjenjivo
Revizija – usp. odjeljak 5.3	Bit će obuhvaćen drugom odlukom	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost – usp. s odjeljkom 6	Bit će obuhvaćen drugom odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđeni troškovi	0	Nije primjenjivo
Ukupno	3 500 000	

4.6. Organizacijska struktura i odgovornosti

Glavni korisnik je Uprava za neizravno oporezivanje (UNO) Bosne i Hercegovine.

Za provedbu svakog ugovora uspostaviti će se Upravni odbor.

Upravni odbor(i), koji se sastoji od svih relevantnih sudionika uključenih u određenu AD komponentu/Ishod (poveznici rezultati), uspostaviti će se na početku provedbe Akcije.

Upravni odbor(i) će nadgledati provedbu aktivnosti u okviru ove akcije. Osim javnog naručitelja, Upravni odbor(i) će uključivati predstavnike glavnih sudionika sa svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Sastav Upravnog(ih) odbora će osigurati ravnopravnu zastupljenost interesa svih ključnih aktera naglašavajući djelotvornost i učinkovitost takvog tijela.

Kao dio svoje ovlasti provedbe proračuna i radi zaštite financijskih interesa Unije, Komisija će sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja uspostavljenim za upravljanje provedbom Akcije.

Uloga Delegacije EU će biti da osigura usklađenost pružene pomoći s Agendom EU za BiH.

4.7. Preduvjeti

Nije primjenjivo.

5. MJERENJE UČINKA

5.1. Praćenje i izvještavanje

Svakodnevno tehničko i financijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sustav internog, tehničkog i financijskog praćenja aktivnosti i izraditi redovita izvješća o napretku (najmanje jednom godišnje) i završna izvješća. Svako izvješće će pružiti točan prikaz implementacije akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stupanj postizanja njezinih rezultata (Ishodi i izravni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta) i partnerovu strategiju, politiku ili popis akcijskog plana reforme (za proračunsku potporu). Komisija može poduzeti dodatne nadzorne posjete projektu putem vlastitog osoblja i neovisnih konzultanata koje je izravno angažirala Komisija za neovisne nadzorne preglede (ili koje je angažirao odgovorni agent s kojim je Komisija ugovorila provedbu takvih pregleda).

Stoga će praćenje provedbe ove akcije biti odgovornost provedbenog partnera i operativnog rukovoditelja iz EU. Obje vrste internog praćenja moraju se provoditi na uključiv način, uključujući ključne sudionike.

Različite odgovornosti za ovaj dvostruki interni nadzor su sljedeće:

- Praćenje od strane provedbenih partnera imat će za cilj prikupljanje i analiziranje podataka za informiranje o napretku prema postizanju planiranih rezultata kako bi se unosili procesi donošenja odluka na razini upravljanja akcijom i izvještavalo o korištenju resursa;

- Praćenje od strane operativnih rukovoditelja iz EU imat će za cilj nadopunu praćenja provedbenih partnera, posebice u ključnim trenucima akcijskog ciklusa. Također će imati za cilj osigurati dobro praćenje preporuka eksternog praćenja i informirati rukovodstvo EU. Ovo praćenje može imati različite oblike (sastanci s provedbenim partnerima, odbori za upravljanje akcijom, provjere na licu mjesta, sastanci s korisnicima itd.), o čemu se odlučuje na temelju konkretnih potreba i raspoloživih resursa.

Aranžmani za praćenje učinka i rezultata bit će finalizirani kada se usvoji Provedbena uredba IPA III i kada se potpiše Okvirni sporazum između Bosne i Hercegovine i Europske komisije o aranžmanima za provedbu financijske pomoći Unije Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta pretristupne pomoći (IPA III).

Pored toga, Akcija bi mogla biti podvrgnuta vanjskom nadzoru u skladu s pravilima i procedurama Europske komisije utvrđenim u Sporazumu o financiranju. Vanjski nadzor će se provoditi kroz praćenje usmjereno na rezultate (ROM). To će omogućiti, prema potrebi i zahtjevu, neovisnu procjenu tekuće ili naknadne izvedbe Akcije.

5.2. Evaluacija

S obzirom na prirodu akcije, srednjoročna i/ili završna evaluacija neće se provoditi za ovu aktivnost ili njene komponente.

U slučaju da evaluacija nije predviđena za neke komponente Akcije, Komisija može tijekom provedbe odlučiti poduzeti takvu evaluaciju iz propisno opravdanih razloga, bilo vlastitom odlukom ili na inicijativu partnera.

Financiranje evaluacije bit će obuhvaćeno drugom Odlukom o financiranju.

5.3. Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove akcije, Komisija može, na temelju procjene rizika, ugovoriti neovisne revizije ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma.

Predviđa se da će se usluge revizije financirati prema drugoj odluci o financiranju.

6. KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost financiranja od strane EU i saopćenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obveza za sve Akcije koje financira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primatelji sredstava EU moraju priznati podrijetlo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe potpora dobivena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web-stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi s reformama vezanim za PAR), izvođači radova i korisnici twinning grantova. Odgovarajuće ugovorne obveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o financiranju, ugovore o nabavi i twinning grantu.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne

poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim skupinama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje izravno provode službe Europske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Europska komisija i Delegacije i uredi EU trebaju biti u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebice u pogledu narativa komunikacije i glavnih poruka.

7. ODRŽIVOST

Akcija će proizvesti održive rezultate budući da je osmišljena kao potpora već postojećoj korisničkoj instituciji i strukturi koje već postoje, ali zahtijevaju dodatnu pomoć u složenom procesu usklađivanja s pravnom stečevinom i najnovijim međunarodnim standardima u području upravljanja javnim financijama. Svi rezultati povezani s ovom akcijom povezani su s već uspostavljenim strukturama i procedurama na svim razinama vlasti i rezultat će održivim rezultatima.

Dodatak I.4

Sporazuma o financiranju Godišnjeg akcijskog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcijski dokument za Program europskih integracija

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcijski dokument – Program europskih integracija Godišnji akcijski plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.			
OPSYS	ACT-61474; JAD.1045709			
Osnovni akt	Financira se u okviru Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA III)			
Inicijative Tim Europa (Team Europe)	Ne			
Zona koja ima koristi od akcije	Bosna i Hercegovina			
Programski dokument	Programski okvir IPA III			
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA				
Prozor i tematski prioritet	Prozor 2 – Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom, dobrosusjedski odnosi i strateška komunikacija Tematski prioritet 2: Administrativna sposobnost i usklađivanje s pravnom stečevinom			
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG (samo 1): SDG 16 – Mir, pravda i jake institucije Drugi značajni ciljevi održivog razvoja (do 9) i, gdje je prikladno, ciljevi: SDG 8 – Dostojanstven rad i ekonomski rast; SDG 3 – Dobro zdravlje i blagostanje; SDG 9 – Izgraditi otpornu infrastrukturu, promovirati uključivu i održivu industrijalizaciju i potaknuti inovacije			
DAC kod(ovi)	15110 – Politika javnog sektora i administrativni menadžment 43010 – Multisektorska pomoć			
Glavni kanal isporuke	Bilateralni			
Markeri (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba s invaliditetom	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

	Ublažavanje klimatskih promjena	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodba klimatskim promjenama	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Migracija	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
PODATCI O PRORAČUNU				
Relevantni iznosi	Proračunska linija: 15.020101.01 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 5 500 000 Ukupni iznos doprinosa iz proračuna EU: EUR 5 500 000			
UPRAVLJANJE I PROVEDBA				
Modaliteti provedbe (vrsta financiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta kroz: Izravno upravljanje i Neizravno upravljanje s povjerenim subjektom			
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicijskog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	Ova akcija doprinosi: Prioritetima: "Zeleni plan", "Digitalna tranzicija", "Inovacijski plan", "Potpora privatnom sektoru", "Zajedničko regionalno tržište i ekonomska integracija", "Upravljanje, vladavina prava, PAR" Predvodnici: "VIII Digitalna infrastruktura", "IX Potpora konkurentnosti"			
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o financiranju	Najkasnije do 31. prosinca 2023.			
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavi i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o financiranju, osim u slučajevima navedenim u članku 114., stavak 2. Financijske uredbe			
Indikativno [operativno provedbeno] [prihvatljivo] razdoblje	72 mjeseca nakon zaključenja Sporazuma o financiranju			
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o financiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o financiranju			

1.2. Sažetak akcije

Akcija je osmišljena kako bi pružila potporu institucijama u Bosni i Hercegovini (BiH) na svim razinama u pogledu potreba koje proizlaze iz procesa europskih integracija i u vezi s korištenjem financijske pomoći EU. Nadalje, Akcija će podržati poboljšanje gospodarskog upravljanja, kao i provedbu socioekonomskih reformi u cijeloj zemlji prepoznatih u Programu ekonomskih reformi (ERP). Komplementarno drugim IPA akcijama, ova akcija će pružiti fleksibilnu potporu za rješavanje specifičnih i nepredvidivih potreba vlasti u Bosni i Hercegovini na različitim razinama, identificiranih tijekom procesa europskih integracija. Ova fleksibilna potpora institucijama u Bosni i Hercegovini ima za cilj omogućiti im da brzo odgovore na izazove i zahtjeve procesa integracije u Europsku uniju, te da bolje pripreme i provedu IPA programe/akcije financirane iz Instrumenta pretprijetne pomoći. Program će pomagati u vezi s provedbom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), usklađivanjem s pravnom stečevinom, pripremom i provedbom akcijskih planova, Programom ekonomskih reformi (ERP) i provedbom socioekonomskih reformi, kao i u jačanju institucionalnih kapaciteta za provedbu SSP-a, te apsorpciju i upravljanje pretprijetnim fondovima. Također će doprinijeti rješavanju ciljeva održivog razvoja, posebice SDG 16 (Mir, pravda i jake institucije). Predviđene su različite vrste potpore, kao što su tehnička

pomoć i jačanje kapaciteta institucija u Bosni i Hercegovini na različitim razinama upravljanja, priprema studija, procjene, strateški dokumenti, priručnici, obuka, prijedlozi akcija, tenderska dokumentacija, pomoć pri ocjenjivanju ponuda/poziva za dostavu prijedloga, komunikacijske aktivnosti, kao i u pružanju potencijalne opskrbe koja podupire procese integracije u EU, uključujući ograničenu sigurnost hrane, veterinarsku i fitosanitarnu kontrolu i laboratorijsku opremu, za poboljšanje visoke razine zdravlja životinja i biljaka.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Sadržaj

Proces europskih integracija složen je, dinamičan i evoluirajući proces. Komplementarno drugim IPA aktivnostima koje su programirane s vremenskim okvirom, postoji potreba za fleksibilnim instrumentom koji bi se bavio kratkoročnim razvojem događaja i pružao potrebnu pomoć i potporu izgradnji kapaciteta vlastima u Bosni i Hercegovini na različitim razinama. Ovaj će program pomoći vlastima u Bosni i Hercegovini na svim razinama u vezi s provedbom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), usklađivanjem s pravnom stečevinom EU, pripremanjem i provedbom akcijskih programa, kao i s jačanjem njihove institucionalne sposobnosti za provedbu i apsorpciju SSP-a, te upravljanjem pretprikladnim fondovima.

U veljači 2016. godine Bosna i Hercegovina se prijavila za članstvo u EU, a u svibnju 2019. Komisija je usvojila mišljenje o njenom članstvu, zajedno s pratećim analitičkim izvješćem¹, izdvajajući 14 ključnih prioriteta koje je potrebno ispuniti da bi zemlja mogla otvoriti pregovore o pristupu EU. Nadalje, Bosna i Hercegovina je počela koristiti novi instrument pretprikladne pomoći u razdoblju 2021. – 2027. (IPA III) i trebala bi u potpunosti imati koristi od njega.

Akcija, sa svojim područjima potpore, izravno doprinosi cjelokupnom cilju u Prozoru 2 okvira programiranja IPA III za promoviranje dobrog upravljanja, povećavajući usklađenost s vrijednostima Unije i usklađenost s pravilima, standardima i praksama Unije u relevantnim područjima. Nadalje, odgovara specifičnom cilju tematskog prioriteta 2 u pogledu usklađivanja politika i zakonodavstva izrađenih u BiH s politikama EU i stečevinom EU, izgradnje administrativnih kapaciteta za potpunu i učinkovitu provedbu sektorskih politika i usvojenog zakonodavstva i izgradnje sposobnosti Bosne i Hercegovine da preuzme obveze članstva, kao i da slijedi Europski zeleni plan², što predstavlja mapu puta za održivu ekonomiju EU, pretvaranjem klimatskih i okolišnih izazova u mogućnosti u svim područjima politike i čineći tranziciju pravednom i uključivom za sve. Konačno, povezana je i s Prozorom 4, tematskim prioritetom 3 – poljoprivreda i ruralni razvoj, priznajući sanitarne i fitosanitarne standarde (SPS), kao u instrumentu za postupno usklađivanje poljoprivrednog sektora s onim u EU.

To se odražava i na strateški odgovor programa IPA III za Bosnu i Hercegovinu. Podržavajući intervencije u različitim područjima, Akcija će također dati doprinos drugim Prozorima u okviru programa IPA III i tematskim prioritetima, u skladu sa sadržajem intervencije.

Akcija će naročito doprinijeti Strateškom okviru Reforme javne uprave u pogledu osiguranja da je javna uprava sposobna za poduzimanje zadataka i reformi potrebnih u kontekstu procesa europskih integracija, uključujući usklađivanje sa

Smjernicama za provedbu Zelene agende za Zapadni Balkan³. Akcija će kao takva pružiti potporu u odnosu na različite sektorske strategije koje odgovaraju područjima poduzetih intervencija.

Programski okvir IPA III naglašava važnost reforme javne uprave (PAR), koja je, zajedno s vladavinom prava i gospodarskim razvojem, temeljni stup procesa proširenja i temelj za učinkovitu provedbu politika i zakonodavstva EU. Akcija ima za cilj podržati ispunjavanje obveza iz procesa europskih integracija, te je kao takva u bliskoj vezi s Tematskim prioritetom 2 u okviru Prozora 2 Programskog okvira IPA III, gdje se navodi da je specifični cilj programa IPA III u ovom području uskladiti politike i zakonodavstvo korisnica s politikama EU i pravnom stečevinom EU, te izgraditi administrativnu sposobnost za potpunu i učinkovitu provedbu sektorskih politika i usvojenog zakonodavstva, izgrađujući sposobnost korisnica da preuzmu obveze članstva. S obzirom na to da će se potpora dalje odnositi na različite sektore, Akcija je relevantna i za druge okvire IPA III i tematske prioritete, u skladu sa sadržajem intervencije.

Strategija za Zapadni Balkan (2018.)⁴ potvrđuje izuzetnu važnost reforme javne uprave (PAR) za jačanje upravljanja na svim razinama i obvezuje se na povećanje tehničke pomoći Komisije zemljama Zapadnog Balkana kako bi im pomogla u usklađivanju sa zakonodavstvom EU i osigurala njenu učinkovitu provedbu u praksi. U Saopćenju o politici proširenja EU iz 2021.⁵ nadalje se naglašava potreba za fokusiranjem na reforme u fundamentalnim područjima, uključujući reforme usmjerene na modernizaciju i ozelenjavanje zaštićenih područja (kao što su digitalizacija/dematerijalizacija, povećanje svijesti i kapaciteta javnih službenika i donositelja odluka, stvaranje pogodnog pravnog/institucionalnog okvira i djelovanja, razvijanje planova za povećanje energijske učinkovitosti u PA) i naglašava da je Bosna i Hercegovina u ranoj fazi/ima određeni stupanj pripreme u pogledu svog stupnja spremnosti i sposobnosti da preuzme obveze članstva u EU.

Provedba Akcije će u potpunosti uzeti u obzir Mišljenje Komisije o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u EU i doprinijeti ispunjenju ključnih prioriteta u njemu. Dalje će podržati provedbu preporuka iz Izvješća Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu. U Izvješću se ističe da je zemlja u ranoj fazi reforme javne uprave, poziva se na usvajanje nacionalnog programa za usvajanje pravne stečevine (NPAA)/Programa za integraciju u EU (PI) i daje niz preporuka u svim sektorima za napredovanje u kontekstu procesa europskih integracija.

Smjernice za provedbu Europskog zelenog plana naglašavaju zeleniju javnu upravu koja je sposobna da vodi modernizirane reforme koje će rezultirati čistim okolišem, pristupačnijom energijom, pametnijim prijevozom, novim radnim mjestima i općenito boljim kvalitetom života.

Akcija će također doprinijeti provedbi Programa ekonomskih reformi (ERP) i naknadno različitim sektorskim strategijama u skladu sa specifičnim podržanim intervencijama. Program ekonomskih reformi u Bosni i Hercegovini 2021. – 2023. (ERP BiH) ističe potrebu za povećanjem učinkovitosti naplate poreza. Nadalje, identifikira reformu javnih poduzeća kao način poboljšanja ekonomske učinkovitosti javnih poduzeća, između ostalog smanjenjem fiskalnog opterećenja, koje mnoga od tih javnih poduzeća trenutačno prikazuju. Digitalizacija javnih usluga i poboljšanje poslovnog okruženja

¹ COM (2019) 261 i SWD (2019) 222

² COM (2019) 640 finalni

³ SWD (2020) 223 finalni

⁴ COM (2018) 65 finalni

⁵ COM (2021) 644 finalni

također su među najvažnijim reformskim naporima za razdoblje 2021. – 2023.

U Strategiji za Zapadni Balkan (2018.) također se navodi da je provedba socioekonomskih reformi i dalje ključna za povećanje ulaganja i jačanje konkurentnosti na Zapadnom Balkanu. Strategija pominje nekoliko područja za djelovanje, uključujući uspostavu regionalnog gospodarskog područja kako bi se olakšala trgovina unutar regije i članstvo u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji kao preduvjet za pristupanje EU, te stimuliranje gospodarskog rasta i poticanje ulaganja u regiji.

Procjena Komisije Programa ekonomskih reformi BiH (2021. – 2023.), izdana u travnju 2021.¹, identificira nekoliko strukturnih izazova, uključujući:

- prevelika, netransparentna i neučinkovita poduzeća u državnom vlasništvu (SOE) koja negativno utječu na makroekonomske rezultate, fiskalnu održivost, rezultate na tržištu rada i konkurentnost;

- nedovoljno funkcioniranje zajedničkog, internog tržišta unutar zemlje, što negativno utječe na razvoj privatnog sektora.

2.2. Analiza problema

Za proces europskih integracija u Bosni i Hercegovini od ključne je važnosti postojanje učinkovitih kapaciteta za europske integracije na svim relevantnim razinama vlasti, u skladu s njihovim nadležnostima, kao i osiguranje njihove učinkovite suradnje i koordinacije. To se naročito odnosi na provedbu SSP-a, razvoj i provedbu Programa integracije (tj. NPAA) i usklađivanje s pravnom stečevinom EU na dosljedan način u Bosni i Hercegovini, što ostaju prilično izazovni zadatci u kontekstu višestupanjske upravne strukture Bosne i Hercegovine, kako je istaknuto u ocjeni SIGMA 2017. U slučaju pitanja specifičnih za sektor, potreba za konzultacijama i koordinacijom postaje naročito naglašena jer su nadležnosti, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, u većini slučajeva podijeljene ili dijeljene između sektorskih institucija različitih upravnih razina. Budući da se vlasti na svim razinama upravljanja u Bosni i Hercegovini suočavaju s izazovima u vezi s usklađivanjem s pravnom stečevinom EU, institucijama u Bosni i Hercegovini i relevantnom osoblju je u tom pogledu potrebna pomoć u smislu osiguravanja potrebne potpore, stručnosti i izgradnje kapaciteta za izvršavanje zadataka i ispunjavanje uvjeta za članstvo u EU.

Vlasti na svim razinama upravljanja u Bosni i Hercegovini također se suočavaju s izazovima u vezi s korištenjem programa IPA, uključujući pripremu i provedbu aktivnosti/programa. Spremnost akcija ovisi između ostalog i o dostupnosti kvalitetne tenderske dokumentacije (npr. projektni zadatak, tehničke specifikacije, troškovnik itd.). Vlasti u Bosni i Hercegovini nemaju dovoljno iskustva u izradi takvih dokumenata, a ponekad je razina tehničkih detalja toliko specifična i složena da zahtijeva specijaliziranu ekspertizu. Stoga je institucijama u Bosni i Hercegovini i dotičnom osoblju u tom smislu potrebna pomoć stručnjaka koji bi olakšali taj proces i također omogućili vlastima u Bosni i Hercegovini na svim razinama prijenos znanja i praktičnu obuku. Nadalje, vlasti u Bosni i Hercegovini trebaju biti u mogućnosti da u potpunosti iskoriste novi instrument pretprijetne pomoći u okviru višegodišnjeg financijskog okvira u razdoblju 2021. – 2027. (IPA III).

Kako bi se Bosni i Hercegovini omogućilo da u potpunosti iskoristi program IPA III, pomoć Bosni i Hercegovini potrebno je pružiti kroz potporu aktivnostima i izgradnji kapaciteta u pogledu planiranja, programiranja, provedbe i jačanja kapaciteta za koordinaciju ovih procesa. U

kontekstu programa IPA III, potpora koja se pruža u okviru ove akcije još je važnija s obzirom na povećani naglasak na tehničkoj zrelosti intervencija.

Pred Bosnom i Hercegovinom su i izazovi vezani za provedbu socioekonomskih reformi u skladu s Programom ekonomskih reformi. Nadalje, akcija će podržati poboljšanje gospodarskog upravljanja, kao i provedbu socioekonomskih reformi u cijeloj zemlji prepoznatih Programom ekonomskih reformi (ERP).

U pogledu sektorskog pristupa u okviru programa IPA, Bosni i Hercegovini još uvijek nedostaju nacionalne strategije u važnim sektorima koji predstavljaju preduvjet za korištenje sredstava iz programa IPA II, te potpora u vezi s analizom i pripremom sektorskih i multisektorskih državnih strategija u skladu sa sektorskim pristupom ostaje od ključne važnosti. Osim toga, sektorska proračunska potpora/ugovor o sektorskoj reformi kao novi modalitet korištenja pomoći u okviru programa IPA novina je za Bosnu i Hercegovinu i njene institucije. Pomoć je također potrebna u vezi s korištenjem IPA programa za više zemalja, posebice Investicijskog okvira za Zapadni Balkan i drugih regionalnih instrumenata, kao i u vezi s relevantnim makroregionalnim strategijama EU.

Identifikacija glavnih sudionika i odgovarajućih institucionalnih i/ili organizacijskih pitanja (mandati, potencijalne uloge i kapaciteti) koji će biti obuhvaćeni projektom

Institucije iz svih sektora i svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini mogu imati koristi od pomoći predviđene ovom akcijom. Nadalje, sljedeći su glavni sudionici procesa europskih integracija i korištenja programa IPA u Bosni i Hercegovini. Direkcija za europske integracije (DEI) je stručno tijelo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine zaduženo za koordinaciju aktivnosti u vezi sa zahtjevima za proces europskih integracija i koordinaciju pomoći EU. Direktor Direkcije obavlja funkciju nacionalnog IPA koordinatora (NIPAC) i pruža svu potrebnu stručnu i administrativnu potporu za ovu funkciju. U Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine postoje institucije koje koordiniraju proces europskih integracija na ovim razinama vlasti. To uključuje Ured za europske integracije Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za europske integracije i međunarodnu suradnju Republike Srpske i Odjel za europske integracije i međunarodnu suradnju Brčko distrikta. Osim toga, deset kantonalnih vlada u Federaciji Bosne i Hercegovine imenovalo je koordinatore za europske integracije, a neke su uspostavile i posebne jedinice zadužene za europske integracije.

Što se tiče ekonomskog upravljanja u Bosni i Hercegovini i procesa pripreme ERP-a, zainteresirane strane zastupaju ERP koordinatori, i to Direkcija za ekonomsko planiranje BiH (DEP), te entitetski koordinatori iz Federalnog zavoda za planiranje razvoja (FIDP) i Ministarstva financija Republike Srpske (MF RS). Nadalje, drugi sudionici i različite nadležne institucije iz administracije u Bosni i Hercegovini imat će koristi od ove akcije, u okviru aktivnosti koje podržavaju socio-ekonomske reforme.

Akcija treba pružiti fleksibilnu i još neodređenu potporu, u različitim sektorima/područjima intervencija kako bi se podržale vlasti u Bosni i Hercegovini na različitim razinama da adekvatno odgovore na svoje dužnosti i zadatke u procesu integracije u EU. Uz rješavanje pitanja u okviru Strateškog okvira za reformu javne uprave u vezi s kapacitetom javne uprave za provedbu reformi u okviru procesa europskih integracija, uključujući usklađivanje sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan, Akcija će kao takva pružiti potporu u odnosu

¹ SWD (2021) 91 finalni

na različite sektorske strategije koje odgovaraju područjima poduzetih intervencija. Akcija će pružiti i fleksibilnu potporu u vezi s provedbom Programa ekonomske reforme i kroz ciljane podržane intervencije za odgovarajuće sektorske strategije.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

Opći cilj (Utjecaj) je doprinijeti sveukupnom napretku Bosne i Hercegovine u ispunjavanju zahtjeva za pristupanje Europskoj uniji.

Specifični cilj (Ishod) je identificirati i baviti se specifičnim i/ili nepredvidivim potrebama u procesu europskih integracija BiH, uključujući one za provedbu Programa ekonomskih reformi.

Temeljna logika intervencije za ovu akciju je da ako su vlasti na svim razinama u Bosni i Hercegovini u stanju da pruže učinkovitije i pravovremenije odgovore u vezi s procesima EU integracija (Rezultat 1) i ako su u stanju da poduzmu socioekonomske mjere na razini cijele države, podržane kroz Instrument za socioekonomsku reformu (Rezultat 2) i ako je uspostavljena i održavana dobra suradnja između relevantnih sudionika (pretpostavka), i korisnici su dodijelili odgovarajuće tehničke, financijske i ljudske resurse (pretpostavka), te ako i dalje postoji nesmetana komunikacija i koordinacija među ministarstvima u području socio-ekonomskih reformi (pretpostavka), tada će specifične i/ili nepredvidive potrebe identificirane u procesu europskih integracija Bosne i Hercegovine biti adekvatno riješene, uključujući one za provedbu Programa ekonomskih reformi (ishod).

To će biti moguće uz poznavanje prirode ovog instrumenta/olakšice koji pruža fleksibilnu potporu za rješavanje specifičnih i nepredvidivih potreba vlasti u Bosni i Hercegovini na različitim razinama, identificiranih u procesu europskih integracija. Ova fleksibilna potpora institucijama u Bosni i Hercegovini ima za cilj omogućiti im da brzo odgovore na izazove i zahtjeve procesa integracije u Europsku uniju, te da bolje pripreme i provedu programe/aktivnosti IPA financirane iz Instrumenta pretprijetne pomoći.

Ova fleksibilna potpora također će pružiti pomoć raznim mjerama i segmentima socioekonomskih reformi u cijeloj zemlji koje proizlaze iz/u skladu s ERP-om, kroz tehničku pomoć i druge intervencije (uključujući nabavu softvera i drugih potrepnosti) administracijama u BiH.

Ukoliko se specifične i/ili nepredvidive potrebe identificiraju i rješavaju tijekom procesa europskih integracija BiH, uključujući one za provedbu Programa ekonomskih reformi (Ishod), i ako i dalje postoje pretpostavke u vezi s političkom podrškom institucijama u Bosni i Hercegovini za sudjelovanje u EU integracijskim procesima i globalnoj neznatnoj recesiji, to će doprinijeti ukupnom napretku Bosne i Hercegovine u ispunjavanju uvjeta za pristupanje Europskoj uniji (Utjecaj).

3.2. Indikativne aktivnosti

Sljedeći popis je indikativan, ali ne i iscrpan, za vrste aktivnosti koje se mogu implementirati na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u okviru Rezultata 1: Vladinim tijelima na svim razinama u BiH omogućeno je da daju učinkovitije i pravovremenije odgovore na pojavu prioriteta integracije u EU:

- Pružanje tehničke pomoći administracijama na svim razinama vlasti u BiH i priprema potrebnih dokumenata i analiza, uvažavajući i aspekt načela rodne ravnopravnosti, za potporu provedbi SSP-a, usklađivanju s pravnom stečevinom EU i provedbi, uključujući Program integracije Bosne i Hercegovine u EU (PI/NPAA), te usklađenosti sa zahtjevima za pristupanje EU;

- Potpora hitnim i/ili nepredviđenim novonastalim prioritetnim zadacima povezanim s integracijom u EU i prioritetima provedbe SSP-a, kroz tehničku pomoć i druge intervencije (uključujući softver i opremu za informacijsko-komunikacijsku tehnologiju, te, na primjer, pružanje potrebnih prijevoda dokumenata u procesu usklađivanja pravne stečevine EU administracijama na svim razinama vlasti u BiH;

- Pružanje tehničke pomoći administracijama na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u stjecanju znanja i praktičnoj obuci o sektorskom pristupu, njegovoj provedbi i pripremi sektorskih programa za potrebe višegodišnjeg programiranja u okviru programa IPA;

- Pružanje tehničke pomoći administracijama na svim razinama vlasti u BiH u stjecanju znanja, uvođenju i korištenju sektorske proračunske potpore/ugovora o sektorskoj reformi, uključujući pripremu odgovarajućih programskih dokumenata za korištenje sektorske proračunske potpore/sektorskog reformskog ugovora;

- Potpora za hitne i nepredviđene prioritetne zadatke administracijama na svim razinama vlasti u BiH (npr. studije, procjene šteta i potreba za sanacijom, priprema akcija, mjere prevencije protiv poplava i klizišta i drugih katastrofa, kao i provedba intervencija za ublažavanje posljedica i sprječavanje katastrofe u budućnosti) u slučaju prirodnih katastrofa, obračunajući pozornost na specifične potrebe žena i muškaraca;

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama u BiH u izradi priručnika, radnih procedura, opisa poslova, pravilnika i druge proceduralne dokumentacije za provedbu prioriteta SSP-a, korištenje pretprijetnih instrumenata, ispunjavanje zahtjeva za neizravno upravljanje pomoći EU;

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama na svim razinama vlasti u BiH u analizi, procjeni i na dokazima zasnovanoj pripremi sektorskih strategija za cijelu državu, višesektorskih strategija, strateških programskih dokumenata, za usklađivanje zakonodavstva u BiH s pravnom stečevinom EU, provedbi SSP-a, provedbi smjernica zajedničke politike gospodarskog i financijskog dijaloga na temelju ERP-a, kao i u potpori provedbi predviđenih socioekonomskih reformi, te sadašnjem i budućem korištenju pretprijetnih fondova EU, osiguravajući obračunavanje pažnje na specifične potrebe žena i muškaraca;

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama na svim razinama vlasti u BiH za izgradnju kapaciteta na novom pretprijetnom instrumentu za razdoblje 2021. – 2027. i stjecanje znanja za podizanje apsorpcijskih kapaciteta;

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama na svim razinama vlasti u BiH u izradi studija (pred)izvedivosti i studija utjecaja u vezi s usklađenošću Bosne i Hercegovine sa SSP-om i u izradi (pred)investicijskih studija, studija procjene utjecaja propisa, studije procjene utjecaja na okoliš, poslovnih planova, studija tržišta, ekonomske analize i analize troškova i koristi, procjene ulaganja, planova projekata itd., za nadolazeća ulaganja, osiguravajući da ona uključuju rodnu komponentu;

- Pružanje tehničke pomoći u uspostavljanju i razvoju metodologije i pojedinačnih (sektorskih) projektnih planova za investicijske projekte i korištenje odgovarajućih instrumenata potpore za investicijske projekte za relevantne institucije na svim razinama vlasti u BiH;

- Potpora relevantnim institucijama u BiH na svim razinama vlasti u pripremi Akcija za nadolazeće financiranje iz programa IPA, posebice onih koje zahtijevaju specijaliziranu ekspertizu, uključujući potporu procesu pripreme Akcije i svu potrebnu dokumentaciju Akcije i priloge programskim dokumentima, osiguravajući i rodnu komponentu;

- Priprema tenderske i nabavne dokumentacije za relevantne institucije u BiH (projektni zadatak, tehničke specifikacije, istraživanje tržišta, predmjeri radova, smjernice za grant sheme i druga prateća dokumentacija za tendersku dokumentaciju), kao i potpora ocjenjivanju ponuda/poziva za prijedloge, uz dužno razmatranje rodne komponente;

- Potpora podizanju svijesti o EU programima (trenutačnim i budućim) i izgradnji kapaciteta krajnjih korisnika za pristup sredstvima dostupnim u okviru EU programa i relevantnih institucija na svim razinama vlasti u BiH;

- Pružanje tehničke pomoći relevantnim institucijama u BiH za poboljšanje procesa i kapaciteta praćenja, izvještavanja i evaluacije;

- Pružanje aktivnosti izgradnje institucija i obuka institucija na svim razinama vlasti u BiH relevantnih za bilo koju od gore navedenih aktivnosti i proces europskih integracija, uzimajući u obzir specifične potrebe muškaraca i žena;

- Sudjelovanje na sastancima, radionicama, studijskim posjetama vezanim za europske integracije;

- Pružanje informacija, komunikacija i aktivnosti obuke i materijala u vezi s EU integracijama administracijama na svim razinama vlasti u BiH;

- Ocjenjivanje IPA akcija/programa;

- Dodatne posebne aktivnosti odgovora povezane s COVID-19 i/ili druge nepredvidive aktivnosti odgovora povezane s pandemijom;

- Ulaganja (radovi i zalihe) također se mogu podržati kroz ovu aktivnost, kao što su ograničene zalihe u pogledu sigurnosti hrane, veterinarske i fitosanitarne usluge, kao što su inspektorati i referentni/službeni laboratoriji.

Indikativne vrste aktivnosti koje se mogu implementirati u okviru Rezultata 2 "Društveno-ekonomske mjere u cijeloj zemlji podržane kroz Instrument za socioekonomske reforme" kao sastavni dio ove akcije su: Pružanje potpore različitim mjerama i segmentima socioekonomskih reformi u cijeloj zemlji, koje proizlaze iz/u skladu s Programom ekonomskih reformi, kroz tehničku pomoć (uključujući npr. analize, studije, dokumente koji se odnose na politike, itd.) i druge intervencije (uključujući pružanje softvera i drugih potreština) administracijama na svim razinama u BiH. Potencijalna područja intervencije uključuju područja kao što su opozivanje, bankarska i monetarna stabilnost, poslovno okruženje, javna poduzeća, trgovina, itd. koja doprinose poboljšanju ekonomskog upravljanja i konkurentnosti BiH.

3.3. Integriranje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Akcija će doprinijeti zaštiti okoliša u skladu s potrebama koje utvrde vlasti u Bosni i Hercegovini i relevantnim aktivnostima Akcije. Akcija i aktivnosti koje proizlaze iz Akcije neće imati negativan utjecaj na okoliš niti ugroziti okoliš, zdravlje i sigurnost u budućnosti. Aktivnosti koje proizlaze iz ove akcije bit će izvedene na ekološki najprihvatljiviji mogući način.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Prema OECD-ovim rodnim DAC kodovima navedenim u odjeljku 1.1, ova je radnja označena kao G1. To podrazumijeva da će se značajna pažnja posvetiti rodnom aspektu unutar aktivnosti Akcije, uključujući osiguranje sudjelovanja i žena i muškaraca, prepoznavanje različitih potreba žena i muškaraca, osiguranje koristi za muškarce i žene, osiguranje rodno osjetljivih podataka i rodne analize. Općenito, zadržat će se rodna perspektiva osiguravajući da rezultati Akcije pozitivno utječu i na rodnu ravnopravnost. Time će Akcija dati doprinos u

skladu sa Strategijom EU za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025.¹, čiji je cilj poboljšati rodno osviještenu politiku sustavnim uključivanjem rodne perspektive u sve faze oblikovanja politika u svim područjima politika EU, osiguravajući da su žene i muškarci, djevojčice i dječaci, u svojoj raznolikosti, jednaki. Akcija će također doprinijeti Gender akcijskom planu BiH 2018. – 2022., kao okvirnom strateškom dokumentu za uključivanje standarda ravnopravnosti spolova u ključna područja reforme.

Ljudska prava

Dužna pozornost će se posvetiti i poštivanju ljudskih prava i integraciji načela ljudskih prava u okviru poduzetih intervencija. Sudjelovanje u Akciji bit će zagarantirano na temelju jednakog pristupa bez obzira na spol, rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju.

Demokracija

Uključivanje i sudjelovanje civilnog društva i nedržavnih sudionika u procesu europskih integracija vrlo je važno, a suradnja između vladinog i nevladinog sektora ključna. Kao sastavni dio procesa pristupanja Europskoj uniji, mogućnosti za dijalog i suradnju između civilnog društva i nedržavnih aktera i aktera iz javnog sektora dalje će se razvijati kroz različite inicijative u okviru predložene Akcije.

Smanjenje rizika od katastrofa

Odgovarajuća pažnja posvetit će se odgovoru, ako bude potrebno, na elementarne nepogode i druge nepogode, ako se dogode u razdoblju provedbe Akcije.

Ostala razmatranja

Poboljšanje javne službe i ojačano dobro upravljanje koje će se postići ovom akcijom bit će od koristi za manjine i ranjive skupine. Objavljivanje i širenje informacija pomoći će osnaživanju manjina i ranjivih skupina za sudjelovanje u predloženim aktivnostima i pozivima za dostavu prijedloga. Na temelju temeljnih načela promoviranja jednakosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u Akciji bit će zagarantirano na temelju jednakog pristupa bez obzira na rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerojatnost (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
Planiranje, procesi i sustavi	Nedostatak suradnje između institucija na različitim razinama vlasti u BiH	S	V	Različite mjere ublažavanja, uključujući političku potporu Komisije i poboljšani politički dijalog, bit će poduzete kako bi se uklonili rizici za uspješnu provedbu intervencija poduzetih u okviru Akcije
Ljudi i organizacije	Potpuna predanost potpora donositelja odluka uključenih institucija	S	S	Politička potpora Komisije i poboljšani međuministarski politički dijalog

Naučene lekcije:

Kao što se pokazalo tijekom rada Odbora i pododbora za SSP, usklađivanja s pravnom stečevinom EU i drugih procesa europskih integracija, postoji potreba za jačanjem kapaciteta svih institucija potrebnih za poduzimanje poslova povezanih s europskim integracijama na različitim razinama vlasti u svojim sektorima. Osim toga, potrebno je održavati učinkovitu

¹ COM (2020) 152 finalni

koordinaciju između različitih razina vlasti u svrhu europskih integracija.

Potreba za jačanjem kapaciteta posebice je prepoznata u pogledu EU politika, usklađivanja zakona, koordinacije EU poslova kao i EU fondova. Ranija tehnička pomoć (TA) pokazala je da razvoj kapaciteta, modela i mehanizama zahtijeva rad sa širim spektrom institucija primatelja i javnih službenika s različitih razina vlasti s obzirom na to da, u usporedbi s drugim prepristupnim korisnicima, Bosna i Hercegovina ima specifičnu administrativnu strukturu. Zbog većeg broja aktera potrebno je više vremena za razvoj modela i kapaciteta. S obzirom na administrativnu strukturu u Bosni i Hercegovini i odgovarajuću podjelu nadležnosti, potrebna je potpora institucijama na svim razinama vlasti, i u svjetlu osiguranja ukupnog i usklađenog napretka u usklađivanju zakonodavstva BiH s pravnom stečevinom EU.

Iskustvo s prethodnim Instrumentom za pripremu projekata (PPF)/Instrumentom za opću tehničku pomoć (GTAF)/Instrumentom za integraciju u EU (EIF) pokazalo je da je potražnja za ovom vrstom pomoći uvijek bila vrlo velika i raznolika, te da je ova vrsta pomoći naročito korisna za brzo reagiranje na hitne i nove potrebe. Izazovi uočeni u korištenju ove vrste Instrumenta bili su kašnjenja ili čak otkazivanja ugovaranja i provedbe nekoliko manjih projektnih intervencija (npr. priprema projektnog zadatka za projekt pomoći većeg

opsega) zbog nedostatka dogovora među svim sudionicima uključenim u osmišljavanje intervencija. Također, nedostatak sredstava na kraju provedbe nekoliko velikih projekata prevladan je korištenjem ovog INSTRUMENTA za finalizaciju ovih projekata. Na temelju naučenih lekcija, odobrenje namjeravane intervencije od strane svih dionika kojih se ta radnja tiče trebalo bi biti preduvjet ispunjen prije nego što se namjenski dodijele sredstva iz ove EIF akcije.

Ovi zaključci su ponovljeni u ocjeni pomoći IPA-e u Drugom privremenom programu za zemlju. Što se tiče izvođenja, IPA projekti bili su djelotvorni i učinkoviti, iako je bilo izazova u provedbi zbog rada izvođača, sporih postupaka nabave, ispunjavanja uvjeta ili kašnjenja u postizanju konsenzusa između svih sudionika. Stoga je vlasništvo i predanost svih relevantnih sudionika bilo koje intervencije i njena formalizacija imperativ prije početka potpore u okviru Projekta. Pored toga, opća naučena lekcija koja se odnosi na sve sektore je ta da se razvoj politike i zakonodavstva mora zasnivati na dokazima, treba odrediti troškove i podlijegati odgovarajućim internim i eksternim konzultacijama sa sudionicima u pravo vrijeme zakonodavnog procesa i procesa donošenja politika. To je ključ u osiguravanju primjene i provedbe usvojenih politika i zakonodavstva. Stoga će akcija osigurati dosljednost s naporima horizontalne reforme javne uprave.

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati [maksimalno 10]	Pokazatelji [barem jedan pokazatelj po očekivanom rezultatu]	Polazne osnove 2021.	Cilj [vrijednosti i godine]	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Doprinijeti sveukupnom napretku Bosne i Hercegovine u ispunjavanju uvjeta za pristupanje Europskoj uniji	Ostvaren napredak prema ispunjavanju kriterija za pristupanje	- 3 poglavlja/ područja u ranoj fazi/određena razina pripreme - 16 poglavlja/ područja na određenoj razini pripreme - 1 poglavlje/ područje na određenoj razini pripreme/srednje pripremljeno - 2 poglavlja/ područja /srednje pripremljeno	- najmanje 8 poglavlja/područja u ranoj fazi/određena razina pripreme - najmanje 14 poglavlja/područja na određenoj razini pripreme - najmanje 3 poglavlja/područja na određenoj razini pripreme/srednje pripremljeno - najmanje 4 poglavlja/područja srednje pripremljeno	Izvešća Komisije o Bosni i Hercegovini	Nije primjenjivo
Ishod	Specifične i/ili nepredvidive potrebe i identifikirane i rješavane u procesu europskih integracija BiH, uključujući i one za provedbu Programa ekonomskih reformi	- Učestalost zahtjeva koje je EUD primio za pomoć EIF-a od vlasti u BiH za rješavanje specifičnih zahtjeva za integraciju u EU - Razina opisne ocjene u ERP ocjeni od strane EK-a	- Do 5 zahtjeva primljenih od strane EUD-a za EIF pomoć od vlasti u BiH godišnje; - Ograničena provedba smjernica politike koje su zajednički usvojile BiH i EK u Ekonomskom i finansijskom dijalogu	- Najmanje 15 zahtjeva primljenih od strane EUD-a za EIF pomoć od vlasti u BiH godišnje; - Pojačana provedba smjernica politike koje su zajednički usvojile BiH i EK u Ekonomskom i finansijskom dijalogu	- Izvešća Komisije za Bosnu i Hercegovinu - Zaključci sastanaka Odbora za praćenje programa IPA - Pregled Europske komisije i ERP procjene iz zemalja	Politička potpora institucijama u Bosni i Hercegovini za sudjelovanje u procesima EU integracija Nema značajne globalne recesije
Rezultat 1 povezan s Ishodom	Vladinim tijelima na svim razinama u BiH omogućeno je učinkovitije i pravovremenije reagiranje na nastale prioritete EU integracija	Broj rezultata, kao što su projektni zadatci, tehničke specifikacije, studije i drugi dokumenti, kao što su planovi kontrole i laboratorijske analize provedene u sektoru sigurnosti hrane, veterinarstvu i fitosanitarnom sektoru - % pokrenutih i dovršenih tenderskih postupaka	0 70 % tenderskih procedura pokrenut i finaliziran u skladu s predviđenim planom tendera	8 85 % tenderskih procedura pokrenuto je i dovršeno u odnosu na predviđeni plan tenderskog postupka	Izvešća o praćenju/provedbi projekta; Zaključci sastanaka Nadzornog odbora IPA-e; Izvešća o praćenju unutar DEI-a; Podneseni i odobreni programski dokumenti/akcijski dokumenti; Tenderska dokumentacija; Izvešća o akciji;	Pravovremeno utvrđivanje prioriteta područja za pomoć; Dobra suradnja sa svim relevantnim dionicima uspostavljena i održavana tijekom provedbe Akcije; Odgovarajući tehnički, finansijski i ljudski resursi koje su korisnici dodijelili provedbi

		- % ugovorenih IPA sredstava	Ugovoreno 70% IPA sredstava u odnosu na predviđeni plan ugovaranja	Ugovoreno 85 % IPA sredstava u odnosu na predviđeni plan ugovaranja	Godišnja izvješća EK za državu; Pregled EK i ERP procjene zemalja	akcije Neometana međuministarska komunikacija i koordinacija u području socioekonomskih reformi
		- % isplaćenih IPA sredstava	Isplaćeno 60 % IPA sredstava u odnosu na predviđeno	70 % IPA sredstava isplaćeno u odnosu na predviđeni plan isplate		
Rezultat 2 povezan s ishodom	Društveno-ekonomske mjere u cijeloj zemlji podržane kroz Instrument za socioekonomsku reformu	Broj rezultata/intervencija relevantnih za socioekonomske mjere osigurane kroz Instrument za socioekonomsku reformu	0	Najmanje 6		

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1 Sporazum o financiranju

Za provedbu ove akcije predviđeno je sklapanje sporazuma o financiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2 Indikativno razdoblje provedbe

Indikativno razdoblje provedbe ove aktivnosti, tijekom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3.1 i realizirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od datuma stupanja na snagu Sporazuma o financiranju. Produljenja razdoblja provedbe mogu se dogovoriti s odgovornim službenikom Komisije za odobravanje izmjenom ove odluke o financiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3 Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati poštivanje odgovarajućih pravila i postupaka EU za financiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, prema potrebi, i usklađenost radnje s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1 Izravno upravljanje (nabava)

Aktivnosti koje se odnose na Rezultat 1: Vladinim tijelima na svim razinama u BiH omogućeno je da daju učinkovitije i pravovremenije odgovore na nastale prioritete EU integracija, isporučivat će se nabavom kroz provedbu nekoliko ugovora o uslugama, opskrbi i radu pod izravnim upravljanjem Delegacije EU u BiH, uzimajući u obzir specifičnost Programa europskih integracija za pružanje multisektorske pomoći i specifičnog odgovora (nepredvidive aktivnosti).

4.3.2 Neizravno upravljanje s organizacijom države članice i/ili međunarodnom organizacijom

Aktivnosti koje se odnose na Rezultat 1 mogu se djelomično implementirati u neizravnom upravljanju sa subjektom kojem su povjerene, procijenjenim u okviru stupova ili je trenutno na fazi ex-ante procjene uključujući i komplementarnu procjenu stupa.

Povjereni subjekt će odabrati službe Komisije prema sljedećim kriterijima:

- financijski i operativni kapacitet aplikanta; i
- tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata;
- veliko iskustvo u vođenju velikih i složenih programa ili projekata vezanih za rezultate;
- veliko iskustvo u realizaciji sličnih projekata;
- stručnost u području pregovora s EU i dokumentirani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, BiH i regiji, itd.

U slučaju da bi bilo potrebno zamijeniti predviđeni subjekt, službe Komisije mogu odabrati drugi zamjenski

subjekt koristeći iste gore navedene kriterije odabira. Ako se subjekt zamjenjuje, odluka o njegovoj zamjeni mora biti obrazložena.

Aktivnosti u vezi s Rezultatom 2: Društveno-ekonomske mjere u cijeloj zemlji podržane kroz Instrument za socioekonomsku reformu, provodit će se pod neizravnim upravljanjem s povjerenim subjektom – Svjetskom bankom.

Svjetska banka (WB) je međunarodna organizacija koja radi u svim važnijim područjima razvoja, pružajući širok spektar financijskih proizvoda i tehničke pomoći.

Svjetska banka ima dugo i opsežno iskustvo u potpori društveno-ekonomskim reformama u Bosni i Hercegovini i široj regiji Zapadnog Balkana. Između ostalog, Svjetska banka je implementirala projekte u sljedećim područjima relevantnim za intervenciju (lista nije isključiva): društveno-ekonomske reforme u područjima ekonomskog upravljanja; uspostavljanje jedinstvenog ekonomskog prostora; poboljšanje poslovnog okruženja; olakšavanje trgovine; učinkovitost, djelotvornost i transparentnost javnog sektora; reforma financijskog sektora i monetarne politike; obrazovanje, istraživanje i razvoj i inovacije; energija i zelena tranzicija; okoliš i klimatske promjene; transport; socijalna politika i zapošljavanje; digitalizacija.

Predloženi partner za implementaciju ima operativne kapacitete za upravljanje velikim intervencijama tehničke pomoći, potrebno znanje i tehničke kapacitete za ispunjavanje aktivnosti, poštujući zahtjeve EU i primjenjive standarde.

Svjetska banka je također izgradila jake odnose s lokalnim vlastima u BiH, relevantne za provođenje socio-ekonomskih reformi. Podržat će BiH da ostvari efektivno vodstvo i vlasništvo nad Akcijom i doprinijet će razvoju njenih kapaciteta intenzivnom suradnjom s državnim, entitetskim i institucijama niže razine, odgovornim za društveno-ekonomske reforme.

Posjeduje sve potrebne kapacitete, odnosno ljudske resurse, dokazane logističke i upravljačke kapacitete, kao i iskustvo, da prikuplja podatke, analizira ih i izvještava o rezultatima. Također se može osloniti na ekspertizu drugih organizacija u Grupaciji Svjetske banke, uključujući IFC, koja je također bila angažirana na implementaciji određenih društveno-ekonomskih reformi. Svjetska banka je u prethodnom razdoblju rada u BiH dokazala svoju neutralnost i općenito nepristrasnost.

4.3.3 Promjene iz neizravnog u izravni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija pod neizravnim upravljanjem može se djelomično koristiti kao alternativni modalitet za Rezultat 1 Akcije u slučaju da se pojave izvanredne okolnosti izvan kontrole Komisije i ne može se provesti preferirani modalitet nabave.

Dio Rezultata 1 implementiran u neizravnom upravljanju, ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT-alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web-stranici prevladava verzija iz SL.

akcije može se implementirati u izravno upravljanje u skladu s modalitetima implementacije navedenim u odjeljku 4.3.3.

Isto tako, ako se preferirani modalitet implementacije pod neizravnim upravljanjem (Rezultat 2) ne može implementirati zbog okolnosti izvan kontrole Komisije, izravno upravljanje se može koristiti kao alternativni modalitet: tehnička pomoć/ugovor o uslugama.

4.4 Opseg geografske podobnosti za nabavu i grantove

Geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za učesće u postupcima nabave i dodjele grantova i u pogledu podrijetla realiziranih nabava kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima primjenjivat će se, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na temelju hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (članak 28(10) NDICI – Uredba o globalnoj Europi).

4.5 Indikativni proračun

Komponente indikativnog proračuna	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identifikiranoj valuti
Metode provedbe – uspor. odjeljak 4.3		
Ishod: Specifične i/ili nepredvidive potrebe identificirane i rješavane u tijeku procesa europskih integracija BiH, uključujući i one za implementaciju Programa ekonomskih reformi* koje se sastoje od	5 500 000	Nije primjenjivo
Nabava (izravno upravljanje) – uspor. s odjeljkom 4.3.1		Nije primjenjivo
Rezultat 1 Izravno upravljanje (nabava) – uspor. s odjeljkom 4.3.1 – ukupni okvir	3 500 000	Nije primjenjivo
Rezultat 2 Neizravno upravljanje kod povjerenog subjekta – Svjetske banke, uspor. s odjeljkom 4.3.2	2 000 000	Nije primjenjivo
Evaluacija – uspor. s odjeljkom 5.2	Bit će obuhvaćen drugom odlukom	Nije primjenjivo
Revizija – uspor. s odjeljkom 5.3	Bit će obuhvaćen drugom odlukom	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost	Bit će obuhvaćen drugom odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđene situacije	0	Nije primjenjivo
Ukupno	5 500 000	

* Zbog prirode Programa europskih integracija nije moguće precizirati/procijeniti broj svake vrste nabava (radovi, robe, usluge) i drugih modaliteta implementacije, kao ni njihovu prirodu.

4.6 Organizacijska struktura i odgovornosti

Glavni institucionalni akteri koji će biti uključeni u provedbu Akcije, Ishod 1 su:

- Direkcija za europske integracije – DEI
- Resorna ministarstva Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo za europske integracije i međunarodnu suradnju Republike Srpske
- Resorna ministarstva Vlade Republike Srpske
- Odjel za europske integracije i međunarodnu suradnju Brčko distrikta
- Resorni odjeli Vlade Brčko distrikta
- Ured za europske integracije Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i kantonalni koordinatori i tijela za europske integracije
- resorna ministarstva Federacije Bosne i Hercegovine i kantona,

kao i institucije koje su izravni korisnici koji imaju koristi od aktivnosti financiranih iz Ishoda 1 Akcije.

NIPAC će zahtjeve za pomoć EUIF-a prenijeti Delegaciji EU u Bosni i Hercegovini kako bi bili razmotreni i konačno odobreni, budući da upravljanje EU fondovima u Bosni i Hercegovini funkcionira na način izravnih upravljanja.

U većini ugovora očekuje se da će se uspostaviti upravni odbor čiji će članovi biti predstavnici korisnika sa svih relevantnih razina vlasti i članovi osoblja Delegacije EU.

Kao dio svog prerogativa implementacije proračuna i zaštite financijskih interesa Unije, Komisija će sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja koje su uspostavljene za upravljanje provedbom akcije.

Glavni institucionalni akteri koji će biti uključeni u implementaciju Rezultata 2 koji se odnosi na socio-ekonomsko upravljanje su: DEP, entitetski ERP koordinatori iz Federalnog zavoda za planiranje razvoja (FIDP), Ministarstvo financija Republike Srpske (RS) kao i sve druge institucije koje su izravni korisnici koji imaju koristi od aktivnosti financiranih u okviru Rezultata 2 Akcije.

4.7. Preduvjeti

Nije primjenjivo.

5 MJERENJE UČINKA

5.1 Praćenje i izvještavanje

Svakodnevno tehničko i financijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sustav internog, tehničkog i financijskog praćenja aktivnosti i izraditi redovne izvješća o napretku (najmanje jednom godišnje) i završna izvješća. Svako izvješće će pružiti točan prikaz implementacije akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stupanj postizanja njenih rezultata (Ishodi i izravni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta) i partnerovu strategiju, politiku ili popis akcijskog plana reforme (za proračunsku potporu). Komisija može poduzeti dodatne nadzorne posjete projektu putem vlastitog osoblja i neovisnih konzultanata koje je izravno angažirala Komisija za neovisne nadzorne preglede (ili koje je angažirao odgovorni agent s kojim je Komisija ugovorila provedbu takvih pregleda).

Aranžmani za praćenje učinka i rezultata bit će finalizirani u skladu s Provedbenom uredbom IPA III i nakon što bude potpisan Okvirni sporazum između Bosne i Hercegovine i Europske komisije o aranžmanima za provedbu financijske pomoći Unije Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA III). Ovu akciju će redovito pratiti Delegacija EU u Bosni i Hercegovini. Interno praćenje provodit će se putem sastanaka Upravnog odbora, redovnih pregleda provedbe od strane Delegacije EU, provjera na licu mjesta, sastanaka s korisnicima i konzultantskim poduzećima/izvođačima. Dodatno, Projekt bi mogao biti podvrgnut vanjskom nadzoru u skladu s pravilima i procedurama Europske komisije utvrđenim u Sporazumu o financiranju. Vanjski nadzor će se provoditi kroz praćenje usmjerenom na rezultate (ROM). To će omogućiti, prema potrebi i zahtjevu, neovisnu procjenu tekuće ili naknadne izvedbe Akcije.

5.2 Evaluacija

S obzirom na prirodu aktivnosti, konačna evaluacija će se provesti za ovu akciju ili područja potpore putem neovisnih konzultanata koje je angažirala Komisija ili putem partnera u provedbi.

Konačna evaluacija će se provesti u svrhu odgovornosti i učenja, uključujući reviziju politike.

Komisija obavještava provedbenog partnera najmanje 3 mjeseca unaprijed o datumima predviđenim za evaluacijske misije. Europska komisija će formirati Referentnu skupinu sastavljenu od predstavnika glavnih sudionika na razini EU i na nacionalnoj razini (predstavnici vlade, organizacija civilnog društva itd.). Ako bude potrebno, bit će pozvani i drugi donatori da se pridruže. Provedbeni partner će učinkovito i djelotvorno surađivati sa stručnjacima za evaluaciju, te im između ostalog osigurati sve potrebne informacije i dokumentaciju, kao i pristup projektnim prostorijama i aktivnostima. Izvješća o evaluaciji podijelit će se sa zemljom partnerom i drugim ključnim sudionicima u skladu s najboljom praksom širenja evaluacije. Provedbeni partner i Komisija analiziraju zaključke i preporuke evaluacija i, prema potrebi, u dogovoru s partnerskom zemljom, zajedno odlučuju o daljnjim radnjama koje treba poduzeti i svim potrebnim prilagodbama, uključujući, ako je naznačeno, preusmjeravanje projekta. Usluge evaluacije ugovorit će se drugom odlukom.

Izvješća o evaluaciji podijelit će se sa zemljom partnericom i drugim ključnim sudionicima u skladu s najboljom praksom širenja ocjene. Provedbeni partner i Komisija analiziraju zaključke i preporuke evaluacija i, prema potrebi, u dogovoru s partnerskom zemljom, zajedno odlučuju o daljnjim radnjama koje treba poduzeti i svim potrebnim prilagodbama, uključujući, ako je naznačeno, preusmjeravanje projekta.

5.3 Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obveze primjenjive na ugovore sklopljene za provedbu ove akcije, Komisija može, na temelju procjene rizika, ugovoriti neovisne revizije ili zadatke provjere izdataka za jedan ili više ugovora ili sporazuma. Predviđeno je da se usluge revizije mogu financirati drugom odlukom.

6 KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost financiranja od strane EU i saopćenja o ciljevima i utjecaju Akcije su zakonska obveza za sve Akcije koje financira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primatelji sredstava EU moraju priznati podrijetlo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe potpora dobivena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web-stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, povjereni subjekti i izvođači. Odgovarajuće ugovorne obveze će biti uključene, u sporazume o financiranju, odnosno, u ugovore o nabavi.

Mjere će se zasnivati na zasebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim skupinama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje izravno provode službe Europske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Europska komisija i Delegacije i uredi EU trebaju biti u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji

specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, naročito u pogledu narativa komunikacije i glavnih poruka.

7 ODRŽIVOST

Održivost rezultata ove akcije postići će se kroz povećanu učinkovitost vlasti na svim razinama uprave kako bi se bolje nosila s procesom integracija u EU, provedbom potrebnih reformi, prenošenjem i provedbom pravne stečevine EU kao i učinkovitim programiranjem i provedbom IPA fondova koji bi pripremili zemlju za ulazak u EU.

Osim toga, visoka razina kontinuirane opredijeljenosti vlasti u Bosni i Hercegovini za nastavak procesa integracija u EU od najveće je važnosti za održivost rezultata IPA pomoći u pogledu pristupanja Bosne i Hercegovine EU.

Izrada strateških dokumenata ili novih zakona/izmjena i dopuna vršit će se poštujući zakonodavstvo u BiH, posebice ono koje regulira fiskalne/regulatorne procjene učinaka, javne konzultacije, međuministarsku koordinaciju. U pravilu, projekti bi trebali započeti pružanjem potpore korisnicima analizom opcija, procjenom regulatornog učinka, konceptnim dokumentima itd. prije nego što im se pruži potpora u izradi zakona/amandmana.

Svi pisani proceduralni priručnici ili smjernice izrađeni uz potporu ove akcije bit će dovoljno jednostavne da ih osoblje dotične organizacije redovito ažurira i mijenja bez dodatne vanjske potpore. Nijedna razvijena smjernica ili procedura ne smiju biti u suprotnosti s bilo kojom zakonskom odredbom zemlje.

Razvoj IKT-a će poštivati standarde interoperabilnosti u BiH. U slučajevima kada takvi standardi nedostaju, relevantne konzultacije s nadležnim institucijama za IKT na svim razinama vlasti trebaju biti preduvjet za raspisivanje bilo kakvog tendera.

Dodatak I.5

Sporazuma o financiranju Godišnjeg akcijskog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcijski dokument za EU za okoliš i klimatske promjene

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcijski dokument – EU za okoliš i klimatske promjene Godišnji akcijski plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.			
OPSYS	ACT-61475; JAD.1045709			
Osnovni akt	Financirano u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA III)			
Inicijative Tim Europa (Team Europe)	Ne			
Zona koja ima koristi od akcije	Akcija će se provoditi u Bosni i Hercegovini			
Programski dokument	Programski okvir IPA III			
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA				
Prozor i tematski prioritet	Prozor III: Zelena agenda i održiva povezanost Tematski prioritet I: Okoliš i klimatske promjene			
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Cilj 13: Poduzeti hitne mjere za borbu protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka			
DAC kod(ovi)	41010 – Politika zaštite okoliša i administrativno upravljanje			
Glavni kanal isporuke	Bilateralni			
Markeri (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Pomoć okolišu	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba s invaliditetom	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ishrana	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodba klimatskim promjenama	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Interni markeri	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Migracija	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
PODATCI O PRORAČUNU				
Relevantni iznosi	Proračunska linija: 15.020201 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 4 000 000 Ukupni iznos doprinosa iz proračuna EU :EUR 4 000 000			
UPRAVLJANJE I PROVEDBA				
Modaliteti provedbe (vrsta financiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Izravno upravljanje putem: - Nabave			
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicijskog plana za Zapadni Balkan [samo za Zapadni Balkan]	Prioritet: Zelena agenda			
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o financiranju	Najkasnije do 31. prosinca 2023.			
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavi i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o financiranju, osim u slučajevima navedenim u članku 114., stavak 2. Financijske uredbe			
Indikativno operativno provedbeno razdoblje	72 mjeseca nakon zaključenja Sporazuma o financiranju			
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o financiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o financiranju			

1.2. Sažetak akcije

Država se pridružila međunarodnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena postavši strana Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama. Ova akcija treba podržati Bosnu i Hercegovinu u njezinim naporima da poduzme daljnje korake za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama. Izradom studije o EU sustavu trgovanja emisijama u Bosni i Hercegovini (EU ETS), intervencija je u potpunosti povezana sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan.

S druge strane, Bosnu i Hercegovinu pogađaju obilne padaline koje uzrokuju velike poplave i visoke temperature koje uzrokuju dugotrajne suše. Klimatske promjene jednako negativno utječu na vodne resurse. Akcija predviđa analizu vodne bilance vodotoka u BiH, izradu procjene rizika od suše i mapiranje, te istraživanje različitih scenarija poplava. Osim toga, aktivnosti otpornosti na klimatske promjene povezane s jačanjem upravljanja rizicima od poplava su planirane i povezane s uspostavom sustava za predviđanje poplava i ranog upozoravanja na riječnim slivovima i s provedbom metoda

smanjenja rizika od poplava i prilagodbe klimatskim promjenama zasnovanih na ekosustavu, te s povećanjem upravljanja imovinom pod rizikom od poplava. Dakle, intervencije predviđene u okviru poboljšanog planiranja prilagodbe klimatskim promjenama i odgovora na njih, također pridonose provedbi Zelene agende, koja navodi da je zbog pritiska u vezi s količinom vode, kao i zbog suša posljednjih godina, važno osigurati dostupnost vode i otpornost na dugi rok.

Ekonomski i investicijski plan¹ potvrđuje važnost postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine i potrebu zemalja Zapadnog Balkana da pojačaju svoje napore u tom pogledu, što također podrazumijeva smanjenje emisija stakleničkih plinova, a EU ETS studija i preporuke unutar nje, mogle bi doprinijeti mjerama ublažavanja budućih klimatskih promjena u zemlji. Akcija je u skladu s programskim okvirom IPA III za okoliš i klimatske promjene, jer predlaže zakonodavne i mjere ublažavanja s ciljem poboljšanja klimatske politike u BiH i doprinosa provedbi Pariškog sporazuma. Akcija podržava opći cilj Prozora 3 usmjerenog na jačanje zaštite okoliša, doprinos ublažavanju, povećanju otpornosti na klimatske promjene, ubrzanju pomaka prema gospodarstvu s niskim udjelom ugljika. Također doprinosi specifičnom cilju programa IPA III, odnosno, poboljšanju kvalitete okoliša i doprinosa akcijama i politikama protiv klimatskih promjena kako bi se ubrzao prelazak na gospodarstvo s niskim udjelom ugljika. Potpora koja će biti pružena doprinijet će i stvoriti sinergije s prioritetima Zelene agende za Zapadni Balkan.

Akcija je u skladu s SDG 13, koji preporučuje poduzimanje hitnih mjera za borbu protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Bosna i Hercegovina (BiH) je ranjiva na klimatske promjene zbog svog geografskog položaja, kao i zbog ograničenog kapaciteta prilagodbe klimatskim promjenama. Zemlja je izložena čestim poplavama, sušama i opadanju vodostaja rijeka, posebice tijekom ljeta. U BiH je šest od deset posljednjih godina bilo vrlo sušno do ekstremno sušno, a pet godina obilježeno je ekstremnim poplavama. Dva najvažnija događaja koja su se dogodila prethodnih godina su suša tijekom 2012. i poplave tijekom 2014. godine. Zbog rizika od poplava i suša, vodoprivreda i poljoprivreda snose najviše negativnih utjecaja klimatskih promjena.

Dvije epizode pokazale su potrebu za učinkovitim sustavom predviđanja poplava i ranog upozoravanja na razini cijele zemlje koji bi služio boljoj pripravnosti i donošenju hitnih odluka. Ostvaren je značajan napredak u uspostavi sustava za prognozu poplava u BiH. Hidrološki modeli prognoze u realnom vremenu već su razvijeni ili su u procesu razvoja za rijeke Savu, Vrbas, Bosnu, Drinu i Unsko-sanski sliv. BiH je od listopada 2018. godine uključena u zajednički sustav prognoze i upozoravanja na poplave u slivu rijeke Save. U tijeku je provedba Akcijskog plana za zaštitu od poplava i upravljanje rijekama u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2014. – 2021. Dovođen je mapiranje opasnosti i rizika od poplava za cijelu zemlju. Trenutačno je u izradi Plan upravljanja rizicima od poplava za BiH, kao i Planovi zaštite od erozije za Federaciju Bosne i Hercegovine i Brčko distrikt. Plan erozije za Republiku Srpsku je već pripremljen.

Predviđene promjene u količini oborina i raspodjeli (prostornoj i sezonskoj), u kombinaciji s povećanjem

¹ <https://www.wbif.eu/eip>

temperature i stopa isparavanja, vjerojatno će uzrokovati ekstremnije događaje (poplave i suše) i dovesti do nestašice vode tijekom ljetnih mjeseci, posebice u područje Sredozemlja i Hercegovine (najteže će biti u područjima krečnjačkog krša). Pristupi prilagodbi klimatskim promjenama trenutačno su ograničeni zbog nedostatka pouzdanih podataka. Potrebna je infrastruktura za zaštitu od poplava i skladištenje vode, kao i mehanizmi za bolje upravljanje vodoopskrbom i distribucijom.

Potrebno je poboljšati razinu znanja o klimatskim promjenama u BiH, budući da javnost, poslovna zajednica i osoblje javnih službi u relevantnim institucijama poput ministarstava ili javnih zavoda ili poduzeća, imaju ograničene informacije o utjecajima klimatskih promjena.

IPA III PROGRAMSKI OKVIR I STRATEŠKI ODGOVOR

Programski okvir IPA III prepoznaje potrebu za potporom politikama klimatskih promjena u skladu sa zahtjevima EU, te aktivnostima usmjerenim na prilagodbu klimatskim promjenama (i u manjoj mjeri ublažavanje), predviđenih Akcijom. U okviru programa IPA III potiče se uključivanje akcija povezanih s klimom i okolišem u druge sektore kao što su energija, promet i poljoprivreda, kako bi se doprinijelo viziji EU u politici klimatskih promjena. Ova akcija je također u skladu sa Strateškim odgovorom koji ima za cilj poduzimanje aktivnosti u području ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama. Ovakve aktivnosti usmjerene su na razvoj bh. društva koje će biti otporno na klimatske promjene i zasnivati se na niskougličnoj ekonomiji.

ZELENI PLAN I ZELENA AGENDA EU

Akcija se odnosi na mjere prilagodbe utvrđivanjem utjecaja klimatskih promjena na vodna tijela i procjenom rizika od suše u BiH, čime se podupire izgradnja otpornosti, prevencija i spremnost.

Jednako tome, Akcija je u skladu sa Smjernicama za provedbu Zelene agende na Zapadnom Balkanu, budući da Smjernice predviđaju potporu u provedbi dugoročnih strategija prilagodbe klimi za povećanje otpornosti, posebice kroz zaštitu ulaganja i uvođenje EU sustava trgovanja emisijama (ETS) na Zapadnom Balkanu. Pored toga, izrada studije o mogućnostima i utjecajima EU ETS-a na BiH je u skladu s jednom od inicijativa Zelene agende koja podržava rano uključivanje Zapadnog Balkana u EU shemu trgovanja emisijama. Također, hidrološka analiza i analiza rizika od suše te intervencije usmjerene na jačanje otpornosti na rizik od poplava u skladu su sa zapažanjem Smjernica da postoji potreba za pomoć u prilagodbi mogućim posljedicama klimatskih promjena.

POLITIKE I STRATEGIJE BIH

Strategija aproksimacije u području zaštite okoliša Bosne i Hercegovine, usvojena 2017. godine, također identificira ključne direktive EU u vezi sa zaštitom klime, koje treba transponirati i potrebne institucionalne zahtjeve za prilagodbu koje treba provesti. Međutim, ova strategija još nije u provedbi budući da se čeka dogovor o integriranom Akcijskom planu za BiH za praćenje njene provedbe.

U tijeku je revizija Strategije prilagodbe klimatskim promjenama i niskoemisijskog razvoja Bosne i Hercegovine 2013. – 2025. Prioritet za BiH je jačanje institucionalnih i stručnih kapaciteta za razvoj i provedbu klimatske politike, praćenje emisija stakleničkih plinova, te planiranje, provedba, praćenje, izvještavanje i verifikacija mjera ublažavanja. Nova Strategija prilagodbe klimatskim promjenama i niskoemisijskog razvoja Bosne i Hercegovine 2020. – 2030. je u fazi finalizacije. Predviđena Akcija je u skladu s obje strategije, budući da intervencije Akcije trebaju podržati pripremu strateškog okvira za procjenu rizika od suše i poplava i

podizanje svijesti svih relevantnih sudionika. Sektori vodnog gospodarstva i poljoprivrede identificirani su kao prioritetni sektori za aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama u obje Strategije.

Akcija je u skladu s Trećim nacionalnim saopćenjem, koje je BiH podnijela u skladu s Okvirnom konvencijom Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC), budući da se u saopćenju spominje potreba zaštite od poplava, te izgradnja i dovršetak složenih hidromelioracijskih sustava, kao i pristup prostornom planiranju zasnovan na pitanju slivova. BiH je također dostavila Drugo dvogodišnje ažurirano izvješće o emisijama stakleničkih plinova (kao dodatak Saopćenju) za energetiku, transport i industrijske procese.¹

Akcija je, s mjerama za ublažavanje klimatskih promjena, također u skladu sa Saopćenjem Komisije iz 2021. godine o politici proširenja EU u kojoj se navodi da BiH mora značajno pojačati svoje napore u području klimatskih promjena.

KOMPLEMENTARNOST S DRUGIM DONATORIMA

Projekt Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) koji je u postupku provedbe je Unaprijediti proces Nacionalnog plana prilagodbe za srednjoročno planiranje ulaganja u klimatski osjetljive sektore u Bosni i Hercegovini koji identificira potrebne resurse i postavlja rokove za provedbu politika vezanih za klimatske promjene i strategije.

Projekt Globalnog fonda za okoliš (GEF): Četvrto nacionalno saopćenje i Treće dvogodišnje ažurirano saopćenje prema UNFCCC-u provodi UNDP. Saopćenjem će se ažurirati i ojačati informacije koje se odnose na nacionalne okolnosti i institucionalne aranžmane, ograničenja i nedostatke, nacionalni inventar stakleničkih plinova, osjetljivost na klimatske promjene i korake poduzete za prilagodbu klimatskim promjenama, radnje ublažavanja i domaći sustav praćenja, izvještavanja i verifikacije, te informacije o javnoj svijesti, obrazovanju, obukama, sustavnom istraživanju i promatranju, te prijenosu tehnologije. UNDP je pomogao u ažuriranju Nacionalno utvrđenih doprinosa BiH (NDC) 2020. – 2030. i uključen je u pripremu NDC Mape puta s Akcijskim planom. Također je pomogao u pripremi nove Strategije prilagodbe klimatskim promjenama i niskoemisijskog razvoja BiH 2020. – 2030. (u tijeku).

Napravljena je nadogradnja Procjene tehnoloških potreba (TNA) u skladu s metodologijom Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP). Izvješće TNA istaklo je glavne tehnologije prilagodbe u sektorima vode i poljoprivrede relevantne za BiH, koje su dale prioritet korištenju višekriterijskih analiza i zasnivale se na ranjivosti na klimatske promjene i doprinosu tehnologije razvoju zemlje.

UN Women BiH izrađuje "Osnovnu studiju financiranja roda i klime: Pregled ključnih nazivnika, politika i programskih opcija", koja će također uključivati postupnu izgradnju kapaciteta s relevantnim sudionicima (planirano za razdoblje srpanj – prosinac 2021.).

UNICEF ima tekuće i planirane intervencije usmjerene na institucionalizaciju modela mješovitog učenja i digitalnog učenja u BiH.

2.2. Analiza problema

PODRUČJE POTPORE: PRILAGODBA KLIMATSKIM PROMJENAMA I NJIHOVO UBLAŽAVANJE

- Kratka analiza problema

MEHANIZAM EU sustava trgovanja emisijama (ETS).

EU ETS je mehanizam koji je od interesa za BiH zbog svojih ekonomskih i ekoloških koristi. Prije preuzimanja

¹ Treće nacionalno saopćenje i drugo dvogodišnje ažurirano izvješće o emisijama stakleničkih plinova Bosne i Hercegovine (prema UNFCCC-u, srpanj 2016.)

obveza prema EU ETS-u (redovito izvještavanje poduzeća o emisijama i provjera od strane nadležnih tijela, izdavanje dozvola za emisije, te izrada nacionalnog plana raspodjele i sl.) potrebno je izraditi studiju o mogućnostima i učincima uvođenja EU ETS-a u BiH, kako bi vlasti i emiteri bili na odgovarajući način pripremljeni.

UPRAVLJANJE RIZIKOM OD POPLAVA I SUŠA

Predviđene promjene padalina i temperature zraka negativno će utjecati na postojeći vodnogospodarski sustav u BiH. Nažalost, izostala je procjena utjecaja klimatskih promjena na ove sustave, pa nije moguće adekvatno planiranje i prilagodba. Stupanj upravljanja imovinom rizika od poplava u BiH je nezadovoljavajući. Očit je nedostatak inventara, regulatorne kontrole, procjene razine učinka, financiranja i upravljanja imovinom.

Usprkos značajnim poboljšanjima u sustavu predviđanja poplava, loša meteorološka prognoza i nedovoljan hidrološki nadzor negativno utječu na kvalitetu i pouzdanost ranog upozoravanja i planiranja pripravnosti. Postojeći sustav predviđanja i ranog upozoravanja na poplave treba poboljšati, uključujući proširenje praćenja meteoroloških podataka, proširenje hidrološkog praćenja na ključne pritoke glavnih rijeka i razine podzemnih voda, posebice u slivu Jadranskog mora (Neretva i Trebišnjica), nadogradnju prikupljanja i razmjene podataka mreže, te nadogradnju sustava komuniciranja rizika i koordinacije između pružatelja upozorenja i korisnika. Kako bi se poboljšali mehanizmi suradnje i komunikacije u vezi s rizicima, potrebno je razviti integriranu arhitekturu za sustav predviđanja i upozoravanja na poplave, uključujući uloge i odgovornosti osoblja, pomoćnih agencija i sudionika; zahtjevi za informacijama i podatcima povezani s pružateljima; komunikacijski zahtjevi; i implementacija prototipa sustava za potporu odlučivanju na nacionalnoj razini i razini zajednice. Za državu bi bilo vrlo korisno razviti operativne smjernice za mjere zaštite od poplava zasnovane na prirodi koje će usmjeravati donositelje odluka prema primjeni rješenja zasnovanih na prirodi i razumjeti njihove troškove, koristi i učinkovitost.

- Opis glavnih sudionika

Nadležnost za poslove klimatskih promjena na razini države podijeljena je između državnih i entitetskih institucija, i to Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, Ministarstva okoliša i turizma i FBiH i Odjela za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove Brčko distrikta BiH.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nadležno je za obavljanje poslova i odgovornosti iz nadležnosti BiH koji se odnose na definiranje politike, temeljnih načela, koordinaciju aktivnosti i usklađivanje planova entitetskih vlasti i institucija na međunarodnoj razini u poljoprivredi, energetici, okolišu, razvoju i korištenju prirodnih resursa i turizmu.

Postoje resorna ministarstva u entitetima i Brčko distriktu BiH, te na kantonalnoj razini, koja imaju nadležnost za energetiku, prostorno planiranje, okoliš, vodono gospodarstvo, kao i regulatorne komisije, fondove za okoliš i energijsku učinkovitost itd.

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske je kontaktna točka UNFCCC-a za Bosnu i Hercegovinu. Kontaktna točka ima značajnu ulogu u pripremi nacionalnih saopćenja i projektnih prijedloga, koordinaciji pripreme Izvješća i njihovom podnošenju Tajništvu UNFCCC-a, kontaktiranju međunarodnih finansijskih institucija kao što su Green Climate Fund, GEF itd.

Za izradu izvješća o inventaru stakleničkih plinova zaduženi su entitetski hidrometeorološki zavodi. Slijedom potrebe za izvještavanjem o klimatskim promjenama, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine je u okviru Statistike okoliša 2015. godine, u suradnji s meteorološkim i hidrološkim službama bh. entiteta (FBiH i RS), započela s objavom Saopćenja o klimatskim promjenama.

Imenovano nacionalno tijelo za provedbu Projekata protokola o mehanizmu čistog razvoja osnovano je 2010. godine, s glavnim zadatkom procjene potencijalnih projekata Mehanizma čistog razvoja kako bi se utvrdilo hoće li doprinijeti postizanju njegovih ciljeva održivog razvoja. U MVTEO BiH postoji Izvršni odbor DNA i njegovo Tehničko tajništvo, uz tajništva entiteta, Tajništvo Brčko distrikta i Stručno vijeće tajništva entiteta i Brčko distrikta. Ovo tijelo kao službeno imenovano koordinacijsko tijelo trebalo bi preuzeti ulogu praćenja i nadzora aktivnosti povezanih sa smanjenjem emisija u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, kako je predviđeno dokumentom o nacionalnim utvrđenim doprinosima.

2.3. Dodatna područja ocjenjivanja

Nije primjenjivo.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

Opći cilj (Utjecaj) ove akcije je smanjenje ranjivosti i povećanje sposobnost prilagodbe Bosne i Hercegovine da odgovori na utjecaje klimatskih promjena.

Specifični cilj(evi) (Ishodi) ove akcije su:

1. Olakšano uvođenje EU sustava trgovanja emisijama (ETS) u BiH; 2. Poboljšano planiranje prilagodbe klimatskim promjenama i odgovor na njih.

Rezultati koji će se ostvariti ovom akcijom doprinose odgovarajućim specifičnim ciljevima (Ishodima):

Rezultat 1.1 Izrađena studija o mogućnostima i učincima uvođenja EU sustava trgovanja emisijama u BiH, doprinos Ishodu 1.

Rezultat 2.1 Djelotvoran odgovor na utjecaj klimatskih promjena na vodne resurse u BiH je razvijen i Rezultat 2.2 Ojačano upravljanje rizikom od poplava otpornost na utjecaj klime – doprinos Ishodu 2.

3.2. Indikativne aktivnosti

Ishod 1: Olakšano uvođenje EU sustava trgovanja emisijama (ETS) u BiH

Rezultat 1.1 – Izrađena Studija o mogućnostima i utjecajima uvođenja EU sustava trgovanja emisijama u BiH

Aktivnost 1.1.1 – Izrada studije o mogućnostima i utjecajima uvođenja EU sustava trgovanja emisijama u BiH

Ishod 2: Poboljšano planiranje prilagodbe klimatskim promjenama i odgovor na njih

Rezultat 2.1 – Razvijen učinkovit odgovor na utjecaj klimatskih promjena na vodne resurse u BiH

Aktivnost 2.1.1 – Analizirati (hidrološki) vodnu bilancu i klimatski trend vodotoka u BiH

Aktivnost 2.1.2 – Pripremiti procjenu rizika od suše i mapiranje

Aktivnost 2.1.3 – Istražiti različite scenarije oslobađanja od poplava

To će se učiniti jednostavnom numeričkom analizom i prijedlogom provedbe strateških strukturnih i nestrukturnih mjera za smanjenje rizika od poplava za hidroelektrane.

Rezultat 2.2 – Ojačano upravljanje rizikom od poplava otporno na utjecaj klime

Aktivnost 2.2.1 – Uspostava sustava za prognozu i rano upozoravanje na poplave u slivovima rijeka Neretve i Trebišnjice

Aktivnost 2.2.2 – Provesti nove metode smanjenja rizika od poplava i prilagodbe klimatskim promjenama koje se temelje na ekosustavu (također uzimajući u obzir pristup Build Back Better).

Aktivnost 2.2.3 – Povećati upravljanje imovinom rizika od poplava (uključujući razmatranje inovativnih rješenja, npr. s ciljem stvaranja/poboljšanja područja za slobodni protok vode).

Gore navedene aktivnosti (posebice u vezi s aktivnošću 2.2.2.) moraju uzeti u obzir daljnje usmjeravanje zaštite okoliša i bioraznolikosti u provedbu aktivnosti upravljanja rizicima od poplava otpornog na utjecaj klime (npr. uzimajući u obzir pristup "Ponovno izgrađeno bolje", kao i rješenja zasnovana na prirodi i zelenu infrastrukturu). Zabrinutost za bioraznolikost treba uzeti u obzir pri razvijanju operativnih postupaka za rad akumulacije hidroelektrana za ublažavanje poplava. Gore navedene aktivnosti bit će u skladu s EU direktivom o poplavama.

3.3. Integriranje

Opasnosti povezane s klimom uočene u BiH pokazale su akutnu ranjivost socijalno ugroženih skupina, uključujući Rome, žene i djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom, uzrokovanu negativnim utjecajem klimatskih promjena na njihov život, zdravlje, smanjenje prinosa usjeva i uništavanje domova.

Ova će akcija, sa svojim intervencijama na prilagodbu klimatskim promjenama i u izvjesnoj mjeri njihovo ublažavanje, donijeti koristi za cijelo stanovništvo i neće biti diskriminacije po bilo kojoj osnovi. Mjere koje se odnose na učinkovit odgovor na utjecaj klimatskih promjena na vodne resurse u BiH i bolje upravljanje rizicima od poplava usmjerene su na smanjenje rizika od katastrofa u područjima podložnim poplavama i sušama u zemlji.

Zaštita okoliša, klimatske promjene i biodiverzitet

Ova se akcija bavi okolišem i klimatskim promjenama budući da su prilagodba klimatskim promjenama (i u izvjesnoj mjeri ublažavanje) njeni ciljevi. Mora uzeti u obzir daljnje uključivanje zaštite biodiverziteta u provedbu aktivnosti upravljanja rizicima od poplava otpornog na utjecaj klime (npr. uzimajući u obzir pristup "Ponovno izgrađeno bolje", kao i rješenja zasnovana na prirodi i zelenu infrastrukturu).

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Prema OECD-ovim rodним DAC kodovima navedenim u odjeljku 1.1, ova je akcija označena kao G1¹. To podrazumijeva da će se u osmišljavanju i provedbi Akcije u potpunosti uzeti u obzir rodna analiza i ravnopravno sudjelovanje spolova, te da će ženske organizacije biti uključene kao jedan od pokretača promjena.

U skladu sa Strategijom EU o ravnopravnosti spolova 2020. – 2025.², rodna dimenzija može imati ključnu ulogu u iskorištavanju punog potencijala zelenih politika koje se bave klimatskim promjenama i čistom tranzicijom. U tu svrhu, Akcija je integrirala rodnu perspektivu u nekoliko svojih ključnih aktivnosti s ciljem povećanja kapaciteta za rodnu analizu u budućem kreiranju politika u sektoru okoliša. Uključivanjem ženskih organizacija u provedbu Akcije rješavat će se problem tradicionalne nedovoljne uključenosti žena i ženskih organizacija kao aktivnih nositelja inovativnih odgovora na izazove okoliša.

Jedno od 15 područja prvog Gender akcijskog plana (2006. – 2011.) bilo je "Ravnopravnost spolova i održivi okoliš". Međutim, tijekom planiranja sljedeća dva Gender

akcijska plana (2013. – 2017. i 2018. – 2022.) identificirana su prioritetna područja, a pitanja integracije rodne perspektive u politike zaštite okoliša uključena su kao međusektorska područja.

Ljudska prava

Akcija i aktivnosti ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama primjerene su situaciji u zemlji, nediskriminirajuće za njezine građane i u skladu s načelima ljudskih prava kako bi se osigurao zdrav okoliš i prateća prava koja su pod rizikom od klimatskih promjena kao što su pravo na život, vodu i hranu. Akcije i aktivnosti koje se financiraju provodit će se uz poštovanje načela sprječavanja svih oblika diskriminacije i promicanja ravnopravnosti spolova.

Smanjenje rizika od katastrofa

Ova akcija djelomično doprinosi smanjenju rizika od katastrofa, kroz intervencije koje su povezane s procjenom rizika od suše i mapiranjem, kao i predviđanjem poplava, smanjenjem rizika od poplava, upravljanjem imovinom izloženom riziku od poplava i raznim scenarijima rješavanja pitanja poplava. Predviđene intervencije doprinijele bi smanjenju rizika od poplava i suša, ali i boljoj pripravnosti u suočavanju s elementarnim nepogodama, kada se dogode.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerojatnost (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
3 – ljudi i organizacija	Rizik 1 Nedostatak snažnog vlasništva u sektoru okoliša od strane ključnih odgovornih institucija zbog podijeljenih nadležnosti i nedostatka učinkovite koordinacije	S	S	Uključiti sve relevantne sudionike u provedbu projekta Uključiti sve relevantne sudionike u aktivnosti izgradnje kapaciteta i obuke predviđene ovom akcijom
3 – ljudi i organizacija	Rizik 2 Nedekvatan angažman nižih upravnih razina – kantona i lokalnih zajednica	M	M	Lokalne zajednice svjesne su problema uzrokovanih negativnim utjecajem klimatskih promjena, te su uključene u provedbu mjera prilagodbe i ublažavanja. Uključiti sve relevantne sudionike u aktivnosti izgradnje kapaciteta predviđene ovom akcijom
3 – ljudi i organizacija	Rizik 3 Predanost nadležnih institucija da osiguraju održivost rezultata projekta	S	S	Povećati i unaprijediti razumijevanje i kapacitete nadležnih institucija (sve razine vlasti – državne i entitetske institucije, kantoni, lokalne zajednice) njihovim uključivanjem u aktivnosti izgradnje kapaciteta predviđene ovom akcijom
3 – ljudi i organizacija	Rizik 4 Nedostatak relevantnih	M	M	Aktivnosti rada na terenu i edukacija

¹ Glavni cilj/značajan cilj/nije ciljano

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

ženskih organizacija, dovoljno stručnih i informiranih o pitanjima zaštite okoliša			civilnog društva i javnosti, informiranje o ključnoj vezi između rodne perspektive i okoliša
------------------------------------------------------------------------------------	--	--	----------------------------------------------------------------------------------------------

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira

Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati	Pokazatelji	Polazne osnove 2020.	Cilj 2026.	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Smanjiti ranjivost i povećati sposobnost prilagodbe Bosne i Hercegovine da odgovori na utjecaje klimatskih promjena	Napredak u pripravnosti i odgovoru na utjecaje klimatskih promjena	Rana faza	Neki/dobar napredak	Izvjешća Komisije o Bosni i Hercegovini	Nije primjenjivo
Ishod 1	Olakšano uvođenje EU sustava trgovanja emisijama (ETS) u BiH	Razina usklađenosti s pravnom stečevinom EU o klimi	Nema napretka	Ograničeni napredak	Nacionalna saopćenja i dvogodišnja izvješća prema UNFCCC-u	BiH je posvećena ispunjavanju obveza koje proizlaze iz UNFCCC-a i Pariškog sporazuma
Rezultat 1 povezan s Ishodom 1	Izrađena je Studija o mogućnostima i utjecajima uvođenja EU sustava trgovanja emisijama u BiH	Broj studija o mogućnostima i utjecajima uvođenja EU sustava trgovanja emisijama u BiH	0	1	Izvjешća Komisije o Bosni i Hercegovini	Glavne institucije odgovorne za pitanja klimatskih promjena podržavaju proces integracije u EU
Ishod 2	Poboljšano planiranje prilagodbe klimatskim promjenama i odgovor na njih	Razina poboljšanja mjera prilagodbe klimatskim promjenama	Rana faza	Neki napredak	Nacionalna saopćenja i dvogodišnja izvješća prema UNFCCC-u	
Rezultat 1 povezan s Ishodom 2	Razvijen učinkovit odgovor na utjecaj klimatskih promjena na vodne resurse u BiH	Broj studija vodne balance na razinama riječnih slivova Broj procjena i mapa rizika od suše	0	4	Izvjешća o akciji	
Rezultat 2 povezan s Ishodom 2	Otpornost na klimatske promjene – ojačano upravljanje rizikom od poplava	Razina razvoja klimatske otpornosti upravljanja rizicima od poplava Broj standardnih operativnih postupaka za rad hidroenergetskih akumulacija za ublažavanje poplava Sustav za prognozu poplava i rano upozoravanje u slivu Jadranskog mora Broj smjernica za projektiranje i provedbu prirodnih mjera zaštite od poplava Broj multisektorskih strategija upravljanja rizikom temeljenih na prirodi Broj obučениh stručnjaka Stupanj razvijenost baze podataka o imovini i knjigovodstvene evidencije	Nepostojeći Nepostojeći Nepostojeći 0 0 0 0 Nepostojeći	Razvijen Osnovan Osnovan 1 1 200 Potpuno razvijen	Izvjешća agencija za vode u BiH	Dobra suradnja i koordinacija među ključnim sudionicima Proaktivno uključivanje svih sudionika uključenih u provedbu Projekta

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o financiranju

U cilju realizacije ove akcije predviđeno je zaključivanje sporazuma o financiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativno razdoblje implementacije

Indikativno razdoblje implementacije ove akcije, tijekom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3.1 i implementirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od dana stupanja na snagu Sporazuma o financiranju.

Produženje razdoblja implementacije može dogovoriti službenik Komisije nadležan za odobravanje, izmjenom ove odluke o financiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati da se poštuju odgovarajuća pravila i procedure EU za financiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, gdje je prikladno, i usklađenost aktivnosti s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Izravno upravljanje (Grantovi)

Nije primjenjivo.

4.3.2. Izravno upravljanje (Nagrada(e))

Nije primjenjivo.

4.3.3. Izravno upravljanje (Nabava)

Akcija će se provoditi pod izravnim upravljanjem Delegacije EU u Bosni i Hercegovini. Indikativno je predviđeno da se Akcija provodi u okviru dva ugovora o uslugama, za Ishode 1 i 2. Opskrba zalihama može se zahtijevati i razmatrati u okviru zasebnog postupka nabave.

4.3.4. Neizravno upravljanje s organizacijom države članice i/ili međunarodnom organizacijom

Nije primjenjivo.

4.3.5. Neizravno upravljanje s korisnikom programa IPA

III

Nije primjenjivo.

4.3.6. Doprinos <naziv relevantne regionalne investicijske platforme >

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT-alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata

objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web-stranici prevladava verzija iz SL.

Nije primjenjivo.
4.3.7. EFSDF+ operacije pokrivene proračunskim garancijama

Nije primjenjivo.

4.3.8. Promjene iz neizravnog u izravni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Alternativni modalitet provedbe može biti pod neizravnim upravljanjem (iskusna međunarodna organizacija) za određene Rezultate ove akcije. Službe Komisije će povjerenog subjekta odabrati prema sljedećim kriterijima:

- financijski i operativni kapacitet podnositelja prijave; i
- tehnički kapaciteti, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata;
- veliko iskustvo u upravljanju velikim i složenim programima ili projektima vezanim za rezultate;
- veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata;
- ekspertiza u području pregovora s EU i dokumentirani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regiji, itd.

4.4. Opseg geografske podobnosti za nabavu i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za učešće u postupcima nabave i dodjele grantova i u pogledu podrijetla nabave kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na temelju hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (članak 28(10) NDICI – Uredba o globalnoj Europi).

4.5. Indikativni proračun

Komponente indikativnog proračuna	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identificiranoj valuti
Metode implementacije, uspor. odjeljak 4.3		
Ishod 1, 2, sastavljen od:	4 000 000	
Nabava (izravno upravljanje) – uspor. odjeljak 0	4 000 000	Nije primjenjivo
Evaluacija – uspor. odjeljak 5.2 Revizija – uspor. odjeljak 5.3	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost – uspor. odjeljak 6	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđeni troškovi	0	Nije primjenjivo
Ukupno	4 000 000	

4.6. Organizacijska struktura i odgovornosti

Za predložene aktivnosti u okviru ovog akcijskog dokumenta, ključni institucionalni sudionici na svim razinama vlasti u BiH su:

Državna razina:

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
Federacija BiH:

- Federalno ministarstvo okoliša i turizma

- Federalno ministarstvo vodnog gospodarstva, poljoprivrede i šumarstva

- Federalni hidrometeorološki zavod

Republika Srpska:

- Ministarstvo prostornog planiranja, građevinarstva i ekologije

- Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i vodnog gospodarstva

- Hidrometeorološki zavod Republike Srpske

Brčko distrikt BiH:

- Vlada Brčko distrikta BiH

Kao dio svoje ovlasti provedbe proračuna i radi zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija može sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja koje su uspostavljene za upravljanje provedbom Akcije.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH će koordinirati provedbu svih aktivnosti u suradnji s nadležnim entitetskim ministarstvima i hidrometeorološkim zavodima. Predviđeno je uspostavljanje Upravnog odbora, koji će se sastojati od svih relevantnih aktera uključenih u Akciju na početku implementacije Akcije. To će odražavati ravnopravno sudjelovanje muškaraca i žena u procesima donošenja odluka vezanih za implementaciju Akcije.

Nadležna tijela u BiH, kao korisnici ove pomoći, moraju osigurati snažno vlasništvo i predanost održivosti rezultata Akcije i osigurati uključivanje relevantnih sudionika u pripremu i zakonodavnih i političkih dokumenata, te doprinijeti učinkovitoj transpoziciji i implementaciji pravne stečevine EU u BiH u vezi s pitanjima klimatskih promjena.

Javni naručitelj za ovu akciju je Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini (EUD). Uspostavit će se Upravni odbor projekta (PSC) kako bi pratio napredak pomoći, omogućio lak pristup relevantnim institucijama, osigurao njihove pravovremene i dovoljne doprinose gdje je potrebno, pružio smjernice o implementaciji projekta i osigurao usklađenost s važećim zakonodavstvom, propisima i standardima. UOP će biti sastavljen od predstavnika ugovornog organa i korisnika projekta.

Odgovornost za sva ugovorna pitanja u vezi s ovim zadatkom leži na Delegaciji Europske unije u BiH, koja postupava u ime Bosne i Hercegovine.

4.7. Preduvjeti

Nema posebnih preduvjeta.

5. MJERENJE UČINKA

5.1. Praćenje i izvještavanje

Svakodnevno tehničko i finansijsko praćenje provedbe ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti provedbenog partnera. U tom cilju, provedbeni partner će uspostaviti stalni sustav internog, tehničkog i finansijskog praćenja Akcije i izraditi redovita izvješća o napretku (najmanje jednom godišnje) i završna izvješća. Svako izvješće će pružiti točan prikaz implementacije Akcije, poteškoća na koje se naišlo, uvedenih promjena, kao i stupanj postizanja njenih rezultata (Ishodi i izravni rezultati) mjerenih odgovarajućim pokazateljima, koristeći kao referencu matricu logičkog okvira (za modalitet projekta) i partnerovu strategiju, politiku ili popis akcijskog plana reforme (za proračunsku potporu). Komisija može poduzeti dodatne nadzorne posjete projektu putem vlastitog osoblja i neovisnih konzultanata koje je izravno angažirala Komisija za neovisne nadzorne preglede (ili koje je angažirao odgovorni agent s kojim je Komisija ugovorila provedbu takvih pregleda).

Uloge i odgovornosti za prikupljanje podataka, analizu i praćenje:

Ovu akciju će redovito pratiti Delegacija EU u BiH. Kako bi se osiguralo adekvatno praćenje implementacije Akcije, izvršit će se dvije srednjoročne i jedna konačna procjena rezultata Akcije. Svaka od srednjoročnih analiza će se izvršiti nakon prve i druge godine implementacije Akcije, ocjenjivane u odnosu na srednjoročne ciljeve (faze). Konačna procjena će se zasnivati na ciljevima definiranim za 2025. godinu i

predstavljenim u logičkom okviru. Rezultati ovih procjena bit će predstavljeni Delegaciji EU i Upravnom odboru sektora nakon odobrenja Programskog menadžera u Delegaciji EU.

Interno praćenje će se provoditi kroz sastanke Upravnog odbora, tromjesečne preglede implementacije Delegacije EU, provjere na licu mjesta, sastanke s korisnicima i konsultantskim kompanijama/izvođačima. Osnovat će se Sektorski upravni odbor koji će pratiti provedbu Akcije i bit će sastavljen od glavnih korisnika i relevantnih reformskih institucija u BiH. Upravni odbor će nadgledati provedbu aktivnosti u okviru ovog akcijskog dokumenta. Osim Ugovornog tijela, Upravni odbor će uključivati predstavnike glavnih aktera sa svih razina vlasti u BiH. Sastav Upravnog odbora će osigurati jednaku zastupljenost svih ključnih aktera i njihovih interesa, naglašavajući djelotvornost i učinkovitost takvog tijela.

Osim toga, Akcija bi mogla biti predmet eksternog praćenja u skladu s pravilima i procedurama Europske komisije utvrđenim u Financijskom sporazumu. To je predmet Jedinice za tematsku potporu, praćenje i evaluaciju DG NEAR-a. Oni procjenjuju potporu EU, tijekom značajnog razdoblja, gledajući specifične sektore/teme, potporu zemlje, modalitete pomoći, financijske instrumente. Oni pomažu da se shvati zašto su, u određenom kontekstu, politički dijalog i financijska pomoć bili uspješni ili ne i daju preporuke donositeljima odluka za budući programski rad i implementaciju.

5.2. Evaluacija

S obzirom na prirodu Akcije, srednjoročna i/ili završna evaluacija neće se provoditi za ovu aktivnost ili njene komponente.

U slučaju da evaluacija nije predviđena za neke komponente Akcije, Komisija može tijekom provedbe odlučiti poduzeti takvu evaluaciju iz propisno opravdanih razloga, bilo vlastitom odlukom ili na inicijativu partnera.

Financiranje evaluacije bit će obuhvaćeno drugom odlukom o financiranju.

5.3. Revizija i verifikacije

Ne dovodeći u pitanje obveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove akcije, Komisija može, na temelju procjene rizika, ugovoriti neovisnu reviziju ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma. Revizije će se financirati prema drugoj odluci o financiranju.

6. KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost financiranja od strane EU i saopćenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obveza za sve akcije koje financira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primatelji sredstava EU moraju priznati podrijetlo sredstava EU i osigurati njihovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe potpora dobivena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web-stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi s reformama vezanim za proračunsku potporu EU), povjereni subjekti, izvođači radova i korisnici grantova. Odgovarajuće ugovorne obveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o financiranju, ugovore o delegiranju i ugovore o nabavi i grantu.

Mjere će se zasnivati na posebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa

zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim skupinama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.)

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje izravno provode službe Europske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Europska komisija i Delegacije i uredi EU trebaju biti u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebice u pogledu narativa komunikacije i glavne poruke.

Mjere vidljivosti i komunikacije će se provoditi u skladu sa zahtjevima EU za komunikaciju i vidljivost koji su na snazi i posebnim pravilima svakog programa Unije. Relevantni subjekt upravljanja programom je odgovoran za praćenje aktivnosti vidljivosti i komunikacije. Europska komisija i Delegacije i uredi EU trebaju biti u potpunosti obaviješteni o planiranju i provedbi specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije.

7. ODRŽIVOST

Nadležni organi vlasti u BiH, kao korisnici ove pomoći, osigurat će snažno vlasništvo i predanost održavanju rezultata Akcije i osigurati uključivanje relevantnih aktera u pripremu dokumenata politike klimatskih promjena i posebnih studija i procjena. Sudjelujući u obukama, predstavnici relevantnih institucija javnih službi steći će relevantna znanja za buduće donošenje odluka i funkcioniranje sustava u području politike klimatskih promjena u BiH.

Dodatak I.6

Sporazuma o financiranju Godišnjeg akcijskog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022.

Akcijski dokument za EU za ljude (Zapošljavanje i socijalna zaštita)

1. SINOPSIS

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Akcijski dokument – EU za ljude (zapošljavanje i socijalna zaštita) Godišnji akcijski plan za Bosnu i Hercegovinu za 2022.			
OPSYS	ACT-61476; JAD.1045709			
Osnovni akt	Financirano u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA III)			
Inicijativa Tim Europa (Team Europe)	Ne			
Zona koja ima koristi od akcije	Akcija se provodi u Bosni i Hercegovini			
Programski dokument	Programski okvir IPA III			
INFORMACIJE O PRIORITETNIM PODRUČJIMA I SEKTORIMA				
Prozor i tematski prioritet	Prozor 4: Konkurentnost i uključiv rast Tematski prioritet 1: Politike obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite i inkluzije, te zdravstva			
Ciljevi održivog razvoja (SDGs)	Glavni SDG: Cilj 8. Promoviranje održanog, inkluzivnog i održivog gospodarskog rasta, pune i produktivne zaposlenosti i dostojanstvenog rada za sve Drugi značajni ciljevi održivog razvoja: Cilj 4. Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje i promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve Cilj 5. Postići ravnopravnost spolova i osnažiti sve žene i djevojke Cilj 10. Smanjiti nejednakost unutar i među zemljama			
DAC kod(ovi)	Glavni DAC kod – 160; Potkod 1: – 16020 Stvaranje radnih mjesta Glavni DAC kod – 160; Potkod 1: – 16010 Socijalna zaštita			
Glavni kanal isporuke	Bilateralni			
Markeri (iz DAC obrasca)	Opći cilj politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Razvoj sudjelovanja/dobro upravljanje	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

	Pomoć okolišu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Razvoj trgovine	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Reproduktivno zdravlje, zdravlje majke, novorođenčadi i djeteta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Smanjenje rizika od katastrofa	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Uključivanje osoba s invaliditetom	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Ishrana	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Markeri RIO konvencije	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Biološka raznolikost	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Borba protiv dezertifikacije	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ublažavanje klimatskih promjena	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Prilagodba klimatskim promjenama	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Interni markeri	Ciljevi politike	Nije ciljano	Značajan cilj	Glavni cilj
	Povezivanje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Digitalizacija	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Migracija	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	COVID-19	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
PODATCI O PRORAČUNU				
Relevantni iznosi	Proračunska linija: 15.020201 Ukupni procijenjeni trošak: EUR 23 000 000 Ukupni iznos doprinosa iz proračuna EU: EUR 23 000 000			
UPRAVLJANJE I PROVEDBA				
Modaliteti provedbe (vrsta financiranja i način upravljanja)	Modalitet projekta Neizravno upravljanje sa subjektom(ima) koji će biti odabran u skladu s kriterijima navedenim u odjeljku 4.3.4.			
Relevantni prioriteti i predvodnici iz Ekonomskog i investicijskog plana za Zapadni Balkan	Prioriteti: Razvoj ljudskog kapitala Predvodnici: VII – Digitalna infrastruktura i X – Garancija za mlade			
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o financiranju	Najkasnije do 31. prosinca N+1			
Krajnji datum za zaključivanje sporazuma o doprinosu/delegiranju, ugovora o nabavi i grantu	3 godine nakon datuma zaključenja Sporazuma o financiranju, osim u slučajevima navedenim u članku 114., stavak 2. Financijske uredbe			
Indikativno operativno provedbeno [prihvatljivo] razdoblje	72 mjeseca nakon zaključenja Sporazuma o financiranju			
Krajnji datum za implementaciju Sporazuma o financiranju	12 godina nakon zaključenja Sporazuma o financiranju			

1.2. Sažetak akcije

Cilj ove akcije je nastavak podržavanja reformskih napora u dva podsektora, i to: (i) zapošljavanje i (ii) socijalni sektor – socijalna politika i inkluzija. Ova dva podsektora ključna su za poboljšanje socio-ekonomskog oporavka u Bosni i Hercegovini i dobrobiti njenih građana. Akcija se nadovezuje na već planiranu i programiranu potporu EU u ovim podsektorima, IPA 2020. i 2021., na sinergijski i komplementaran način. Također ima za cilj daljnju potporu zemlji u suočavanju s izazovima nakon pandemije doprinoseći gospodarskom rastu, sigurnosti radnih mjesta, kvaliteti obrazovanja i sustavu bolje socijalne zaštite i uključenosti, s ciljem doprinosa zelenoj tranziciji i digitalizaciji u Bosni i Hercegovini.

Programski okvir IPA III (PF) poziva da ekonomski oporavak nakon pandemije COVID-19 ide ruku pod ruku s tranzicijom na održivu, socijalno pravednu, otpornu i klimatski neutralnu ekonomiju. PF napominje da ove mjere moraju biti dopunjene, između ostalog, srednjoročnim mjerama i akcijama za unaprjeđenje strukturnih reformi i poticanje inkluzivnog i održivog ekonomskog rasta i stimulacije oporavka, kao npr.: (i) politike zapošljavanja, s fokusom na poboljšanje zapošljivosti i unaprjeđenje vještina – posebice među ženama i mladima, ali i osobama u ranjivim situacijama, uključujući Rome, osobe s invaliditetom i LGBTIQ populaciju; (ii) mjere socijalne zaštite i inkluzije koje se odnose na daljnju razvoj sustava socijalne zaštite. PF također naglašava da će program IPA III nastaviti podržavati reforme za poboljšanje upravljanja i sustava financiranja socijalnih politika i obrazovnih sustava u cilju poticanja međusektorske suradnje.

U sektoru zapošljavanja, Akcija će se fokusirati na potporu razvoju i implementaciji sveobuhvatnog seta aktivnih mjera tržišta rada (ALMM). Osim ovih glavnih ciljeva, projekt će se baviti i izazovima nakon pandemije. U socijalnom sektoru fokus će biti na promociji socijalne zaštite i inkluzije, kao i na suzbijanju siromaštva. Akcija ima za cilj daljnju izgradnju kapaciteta centara za socijalni rad (CSR), potporu uspostavljanju i jačanju integriranog modela socijalne zaštite na lokalnoj razini, kao i vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite, a sve kroz integrirani socijalni program. Akcija će također nastaviti podržavati napore za unaprjeđenje socijalne inkluzije osoba u ranjivim situacijama, s fokusom na Rome, samohrane majke, osobe s invaliditetom (OSI) i interno raseljene osobe (IRO) i povratnike, kroz koherentan pristup, uz istovremeno rješavanje pitanja rodne nejednakosti. Sprovođenje aktivnosti vezanih za rodnu ravnopravnost u zapošljavanju, obrazovanju i socijalnoj zaštiti doprinjet će ostvarivanju ciljeva održivog razvoja 4 – Obrazovanje, 5 – Ravnopravnost spolova i 8 – Dostojanstven rad.

2. OBRAZLOŽENJE

2.1. Kontekst

Bosanskohercegovačka ekonomija, a samim tim i društvo i dalje su pogođeni izazovima pandemije. Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine (ERP) 2021. – 2023.¹ predviđa smanjenje BDP-a za 2021. od 3 %. Očekuje se da će ekonomske posljedice pandemije COVID-19, kao i prošle ekonomske krize, nesrazmjerno utjecati na mlade ljude, žene i osobe u ranjivim situacijama, uključujući, ali ne ograničavajući se na, Rome, osobe s invaliditetom, invalidne i raseljene osobe. Pored toga, mnogi radnici s niskim primanjima i iz sive ekonomije izgubili su posao, što ih dovodi u veći rizik od izloženosti ugroženosti, siromaštvu i oslanjanju na sustav socijalne zaštite. Istovremeno, Bosna i Hercegovina treba nastaviti sa strukturnim reformama koje se odnose na tržište rada i zapošljavanje, obrazovanje, socijalnu politiku² i inkluziju, te zdravstvo.

U svjetlu realnosti pandemije COVID-19 i njenih ekonomskih posljedica, zemlje regije Zapadnog Balkana, uključujući Bosnu i Hercegovinu, trebaju dodatno pojačati svoje napore u provedbi strukturnih reformi, između ostalog, na tržištu rada i zapošljavanja, obrazovanja, socijalne politike i

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) – Makroekonomske projekcije, siječanj 2021.

² Bosna i Hercegovina je potrošila 18,3 % svog BDP-a u 2019. godini, a procjenjuje se da je 20 % svog BDP-a u 2020. godini potrošila na socijalna davanja, a socijalna pomoć čini približno 4,6 % BDP-a. Ovo se zasniva na programima bez doprinosa, a većina ide na ratne veterane. Procjenjuje se da se 1 % dijeli najugroženijim građanima.

inkluzije i zdravlja, te ubrzati približavanje EU, kako bi se poboljšao oporavak nakon pandemije.

Opći cilj u okviru PF prozora 4 (W4) je jačanje ekonomskog i društvenog razvoja, uključujući jačanje kroz obrazovanje, inovacije, socijalnu uključenost i politike zapošljavanja. Jedan od četiri specifična cilja TP-a naročito je relevantan za ovaj AD, odnosno Tematski prioritet 1 u smislu poticanja kvalitetnog zapošljavanja i pristupa tržištu rada, smanjenja udjela neformalnog zapošljavanja, kao i promoviranja jednakosti i nediskriminacije u okviru socijalne zaštite i inkluzije i borba protiv siromaštva. Predložena intervencija u okviru ove akcije u potpunosti je u skladu s ovim specifičnim ciljem. Intervencije zapošljavanja predviđene ovom akcijom su u skladu s TP1, jer će podržati aktivnosti za poticanje kvalitetnog zapošljavanja, pristupa tržištu rada i smanjenje udjela neformalne zaposlenosti. Štoviše, intervencije predviđene ovom akcijom kao konačni učinak imaju za cilj promovirati socijalnu zaštitu i inkluziju i borbu protiv siromaštva.

Strateški okvir

Zajedničkim društveno-ekonomskim reformama 2019. – 2022. (JSER), vlasti Bosne i Hercegovine preuzele su strateške obveze za rješavanje glavnih društveno-ekonomskih izazova s kojima se Bosna i Hercegovina suočava, u skladu sa 66 ključnih kratkoročnih društveno-ekonomskih prioriteta EU proizašlih iz Mišljenja EK-a i Zajedničkih zaključaka, kao i onih koje je zahtijevala pandemija COVID-19. Vlasti Bosne i Hercegovine razvijaju akcijske planove ili implementaciju JSER-a, te su posvećene poboljšanju ekonomskog upravljanja i međuvladine koordinacije i suradnje, prepoznajući međusobnu povezanost ekonomskih aktivnosti u cijeloj zemlji. Predstojeće mjere JSER-a u cijeloj zemlji će, između ostalog, imati za cilj poboljšanje: (i) politike zapošljavanja i finansijske održivosti sustava socijalne zaštite u zemlji, i (ii) pružanja mogućnosti mladim ljudima, ženama i osobama u ranjivim situacijama.

Program ekonomskih reformi u Bosni i Hercegovini 2021. – 2023. (ERP Bosne i Hercegovine) sadrži niz strukturnih reformi, raspoređenih u osam područja/sektora politike strukturnih reformi koje se sastoje od planiranih prioritarnih reformskih mjera za povećanje konkurentnosti, zapošljavanja i omogućavanje održivog i inkluzivnog, postpandemijskog rasta. Predviđene mjere oporavka nakon pandemije organizirane su u okviru sljedećih relevantnih područja strukturne politike: (i) obrazovanje i vještine – 16. unaprjeđenje veze između obrazovanja i tržišta rada, (ii) zapošljavanje i tržište rada – 17. unaprjeđenje učinkovitosti tržišta rada kroz efektivne politike zapošljavanja i jačanje uloge medijacije i (iii) socijalna zaštita i inkluzija – 18. unaprjeđenje sustava socijalne zaštite.¹

¹ U okviru SR17: Unaprjeđenje učinkovitosti tržišta rada kroz učinkovite politike zapošljavanja i jačanje uloge medijacije, prioritarni mjere podrazumijevaju: unaprjeđenje učinkovitosti sustava tržišta rada kroz usklađivanje zakonodavstva s europskim zakonodavstvom i međunarodnim dokumentima, kao i kroz implementaciju efektivne politike zapošljavanja i jačanje uloge posredovanja javnih službi u zapošljavanju. SR18 ERP-a se fokusira na: Unaprjeđenje sustava socijalne zaštite kroz: razvoj učinkovitog, održivog i pravednog sustava socijalne zaštite i zaštite obitelji s djecom koji će garantirati osnovna i jednaka prava socijalno ugroženih kategorija kroz usklađivanje zakonskog okvira i uspostavljanje pravednog sustava socijalne zaštite i zaštite obitelji i djece, unaprjeđenja i potpore sustava socijalnih usluga u cilju smanjenja socijalne isključenosti [Federacija Bosne i Hercegovine] i osnivanja Zavoda za socijalnu zaštitu, izrade Strategije socijalne zaštite Republike Srpske, te nadogradnju elektroničke baze podataka SOTAC i umrežavanje s drugim izvorima elektroničkih podataka.

Strateški okvir Bosne i Hercegovine ocrtava srednjoročnu razvojnu viziju Bosne i Hercegovine i služi kao osnova za pripremu srednjoročnih programa rada Vijeća ministara (VM) (dvogodišnji). Strateški okvir za Bosnu i Hercegovinu predstavlja pet principa rasta i razvoja: integrirani, pametni, održivi i inkluzivni rast, kao i upravljanje za rast; i 14 strateških prioriteta/ciljeva za Bosnu i Hercegovinu, od kojih su ciljevi relevantni za ovaj AD: (i) osiguranje razvoja ljudskog kapitala, (ii) povećanje mogućnosti zapošljavanja i (iii) smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti. Srednjoročni program rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 2020. – 2022. održava istih pet principa rasta i razvoja i 14 strateških prioriteta. Najrelevantniji je: inkluzivni rast – a. povećanje mogućnosti zapošljavanja, b. promoviranje inkluzivnosti u obrazovanju (kao i cjelokupno sudjelovanje u obrazovanju), c. smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti, između ostalog, kroz unaprjeđenje politike socijalne zaštite i mirovina, i d. poboljšanje zdravstvene zaštite.

Glavni cilj politike nadležnih vlasti u Bosni i Hercegovini je implementacija niza ciljanih mjera za rješavanje strukturnih problema u sektorima, odnosno rješavanje problema visoke nezaposlenosti, vještina i obrazovanja nakon pandemije i provedba niza ciljanih politika inkluzije socijalnog sektora. Akcija prati ciljeve nacionalnog razvoja i usklađena je sa sektorskim strateškim dokumentima, te će doprinijeti rješavanju strukturnih problema u sektoru i značajnih društveno-ekonomskih potreba sa značajnim utjecajem. Ova akcija ima za cilj poboljšati socioekonomski oporavak Bosne i Hercegovine i dobrobit njenih građana. Daljnjom implementacijom ALMM-a fokusirajući se na mlade, žene i teže zapošljive kategorije i fokusiranjem na rješavanje socijalnih pitanja i pitanja jednakosti u zemlji, doprinijet će se ekonomiji koja radi za sve ljude, kako je istaknuto u prioritetima Komisiji EK za 2019. – 2024.²

Zapošljavanje

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine izradila je Plan o smjernicama politika tržišta rada i aktivnih mjera zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu u suradnji sa zavodima za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te uputila u daljnu proceduru preko MCA. Na prijedlog MCA, VM Bosne i Hercegovine donijelo je Odluku o usvajanju Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnih mjera zapošljavanja za 2020. godinu (18. sjednica održana 22. listopada 2020. godine). Dokument sadrži temeljne smjernice za provedbu politike tržišta rada i aktivnih mjera zapošljavanja koje planiraju relevantne državne i entitetske institucije u području zapošljavanja u 2020. godini. Polazište dokumenta bili su prioritarni ciljevi iz programa rada Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavoda za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za 2020. godinu, koje su prihvatila nadležna ministarstva i institucije.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (MCA) je tijekom 2020. godine pokrenulo i koordiniralo proces izrade strategije zapošljavanja za cijelu zemlju koja bi obuhvatila strategije na entitetskoj razini.³

² Prioriteti Von der Leyen komisije za 2019. – 2024., Kratke informacije, str. 3 Implementacija socijalnog stupa i promoviranje jednakosti.

³ Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je odobrila Strategiju zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. – 2027. u svibnju 2021. godine koju je Predstavnički dom Federacije Bosne i Hercegovine usvojio 27. rujna 2021. godine, ali ju je Dom naroda Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj

MCA je izradila strateški dokument – Prioriteti u području mladih u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2019. – 2022. i uputilo ga nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini na mišljenje. Sadrži šest prioriteta područja: Zapošljavanje mladih i poduzetništvo; Formalno i neformalno obrazovanje i cjeloživotno učenje; Zdravstvena i preventivna zaštita, reproduktivno zdravlje mladih; Socijalna politika prema mladima; Kulturne i sportske aktivnosti mladih kultura, sport i korištenje slobodnog vremena i Sigurnost mladih. Dokument je u skladu s predvodnikom 10 Ekonomskog i investicijskog plana za Zapadni Balkan koji se odnosi na Garanciju za mlade (YG) i Deklaraciju o održivoj integraciji mladih na tržištu rada, u kojoj su navedeni konkretni koraci za postupno uspostavljanje, implementaciju i unaprjeđenje YG pod EIP.¹

Socijalni sektor

U Bosni i Hercegovini ne postoje državni strateški dokumenti za područje socijalne zaštite i socijalne uključenosti. Sljedeće strategije za cijelu zemlju su relevantne za sektor: JSER naglašava mjere za implementaciju politika koje pružaju mogućnosti mladim ljudima, ženama i osobama u ranjivim situacijama. Politika invaliditeta u Bosni i Hercegovini (2008.) naglašava temeljne smjernice za jačanje socijalne inkluzije osoba s invaliditetom u Bosni i Hercegovini.

Strategija rješavanja problema Roma Bosne i Hercegovine stavlja naglasak na nediskriminaciju Roma i podizanje svijesti o neophodnosti uključivanja Roma u sve društvene procese u Bosni i Hercegovini. Akcijski planovi za Rome u Bosni i Hercegovini posebice su usmjereni na područja obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i zdravstvene zaštite – Akcijski plan za rješavanje romskih pitanja u područjima zapošljavanja, stanovanja i zdravstvene zaštite, Okvirni akcijski plan o obrazovnim potrebama Roma. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj u travnju 2022. godine usvojilo Akcijski plan Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za razdoblje 2021. – 2025. na temelju regionalne Deklaracije o integraciji Roma (2019.). Akcijski plan ima pet relevantnih ciljeva: (i) jačanje sustava potpore, koordinacije i praćenja u cilju smanjenja diskriminacije Roma i Romkinja, (ii) poboljšanje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja, (iii) poboljšanje životnih uvjeta romskog stanovništva u Bosni i Hercegovini, (iv) poboljšanje dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite za pripadnike romske populacije u Bosni i Hercegovini, i (v) poboljšanje obuhvata obrazovanjem Roma i Romkinja kroz učinkovitiju implementaciju Okvirnog plana obrazovnih potreba. Specifični ciljevi ovog godišnjeg akcijskog plana su u skladu s definiranim ciljevima Akcijskog plana Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma.

23. studenoga 2021. godine odbio. To znači da je nacrt strategije sada vraćen Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Ministarstvu rada na daljnje izmjene i dopune. Strateški okvir za mlade tek treba biti definiran. U nedostatku Strategije zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine, vrijedno je napomenuti da je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine usvojila Strategiju razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. – 2027. u veljači 2021. godine. Njen prioritet 2.4 fokusiran je na smanjenje nezaposlenosti i neaktivnosti zapošljavanja, posebice dugoročne, kroz, između ostalog, jačanje kapaciteta i funkcije javnih službi za zapošljavanje. Ministarstvo rada, boračko-invalidske zaštite Republike Srpske usvojilo je Strategiju zapošljavanja Republike Srpske za razdoblje 2021. – 2027. Garancija za mlade uključena je u ovu strategiju, kao i plan njenog financiranja. Brčko distrikt Bosne i Hercegovine neće izraditi vlastitu strategiju zapošljavanja. Umjesto toga, uključit će sektor zapošljavanja u okviru Strategije razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

¹ Potvrđen na Drugom ministarskom sastanku EU – Zapadni Balkan o zapošljavanju i socijalnim pitanjima, održanom u Sloveniji u srpnju 2021. godine.

Revidirana strategija o implementaciji Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma ima opći cilj da angažira nacionalne vlasti i civilno društvo na svim razinama i u svim sektorima u koordiniran i prioritetan plan za preovodbu obveza preuzetih u Aneksu VII Dejtonskog mirovnog sporazuma, kako bi se identificirale i riješile preostale prepreke za rješenja za najugroženije raseljene i povratničke obitelji u skladu s preporukama za mapiranje.

Relevantnost i komplementarnost s politikom EU

Ekonomski i investicijski plan za Zapadni Balkan (EIP) naglašava da postoji potreba da sve zemlje Zapadnog Balkana (ZB) poboljšaju sudjelovanje na tržištu rada, posebice mladih ljudi i žena, skupina u nepovoljnom položaju i manjina, naročito Roma, kao prioriteta, tako da može snažno doprinijeti ekonomskom rastu. Preciznije, EIPs – Vodeća inicijativa 10: YGF cilja na NEET (mlade koji nisu zaposleni, nisu u sustavu obrazovanja ili obuci), s dodatnim fokusom na 25 – 29-godišnjake, gdje imamo veće stope NEET-a i neusklađenost vještina. U kontekstu EIP-a, od vlada Zapadnog Balkana se očekuje da se aktivno uključe u Fazu 1 (mapiranje) planova implementacije YG, pri čemu radne skupine zemalja kreiraju planove implementacije uz potporu EU. Zatim se očekuje da se oni implementiraju prvo kroz pilot-fazu (faza 4), a zatim kroz potpunu implementaciju (faza 5). Od zemalja se očekuje da preuzmu vodeću ulogu kada je u pitanju implementacija mjera YGF-a tako što će, između ostalog, izraditi odgovarajuće planove implementacije, koji trebaju sadržavati plan intervencije i razradu o tome kako će se one implementirati.

Jedan od ciljeva Europskog zelenog plana je poboljšanje blagostanja i dobrobiti svih građana i budućih generacija, kroz obuke za buduće poslove i nove vještine. To se najbolje vidi u cilju Zelenog plana EU u odjeljku 2.2.4., koji glasi: škole, institucije za obuku i sveučilišta su u dobroj poziciji da se s učenicima, roditeljima i širom zajednicom angažiraju u promjenama potrebnim za uspješnu tranziciju. Garanciju za mlade treba koristiti za povećanje zapošljivosti u zelenoj ekonomiji.

Predviđene aktivnosti na unaprjeđenju digitalnog obrazovanja i razvoju modela digitalnog kurikula o obrazovanju u pandemijskim okolnostima i jačanju infrastrukture u osnovnom obrazovanju u velikoj su mjeri usklađene s ciljevima Europskog zelenog plana. Implementacija aktivnosti usklađenih s ciljevima Zelenog plana EU od izuzetne je važnosti za društveno-ekonomski oporavak Bosne i Hercegovine, također u kontekstu Okvira SDG-a u Bosni i Hercegovini koji je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Saopćenje Komisije iz veljače 2018. godine o vjerodostojnoj perspektivi proširenja i poboljšanom angažmanu EU na Zapadnom Balkanu² naglašava izazove s kojima se suočava razvoj privatnog sektora u regiji ZB, s naglaskom na njihove učinke na mogućnosti zapošljavanja mladih ljudi. U njemu su navedene mjere potpore Komisije za poboljšani rast i otvaranje novih radnih mjesta, s fokusom na mlade. Također se naglašava da se moraju provoditi ekonomske reforme i rješavati strukturne slabosti, niska konkurentnost i visoka stopa nezaposlenosti.

Izješće Komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu dodatno poziva BiH i relevantne institucije da se pozabave ozbiljnim izazovima u pogledu zapošljavanja, socijalne uključenosti i zaštite, te smanjenja siromaštva,

² https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-credible-enlargement-perspective-western-balkans_en.pdf

posebice u vezi s koordinacijom među nadležnim institucijama širom zemlje. Također poziva BiH da uskladi zakonodavstvo na svim razinama vlasti s okvirnim zakonima o obrazovanju, osigura primjenu zajedničkog jezgra nastavnog plana i programa zasnovanog na ishodima učenja, osigura socijalnu uključenost u svim fazama obrazovanja i razvije i implementira strategije za mlade širom zemlje.

Zajedničkim zaključcima ekonomskog i finansijskog dijaloga između EU i Zapadnog Balkana i Turske (svibanj 2020.)¹ Bosna i Hercegovina se poziva da poduzme hitne mjere za očuvanje stope zaposlenosti, te da ojača kapacitete i ljudske resurse zavoda za zapošljavanje kako bi osigurala aktivniju potporu registriranim tražiteljima posla, uključujući povećano pružanje aktivnih politika tržišta rada, posebice obuku, dokvalifikaciju i prekvalifikaciju.

Strateški okvir EU za Rome za jednakost, inkluziju i sudjelovanje za 2020. – 2030.² navodi da je EU dužna zaštititi svoju romsku manjinu od diskriminacije, anticiganizma i socijalne isključenosti. U ovom dokumentu se također navodi da se zajedničkim radom može postići pravi napredak do 2030. godine, donoseći Europu u kojoj romski pojedinci i zajednice, u svojoj raznolikosti, imaju jednake mogućnosti u svim sferama života, imaju koristi od društveno-ekonomskog uključivanja i sudjeluju podjednako u društvu. Deklaracija partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma³ u okviru procesa proširenja EU, koju je Zapadni Balkan podržao na Samitu lidera, serije Berlinskog procesa u Poznanju, komplementarna je romskom okviru EU. Nastoji poboljšati živote i uvjete života Roma općenito. LGBTIQ osobe također doživljavaju diskriminaciju i izazove u pogledu sudjelovanja na tržištu rada. Kao što je naglašeno u Mišljenju Komisije⁴ o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u EU, zaštita i uključenost osoba u ranjivim situacijama, uključujući LGBTIQ osobe, još uvijek nije na adekvatnoj razini u Bosni i Hercegovini. Određena prava LGBTIQ osoba, kao što su prava na zapošljavanje, nisu zagarantirana. Stoga je jedan od 14 prioriteta u pretpripremnom procesu za Bosnu i Hercegovinu unaprjeđenje zaštite i uključivanja ranjivih skupina, a posebice osoba s invaliditetom, djece, LGBTIQ osoba, pripadnika romske zajednice, pritvorenika, migranata i tražitelja azila, kao i raseljenih osoba i izbjeglica u skladu s ciljem zatvaranja Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma. (Ključni prioritet br. 13).⁵

Problemi identificirani u okviru sektora obuhvaćenog ovom akcijom, kao i indikativne aktivnosti, nakon implementacije, doprinijet će rješavanju nekih od identificiranih izazova u ovim dokumentima o politici proširenja EU i izvješćima i preporukama.

Preporukama Odbora za stabilizaciju i pridruživanje Bosne i Hercegovine EU (studeni 2020.), u okviru Antidiskriminacije, rodne ravnopravnosti i zaštite ranjivih skupina Bosna i Hercegovina se poziva da osigura prava, adekvatnu zaštitu i uključivanje osoba u ranjivim situacijama,

posebice osoba s invaliditetom, djece, LGBTIQ osobe, pripadnike romske zajednice, pritvorenike, migrante i tražitelje azila, kao i raseljene osobe i izbjeglice u skladu s ciljem zatvaranja Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma. Peti sastanak Pododбора EU i Bosne i Hercegovine za inovacije, informacijsko društvo, socijalnu politiku (studeni 2020.) – u svojim preporukama sa sastanka, EU je ohrabрила Bosnu i Hercegovinu u sektoru zapošljavanja i socijalnog sektora da dovrši okvir politika, te izradi državnu strategiju zapošljavanja i usvoji strategiju zapošljavanja na razini entiteta Federacije i osigura dodatne administrativne kapacitete za implementaciju i praćenje politika zapošljavanja. U obrazovanju Bosna i Hercegovina treba osigurati potpuno funkcionalan sustav (re)akreditacije visokoškolskih ustanova (VŠU) i studijskih programa širom zemlje.

Relevantnost i komplementarnost s EU i pomoći drugih donatora

S obzirom na broj intervencija u sektoru zapošljavanja i socijalnog sektora, koji se povećao tijekom pandemije, bit će od izuzetnog značaja bliska koordinacija kako bi se osigurala sinergija djelovanja pomoći EU i drugih donatora te dogovoriti i formalizirati suradnju s ključnim donatorima i međunarodnim sudionikom. U nastavku su navedeni glavni relevantni projekti u tom pogledu.

Sektor zapošljavanja

Potpora EU lokalnim partnerstvima za zapošljavanje koju financira EU (IPA 2019) i implementira ILO – faza II (LEP II) (4 milijuna eura, od čega je 3,2 milijuna eura predviđeno za grantove) fokusira se na razvoj lokalnih partnerstava za zapošljavanje kako bi se pružio program aktivacije i integracije tržišta rada u skladu sa specifičnim lokalnim potrebama.

IPA 2016, EU projekt "Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada unaprjeđenjem metodologije istraživanja tržišta rada, Bosna i Hercegovina", ima za cilj stvaranje učinkovitijeg tržišta rada u Bosni i Hercegovini pružanjem pomoći za jačanje kapaciteta institucija tržišta rada.

U okviru Akcijskog dokumenta IPA 2020 "EU za socijalne politike, zapošljavanje i obrazovanje", bio je predviđen Rezultat 2: Potpora učinkovitim i ciljanim aktivnim mjerama tržišta rada za mlade, žene na selu i ranjive kategorije nezaposlenih (dugotrajno nezaposlene osobe, osobe s invaliditetom i Rome). Ova akcija će osigurati komplementarnost s intervencijom iz 2022. godine.

Projekt Platforme za zapošljavanje i socijalna pitanja (ESAP 2) je regionalni projekt koji financira EU, a zajednički provode Vijeće za regionalnu suradnju (RCC) i Međunarodna organizacija rada (ILO). Projekt djeluje kroz 3 glavne komponente: (i) neformalno zapošljavanje i rad na crno; (ii) politike i mjere zapošljavanja; i (iii) angažman Zapadnog Balkana u politici zapošljavanja i socijalnoj politici EU.

Pomoć u okviru ovog AD-a je komplementarna sa sljedećom IPA III višekorisničkom pomoći 2021. – 2022.: (i) Akcijski dokument za Jačanje sustava i politika zapošljavanja, rada i socijalne zaštite na Zapadnom Balkanu sa SOCIEUX+ (3.000.000 eura) (Područje potpore br. 1: Rad i zapošljavanje) – doprinoseći razvoju kvalitetnih aktivnih mjera tržišta rada usmjerenih na određene skupine; kao i na zapošljavanje i sudjelovanje osoba s invaliditetom ili bolestima i razvoj njihovih vještina za njihovu bolju uključenost na tržište rada; i (Područje potpore br. 2: Socijalna zaštita) – kroz potporu izgradnji kapaciteta centara za socijalne usluge; (ii) Akcijski dokument za potporu EU Osnovnim pravima Roma u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj (7.000.000 EUR), doprinoseći boljoj integraciji Roma, njihovoj zapošljivosti i obrazovanju i poboljšanoj socijalnoj zaštiti; i to (iii) Akcijski dokument za EU

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/44029/st08101-en20.pdf>

² https://ec.europa.eu/info/publications/new-eu-roma-strategic-framework-equality-inclusion-and-participation-full-package_en

³ <https://www.rcc.int/download/docs/2019-06-roma-deklaracija-b.pdf/6c1c88584b46c9f5f43c2a5f3937fb48.pdf>

⁴ <http://europa.ba/wp-content/uploads/2019/05/20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf>

⁵ Plan promocije ljudskih prava i osnovnih sloboda LGBTIQ osoba u Bosni i Hercegovini 2021. – 2023. ponavlja ove nalaze (<https://arsbosniaandherzegovina.gov.ba/usvojen-akcioni-plan-za-unaprjeđenje-prava-lgbt-osoba-u-Bosnia-and-Herzegovina/>).

za mlade: "Sudjelovanje Zapadnog Balkana u međunarodnim procjenama", doprinoseći boljoj kvaliteti visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Projekt Svjetske banke za potporu zapošljavanju za Bosnu i Hercegovinu (kredit IBRD-a u iznosu od 55,8 milijuna USD). Cilj razvoja projekta (PDO) je povećanje zaposlenosti u formalnom privatnom sektoru među ciljanim skupinama registriranih tražitelja posla. Projekt se sastoji od dvije komponente. Prva komponenta, Cilj potpore unaprjeđenju zapošljavanja, je da se pomogne vladi da poveća djelatnost i učinkovitost svojih aktivnih programa vezanih za tržište rada (APTR) i posredovanje u zapošljavanju kako bi se poboljšali rezultati tržišta rada. Druga komponenta, Potpora sustavima upravljanja, praćenju i komunikacijama, podržat će učinkovito praćenje projekta i osigurati financiranje za jačanje sustava upravljanja za praćenje aktivnih tržišta rada i službi za zapošljavanje i razvoj i implementaciju učinkovite komunikacijske strategije usmjerene na osobe koje traže posao, poslodavce, kreatora politike, i ukupne populacije.

Uz potporu Austrijske razvojne agencije (ADA) ILO provodi zajednički projekt s UNDP-om u šest ekonomija Zapadnog Balkana koji ima za cilj potporu jačanju kapaciteta institucija tržišta rada (ministarstva nadležnih za rad i zapošljavanje i javnih službi za zapošljavanje) za razvoj politika i mehanizama koji će doprinijeti boljem uključivanju osoba u ranjivim situacijama na tržište rada. Projekt: Promoviranje inkluzivnih rješenja tržišta rada na Zapadnom Balkanu, započeo je 2018. godine i nalazi se u drugoj fazi implementacije. Jedna od osnovnih aktivnosti je kreiranje portala za učenje za zaposlene u Javnoj službi za zapošljavanje (uključujući menadžment). Portal za učenje će sadržati online tečajevе koji samostalno rade na: Praćenju i evaluaciji učinka PES-a, Dizajnu ALMS-a, Vodiču za profiliranje, Segmentaciji klijenata i redosljedu usluga, Karijerno vođenje i Suradnji s poslodavcima. Tečajevi će biti dostupni na b/h/s jezicima i dostupni online do kraja 2021. godine.

YEP – Projekt zapošljavanja mladih, je dugogodišnji bilateralni projekt financiran od strane Švicarskog ureda za suradnju, čiji je cilj bio potpora zapošljavanju mladih u Bosni i Hercegovini. U nastavku, inicijativu trenutno implementira impakt.ba (http://impakt.ba/eng/homestart_en/), u cilju osiguravanja održivosti procesa.

Švedska pomoć Bosni i Hercegovini zasniva se na Strategiji reformske suradnje Švedske sa Zapadnim Balkanom i Turskom 2021. – 2027.: Svjetska banka implementira projekt Integrirane službe za zapošljavanje (druga faza završava se u listopadu 2024. godine) i ima za cilj informiranje kreatora politike o utjecaju na ishod zapošljavanja i za tražitelje posla i za poslodavce zbog privatnog pružanja usluga zapošljavanja.

Socijalni sektor

EU je, u okviru Poziva za podnošenje prijedloga za potporu postojećim i novoosnovanim mrežama organizacija civilnog društva (OCD) u različitim područjima (objavljen 17. 12. 2019.), a koji je dodijeljen u veljači 2020. godine, odlučila pružiti potporu trima nevladinim organizacijama u područjima relevantnim za pomoć, koja će se osigurati u okviru ovog ADA: (i) Doprinos OCD-ova poboljšanju utjecaja poduzetništva na društveno-ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine – EISE projekt, Udruga poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine i Udruga poslodavaca Republike Srpske (0,5 milijuna eura, trajanje 36 mjeseci); (ii) EMPOWER – Osnaživanje organizacija civilnog društva u socijalnoj inkluziji osoba s invaliditetom, vodeći implementator CARITAS (0,38 milijuna eura, trajanje 36 mjeseci); i (iii) Bolja socijalna uključenost kroz ojačanu mrežu IRIS OCD, LIR civilno društvo (0,47

milijuna eura, implementacija 36 mjeseci). Treba uspostaviti blisku suradnju s ovim inicijativama u procesu pisanja Projektnog zadatka u okviru ove akcije, kako bi se osiguralo da relevantni nalazi, preporuke i podatci budu uključeni tamo gdje je to potrebno u koordinaciji s relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine i radnim skupinama koje će biti organizirane i uključivati OCD-ove.

Projekt EU: Analiza potreba za centre za socijalni rad u Bosni i Hercegovini (IPA 2016) je u realizaciji. Završno izvješće, uključujući preporuke, predstavljeno je u kolovozu 2021. godine, a potom su ga sve ključne institucije odobrile u rujnu 2021. godine na Upravnom odboru projekta.¹ Preporuke, na temelju GAP analize Centara za socijalni rad zasnovane na potrebama² i intervju e i konzultacije s ključnim institucijama, fokusirane na: (i) razvoj ljudskih resursa i organizacijske kapacitete, i (ii) IT infrastrukturu i aspekte lokacije CSR. Izvješće je korišteno prilikom razvoja specifičnih aktivnosti u okviru ove akcije (vidi Indikativne aktivnosti).

UNICEF ima tekuće i planirane aktivnosti vezane za socijalni sektor u okviru ove akcije. Fokus je na: (i) ojačanim uspostavljenim sustavima pružanja socijalnih usluga (institucionalnih i vaninstitucionalnih) za potporu osobama u ranjivim situacijama pogođenim pandemijom (djelomično financirano od strane EU), i (ii) zaštiti djece: osigurati kontinuitet standardizacije i licenciranje usluga zaštite djece; ublažiti rizike od svih oblika nasilja i zlostavljanja djece; i bave se mentalnim zdravljem i psihosocijalnom potporom (MHPSS) i prevencijom stigme.

2.2. Analiza problema

Zapošljavanje

Jedan od ključnih problema bosanskohercegovačkog gospodarstva i jedna od glavnih socioekonomskih posljedica pandemije je sve veća nezaposlenost.³ Prema posljednjim podatcima o registriranoj nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini (kolovoz 2021.), u Bosni i Hercegovini ima 392.551 nezaposlenih osoba.⁴ Broj prijavljenih nezaposlenih manji je za 8,2 % u odnosu na kolovoz 2020.⁵ Preko 50 % onih koji traže posao su žene. Smatra se da je 38,8 % mladih u Bosni i Hercegovini u dobi od 15 do 24 godine bilo nezaposleno u 2018. godini u usporedbi s 15,2 % u EU 28. Prema predviđanjima UN-a, do 2050. godine stanovništvo Bosne i Hercegovine će se smanjiti na 2.685.037. Nisko sudjelovanje žena i mladih na tržištu rada, uključujući dugotrajno nezaposlene i Rome⁶ dodatno je pogoršano pandemijom. Osim toga, žene vlasnice malih poduzeća jedna su od najugroženijih skupina pod pandemijom. Što se tiče rodnog jaza u plaćama, usprkos nedostatku službenih podataka, procjenjuje se da žene u prosjeku zarađuju 78 % do 85 % plate muškarca za istu poziciju, a prisutni su i razni drugi aspekti rodne ravnopravnosti i diskriminacije pri zapošljavanju.⁷ Tretman porodiljnog,

¹ Pripremljena su izvješća o preporukama za Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku i Brčko distrikt Bosne i Hercegovine.

² Procijenjeno je 96 % svih CSR-ova. U Federaciji Bosne i Hercegovine je također procijenjeno dodatnih devet općinskih odjela za socijalni sektor.

³ Stopa nezaposlenosti nije objavljena za 2020. godinu tijekom razdoblja razvoja ERP-a.

⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS), demografska i socijalna statistika – registrirana nezaposlenost, kolovoz 2021.

⁵ Ibid.

⁶ Procjenjuje se da u Bosni i Hercegovini ima 35.000 Roma. Izvor: Popis stanovništva 2013.

⁷ Sredinom 2020. godine Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine Hercegovine pri MLJPI-ju je analizirala rodnu diskriminaciju pri zapošljavanju u Bosni i Hercegovini. Na uzorku od 500 ispitanika iz cijele zemlje, njih 31,8 %

očinskog i obiteljskog odsustva razlikuje se između entiteta i kantona.

Procjenjuje se da je do 30 % aktivne radne snage u Bosni i Hercegovini zaposleno u svojoj ekonomiji, u neformalnom zapošljavanju. Najveća pojava neformalnog zapošljavanja je u sektoru poljoprivrede, među muškarcima i među onima s niskim obrazovanjem i vještinama. Osim toga, najvjerojatnije će biti neformalno zaposleni najstariji i najmlađi radnici, odnosno oni koji se nalaze na marginama tržišta rada, koji su tek ušli na njega ili će ga napustiti. Kratkoročne mjere zadržavanja posla koje su dane u okviru hitnog odgovora vlasti Bosne i Hercegovine na pandemiju COVID-19 nisu obuhvatile ovu skupinu, za koju postoji vjerojatnost da će nakon pandemije dalje pasti u siromaštvo.

U skladu s Programom rada Javnog zavoda za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine (JZZ) za 2021. godinu, aktivne mjere zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2020. godini implementirane su na temelju programa rada Zavoda za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine i kantonalnih službi za zapošljavanje. S obzirom na izazove pandemije, prioritet PES-a Federacije Bosne i Hercegovine bio je osigurati neophodna sredstva kantonalnim službama za zapošljavanje za pokriće financijske i socijalne sigurnosti nezaposlenih gdje su ta sredstva povećana u odnosu na isto razdoblje prošle godine, zbog naglog povećanja broja novčanih naknada. I pored ovakvih ograničavajućih okolnosti, JZZ Federacije Bosne i Hercegovine uspio je nastaviti financirati provedbu programa aktivne politike zapošljavanja čija je implementacija ranije započela, kao i novih programa poticanja zapošljavanja kod poslodavca, samozapošljavanje i obuke. To je učinjeno pomnim praćenjem trendova i donošenjem pravovremenih odluka o implementaciji zbog epidemije. Programe, čija je realizacija počela 2020. godine i ranije, karakterizirala je posebna rodna i socijalna osjetljivost s obzirom na to da su se fokusirali na mlade, žene, dugotrajno nezaposlene osobe i druge teže zapošljive kategorije nezaposlenih, kako bi osnažili svoje konkurentnosti na tržištu rada, bržu integraciju i prevenciju dugotrajne nezaposlenosti. Uprkos poteškoćama izazvanim pandemijom, do kolovoza 2020. godine u okviru programa i mjera započetih u 2020. godini isplaćeno je skoro 10.000.000 eura, kojima je obuhvaćeno 6.500 osoba. Vlada Republike Srpske usvojila je Akcijski plan zapošljavanja za 2021. godinu kojim je predviđeno sprovođenje pet programa zapošljavanja. Za njegovu realizaciju Vlada Republike Srpske osigurala je sredstva u iznosu od 10.000.000 eura za zapošljavanje 4.118 ljudi.

Općenito, JZZ-i u Bosni i Hercegovini imaju veliki broj predmeta, što će se vjerojatno još više povećati nakon pandemije i mora imati koristi od daljnje digitalizacije svojih usluga, posebice imajući u vidu da one mogu podržati učinkovitost i djelotvornost javnih službi za zapošljavanje u suočavanju s potencijalno višim razinama klijenata u budućnosti. Ulaganje u digitalizaciju u JZZ-ima ključno je za učinkovitu obradu beneficija. Nadalje, već implementirana digitalizacija je omogućila nekim javnim službama za zapošljavanje da ponude personaliziranije i učinkovitije usluge. U budućnosti, postoji potreba za razgovorima sa svim ključnim

(skoro jedna trećina ispitanica) je bar jednom u životu bilo postavljeno pitanje o obiteljskim planovima, broju i starosti djece pri zasnivanju radnog odnosa, tj. pitanja na temelju kojih je diskriminacija zabranjena Zakonom o radu Bosne i Hercegovine, Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH, itd. To znači da je kod jedne trećine žena u uzorku postojala namjera da dio potencijalnog poslodavca da ih diskriminira po navedenim osnovama.

sudionicima o potrebnim promjenama u dizajnu i proračunima ALMM-a u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Korpa ALMM-a treba odgovarati promijenjenom sastavu tražitelja posla i njihovim potrebama, kao i podržati brzi oporavak poduzeća. Pored povećanja ALMM proračuna i proračuna za naknade za nezaposlene, proračuni operativnih troškova JSZ-a bi se trebali povećati kako bi se osiguralo da osoblje, alati i kanali budu na snazi da se nose s većim opsegom usluga.

Bez obzira na zacrtane promjene na tržištu rada u Bosni i Hercegovini, potrebno je nastaviti razvoj i implementaciju ALMM-a, s posebnim fokusom na mlade, žene i teško zapošljive kategorije. Poseban fokus treba posvetiti poticanju mladih koji više nisu u sustavu javne brige. Kroz postojeće baze podataka potrebno je unaprijediti razmjenu informacija između Zavoda za zapošljavanje i centara za socijalni rad u pogledu aktivnih tražitelja posla koji su prijavljeni u centrima za socijalni rad kao korisnici socijalnih davanja izravno financiranih iz proračuna.

EU će, kroz strateško i dinamično sprovođenje ove Akcije IPA III 2022., podržati Bosnu i Hercegovinu u očuvanju radnih mjesta i povećanju mogućnosti zapošljavanja nakon pandemije. Kroz ciljanu potporu za povećanje mogućnosti zapošljavanja, dodana vrijednost EU će biti komplementarna s već postojećom i planiranom državnom potporom. To će, praktično, doprinijeti sigurnosti radnih mjesta i rastu, kao i ekonomskom oporavku. Pomoć EU će poboljšati pristup financijama i inkluziju posebice za žene i mlade.

Socijalni sektor

Prema najnovijoj Anketi o potrošnji kućanstava (2015.)¹, koju provodi BHAS, preko 170.000 kućanstava ili preko 500.000 stanovnika u Bosni i Hercegovini je ispod relativne linije siromaštva. Relativna stopa siromaštva stanovništva (na temelju prihoda) u Bosni i Hercegovini iznosila je 16,9 %. Prema podacima UN-a za Bosnu i Hercegovinu, udio pojedinaca u riziku od siromaštva na temelju potrošnje je mnogo veći i iznosi 27 %, odnosno 800.000 građana. To znači da za mnoge građane zapošljavanje ne garantira izlaz iz siromaštva. Mjesečni prag rizika od siromaštva u Bosni i Hercegovini procjenjuje se na 105 eura (nešto više od polovine minimalne neto plaće). Čini se da preliminarni podatci za 2020. godinu ukazuju na to da pandemija COVID-19 i dalje negativno utječe na rizik od siromaštva u Bosni i Hercegovini, dok istovremeno dodatno povećava socijalnu isključenost osoba u ranjivim situacijama, uključujući Rome.² Prema UNICEF-u, djeca su među najugroženijima, 19 % živi ispod relativne linije siromaštva i 26 % ispod apsolutne linije siromaštva.³ Ovo, zajedno s nedovoljnom pokrivenošću socijalnom zaštitom i socijalnim ciljanjem, predstavlja značajan izazov u sektoru.

Općenito, Bosna i Hercegovina troši nešto manje od 19 % BDP-a na socijalnu zaštitu, dok se oko 4 % BDP-a troši na socijalnu pomoć, s daleko najvećim udjelom rashoda za preživjele rata i za invalidnine, i s daleko najmanjim udjelom potrošnje za obiteljske i dječije dodatke u odnosu na druge

¹ Anketa o potrošnji kućanstava – HBS sprovedena je tijekom cijele 2015. godine na reprezentativnom uzorku od oko 10.000 nasumično odabranih kućanstava, od kojih je oko 5.500 u Federaciji Bosne i Hercegovine, 3.250 u Republici Srpskoj i 1.200 u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Zbog pandemije COVID-19, HBS anketa još nije ažurirana. Anketa HBS za 2020. je u izradi i očekuje se da će uskoro biti objavljena.

² MHRH procjenjuje da 4.008 romskih obitelji i 19.295 Roma spada u ugroženu kategoriju.

³ Analiza situacije djece u Bosni i Hercegovini, UNICEF, ožujak 2020.

zemlje u regiji.¹ Siromaštvo, socijalna isključenost i nedovoljna pokrivenost moraju se rješavati kroz bolju provedbu politike i bolju međuinstitucionalnu suradnju, kao i adekvatno ciljanu socijalnu potrošnju, te bolje osmišljene, standardizirane i licencirane usluge na način koji uzima u obzir potrebe žena i muškaraca, dječaka i djevojčica, posebice iz ugroženih kategorija.

U pogledu institucionalnih aspekata socijalne zaštite, CSR² i druge ustanove socijalne zaštite nemaju dovoljan kapacitet za individualni rad s korisnicima i primjenu specijaliziranog i multidisciplinarnog rada, što je posljedica nepostojanja specifičnih profila stručnjaka, materijalnih i finansijskih sredstava i programskih okvira kao i relevantnih metodologija, obuke i mogućnosti izgradnje kapaciteta. Ova ionako izazovna situacija je dodatno otežana povećanim pritiskom vezanim za pandemiju COVID-19.³ Poseban problem u području socijalne zaštite predstavlja nedovoljno razvijen integrirani model socijalne zaštite u lokalnim zajednicama, što umanjuje mogućnosti korištenja svih raspoloživih resursa lokalne zajednice za otkrivanje i rješavanje problema s kojima se suočavaju osobe u ugroženim situacijama. Potrebna je posebna potpora kako bi centri bili u mogućnosti pružiti ciljanu potporu ugroženim obiteljima, uključujući obitelji sa samohranim roditeljima, djecu i žrtve nasilja u obitelji i trgovine ljudima. Potrebno je daljnje jačanje kapaciteta centara za socijalni rad, ne samo u smislu poboljšanja kvalitete kadrova koji rade s djecom s poteškoćama u razvoju, već i u smislu jačanja ljudskih resursa centara u pojedinim lokalnim zajednicama.

U Bosni i Hercegovini i dalje dominiraju institucionalni oblici socijalne zaštite, što negativno utječe na razvoj i socijalnu uključenost korisnika. Vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite (hraniteljstvo, obiteljski modeli alternativnog zbrinjavanja, pomoć u kući, dnevni centri, savjetovašta i druge usluge) nedovoljno su razvijeni, usprkos činjenici da je jačanje vaninstitucionalne socijalne zaštite postignuto u određenoj mjeri kroz realizaciju nekoliko projekata u ovom području,⁴ te da su neki od projekata još u postupku realizacije.⁵ Centri za rani rast i razvoj djece (EDCD), koji djeluju na 32 lokacije⁶ u

Bosni i Hercegovini u sklopu predškolskih ustanova, domova zdravlja ili centara za socijalni rad imaju važnu ulogu u sprječavanju odvajanja djece od obitelji.⁷ U centrima za rani rast i razvoj djece razvijene su brojne socijalne službe usmjerene na jačanje obitelji, uključujući i takozvanu rizičnu kategoriju obitelji, ali je njihov rad još uvijek nedovoljno podržan. Poseban problem u radu ovih centara predstavlja nedovoljan opseg i kvalitetu stručnog usavršavanja kadrova koji provode obiteljske programe s djecom. Na temelju posljednje UNICEF-ove analize za 2020. godinu o stanju prava djece u Bosni i Hercegovini, 1.818 djece bez roditeljskog staranja nalazi se u institucionalnom zbrinjavanju u Bosni i Hercegovini. Ukupno 2.748 korisnika smješteno je u ustanove socijalne zaštite za djecu, omladinu i odrasle osobe s invaliditetom, dok je 5.778 osoba smješteno u ustanove socijalne zaštite za odrasle. Standardizacija i licenciranje su neophodni za adekvatno pružanje usluga, ali i odgovornosti u praćenju i osiguranju kvalitete. Prema Radnoj skupini za prava djeteta (CRWG),⁸ službe za zaštitu djece na lokalnoj razini moraju biti reformirane kako bi bile rasterećene administrativnog opterećenja i u mogućnosti da pruže pravovremene usluge prevencije i potpore, da bi se pomoglo obiteljima u riziku i spriječio raspad obitelji. Sustav novčanih naknada za ugroženu djecu i obitelji trebao bi biti zasnovan na potrebama, univerzalno dostupan, adekvatno budžetiran i pravilno nadgledan.

Tekući proces deinstitucionalizacije, transformacije velikih institucija i razvoja usluga u zajednici za djecu bez roditeljskog staranja i djecu sa smetnjama u razvoju zahtijeva kontinuirano financiranje od strane vlada i donatorske zajednice kako bi bio u potpunosti završen. Potporu mladima koji napuštaju okvire brige treba zakonski urediti i osigurati. U ovom području ne smiju se zaboraviti usluge zaštite i potpore djeci žrtvama nasilja. Neophodno je osigurati pristup neovisnim žalbenim mehanizmima i pružiti odgovarajuće pravne lijekove žrtvama zlostavljanja, kao što su obeštećenje i adekvatna kompenzacija, uključujući rehabilitaciju.

U 2020. godini u suradnji s resornim kantonalnim ministarstvima pripremljen je Zakon o socijalnim uslugama Federacije Bosne i Hercegovine, te je izrađena procjena utjecaja i mapiranje socijalnih usluga za Federaciju Bosne i Hercegovine. Trenutačno su u tijeku aktivnosti na sagledavanju fiskalnih učinaka propisa: mapirani su postojeći standardi pružatelja usluga socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine, mapirana procjena fiskalnog utjecaja novog zakonskog okvira u području socijalne zaštite, generalno je definirana metodologija za formiranje cijena socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine, te planirana potpora sustavu upravljanja podacima SOTAC-a (Social Sector Technical Assistance Credit of the World Bank) kroz nadogradnju SOTAC alata i izgradnju kapaciteta javnih socijalnih radnika. Izrada prednacrta Zakona o socijalnom radu u Federaciji Bosne i Hercegovine planirana je za 2021. godinu. Do sada su pribavljena mišljenja nadležnih kantonalnih ministarstava na prednacrta zakona. Izrađeno je i Izvješće o Strategiji deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine. Potrebna je daljnja izgradnja kapaciteta i obuka kadrova u primjeni Zakona o socijalnim

¹ Nacionalno izvješće o ljudskom razvoju za Bosnu i Hercegovinu 2020., UNDP (Izvor: Svjetska banka).

² Prema podacima BHAS-a u Bosni i Hercegovini postoji 111 CSR-ova (59 u Federaciji Bosne i Hercegovine, 51 u Republici Srpskoj i 1 u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine). U Federaciji Bosne i Hercegovine postoje dodatne 22 službe socijalne zaštite koje imaju ulogu i zadatak CSR-a, što čini ukupno 81 CSR u Federaciji Bosne i Hercegovine. U Republici Srpskoj postoji jedanaest dodatnih službi socijalne i dječije zaštite, što ih čini ukupno 62 u Republici Srpskoj.

³ Anketa UNICEF-a procjenjuje da je 13 % ispitanika iz uzorka reklo da nije u mogućnosti koristiti usluge socijalne zaštite.

⁴ U smislu deinstitucionalizacije, postoji potreba za daljnjim razvojem i definiranjem modela ustanova socijalne zaštite zasnovanih na malim obiteljskim zajednicama. Jedan takav primjer je registriran u Unsko-sanskom kantonu za djecu bez roditeljskog staranja, s fokusom na djecu s teškoćama u razvoju i bez roditeljskog staranja. Reforme bi se trebale fokusirati na povećanje kapaciteta osoblja za potporu ovoj djeci u malim obiteljskim skupinama/domovima. Također bi trebalo podrazumijevati partnerstvo između vladinog i nevladinog sektora.

⁵ IPA 2014 Projekt Transformacija institucija i prevencija odvajanja djece od obitelji

⁶ Ovaj broj ne uključuje EDCC centre koje je Save the Children osnovao na preko 200 lokacija širom Bosne i Hercegovine. Usluge potpore Save the Children za djecu sa smetnjama u razvoju, djecu u riziku i djecu uključenu u život na ulici, također postoje na 7 lokacija. Od navedenih 32 EDCC-a, 20 je u Federaciji Bosne i Hercegovine, 11 u Republici Srpskoj i jedan u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

⁷ U Bosni i Hercegovini postoje dva akreditirana ECDC-a – u Sarajevu i Goraždu, Goraždu, a osnovala su ih SOS Dječja sela Bosne i Hercegovine.

⁸ Neformalna koalicija organizacija za prava djeteta u Bosni i Hercegovini i uključuje Save the Children, Hope and Homes for Children, World Vision International u Bosni i Hercegovini, SOS Dječja sela i lokalnu mrežu nevladinih organizacija Stronger Voice for Children.

službama, kako osoblja u centrima za socijalni rad, tako i osoblja koje radi u inspekcijama na kontroli primjene zakona u području zapošljavanja i socijalne politike. Potrebno je uspostaviti inspeksijsku agenciju za socijalnu i dječju zaštitu Federacije Bosne i Hercegovine, kao i u kantonima u kojima inspekcija još nije uspostavljena (5 kantona).

U Republici Srpskoj, socijalne usluge su regulirane Zakonom o socijalnoj zaštiti Republike Srpske. U Republici Srpskoj u Domu za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja boravi 78 djece.¹ U ustanovama socijalne zaštite za djecu, omladinu i odrasle osobe s invaliditetom u RS-u nalazi se 366 korisnika, a u ustanovama socijalne zaštite za odrasle u Republici Srpskoj smješten je 651 korisnik. U Republici Srpskoj na kraju 2021. godine u sustavu, koji imaju ukupno 1.336 raspoloživih mjesta, bile su smještene 1.034 osobe. Broj djece bez roditeljskog staranja koja su smještena u ustanovama u Federaciji Bosne i Hercegovine je 330, a broj korisnika u ustanovama za djecu i mlade s mentalnim i fizičkim smetnjama je 2.328.² Starije osobe i oni koji se suočavaju s bolestima često često su bez adekvatne zaštite, posebice u vidu pomoći u kući, a centre treba ojačati kako bi identificirali i pružili adekvatnu pomoć.

Socijalna isključenost osoba u ranjivim situacijama mora se rješavati kroz bolju provedbu politike i bolju međuinstitucionalnu suradnju. Uspostavljanje mehanizma za izvještavanje o socijalnoj inkluziji osoba u ranjivim situacijama omogućilo bi mjerenje učinaka politika socijalnog uključivanja iz perspektive participacije i predlaganje akcija i prioriteta za poboljšanje pristupa ljudskim pravima. Važno je da postojeći pokazatelji koji su do sada korišteni budu u skladu s pokazateljima strategije socijalnog uključivanja EU kako bi se na adekvatan način izmjerila socijalna isključenost osoba u ranjivim situacijama. Nadalje, obiteljski zakoni ne uključuju definiciju neudanih žena u skladu s Istanbulskom konvencijom, koja zahtijeva od razvedenih i razdvojenih žena da pokrenu sudski postupak za isplatu alimentacije. Kao što je navedeno u najnovijim Preporukama UN CEDAW komiteta za 6. periodično izvješće Bosne i Hercegovine o implementaciji CEDAW konvencije, mnoge samohrane majke u Bosni i Hercegovini ne primaju alimentaciju od očeva svoje djece, dok nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini navode da do 70 % samohranih majki ne prima alimentaciju od očeva svoje djece. Oko 4.000 interno raseljenih i povratničkih kućanstava živi u dugoročnom siromaštvu. Od toga, otprilike 1.000 (20 %) prima socijalnu zaštitu, dok 3.000 ili više od 60 % nema pristup potrebnoj socijalnoj zaštiti. Ključni problem je nezaposlenost 9.000 članova kućanstava (62 %), oko 3.300 starijih osoba kojima je potrebna socijalna zaštita (22 %) i 850 kućanstava koje vodi samohrani roditelj (18 %).³

Romi: Prema MLJPI-ju, ukupna stopa zaposlenosti Roma je zapanjujuće niskih 11 %, a u Bosni i Hercegovini u 2020. godini ima 3.278 nezaposlenih Roma. Položaj Roma koji aktivno traže posao (prijavljeni kod službi za zapošljavanje) dodatno se pogoršavao tijekom pandemija. Prema MLJPI-ovoj analizi općih pokazatelja o Romima, postoji dodatnih 5.500 odraslih Roma, koji su nezaposleni ili uključeni u neformalne oblike rada. Bez ubrzanja i povećanja broja programa zapošljavanja Roma, socijalna isključenost i siromaštvo s kojima se svakodnevno suočavaju vjerojatno će se još više

povećati. U razdoblju 2009. – 2020. godine, VM je za zapošljavanje Roma izdvojilo 3.500.000 eura, što je rezultiralo 962 korisnika granta za zapošljavanje i samozapošljavanje. Fondovi za zapošljavanje Roma realiziraju se u suradnji sa zavodima za zapošljavanje, koji putem javnih poziva biraju korisnike projekta zapošljavanja i samozapošljavanja. U cilju poboljšanja zapošljivosti Roma, novim akcijskim planom definirane su tri mjere, i to: poticanje zapošljavanja i zapošljivosti Roma, osiguravanje sredstava za realizaciju programa zapošljavanja Roma i poticanje zapošljavanja Roma u javnom sektoru.

U razdoblju 2009. – 2020. godine, za zdravstvenu zaštitu Roma izdvojeno je 1.400.000 eura. Prema podatcima nadležnih institucija i romskih nevladinih organizacija, u zdravstveni sustav je ušlo ukupno 1.085 Roma. Sprovedeni su edukativni i preventivno-zdravstveni programi u cilju podizanja svijesti romskih zajednica o važnosti zdravstvene zaštite, edukacije roditelja o značaju imunizacije i imunizacija romske djece, te o reproduktivnom zdravlju i majčinstvu. Sprovedeni su preventivni programi – skrining na specifične bolesti (rak grlića materice, rak dojke, rak debelog crijeva, rak prostate itd.). U skladu s Akcijskim planom, romski NVO-i svake godine educiraju potreban broj novih romskih medijatora za zdravstvenu zaštitu. U proces je uključeno preko 175 medijatora koji su prethodno prošli opću i posebnu obuku. Obuka novih zdravstvenih medijatora financirana je iz sredstava MLJPI-ja. U cilju poboljšanja pristupa zdravstvenoj zaštiti Roma i njene kvalitete, novim akcijskim planom definirane su dvije mjere: jačanje kapaciteta romskih predstavnika za unaprjeđenje zdravlja Roma i smanjenje faktora zdravstvenog rizika kod romske populacije.

Rod: Borba protiv rodne diskriminacije i diskriminatorskih rodnih stereotipa i nasilja nad djevojčicama i ženama ostaje izazov. GAP za Bosnu i Hercegovinu za razdoblje 2018. – 2022. godine (vidi Odjeljak o integraciji u glavne tokove) pruža dobar strateški okvir za unaprjeđenje glavnih pitanja rodne ravnopravnosti. Diskriminatorski rodni stereotipi prisutni su u obrazovnim materijalima, a decentralizirani sustav onemogućuje ujednačenu uporabu rodno osjetljivih nastavnih materijala. Sveobuhvatna edukacija o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima i uslugama planiranja obitelji u obrazovnom sustavu i nastavnim planovima i programima još uvijek nedostaje. Romkinje, djevojke sa sela, izbjeglice i tražitelji azila, djevojke s invaliditetom, djevojke koje su žrtve dječijih brakova, rodno zasnovanog nasilja i trgovine ljudima nailaze na prepreke u pristupu kvalitetnom obrazovanju na svim razinama. Nasilje nad djevojčicama u obrazovnim ustanovama se ne prijavljuje i ne prati sustavno. Zato obrazovanje o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima koje odgovara uzrastu mora biti uvedeno u školske programe u cijeloj državi ugovornici, a nastavni planovi i programi i obrazovni materijali trebaju biti očišćeni od rodni stereotipa i mora se rješavati pitanje rodno zasnovanog nasilja u školama.

EU će podržati sektor u odgovoru na mnoštvo neposrednih izazova nakon pandemije koji se odnose na socijalnu zaštitu, smanjenje siromaštva i inkluzivnost. Kroz ciljano kombiniranu potporu institucionalnim strukturama u sektoru, kao i izravnu potporu osobama u ranjivim situacijama, koje su najviše pogođene pandemijom, dodana vrijednost EU bit će komplementarna sa već postojećom i planiranom državnom potporom. Pored toga, potpora EU će doprinijeti zatvaranju financijskog jaza za prijeko potrebne programe. Osim toga, osigurat će veću učinkovitost, opseg i brzinu

¹ U Republici Srpskoj postoji samo jedan Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja, "Rada Vranješević", Banja Luka u kojem je, prema posljednjim službenim podatcima, smješteno 78 djece i mladih.

² Izvor: Zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine.

³ Izvor: MLJPI Bosne i Hercegovine

ispоруке, doprinoseći poboljšanju dobrobiti najugroženijih građana Bosne i Hercegovine nakon pandemije.

Opis glavnih sudionika Zapošljavanje

Na državnoj razini, MCA je odgovorna za: (i) definiranje osnovnih principa koordinacije aktivnosti, (ii) usklađivanje planova entitetskih vlasti, (iii) definiranje strategije na međunarodnoj razini u područjima zdravstvene i socijalne zaštite, mirovina, rada i zapošljavanja. MLJPI također ima specifičnu ulogu u vezi s ljudskim pravima i rodnom ravnopravnošću, osobama u ranjivim situacijama, izbjeglicama, Romima i LGBTIQ populacijom. Ministarstva nadležna za zapošljavanje na entitetskoj i kantonalnoj razini, kao i u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine su: Ministarstvo rada i socijalne politike Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske, kantonalna ministarstva i resorni odjel Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nadležan za poslove rada. U skladu s postojećim zakonima i propisima, aktivne politike tržišta rada razvijaju Zavod za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a provode ih javne službe za zapošljavanje. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine također je važan sudionik, iako ne radi s nezaposlenim osobama. Agencija implementira međunarodni ugovor o radu, uključujući integracijske sporazume o socijalnom osiguranju u vezi s ugovorima o radu (u suradnji s MCA) i koordinira aktivnosti s entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Za implementaciju socijalnog poduzetništva uključit će se nadležna ministarstva s liste ključnih institucija, kao i dva fonda: Fond za profesionalnu rehabilitaciju, osposobljavanje i zapošljavanje osoba s invaliditetom Federacije Bosne i Hercegovine i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom Republike Srpske.

Socijalni sektor

U području socijalne zaštite uloga institucija na državnoj razini je koordinacija aktivnosti, usuglašavanje planova entitetskih vlasti i definiranje strategija na međunarodnoj razini (nadležnost MCA). MLJPI ima ulogu koja se odnosi na rodna pitanja (uključujući nasilje u obitelji), Rome i žrtve trgovine ljudima. Institucionalne nadležnosti u području socijalne zaštite na razini entiteta i kantona, uključujući podjedinicu za socijalnu zaštitu Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, imaju: Ministarstvo rada i socijalne politike Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, kantonalna ministarstva za socijalnu zaštitu Federacije Bosne i Hercegovine i nadležni odjel Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Glavnu ulogu u sprovođenju socijalne zaštite imaju CSR-ovi, koji su prvi kontakt s kojima osobe u ugroženim situacijama traže zaštitu i koji primjenjuju zakone i podzakonske akte iz području socijalne zaštite. Centri za socijalni rad imaju zadatak da zadovolje potrebe građana u okviru određenog područja u kojem žive (ako su u kategoriji definiranoj da im je potrebna socijalna potpora). S obzirom na trend trenutačnih reformi, uloge i odgovornosti CSR-ova će se vjerojatno povećati, a njihov kapacitet treba maksimalno povećati. Socijalna zaštita u Bosni i Hercegovini uključuje, između ostalog, i ove kategorije: (i) osobe u ranjivim situacijama (stare i nesposobne osobe, djeca, ugrožene kategorije: bez roditeljskog staranja, s invaliditetom), (ii) osobe s invaliditetom, (iii) zaštita civilnih žrtava rata, (iv) zaštita obitelji s djecom. Što se tiče rodni aktivnosti, glavni akteri su

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine i Gender centri Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, uključujući Brčko distrikt Bosne i Hercegovine. Ukoliko bude potrebno, u realizaciju će se uključiti i druge institucije i organizacije relevantne za realizaciju planiranih aktivnosti.

3. OPIS AKCIJE

3.1. Logika intervencije

Opći cilj (Utjecaj) ove akcije je ubrzanje zapošljavanja, obrazovanja i socijalnih reformi u Bosni i Hercegovini i socioekonomski oporavak nakon krize izazvane pandemijom COVID-19.

Specifični ciljevi (Ishodi) ove akcije su:

1. Povećati mogućnosti zapošljavanja za mlade, žene sa sela i teže zapošljive kategorije (Ishod 1 – Sektor zapošljavanja),

2. Poboljšati društvenu i inkluziju ranjivih ciljnih skupina i unaprijediti rodnu ravnopravnost (Ishod 2 – Socijalni sektor).

Rezultati koji će biti ostvareni ovom akcijom i koji će doprinosti odgovarajućim specifičnim ciljevima (ishodima) su:

Zapošljavanje

1.1 Doprinost Ishodu 1 (ili Specifičnom cilju 1): Olakšana tranzicija mladih iz obrazovnog sustava, seoskih žena i teško zapošljivih kategorija na tržište rada;

Socijalna zaštita

1.2. Doprinost Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Ojačani kapaciteti CSR-ova za pružanje boljih usluga osobama u ranjivim situacijama;

1.3. Doprinost Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Uspostavljen i/ili dodatno ojačan integrirani model socijalne zaštite na lokalnoj razini i vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite;

1.4. Doprinost Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Osnažen sustav kontrole i nadzora socijalne i dječje zaštite i kontrole službi;

1.5. Doprinost Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Poboljšan je pristup uslugama društvene inkluzije i društvene inkluzije Roma;

1.6. Doprinost Ishodu 2 (ili Specifičnom cilju 2): Unaprijeđena ravnopravnost spolova u skladu s ključnim prioritetima GAP-a Bosne i Hercegovine za razdoblje 2018. – 2022. godine, u zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti.

Ako će se povećati Ishod 1 – mogućnosti zapošljavanja mladih, žena iz seoskih područja i teže zapošljivih kategorija, i Ishod 2 – standardizirane i licencirane postojeće usluge socijalne zaštite i poboljšana socijalna inkluzija ranjivih ciljnih skupina, te unaprijeđena rodna ravnopravnost, a istinite su sljedeće pretpostavke: poboljšana zdravstvena situacija u Europi i ostatku svijeta tijekom druge polovine 2021. godine omogućit će postupni oporavak ekonomskih aktivnosti, a usvojene mjere Vlade protiv pandemije COVID-19 imaju potencijal da vrate vitalnost ekonomije i ublaže negativni socio-ekonomski utjecaj pandemije, postići će se sljedeći utjecaj: Ubrzavanje zapošljavanja i socijalnih reformi u Bosni i Hercegovini i društveno-ekonomski oporavak nakon krize izazvane pandemijom COVID-19.

3.2. Indikativne aktivnosti

Zapošljavanje

Akcija se fokusira na poticanje kvalitetnog zapošljavanja i pristupa tržištu rada za ciljane skupine.

Aktivnosti vezane za Rezultat 1.1: Olakšan prelazak mladih iz obrazovnog sustava, žena iz seoskih područja i teško zapošljivih kategorija na tržište rada, ostvarit će se:

- Osmišljavanjem i implementacijom ALMM-a za povećanje zaposlenosti mladih, žena na selu i teško zapošljivih kategorija. Očekuje se da će se ova aktivnost nadovezati na postojeći ALMM za ove ciljne skupine, u skladu s planovima i programima javnih službi za zapošljavanje (PES) (vidjeti 2.2 Analiza problema za detaljan prikaz ovoga), dok će se suprotstaviti mogućnostima u područjima zelene i kružne ekonomije (tj. stručna obuka i pripravništvo/praksa). Za žene i teško zapošljive kategorije, očekuje se da će se ALMM naročito nadovezati na relevantne akcije za COVID-19 Social IPA 2021 AD. Konkretno za mlade, očekuje se da će ALMM nastaviti pratiti postojeće kriterije: mjere za mlade su definirale ovu ciljnu skupinu u dobi od 18 do 35 godina, a mjere koje se fokusiraju na prvo radno iskustvo, poduzetništvo za mlade, itd. fokusirane na NEET – mlade koji nisu zaposleni, nisu u obrazovanju ili obuci, s dodatnim fokusom na 25 – 29-godišnjake, gdje imamo veće stope NEET-a i neusklađenost vještina. Ovo će osigurati učinkovitu vezu s EIP vodećom Inicijativom 10 YGF. Pored toga, ALMM specifičan za mlade treba imati za cilj inkluziju mladih koji se otpuštaju iz sustava javne brige. Ovo bi zahtijevalo bolju suradnju između javnih službi za zapošljavanje i CSR-ova.

Socijalna zaštita

Aktivnosti vezane za Rezultat 1.2: Ojačani kapaciteti CSR-ova za pružanje boljih usluga osobama u ranjivim situacijama, ostvarit će se:

- Daljnjim jačanjem kapaciteta CSR-ova, prije svega kroz implementaciju ključnih preporuka iz Analize potreba centara za socijalni rad u Bosni i Hercegovini. Podržat će se: (i) set preporuka o kratkoročnim prijedlozima za poboljšanje kapaciteta (povećanje certificiranja upravljanja slučajevima i rada s visokorizičnim obiteljima i strukturama u CSR-ovima), programiranje (strateško, operativno i financijsko upravljanje, kao i razvoj i implementacija strateških i operativnih planova za nove usluge), norme i standardi (promocija Europskog okvira za kvalitetu socijalnih usluga i principa implementacije socijalnih prava zasnovanih na principima Vijeća Europe u ovom području) i za pristup uslugama i pravima, kao i neke srednjoročne do dugoročne preporuke za strukturna poboljšanja;

- Implementacija komponente IT-infrastrukture i osiguranje da CSR-ovi imaju adekvatnu IT-potporu za učinkovito upravljanje bazom podataka, evaluaciju učinaka potpore i planiranje i programiranje potpore. Prioritet je stavljen na nabavu osnovne i/ili dodatne informatičke opreme za zaposlene u CSR-ovima, te naprednu obuku za sektorske stručnjake, kao i administrativno osoblje. Pripremljena je i kalkulacija potrebnog IT-paketa po zaposlenom u CSR-u, te definiran sadržaj samog IT-paketa, što je uključeno u procijenjenu cijenu intervencije u okviru ove akcije. Pokrenut će se početne aktivnosti vezane za srednjoročne i dugoročne prijedloge nabave softvera za digitalizaciju svih procesa u CSR-ovima, kao i instalaciju i obuku, na temelju obračuna troškova po CSR-u;¹

- Ovo će omogućiti integrirani pristup rješavanju socijalnih pitanja na razini lokalnih zajednica; i ojačati lokalne kapacitete pružanja usluga i povećati njihovu djelotvornost i učinkovitost kroz razvoj strategija socijalne zaštite i inkluzije i akcijskih planova, nove vrste socijalnih usluga i standarda, pojačano praćenje socijalne i dječje zaštite, prelazak s institucionalne na brigu u zajednici.

¹ Troškovi po CSR-u iznose 30.000 eura, odnosno Federacija Bosne i Hercegovine (64 CSR-a, ukupno 1.920.000 eura), Republika Srpska (51 CSR 1.530.000 eura).

Aktivnosti vezane za Rezultat 1.3: Uspostavljen i/ili dodatno osnažen integrirani model socijalne zaštite na lokalnoj razini i vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite, ostvarit će se:

- Potporom transformaciji institucija i razvoju vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite i usluga standardizacije i licenciranja. Poseban fokus je na specifičnim kategorijama/osobama u ranjivim situacijama (odrasli i djeca sa specifičnim potrebama, uključujući djecu bez roditeljskog staranja, osobe s invaliditetom; manjine i IRO/povratnici; osobe koje su izgubile posao zbog pandemije COVID-19; teško zapošljive kategorije itd.).

Aktivnosti vezane za rezultat 1.4: Osnažit će se sustav kontrole i nadzora socijalne i dječje zaštite i kontrola službi, kroz:

- Unaprjeđenje sustava socijalne i dječje zaštite, između ostalog, kroz standardizaciju, licenciranje, kontrolu i praćenje, te osiguravanje zaštite za najugroženije, osobe s invaliditetom, djecu bez roditeljskog staranja, Rome, IRO/povratnike i poticanje njihove inkluzije. Unaprijedit će se niz usluga socijalne zaštite osoba u ugroženim situacijama. To uključuje, ali nije ograničeno na: zdravstveni sustav, praćenje i nadzor školovanja Roma, djece iz ruralnih sredina, socijalno ugrožene i neprivilegirane obitelji primaju samo jednokratnu pomoć od centara za socijalni rad, djeca sa smetnjama u razvoju imaju čvršći pristup u školu itd. Ova aktivnost će biti usmjerena na ugroženu kategoriju samohranih majki, kroz razvoj Alimentacijskog fonda koji će biti uspostavljen pri nadležnim ministarstvima na državnoj i entitetskoj razini, kako bi se prerastao problem izbjegavanja plaćanja alimentacije. To će uključivati tehničku pomoć za osmišljavanje Alimentacijskog fonda, uključujući uspostavljanje procesa, izradu podzakonskih propisa, obuku relevantnog osoblja, itd. Pored toga, bit će sprovedena potpora za izradu izmjena i dopuna obiteljskih zakona kako bi se uključila definicija samohranih majki u skladu s Istanbulskom konvencijom.

Ove tri indikativne aktivnosti će se implementirati kao jedan Program socijalne pomoći koji će se sastojati od tehničke pomoći, nabave i komponente granta.

Aktivnosti u vezi sa Rezultatom 1.5: Poboľšan pristup uslugama društvene inkluzije i društvena inkluzija Roma.

- Implementirat će se sveobuhvatan program za Rome radi rješavanja unaprijed definiranih ključnih prioriteta iz novousvojenog Akcijskog plana Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma 2021. – 2025.

- Realizirat će se sljedeće indikativne aktivnosti usko povezane s ciljevima AP-a: Horizontalne aktivnosti: jačanje kapaciteta za inkluziju Roma; jačanje koordinacije i učešća nadležnih organa i lokalnih samouprava i unaprjeđenje suradnje s organizacijama civilnog društva i međunarodnim i regionalnim institucijama; Unaprjeđenje aktivnosti zapošljavanja Roma: pružanje potpore zapošljavanju i zapošljivosti Roma; osiguravanje sredstava za realizaciju programa zapošljavanja Roma i poticanje zapošljavanja Roma u javnom sektoru. Aktivnosti unaprjeđenja, dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite za pripadnike romske populacije: jačanje kapaciteta predstavnika Roma za unaprjeđenje zdravlja Roma; smanjenje faktora rizika po zdravlje romske populacije; aktivnosti na poboljšanju uvjeta stanovanja romske populacije; legalizacija svih neformalnih naselja u kojima žive Romi i osiguravanje trajnog, pristojnog, pristupačnog i desegregiranog stanovanja za Rome; poboljšanje uvjeta života u romskim stambenim jedinicama i izgradnja socijalnih stambenih jedinica za Rome (kolektivne/individualne jedinice).

Intervencija u vezi s Romima će se implementirati kao Program pomoći Romima koji se sastoji od tehničke pomoći i komponente granta.

Aktivnost u vezi s Rezultatom 1.6: Unaprijeđena ravnopravnost spolova u skladu s Gender akcijskim planom Bosne i Hercegovine¹ 2018. – 2022., ključnim prioritetima u zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, ostvarit će se sljedećim:

- Cilj unaprijeđenja rodne ravnopravnosti rješavanjem ključnih pitanja u području zapošljavanja, obrazovanja i socijalne zaštite kako je utvrđeno u Gender akcijskom planu Bosne i Hercegovine (2018. – 2022.);

- Bit će sprovedena studija o rodnim stereotipima u obrazovanju, kao i studija rodnih stereotipa u nastavnim planovima i programima i obrazovnim materijalima. Bit će provedena anketa o stavovima nastavnog osoblja prema rodnoj ravnopravnosti i inkluziji. Preporuke će se koristiti za političke odluke relevantnih obrazovnih vlasti kako bi se uklonili identificirani stereotipi i pripremile izmjene i dopune školskih udžbenika;

- Sprovest će se javna kampanja za poticanje diversifikacije obrazovnih izbora za dječake i djevojčice, kao i prema STEAM obrazovanju za djevojčice;

- U području zapošljavanja, bit će provedena studija o rodno zasnovanoj diskriminaciji, uznemiravanju, seksualnom uznemiravanju i mobingu na radnom mjestu koja će također identificirati postojanje i sprovođenje antidiskriminacijskih i antiuznemiravačkih politika;

- Provest će se aktivnosti na izradi Indeksa rodne ravnopravnosti (GEI) za Bosnu i Hercegovinu kako bi se GEI koristio za praćenje utjecaja rodne politike na svim razinama i ocjenjivao napredak ka rodnoj ravnopravnosti u svim područjima.

Rodna intervencija će se provoditi kroz Program pomoći za rodnu ravnopravnost i uključivat će komponentu tehničke pomoći i granta.

3.3. Integriranje

Akcija će imati za cilj da podrži strukturne reforme u sektoru, koje se trebaju fokusirati na sljedeće ekonomske izazove: (i) reforma institucija tržišta rada i poticanje zapošljavanja ciljnih skupina, između ostalog, kroz razvoj i implementaciju ALMM-a, s posebnim fokusom na mlade (uključujući implementaciju YG). Daljnja potpora je namijenjena olakšavanju tranzicije s obrazovanja na zapošljavanje. U sektoru obrazovanja, naglasak će biti na unaprijeđenju reforme osnovnog i visokog obrazovanja i opremanju obrazovnih institucija za kvalitetnije obrazovanje. U socijalnom sektoru fokus će biti na jačanju lokalnih kapaciteta za pružanje usluga, uključujući CSR-ove, unaprijeđenju i diverzifikaciji sustava socijalne i dječje zaštite, te potpori transformaciji institucija i razvoju vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite i usluga, standardizaciji i licenciranju. Predviđene akcije doprinjet će rješavanju ekonomske dimenzije postpandemijskih izazova s kojima se Bosna i Hercegovina suočava.

Očekuje se da će ekonomske posljedice pandemije COVID-19, kao i prošle ekonomske krize, disproportionalno utjecati na osobe u ranjivim situacijama, uključujući osobe s invaliditetom, Rome i IRO/povratnike, starije osobe, osobe u riziku od siromaštva, kao i mlade ljude i žene. Trenutačno postoji niz mjera u sustavu vještina i institucija tržišta rada i nevladinog sektora za potporu mladim ljudima koji ulaze na

tržište rada, ljudima koji žele prekvalifikaciju ili usavršavanje i onima koji se suočavaju s prijetnjom otpuštanja i izazovima isključenosti. Međutim, od vitalnog je značaja nadograđivati i proširiti mjere koje su trenutačno na snazi, osigurati koordiniran i sinkroniziran pristup identificiranim izazovima, dok se istovremeno izvlače pouke iz onoga što je dobro funkcioniralo i iskustva iz prošlih kriza kako bi se zadovoljile neviđene realnosti nakon pandemije. Kontinuirani fokus na podržavanju važnih ciljeva politike kao što su stvaranje radnih mjesta, inkluzivnost, jednake mogućnosti, održivost i građansko sudjelovanje nakon pandemije, s ciljem da se "nitko ne ostavi iza", treba zadržati. Pored toga, učinci pandemije imaju naročito negativan učinak na žene i djevojčice, a naponi u oporavku nakon pandemije trebali bi imati za cilj integraciju perspektive rodne ravnopravnosti u sve mjere koje se poduzimaju za poticanje zapošljavanja, socijalne zaštite i politike inkluzije i zdravstvene zaštite.

Radeći na jačanju lokalnih kapaciteta za pružanje usluga (općinske službe, centri za socijalni rad i NVO sektor) i povećavajući njihovu djelotvornost i učinkovitost kroz bolje osmišljavanje i planiranje ekonomskih i društvenih strategija i akcijskih planova, ova će akcija doprinijeti rješavanju socijalne dimenzije gore navedenih problema u Bosni i Hercegovini. Nadalje, posrednim povećanjem mogućnosti za zapošljavanje, te poboljšanjem pristupa javnim uslugama, s fokusom na najugroženije kategorije stanovništva na ciljnim lokalitetima, Akcija će unaprijediti društvenu inkluziju i poboljšati društveni status u zajednici isključenih skupina, posebice Roma, osoba s invaliditetom, IRO/povratnika, itd.

Zaštita okoliša, klimatske promene i biodiverzitet

Za ovu akciju nije predviđen i/ili potreban ekološki skrining. Bez obzira na to, treba priznati da su izazovi za poticanje održive i zelene ekonomije u Bosni i Hercegovini značajni. Ova akcija će imati za cilj doprinijeti, gdje god je to moguće, procesu zelene i digitalne tranzicije u Bosni i Hercegovini. Konkretnije, zeleni i kružni aspekti i prioriteti i ambicije, kako je navedeno u Zelenom planu EU, ugrađeni su u intervenciju zapošljavanja. ALMM će imati za cilj da uključi, na primjer, obrazovanje i obuku mladih i nezaposlenih ljudi iz novih inovativnih industrija, kao što su prerada plastike, reciklaža itd.

Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica

Prema OECD rodnim DAC kodovima identificiranim u odjeljku 1.1, ova akcija je označena kao G1. To implicira da je rodna ravnopravnost značajan cilj ove akcije. Ova akcija će doprinijeti rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena i djevojčica i strateškom okviru EU u ovom području.² To će promovirati njihova ekonomska, radna i socijalna prava i olakšati proces analize i primjene rodnih i čvrstih politika zasnovanih na dokazima. Krize kao što je pandemija COVID-19 pogađaju žene i muškarce, djevojčice i dječake, u svoj njihovoj različitosti, na različite načine. Napori u oporavku nakon pandemije trebali bi imati za cilj integrirati perspektivu rodne ravnopravnosti u sve mjere koje se poduzimaju za poticanje boljeg zapošljavanja, socijalne zaštite, inkluzivnosti i zdravstvene zaštite žena i djevojčica, što dovodi do njihovog osnaživanja. Dokazi pokazuju da su žene nesrazmjerno više izložene zdravstvenim i socioekonomskim rizicima i da se

¹ https://arsBosniaandHerzegovina.gov.ba/wp-content/uploads/2019/02/GAP-BosniaandHerzegovina-2018-2022_ENG.pdf

² Strategija rodne ravnopravnosti 2020. – 2025. Europske komisije postavlja viziju, ciljeve politike i akcije za postizanje konkretnog napretka u pogledu rodne ravnopravnosti u Europi i posvećenosti pravima žena i djevojčica i upućivanje na ciljeve održivog razvoja, posebice na SDG 5. kao ključni okvir za Strategiju rodne ravnopravnosti. Između ostalog, fokusira se na zatvaranje rodnih jazova na tržištu rada i postizanje jednakog učešća u različitim sektorima gospodarstva.

suočavaju s porastom seksualnog i rodno zasnovanog nasilja zbog politike zatvaranja i osnovnih usluga ekosustava. Akcija će osigurati da planirane intervencije uključuju adekvatan odgovor na utjecaj krize COVID-19 na žene i djevojčice, ali i muškarce i dječake u svoj njihovoj različitosti u različitim sektorima. Žene u Bosni i Hercegovini suočavaju se s višestrukim preprekama na tržištu rada, kao što su duže vrijeme čekanja na prvi posao, dugi jaz u stažu zbog porodičnog odsustva ili brige o starijim ili bolesnim članovima obitelji, nemogućnost ponovnog ulaska na tržište rada zbog starosti itd. Posebno ranjive kategorije su interno raseljene žene, žene sa sela i Romkinje.

Akcija će doprinijeti implementaciji Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine za razdoblje 2018. – 2022., kao okvirnog strateškog dokumenta za uključivanje standarda rodne ravnopravnosti u sva područja društvenog života. Uzimajući u obzir rodnu perspektivu tijekom svih aktivnosti i baveći se specifičnim strateškim ciljevima i prioritetima u području zapošljavanja, obrazovanja i socijalne zaštite, ova akcija je u potpunosti usklađena s gore navedenim strateškim dokumentom.

Ova akcija će dodatno doprinijeti poboljšanju mogućnosti zapošljavanja ovih skupina i njegovanju rodne ravnopravnosti u Bosni i Hercegovini, kao i implementaciji završnih napomena Komiteta za eliminaciju diskriminacije žena (CEDAW).¹

Ljudska prava

Akcija će imati za cilj olakšati ulaganje u ljudska prava na horizontalan način kako bi se stvorila otpornija i inkluzivnija društva (pristup zasnovan na pravima). Ova akcija će osigurati nepostojanje diskriminacije ranjivih kategorija. Osim toga, osigurat će da se prava žena potiču kroz namjensko korištenje nekih od dostupnih resursa. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je u listopadu 2019. godine usvojilo Informaciju i Vodič za poduzimanje učinkovitih mjera za sprječavanje uznemiravanja na temelju spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu u institucijama Bosne i Hercegovine. Osim toga, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je zatražilo od nadležnih institucija da donesu Odluku o politici nulte tolerancije na seksualno uznemiravanje i uznemiravanje na temelju spola, kao i da angažiraju savjetnike koji bi se trebali baviti ovim pitanjima. Ukupno 46 institucija na državnoj razini (70 %) je ispunilo ovaj zahtjev. Očekuje se da će preostale institucije to ispuniti do sredine 2021. godine.

Invalidnost

Prema OECD-ovim DAC kodovima za osobe s invaliditetom identificiranim u Odjeljku 1.1, ova akcija je označena kao D1. Time se implicira da je invalidnost značajan cilj ove akcije. To će se postići kroz promociju prava i statusa osoba s invaliditetom, imajući u vidu da su CSR-ovi i službe socijalne zaštite prve razine kojima se osoba s invaliditetom, kao pripadnik posebne ugrožene kategorije, obraća za pomoć i potporu. Ove institucije imaju značajne zadatke i odgovornosti za djelovanje, često bez odgovarajućih i jedinstvenih standarda, obuka i definirane suradnje s drugim nadležnim sektorima. Izgradnja institucionalnih kapaciteta je stoga neophodna za bolje odgovaranje na specifične potrebe osoba s invaliditetom, a ova akcija će to imati za cilj. Općenito, unaprijeđenjem sustava socijalne i dječje zaštite, kroz sve aktivnosti vezane za socijalnu komponentu, unaprijedit će se niz usluga socijalne zaštite ranjivih skupina, uključujući osobe s invaliditetom.

3.4. Rizici i naučene lekcije

Kategorija	Rizici	Vjerojatnost (Visoka/srednja/mala)	Utjecaj (Visok/srednji/mali)	Mjere ublažavanja
Eksterno okruženje	Nemogućnost realizacije nekih aktivnosti zbog pogoršanja situacije uzrokovane ponovnom pojavom pandemije COVID-19	S	S	Ukoliko pandemija COVID-19 dodatno ugrozi društvo i poslovnu zajednicu u Bosni i Hercegovini, kao i vladin i nevladin sektor, razmotrit će se alternativna već osmišljenim aktivnostima za nastavak odgovarajućih intervencija u okviru ove akcije. Što se tiče pružanja tehničke pomoći, uključujući obuku, ako se smatra potrebnim, bit će osigurana isporuka putem interneta
Ljudi i organizacija	Ograničen broj zaposlenih u korisničkim vladinim ustanovama i veliki opseg posla, evidentan tijekom 2020. godine zbog dodatnih aktivnosti uzrokovanih pandemijom	S	S	Osigurati da se u svim institucijama i korisnicama i koordinirajućim institucijama identicira namjenski odjel (uključujući osoblje) tijekom procesa izrade projektnog zadatka i da budu upoznati sa svojim ulogama u implementaciji
Ljudi i organizacija	Nedostatak apsorpcijskih kapaciteta ključnih korisnika u tri sektora	M	M	Projektne aktivnosti će biti pažljivo planirane i tempirane. Nadalje, kako bi korisnici bili sposobni da apsorbiraju pomoć, akcija predviđa obuke za izgradnju kapaciteta. Kriteriji za odabir nevladinih korisnika također će uzeti u obzir njihove kapacitete za provedbu mjera potpore
Eksterno okruženje	Nepovoljni makroekonomski trendovi i incidenti na bosanskohercegovačkoj i globalnoj razini negativno utječu na privatni sektor u Bosni i Hercegovini, kao i na predviđene korisnike bespovratnih sredstava i onemogućavaju potpuno postizanje pokazatelja aktivnosti	S	S	Svi interni sustavi praćenja i evaluacije provedenih akcija će pomno pratiti sva relevantna ekonomska i politička događanja koja utječu na rezultate mjerene kroz pokazatelje. Svaki kritični trend će biti prijavljen javnom naručitelju na razmatranje i bit će odlučene mjere ublažavanja

Naučene lekcije

U području zapošljavanja, projekt (EU) LEP Faza 1 razvio je i implementirao 19 lokalnih inicijativa za zapošljavanje u razdoblju 2016. – 2019. godine. Ukupno je obučeno i usavršavano 1.600 osoba, a posao je našlo 512 osoba. Ishodi, rezultati i nalazi kao što su važnost razvoja partnerstava i programa na lokalnoj razini, u skladu sa specifičnim potrebama na terenu, potreba za daljnjom izgradnjom i jačanjem kapaciteta biroa za zapošljavanje, razmatrani su tijekom procesa dizajniranja za ovu akciju.

¹ https://arsBosniaandHerzegovina.gov.ba/wp-content/uploads/2020/06/CEDAW-C-BOSNIAANDHERZEGOVINA-Concluding-Observations-6_AsAdopted.pdf

Nalazi iz predstojećih studija i procjena, kao što je Brza procjena utjecaja na zapošljavanje i odgovor politike ILO-a; analitika za Strategiju zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine 2021. – 2027., te brza STED analiza u IT-sektoru koja se fokusira na potrebe za vještinama, nedostatke u kapacitetima kompanije i akcije za smanjenje neusklađenosti vještina, nisu bili spremni kao konačni dokumenti na vrijeme za izradu ove akcije, ali se trebaju koristiti za definiranje specifičnih aktivnosti u okviru intervencija zapošljavanja. Projekt EK-a: Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada unaprijeđenjem metodologije istraživanja tržišta rada trebao bi biti završen u listopadu 2022. godine. Bilo bi od izuzetnog značaja osigurati da su ključni rezultati ovog projekta, koji su trenutno definirani kao oni koji se odnose na istraživanje tržišta rada (zasnovano na anketiranju poslodavaca), uključujući izvješća specifična za obrazovanje, sport za redizajn ALMM-a na temelju evaluacije, obuku i izgradnju kapaciteta javnih zavoda za zapošljavanje koji će se izvršiti, potporu Bosni i Hercegovini u pridruživanju EURES-u,¹ kao i potporu državnoj strategiji zapošljavanja u potpunosti integrirani u aktivnosti planirane u okviru aktivnosti zapošljavanja iz ove akcije.

Tekući projekt Svjetske banke koji podržava PES trebao je biti završen u listopadu 2021. godine. Međutim, u svjetlu realnosti pandemije COVID-19, vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske pokrenule su proces podnošenja zahtjeva za dvogodišnje produženje projekta (do listopada 2023. godine)². Pratiće se originalni okvir rezultata, a dodana je nova kategorija koja će imati koristi od ALMM-a: nezaposleni zbog pandemije COVID-19. Okvir rezultata Svjetske banke je u skladu s predviđenim aktivnostima planiranim u okviru IPA III 2021 pomoći sektoru zapošljavanja, kao i ovom akcijom. Konkretnije, ALMM-i su usklađeni, a aktivnosti Svjetske banke koje se odnose na softverska rješenja fokusiraju se isključivo na kreiranje aplikacije/portala za posao kako bi se olakšalo traženje posla. Kao takva, ova aktivnost je specifična jednokratna aktivnost koja će biti završena u okviru projekta Svjetske banke.

Socijalni sektor je proteklih godina dobio značajnu pomoć EU i drugih donatora (bilateralnu i multilateralnu), posebice usmjerenu na izgradnju mehanizama društvene inkluzije i socijalne zaštite. U području socijalne zaštite realizirana su dva projekta financirana iz IPA-e: Projekt IPA 2011: Potpora pružateljima socijalnih usluga i IPA 2014 projekt Transformacija ustanova za brigu o djeci i prevencija razdvajanja obitelji. Realizacija projekata doprinijela je jačanju vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite, a samim tim i procesu deinstitutionalizacije socijalne zaštite za različite kategorije korisnika. S obzirom na to da je proces deinstitutionalizacije vrlo složen i da zahtijeva postupne promjene u sustavu socijalne zaštite, navedeni projekti su označili početak procesa i vrlo je važno nastaviti aktivnosti koje bi u konačnici dovele do ograničavanja institucionalne zaštite na razinu koja je neophodna. Projekti su dali konkretne preporuke koje treba uzeti u obzir prilikom daljnjeg razvijanja indikativnih aktivnosti iz ove akcije.

¹ Europska mreža suradnje službi za zapošljavanje, kreirana tako da olakša slobodno kretanje radnika. Mreža je uvijek predano radila kako bi osigurala da europski građani mogu imati koristi od istih mogućnosti, usprkos jezičkim barijerama, kulturnim razlikama, birokratskim izazovima, različitim zakonima o zapošljavanju i nedostatku priznavanja obrazovnih certifikata u cijeloj Europi.

² Očekuje se da će ugovor o kreditu za novi projekt između Bosne i Hercegovine i Svjetske banke biti zaključen do kraja 2021.

3.5. Indikativna matrica logičkog okvira						
Rezultati	Lanac rezultata: Glavni očekivani rezultati	Pokazatelji najmanje jedan pokazatelj po očekivanom rezultatu	Polazne osnove 2020./2021. (osim ako nije drugačije naznačeno)	Cilj 2027. (osim ako nije drugačije naznačeno)	Izvori podataka	Pretpostavke
Utjecaj	Ubrzati zapošljavanje, obrazovanje i socijalne reforme u Bosni i Hercegovini i društveno-ekonomski oporavak nakon krize izazvane pandemijom Covid-19	1. Kompozitni pokazatelj spremnosti zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatinja za temeljna područja ekonomskih kriterija (funkcionalna tržišna ekonomija i konkurentnost) 2. Globalni indeks konkurentnosti (score) 3. BDP po glavi stanovnika u standardima kupovne moći (PPS) izražen u odnosu na prosjek Europske unije	TBA 1 2 3	TBA 1 2 3	Europska komisija Eurostat	Nije primjenjivo
Ishod 1 Zapošljavanje	1. Povećane su mogućnosti zapošljavanja mladih žena na selu i teže zapošljivih kategorija	1.1 Broj implementiranih programa (razvrstano po vrsti i uzimajući u obzir mogućnosti u području zelene i kružne ekonomije) 1.2 Broj nezaposlenih mladih, seoskih žena i teže zapošljivih kategorija koji su koristili pomoć (razvrstano po svakoj kategoriji)	1.1 – 0 1.2 – 0	1.1 – 7 1.2 – 1000	Administrativni podaci BHAS (podatci o mladima) Podatci javnih službi za zapošljavanje Projektno izvješće o sprovedenim analizama	Poboljšanje zdravstvene situacije u Europi i ostatku svijeta tijekom druge polovine 2021. godine omogućit će postupni oporavak ekonomske aktivnosti Usvojene vladine mjere za COVID-19 imaju potencijal da povrate vitalnost gospodarstva i ublaže negativan socioekonomski utjecaj pandemije
Ishod 2 Socijalna zaštita	2. Poboljšana socijalna inkluzija ranjivih ciljnih skupina, a unaprijeđena rodna ravnopravnost	2.1 Poboljšani broj standardiziranih i licenciranih socijalnih usluga u zajednici, kao što su prevencija, obiteljski modeli brige, potpora mladima koji napuštaju okvire državne brige, Romima, manjinama 2.2 Broj podržanih socijalnih mjera Akcijskog plana za Rome 2021. – 2025. 2.3 Broj političkih inicijativa u smjeru eliminacije rodne diskriminacije/pristrasnosti na poslu, rodnih stereotipa u udžbenicima i obrazovnim materijalima i ka izmjenama i dopunama obiteljskih zakona	2.1 – 0 2.2 – 0 2.3 – 0	2.1 – 25 2.2 – 5 2.3 – 5	Dostupna izvješća o kvaliteti socijalnih standarda (Izvjestća inspekcije), izdane dozvole Projektne izvješća Izvjestće o implementaciji Akcijskog plana za Rome Izvjestće o provedbi Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine	Nadležne vlasti u Bosni i Hercegovini su se obvezale na unaprijeđenje socijalne uključenosti ranjivih skupina i promoviranje rodne ravnopravnosti Lokalne vlasti i nevladine organizacije angažirane na implementaciji programa socijalne inkluzije i socijalne zaštite
Rezultat 1 vezan za Ishod 1 (Zapošljavanje)	1.1 Olakšana tranzicija mladih iz sustava obrazovanja, žena sa sela i kategorija teško zapošljivih na tržište rada	1.1.1 Broj mladih ljudi s vještinama koje zahtijeva tržište rada, rodno izbalansirani i inkluzivni za kategorije teže zapošljivih (uključujući osobe s invaliditetom) 1.1.2 Broj dalje razvijenih i uvedenih aktivnih mjera rada za određene skupine: mladi, žene iz ruralnih sredina, teško zapošljive kategorije (između ostalog, suprotstavljanje mogućnostima u području zelene i kružne ekonomije) 1.1.3 Broj zaposlenih maturanata i mladih zaposlenih na poslovima koji odgovaraju njihovoj kvalifikaciji	1.1.1 – 0 1.1.2 – 0 1.1.3 – 0	1.1.1 – 1500 1.1.2 – 20 1.1.3 – 200	Administrativni podaci i izvješća Zavoda za zapošljavanje Izvjestća inspekcije rada Nadležna ministarstva	ALMM dovoljno zanimljiv i koristan da privuče kandidate

<p>Rezultat 1 Vežan za Ishod 2 (Socijalna zaštita)</p>	<p>1.2. Ojačani kapaciteti centara za socijalni rad (CSR) za pružanje boljih usluga ranjivim skupinama</p>	<p>1.2.1 Broj izrađenih strateških dokumenata/akcijskih planova koji se odnose na nove vrste socijalnih usluga u lokalnim zajednicama/općinske službe socijalne zaštite/CSR-ovi 1.2.2 Broj novih standarda socijalne zaštite zasnovanih na stvarnim potrebama razvijenih i implementiranih u lokalnim zajednicama/općinskim službama socijalne zaštite/CSR-ovima 1.2.3 Broj stručnog kadra u sustavu socijalne i dječje zaštite obučenog za suvremeno pružanje usluga socijalne zaštite 1.2.4 Broj CSR-ova i drugih ustanova socijalne zaštite s poboljšanom infrastrukturom i opremom</p>	<p>1.2.1 – 0 1.2.2 – 0 1.2.3 – 0 1.2.4 – 0</p>	<p>1.2.1 – 5 1.2.2 – 5 1.2.3 – 300 1.2.4 – 51</p>	<p>Izvješća nadležnih institucija (ministarstva i CSR-ova); službeni statistički podatci, Baza podataka sustava socijalne i dječje zaštite; Projektna izvješća</p>	<p>Uspostavljeni kompetentni ljudski resursi</p>
<p>Rezultat 2 vežan za Ishod 2 (Socijalna zaštita)</p>	<p>1.3 Uspostavljen i/ili dodatno ojačani integrirani modeli socijalne zaštite na lokalnoj razini i vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite</p>	<p>1.3.1 Broj razvijenih i implementiranih lokalnih integriranih modela/akcijskih planova socijalne zaštite 1.3.2 Razina implementacije razvijenih lokalnih integriranih modela akcijskih planova socijalne zaštite 1.3.3 Broj stručnog osoblja u sustavu socijalne i dječje zaštite čiji su kapaciteti ojačani u pogledu vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite 1.3.4 Broj uspostavljenih alternativnih usluga/objekata socijalne zaštite s poboljšanom infrastrukturom i opremom 1.10.5 Broj korisnika u vaninstitucionalnim oblicima zbrinjavanja (hramiteljstvo i obiteljski model zbrinjavanja) 1.10.6 Broj mladih koji napuštaju javnu brigu uz potporu službi/ustanova/aktivnosti socijalne zaštite 1.10.7 Broj osnovanih fondova za alimentacije</p>	<p>1.3.1 – 0 1.3.2 – 0 1.3.3 – 0 1.3.4 – 0 1.3.5 – 0 1.3.6 – 0 1.3.7 – 0</p>	<p>1.3.1 – 40 1.3.2 – 70 % 1.3.3 – 150 1.3.4 – 50 1.3.5 – 300 1.3.6 – 200 1.3.7 – 4</p>	<p>Izvješća/podatci baze podataka SOTAC; Projektna izvješća; Godišnja izvješća centara za socijalni rad; Izvješća o stanju prava djeteta u Bosni i Hercegovini</p>	<p>Dobra suradnja i koordinacija među ključnim zainteresiranim stranama</p>
<p>Rezultat 3 vežan za Ishod 2 (Socijalna zaštita)</p>	<p>1.4 Ojačani sustav inspekcije i nadzora socijalne i dječje zaštite i kontrola službi</p>	<p>1.4.1 Broj novih inspektora u području socijalne i dječje zaštite 1.4.2 Broj obuka za inspektore</p>	<p>1.4.1 – 0 1.4.2 – 0</p>	<p>1.4.1 – 20 1.4.2 – 10</p>		<p>Uspostavljeni kompetentni ljudski resursi</p>
<p>Rezultat 4 vežan za Ishod 2 (Socijalna zaštita)</p>	<p>1.5 Pobołjšan pristup uslugama društvene inkluzije i socijalno uključivanje Roma</p>	<p>1.5.1 Stopa pokrivenosti univerzalnim zdravstvenim osiguranjem među Romima 1.5.2 Stopa diskriminacije Roma (smanjenje %) 1.5.3 Stopa legaliziranih neformalnih naselja u kojima žive Romi (pad %) 1.5.4 Broj aktivnosti na podizanju svijesti romskih zajednica o štetnosti dječjih/prisilnih brakova na obrazovanje, zdravlje i razvoj djevojčica</p>	<p>1.5.1 – 30 % 1.5.2 – 0 1.5.3 – 0 1.5.4 – 0</p>	<p>1.5.1 – 95 % 1.5.2 – 9 % 1.5.3 – 30 % 1.5.4 – 2</p>	<p>Unaprjeđenje kvalitete sustava praćenja i nadzora Stopa legaliziranih neformalnih naselja u kojima žive Romi (pad %) Izvješće o implementaciji Akcijskog plana za Rome</p>	

Rezultat 5 vezan za Ishod 2 (Socijalna zaštita)	1.6 Unaprijeđena ravnopravnost spolova u skladu s ključnim prioritetima Bosne i Hercegovine 2018. – 2022. zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti	1.6.1 Broj političkih inicijativa usmjerenih na jačanje praćenja i izvještavanja o rodno zasnovanoj diskriminaciji, uznemiravanju, seksualnom uznemiravanju i mobingu na poslu	1.6.1 – 0 1.6.2 – 0 1.6.3 – 0 1.6.4 – 0 1.6.5 – 1	1.6.1 – 3 1.6.2 – 75 % 1.6.3 – 4 1.6.4 – 75 % 1.6.5 – 4	Izvjешća o provedbi politike protiv diskriminacije i uznemiravanja Izvjешća relevantnih obrazovnih vlasti Projektna izvješća
		1.6.2 Preporuke za reviziju udžbenika i obrazovnih materijala i izmjene i dopune kako bi se uklonili rodno stereotipni sadržaji uključeni u političke inicijative relevantnih GAP-avlasti	1.6.3 Sprovedene javne kampanje za upoticanje daljnje diverzifikacije obrazovnih izbora za djevojčice i idjećake	1.6.4 Izmjene i dopune obiteljskih zakona kako bi se uključila definicija samohranih majki u skladu s Istanbulskom konvencijom	

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Sporazum o financiranju

Za provedbu ove akcije predviđeno je zaključivanje sporazuma o financiranju s Bosnom i Hercegovinom.

4.2. Indikativno razdoblje provedbe

Indikativno razdoblje provedbe ove akcije, tijekom kojeg će se provoditi aktivnosti opisane u odjeljku 3.1 i realizirati odgovarajući ugovori i sporazumi, je 72 mjeseca od datuma stupanja na snagu Sporazuma o financiranju.

Produljenja razdoblja provedbe mogu se dogovoriti sa službenikom Komisije odgovornim za odobravanje izmjenom ove odluke o financiranju i relevantnih ugovora i sporazuma.

4.3. Metode provedbe primjenjive na projektni modalitet

Komisija će osigurati poštivanje odgovarajućih pravila i postupaka EU za financiranje trećih strana, uključujući postupke revizije, prema potrebi, i usklađenost akcije s restriktivnim mjerama EU¹.

4.3.1. Izravno upravljanje (Grantovi)

(a) Svrha granta/grantova

Ukoliko pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, dio akcije "Ishod 1 – Zapošljavanje – Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih područja i teže zapošljivih kategorija" može se sprovesti u izravnom upravljanju kroz poziv za dostavljanje predloga projekata za grant u iznosu od EUR 3,8 milijuna;

Ishod 2 akcije će se implementirati putem poziva za dostavljanje predloga projekata za grant (indikativni iznos od 6 milijuna eura za Rezultat 1 i 2, 4 milijuna eura za Rezultat 3, 6 milijuna eura za REZULTAT 4 i 2 milijuna eura za Rezultat 5), s osnovnim ciljem daljnje izgradnje kapaciteta centara za socijalni rad (CSR), potpore uspostavljanju i jačanju integriranog modela socijalne zaštite na lokalnoj razini, kao i vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite. Akcija će također nastaviti podržavati napore za unaprjeđenje društvene inkluzije osoba u ranjivim situacijama, s fokusom na Rome, samohrane majke, osobe s invaliditetom (OSI) i interno raseljene osobe (IRO) i povratnike, kroz koherentan pristup, a istovremeno se

bavi implementacijom Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine.

(b) Vrsta ciljanih aplikanata

Prihvatljivi aplikanti će biti međunarodne organizacije ili nevladine organizacije ili neprofitne organizacije koje su imale iskustvo u radu na razini lokalne zajednice i koje su upravljale ugovorima o grantu slične veličine kao i jedan predmet rezultata ove akcije spomenut pod točkom (a).

(c) Opravdanost izravnog granta

Nije primjenjivo.

(d) Izuzetak od neretroaktivnosti troškova

Nije primjenjivo.

4.3.2. Izravno upravljanje (Nagrada(e))

Nije primjenjivo.

4.3.3. Izravno upravljanje (Nabave)

Ukoliko pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, dio akcije "Ishod 1 – Zapošljavanje – Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih područja i teže zapošljivih kategorija" može se sprovesti u izravnom upravljanju kroz ugovor o pružanju tehničke pomoći u iznosu od EUR 1,2 milijuna.

4.3.4. Neizravno upravljanje s organizacijom države članice i/ili međunarodnom organizacijom

Predviđeno je da se sljedeći Ishodi implementiraju kroz neizravno upravljanje s međunarodnom organizacijom ili organizacijom države članice:

Ishod 1 – Zapošljavanje – Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih sredina i teže zapošljivih kategorija

- Rezultat 1 – Omogućavanje tranzicije mladih iz obrazovnih sustava, žena sa sela i teško zapošljivih kategorija na tržište rada (5 milijuna eura – tehnička pomoć i grantovi koji će biti distribuirani)

Ishod 2 – Socijalna zaštita: postojeće usluge socijalne zaštite su standardizirane i licencirane i društvena inkluzija ranjivih ciljnih skupina je poboljšana, a rodna ravnopravnost unaprijeđena

- Rezultat 1 – Jačanje kapaciteta CSR-ova za pružanje boljih usluga ranjivim skupinama;

- Rezultat 2 – Uspostavljen i/ili dodatno ojačan integrirani model socijalne zaštite na lokalnoj razini i vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite;

¹ www.sanctionsmap.eu Napominjemo da je mapa sankcija IT-alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web-stranici prevladava verzija iz SL.

- Rezultat 3 – Inspekcija i nadzor socijalne i dječje zaštite, sustav i kontrola usluga ojačani i standardizirani (tehnička pomoć i grantovi 10 milijuna) – Program socijalne pomoći;

- Rezultat 4 – Poboľššan pristup uslugama društvene inkluzije i društvene inkluzije Roma: Program pomoći Romima – tehnička pomoć i grant – 6 milijuna eura;

- Rezultat 5 – Unaprijeđenje rodne ravnopravnosti u skladu s ključnim prioritetima GPA 2018. – 2022. u zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj i socijalnoj politici – Program rodne pomoći – tehnička pomoć i grant – 2 milijuna eura.

Službe Komisije će koristiti sljedeće kriterije: a) financijski i operativni kapacitet podnositelja zahtjeva; i b) tehnički kapacitet, kao što je iskustvo u pripremi i implementaciji zajedničke izgradnje kapaciteta i sličnih projekata; c) veliko iskustvo u vođenju velikih i složenih programa ili projekata vezanih za rezultate, d) veliko iskustvo u implementaciji sličnih projekata, e) stručnost u području pregovora s EU i dokumentirani kapacitet za mobilizaciju relevantnih mreža u državama članicama EU, Bosni i Hercegovini i regiji, itd., f) kriteriji koji se odnose na kvalitetu koncepta, uključujući relevantnost; konzistentnost s ciljevima, rezultatima i aktivnostima Akcije, g) očekivani utjecaj; h) održivost i isplativost.

Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije se može provesti u neizravnom upravljanju s drugim alternativnim subjektom kojeg će službe Komisije odabrati po istim kriterijima odabira. U slučaju da bi bilo potrebno zamijeniti predviđeni subjekt, službe Komisije mogu odabrati drugi zamjenski subjekt koristeći iste kriterije odabira navedene gore. Ako se subjekt zamjenjuje, odluka o njegovoj zamjeni mora biti obrazložena. Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se implementirati u izravnom upravljanju u skladu s modalitetima implementacije navedenim u odjeljcima 4.3.1 i 4.3.3.

4.3.5. Neizravno upravljanje s IPA III korisnikom

Nije primjenjivo.

4.3.6. Doprinos <naziv relevantne regionalne investicijske platforme >

Nije primjenjivo.

4.3.7. EFSD+ operacije pokrivena proračunskim garancijama

Nije primjenjivo.

4.3.8. Promjene iz neizravnog u izravni način upravljanja (i obrnuto) zbog izuzetnih okolnosti (jedna alternativna druga opcija)

Implementacija u okviru izravnog upravljanja (ugovori o uslugama za tehničku pomoć i grantove) može se koristiti kao alternativni modalitet za dio ove akcije koji se planira implementirati u neizravnom upravljanju, u slučaju da se ovaj preferirani modalitet ne može implementirati zbog okolnosti izvan Kontrola Komisije. Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove radnje može se implementirati u izravnom upravljanju na sljedeći način:

1) Ishod 1 – Zapošljavanje – Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih područja i teže zapošljivih kategorija; Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se implementirati u izravnom upravljanju u skladu s modalitetima implementacije navedenim u odjeljcima 4.3.1 Grantovi i 4.3.3 Izravna nabava (ugovor o uslugama tehničke pomoći): Rezultat 1 – Omogućavanje tranzicije mladih ljudi iz obrazovnih sustava, žena iz ruralnih područja i teško zapošljivih kategorija na tržištu rada: 3,8 milijuna eura za grantove i 1,2 milijuna eura za ugovor o uslugama tehničke pomoći;

2) Ishod 2 – Socijalna zaštita – Ako pregovori s povjerenim subjektom ne uspiju, taj dio ove akcije može se implementirati u izravnom upravljanju u skladu s modalitetima implementacije navedenim u odjeljku 4.3.1 Grantovi (indikativni iznos od 6 milijuna eura za Rezultat 1 i 2, 4 milijuna eura za Rezultat 3, 6 milijuna eura za Rezultat 4 i 2 milijuna eura za Rezultat 5).

4.4. Opseg geografske podobnosti za nabavu i grantove

Primjenjivat će se geografska podobnost u smislu mjesta osnivanja za sudjelovanje u postupcima nabave i dodjele grantova i u pogledu podrijetla nabave kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, u skladu sa sljedećim odredbama.

Službenik Komisije nadležan za odobravanje može proširiti geografsku podobnost na temelju hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno potkrijepljenim slučajevima u kojima bi primjena pravila podobnosti onemogućila realizaciju ove akcije ili bi je učinila izuzetno teškom (članak 28(10) NDICI – Uredba o globalnoj Europi).

4.5. Indikativni proračun

Komponente indikativnog proračuna	Doprinos EU (iznos u EUR)	Indikativni doprinos treće strane, u identificiranoj valuti
Metode provedbe – uspor. s odjeljkom 4.4		
Ishod 1 – Povećane mogućnosti za zapošljavanje mladih, žena iz ruralnih područja i teže zapošljivih kategorija, koje se sastoje od		
Neizravno upravljanje s međunarodnom organizacijom ili organizacijom države članice, uspor. s odjeljkom 4.3.4	5 000 000	Nije primjenjivo
Ishod 2 – Socijalna zaštita: Postojeće usluge socijalne zaštite standardizirane i licencirane, poboljšana društvena inkluzija ranjivih ciljnih skupina, unaprijeđena rodna ravnopravnost, koju čine		
Neizravno upravljanje s međunarodnom organizacijom ili organizacijom države članice, uspor. s odjeljkom	18 000 000	Nije primjenjivo
Evaluacija – uspor. s odjeljkom 5.2	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom	Nije primjenjivo
Revizija – uspor. s odjeljkom 5.3	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom	Nije primjenjivo
Komunikacija i vidljivost – uspor. s odjeljkom 6	Bit će obuhvaćeno drugom odlukom	Nije primjenjivo
Nepredviđeni troškovi	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo
Ukupno	23 000 000	

4.6. Organizacijska struktura i odgovornosti

Ovo je multisektorska akcija, koja se sastoji od podsektorske ciljane pomoći u sljedeće tri područja potpore: (i) zapošljavanje, (ii) obrazovanje i (iii) socijalni sektor. Aranžmani za implementaciju trebaju biti napravljeni u tri sektora, s jasno definiranim odgovornostima kako bi se osiguralo potpuno postizanje indikatora akcije. Za sva tri sektora, pogledajte Opis glavnih sudionika u odjeljku 2.2. za detaljan pregled sustava koordinacije. U suštini, Akcija će koristiti međuinstitucionalnu metodu rada za usmjeravanje pružanja potpore.

U realizaciju predloženih aktivnosti bit će uključene i druge relevantne nadležne institucije, pored glavnih korisnika. Ukoliko bude potrebno, u realizaciju će se uključiti i dodatne institucije i organizacije relevantne za realizaciju planiranih aktivnosti. U skladu sa standardnom praksom, u početnoj fazi implementacije projekta bit će uspostavljen Upravni odbor koji će nadgledati napredak u implementaciji aktivnosti. Nadalje, po potrebi će se formirati dodatne tehničke radne skupine stručnjaka: predstavnici institucija ili organizacija za određene

zadatke i aktivnosti. S obzirom na veliki broj institucija u sektoru, kao i opsežan broj aktivnosti, Upravni odbori će biti u središtu osiguravanja učinkovitosti i djelotvornosti implementacije ove akcije. Bit će identificirana uloga svake gore definirane strukture kako bi se izbjeglo preklapanje vodstva i potencijalni sukob.

Sektor zapošljavanja: Sustavi koordinacije, kao što je navedeno u odjeljku 2.2. su isti sustavi koordinacije koji će se koristiti za koordinaciju aktivnosti predviđenih ovom akcijom. Od ključnog značaja bit će da se sve aktivnosti provode usklađenim i dosljednim mjerama na svim razinama širom Bosne i Hercegovine. Socijalni sektor: Koordinacija u socijalnom sektoru ostaje izazov, ali određena koordinacija postoji kao što je navedeno u odjeljku 2.2. Morat će se na vrijeme uložiti dodatni naponi da se poboljša ova koordinaciju kako bi se omogućilo da se koristi za uspješnu implementaciju ove akcije. Kao dio svog prerogativa realizacije proračuna i radi zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija će sudjelovati u gore navedenim strukturama upravljanja koje su uspostavljene za upravljanje provedbom aktivnosti.

4.7. Preduvjeti

Nije primjenjivo.

5. MJERENJE UČINKA

5.1. Praćenje i izvještavanje

Praćenje implementacije ove akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti partnera za provedbu i operativnog rukovoditelja u EU. Oba tipa internog praćenja sprovoditi će se na inkluzivan način, uključujući ključne zainteresirane strane. Različite odgovornosti za ovaj dvostruki interni nadzor su sljedeće:

- Praćenje od strane partnera za provedbu imat će za cilj prikupljanje i analizu podataka kako bi se informiralo o napretku ka postizanju planiranih rezultata da bi se potaknuli procesi donošenja odluka na razini upravljanja akcijom i izvještavalo o korištenju resursa;

- Praćenje operativnog rukovoditelja u EU imat će za cilj dopunu monitoringa partnera za provedbu, posebice u ključnim trenutcima ciklusa akcije. Također će imati za cilj osiguravanje dobrog praćenja preporuka vanjskog praćenja i informiranje rukovodstva EU. Ovo praćenje bi moglo imati različite oblike (sastanci s implementacijskim partnerima, upravni odbori za akciju, provjere na licu mjesta), o čemu će se odlučivati na temelju specifičnih potreba i raspoloživih resursa.

Uspostavit će se Interni sustav(i) za praćenje Akcije zasnovan(i) na rezultatima i bit će u funkciji omogućavanja sustavnog i pažljivog praćenja svih definiranih pokazatelja kako bi se osiguralo njihovo potpuno ostvarivanje. Interni monitoring treba da provodi osoblje s certificiranim kompetencijama u domeni praćenja i evaluacije. S obzirom na specifičnu prirodu pomoći koja će biti pružena u okviru ove akcije, odnosno za ubrzanje zapošljavanja, obrazovanja i socijalnih reformi u Bosni i Hercegovini i socioekonomskog oporavka nakon krize izazvane pandemijom Covid-19, posebna pozornost će se posvetiti i pažljivom praćenju svih relevantnih ekonomskih i političkih dešavanja, koja mogu utjecati na rezultate mjerene kroz pokazatelje. Osnova za sustav praćenja je LFM Akcije sa svojim osnovnim pokazateljima za specifične Ishode i Rezultate. LFM će se koristiti kao alat za upravljanje. Svrha praćenja će biti, između ostalog, prilagodba i revizija rezultata, aktivnosti i razine pokazatelja, ukoliko postoji potreba, kako bi se efektivno postigli očekivani ishodi.

Očekuje se da će implementacijski partneri za Ishode 1 i 6 biti odgovorni za praćenje implementacije aktivnosti, u bliskoj suradnji sa zainteresiranim stranama. Nadalje, može se uspostaviti određeni broj struktura za olakšavanje praćenja

uspjeha grant shema koje će biti osigurane. Posjete na terenu se smatraju naročito važnim u ovom pogledu. Za Ishode 4 i 5 institucionalna struktura korisnika će biti odgovorna za praćenje. Uloga Upravnog odbora će također olakšati koordinaciju napora praćenja, kao i strateško usmjeravanje, ako se pojave bilo kakvi problemi u vezi s rezultatima Akcije, mjereno kroz pokazatelje. Članove će imenovati odgovarajuća ministarstva kao vodeće sektorske aktere.

Komisija se može osloniti na statističke sustave, službene podatke i postojeće okvire praćenja za uključivanje u politički dijalog i informiranje o odlukama o općim uvjetima i pokazateljima varijabilnih tranši (uključujući raščlanjivanje po spolu i druge relevantne stupnjeve granularnosti), u ograničenoj mjeri, s obzirom na postojeće stanje u Bosni i Hercegovini.

5.2. Evaluacija

Imajući u vidu važnost Akcije, srednjoročne i konačne evaluacije će se izvršiti za sve tri komponente ove akcije putem neovisnih konzultanata ili preko partnera za provedbu, kojeg je ugovorila Komisija. Srednjoročna evaluacija će biti sprovedena u svrhu učenja, posebice kako bi se upotpunila specifičnim aspektima koji se mogu istaknuti, kao što je namjera da se pokrene druga faza akcije. Konačna evaluacija će se provesti u svrhu odgovornosti i učenja, uključujući i reviziju politike.

Komisija obavještava provedbenog partnera najmanje 3 mjeseca unaprijed o datumima predviđenim za evaluacijske misije. Europska komisija će formirati Referentnu skupinu sastavljenu od predstavnika glavnih učesnika na razini EU i na nacionalnoj razini (predstavnici vlade, organizacija civilnog društva itd.). Ako bude potrebno, bit će pozvani i drugi donatori da se pridruže. Provedbeni partner će učinkovito i djelotvorno surađivati sa stručnjacima za evaluaciju, te im između ostalog osigurati sve potrebne informacije i dokumentaciju, kao i pristup projektnim prostorijama i aktivnostima. Izvješća o evaluaciji podijelit će se sa zemljom partnericom i drugim ključnim sudionicima u skladu s najboljom praksom širenja evaluacije. Provedbeni partner i Komisija analiziraju zaključke i preporuke evaluacija i, prema potrebi, u dogovoru s partnerskom zemljom, zajednički odlučuju o daljnjim radnjama koje treba poduzeti i svim potrebnim prilagodbama, uključujući, ako je naznačeno, preusmjeravanje projekta. Evaluacije će se financirati drugom odlukom.

5.3. Revizija i verifikacija

Ne dovodeći u pitanje obveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene radi implementacije ove akcije, Komisija može, na temelju procjene rizika, ugovoriti neovisnu reviziju ili verifikaciju za jedan ili više ugovora ili sporazuma. Revizije i verifikacije će se financirati drugom odlukom.

6. KOMUNIKACIJA I VIDLJIVOST

Vidljivost financiranja od strane EU i saopćenja o ciljevima i utjecaju Akcija su zakonska obveza za sve Akcije koje financira EU, kao što je navedeno u zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi.

Konkretno, primatelji sredstava EU moraju priznati podrijetlo sredstava EU i osigurati njegovu odgovarajuću vidljivost:

- davanjem izjave u kojoj se na vidljiv način ističe potpora dobivena od EU na svim dokumentima i komunikacijskom materijalu koji se odnose na implementaciju sredstava, uključujući službenu web-stranicu i račune društvenih medija, gdje postoje; i

- promoviranjem akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, djelotvornih i proporcionalnih ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

Mjere vidljivosti i komunikacije će implementirati, prema potrebi, nacionalne administracije (na primjer, u vezi s

reformama vezanim za PAR), izvođači radova i korisnici twinning grantova. Odgovarajuće ugovorne obveze će biti uključene, odnosno, u sporazume o financiranju, ugovore o nabavi i twinning grantu.

Mjere će se zasnivati na zasebnom Planu komunikacije i vidljivosti, koji je uspostavljen i implementiran u skladu sa zahtjevima za komunikaciju i vidljivost EU koji su na snazi. Plan uključuje, između ostalog, komunikacijski narativ i glavne poruke za Akciju, prilagođene različitim ciljnim skupinama (zainteresirane strane, civilno društvo, šira javnost, itd.).

Mjere vidljivosti i komunikacije specifične za ovu akciju bit će komplementarne širim komunikacijskim aktivnostima koje izravno provode službe Europske komisije i/ili Delegacije i uredi EU. Europska komisija i Delegacije i uredi EU trebaju biti u potpunosti informirani o planiranju i implementaciji specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije, posebice u pogledu narativa komunikacije i glavnih poruka.

7. ODRŽIVOST

Dugoročni opseg koristi od održivosti, kao što je razina vlasništva korisnika, njihovi institucionalni upravljački kapaciteti, bit će ocijenjeni kao izvodljivi, a daljnji detalji će se razvijati u procesu definiranja projektnog zadatka. Nadalje, s obzirom na to da je Akcija djelomično osmišljena tako da riješi ogroman financijski jaz s kojim se Bosna i Hercegovina suočava, vlasti Bosne i Hercegovine nisu u poziciji da osiguraju bilo kakva dodatna sredstva za Akciju. Neizvjesno je hoće li same institucije korisnice biti u poziciji da namijene bilo kakva značajna sredstva za održavanje rezultata kada se Akcija završi.

Stoga je od najveće važnosti ponovno razmotriti pitanja održivosti tijekom praćenja implementacije Akcije, idealno već tijekom prve srednjoročne evaluacije. Bez obzira na to, postoji određeni broj predviđenih rezultata u okviru Ishoda gdje će se osigurati održivost aktivnosti. Konkretnije, Rezultat 1 u okviru Ishoda 2, između ostalog, fokusira se na izgradnju kapaciteta javnih službi za zapošljavanje koje će u pravilu poboljšati njihove srednjoročne institucionalne kapacitete. Rezultati 1 i 2 u okviru Ishoda 6 fokusiraju se na daljnju izgradnju kapaciteta socijalnih usluga koje omogućuju da budu u poziciji da podrže najugroženije skupine u društvu nakon pandemije, uz istovremeno jačanje i poboljšanje njihovih institucionalnih kapaciteta upravljanja i vlasništva u srednjem roku. Ishod 3 usmjeren je na daljnje jačanje kapaciteta institucija nadležnih za harmonizaciju pravne stečevine u području zdravlja i sigurnosti na radu, kako bi se osiguralo daljnje odgovarajuće usklađivanje i sudjelovanje u procesu europskih integracija.

DODATAK II - OPĆI UVJETI

Sadržaj

Prvi dio: Odredbe primjenjive na aktivnosti za koje je korisnik programa IPA III ugovorno tijelo prema IMBC-u 2

Članak 1 – Opće odredbe 2

Članak 1a – Nabava i dodjela grantova 2

Članak 1b – Isključenje i administrativne sankcije 4

Članak 2 – Komunikacija i vidljivost 4

Članak 3 – Ex-ante i ex-post kontrole postupaka dodjele grantova i postupaka nabave te ex post kontrole ugovora i grantova koje provodi Komisija 4

Članak 4 – Bankovni računi, računovodstveni sustavi i priznati troškovi 5

Članak 5 – Odredbe o plaćanjima od strane Komisije korisniku programa IPA III 6

Članak 6 – Prekid plaćanja 7

Članak 7 – Povrat sredstava 7

Članak 7a - Financijske ispravke i zatvaranje 7

Drugi dio: Odredbe primjenjive na proračunsku potporu 8

Članak 8 – Regulatorni dijalog 8

Članak 9 – Provjera uvjeta i isplata 8

Članak 10 – Transparentnost proračunske potpore 8

Članak 11 – Povrat proračunske potpore 8

Treći dio: Odredbe primjenjive na ovaj Sporazum o financiranju u cjelini, bez obzira na način provedbe 9

Članak 12 – Razdoblje izvršenja, operativno razdoblje provedbe i rok ugovaranja 9

Članak 13 – Dozvole i ovlaštenja 10

Članak 14 – Zahtjevi za izvješćivanje 10

Članak 15 – Prava intelektualnog vlasništva 10

Članak 16 – Konzultacije između korisnika programa IPA III i Komisije 10

Članak 17 – Izmjene i dopune ovog Sporazuma o financiranju 10

Članak 18 – Obustava ovog Sporazuma o financiranju 11

Članak 19 – Raskid ovog Sporazuma o financiranju 12

Članak 20 – Mjerodavno pravo, rješavanje sporova 12

Članak 21 – Mjere ograničavanja EU-a 13

Prvi dio: Odredbe primjenjive na aktivnosti za koje je korisnik programa IPA III ugovorno tijelo prema IMBC-u

Članak 1 – Opće odredbe

(1) Svrha prvog dijela je utvrditi pravila za provedbu povjerenih zadataka izvršenja proračuna kako je opisano u Dodatku I. te definirati prava i obveze korisnika programa IPA III odnosno Komisije u izvršavanju tih zadataka.

Prvi dio primjenjuje se na zadatke izvršenja proračuna povjerene korisniku programa IPA III koji se odnose samo na doprinos Unije ili u kombinaciji sa sredstvima korisnika programa IPA III ili sredstvima treće strane, u slučaju da se takva sredstva provode u zajedničkom sufinanciranju.

(2) Korisnik programa IPA III ostaje odgovoran za ispunjavanje obveza propisanih Sporazumom o financiranju i Okvirnim sporazumom o financijskom partnerstvu (FFPA - Financial Framework Partnership Agreement). U skladu s člankom 6., člankom 18., člankom 19. i člankom 21., Komisija zadržava pravo prekinuti plaćanja te obustaviti i/ili raskinuti ovaj Ugovor o financiranju.

(3) Korisnik programa IPA III dužan je poštovati minimalnu stopu svog doprinosa navedenu u Dodatku I. U slučaju doprinosa i korisnika programa IPA III i Unije, doprinos korisnika programa IPA III stavlja se na raspolaganje u isto vrijeme kad i odgovarajući doprinos Unije.

(4) U svrhu primjene članka 25. Okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu o zaštiti podataka, osobni podaci su:

- obrađeni zakonito, pošteno i na transparentan način u odnosu na vlasnika podataka;

- prikupljeni za određene, izričite i legitimne svrhe i ne smiju se dalje obrađivati na način koji je nespojiv s tim svrhama;

- odgovarajući, relevantni i ograničeni na ono što je potrebno u odnosu na svrhe za koje se obrađuju;

- točni i, prema potrebi, ažurirani;

- obrađeni na način koji osigurava odgovarajuću sigurnost osobnih podataka i

- čuvani u obliku koji omogućuje identifikaciju vlasnika podataka ne dulje nego što je potrebno za svrhe za koje se osobni podaci obrađuju.

Osobni podaci uključeni u dokumente koje će čuvati korisnik IPA III u skladu sa stavkom 2. članka 1.a moraju se izbrisati nakon što isteknu rokovi navedeni u tom stavku.

Članak 1.a - Nabava i dodjela grantova

(1) Ne dovodeći u pitanje članak 18. stavak 5. Okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu, zadaci iz stavka 1. članka 1. korisnik programa IPA III provodi u skladu s

postupcima i standardnim dokumentima koje utvrđuje i objavljuje Komisija za dodjelu ugovora o nabavi i dodjeli grantova u vanjskim aktivnostima, posebno u skladu s praktičnim vodičem o ugovornim postupcima za vanjska djelovanja Europske unije (PRAG - Commission for the award of procurement and grant contracts in external actions), na snazi u vrijeme pokretanja predmetnog postupka, kao i u skladu s potrebnim standardima vidljivosti i komunikacije iz članka 2. stavka 2.

Korisnik programa IPA III provodi postupke nabave i dodjele grantova, sklapa ugovore koji iz njih proizlaze i osigurava da svi relevantni dokumenti za revizijski trag budu na jeziku ovog Ugovora o financiranju.

(2) Ne dovodeći u pitanje članak 49. Okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu, korisnik programa IPA III će čuvati sve relevantne financijske i ugovorne popratne dokumente od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora o financiranju ili od ranijeg datuma u slučaju postupka nabave, poziva za dostavu prijedloga ili je postupak izravne dodjele grantova pokrenut prije stupanja na snagu ovog Ugovora o financiranju, pet godina od datuma zatvaranja programa. Korisnik programa IPA III dužan je posebno voditi sljedeće:

- (a) Postupci nabave
 - (i) Najave javnog nadmetanja s dokazom objave najave nabave i sve ispravke;
 - (ii) Imenovanje komisije za uži izbor;
 - (iii) Izvješće o užem izboru (uključujući dodatke) i prijave;
 - (iv) Dokaz o objavljivanju obavijesti o užem izboru;
 - (v) Pisma kandidatima koji nisu ušli u uži izbor;
 - (vi) Poziv za dostavljanje ponuda ili slično;
 - (vii) Tenderske dokumente koji uključuju dodatke, pojašnjenja, zapisnike sa sastanaka, dokaze o objavljivanju;
 - (viii) Imenovanje komisije za procjenu ponuda;
 - (ix) Izvješće o otvaranju ponuda, uključujući dodatke;
 - (x) Izvješće o procjeni/pregovorima, uključujući dodatke i primljene ponude¹;
 - (xi) Pismo obavijesti;
 - (xii) Prateće pismo za dostavljanje ugovora;
 - (xiii) Pisma neuspješnim kandidatima;
 - (xiv) Obavijest o dodjeli/poništanju, uključujući dokaz o objavi;
 - (xv) Potpisane ugovore, izmjene i dopune, ispravke, izvješća o provođenju i relevantnu korespondenciju.
- (b) Za pozive za dostavljanje prijedloga i izravnu dodjelu grantova
 - (i) Imenovanje komisije za procjenu prijedloga;
 - (ii) Otvaranje i administrativna izvješća uključujući dodatke i primljene prijave²;
 - (iii) Pisma uspješnim i neuspješnim kandidatima nakon procjene sažetka;
 - (iv) Izvješće o procjeni sažetka;
 - (v) Izvješće o procjeni čitave prijave ili izvješće o pregovaračkom postupku s relevantnim dodacima;
 - (vi) Provjeru prihvatljivosti i prateću dokumentaciju;
 - (vii) Pisma uspješnim i neuspješnim podnositeljima zahtjeva s odobrenim rezervnim listama nakon potpune procjene prijave;
 - (viii) Prateće pismo za dostavljanje ugovora o grantu;
 - (ix) Obavijest o dodjeli/poništanju, uključujući dokaz o objavi;

¹ Eliminacija neuspješnih ponuda pet godina nakon završetka postupka nabave.

² Eliminacija neuspješnih prijava tri godine nakon zatvaranja postupka dodjele granta.

(x) Potpisane ugovore, izmjene i dopune, ispravke i relevantnu korespondenciju

Osim toga, financijski i ugovorni dokumenti iz stavka 2.(a) i 2.(b) bit će dopunjeni svim relevantnim popratnim dokumentima kako se zahtijevaju postupcima iz stavka 1., kao i svom relevantnom dokumentacijom koja se odnosi na plaćanja, povrate i operativne troškove, na primjer izvješća o projektima i provjerama na licu mjesta, prihvaćanje robe i radova, garancije, jamstva, izvješća nadzornih inženjera.

(3) Operacije koje sufinancira Unija u okviru Programa također mogu dobiti sredstva od međunarodne organizacije, države članice, treće zemlje ili regionalne organizacije.

Članak 1b - Isključenje i administrativne sankcije

(1) Prilikom primjene postupaka i standardnih dokumenata koje je utvrdila i objavila Komisija za dodjelu ugovora o nabavi i ugovora o grantu, korisnik programa IPA III u skladu s tim osigurava da se ugovor o nabavi ili grantu financiran od strane EU-a ne dodijeli gospodarskom subjektu niti podnositelju zahtjeva za dodjelu granta ukoliko je taj gospodarski subjekt ili podnositelj zahtjeva za dodjelu granta ili osoba s ovlašću zastupanja, donošenja odluka ili kontrolom nad njim, nalazi u nekoj od situacija za isključenje kako je predviđeno odgovarajućim procedurama i standardnim dokumentima Komisije.

(2) Vodeći korisnik programa IPA III dužan je odmah obavijestiti Komisiju kada je kandidat, ponuditelj ili podnositelj zahtjeva u situaciji isključenja iz stavka (1), ili je počinio nepravilnosti i prijevaru kako je definirano u članku 51. stavku 5. FPPA-a, ili je pokazao značajne nedostatke u ispunjavanju glavne obveze u provedbi zakonske obveze koja se financira iz proračuna Unije.

(3) Vodeći korisnik programa IPA III uzima u obzir podatke sadržane u Sustavu ranog otkrivanja i isključenja (EDES) Komisije prilikom dodjele ugovora o nabavi i grantu. Pristup informacijama može se osigurati putem točke (točaka) za vezu ili putem savjetovanja koristeći se sljedećim sredstvima: (Europska komisija, Glavna uprava za proračun, računovođa Komisije, M015, B-1049 Bruxelles, Belgija i e-poštom na BUDG-C01-EXCL-DB@ec.europa.eu s kopijom na adresu Komisije navedenu u članku 3. Posebnih uvjeta). Svaki ugovor ili grant sklopljen s izvođačem ili korisnikom granta koji je u situaciji isključenja u trenutku sklapanja ugovora isključuju se iz financiranja Unije i može se primijeniti mehanizam financijskih korekcija u skladu s člankom 7.a.

(4) Ako korisnik programa IPA III postane svjestan situacije isključenja iz stavka 1. u provedbi zadataka opisanih u Dodatku I., korisnik programa IPA III će, prema uvjetima svog nacionalnog zakonodavstva, nametnuti gospodarskom operateru ili podnositelju zahtjeva za grant, odbijanje iz danog postupka i isključenje iz budućih postupaka nabave ili dodjele granta. Korisnik programa IPA III također može nametnuti financijsku kaznu proporcionalnu vrijednosti dotičnog ugovora. Odbijanja, isključenja i/ili financijske kazne izriču se nakon akuzatornog postupka kojim se dotičnoj osobi osigurava pravo na obranu. Korisnik programa IPA III dužan je obavijestiti Komisiju u skladu sa stavkom (2) ovog članka.

Članak 2 - Komunikacija i vidljivost

(1) U skladu s člankom 24. odgovarajućih FPPA-a, korisnici programa IPA III poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurali vidljivost financiranja EU-a za aktivnosti koje su im povjerene te pripremaju koherentan plan aktivnosti komunikacije i vidljivosti, koji će biti dostavljen Komisiji na dogovor u roku od 2 mjeseca od stupanja na snagu ovog Sporazuma o financiranju.

(2) Ove aktivnosti komunikacije i vidljivosti moraju biti u skladu s Priručnikom za komunikacije i vidljivost za vanjske aktivnosti EU-a koji je utvrdila i objavila Komisija, a koji je na snazi u vrijeme aktivnosti.

Članak 3 - Ex-ante i ex-post kontrole postupaka dodjele grantova i postupaka nabave te ex post kontrole ugovora i grantova koje provodi Komisija

(1) Komisija može provoditi ex-ante kontrole postupaka dodjele za nabave i grantove za sljedeće faze:

(a) odobrenja obavijesti o ugovoru za nabavu i njihove izmjene;

(b) odobrenja tenderske dokumentacije i smjernica za podnositelje zahtjeva za grantove;

(c) odobrenje sastava Odbora za ocjenjivanje;

(d) odobravanje evaluacijskih izvješća, odluka o odbijanju i dodjeli¹;

(e) odobrenje ugovornih dosjea i dodataka ugovorima.

(2) U smislu ex-ante kontrola, Komisija odlučuje o:

(a) provođenju ex-ante kontrola svih spisa, ili

(b) provođenju ex-ante kontrola odabranih spisa, ili

(c) potpunom odustajanju od ex-ante kontrola.

(3) Ako Komisija odluči izvršiti ex-ante kontrole u skladu sa stavkom 2. točke (a) ili (b), ona vodećeg korisnika programa IPA II izvještava o dokumentima izabranim za ex-ante kontrole. Ovaj korisnik programa IPA II, nakon obavijesti o tome koji je dokument izabran za ex-ante kontrolu, Komisiji dostavlja svu potrebnu dokumentaciju i informacije, a najkasnije u vrijeme dostavljanja obavijesti o ugovoru ili smjernica za podnositelje zahtjeva za objavljivanje.

(4) Komisija može odlučiti o provođenju ex-post kontrola postupaka dodjele koji nisu bili podvrgnuti ex-ante kontroli (u roku od 6 mjeseci od potpisivanja ugovora).

(5) Komisija može odlučiti izvršiti ex-post kontrole, uključujući revizije i kontrole na licu mjesta, u bilo kojem trenutku na svim ugovorima ili grantovima koje je dodijelio vodeći korisnik programa IPA III koji proizlaze iz ovog Sporazuma o financiranju. Ovaj korisnik programa IPA III stavlja na raspolaganje svu potrebnu dokumentaciju i informacije Komisiji nakon što ga se obavijesti da je spis odabran za ex-post kontrolu. Komisija može ovlastiti osobu ili subjekt da u njezino ime provodi ex-post kontrole.

Članak 4 - Bankovni računi, računovodstveni sustavi i priznati troškovi

(1) Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma o financiranju, Računovodstveno tijelo i Posredničko tijelo za financijsko upravljanje vodećeg korisnika programa IPA III za program prekogranične suradnje otvorit će najmanje jedan bankovni račun denominiran u eurima po godišnjoj dodjeli. Ukupni bankovni saldo za program prekogranične suradnje zbroj je salda na svim bankovnim računima programa koje ima Računovodstveno tijelo i sva sudjelujuća Posrednička tijela za financijsko upravljanje u vodećem korisniku programa IPA III. Izvješćivanje o svim bankovnim računima povezanim sa svakim programom bit će evidentirano putem IPA-APP-a²

(2) Vodeći korisnik programa IPA III priprema i Komisiji dostavlja planove predviđanja isplata po godišnjoj dodjeli za vrijeme trajanja razdoblja provedbe programa prema predlošku iz točke (d) Dodatka III. Ova se predviđanja ažuriraju i dostavljaju sa svakim zahtjevom za isplatu sredstava iz članka

5. stavak 1. i članka 5. stavak 3., s godišnjim financijskim izvješćem iz članka 14. stavak 2. i s predviđanjem vjerojatnih zahtjeva za isplatu iz članak 33. stavak 3. FFPA-a. Planovi predviđanja isplate temelje se na stvarnim i realnim potrebama te moraju biti potkrijepljeni dokumentiranom detaljnom analizom (uključujući planirano ugovaranje i raspored plaćanja po ugovoru) koja će biti dostupna Komisiji na zahtjev.

(3) Početni plan predviđanja isplata sadrži sažeta godišnja predviđanja isplata po godišnjoj dodjeli za cijelo razdoblje provedbe i mjesečna predviđanja isplata za prvih dvanaest mjeseci programa prekogranične suradnje. Naknadni planovi sadržavat će sažeta godišnja predviđanja isplata po godišnjoj dodjeli za preostali dio razdoblja provedbe programa prekogranične suradnje i mjesečna predviđanja isplata za sljedećih četrnaest mjeseci.

(4) Vodeći korisnik programa IPA III dužan je uspostaviti i održavati računovodstveni sustav u skladu s klauzulom 4(3)(a) Dodatka A FFPA-a, koji će sadržavati barem podatke za ugovore kojima se upravlja u okviru programa prekogranične suradnje naveden u Dodatku IV.

(5) U skladu s člankom 57. stavkom 2. FFPA-a, troškovi priznati u računovodstvenom sustavu koji se vodi prema stavku 4. moraju nastati, biti prihvaćeni i plaćeni i odgovarati stvarnim troškovima dokazanim popratnim dokumentima, a upotrebljavat će se kada je to prikladno za odobravanje avansne isplate koju plaća vodeći korisnik programa IPA III u okviru lokalnih ugovora.

Članak 5 - Odredbe o plaćanjima od strane Komisije korisniku programa IPA III

(1) Svaki zahtjev za avansno plaćanje mora sadržavati izjavu o izdacima za program, uključujući ugovorene iznose, isplaćene i priznate troškove.

(2) Prva avansna isplata odnosi se na 100% predviđenih isplata za prvu godinu predviđenog plana isplata u skladu s člankom 4. stavkom 2. Ovaj zahtjev za avansno plaćanje mora biti potkrijepljen bankovnim punomoćima za sve bankovne račune programa, ako je primjenjivo.

(3) Vodeći korisnik programa IPA III podnijet će naknadne zahtjeve za avansne isplate kada ukupni bankovni saldo za program padne ispod predviđenih isplata za sljedećih pet mjeseci programa.

(4) Svaki zahtjev za dodatno avansno plaćanje mora sadržavati:

a) Bankovni saldo za program na krajnji datum zahtjeva;

b) ažurirane bankovne punomoći za sve bankovne račune Programa, ako je primjenjivo;

c) Predviđanje isplate za program za sljedećih četrnaest mjeseci na krajnji datum zahtjeva kako je navedeno u članku 4. stavku 2.);

d) Izvješćivanje u IPA-APP.

e) Vodeći korisnik programa IPA III može zatražiti za svako sljedeće avansno plaćanje iznos ukupnih isplata predviđenih za četrnaest mjeseci nakon krajnjeg datuma zahtjeva, umanjen za salda navedena u stavku 4(a) na krajnji datum zahtjeva za isplatu sredstava, uvećan za bilo koji iznos koji je financirao korisnik programa IPA III prema stavku 6., a koji još nije nadoknađen.

Komisija zadržava pravo smanjenja svake sljedeće avansne isplate ako ukupni bankovni saldo vodećeg korisnika programa IPA III u okviru ovog programa premaši predviđenu isplatu za sljedećih četrnaest mjeseci.

f) Ako je plaćanje smanjeno prema stavku 5., vodeći korisnik programa IPA III mora financirati program iz vlastitih sredstava do iznosa smanjenja. Vodeći korisnik programa IPA

¹ Za ugovore o uslugama ovaj korak uključuje ex-ante kontrole u vezi s odobravanjem užeg izbora.

² IPA-APP je namjenska IT aplikacija koju je razvila DG NEAR kako bi zamijenila iPerseus koji je bio alat korišten za praćenje provedbe prepristupnih fondova pod neizravnim upravljanjem od strane zemalja korisnica (IMBC).

III tada može zatražiti povrat tog financiranja kao dio sljedećeg zahtjeva za isplatu sredstava kako je navedeno u stavku 5.

g) Sukladno članku 33. stavku 1. FFPA-a, Komisija zadržava pravo obrađivati djelomična plaćanja u okviru raspoloživih sredstava. Nakon što sredstva ponovno budu dostupna, Komisija odmah obrađuje isplatu preostalog iznosa.

h) Komisija ima pravo povrata prekomjernih sredstava na banci koja su ostala neiskorištena dulje od dvanaest mjeseci. Prije korištenja ovog prava, Komisija će pozvati vodećeg korisnika programa IPA III da navede razloge za kašnjenje u isplati sredstava i da dokaže stalnu potrebu za njima u sljedeća dva mjeseca.

i) Kamate nastale na bankovnim računima korištenim za ovaj program ne pripadaju Komisiji.

j) U skladu s člankom 33. stavkom 4. FFPA-a, kada Komisija prekine rok za zahtjev za isplatu za više od dva mjeseca, vodeći korisnik programa IPA III može zatražiti odluku Komisije o tome treba li nastaviti prekid roka.

k) Ovjereno završno izvješće o izdacima iz članka 36. stavka 1. točke (a) FFPA-a dostavlja NAO najkasnije 16 mjeseci nakon završetka razdoblja operativnog provođenja.

Članak 6 - Prekid plaćanja

(1) Ne dovodeći u pitanje obustavu ili raskid ovog Sporazuma o financiranju prema člancima 18. i 19., kao i ne dovodeći u pitanje članke 38. i 39. FFPA-a, Komisija može djelomično ili u cijelosti prekinuti plaćanja, ako:

(a) je Komisija utvrdila ili je ozbiljno zabrinuta da je vodeći korisnik programa IPA III počinio značajne pogreške, nepravilnosti ili prijevare dovodeći u pitanje zakonitost ili pravilnost temeljnih određenih transakcija u provedbi Programa ili se nije pridržavao svojih obveze prema ovom Sporazumu o financiranju, uključujući obveze u vezi s provedbom Plana komunikacije i vidljivosti;

(b) je Komisija utvrdila ili je ozbiljno zabrinuta da je vodeći korisnik programa IPA III počinio sustavne ili ponavljajuće pogreške ili nepravilnosti, prijevare ili kršenje obveza prema ovom ili drugim sporazumima o financiranju, pod uvjetom da te pogreške, nepravilnosti, prijevare ili kršenja obveza materijalno utječu na provedbu ovog Sporazuma o financiranju ili dovode u pitanje pouzdanost sustava interne kontrole korisnika programa IPA III ili zakonitost i pravilnost temeljnih rashoda.

Članak 7 - Povrat sredstava

(1) Uz slučajeve iz članka 40. FFPA-a, Komisija može povratiti sredstva od vodećeg korisnika programa IPA III kako je predviđeno Financijskom uredbom, posebno u slučaju:

(a) neuspjeha u osiguravanju postizanja ishoda i korištenja rezultata za namjeravanu svrhu kako je navedeno u Dodatku I;

(b) neprihvatljivih troškova;

(c) nepoštivanje stope sufinanciranja, kako je navedeno u Dodatku I;

(d) troškova nastalih kao rezultat pogrešaka, nepravilnosti, prijevare ili kršenja obveza u provedbi programa, posebno u postupcima nabave i dodjele grantova.

(e) slabosti ili nedostatka u sustavima upravljanja i kontrole korisnika programa IPA III koji dovodi do primjene financijske korekcije.

(2) U skladu s nacionalnim pravom, NAO vraća doprinos Unije plaćen vodećem korisniku programa IPA III od primatelja koji su bili u bilo kojoj situaciji koja je definirana u stavku 1. točkama b) ili c) ovog članka ili navedena u članku 40. FFPA-a. Ako NAO ne uspije povratiti sva ili dio sredstava,

to neće spriječiti Komisiju da povрати sredstva od vodećeg korisnika programa IPA III.

(3) Iznosi koje je vodeći korisnik programa IPA III neopravdano platio ili povratio, iznosi financijskih jamstava, jamstava za dobro izvršenje posla i jamstava za avansno plaćanje položenih na temelju postupaka nabave i dodjele grantova, iznosi financijskih kazni koje je vodeći korisnik programa IPA III izrekao kandidatima, ponuđačima, podnositeljima zahtjeva, izvođačima ili korisnicima granta, ponovno će se koristiti za program ili se vraćaju Komisiji.

Članak 7a - Financijske ispravke i zatvaranje

U skladu s člancima 42., 43. i 47. FFPA-a, Komisija daje dodatne smjernice o postupku pregleda i prihvaćanja računa, uključujući financijske ispravke i zatvaranje.

Drugi dio - Odredbe primjenjive na proračunsku potporu

Članak 8 - Regulatorni dijalog

Korisnik programa IPA III i Komisija obvezuju se uključiti se u redoviti konstruktivan dijalog na odgovarajućoj razini o provedbi ovog Sporazuma o financiranju.

Članak 9 - Provjera uvjeta i isplata

(1) Komisija provjerava uvjete za isplatu tranši komponente proračunske potpore, kako je navedeno u odgovarajućem Dodatku Priloga I.

(2) Ako Komisija zaključi da uvjeti za plaćanje nisu ispunjeni, o tome će bez nepotrebnog odgađanja obavijestiti Korisnika programa IPA III.

(3) Zahtjevi za isplatu koje podnese korisnik programa IPA III prihvatljivi su za financiranje EU-a pod uvjetom da su u skladu s odredbama navedenim u Prilogu I. i relevantnom Dodatku te da su podneseni tijekom faze operativne provedbe.

(4) Korisnik programa IPA III primjenjuje svoje nacionalne devizne propise na nediskriminirajući način na sve isplate komponente proračunske potpore.

Članak 10 - Transparentnost proračunske potpore

Korisnik programa IPA III ovime pristaje na objavu od strane Komisije ovog Ugovora o financiranju i svih njegovih izmjena, uključujući elektroničkim putem, te onih osnovnih informacija o proračunskoj potpori koje Komisija smatra prikladnima. Sadržaj takve objave mora biti u skladu sa zakonima EU koji se primjenjuju na zaštitu osobnih podataka.

Članak 11 - Povrat proračunske potpore

Komisija može povratiti sve ili dio isplata proračunske potpore, uz dužno poštovanje načela proporcionalnosti, ako Komisija utvrdi da je plaćanje bilo uzrokovano ozbiljnom nepravilnošću koja se može pripisati korisniku programa IPA III, posebno ako IPA III korisnik je dao nepouzdanu ili netočnu informaciju 156lia ko je u pitanju korupcija ili prijevare.

Treći dio - Odredbe primjenjive na ovaj Sporazum o financiranju u cjelini, bez obzira na način provedbe

Članak 12 - Razdoblje izvršenja, operativno razdoblje provedbe i rok ugovaranja

(1) Razdoblje izvršenja Sporazuma o financiranju je razdoblje tijekom kojeg se Sporazum o financiranju provodi i uključuje razdoblje operativne provedbe kao i fazu zatvaranja. Trajanje razdoblja izvršenja propisano je člankom 2. stavkom 1. Posebnih uvjeta, a počinje sklapanjem ovog Sporazuma o financiranju i završava na krajnji datum provedbe Sporazuma o financiranju.

(2) Operativno provedbeno razdoblje je razdoblje u kojem su završene sve operativne aktivnosti obuhvaćene ugovorima o nabavi, ugovorima o grantovima i sporazumima o doprinosu. Trajanje ovog razdoblja propisano je člankom 2. stavkom 2. Posebnih uvjeta, a započinje sklapanjem ovog Sporazuma o financiranju.

(3) Ugovaratelj će poštovati operativno razdoblje provedbe prilikom sklapanja i provedbe ugovora o nabavi, ugovora o grantu i sporazuma o doprinosu u okviru ovog Sporazuma o financiranju.

(4) Ne dovodeći u pitanje članak 29. stavak 2. FFPA, troškovi povezani s aktivnostima prihvatljivi su za financiranje EU-a samo ako su nastali tijekom operativnog provedbenog razdoblja. Troškovi nastali prije stupanja na snagu ovog Sporazuma o financiranju neće biti prihvatljivi za financiranje od strane EU-a osim ako nije drugačije određeno u članku 7. Posebnih uvjeta.

(5) Sukladno članku 29. stavku 3. točki (b) FFPA, i ne dovodeći u pitanje njegov članak 28. i članak 7. Posebnih uvjeta, sljedeći izdaci koje je napravio korisnik programa IPA III neće biti prihvatljivi za financiranje u okviru ovog financiranja sporazum:

- a) bankovne naknade, troškove jamstava i slične naknade;
- b) novčane kazne i novčane kazne;
- c) troškove parničnog postupka;
- d) tečajne razlike;
- e) dugovi i naknade za otplatu duga (kamate);
- f) rezerviranja za gubitke, dugove ili potencijalne buduće obveze;
- g) kredite trećim stranama, osim ako nije drugačije navedeno u posebnim uvjetima;
- h) negativne kamate koje zaračunavaju banke ili druge finansijske institucije.

(6) Ugovori o nabavi, ugovori o grantu i sporazumi o doprinosu sklapaju se najkasnije u roku od tri godine od sklapanja Sporazuma o financiranju, osim za:

- (a) izmjene i dopune već sklopljenih pravnih obveza koje ne rezultiraju povećanjem doprinosa EU-a;
- (b) pravne obveze koje će se sklopiti nakon prijevremenog raskida postojećeg ugovora o nabavi;
- (c) pravne obveze koje se odnose na reviziju i evaluaciju, koje se mogu potpisati nakon operativnog provedbenog razdoblja;
- (d) promjena nositelja provedbe.

(7) Ugovor o nabavi, ugovor o grantu ili sporazum o doprinosu koji nije doveo do bilo kakvog plaćanja u roku od dvije godine od njegova potpisa automatski će se raskinuti, a njegovo financiranje će se poništiti, osim u slučaju spora pred sudovima ili arbitražnim tijelima.

Članak 13 - Dozvole i ovlaštenja

Ne dovodeći u pitanje članak 27. FFPA, bilo koju vrstu dozvole i/ili autorizacije potrebne za provedbu Programa pravodobno će osigurati nadležna tijela korisnika programa IPA III, u skladu s nacionalnim pravom

Članak 14 - Zahtjevi za izvješćivanje

(1) U svrhu općih zahtjeva za izvješćivanje Komisije iz članka 59. FFPA o godišnjem izvješću o provedbi pomoći IPA III, NIP AC koristi obrazac koji dostavlja Komisija.

(2) U smislu članka 60. FFPA, NIP AC dužan je podnijeti konačno izvješće Komisiji o provedbi aktivnosti koje pod neizravnim upravljanjem provodi korisnik programa IPA III ovog Programa najkasnije šesnaest mjeseci nakon završetka operativnog razdoblja provedbe. NIP AC koristi predložak koji daje Komisija.

(3) Za potrebe članka 61. stavka 1. FFPA-a, NAO će do 15. siječnja sljedeće finansijske godine u elektroničkom obliku osigurati kopiju podataka koji se čuvaju u računovodstvenom sustavu uspostavljenom prema članku 4. stavku 4. Ovo treba potkrijepiti potpisanim nerevidiranim sažetim finansijskim izvješćem u skladu s točkom (c) Dodatka III.

(4) U svrhu posebnih zahtjeva za izvješćivanje u okviru neizravnog upravljanja iz članka 61. stavka 2. točke (a) i 61. stavka 3. FFPA-a, NAO u korisniku programa IPA III koristi predložke predviđene točkama (a) i (b) Priloga III.

Članak 15 - Prava intelektualnog vlasništva

(1) Ugovori koji se financiraju u okviru ovog Sporazuma o financiranju osiguravaju da korisnici programa IPA III steknu sva potrebna prava intelektualnog vlasništva u pogledu informacijske tehnologije, studija, crteža, planova, promidžbe i bilo kojeg drugog materijala izrađenog za potrebe planiranja, provedbe, praćenja i evaluacije.

(2) Vodeći korisnik programa IPA III jamči da Komisija, ili bilo tko ili osoba ovlaštena od strane Komisije, i ostali korisnici programa IPA III imaju pristup i pravo korištenja takvog materijala. Komisija će takav materijal koristiti samo za vlastite potrebe.

Članak 16 - Konzultacije između korisnika programa IPA III i Komisije

(1) Korisnici programa IPA III i Komisija se međusobno konzultiraju prije pokretanja bilo kakvog spora koji se odnosi na provođenje ili tumačenje ovog Sporazuma o financiranju, u skladu s člankom 20.

(2) Kada Komisija postane upoznata s problemima u provođenju postupaka koji se odnose na provođenje ovog Sporazuma o financiranju, ona uspostavlja sve potrebne kontakte s korisnicima programa IPA III programa kako bi pronašla rješenje nastale situacije i poduzela sve potrebne korake.

(3) Konzultacije mogu dovesti do izmjene, obustave ili raskida ovog Sporazuma o financiranju.

(4) Komisija redovito izvještava korisnike programa IPA III o provođenju aktivnosti opisanih u Dodatku I koje ne spadaju pod Drugi dio ovih Općih uvjeta.

Članak 17 – Izmjene i dopune ovog Sporazuma o financiranju

(1) Sve izmjene i dopune ovog Sporazuma o financiranju vrše se pisanim putem, uključujući razmjenu dopisa.

(2) Ako korisnici programa IPA III zahtijevaju izmjenu i dopunu, zahtjev zajednički podnose Komisiji najkasnije tri mjeseca prije planiranog stupanja izmjene i dopune na snagu.

(3) Komisija može izmijeniti dokumente u Dodacima III i IV, a da ovo ne podrazumijeva izmjenu i dopunu ovog Sporazuma o financiranju. Korisnici programa IPA III se pismenim putem obavještavaju o svim takvim izmjenama i dopunama i njihovom stupanju na snagu.

Članak 18 – Obustava ovog Sporazuma o financiranju

(1) Provođenje Sporazuma o financiranju može se obustaviti u sljedećim slučajevima:

a) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako bilo koji korisnik programa IPA III prekrši obvezu prema ovom Sporazumu o financiranju.

b) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako vodeći korisnik programa IPA III prekrši bilo koju obvezu utvrđenu prema postupcima i standardnim dokumentima iz članka 18. stavak 2. FFPA-a, ne dovodeći u pitanje odredbe članka 8. stavak 2.

c) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako vodeći korisnik programa IPA III ne ispunjava uvjete za povjeravanje zadataka provedbe proračuna.

d) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako bilo koji korisnik programa IPA III odluči obustaviti ili prekinuti proces pristupanja članstvu u EU.

e) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako bilo koji korisnik programa IPA III prekrši obvezu koja se odnosi na poštivanje ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava i u teškim slučajevima

korupcije ili ako je korisnik programa IPA III kriv za tešku profesionalnu grešku dokazanu opravdanim sredstvom. Teška profesionalna greška se tumači kao nešto od sljedećeg:

- kršenje važećih zakona ili propisa ili etičkih standarda profesije kojoj osoba ili subjekt pripada, ili
- svako nezakonito ponašanje osobe ili subjekta koje ima utjecaj na njegov profesionalni kredibilitet gdje takvo ponašanje označava nezakonitu namjeru ili grubi nemar.

f) Ovaj Sporazum o financiranju može se obustaviti u slučajevima više sile, definiranim u daljnjem tekstu: "Viša sila" znači bilo koju nepredviđenu i iznimnu situaciju ili događaj izvan kontrole ugovornih strana koji bilo koju od njih sprječava u ispunjavanju njezinih obveza, a koji se ne može pripisati njihovoj pogreški ili nemaru (ili njihovih izvođača, zastupnika ili zaposlenika) i koji ne može biti riješen unatoč dubinskoj analizi. Kvarovi opreme ili materijala ili kašnjenja u stavljanju na raspolaganje, radnički prosvjedi ili financijske poteškoće ne mogu se smatrati višom silom. Neće se smatrati da ugovorna strana krši svoje obveze ako je u tome sprječava viša sila o kojoj je druga strana uredno obaviještena. Ugovorna strana koja se suočava sa slučajem više sile bez odlaganja obavještava drugu stranu i navodi prirodu, izgledno razdoblje trajanja i predviđene posljedice problema, i poduzima sve mjere kako bi umanjila moguću štetu. Ako viša sila utječe samo na dio programa, obustava Sporazuma o financiranju može biti djelomična. Niti jedna od strana neće se smatrati odgovornom za kršenje svojih obveza prema ovom Sporazumu o financiranju ako je u ispunjavanju istih spriječena višom silom, pod uvjetom da poduzima mjere za smanjenje moguće štete.

(2) Komisija može obustaviti ovaj Sporazum o financiranju bez prethodne obavijesti.

(3) Komisija može poduzeti bilo koju odgovarajuću mjeru predostrožnosti prije obustave.

(4) Kada se dostavi obavijesti o obustavi, potrebno je naznačiti posljedice za ugovore o nabavi koji su u tijeku ili će biti potpisani, ugovore o grantovima i sporazume o doprinosu.

(5) Obustava ovog Sporazuma o financiranju ne dovodi u pitanje prekid plaćanja i raskid ovog Sporazuma o financiranju od strane Komisije u skladu s člankom 6. i člankom 19.

(6) Strane će nastaviti s provedbom Sporazuma o financiranju kada to uvjeti dopuste, uz prethodno pismeno odobrenje Komisije. Ovo ne dovodi u pitanje bilo kakve izmjene i dopune ovog Sporazuma o financiranju, koje bi mogle biti potrebne za prilagodbu programa novim uvjetima provedbe, uključujući, ako je moguće, produženje razdoblja operativnog provođenja i izvršenja, ili raskid ovog Sporazuma o financiranju u skladu s člankom 19.

Članak 19 - Raskid ovog Sporazuma o financiranju

(1) Ako se problemi koji su doveli do obustave ovog Sporazuma o financiranju ne riješe u roku od najviše 180 dana, bilo koja strana može raskinuti Sporazum o financiranju uz otkazni rok od 30 dana.

(2) Kada se dostavi obavijest o raskidu, navode se posljedice za ugovore o nabavi, ugovore o grantu i sporazume o doprinosu koji su u tijeku ili će se potpisati.

(3) Raskid ovog Sporazuma o financiranju ne isključuje mogućnost Komisije da izvrši financijske ispravke u skladu s člancima 43. i 44. FFPA-a.

Članak 20 - Mjerodavno pravo, rješavanje sporova

(1) Ovaj Sporazum reguliran je pravom EU-a.

(2) Ako se spor koji se odnosi na tumačenje, primjenu ili valjanost Sporazuma ne može riješiti sporazumno, riješit će se arbitražom u skladu s Arbitražnim pravilima Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine, u skladu sa sljedećim:

(a) Sastav vijeća

Za zahtjeve od 500.000 eura ili više: vijeće se sastoji od tri arbitra. Svaka će stranka imenovati jednog arbitra u roku od 40 kalendarskih dana nakon slanja obavijesti o arbitraži. Dva arbitra koje su imenovale stranke zauzvrat će imenovati trećeg arbitra koji će djelovati kao predsjedavajući arbitar.

Za zahtjeve ispod 500.000 eura: vijeće će se sastojati od jednog arbitra, osim ako se stranke ne dogovore drugačije.

Ako se vijeće ne sastavi u roku od 80 kalendarskih dana nakon slanja obavijesti o arbitraži, bilo koja strana može zatražiti od tajništva Stalnog arbitražnog suda ili drugog međusobno prihvatljivog neutralnog tijela da imenuje potrebnog/potrebne arbitra/arbitre.

(b) Sjedište

Sjedište arbitražnog vijeća je Den Haag, Nizozemska.

(c) Jezik

Jezik postupka bit će engleski ili neki drugi službeni jezik Europske unije koji je obostrano prihvatljiv. Dokazi se mogu izvesti i na drugim jezicima, ako se stranke s tim slože.

(d) Postupak

Pribjegavanje privremenim mjerama, intervencijama treće strane i intervencijama amicus curiae je isključeno.

Ako jedna strana od vijeća zatraži da s informacijama ili materijalom postupka povjerljivo, odluka se donosi u obliku obrazloženog naloga i nakon saslušanja druge strane (10 kalendarskih dana za podnošenje primjedbi). Vijeće će odvagnuti razloge zahtjeva, prirodu informacije i pravo na učinkovitu sudsku zaštitu. Vijeće posebno može:

- učiniti otkrivanje podložnim posebnim obvezama ili

- odlučiti se protiv otkrivanja, ali narediti izradu nepovjerljive verzije ili sažetka informacija ili materijala, koji sadrži dovoljno informacija da omogući drugoj strani da izrazi svoje stavove na smislen način.

Ako se od vijeća traži da sasluša slučaj zatvoreno za javnost, odluka će se donijeti nakon saslušanja druge strane (10 kalendarskih dana za podnošenje primjedbi). Vijeće će uzeti u obzir razloge za zahtjev i prigovore druge strane (ako postoje).

Ako se od vijeća traži tumačenje ili primjena prava Europske unije, ono će prekinuti postupak i zatražiti od "Predsjednika Visokog suda u Parizu" (Président du Tribunal de grande instance de Paris, "juge d'appui"), u skladu s člancima 1460. i 1505. francuskog Zakonika o građanskom postupku zatražiti prethodnu odluku od Suda Europske unije u skladu s člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije. Postupak pred arbitražnim sudom nastavit će se nakon donošenja odluke od strane juge d'appui. Odluka Suda EU-a i juge d'appui obvezujuća je za vijeće.

Arbitražna odluka bit će konačna i obvezujuća za stranke i one će je izvršiti bez odgode.

Međutim, svaka strana može zatražiti da odluku preispita Žalbeni sud u Haagu (Gerechtshof Den Haag) na temelju važećeg nacionalnog zakona. U tom slučaju, odluka se neće smatrati konačnom do okončanja ovog postupka. Odluka revizijskog suda obvezujuća je za vijeće.

(e) Troškovi

Troškovi arbitraže sastoje se od:

- naknada i razumnih troškova arbitara.

- razumnih troškova vještaka i svjedoka koje je odobrilo vijeće i

- naknada i troškova Tajništva Stalnog arbitražnog suda za arbitražni postupak (npr. catering, osiguranje službenika, soba, tumačenje).

Naknade arbitara ne smiju premašiti:

- 30.000 eura po arbitru ako je sporni iznos ispod 1.000.000 eura

- 15% spornog iznosa ako je taj iznos veći od 1.000.000 eura. U svakom slučaju naknade arbitara ne smiju premašiti 300.000 eura.

Troškove arbitraže snose stranke u jednakom omjeru, osim ako nije drukčije dogovoreno.

Stranke same snose svoje troškove pravnog zastupanja i druge troškove koje imaju u vezi s arbitražom.

(f) Povlastice i imuniteti

Dogovor o provođenju arbitraže prema Arbitražnim pravilima Stalnog arbitražnog suda iz 2012.godine ne predstavlja i ne može se tumačiti kao odricanje od povlastica ili imuniteta bilo koje strane, na koje imaju pravo.

Članak 21 – Mjere ograničavanja EU-a

(1) Definicije

(a) "Mjere ograničavanja EU-a" označavaju mjere ograničavanja usvojene u skladu s Ugovorom o Europskoj uniji (TEU) ili Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

(b) "Ograničena osoba" označava sve subjekte, pojedince ili grupe pojedinaca koje je EU odredila da podliježu mjerama ograničavanja EU-a¹.

(2) U svim svojim odnosima, stranke priznaju da prema pravu EU-a nikakva sredstva ili gospodarski resursi EU-a ne smiju biti izravno ili neizravno dostupni Ograničenim osobama ili služiti u njihovu korist.

(3) Vodeći korisnik programa IPA III osigurava da nijedna transakcija koja se pronađe na popisu sankcija EU-a nema izravnu ili neizravnu korist od financiranja EU-a. Vodeći korisnik programa IPA III obvezuje se osigurati ovu obvezu:

(a) provjerom rezultata pretrage na popisu sankcija EU-a, prije sklapanja i plaćanja prema relevantnim sporazumima, svaki ugovaratelj, korisnik granta i krajnji primatelj s kojim vodeći korisnik programa IPA III ima ili se očekuje da će imati izravan ugovorni odnos (izravni primatelj), kako bi se procijenilo je li takav primatelj Ograničena osoba.

(b) provjerom ili drugim odgovarajućim sredstvima (koja mogu uključivati naknadnu provjeru) na temelju pristupa temeljenog na riziku, da nijedan subjekt koji bi neizravno primao sredstva EU-a nije Ograničena osoba.

(4) U slučaju da vodeći korisnik programa IPA III ocijeni da je bilo koji od primatelja (izravnih ili neizravnih) sredstava EU-a Ograničena osoba, vodeći korisnik programa IPA III će odmah obavijestiti Komisiju.

(5) Ne dovodeći u pitanje obvezu iz gornje točke 3., ako Komisija ocijeni da korištenje financijske pomoći Unije u okviru programa IPA III rezultira ili je rezultiralo kršenjem mjera ograničavanja EU-a, odgovarajući iznosi neće biti prihvatljivi za financijsku pomoć Unije u okviru programa IPA III. Ovo ne dovodi u pitanje bilo kakva prava koja Komisija može imati da obustavi ili prekine radnju zahvaćenu takvim kršenjem, da povрати sva sredstva EU-a koja je doprinijela Komisija ili da obustavi ili raskine ovaj sporazum o financiranju.

(6) Određivanje korektivnih mjera izvršit će se u skladu s načelom razmjernosti. Korektivne mjere primjenjuju se samo na sredstva EU-a koja su dostupna primatelju ili su u njegovu korist za razdoblje tijekom kojeg je ostao Ograničena osoba.

(7) Ova klauzula ne dovodi u pitanje iznimke sadržane u Mjerama ograničavanja

¹ www.sanctionsmap.eu. Karta sankcija je informatički alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu Europske unije (SL). U slučaju nepodudarnosti između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web stranici, mjerodavna je verzija u Službenom listu.

ДОДАТАК IА – ТАБЕЛА САЖЕТАК ПРОРАЧУНА

Назив програма: Годишњи акциони план за Босну и Херцеговину за 2022.
Корисник програма IПА III: Босна и Херцеговина
Референца програма OПСYS: JAD.1045709

Програм	Акција	Изавно управљање						Неизавно управљање						Укупно				
		Грантови			Набави			Превашила програма	Укупно Изавно управљање		Неизавно управљање с повјереним субјектима (ИМЕ)			Неизавно управљање с корисником програма IПА III (ОМБС)			Укупно IМ	
Прозор	Допринос ЕУ	Допринос треће стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос треће стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос ЕУ	Допринос ЕУ	Допринос треће стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос треће стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос ЕУ	Допринос треће стране	Укупно
Прозор 1	ЕУ програма правосуђу	3.500.000,00	-	3.500.000,00	-	-	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00
Укупно Прозор 1		3.500.000,00	-	3.500.000,00	-	-	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00
Прозор 2	ЕУ за реформу јавне управе (PАР) Повећани административни капацитети	1.000.000,00	-	1.000.000,00	5.000.000,00	-	5.000.000,00	-	6.000.000,00	-	-	-	-	-	-	6.000.000,00	-	6.000.000,00
	ЕУ за реформу јавних финансија (ЕУ4ПФМ)	1.000.000,00	-	1.000.000,00	2.500.000,00	-	2.500.000,00	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00
	Иницијатива за европске интеграције	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00	3.500.000,00	2.000.000,00	-	2.000.000,00	-	-	-	2.000.000,00	5.500.000,00	-	5.500.000,00
Укупно Прозор 2		2.000.000,00	-	2.000.000,00	11.000.000,00	-	11.000.000,00	3.500.000,00	2.000.000,00	-	2.000.000,00	-	-	-	2.000.000,00	15.000.000,00	-	15.000.000,00
Прозор 3	ЕУ за околиш и климатске промјене	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00
Укупно Прозор 3		-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00
Прозор 4	ЕУ за људе (запошљавање и социјална заштита)	-	-	-	-	-	-	-	-	23.000.000,00	-	23.000.000,00	-	-	-	23.000.000,00	-	23.000.000,00
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Укупно Прозор 4		-	-	-	-	-	-	-	-	23.000.000,00	-	23.000.000,00	-	-	-	23.000.000,00	-	23.000.000,00
Укупно за програм		5.500.000,00	-	5.500.000,00	15.000.000,00	-	15.000.000,00	3.500.000,00	2.000.000,00	-	2.000.000,00	-	-	-	25.000.000,00	45.500.000,00	-	45.500.000,00

Чланак 3.

Ова Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиН - Међународни уговори" на хрватском, српском и босанском језику и ступа на снагу даном објаве.

Број 01-50-449-34/24
21. вељаче 2024. године
Сарајево

Предсједатељ
Џелјко Комшић, в. р.

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број: 01,02-1-2696/23 од 31. јануара 2024. године), Предсједништво Босне и Херцеговине је, на 11. редовној сједници, одржаној 21. фебруара 2024. године, донијело

ОДЛУКА О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА О ФИНАНСИРАЊУ ГОДИШЊЕГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ ЗА 2022. ГОДИНУ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ КОЈУ ПРЕДСТАВЉА ЕВРОПСКА КОМИСИЈА И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ КОЈУ ПРЕДСТАВЉА ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ САВЈЕТА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

Ратификује се Споразум о финансирању Годишњег акционог плана за Босну и Херцеговину за 2022. годину између Европске уније коју представља Европска комисија и Босне и Херцеговине коју представља Дирекција за европске интеграције Савјета министара Босне и Херцеговине, који је потписан 19. септембра 2023. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Споразума у преводу гласи:

СПОРАЗУМ О ФИНАНСИРАЊУ ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Европска комисија, у даљем тексту "Комисија" која дјелује у име Европске уније, у даљем тексту "Унија", с једне стране, и Босна и Херцеговина, у даљем тексту "Корисник програма IПА III", коју представља Дирекција за европске интеграције Савјета министара Босне и Херцеговине.

с друге стране,
споразумјеле су се како слиједи:

Члан 1 – Програм

(1) Унија пристаје финансирати, а Корисник програма IПА III прихвата финансирање сљедећег Програма:

Годишњи акциони план у корист Босне и Херцеговине за 2022. годину који се састоји од сљедећих акција:

Акција 1. ЕУ подршка правосуђу (EU Support to Justice);

Акција 2. ЕУ за реформу јавне управе (ПАР) Повећани административни капацитети (EU4 Public Administration Reform (PAR) Increased Administrative Capacity);

Акција 3. ЕУ за управљање јавним финансијама (ЕУ4ПФМ) (EU4 Public Finance Management);

Акција 4. Програм европских интеграција (EU Integration Facility);

Акција 5. ЕУ за животну средину и климатске промјене (EU4 Environment and Climate Change);

Акција 6. ЕУ за људе (Запошљавање и социјална заштита) (EU4People (Employment and Social Protection));

Број глобалне обвезе: JAD.1045709

Програм се финансира средствима из буџета Уније на основу следећег основног акта: Инструмент претприступне помоћи, ИПА III¹.

(2) Укупни процијенени трошкови Програма износе 45.500.000,00 евра, а највећи могући допринос Уније Програму утврђен је у износу од 45.500.000,00 евра. Од Корисника програма ИПА III не очекује се никакав финансијски допринос.

(3) Програм ће се проводити у складу с Акционим документима који су наведени у Додатку I.

Члан 2 – Период извршења и оперативни период провођења

(1) Период извршења овог споразума о финансирању дефинисан у члану 12. Додатка II (Општи услови) одређен је на 12 година од склапања овог споразума о финансирању.

(2) Трајање оперативног периода провођења, како је дефинисано у члану 12. Додатка II. (Општи услови), постављено је на 6 година, од закључења овог споразума о финансирању.

Члан 3 – Адресе и обавјештења

Сва обавјештења која се односе на провођење овог споразума о финансирању биће у писаном облику и изричито ће се позивати на Програм како је дефинисано у члану 1, став 1. и шаљу се на следеће адресе:

(1) за Комисију

Генерална дирекција за сусједство и преговоре о проширењу (ДГ НЕАР)

Дирекција Д

Руе де ла Лои 15

Европска комисија

Б -1049 Брисел, Белгија

Е-пошта : NEAR-D4@ec.europa.eu

(2) за Корисника програма ИПА III

Државни ИПА координатор, Директор

Дирекција за европске интеграције Савјета министара

Босне и Херцеговине

Ђоке Мазалића 5

71000 Сарајево

Босна и Херцеговина

Е-пошта: kabinet.dei@dei.gov.ba

Члан 4 – Контакт особа за ОЛАФ

Контакт особа Корисника програма ИПА III с одговарајућим овлашћењима за директну сарадњу с Европском канцеларијом за борбу против превара (ОЛАФ), с циљем олакшавања оперативних активности ОЛАФ-а је:

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине

Е-пошта: cfcu@mft.gov.ba.

Члан 5 – Оквирни споразуми о финансијском партнерству

Програм ће се проводити у складу с одредбама Оквирног споразума о финансијском партнерству (ФФПА) између Европске комисије и Босне и Херцеговине о аранжманима за провођење финансијске помоћи Уније Босни и Херцеговини у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III), који је ступио на снагу 20. септембра 2022. године (у даљем тексту "Оквирни споразум"). Овај споразум о финансирању надопуњује одредбе Оквирног споразума. У случају сукоба између, с једне стране, одредби овог споразума о финансирању и, с

друге стране, одредби Оквирног споразума, одредбе Оквирног споразума имаће предност.

Члан 6 – Додаци

(1) Споразум о финансирању састоји се од:

а) Посебних услова;

б) Додатка I: Акциони документи, који детаљно описују циљеве, очекиване резултате, активности, методе провођења и буџет;

- Додатак I.1. Акција 1: ЕУ подршка правосуђу;

- Додатак I.2. Акција 2: ЕУ за реформу јавне управе (ПАР) Повећани административни капацитети;

- Додатак I.3. Акција 3. ЕУ за управљање јавним финансијама (ЕУ4ПФМ);

- Додатак I.4. Акција 4. Програм европских интеграција;

- Додатак I.5. Акција 5. ЕУ за животну средину и климатске промјене;

- Додатак I.6. Акција 6. ЕУ за људе (Запошљавање и социјална заштита);

- Додатак IA: Буџетска табела;

ц) Додатка II: Општи услови.

(2) У случају супротности између одредби Додатака I и одредби Посебних услова, предност се даје одредбама Посебних услова. У случају супротности између одредби Додатка I и одредби Додатка II, предност се даје одредбама Додатка II.

Члан 7 – Закључивање и ступање на снагу

Споразум о финансирању сматра се закљученим на дан када га потпише задња страна, а најкасније до 31. децембра 2023. године.

Споразум о финансирању ступа на снагу на дан када га потпише задња страна.

Споразум о финансирању састављен је у два истоветна примјерка на енглеском језику, од којих је један примјерак предат Комисији, а један примјерак Кориснику програма ИПА III.

За Корисника програма ИПА III за Комисију

г. Един Дилберовић

Дирекција за европске

интеграције

Савјета Министара

Босне и Херцеговине

Датум:

Потпис:

гђа Michela Matuella

в. д. директора ДГ НЕАР

Дирекција Д, Брисел

Датум:

Потпис:

ДОДАТАК I.1

Споразума о финансирању Годишњег акционог плана за Босну и Херцеговину за 2022. годину

Акциони документ за ЕУ подршку правосуђу

1. СИНОПСИС

1.1. Табела сажетка акције

Наслов	Годишњи акциони план за Босну и Херцеговину за 2022. годину Акциони документ - ЕУ подршка правосуђу
OPSYS	ACT-61466; JAD.1045709
Основни акт	Финансирано у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III)
Иницијатива Тим Европа (Team Europe)	Не
Зона која има користи од акције	Ова акција ће се проводити у Босни и Херцеговини
Програмски документ	Програмски оквир ИПА III

¹ Уредба (ЕУ) бр. 2021/1529 Европског парламента и Савјета од 15. рујна 2021. године којом се успоставља Инструмент претприступне помоћи (ИПА III), СЛ Л 330, 20. 9. 2021, стр. 1.

ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА И СЕКТОРИМА				
Прозор и тематски приоритет	Прозор 1 – Владавина права, основна права и демократија Тематски приоритет 1: Правосуђе Тематски приоритет 5: Основна права			
Циљеви одрживог развоја (СДГс)	Главни СДГ: Циљ 16 Мир, правда и јаке институције Други значајни циљеви одрживог развоја: Циљ 5. Постизање родне равноправности и оснаживање свих жена и дјевојчица			
ДАЦ код(ови) ¹	Главна ДАЦ шифра: 15130 Развој права и правосуђа Поткод 1 – 15131 Политика правосуђа, закона и реда, планирање и администрација Подшифра 2 – 15134 Правосудни послови			
Главни канал испоруке @	Билатерални			
Маркери ² (из ДАЦ обрасца)	Општи циљ политике @	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Развој учествовања/добро управљање	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	X
	Помоћ животnoj средини	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица	<input type="checkbox"/>	X	<input type="checkbox"/>
	Развој трговине	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Репродуктивно здравље мајке, новорођенчади и дјетета	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Смањење ризика од катастрофа	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Укључивање особа с инвалидитетом	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Исхрана ³	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Маркери РИО конвенције @	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Биолошка разноликост	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Борба против десертфикације	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ублажавање климатских промјена	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Прилагођавање климатским промјенама	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Интерни маркери ⁴	Циљеви политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Повезивање	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Дигитализација	<input type="checkbox"/>	X	<input type="checkbox"/>
	Миграција ⁵	<input type="checkbox"/>	X	<input type="checkbox"/>
"Ковид 19"	X	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
ПОДАЦИ О БУЏЕТУ				
Релевантни износи	Буџетска линија: 15.020101.01 Укупни процијенјени трошак: 3 500 000 EUR			

¹ ДАЦ сектори (шифре и описи) наведени су у првој и четвртој колони картице „кодови намјене“ у сљедећем документу:

<http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-financestandards/dacandrcscodebooks.htm>

² За смјернице, погледајте <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/> Идите на „Прикупљање података и ресурси за извјештаје“, изаберите Додатак 2, прилоге 18 (политика) и 19 (Рио) директиве о извјештавању.

Ако је акција означена у ДАЦ обрасцу као допринос једном од циљева опште политике или РИО принципима као главни циљ или значајан циљ, то би требало бити приказано у матрици логичког оквира (у ланцу резултата и/или показатељима).

³ Проверите Приручник о маркеру политике прехране ОЕЦД-ДАЦ-а (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

⁴ [1] Ови маркери имају другачији обим/образложење од ДАЦ кодова. Они се извлаче из нивоа расподеле буџета и нагласка који се даје акцији у смислу изабраних главних циљева. Дефиниција циљева, резултата, активности у опису акције треба бити у складу с овим одјељком.

⁵ За детаљне информације о програмирању миграције и присилног расељавању, погледајте тематске смјернице (thematic guidance note) о миграцији и присилном расељавању; за информације о миграцијском маркеру, погледајте додаток 2 тематских смјерница.

Укупни износ доприноса из буџета ЕУ у EUR: 3 500 000	
УПРАВЉАЊЕ И ПРОВОЂЕЊЕ	
Модалитети провођења (врста финансирања и начин управљања)	Модалитет пројекта Директно управљање путем: - Грантова
Релевантни приоритети и предводници из Економског и инвестиционог плана за Западни Балкан [само за Западни Балкан]	Приоритети: "Дигитална транзиција", "Управљање, владавина права, ПАР"
Крајњи датум за склапање Споразума о финансирању	Најкасније до 31. децембра 2023.
Крајњи датум за закључивање споразума о доприносу/делегирању, уговора о набавци и гранту	3 године након датума закључења Споразума о финансирању, с изузетком случајева наведених у члану 114(2) Финансијске уредбе
Индикативни [оперативно проведбени] [прихватљиви] период	72 мјесеца након закључења Споразума о финансирању.
Крајњи датум за имплементацију Споразума о финансирању	12 година након закључења Споразума о финансирању.

1.2. Сажетак акције

Специфични циљ Акције у потпуности је у складу с фокусом програмског оквира ИПА III на побољшање ефикасности, интегритета, квалитета, одговорности, независности и приступа правосудном систему у Босни и Херцеговини. Акција "ЕУ подршка правосуђу" има за циљ да допринесе усклађивању правосудног система Босне и Херцеговине с европским стандардима и правном тековином ЕУ. То ће се постићи изградњом вјештина и капацитета службеника укључених у правосуђе, што ће заузврат осигурати бољи рад, побољшани квалитет судских одлука и професионализам правосудног система у складу с циљевима ИПА III.

Јачањем професионализма, стручности и интегритета носилаца правосудних функција допринијеће се повећању повјерења грађана у правосудни систем. Акција ће такође помоћи у праћењу провођења Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина (NWCS), рјешавању заостатака у процесуирању предмета ратних злочина и јачању форензичких капацитета Агенције за форензику на државном нивоу.

Предложена акција ће допринијети СДГ-у 16: Промовисати мирољубива и укључива друштва за одрживи развој, омогућити приступ правди за све и изградити ефикасне, одговорне и укључиве институције на свим нивоима. Посебан фокус интервенције повезан је с циљем СДГ 16.3: Промовисати владавину права на националном и међународном нивоу и осигурати једнак приступ правди за све.

2. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

2.1. Контекст

Владавина права је у средишту процеса проширења. Извјештај Комисије за 2021. оцјењује да је Босна и

Херцеговина у раној фази/достигла је одређени степен припреме у подручју правосуђа. Недостаци у областима квалитета, независности, ефикасности и интегритета правосуђа и даље постоје и представљају пријетњу владавини права у Босни и Херцеговини. Као што је предвиђено Споразумом о стабилизацији и придруживању (ССП), Босна и Херцеговина ће придати важност консолидацији владавине права и јачању институција на свим нивоима, а посебно у правосуђу. Сарадња ће бити усмјерена на јачање независности правосуђа, побољшање његове ефикасности и институционалних капацитета, побољшање приступа правди.

У свом "Мишљењу" (Авис) о захтјеву Босне и Херцеговине за чланство у Европској унији¹, Комисија истиче многе преостале недостатке у подручју владавине права и закључује да ће, како би приступни преговори били отворени, Босна и Херцеговина морати постићи "потребан степен усклађености с критеријумима за чланство, а посебно политичким критеријумима из Копенхагена који захтјевају стабилност институција које гарантују посебно демократију и владину права". Босна и Херцеговина "ће морати детаљно побољшати свој законодавни и институционални оквир како би осигурала испуњавање низа приоритета у погледу демократије, владавине права, основних права и реформе јавне управе", од којих је знатан број намијењен побољшању укупне ситуације у погледу владавине права у земљи.

Предложена активност осмишљена је тако да подржи владину права, демократију, поштовање људских права и међународног права у Босни и Херцеговини и допринесе постизању циљева ИПА III прозора I усмјерених на независност, одговорност, квалитет и ефикасност правосудног система у Босни и Херцеговини. Специфични циљ предложене активности је побољшање ефикасности, интегритета, квалитета, одговорности, независности и приступа правосудном систему у Босни и Херцеговини и у потпуности је усклађен с постојећим политикама у овој области. Започела је израда нове Стратегије реформе правосуђа за период 2021–2027. и пратећег Акционог плана. До израде нове Стратегије, циљеви Акције су кохерентни с претходном Стратегијом реформе сектора правде у Босни и Херцеговини (2014–2018) и Акционим планом (2014–2018, прод. 2019. и 2020).

Програмом реформе ВСТС-а и његовим provedбеним планом², усвојеним 19. маја 2021. године, утврђују се стратешка и реформска одређења ВСТС-а и узимају у обзир захтјеви Европске комисије који се односе на правосуђе у Босни и Херцеговини.

Надаље, Акција ће у потпуности искористити помоћ ИПА-е како би се допринијело фокусирању на даљње побољшање транзиционе правде, укључујући рјешавање случајева несталих особа повезаних са сукобом, приступ

правди за све грађане и побољшање професионализације судача и тужилаца, те правосудног система у потпуности, укључујући вјештине и способности дотичних службеника у правосуђу.

Независност, ефективност, одговорност и ефикасност судства

Приоритети дјеловања су кохерентни с општим циљевима помоћи ЕУ у оквиру Тематског приоритета 1, за подршку независним тијелима као што је Високи судски и тужилачки савјет (ВСТС) и унапређење правосудног система у потпуности, помажући им да у потпуности преузму своју институционалну и управљачку улогу и ојачају независност правосуђа од извршне власти и осигурају да судије и тужиоци могу обављати свој посао без непотребног политичког притиска.

Иако су успостављени нормативни и стратешки предуслови, систем кривичног правосуђа у Босни и Херцеговини и даље се суочава са изазовима у процесуирању предмета ратних злочина због недостатка стручних и техничких капацитета. Усвајањем Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина (NWCS) као једног од кључних захтјева наведених у Мишљењу Комисије за Босну и Херцеговину – кључни приоритет 5, Босна и Херцеговина је изразила снажну одређеност да заврши текуће процесе транзиционе правде и донесе правду свим жртвама и оконча некажњивост.

Кроз ову акцију пружиће се подршка даљој имплементацији Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина која представља специфичан стратешки оквир транзиционе правде, који се искључиво бави процесуирањем ратних злочина, лоцирањем и идентификацијом посмртних остатака жртава ових злочина, у већини случајева и несталим особама и наставком провођења форензичких активности у истрагама ратних злочина.

Даљње подстицање процеса транзиционе правде

Босна и Херцеговина је потписница Заједничке декларације о несталим особама у оквиру Берлинског процеса за Западни Балкана 2018.³ коју су потписали шефови влада свих земаља учесница Берлинског процеса. Потписници су се обавезали да ће "... осигурати непристрасне и ефикасне истраге у случајевима несталих особа у складу са међународним стандардима људских права..." и "... обавезали су се да ће даље развијати домаће форензичке институције..."

Рјешавање случајева несталих особа у везан са сукобима, којих је у Босни и Херцеговини остало око 7.500, не само да штити људска права породица несталих и промовише мирна и инклузивна друштва, већ и значајно допринио успостављању владавине права омогућавањем правосуђу да процесуира предмете ратних злочина. Стога је важно јачати ефикасност и подизати професионалне стандарде у институцијама које воде процес и на тај начин пружити стручну подршку правосуђу у процесу одговарања за особе нестале у сукобу.

Одређеност Босне и Херцеговине рјешавању питања случајева несталих особа у вези са сукобима недавно је демонстрирана потписивањем Техничког споразума између Међународне комисије за нестале особе и Института за нестале особе Босне и Херцеговине у јуну 2021. године. Споразум јача сарадњу с циљем да се у складу са владавином права пронађе што већи број

¹ COM (2019) 261 и SWD (2019) 222

² ВСТС је усвојио и План имплементације Програма реформи. Спровођење одговарајућих мјера пратиће се кроз извјештаје који ће се припремати на тромјесечној основи, при чему ће Одјел за европске интеграције и стратешко планирање бити задужен за припрему тих извјештаја. Резултати имплементације Програма реформи изразиће се израдом и/или доношењем прописа (подзаконских аката, политика, стратегија и сл.), спровођењем организационих мјера, информатичким рјешењима (софтвер, базе података, онлајн платформе итд.), развојем и/или доношењем интерних докумената (планова, извјештаја, анализа и сл.), кроз припрему и/или организацију и/или одржавање обука и примјеном различитих метода (спровођење прописа, увођење нових метода рада, међуинституционална сарадња итд.).

³ <https://www.icmp.int/wp-content/uploads/2018/09/Deklaracije.pdf>

несталих особа, како би се подржала права свих породица несталих особа на истину и правду. Према Споразуму, Међународна комисија за нестале особе наставиће да пружају техничку помоћ тужилаштвима на свим нивоима и Институту за нестале особе у ексхумацији тајних гробница и у мртвачницама, као и обезбјеђивању ДНК тестирања и упаривању података у сврху идентификације случајева несталих особа у вези са сукобом. Међународна комисија за нестале особе помоћи ће Босни и Херцеговини да даље развије своје форензичке капацитете и приближи их стандардима ЕУ. Босна и Херцеговина, уз помоћ Међународне комисије за нестале особе, до сада је ријешила 75 посто од 30.000 особа пријављених као несталих као посљедица сукоба из 1990-их, што је резултат без преседана на глобалном нивоу.

Сходно томе, Акција ће се бавити препорукама Извјештаја стручњака о питањима владавине права у Босни и Херцеговини (2019)¹ у којем се истиче да се иницијативе ВСТС-а за побољшање квалитета правосуђа морају консолидовати и проширити.

2.2. Анализа проблема

Кратка анализа проблема

Брзо доношење правде, укључујући и оне у привредним предметима, од највеће је важности за одржавање и промовисање економског раста кроз боље пословно окружење, како је јасно наведено у Извјештају стручњака о питањима владавине права у Босни и Херцеговини. С обзиром на то да је Босна и Херцеговина једна од земаља с релативно великим бројем судија по глави становника, правосудни систем Босне и Херцеговине своју ефикасност и квалитет треба заснивати на пуној искоришћености постојећих судских капацитета и реорганизацији пословних процеса. Резултати које је ВСТС БиХ постигао кроз активности на реорганизацији пословних процеса основа су за предузимање активности у овој области. Анализа досадашње обраде предмета показала је да је фаза од подношења тужбе суду до узимања предмета у рад од стране додијељеног судије предуга. Квалитетно и ефикасно вођење трговачких судова/трговачких одјела омогућује брзо и досљедно рјешавање спорова, чиме се ствара правна сигурност која ће допринијети стварању атрактивног окружења за пословање и улагања.

Осим тога, тужилаштва се боре с недостатком специјализоване експертизе и недовољним капацитетима за ефикасно истраживање привредног криминала. У том циљу, финансијски стручњаци су пружали подршку тужилаштвима у најсложенијим предметима привредног и организованог криминала, корупције и финансијских истрага, те пружали резултате у смислу бољег квалитета истрага и оптужница, бржег процесуирања заосталих предмета и сл. Финансијске преваре угрожавају економску стабилност и привредни развој, доводе до раста незапослености, раста социјалне напетости, политичких сукоба и нестабилности уопштено. Јачање капацитета тужилаштва за истраге привредног криминала у завршници ће помоћи у борби против пријетњи интегритету финансијског система. Осим економског просперитета, борба против корупције је од високог приоритета за Босну и Херцеговину у процесу усклађивања с правном тековином ЕУ.

Досадашње активности Високог судског и тужилачког савјета (ВСТС) на објављивању судских одлука проводиле су се у сарадњи са Судом Босне и Херцеговине, Врховним судом Републике Српске, Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине и Апелационим судом Брчко дистрикта Босне и Херцеговине. Како су ови судови највиши судови у Босни и Херцеговини, њихове одлуке и правна стајалишта утичу на усклађивање судске праксе у оквиру њихових надлежности. Одлуке нижих судова објављују се у централном систему само ако се односе на предмете које су донијели највиши судови у Босни и Херцеговини. С тим у вези потребно је унаприједити транспарентност рада другостепених судова и уједначавање судске праксе на овом нивоу објављивањем одлука кантоналних/окружних судова путем централне базе података. Надаље, ВСТС је свјестан да постоји јавни интерес за увид у одлуке нижих судова, посебно у предметима који су медијски праћени. Такође, одлуке нижих судова важне су за судску праксу, посебно с обзиром на то да у одређеним предметима врховни судови не могу одлучивати о жалби због законских ограничења, на примјер: ванпарнични предмети, извршни, прекршајни предмети и кривични предмети за кривична дјела за која је законом прописана највиша казна или казна затвора до 10 година, ако посебним законом није одређена надлежност другог суда. Такође, одлучивање у управним споровима завршава на нивоу кантона, будући да у овим споровима није прописана могућност жалбе. Врховни судови у тим случајевима могу поступати само по ванредним правним лијекovima чији је домет ограничен.

Извјештај Комисије за Босну и Херцеговину за 2020. наводи да су "власти предузеле ограничене мјере како би се позабавиле налазима Извјештаја стручњака о питањима владавине права ("Прибеов извјештај"). У парламентарну процедуру иду измјене интегритета; њихово доношење кључно је за успоставу вјеродостојног и ригорозног система провјере финансијских извјештаја носилаца правосудних функција. Трајни и очити знакови погоршања и даље захтијевају хитне мјере за јачање интегритета и поново стицање повјерења грађана у правосуђе. ВСТС је у мају 2021. усвојио Програм реформе ВСТС-а за период 2021–2023, укључујући мјере за јачање квалитета, интегритета, ефикасности правосуђа и борбу против организованог криминала и корупције. ВСТС мора осигурати његово брзо провођење и хитно омогућити реформе у областима које су у његовој директној надлежности, нарочито онима које не захтијевају законске измјене."

У извјештају Комисије за 2022. о Босни и Херцеговини наглашава се да се Ревидирана државна стратегија за рад на предметима ратних злочина, усвојена 24. септембра 2020, мора ефикасно водити.² Као што је раније наведено, Ревидирана државна стратегија за рад на предметима ратних злочина успоставља свеобухватан стратешки приступ и стратешки оквир за правосуђе за бављење предметима ратних злочина пред судовима и тужилаштвима и прописује обавезу окончања некажњивости рјешавањем приоритетних и сложених предмета пред правосуђем на државном нивоу, док мање сложени предмети требају бити ријешени пред нивоима правосуђа ентитета и Брчко дистрикта до краја 2023. године.

¹ <http://europa.ba/wp-content/uploads/2019/12/ExpertReportonRuleofLawissuesinBosniaandHerzegovina.pdf>

² https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2022_en, стр.18

Ревидирана Државна стратегија за рад на предметима ратних злочина се проводи, упркос пропусту Савјета министара да именује ново надзорно тијело. У оквиру свог мандата, ВСТС је проактивно надзирао рад тужилаштва и судова на провођењу стратегије. И даље је потребно надзорно тијело које ће осигурати свеобухватан надзор, потврдити одлуке потребне за побољшање процесуирања ратних злочина, потврдити провођење стратегије и осигурати непрекидно финансирање. Савјет министара би требао брзо успоставити ново надзорно тијело.

Регионална правосудна сарадња у процесуирању предмета ратних злочина захтијева даља побољшања. Билатерални протоколи о сарадњи у предметима ратних злочина, злочина против човјечности и геноцида између Тужилаштва Босне и Херцеговине и тужилаштва Србије, Хрватске и Црне Горе помогли су у смањењу некажњивости правосудја, али се не користе систематично. Уз помоћ тужиоца из Механизма, сарадња са Србијом довела је до већег броја уступања поступака и подизања оптужница у предметима уступљеним из Босне и Херцеговине, али то је до сада резултовало само једном осуђујућом пресудом. Сарадња с Хрватском и даље се суочава с бројним препрекама у погледу правосудне помоћи, а неке су истраге у току и нису довеле до оптужница. Протокол с Црном Гором довео је до истрага након уступања доказа из Механизма.

Од 238 предмета до краја 2021. године, 94 поступка (против 100 особа) су у току због недоступности оптужених особа. Будући да имају више држављанстава, те особе често бораве у сусједним земљама. То им омогућује бијег од правде искоришћавањем забрана изручења властитих држављана за кривична дјела геноцида, злочина против човјечности и ратних злочина. Они такође имају користи од недостатка напретка сусједних јурисдикција у рјешавању дотичних злочина. Србија још увијек не успијева извршити правоћну казну изречену у Босни и Херцеговини 2014. против Новака Ђукића, упркос доступности основних инструмената међународне правосудне сарадње. Одређени број међународних потјерница (Црвена потјерница Интерпола) које је Босна и Херцеговина расписала за оптуженима за ратне злочине и даље није проведен. Исто тако, Душко Корњача оптужен за злочине против човјечности 2015. и Томислав Ковач оптужен за геноцид 2018. слободно бораве у Србији.

Смањење заостатака у предметима ратних злочина које је у току и даље касни, што доводи у сумњу довршетак процесуирања ратних злочина до краја 2023. С процијењених 1.210 предмета у јулу 2013, неријешени предмети ратних злочина смањени су на 492 (- 59,5%) до краја 2021; око 311 од њих су сложени предмети (63,5%). Процијењује се да су 174 предмета против 393 особе (35,5% неријешених предмета) у току због недоступности осумњичених. Без појачане регионалне сарадње, до краја 2023. године заостаци у предметима ратних злочина углавном ће се састојати од осумњичених који нису доступни правосудју Босне и Херцеговине. У 2021. години број потврђених оптужница (13) и стопа осуђујућих пресуда (85%) остали су стабилни у ентитетима и Брчко дистрикту. Иако је напредак примјетан на државном нивоу с 15 потврђених оптужница и стопом осуђујућих пресуда од 86%, још увијек има простора за напредак. Тужилаштво би требало појачати напоре у процесуирању најсложенијих предмета (25 мање сложених предмета уступило је ентитетима и Брчко дистрикту у 2021. години) те наставити побољшавати квалитет истрага и оптужница.

У извјештају Комисије за Босну и Херцеговину за 2021. наводи се да је "Неријешена судбина несталих особа забрињавајућа. 7.532 особе још увијек се воде као нестале услед сукоба. [...] Недостатак локалних форензичких капацитета [...] отежава идентификацију. Потребни су даљњи напори [...] како би се ријешило питање особа које су нестале у вези са сукобима 1990-их." Од 1996. године Међународна комисија за нестале особе (ИЦМП) усмјерава напоре да помогне Босни и Херцеговини да лоцира и идентификује своје нестале. ИЦМП је помогао правосудју Босне и Херцеговине на свим нивоима и ИНО-у Босне и Херцеговине у ексхумацији неколико хиљада масовних и појединачних гробница у Босни и Херцеговини; ИЦМП је прикупио готово 74.000 референтних узорака од сродника несталих особа, обрадио преко 53.000 узорака ДНК из скелетних остатака и израдио ДНК извјештаје који представљају преко 15.000 особа и готово 18.000 извјештаја о реасоцијацијама појединих дијелова тијела. Међутим, око 7.500 особа још увијек се воде као нестале, а непрекидно форензичко вјештачење и подршка нужни су за рјешавање овог отвореног питања које још увијек погађа велики дио становништва и једно је од најспорнијих политичких питања. Осигуравање наставка пружања форензичких услуга и њихове одрживости такође је кључно за рјешавање случајева несталих миграната, жртава трговине људима и других врста кривичних случајева који укључују идентификацију жртава.

Неријешена судбина несталих особа које су нестале током сукоба 1990-их остаје кључно питање које треба ријешити на Западном Балкану. Упркос сталном напретку у идентификацији (70 особа у 2021. и 127 у првој половини 2022), 7.590 особа и даље се воде као нестале као резултат сукоба. Потребни су даљњи напори на регионалном нивоу путем групе за нестале особе основане 2018. у оквиру Берлинског процеса за јачање сарадње.

Опис главних учесника

Главни учесници акције су: ВСТС Босне и Херцеговине, судови, тужилаштва, Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, Министарство правде Босне и Херцеговине (МП), Министарство правде Републике Српске (МП РС), Федерално министарство правде (ФМП), десет кантоналних министарстава правде, Министарство безбједности Босне и Херцеговине, Институт за нестале особе Босне и Херцеговине, струковна удружења, академска заједница, невладине организације и други органи извршне власти.

3. ОПИС АКЦИЈЕ

3.1. Логика интервенције

Општи циљ (утицај) ове акције је усклађивање правосудног система Босне и Херцеговине с европским стандардима и правном тековином ЕУ.

Специфични циљ(еви) (исходи) ове акције су:

1. Унаприједити ефикасност, интегритет, квалитет, одговорност, независност и приступ правосудном систему у Босни и Херцеговини.

Резултати које ова акција треба остварити, а који доприносе одговарајућим специфичним циљевима (исходима), су:

Допринос исходу 1 (или специфичном циљу 1)

1.1 Повећати надлежност судова и тужилаштва

1.2 Јачати интегритет носилаца правосудних функција

1.3 Даље побољшати ефикасност процесуирања предмета ратних злочина у правосудном систему Босне и Херцеговине

1.4 Осигурати пружање форензичке помоћи у истрагама ратних злочина

Ако се повећа ефикасност, компетентност судова и тужилаштва (Резултат 1.1), а ВСТС, тужилаштва, правосудна и друга релевантна тијела остану предани и укључени у процесе реформе правосуђа, ефикасност, интегритет, квалитет, одговорност, независност и приступ правосудном систему у Босни и Херцеговини ће бити побољшани (Исход 1).

Ако ојача интегритет носилаца правосудних функција (Резултат 1.2), а институције кориснице остану укључене у процес реформе правосуђа, побољшаће се ефикасност, интегритет, квалитет, одговорност, независност и приступ правосудном систему у Босни и Херцеговини (Исход 1).

Ако се осигура помоћ у истрагама ратних злочина (Резултат 1.3), осигураће се даље смањење броја неријешених предмета ратних злочина у Босни и Херцеговини (Исход 1).

Ако се осигура пружање форензичке помоћи у истрагама ратних злочина (Резултат 1.4) и ако се лоцирају тајне гробнице, екхумирани и биолошки узорци се подносе Међународној комисији за нестале особе на ДНК тестирање, а институција корисница остаје предана даљњем развоју својих ДНК способности, побољшаће се ефикасност, интегритет, квалитет, одговорност, независност и приступ правосудном систему у Босни и Херцеговини (Исход 1).

Ако се побољша ефикасност, интегритет, квалитет, одговорност, независност и приступ правосудном систему у Босни и Херцеговини (Исход 1) и релевантна тијела у Босни и Херцеговини буду одређена да заузму усклађен и координисан приступ за провођење реформи у сектору правде, правосудни систем Босне и Херцеговине ће бити усклађен с европским стандардима и правном тековином ЕУ (Утицај).

3.2. Индикативне активности

Активности у вези с Резултатом 1.1: Повећани учинак и надлежност судова и тужилаштва, као и Високог судског и тужилачког савјета (ВСТС)

Активност 1.1.1: Успостављање система тријаже у привредним одјелима/привредним судовима кроз организацију пословних процеса

Ова активност има за циљ ефикасније коришћење постојећих људских ресурса и краће вријеме потребно за поступање по предметима. Ове активности ће омогућити судијама да се фокусирају на доношење мериторних одлука, што ће у коначници довести до веће продуктивности, побољшања квалитета судских одлука и правне сигурности. Успостављање система тријаже у привредним судовима/привредним одјелима пилот судова одвијало би се у двије фазе. Прва фаза би укључивала развој система тријаже усвајањем сета докумената и алата кроз рад и активности радне/стручне групе, док би друга фаза укључивала пилотирање успостављеног облика тријажног система у изабраном броју привредних судови/привредних одјела пилот судова. Новоуспостављени систем тријаже ће омогућити бржу обраду привредних предмета кроз непосредан преглед и анализу природе предмета за примљених у суду, бољу координацију судија и осталог особља, скраћење трајања поступака, ослобађање судија од процесних задатака.

Активност 1.1.2: Ангажовање финансијских стручњака за подршку финансијским истрагама у предметима привредног и других сродних криминала

Ангажовање финансијских стручњака подржаће инклузивније истраге и проактивно прикупљање доказа у предметима привредног криминала, организованог криминала и корупције, укључујући издавање циљаних налога за претрес и одузимање предмета у почетним фазама истраге. Та активност пружиће подршку тужилаштвима у вођењу финансијских истрага и допринијеће побољшању кредибилитета напора на јачању интегритета правосуђа.

Активност 1.1.3: Успостављање одјела судске праксе у изабраним кантоналним/окружним судовима

Предложеном активношћу ВСТС ће иницирати успоставу одјела за судску праксу у изабраним кантоналним/окружним судовима (пилот судови), користећи исте или сличне принципе као што је учињено у највишим судовима. Пилот судови биће изабрани када почне реализација предложене активности и требало би да покрију два суда с већим приливом предмета и два суда с мањим приливом предмета, водећи рачуна и о географској претежности. Додатно особље радиће на јачању капацитета другостепених судова, а паралелно ће се повећати капацитет ВСТС-а за објављивање одлука другостепених судова путем централне базе. Већа транспарентност рада другостепених судова и усклађивање судске праксе и на овом нивоу би, поред напора који се тренутно улажу са највишим судовима, допринијело правној сигурности грађана, а тиме и угледу правосуђе у цјелини.

Активност 1.1.4: Јачање капацитета ВСТС-а за праћење Програма и Стратегије реформе

ВСТС је у мају 2021. године усвојио Програм реформе ВСТС-а за период 2021–2023, који укључује мјере за јачање квалитета, интегритета, ефикасности правосуђа и борбу против организованог криминала и корупције. ВСТС мора осигурати његово брзо провођење и хитно омогућити реформе у областима које су у његовој директној надлежности, а то су оне које не захтијевају измене закона. Постоји потреба да се развије и усвоји нова Стратегија за реформу сектора правде 2021–2027. и акциони план како би се замијенили они који су истекли 2018. године, прије свега успостављањем вјеродостојног временског оквира за имплементацију и осигурањем адекватног праћења и финансирања. На састанку радне групе могло се само закључити да је потребно још радити прије него што се процес заврши, посебно израда финансијских и евалуационих планова имплементације, спровођење јавних консултација о нацрту, добијање мишљења релевантних институција и органа.

Кроз предложену активност ВСТС ће бити оспособљен за праћење Програма и Стратегије реформе и успостављање политичког дијалога о реформи и предложеним корективним радњама.

Активности у вези с Резултатом 1.2: Ојачан интегритет носилаца правосудних функција

Активност 1.2.1: Јачање капацитета ВСТС-а за праћење финансијских извјештаја носилаца правосудних функција и провођење планова интегритета

Ова активност ће подрозумијевати јачање капацитета ВСТС-а за ефикасно праћење и контролу финансијских извјештаја носилаца правосудних функција у складу с новим законским оквиром који регулише садржај и подношење извјештаја и њихово праћење. Овај оквир је заснован на релевантним препорукама из Стручне провјере (Peer Review), на основу којих ће ВСТС вршити контролу финансијских токова, процјену критеријума ризика, тачност достављених података и могуће постојање сукоба

интереса. Активност ће укључивати подршку ВСТС-у да развије и усклади са законским оквиром процедуре за провјеру финансијских извјештаја носилаца правосудних функција, изврши прикупљање, провјеру података достављених у извјештајима носилаца правосудних функција и објављивање одређених сегмената финансијских извјештаја носилаца правосудних функција у складу с релевантним законским оквиром.

Активности у вези с Резултатом 1.3:

Активност 1.3.1: Даље јачање владавине права кроз јачање и олакшавање процеса транзиционе правде у Босни и Херцеговини и пуну имплементацију Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина

Активност има за циљ јачање људских и материјалних капацитета у изабраним судовима и тужилаштвима, способних да на вријеме и ефикасно проведу Ревидирану државну стратегију за ратне злочине и ријеше све неријешене предмете ратних злочина. Надаље, активност је усмјерена на унапређење професионалних вјештина судија и тужилаца који раде на овим предметима, осигуравајући квалитетан и несметан приступ правди у овој области. Коначно, активности ће осигурати адекватне људске капацитете ВСТС-а БиХ за обављање редовног надзора над динамиком процесуирања ратних злочина у судовима и тужилаштвима и пружање стратешке и оперативне стручне и административне подршке ВСТС-у БиХ и Надзорном тијелу за надзор над провођењем Ревидиране NWCS. Очекивани резултати имају за циљ да успоставе капацитет правосуђа које је у потпуности способно да се ухвати у коштац са заосталим предметима ратних злочина и комплетира процесе транзиционе правде у правосуђу примјеном Ревидиране NWCS.

Ова конкретна активност требала би предвидјети додјелу директног гранта Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине (МФТ БиХ). Наиме, Министарству ће бити додијељена средства која ће оно даље алоцирати релевантним учесницима у правосуђу за имплементацију Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина. Осим судова и тужилаштва, ову подршку имаће и ВСТС БиХ и Министарство правде БиХ, у оквиру текућег програма ИПА 2019 "ЕУ за транзициону правду".

Наиме, ослањајући се на тренутну ефективну акциону структуру у оквиру које је програм ИПА 2019 "ЕУ за транзициону правду" у директном модалитету гранта додијељен Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине, важно је нагласити да програм ИПА 2022 треба проводити на исти методолошки начин. За несметан наставак подршке ЕУ потребно је обезбиједити посебан споразум о гранту између ЕУ и Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, а посебно додијељена средства је потребно осигурати за несметани наставак примања подршке ЕУ. Узимајући у обзир да се текући програм ИПА 2019 "Унапређење процесуирања предмета ратних злочина у Босни и Херцеговини" завршава 2022. године, од највеће је важности да имплементација ИПА 2022 почне најкасније у 1. кварталу 2023. године, благовременим обезбјеђивањем одвојеног гранта Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине, у циљу несметаног завршетка процеса транзиционе правде.

Активираће се координација и остваривање синергије са регионалним програмима у области транзиционе правде које проводе ИРМЦТ и УНДП.

Активности у вези с Резултатом 1.4: Осигурана форензичка помоћ у истрагама ратних злочина

Активност 1.4.1. Пружање стручне помоћи босанскохерцеговачком правосуђу за ископавање, испитивање и идентификацију жртава присилних нестанака из тајних гробница у оквиру истрага ратних злочина

ИЦМП ће пружити практичну помоћ, у складу с највишим међународним стандардима, за ископавање тајних гробница у Босни и Херцеговини, према судском налогу. За сваку гробницу ИЦМП ће предузети један или више од следећих корака:

- Спровести припремно канцеларијско истраживање и анализу доступне релевантне документације прије теренских операција.

- Пружити практичну помоћ у ексхумацијама на терену, форензичкој антрополошкој анализи и испитивању пронађених посмртних остатака, прегледу и идентификацији.

- Подршка мртвачницама, укључујући анализу тока рада, форензичко антрополошко испитивање и преглед претходно ексхумираних случајева људских остатака.

- У сарадњи с тужилаштвима и ИНО-ом радити на имплементацији препорука за рјешавање случајева у мртвачницама у земљи.

- Анализирати "анте мортем" и "пост мортем" податке коришћењем намјенских модула базе података који су дио ИЦМП-овог система за управљање подацима.

- Тужилаштву Босне и Херцеговине доставити детаљне извјештаје о ископавању и фото- документацију која документује резултате техничке помоћи ИЦМП-а.

- Омогућити обуку тужиоцима надлежним за предмете ратних злочина у примјени форензичке археологије, форензичке антропологије и ДНК у истрагама ратних злочина.

Активност 1.4.2. Наставак ДНК тестирања и упаривања биолошких узорака у сврху идентификације људи

ИЦМП ће вршити ДНК тестирање и упаривање породичних референтних узорака (крви) које прикупи од чланова породица несталих особа, те постморталних (зуба или кости) биолошких узорака, који се достављају по налогу тужиоца. Велике базе података ДНК профила несталих особа и породица упоређују се помоћу ИЦМП-овог специјализованог софтвера за базе података. ИЦМП ће домаћим властима достављати извјештаје о подударану ДНК како би се олакшала људска идентификација несталих особа и, када је то потребно, упозорити их на неопходне накнадне радње. Људска идентификација случајева несталих особа, од којих су већина жртве ратних злочина, у великој мјери подржава истрагу и процесуирање предмета ратних злочина од стране Тужилаштва Босне и Херцеговине.

Активност 1.4.3. Јачање домаћих техничких капацитета у ДНК анализи како би се пружила дугорочна подршка тужилаштвима

На основу техничког споразума с Министарством безбједности Босне и Херцеговине и Тужилашвом Босне и Херцеговине, ИЦМП ће пружити техничку помоћ Агенцији за форензичка испитивања и вјештачења Босне и Херцеговине, укључујући:

- Пружање савјета и смјерница у циљу добијања ИСО акредитације у корацима у ДНК анализи обраде "пост мортем" узорака.

- Помоћ у припреми интерних СОП-а Агенције и 5-годишњег плана развоја.

- Помоћ у набавци опреме и потрошног материјала, неопходног за ДНК анализу.

- Помоћ при упућивању додатног стручног особља.
- Обука и менторство особља ДНК лабораторија.

3.3. Интегрисање

Заштита животне средине, климатске промјене и биодиверзитет

Акција и активности које произилазе из ове акције неће имати већи и негативан утицај на животну средину, нити ће угрозити животну средину, здравље и безбједност у будућности. Активности које произилазе из ове акције биће реализоване на еколошки најприхватљивији могући начин. Истовремено, један од резултата свеукупне дигитализације јавне управе биће кохерентност политике и промоција зелене управе с циљем смањења употребе папира, што ће допринијети и очувању животне средине и зеленој агенди.

Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица

Стратешки и регулаторни оквир за равноправност полова у Босни и Херцеговини постављен је Центер акционим планом Босне и Херцеговине за период 2018–2022.¹ и Законом о равноправности полова². Процијeњена помоћу ОЕЦД ДАЦ маркера родне политике, предложена акција би се могла оцијенити оцјеном 1, јер је родна равноправност важан и промишљен циљ, али не и главни разлог за предузимање интервенција. Непрекидна подршка процесуирању предмета ратних злочина треба да обухвати пружање услуга подршке жртвама ратних злочина и свједоцима, посебно у погледу обезбјеђивања безбједног окружења за жртве ратних злочина (најчешће жене). Кад год је релевантно, одређене потребе жена и дјевојчица посебно ће се узети у обзир, путем родно разврстаних статистика и индикатора и/или родно одговорних буџета у складу са захтјевима стратегије ЕУ за родну равноправност за период 2020–2025³.

Надаље, утицај предложене Акције допринијеће стварању амбијента за остваривање циљева Стратегије ЕУ за родну равноправност 2020–2025 и Родног акционог плана III, посебно у сљедећим тематским областима: "Осигуравање слободе од свих облика родно заснованог насиља" и "Промовисање равноправног учешћа и лидерства".

Људска права

Интервенције које се финансирају кроз ову акцију тежиће промовисању недискриминаторних пракси и поступака и забрани било којег облика родно заснованог насиља, незаконите дискриминације укључујући расу, боју коже, вјеру, национално поријекло, политичку припадност, пол, године, брачни статус, или инвалидност, економска и социјална права и оснаживање дјевојака и жена, равноправно учешће и вођство. Дужна пажња ће се такође посветити поштовању људских права и интеграцији принципа људских права у предузете интервенције.

На основу основних принципа промовисања равноправности и борбе против дискриминације, учешће у акцији биће загарантовано на основу једнаког приступа без обзира на пол, расно или етничко поријекло, вјеру или увјерење, инвалидитет, године или сексуалну оријентацију као и узимајући у обзир промоција и учешће особа с инвалидитетом.

3.3. Ризици и научене лекције

Категорија	Ризици	Вјероватноћа (висока/ средња/ мала)	Утицај (висок/ средњи/ мали)	Мјере ублажавања
4- аспекти законитости и правилности	Ризик 1: Кашњења због касног потписивања ИПА финансијског споразума или касног провођења помоћи повезане с радњама.	С	С	Интензивирана комуникација међу институцијама БиХ, посебно с Министарством финансија и трезора БиХ; Одржавати блиски контакт с ресорним главним управама и Канцеларијом ЕУ, а све припремне активности проводити унапријед како би се омогућила што брже провођење акција.
1- спољно окружење	Ризик 2: Кашњења у процесу доношења одлука.	С	С	Прије почетка акције потребно је анализирати тренутну ситуацију и развити план ублажавања и комуникације с релевантним актерима.
4- аспекти законитости и правилности	Ризик 3: Проблеми везани за благовремено прибављање потребних дозвола и друге законом регулисане обавезе.	С	С	Мјере изградње капацитета за све релевантне институције; побољшања /модификације процедура издавања дозвола; редовна и честа комуникација међу кључним учесницима, са посебним фокусом на органе задужене за издавање дозвола.
3- људи и организација	Ризик 4: Ограничен број особља у корисничким установама и велико оптерећење због додатних активности узрокованих пандемијом.	С	С	Осигурати да је посебан одјел (укључујући особље) идентификован у свим корисничким и координишућим институцијама током процеса израде ТоР-а, те да су упознати са својим улогама у процесу провођења.

Научене лекције

Недавноведеном процјеном Стратегије реформе сектора правде за период 2014–2020. потврђено је да ће се наставити с даљњом подршком јачању правног и институционалног оквира, као и административних и извршних капацитета како би се осигурало усклађивање правосудног система Босне и Херцеговине с ЕУ стандардима. Осим тога, потребна је даља подршка у провођењу Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина.

У процесу реформе законодавства и политике у сектору правосудја, посебно када је у питању проблем у недостатку компромиса и међусобног разумијевања, различити учесници често не прате истим темпом развој капацитета и осигуравање усклађености с препорукама из пројеката техничке помоћи. Развој политике и законодавства потребно је додатно развити како би се више заснивали на доказима, цијенили и подлијегали одговарајућим интерним и вањским консултацијама с актерима у право вријеме законодавног процеса и процеса доношења политика.

¹ https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2019/02/GAP-BIH-2018-2022_ENG.pdf

² Службени гласник БиХ, бр. 32/10

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

3.5 Индикативна матрица логичког оквира

Резултати	Ланац резултата: Главни очекивани резултати [максимум 10 @]	Показатељи [барем један показатељ по очекиваном резултату @]	Полазне основе [вриједности и године]	Циљ [вриједности и године]	Извори података	Претпоставке
Утицај	Ускладити правосудни систем Босне и Херцеговине с европским стандардима и аквисом ЕУ.	1. Напредак остварен у испуњавању критеријума за приступање, у области владавине права, основних права и демократије.	Извјестан напредак (2019).	Умјерени напредак (2027).	Извјештаји Комисије о БиХ.	Није примјениво.
Исход 1	1 Повећана ефикасност, интегритет, квалитет, одговорност, независност и приступ правосудном систему у Босни и Херцеговини.	1.1. Стање припремљености сектора правде за имплементацију аквиса и европских стандарда у сектору правде. 1.1.3.1 Забиљежити и анализирати сва стајалишта судске праксе на судовима.. 1.1.4.1 Јачање капацитета ВСТС-а за праћење Програма и Стратегије реформи.	Неки ниво припреме (2019). 1.1.1.1 0 (2021) 1.1.2.1 Н/А(2021) 1.1.3.1 Систем је у процесу развоја на највишим судовима (2021). 1.1.4.1 Н/А.	Умјерени ниво припреме (2027). 1.1.3.1 Сви ставови забиљежени на највишим судовима и пилот окружним/кантоналним судовима (2027). 1.1.4.1 На основу праћења ВСТС-а, подржава се структурисани дијалог о реформи.	Извјештаји Комисије о БиХ.	Надлежне власти у БиХ су се обавезале да ће заузети усклађен и координисан приступ у провођењу реформи у сектору правде.
Исход 1.1	1.1 Повећани су учинак и надлежност судова и тужилаштва, као и ВСТС-а.	1.1.1.1 Најмање 6 привредних судова успоставило је тријажу. 1.1.2.1 Допринос финансијских стручњака процесуирању кривичних дјела. 1.1.3.1 Забиљежити и анализирати сва стајалишта судске праксе на судовима.. 1.1.4.1 Јачање капацитета ВСТС-а за праћење Програма и Стратегије реформи.	1.1.1.1 0 (2021) 1.1.2.1 Н/А(2021) 1.1.3.1 Систем је у процесу развоја на највишим судовима (2021). 1.1.4.1 Н/А.	1.1.1.1 6 (2027) 1.1.2.1 500 (2027) 1.1.3.1 Сви ставови забиљежени на највишим судовима и пилот окружним/кантоналним судовима (2027). 1.1.4.1 На основу праћења ВСТС-а, подржава се структурисани дијалог о реформи.	1.1.1.1 Извјештај припремили пројектни тим и експертна група. 1.1.2.1 Мјесечни извјештаји које ВСТС-у достављају финансијски стручњаци. 1.1.3.1 Извјештаји ВСТС-а Пројектни извјештаји Извјештаји о евалуацији учинка. 1.1.4.1 Извјештаји ВСТС-а Пројектни извјештаји.	Посвећеност тужилаштва да осигурају капацитете за подршку финансијским истрагама у предметима привредног и других сродних кривичних дјела. Институције сектора дијеле заједничку визију и слиједи реформске циљеве.
Резултат 1.2	1.2 Ојачан интегритет носилаца правосудних функција.	1.2.1.1 Број обрађених финансијских извјештаја носилаца правосудних функција у складу с утврђеном процедуром.	1.2.1.1 0% (2021)	1.2.1.1 30% (2027)	1.2.1.1 Извјештаји о обради финансијских извјештаја носилаца правосудних функција.	Институције кориснице остају укључене у процес реформе правосуђа.
Резултат 1.3	1.3 Заостатак предмета ратних злочина у Босни и Херцеговини је додатно смањен.	1.3.1.1 Заостали предмети КТРЗ у свим тужилаштвима у Босни и Херцеговини. 1.3.1.2 Број извјештаја о праћењу имплементације оперативних циљева у предметима ратних злочина од стране институција корисника.	1.3.1.1 571 (2020) 1.3.1.2 0	1.3.1.1 315 (2025) 1.3.1.2 Најмање четири (4) извјештаја биће достављена ЕУД-у.	1.3.1.1 Извјештаји тужилаштва, извјештаји генерисани из различитих система управљања предметом. 1.3.2 Извештаји и статистика ОЕБС-а; Извјештаји Комисије о БиХ.	Релевантне заинтересоване стране за даљњу имплементацију NWCS остају посвећене томе. Тужилаштво Босне и Херцеговине остаје одређено за процесуирање предмета ратних злочина.
Резултат 1.4	1.4 Осигурано је пружање форензичке помоћи у истрагама ратних злочина.	1.4.2.1 Број случајева несталих особа везаних за сукобе чији је ДНК ИЦМП упарио. 1.4.3.1 ДНК стручњаци у Агенцији за форензичка испитивања и вјештачења способни за обраду биолошких узорак ПМ и провођење ДНК анализе.	1.4.2.1 15 493 (2021) 1.4.3.1 нема способности (2021).	1.4.2.1 15 900 (2025) 1.4.3.1 Могућност ПМ тестирања (2025).	1.4.2.1 ИЦМП онлајн табела праћења за Западни Балкан. 1.4.3.1 ИЦМП извјештаји, Мос извјештаји.	Тајне гробнице су лоциране, ексхумиране и биолошки узорци достављени ИЦМП-у на ДНК тестирање. Институција корисница остаје предана даљем развоју својих ДНК способности.

4.ПРОВЕДБЕНИ АРАНЖМАНИ

4.1.Споразум о финансирању

У циљу реализације ове акције предвиђено је закључивање споразума о финансирању с корисником програма ИПА III, Босном и Херцеговином.

4.2. Индикативни период имплементације

Индикативни период имплементације ове акције, током којег ће се проводити активности описане у одјелу 3.1 и имплементирати одговарајући уговори и споразуми, је 72 мјесеца од дана ступања на снагу Споразума о финансирању. Продужење периода имплементације може договорити одговорни службеник Комисије надлежан за одобравање, измјеном ове Одлуке о финансирању и релевантних уговора и споразума.

4.3. Методе имплементације

Комисија ће осигурати да се поштују одговарајућа правила и процедуре ЕУ за финансирање трећих страна, укључујући поступке ревизије, гдје је прикладно, и усклађеност активности са рестриктивним мјерама ЕУ¹.

4.1.1. Директно управљање (Грантови)

(а) Сврха грантова

Предвиђена су три гранта као модалитет имплементације ове акције у односу на резултате 1.1, 1.2, 1.3 и 1.4.

Избор грантова као методе имплементације у областима обухваћеним резултатима 1.1, 1.2, 1.3 и 1.4 већ је извршен у претходним акцијама имплементираним уз ИПА подршку.

(б) Врста циљаних апликација

4.3.1.1 Директни грант Високом судском и тужилачком савјету (ВСТС)

Директни грант биће додијељен ВСТС-у за повећање надлежности судова и тужилаштва (Резултат 1.1), кроз успостављање система тријаже у привредним одјелима/привредним судовима кроз организацију пословних процеса (Активност 1.1.1), ангажовање финансијских стручњака за подршку финансијским истрагама у предметима привредних и других повезаних кривичних дјела (Активност 1.1.2), успостављање одјела судске праксе у изабраним кантонским/окружним судовима (Активност 1.1.3) и јачање капацитета ВСТС-а за праћење Програма и Стратегије реформи (Активност 1.1.4). Надаље, директни грант ВСТС-у ће се користити за јачање интегритета носилаца правосудних функција (Резултат 1.2) кроз јачање капацитета ВСТС-а за праћење финансијских извјештаја носилаца правосудних функција и провођење планова интегритета (Активност 1.2.1)

4.3.1.2 Директни грант Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине (МФТ БиХ)

Директни грант МФТ-у Босне и Херцеговине ће се користити за даље јачање владавине права кроз унапређење и олакшавање процеса транзиционе правде у Босни и Херцеговини и пуну имплементацију Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина (активност 1.3.1) која ће додатно побољшати ефикасност процесуирање предмета ратних злочина у правосуђу Босне и Херцеговине (Резултат 1.3). Грант ће убрзати процесуирање и праћење предмета ратних злочина и помоћи у изградњи људских и институционалних капацитета у правосуђу Босне и Херцеговине за рјешавање најосјетљивијих случајева. За постизање циљева

постављених у Ревидираној државној стратегији за ратне злочине - процесуирање најсложенијих предмета ратних злочина и рјешавање предмета ратних злочина у судовима и тужилаштвима, предвиђајући завршетак рада на предметима до краја 2023. године - потребно је наставити подршку и унаприједити капацитете тужилаштва и судова за убрзање процесуирања предмета ратних злочина. Министарство ће расподјелити средства крајњим корисницима, односно судовима, тужилаштвима и другим корисницима за унапређење процесуирања предмета ратних злочина.

4.3.1.3. Директни грант Међународној комисији за нестале особе (ИЦМП)

Директни грант ИЦМП-у ће се користити за даље јачање владавине права осигуравањем форензичке помоћи у истрагама ратних злочина (Резултат 1.4). Овај резултат ће се постићи кроз помоћ босанскохерцеговачком правосуђу да изврши ископавање, испитивање и идентификацију жртава присилних нестанака из тајних гробница у оквиру истрага ратних злочина (Активност 1.4.1), наставак ДНК тестирања и упаривања биолошких узорака за потребе људске идентификације (Активност 1.4.2) и јачање домаћих техничких капацитета у ДНК анализи, како би се пружио дугорочна подршка тужилаштвима (Активност 1.4.3).

(ц) Оправданост директног гранта

4.3.1.1. Директни грант Високом судском и тужилачком савјету (ВСТС)

Под одговорношћу надлежног службеника Комисије, грант се може додијелити без позива за подношење приједлога Високом судском и тужилачком савјету (ВСТС). Под одговорношћу службеника Комисије надлежног за одобравање, оправдано је прибјегавање дојели гранта без позива за подношење приједлога, јер је ВСТС кључна институција у управљању правосуђем у цијелој земљи и с обзиром на своју институционалну независност и капацитет, ова институција остаје јединствени партнер Европске уније када је у питању реформа правосуђа у Босни и Херцеговини. Директни грант ВСТС-у представља најфикаснији финансијски инструмент за подршку широком спектру активности које имају за циљ унапређење рада судова и тужилаштва у цијелој земљи. Директни споразум са ВСТС-ом ће се закључити у складу са чланом 195(ц) Финансијске уредбе, будући да је ВСТС институција са де јуре монополем. Коришћење изузећа биће додатно поткријепљено у одлуци о дојели.

4.3.1.2 Директни грант Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине

Под одговорношћу службеника Комисије надлежног за одобравање, грант се може додијелити без позива за подношење приједлога Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине (МФТ).

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине је изабрано на основу услова везаних за акције са специфичним карактеристикама које захтијевају одређену врсту тијела због његове техничке компетентности, високог степена специјализације или административне моћи, под условом да предметне радње не спадају у обим позива за подношење приједлога - у складу са чланом 195(ф) Финансијске уредбе. Избор је извршен с обзиром на искуство МФТ-а Босне и Херцеговине које је развијено у оквиру претходних пројеката процесуирања и праћења предмета ратних злочина које је финансирала ЕУ, а финансирани су

¹ www.sanctionsmap.eu Напомињемо да је мапа санкција ИТ алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произилази из правних аката објављених у Службеном листу (СЛ). У случају неслагања између објављених правних аката и ажурирања на интернетској страници превладава верзија из СЛ.

средствима из пројеката ИПА 2017 и ИПА 2019. Оба пројекта су имплементирана кроз директни грант МФТ-у Босне и Херцеговине. Унутар система је већ успостављена потребна структура и развијене потребне вјештине за подршку овој активности. МФТ ће дистрибуисати финансијску подршку ЕУ корисницима на одговарајући начин, без или са минималним кашњењем.

4.3.1.3 Директни грант Међународној комисији за нестале особе (ИЦМП)

Под одговорношћу службеника Комисије надлежног за одобравање, грант се може додијелити без позива за подношење приједлога Међународној комисији за нестале особе (ИЦМП). Уговор о директном гранту с ИЦМП-ом ће се закључити у складу с чланом 195(ф) Финансијске уредбе због ИЦМП-ове техничке компетентности, њеног високог степена специјализације или административне моћи, у обухваћеном сектору. ИЦМП је једина организација са потребном опремом и вјештинама да изврши ДНК идентификацију свих жртава у земљи. С обзиром на то да је ИЦМП кључна надлежност и уједно једина међународна организација која се бави искључиво питањем несталих особа, а с обзиром на своју институционалну независност и техничке капацитете, представља јединственог партнера за ЕУ када је у питању тражење несталих особа и оснаживање домаћих институције да преузму те активности.

Општа правила за процедуре набавке и додјеле грантова биће дефинисана у Споразуму између Комисије и ВСТС-а, МФТ-а Босне и Херцеговине и ИЦМП-а који проводи дио програма.

4.3.2 Директно управљање (награда(е))

Није примјењиво.

4.3.3 Директно управљање (набавка)

Није примјењиво.

4.3.4 Индиректно управљање с [организацијом државе чланице] [трећом земљом донатором] [специјализованом (традиционалном/регулаторном) агенцијом ЕУ] [међународном организацијом]

Није примјењиво.

4.3.5 Индиректно управљање с корисником програма ИПА III

Није примјењиво.

4.3.6 Допринос <назив релевантне регионалне инвестиционе платформе>

Није примјењиво.

4.3.7 ЕФСД+ операције покривене буџетским гаранцијама

Није примјењиво.

4.3.8 Промјене из индиректног у директни начин управљања (и обрнуто) због изузетних околности (једна алтернативна опција)

Имплементација у оквиру Индиректног управљања с повјереним субјектом може се користити као алтернативни модалитет за ову акцију која се планира имплементирати у директном управљању. Повјерени субјект(и) ће службе Комисије изабрати према следећим критеријумима:

а) финансијски и оперативни капацитет подносиоца пријаве;

б) технички капацитети, као што је искуство у припреми и имплементацији заједничке изградње капацитета и сличних пројеката; искуство у вођењу програма или пројеката везаних за резултате, велико искуство у имплементацији сличних пројеката, дубинска експертиза у области преговора са ЕУ и документовани капацитет за мобилизацију релевантних мрежа у државама чланицама ЕУ, Босни и Херцеговини и региону итд;

ц) тијела са сличним степеном специјализације.

4.4 Обим географске подобности за набавку и грантове

Примјењиваће се географска подобност у смислу мјеста оснивања за учешће у поступцима набавке и додјеле грантова и у погледу поријекла набавке како је утврђено у основном акту и наведено у релевантним уговорним документима, у складу са следећим одредбама.

Службеник Комисије надлежан за одобравање може проширити географску подобност на основу хитности или недоступности услуга на тржиштима дотичних земаља или територија, или у другим прописно поткријељеним случајевима у којима би примјена правила подобности онемогућила реализацију ове акције или би је учинила изузетно тешком (члан 28(10) НДИЦИ-Уредба о глобалној Европи).

4.4 Индикативни буџет

Компоненте индикативног буџета	Допринос ЕУ (износ у EUR)	Индикативни допринос треће стране, у идентификованој валути
Методe имплементације, упор. одјељак 4.3		
Исход 1: Унапријеђени ефикасност, интегритет, квалитет, одговорност, независност и приступ правосудном систему у Босни и Херцеговини, састављено од:	3 500 000	Није примјењиво
Грантови (директно управљање) – упор. одјељак 4.3.1	3 500 000	Није примјењиво
Грантови (директно управљање) – упор. одјељак 4.3.1	Грантови (директно управљање) – упор. одјељак 4.3.1	Грантови (директно управљање) – упор. одјељак 4.3.1
Набавка – укупни оквир према одјељку 4.3.2 ¹	0	Није примјењиво
Евалуација – упор. одјељак 5.2 Ревизија – упор. одјељак 5.3	биће обухваћено другом Одлуком ²	Није примјењиво
Комуникација и видљивост – упор. одјељак 6	биће обухваћено другом Одлуком	Није примјењиво
Непредвиђене ситуације ³	0	Није примјењиво
Укупно	3 500 000	Није примјењиво

4.5 Организациона структура и одговорности

Главни учесници Акције су: ВСТС, судови, тужилаштва, Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, Министарство правде Босне и Херцеговине (МП), Министарство правде Републике Српске (МП РС), Федерално министарство правде (ФМП), десет кантоналних министарстава правде, Међународна комисија за нестале особе, Министарство безбједности Босне и Херцеговине, Институт за нестале особе Босне и Херцеговине, струковна удружења, академска заједница, невладине организације и други органи извршне власти.

С обзиром на то да Акција има бројне кориснике активне у сектору правде, важно је да они од самог почетка

¹ Како би се избјегли детаљи о буџетима за поједине уговоре, довољно је навести укупни оквир за набавку. Ако су буџети за појединачне уговоре јавни, понуђачи се обично оријентишу на њих, а не на пројектни задатак.

² Ако акција није обухваћена споразумом о финансирању (види одјељак 4.1), ставити „биће обухваћено другом одлуком“, јер је мало вјероватно да ће уговори о ојени и ревизији ове акције бити склопљени унутар Н+1. Ови уговори морају бити одобрени другом Одлуком о финансирању.

³ Узети у обзир да уговори у којима није склопљен споразум о финансирању, непредвиђени трошкови морају бити покривени појединачним и правним обавезама до 31. децембра Н+1.

презиму стратешку, оперативну и структурну одговорност и одговорност за провођење активности везаних за Акцију. Од кључних учесника се очекује да буду активно укључени у читав процес имплементације Акције.

Министарства правде на државном и ентитетском нивоу (2) и у кантонима (10), ВСТС и Правосудна комисија Брчко дистрикта кључне су институције сектора правде са становишта извршне власти. ВСТС је кључна институција која управља правосудјем у цијелој земљи. Ове институције дијеле заједничку визију и циљеве постављене у Стратегији реформе сектора правде (2014–2020) за коју је свака институција сама одговорна за имплементацију у складу са својом уставном надлежношћу. У складу с постављеним стратешким оквиром и постојећим уставним уређењем, МП Босне и Херцеговине је кључна координациона институција за олакшавање процеса израде, усвајања, праћења и евалуације секторске стратегије и одговарајућег акционог плана. Свака институција је сама одговорна за израду и имплементацију свог стратешког и годишњег плана, средњорочног буџетског оквира и годишњег буџета.

У складу с тим, ВСТС је надлежан за предузимање радњи у односу на Резултат 1.1, активности 1.1.1 и 1.1.2, 1.1.3 и 1.1.4, Резултат 1.2, Активност 1.2.1 и Резултат 1.3, Активност 1.3.1.

ИЦМП је одговорна за предузимање акција у вези с Резултатом 1.4, активностима 1.4.1, 1.4.2 и 1.4.3.

Управни одбор, који се састоји од свих релевантних учесника укључених у конкретну акцију, биће успостављен на почетку имплементације акције. То ће одражавати равноправно учешће мушкарца и жена у процесима доношења одлука у вези с имплементацијом акције.

Улога Делегације ЕУ биће да осигура усклађеност пружене помоћи с Агендом ЕУ за БиХ.

5 МЈЕРЕЊЕ УЧИНКА

5.3 Праћење и извјештавање

Акцију ће редовно пратити Делегација ЕУ у Босни и Херцеговини. Интерни мониторинг ће се проводити кроз састанке Управног одбора, тромјесечне прегледе имплементације Делегације ЕУ, провјере на лицу мјеста, састанке са корисницима и консултантским компанијама/извођачима.

Свакодневно техничко и финансијско праћење провођења ове акције биће непрекидни процес и дио одговорности проведбеног партнера. У том циљу, проведбени партнер ће успоставити стални систем интерног, техничког и финансијског праћења активности и израдиће редовне извјештаје о напретку (најмање једном годишње) и завршне извјештаје. Сваки извјештај пружиће тачан приказ имплементације акције, потешкоћа на које се наишло, уведених промјена, као и степен постизања њених резултата (Исходи и директни резултати) мјерених одговарајућим показатељима, користећи као референцу матрицу логичког оквира (за модалитет пројекта) и листу стратегије, политике или реформског акционог плана партнера (за буџетску подршку). Комисија може предузети додатне посјете у сврху праћења пројекта, како преко свог особља, тако и преко независних консултаната које Комисија директно ангажује за независне надзорне прегледе (или које ангажује одговорни агент којег је Комисија ангажовала за провођење таквих прегледа).

Улоге и одговорности за прикупљање, анализу и праћење података:

Основаће се Секторски управни одбор (или ће се придржавати текућег мониторинга Управног одбора) за праћење провођења Акције и биће састављен од главних

корисника и релевантних институција у Босни и Херцеговини.

Како би се осигурало адекватно праћење имплементације Акције, извршиће се двије средњорочне и једна завршна процјена резултата Акције. Свака од средњорочних анализа биће проведена након прве и друге године имплементације Акције, оцјењиване у односу на средњорочне циљеве (одреднице). Коначна превалуација биће заснована на циљевима дефинисаним за 2027. годину, представљеним у логичком оквиру. Резултати ових превалуација биће представљени Делегацији ЕУ и Управном одбору након одобрења програмског менаџера у Делегацији ЕУ. Поред тога, Акција би могла бити предмет спољног надзора у складу с правилима и процедурама Европске комисије утврђеним у Споразуму о финансирању.

5.4 Евалуација

С обзиром на то каква је природа акције, средњорочна и/или завршна евалуација неће се проводити за ову активност или њене компоненте.

У случају да евалуација није предвиђена за неке компоненте акције, Комисија може током провођења одлучити да предузме такву евалуацију из прописно оправданих разлога, било властитом одлуком или на иницијативу партнера.

Финансирање евалуације биће обухваћено другом Одлуком о финансирању.

5.5 Ревизија и верификације

Не доводећи у питање обавезе које се примјењују на уговоре закључене ради имплементације ове акције, Комисија може, на основу процјене ризика, уговорити независну ревизију или верификацију за један или више уговора или споразума. Ревизије ће се финансирати према другој одлуци о финансирању.

6 КОМУНИКАЦИЈА И ВИДЉИВОСТ

Видљивост финансирања од стране ЕУ и саопштења о циљевима и утицају акција су законска обавеза за све акције које финансира ЕУ, као што је наведено у захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази.

Конкретно, примаоци средстава ЕУ морају признати поријекло средстава ЕУ и осигурати његову одговарајућу видљивост:

- давањем изјаве у којој се на видљив начин истиче подршка добијена од ЕУ на свим документима и комуникационом материјалу који се односе на имплементацију средстава, укључујући службену интернетску страницу и рачуне друштвених медија, гдје постоје; и

- промовисањем акција и њихових резултата пружањем кохерентних, дјелотворних и пропорционалних циљаних информација вишеструкој публици, укључујући медије.

Мјере видљивости и комуникације ће имплементирати, према потреби, националне администрације (на примјер, у вези с реформама везаним за буџетску подршку ЕУ), повјерени субјекти, извођачи радова и корисници грантова. Одговарајуће уговорне обавезе биће укључене, односно, у споразуме о финансирању, уговоре о делегирању и уговоре о набавци и гранту.

Мјере ће се заснивати на посебном Плану комуникације и видљивости, који је успостављен и имплементиран у складу са захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази. План укључује, између осталог, комуникациони наратив и главне поруке за

Акцију, прилагођене различитим циљним групама (заинтересоване стране, цивилно друштво, шира јавност, итд.)

Мјере видљивости и комуникације специфичне за ову Акцију биће комплементарне ширим комуникационим активностима које директно проводе службе Европске комисије и/или Делегације и канцеларије ЕУ. Европска комисија и Делегације и канцеларије ЕУ требају бити у потпуности информисани о планирању и имплементацији специфичних активности видљивости и комуникације, посебно у погледу наратива комуникације и главне поруке.

7 ОДРЖИВОСТ

Предложена Акција ће резултовати побољшањем институционалних капацитета релевантних учесника у Босни и Херцеговини, активних у сектору правде. Након реализације инфраструктурних пројеката, од надлежних министарстава се очекује да обезбиједи средства за редовно годишње одржавање инфраструктуре правосудних зграда.

Израда нових закона/измјена и допуна вршиће се уз поштовање свих домаћих процедура, посебно оних које се односе на (фискалне/регулаторне) процјене утицаја, јавне консултације, међуресорну координацију. По правилу, интервенције треба да почну пружањем подршке корисницима "анализом опција", процјеном утицаја прописа, анализом родног утицаја, концептним документима итд. прије него што им се пружи подршка у изради нацрта закона/амандмана. Ново законодавство/измјене ће се координисати између различитих нивоа власти, чиме се промовише хармонизација и смањује фрагментација правног оквира.

ДОДАТАК I.2

Споразума о финансирању Годишњег акционог плана за Босну и Херцеговину за 2022. годину

Акциони документ за ЕУ за реформу јавне управе (ПАР) - Повећани административни капацитети

1. СИНОПСИС

1.1. Табела сажетка акције

Наслов	Акциони документ – ЕУ за реформу јавне управе (ПАР) - Повећани административни капацитети Годишњи акциони план за Босну и Херцеговину за 2022. годину
OPSYS	ACT-61469; JAD.1045709
Основни акт	Финансирано у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III)
Иницијатива Тим Европа (Team Europe)	Не
Зона која има користи од акције	Ова акција ће се проводити у Босни и Херцеговини
Програмски документ	Програмски оквир ИПА III
ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА И СЕКТОРИМА	
Прозор и тематски приоритет	Прозор 2 - Добро управљање, усклађивање с правном тековином ЕУ, доброкомшијски односи и стратешка комуникација Тематски приоритет 1: Добро управљање
Циљеви одрживог развоја (СДГс)	Главни СДГ (само 1): • СДГ 16 - Мир, правда и снажне институције нарочито, подразумијевају развој „ефикасних, одговорних и транспарентних институција на свим нивоима“. Други значајни циљеви одрживог развоја (до 9) и, гдје је прикладно, циљеви: СДГ 8 - Достојанствен рад и економски раст СДГ 10 - Смањити неједнакост унутар и међу земљама СДГ 17 - Партнерство за циљеве

ДАЦ код(ови) ¹	15110 - Политика јавног сектора и административно управљање 15196 - Статистика и подаци владе и цивилног друштва 15111 - Управљање јавним финансијама (ПФМ) 15117 - Планирање буџета			
Главни канал испоруке @	Билатерални			
Маркери ² (из ДАЦ обрасца)	Општи циљ политике @	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Развој учествовања/добро управљање	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Помоћ животної средини	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Развој трговине	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Репродуктивно здравље мајке, новорођенчади и дјетета	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Смањење ризика од катастрофа	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Укључивање особа са инвалидитетом	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Исхрана ³	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Маркери РИО конвенције	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Биолошка разноликост	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Борба против десертфикације	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ублажавање климатских промјена	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Прилагођавање климатским промјенама	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Интерни маркери ⁴	Циљеви политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Повезивање	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Дигитализација	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Миграција ⁵	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	„Ковид 19“	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ПОДАЦИ О БУЏЕТУ				
Релевантни износи	Буџетска линија: 15.020101.01 Укупни процијенени трошак: EUR 6 000 000			

¹ ДАЦ сектори (шифре и описи) наведени су у првој и четвртој колони картице „кодови намјене“ у сљедећем документу:

<http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-financestandards/dacandcrscodelists.htm>

² За смјернице, погледајте <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/> Идите на „Прикупљање података и ресурси за извјештаче“, изаберите Додатак 2, прилоге 18 (политика) и 19 (Рио) директиве о извјештавању.

Ако је акција означена у ДАЦ обрасцу као допринос једном од циљева опште политике или РИО принципима као главни циљ или значајан циљ, то би требало бити приказано у матрици логичког оквира (у ланцу резултата и/или показатељима).

³ Провјерите Приручник о маркеру политике прехране ОЕЦД-ДАЦ-а (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

⁴ Ови маркери имају другачији обим/образложење од ДАЦ кодова. Они се извлаче из нивоа расподеле буџета и нагласка који се даје акцији у смислу изабраних главних циљева. Дефиниција циљева, резултата, активности у опису акције треба бити у складу с овим одјељком.

⁵ За детаљне информације о програмирању миграције и присилног расељавању, погледајте тематске смјернице (thematic guidance note) о миграцији и принудном расељавању; за информације о миграционом маркеру, погледајте додатак 2 тематских смјерница.

	Укупан износ доприноса буџету ЕУ: EUR 6 000 000
УПРАВЉАЊЕ И ПРОВОЂЕЊЕ	
Модалитети провођења (врста финансирања и начин управљања)	Модалитети пројекта Директно управљање путем: - Набавке (сервис и снабдијевање) - Грант за партнерски пројекат (twinning)
Релевантни приоритети и предводници из Економског и инвестиционог плана за Западни Балкан [само за Западни Балкан]	Приоритети: „Дигитална транзиција“, „Управљање, владавина права, ПАР“ Предводници: „VIII Дигитална инфраструктура“
Крајњи датум за склапање Споразума о финансирању	Најкасније до 31. децембра 2023.
Крајњи датум за закључивање споразума о доприносу/делегирању, уговора о набавци и гранту	3 године након датума закључења Споразума о финансирању, с изузетком случајева наведених у члану 114(2) Финансијске уредбе
Индикативни [оперативно проведбени] [прихватљиви] период	72 мјесеца ¹ након закључења Споразума о финансирању
Крајњи датум за имплементацију Споразума о финансирању	12 година након закључења Споразума о финансирању

1.2. Сажетак акције

Ова акција ће подржати даље провођење Стратешког оквира за РЈУ (ПАР), тачније спремност земље да позитивно одговори на већа очекивања својих грађана од јавне управе у погледу квалитета, брзине, цијене, транспарентности и доступности услуга које пружа, истовремено придоносећи усклађеној модернизацији јавне управе поштујући критеријуме за приступање ЕУ. Акција ће развити механизам за онлајн сарадничко коришћење софтверских алата који олакшавају развој дигиталне економије које ће користити друштво у потпуности, кроз пилот секторе како је јасно предложено у Стратешком оквиру за реформу јавне управе. У подручју статистике, Акција ће допринијети даљем усклађивању и модернизацији статистике Босне и Херцеговине са стандардима ЕУ, обимом и квалитетом података коришћењем релевантних административних извора, као и приступом увођења принципа родне равноправности. Осим тога, Акција ће побољшати финансијску статистику дигитализацијом и модернизацијом статистичке производње у Централној банци. Интервенција ће дати конкретне одрживе резултате у цијелој земљи у складу с националним стратегијама и националним приоритетима. Акција је као таква у потпуности у складу с Програмским оквиrom ИПА III (ПФ) и Циљевима одрживог развоја (СДГ) 16, при чему оба подржавају јаке институције, развој модернизоване јавне управе на свим нивоима власти као и јачање статистичких система који су од изузетне важности за доношење одлука заснованих на доказима. Коначно, акција доприноси провођењу кључних приоритета² подржавањем успоставе бржих, јефтинијих, транспарентнијих и доступнијих јавних услуга које су камен темељац за боље функционисање јавне управе.

2. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

2.1. Контенст

Реформа јавне управе (ПАР) један је од основних стубова процеса проширења, као и један од кључних

приоритета за даљњи напредак према отварању преговора за приступање.

Иако Босна и Херцеговина проводи реформу јавне управе од 2006. године, она је још увијек у раној фази реформског процеса. Реформа јавне управе важна је за целокупни приступни процес због способности влада да осигурају досљедну примјену правила, поступака, стандарда и управљања људским ресурсима у јавној управи на свим нивоима, директно утичући на квалитет секторских политика, јавних услуга и, коначно, на конкурентност и раст. Истовремено, реформа јавне управе није само обавеза из ССП-а (чл. 111), већ придоноси испуњавању критеријума из Копенхагена/Мадрида, као и препорука низа докумената Европске комисије који захтијевају усклађивање са СИГМА-иним принципима јавне управе, као минимални мјерилом добре управе коју Босна и Херцеговина треба слиједити у процесу европских интеграција.

Босна и Херцеговина је усвојила Стратешки оквир за реформу јавне управе (2018–2022) и пратећи Акциони план 2020–2022. Принципи јавне управе били су основа за израду Стратешког оквира (СФ) и Акционог плана реформе јавне управе, као главног секторског стратешког документа, који садржи показатеље, укључујући показатеље успјешности.

Реформа јавне управе укључује велик број учесника, не само на државном нивоу него и на другим нивоима власти. Канцеларија координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине (ПАРЦО) координише процес реформе јавне управе у Босни и Херцеговини, укључујући израду и имплементацију стратегије у овој области. За ефикасну координацију реформе јавне управе, успостављена је међувладина структура с циљем омогућавања несметаног провођења реформе јавне управе у различитим подручјима предвиђеним Стратешким оквиrom реформе јавне управе. Ова структура укључује успоставу координатора за реформу јавне управе на нивоу ентитета и Брчко дистрикта, као и низа међувладиних тијела.

Регионалне анализе показале су да су пројекти и иницијативе за смањење административних оптерећења и коришћење дигиталних/е-услуга били опсежни, али да се провођење, координација и приближавање добро успостављеним и доказаним стандардима ЕУ нису адекватно рјешавали. Босна и Херцеговина је реализовала низ пројеката у ИТ области. Један од најранијих укључивао је дизајн и успоставу оквира интероперабилности и стандарда за размјену података у Босни и Херцеговини, те је директно указао да ће сложено административно уређење у којем различити нивои власти пружају услуге бити изазов за имплементацију беспријекорних услуга. Иако је оквир интероперабилности успостављен и усвојен, изостало је његово пуно провођење. Потребе и задовољство корисника нису били параметри које је требало укључити у дизајн услуга. Неке институције улажу велике напоре како би смањиле идентификована уска грла, дигитализовале своје јавне регистре и покушале увести одређени ниво међусобног повезивања кључних база података. Успјешне институције, попут матичних књига и матичних канцеларија Агенције за идентификационе документе, регистре и размјену података Босне и Херцеговине (ИДДЕА) дјелују као доказ концепта.

Стратешки правци развоја статистике у Босни и Херцеговини до 2030. године, који прате Статистички програм Босне и Херцеговине 2021–2024, дају заједничке

¹ Број мјесеци не смије бити већи од 72 мјесеца.

² https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/opinion-bosnia-and-herzegovinas-application-membership-european-union-0_en

правце развоја статистике на нивоу државе у земљи. Дугорочни циљ одговара потребама корисника и унапређењу пословних процеса повећањем коришћења савремене технологије и административних података, што ће довести до повећања распона произведених службених, правовремених, исцрпних статистика на нивоу цијеле државе.

Три статистичке институције, које се у Закону о статистици Босне и Херцеговине називају „надлежна тијела“, представљају државни и ентитетске нивое власти: Агенција за статистику Босне и Херцеговине (БХАС) на државном нивоу; Завод за статистику Федерације Босне и Херцеговине (ФИС) и Завод за статистику Републике Српске (РСИС) на нивоу двају ентитета. Завод за статистику Брчко дистрикта (БД) саставни је дио БХАС-а од 2006. године.

Агенција за статистику Босне и Херцеговине задужена је за cjелокупну координацију рада, праћење и контролу провођења активности из Стратегије за цијелу државу, у складу с одредбама Закона о статистици Босне и Херцеговине и Споразума о примјени усклађених методологија и стандарда у изради статистичких података Босне и Херцеговине.

Ова предвиђена активност у потпуности је у складу са специфичним циљем подршке из програма ИПА III у оквиру Прозора 2, чији је циљ модернизовати јавну управу на свим нивоима власти, ојачати статистичке системе и управљање економијом, те допринијети одрживом расту и побољшати конкурентност. Такође је у складу с циљем да се ријеше цијелокупно јавно управљање, нарочито реформе јавне управе и управљања јавним финансијама на свим нивоима власти, као и законодавно и институционално усклађивање с правом тековином ЕУ. У документу је наглашена важност дигиталне трансформације државне управе како би се осигурала интероперабилност, повјерење и транспарентност.

Надаље, Програмски оквир ИПА III истакао је да статистика представља основу за развој политике заснован на доказима те праћење и евалуацију провођења политика. Подршка корисницима програма ИПА III биће осигурана у испуњавању захтјева правне тековине ЕУ у оквиру поглавља 18. Статистика и изградњи капацитета за производњу административних података и статистике који ће се користити у свим секторима. Програмски оквир потврђује да је статистика приступних преговора (поглавље 18) (заједно с поглављима приступних преговора 5, 11, 16, опорезивање 32. и 23), интегрално повезана с реформом јавне управе.

Стратешки одговор за Прозор 2 такође је препознао реформу јавне управе као један од „основних“ стубова предвиђајући даљу подршку ПАР-у и систему статистике у неколико подручја као што су управљање људским ресурсима, пружање услуга, усклађени приступ развоју политика, повећање обима статистичких података на нивоу државе и њихово усклађивање с правом тековином ЕУ.

Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Босне и Херцеговине (члан 111) предвиђа успостављање сарадње „с циљем побољшања развоја ефикасне и одговорне јавне управе у Босни и Херцеговини“ и Акција ће допринијети наведеном члану унапређењем пружања управних услуга електронским путем.

У дијелу успостављања неколико покретача пружања услуга у подручју пружања услуга Акционог плана (АП) за ПАР СФ, Акција је уско повезана и комплементарна с

Дигиталном агендом за Западни Балкан. Документ даје стратешки фокус на дигиталну интеграцију, дајући смјернице за усклађивање с ЕУ у релевантним подручјима укључујући е-Владу и интероперабилност.

Национални статистички заводи добиће подршку у развоју методологије и осигуравању производње и дисеминације статистичких информација у различитим подручјима као што су макроекономска статистика и статистика цијена, демографска и социјална статистика, регионална статистика и статистика пословања, саобраћаја, спољне трговине, пољопривреде, животне средине, науке и технологије. Ресорне институције добиће подршку у изградњи капацитета за производњу, похрањивање и коришћење административних података и статистике за доношење политика заснованих на доказима.

У годишњој Евростатовој процјени за Босну и Херцеговину, Пододбор за финансије, економију и статистику навео је многе непокривене теме и ограничени пренос података који се односе на статистику владиних финансија и спољну статистику, које је потребно изградити и прослиједити Евростату. Стога се акција бави недостацима података и подржаће ЦББХ у примјени ЕСА 2010 и релевантних ЕУ методологија и концепата.

2.2. Анализа проблема

Босна и Херцеговина је у раној фази реформе јавне управе и требала би уложити снажне напоре како би осигурала свеобухватан, усклађен приступ реформи јавне управе на нивоу цијеле земље, у складу с принципима јавне управе.

Подручје подршке 1: Провођење стратешког оквира реформе јавне управе – Јавне услуге

У области пружања услуга из области реформе јавне управе, Босна и Херцеговина мора осигурати усклађен приступ модернизацији, поједностављењу и дигитализацији услуга које потичу администрације оријентисане на корисника. Како би се то постигло, биће потребно имплементирати велики број градивних елемената и улагања у објекте повезане с различитим рјешењима информационе технологије.

Тренутно, како би добили оно што им је потребно, грађани су приморани сами удруживати услуге будући да низ институција на свим управним нивоима у Босни и Херцеговини пружа своје услуге засебно. Осим у неким ријетким случајевима (као што су ИДЦЕЕА регистри који користе евиденцију матичних канцеларија током процеса обнове личних докумената) не постоје везе између различитих институција с различитих управних нивоа по овом питању. Неке анализе показују да су услуге често организоване тако да одражавају одговорности одјела институција, а не међувладине приоритете. Постоје неки примјери вишесекторског приступа развоју услуга (е-бебе на примјер), али се одвијају унутар једног административног нивоа.

Босна и Херцеговина има четири закона којима се регулише управни поступак. Упркос јасној одредби¹ да је институција дужна да прибави податке о чињеницама из службених евиденција, без обзира на то да ли их води то или друго тијело, предузеће (друштво), установа или друга правна особа, грађани су приморани да прикупљају и достављају доказе што резултује високим трошковима и трајањем процеса. Чак и у истим институцијама комуникација између одјела је слаба, што резултује тиме да грађани морају прибавити доказе од једног одјела и

¹ Закон о управном поступку БиХ.

доставити их другом одјелу. Иако често отежан, неефикасан интерни институционални процес велико повећава трошкове и вријеме потребно за рјешавање захтјева, па су искуства и перцепција грађана о услугама јавне управе такве да је то спор и збуњујући процес који је често ометан субјективним и дискриминишућим мишљењем бирократа.

Постоји хитна потреба за заједничким и систематичним провођењем неколико функција омогућавања које ће подржати везу између владе и грађана те између самих институција. Будући да је вишенамјенска и међусекторска, провођење тражене подршке мораће укључити неколико институција да сарађују при изградњи функција омогућавања, а то су: каталог услуга, ЦРМ (управљање односима с грађанима), центри заједничких услуга и заједничке услуге подршке (те услуге су: е-плаћање, сертификациска тијела/услуге повјерења, сабирница владиних услуга, е-претинац, Владин „облак“) на сваком нивоу власти у Босни и Херцеговини су предуслови за успоставу свеобухватног система пружања услуга физички и електронски. Препознат је у Акционом плану ПАР као предуслов даље дигитализације јавних услуга у Босни и Херцеговини.

ПАРЦО је осигурао ограничену техничку помоћ, коју пружа РеСПА, која ће осигурати анализу недостатака (институционалну, организациону, инфраструктурну и законодавну) за све управне нивое у Босни и Херцеговини и доставити мапу пута за утврђивање услова за даљу успоставу и пружање е-услуга. Поред тога, предвиђен је рад на успостави ЦРМ-а како би се осигурала боља комуникација с корисницима јавних услуга у циљу побољшања односа с корисницима.

Паралелно с увођењем нових градивних елемената (електронске услуге) као услова за ефикасан систем пружања услуга, потребно је наставити с развојем постојећих система и услуга за које је одговорна ИДДЕЕА. Ове услуге и инфраструктуру потребно је развијати и модернизовати, што доводи до ефикаснијег коришћења имплементираних система и побољшања укупне перцепције корисника. То ће у исто вријеме дјеловати као успјешан преседан за све друге радње које се требају предузети у овом програму подршке у вези с ефикаснијом испоруком услуга.

Будући да је процес издавања електронских личних карата (еИД) у Босни и Херцеговини почео у марту 2013. године, те карте имају и електронски меморијски елемент који омогућава успоставу квалификованог дигиталног/виртуалног идентитета који ће се практично користити кроз функционалност дигитално представљање и дигитално потписивање (еИДАС). ИДДЕЕА је сертификована за ИСО/27001 и ИСО/9001 од 2012. године. Имајући у виду значај увођења е-трговине у Босни и Херцеговини, првенствено у сврху олакшавања и убрзања пословања, али и због нужност провођења дигитализације укупног пословног процеса, потребно је увести електронски потпис у Босни и Херцеговини. Такође, Акција има за циљ побољшати приступ дигиталној технологији и јавним услугама праћењем иновација у подручју идентификационих докумената те унапређењем процеса персонализације личних докумената и коришћења квалификованог дигиталног потписа што ће у завршници имати потпуну дигитализацију пословних процеса у ИДДЕЕА-и у двосмјерној интеракцији с грађанима и пословном заједницом у Босни и Херцеговини путем надлежних тијела као контактне тачке.

Подручје подршке 2 – Даље јачање статистичког система

Развој статистике у складу са захтјевима ЕУ је у раној фази. Статистика у многим областима у којима Босна и Херцеговина има обавезу прикупљања, објаве и просљеђивања статистичких података сматра се неадекватном.

Статистичари у три статистичке институције и Централној банци Босне и Херцеговине (ЦББиХ) уложили су значајне напоре да унаприједи статистику у Босни и Херцеговини на свим нивоима посљедњих година, али је развој статистике спор и касни (у поређењу с другим земљама проширења) и даље не може задовољити све захтјеве корисника и потребе заједнице.

Макроекономска статистика је од кључне важности за квалитетно креирање политике и праћење дисбаланса у нашој привреди. У Босни и Херцеговини она још увијек знатно заостаје за стандардима ЕУ, а многе институције ЕУ указале су на потребу за помаком у овој области. Тренутна компилација уопштено је усклађена са законодавством ЕУ, али је потребно развити многе статистичке производе и побољшати квалитет. Спољњи положај економије и консолидована фискална позиција важна су подручја на којима Централна банка предузима напоре протеклих година, али још увијек захтијева даље ширење. Рад на прикупљању података треба унаприједити, а и прикупљање статистичких података се заснива на традиционалним алатима за обраду, те је потребна модернизација како би се учинило компатибилним с напредним базама података и размјеном података Евростата. Централна банка ће настојати да прошири статистику и квалитет, те да уведе нове технологије у рад. Више података, краћи рокови и побољшан квалитет помоћи ће корисницима да имају боље и правремене статистике.

Ова акција ће омогућити наставак тог процеса и даљњи развој статистичког система у складу са стандардима ЕУ и обавезама из Споразума о стабилизацији и придруживању. Крајњи циљ је осигурати поуздане податке за све кориснике, укључујући све нивое власти који би своје планове требали заснивати на поузданим статистикама.

Ова акција је у потпуности усклађена са стратешким документом Босне и Херцеговине: Стратешки развој статистике Босне и Херцеговине 2030. будући да Стратегија настоји промовисати даље усклађивање система службене статистике Босне и Херцеговине са ЕУ и другим међународним статистичким стандардима. То би требало омогућити упоредивост службене статистике Босне и Херцеговине с односним подацима земаља чланица ЕУ и уважавајући кључне елементе: ефикасност, иновативност, поузданост и корисност за корисника. Као таква, Стратегија је усклађена с општим циљем Прозора 2, који предвиђа усклађеност с вриједностима Уније и правилима, стандардима и праксама Уније у релевантним подручјима. Надаље, стратегија се бави трима главним приоритетима - службеном статистиком у складу с потребама корисника, ефикасним статистичким пословним процесом и одрживим институционалним окружењем, што ће довести до јачања статистичког система уопштено.

Идентификација главних учесника и одговарајућих институционалних и/или организационих питања (мандати, потенцијалне улоге и капацитети) која ће бити обухваћена проектом.

Подручје подршке: Провођење стратешког оквира ПАР-а

Учесници у области јавних услуга: Међу ПАРЦО, овај дио Акције ће укључити низ институција са свих нивоа власти, као што су Министарство саобраћаја и веза Босне и Херцеговине; ИДДЕЕА; Служба за одржавање и развој електронског пословања и „е-Владе“, Генерални секретаријат Савјета министара Босне и Херцеговине; Министарство саобраћај и веза Федерације Босне и Херцеговине; Сектор за ИТ Генерални секретаријат Владе Федерације Босне и Херцеговине; Министарство правде Федерације Босне и Херцеговине; Министарство за науку и технологију, високо образовање и информационо друштво РС; Министарство управе и локалне самоуправе РС; Сектор за информатику Генерални секретаријат Владе РС; Канцеларија координатора за ПАР БД Босне и Херцеговине; Одјел за информатику БД Босне и Херцеговине. У каснијој фази, ако се буде сматрало потребним, ПАРЦО ће проширити обим укључене и консултоване институције. Све ове институције су одговорне за провођење активности везаних за успоставу потребних услова за даље успјешно увођење и имплементацију е-услуга на различитим нивоима власти у Босни и Херцеговини. Капацитет ИДДЕЕА-е и процеси значајно ће ојачати кроз повећану употребу информационе технологије у јавној управи у складу с ЕУ Директивама, Уредбама и стандардима о безбједносним карактеристикама.

Подручје подршке – Даље јачање статистичког система

Главни учесници су статистичке институције: државна Агенција за статистику Босне и Херцеговине (БХАС), двије с ентитетског нивоа - Завод за статистику Федерације Босне и Херцеговине (ФЗС) и Завод за статистику Републике Српске (РСЗС), као и Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ).

За провођење неких активности и постизање резултата унутар ове акције (посебно информатичко повезивање између статистичких институција и добијених релевантних административних извора) потребно је укључити низ других институција како на државном тако и на ентитетском нивоу.

3. ОПИС АКЦИЈЕ

3.1. Логика интервенције

Општи циљ (учинак) ове акције је да подржи реформу јавне управе, укључујући статистички систем у складу са стандардима и правилима ЕУ.

Специфични циљеви (исходи) ове акције су:

- Побољшати пружање услуга у складу с принципима СИГМА-е;

- Даље усклађивање службене статистике у Босни и Херцеговини са стандардима ЕУ и побољшање статистике у смислу обима, квалитета и статистичке производње.

Уколико се побољша приступ дигиталној технологији јавних услуга уз коришћење дигиталног потписа (Резултат 1) створиће се потребни услови за изградњу дигиталних јавних сервиса, а јавна управа ће бити додатно модернизована и професионална (Исход 1).

Ако се успостави ИТ веза између статистичких институција и релевантних административних извора (Резултат 2) и побољша дисеминација статистике (Резултат 3), то ће довести до модернизованог статистичког система у Босни и Херцеговини (Исход 2). Надаље, ако се национални рачуни, социјална статистика, статистички пословни регистар, енергетика, саобраћај и статистика животне средине, статистика истраживања и развоја и управљање квалитетом у статистици (Резултати 4-14),

укључујући статистику државних финансија (Резултат 14), побољшају и додатно ускладе с ЕУ стандардима, повећаће се и количина и квалитет података (Исход 2). То ће бити поткријељено приступом с увођењем принципа родне равноправности у сврху израчунавања Индекса родне равноправности за Босну и Херцеговину с циљем да буде доступно више статистичких података разврстаних по полу (Резултат 12), што ће довести до модернизованог статистичког система у цијелој земљи (Исход 2). Додатна улагања у ИТ инфраструктуру додатно ће подржати дигитализовану и модернизовану статистичку производњу (Исход 2) у Централној банци (Резултат 14). Уколико се испоруче сви предвиђени резултати (од Резултата 2 до Резултата 14) који се односе на област статистике и на овом нивоу одрже претпоставке које су препознате као приступ административним подацима и доступним компетентним људским ресурсима, службена статистика у Босни и Херцеговини ће бити додатно усклађена са стандардима ЕУ и побољшана у смислу обима, квалитета и статистичке производње (Исход 2).

Ако је јавна управа модернизована и способна пружати дигиталне јавне услуге, а службена статистика у Босни и Херцеговини побољшана у смислу обима, квалитета и статистичке производње (Исход 2), акција ће допринијети свеукупној подршци доброј управи кроз реформу јавне управе у цијелој земљи, укључујући статистички систем у усклађивању са стандардима и правилима ЕУ (утицај). Ако се остваре претпоставке наведене као снажна политичка одређеност за наставак реформи и влада усмјерава провођење свеукупне реформске визије уз јасно вођство у релевантним институцијама Босне и Херцеговине надлежним за координацију реформе јавне управе (ПАР), оствариће се допринос акције жељеном утицају.

3.2. Индикативне активности

Резултат 1: Приступ дигиталној технологији јавних услуга уз коришћење побољшаног дигиталног потписа (ИДДЕЕА) оствариће се провођењем следећих индикативних активности:

1.1. Осигурати техничку помоћ за израду студије изведивости за коришћење е-услуга;

1.2. На основу студије изведивости помоћи у промовисању сарадње између тијела јавне управе уз примјену правила, механизма и интернетских алата за стандардизацију објаве информација од јавног интереса;

1.3. Подржати имплементацију рјешења за коришћење квалификованог дигиталног потписа уз коришћење еИД-а у процесу пружања јавних услуга;

1.4. Пружити техничку помоћ за повећање кориштења онлајн интернетских алата у свакодневној комуникацији с грађанима и пословним сектором;

1.5. Подржати развој механизма за онлајн сарадничко коришћење софтверских алата за развој дигиталне економије уз коришћење друштва у потпуности кроз коришћење савремених ИЦТ рјешења и практично користити функционалност дигиталног представљања и дигиталног потписивања (еИДАС);

1.6. Помоћи у провођењу поступака с циљем јачања инфраструктуре за издавање електронских личних карата с меморијским елементима који садрже квалификовани дигитални сертификат, укључујући системе за електронске услуге и израду електронских потписа кроз набавку, испоруку, инсталацију те конфигурацију, пуштање у рад и тестирање Система.

Унапређење ИДДЕЕА информационог и СДХ телекомуникационог система оствариће се провођењем следећих индикативних активности:

1.1. Осигуравање опреме: Имплементирати сву потребну инфраструктуру кроз набавку, испоруку, инсталацију и конфигурацију, пуштање у рад и тестирање опреме СДХ телекомуникационих система ИДДЕЕА;

1.2. Осигуравање опреме: Инсталирати интернетске алате за нову опрему у систему надзора ИДДЕЕА за праћење извођења преноса великих скупова података кроз телекомуникациону мрежу (везано уз РР повезнице и приступне тачке).

Провођење активности планираних унутар Резултата 1 организована је на два начина – један који ће побољшати комуникацију с грађанима (Г2Ц) и други с Владом (Г2Г). Омогућиће имплементацију правила, механизма и интернетских алата за стандардизацију објаве информација од јавног интереса као што су: коришћење квалификованог дигиталног потписа уз коришћење еИД-а у процесу пружања јавних услуга и повећања коришћења онлајн интернетских алата у свакодневној комуникацији с грађанима и пословним сектором, као и подизања знања особља надлежних тијела на нови ниво. Процес издавања електронских личних карата (еИД) у Босни и Херцеговини започео је 2013. године, а те личне карте имају и електронски меморијски елемент који омогућава успоставу квалификованог дигиталног/виртуалног идентитета који ће се практично користити кроз функционалност дигиталног представљања и дигиталног потписивања (еИДАС). ИДДЕЕА је такође сертифицирана за ИСО/27001 и ИСО/9001 од 2012. године. Имајући у виду значај увођења е-трговине у Босни и Херцеговини, првенствено у сврху олакшавања и убрзања пословања, али и због нужности провођења дигитализације свих пословних процеса ИДДЕЕА-е потребно је увести електронски потпис у Босни и Херцеговини.

Активности (Резултат 1) такође ће побољшати информационе и СДХ телекомуникационе системе ИДДЕЕА-е, што укључује набавку, испоруку и обуку стручњака ИДДЕЕА-е за коришћење хардвера, софтвера и специјалистичке телекомуникационе СДХ опреме потребне за оптимално функционисање информационог система, апликација и СДХ телекомуникационог система ИДДЕЕА-е. Унапређење СДХ мреже требало би омогућити повећање квалитета развоја и имплементације специфичних интернетских модула, који требају прогурати велику количину података кроз Радио СДХ телекомуникациону мрежу што ће довести до побољшања ефикасности размјене података између надлежних институција и ИДДЕЕА-е. Размјена података укључује регистре личних карата (еИД), регистре путних исправа, регистар бирача и др. Након провођења ове активности, ИДДЕЕА ће проширити могућности примања нових корисника у своје информационе системе.

Подручје статистике

Главни индикативни неисцрпни списак активности у подручју статистике, груписан према релевантним резултатима, је:

Резултат 2 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Подршка у анализи података административних носилаца функције;
- Пружање помоћи у развоју ИТ рјешења за повезивање статистичких институција и релевантних административних извора;

- Подршка у припреми техничке спецификације за набавку опреме;

- Осигуравање опреме која омогућује функционалну везу између статистичких институција и релевантних административних извора;

- Обука особља;

- Подршка успостави преноса података између статистичких институција и релевантних носилаца података;

- Студијска посјета.

Резултат 3 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Развој интернетских рјешења за дисеминацију података;

- Осигуравање опреме: одговарајући хардвер, софтвер и лиценце за развој и побољшање услуга везаних уз дисеминацију података;

- Едукација особља за коришћење новог софтвера;

- Студијска посјета.

Резултат 4 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Организовати методолошку обуку везану уз статистику националних рачуна;

- Подршка у изради упитника с упутствима за извјештајне јединице;

- Дефинисање узорка за провођење анкете;

- Студијска посјета.

Резултат 5 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

За СИЛЦ:

- Обука методолога узорковања;

- Уређивање и импутација података;

- Израда коначних пондера на основу анализе неодговора и калибрације;

- Израда СИЛЦ показатеља;

- Имплементација и коришћење CM (Siena MicroSimulation модел за нето-брutto конверзију ЕУ-СИЛЦ варијабли дохотка);

- Анализа података и припрема четирију преносних датотека за Евростат;

- Студијска посјета;

За демографију

- Идентификација и анализа административних извора података и регистара (који се могу користити за круг Пописа 2030);

- Приједлог потребних измјена административних извора (како би се омогућило њихово коришћење у попису становништва у кругу Пописа 2030);

- Израда акционог плана;

- Студијска посјета;

За миграцију

- Пружање помоћи у побољшању и потпуном усклађивању методолошких докумената (за статистику миграција) у складу са стандардима ЕУ;

- Студијска посјета;

- Пружање подршке у ИТ повезивању између институција;

За израчунавање индекса трошкова рада/ЛЦИ - само подручја која нису довољно покривена акцијом у више земаља

- Одређивање потребних варијабли;

- Израда анкетних упитника;

- Подршка развоју методологије истраживања;

- Помоћ у припреми методологије узорковања.

Резултат 6 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Мисије обуке;
- Студијска посјета;
- Даљњи развој ИТ апликације за Enterprise Groups/ЕГ;
- Развој информационог рјешења и за израду пословне демографије;
- Обука особља за коришћење апликације - Помоћ при имплементацији новоразвијене апликације у СБР-у.

Резултат 7 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Обука особља;
- Техничка помоћ;
- Припрема плана за пилот истраживање у вези с енергетском статистиком;
- Студијска посјета.

Резултат 8 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Припрема акционог плана;
- Развој методологије за статистику саобраћаја;
- Обука статистичара, методолога и запослених у ИТ одјелу;

- Развој софтвера;
- Студијска посјета.

Резултат 9 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Обука особља;
- Развој методологије за статистику животне средине;
- Припрема плана активности укључујући план за пилот истраживање;
- Студијска посјета.

Резултат 10 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Развој упитника за онлајн услуге (ОСЦ) за статистику истраживања и развоја (Р&Д);
- Обука особља;
- Студијска посјета.

Резултат 11 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Обука особља о најновијој верзији ГСБПМ-а за управљање квалитетом у статистици;
- Подршка у припреми одговарајуће документације према најновијем моделу ГСБПМ-а;
- Унапређење постојеће документације према стандарду СИМС 2.0;
- Студијска посјета.

Резултат 12 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Анализа постојећег стања, извора података и варијабли које недостају;
- Припрема акционог плана који укључује све заинтересоване стране;
- Обука особља за израду родне статистике и анализе;
- Израда смјерница за будући рад.

Резултат 13 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Обука особља;
- Анализа потреба;
- Развој одговарајућих методологија за статистику државних финансија и статистику екстерног сектора за кориснике и активности које нису обухваћене акцијом више земаља;
- Студијска посјета;
- Успостављање процеса компилације.

Резултат 14 ће се постићи провођењем следећих индикативних активности:

- Анализа постојећег стања у вези с дигитализацијом и модернизацијом статистичке производње у Централној банци;
- Припрема спецификације за набавку ИТ опреме;
- Обезбјеђивање опреме;
- ИТ повезивање са другим релевантним институцијама;
- Процес тестирања повезаности Централне банке са другим релевантним институцијама;
- Студијска посјета.

3.3. Интегрисање

Заштита животне средине, климатске промјене и биодиверзитет

За ову акцију није предвиђена и/или потребна еколошка контрола. Акција и активности које произилазе из акције неће имати негативан утицај на животну средину нити ће угрозити животну средину, здравље и безбједност у будућности. Активности које произилазе из ове акције биће реализоване на еколошки најприхватљивији могући начин. Истовремено, један од резултата свеукупне дигитализације јавне управе треба да буде кохерентност политике и промоција зелене администрације с циљем смањења употребе папира што ће допринијети очувању животне средине. Истовремено, један од резултата свеукупне дигитализације јавне управе бит ће кохерентност политике и промоција зелене управе с циљем смањења употребе папира, што ће допринијети очувању животне средине и Зеленој агенди. Акција ће промовисати озелењавање набавки за све активности у вези с провођењем акције, што би заузврат требало ојачати капацитете ПА за интеграцију такве праксе.

Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица
Пажња ће се посветити родном аспекту у оквиру активности Акције, осигуравајући добробит и за мушкарце и жене, осигуравајући родно осјетљиве податке. Генерално, родна перспектива ће се одржати како би се осигурало да резултати Акције позитивно утичу и на родну равноправност.

Родна статистика је статистика која на адекватан начин одражава разлике и неједнакости у положају жена и мушкараца у свим областима живота. Статистички подаци и индикатори о положају жена и мушкараца су потребни да би се описале улоге жена и мушкараца у друштву, економији и унутар породице, да би се пружио основа за развој СМАРТ политика и успоставило родно разумно праћење и евалуација њихове ефективност.

Цендер акциони план (ГАП) Босне и Херцеговине (2018–2022) је оквирни стратешки документ за увођење родне равноправности у све области друштвеног живота. ГАП Босне и Херцеговине је усклађен са релевантном Стратегијом Европске уније за равноправност мушкараца и жена и другим релевантним стратешким документима Савјетња Европе, Европске уније и Уједињених нација. Свака приоритетна област ГАП-а Босне и Херцеговине садржи мјере за прикупљање, одржавање, анализу и презентацију статистичких података разврстаних по полу. Акција увођења принципа родне равноправности доприноси имплементацији ГАП-а Босне и Херцеговине.

Ово је, такође, у складу са Стратегијом родне равноправности Европске уније 2020–2025¹, који наглашава да програм подршке структурним реформама

¹ COM(2020) 152 финални

може подржати државе чланице у увођењу родне равноправности у јавну управу, државно буџетирање и финансијско управљање. Стратегија такође истиче да су ЕУ потребни свеобухватни, ажурирани и упоредиви подаци разврстани по полу како би се ријешиле одређене неједнакости у различитим областима политике. Годишњи извјештаји ће укључивати релевантне податке, укључујући Евростат и Еврофаунд, као и индикаторе за мјерење напретка, надовезујући се на ЕИГЕ-ов годишњи Индекс родне равноправности у ЕУ. ЕИГЕ ће, такође, обезбиједити податке и истраживања како би се укључили у креирање политика заснованих на доказима институција ЕУ и држава чланица. Дакле, Акција увођења принципа родне равноправности и побољшање родне статистике су у потпуности у складу с овом политиком ЕУ и институционалним механизмима.

Људска права

Унапређење јавног сервиса и стварање предуслова за е-услуге, као и јачање доброг управљања као резултат Акције биће од користи за мањине и рањиве групе. Јавност и боља дисеминација информација као и даље креирање е-услуга помоћи ће оснаживању мањина и рањивих група и осигурати лакши приступ јавној управи и јавним услугама за те групе. Ова акција ће осигурати да неће бити дискриминације рањивих категорија.

На основу основних принципа промовисања равноправности и борбе против дискриминације, учешће у Акцији биће загарантовано на основу једнаког приступа без обзира на пол, расно или етничко поријекло, вјеру или увјерење, инвалидитет, године или сексуалну оријентацију.

У октобру 2019. године СМ Босне и Херцеговине усвојио је Информацију и Водич за предузимање ефикасних мјера за спречавање узнемиравања на основу пола и сексуалног узнемиравања на радном мјесту у институцијама БиХ. Осим тога, СМ Босне и Херцеговине је затражио од надлежних институција да донесу Одлуку о политици нулте толеранције на сексуално узнемиравање и узнемиравање засновано на полу, као и да ангажују савјетнике који би се требали бавити овим питањима.

Демократија

Укључивање и учешће цивилног друштва у процесу европских интеграција је веома важно, а сарадња између владиног и невладиног сектора кључна. Могућности за дијалог и сарадњу између цивилног друштва и учесника јавног сектора даље ће се развијати кроз различите иницијативе у оквиру предложене Акције, посебно као што су иницијативе за јавне консултације и различите врсте дискусија с цивилним друштвом. Планиране активности које се односе на успостављање оспособљавања за е-услуге укључују развој боље комуникације (ЦРМ) са корисницима (грађанима) као и већу дисеминацију информација о јавним услугама (каталог услуга). Генерално, ове активности имају за циљ прилагођавање пружања јавних услуга потребама грађана и стварање бољег односа с грађанима.

3.4. Ризици и научене лекције

Категорија	Ризици	Вјероватноћа (висока/средња/мала)	Утицај (висок/средњи/мали)	Мјере ублажавања
Аспекти законитости и правилности	Недовољна политичка подршка за имплементацију реформе јавне управе.	C	B	Успостављена веза с координационим тијелом за ПАР на политичком нивоу.
Планирање, процеси и системи	Недостатак воље да се осигура	C	B	Успостављена веза с координационим

системи	равномјеран напредак јавне управе у цијелој земљи.			тијелом за ПАР на политичком нивоу.
Планирање, процеси и системи Комуникација и информације	Недовољна политичка подршка дигитализацији управе и увођењу е-услуга.	C	C	Укључити састанке на високом нивоу ради рјешавања стратешких питања и тема у активностима имплементације. Успоставити јасну структуру управљања пројектом на високом нивоу кроз управни одбор пројекта, састављен од доносилаца одлука и кључних представника (министри, савјетници или потпредседници владе итд.).
Планирање, процеси и системи	Немогућност координације и провођења свих активности неопходних за развој услуга истовремено на свим нивоима управе.	C	B	Идентификовати јасне структуре имплементације с јасним задацима и одговорностима према Управном одбору пројекта.
Аспекти законитости и правилности Планирање, процеси и системи	Незадовољавајућа законодавна и институционална основа за провођење активности на развоју градивних елемената за е-услуге.	B	C	Јасно саопштавање резултата и имплементација препорука Студије изводљивости.
Комуникација и информације Аспекти законитости и правилности	Недостатак повјерења корисника који имају право приступа квалификованим дигитално потписаним документима који се односе на функционалност е-услуга које грађанин тражи на интернетским порталима надлежних органа.	M	C	Обука ИДДЕЕА и особља надлежних органа у области квалификованих дигитално потписаних докумената у окружењима е-услуга за ширење правих информација и мотивисање надлежних да их користе.
Људи и организација	Отпор особља према примјени најновијих интернетских стандарда и трендова у области коришћења технологије великих података.	C	C	Мјере ублажавања: правремено планирање обука о техничким капацитетима технологије великих података.
Статистика				
Комуникација и информације Људи и организација	Ризик за активности везане за статистику – недовољно људских ресурса за учешће и предају резултата Twininga.	C	C	Руководство статистичких институција треба да обавјести о овом проблему релевантне власти (на ентитетском и државном нивоу). У

				складу с тим, треба осигурати довољну финансијску подршку за ангажовање већег броја особља за рад на статистичким подацима.
Комуникација и информације	Ризик за активности везане за статистику - носиоци административних података не желе да сарађују са статистиком.	C	C	Власници/имаоци административних извора података требају омогућити приступ својим административним подацима у складу са законима о статистици (и на ентитетском и на државном нивоу). Руководство статистичких институција треба интензивно радити на обезбеђивању добре сарадње између релевантних институција и статистике.

Научене лекције:

Акција у дијелу статистике ће се имплементирати након завршетка два велика Twinning пројекта (ИПА 2017 и ИПА 2019) и техничке помоћи предвиђене у оквиру програма ИПА 2019.

ИПА 2015 Twinning пројекат „Подршка реформи јавне управе и реформи статистичког система“ успјешно је завршен, уз низ научених лекција. Уопштено, статистичке институције у Босни и Херцеговини морају наставити с настојањем и побољшањем хармонизације са ЕУ и другим релевантним међународним статистичким стандардима. На основу посебног искуства у имплементацији ИПА 2015 Twinning програма може се закључити сљедеће: развој босанскохерцеговачке статистике споро напредује, али се највидљивији резултати и побољшања постижу кроз имплементацију ИПА програма националне помоћи који су употпуњени активностима из вишекорисничких пројеката ИПА. Додатне предности Twinning помоћи биле су опсежно учење, заједнички рад и незаобилазна сарадња радних тимова из три статистичке институције. Имплементација правних тековина ЕУ у статистици захтијева (за земље проширења) непрекидан рад и техничку подршку ЕУ (за ефикаснији трансфер знања). Такође, успјешност помоћи је одређена добром сарадњом унутар Статистичког система у Босни и Херцеговини (између три завода: БХАС, ФЗС, РЗС) и са осталим учесницима укљученим у статистички систем. Надаље, успјех партнерске (twinning) и техничке помоћи ће у великој мјери зависити од власништва корисника над резултатима пројекта. Стога је ова акција уградила све идентификоване лекције научене из претходних интервенција како би се осигурао успјех и одрживост планиране помоћи.

3.5. Индикативна матрица логичког оквира

Резултати	Ланац резултата: Главни очекивани резултати	Показатељи	Полазне основе 2020.	Циљ 2026.	Извори података	Претпоставке
Утицај	Подржати реформу јавне управе укључујући статистички систем у складу са стандардима и правилима ЕУ.	Напредак остварен у испуњавању критеријума оцјењивања везаних за ПАР.	Рана фаза.	Умјерено припремљено.	Извјештаји Комисије о Босни и Херцеговини. ЕЦ ОПСИС/ДГ НЕАР извјештаји. ПАРЦО извјештаји.	Није примјењиво.
Резултат ПАР	Побољшано пружање услуга у складу са СИГМА принципима.	Уведени принципи јавних услуга.	Рана фаза.	Значајан напредак у пилот областима.	Извјештај о СИГМА мониторингу. Број дигиталних јавних услуга које се пружају.	Влада управља и координише имплементацију укупне визије реформе. Јасно вођство у релевантним институцијама Босне и Херцеговине надлежним за координацију реформе јавне управе.
Резултат 2 Статистика	2 Службена статистика у Босни и Херцеговини додатно је усклађена са стандардима ЕУ и побољшана у смислу обима, квалитета и производње.	2.1 Повећана вриједност Индекса БА података послатих Евростату.	2.1 2,9 (2018)	2.1 50 (2024) 60 (2027)	Извори Евростата.	Осигуран је приступ административним подацима из релевантних извора, односно ефикасна сарадња свих релевантних институција у Босни и Херцеговини на свим нивоима.

Резултат 1 повезан с Исходом 1	Резултат 1: Шира употреба дигиталног потписа чиме се побољшава приступ дигиталној технологији јавних услуга.	1.1 Повећана испорука дигитално потписаних докумената.	0	1.000.000	1. Извјештај о праћењу и евалуацији стратегије развоја ИДДЕЕА. 2. Број прихватљивих дигитално потписаних докумената које ИДДЕЕА мора доставити приликом подношења захтјева за е-услуге од стране грађанина на интернетским порталима надлежних органа за издавање личних еИД докумената.	Доступни квалификовани људски ресурси.
		1.2 Повећана количина података обрађених путем СДХ мреже.	200/850	250/1000	Извјештај о праћењу и евалуацији стратегије развоја ИДДЕЕА. Повећан је број радио релејних веза/приступних тачака за пропуштање великог оптерећења података кроз СДХ мрежу.	Услови/захтјеви за ИКТ.
Резултат 2 повезан с Исходом 2	Добијена информатичка веза између статистичких институција релевантних административних извора.	Повећан степен аутоматизације и количина показатеља у статистичкој производњи.	Имаоци административних извора који нису повезани са статистичким институцијама. Није доступно ИТ рјешење за повезивање статистичких институција с имаоцима административних извора.	Више од два административна извора повезана са статистичким институцијама. Побољшана је ефикасност и квалитет производње статистичких података. Развијено ИТ рјешење за пренос података.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 3 повезан с Исходом 2	Дисеминација статистике побољшана.	Повећан број онлајн корисника и ажурирани алати за дистрибуцију су у употреби.	Ограничени алати за дисеминацију. Дигитална библиотека није доступна.	Повећан број онлајн корисника и ажурирани алати за дистрибуцију су у употреби. Дигитална библиотека доступна корисницима.	Интернет: БХАС, ФЗС, РЗС РС. Дигитална библиотека.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 4 повезан с Исходом 2	Побољшана статистика националних рачуна.	Доступан је повећан број информација о структурама производње и интермедијарне потрошње привредних субјеката у Босни и Херцеговини.	Табеле снабдијевања и употребе и улазних/излазних података (СУТ/ИОТ) нису доступне.	Детаљни подаци о структурама производње и интермедијарне потрошње привредних субјеката у Босни и Херцеговини прикупљени за референтну годину.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 5 повезан с Исходом 2	Социјална статистика је побољшана.	Повећана количина података за демографију, миграције, рад и податке о сиромаштву.	Доступна је ограничена количина или нема података из наведених подручја.	Подаци за демографију, миграцију, статистику рада доступни; подаци о сиромаштву и социјалној укључености доступни из СИЛЦ-а. Сви произведени подаци шаљу се Евростату.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 6 повезан с Исходом 2	Статистички пословни регистар је додатно побољшан.	Повећана количина показатеља/варијабли за групу предузећа и пословну демографију стављена на располагање.	Ограничена количина или никакви подаци за групу предузећа и пословну демографију.	Нови показатељи/варијабле доступни за групу предузећа и пословну демографију послати Евростату.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.

Резултат 7 повезан с Исходом 2	Енергетска статистика је побољшана.	Произведено више и квалитетнијих показатеља повезаних с енергетском статистиком.	Ограничена количина или никакви рашчлањени подаци потребни за извјештавање Евростату.	Провођење захтјева Ажуриране Уредбе (ЕЗ) бр. 1099/2008 о статистици енергије. Рашчлањивање коначне потрошње у услугама, транспорту и др.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 8 повезан с Исходом 2	Транспортна статистика је побољшана.	Произведено више и квалитетнијих показатеља повезаних с енергетском статистиком.	Статистика друмског саобраћаја није усклађена с правном тековином ЕУ. Ограничен број доступних саобраћајних статистика.	Статистика путева и саобраћаја додатно побољшана и усклађена с Уредбом ЕУ. Сви произведени подаци шаљу се Евростату.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 9 повезан с Исходом 2	Еколошка статистика је побољшана.	Извјештавање о шумским ресурсима.	Подаци о бацању хране нису доступни.	Формат успостављен за извјештавање о бацању хране. Подаци послати Евростату.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 10 повезан с Исходом 2	Побољшана статистика истраживања и развоја.	Побољшани подаци о истраживању и развоју путем онлајн анкете за прикупљање података.	Ограничена стопа одговора и лоши подаци о истраживању и развоју.	Боља стопа одговора и побољшан квалитет података за извјештавање о истраживању и развоју.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 11 повезан с Исходом 2	Управљање квалитетом статистици је додатно побољшано.	Објављена квалитетнија истраживања с ГСБПМ процесном документацијом.	Статистичка истраживања нису правилно документована.	Повећање од 50% исправно документованих статистичких истраживања с ГСБПМ процесном документацијом и извјештајима о квалитету поштујући СИМС 2.0 стандарде.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	Доступан приступ административним подацима. Постоје услови/захтјеви ИТ-а. Доступни компетентни људски ресурси.
Резултат 12 повезан с Исходом 2	Родна статистика је побољшана и даље примјењивана у статистичком систему Босне и Херцеговине.	Више статистичких података разврстаних по полу и одражава родна питања.	Ограничена статистика разврстана по полу.	Индекс равноправности полова за Босну и Херцеговину редовно се израчунава кроз вријеме.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС. Агенција за равноправност полова Босне и Херцеговине, ГЦ РС, ГЦ ФБосна и Херцеговина.	
Резултат 13 повезан с Исходом 2	Унапријеђена је статистика државних финансија и статистика спољног сектора.	Више података о ГФС-у, ДИ и ИИП доступно и достављено Евростату.	Доступна ограничена количина података о ГФС, ДИ и ИИП. Табеле за ИИП нису доступне.	Више података о ГФС-у, ДИ и ИИП доступно и достављено Евростату.	Интернет: Евростат; БХАС, ФЗС, РЗС РС.	
Резултат 14 повезан с Исходом 2	Остварена дигитализација и модернизација статистичке производње Централној банци.	Побољшана ИТ инфраструктура за компилацију статистике.	Неаутоматизовани процес компилације.	Доступна и функционална одговарајућа ИТ инфраструктура за модернизовано прикупљање статистичких података.		Доступни људски ресурси.

4. ПРОВЕДБЕНИ АРАНЖМАНИ

4.1. Споразум о финансирању

За провођење ове акције предвиђено је склапање споразума о финансирању с Босном и Херцеговином.

4.2. Индикативни период провођења

Индикативни оперативни период провођења ове акције, током којег ће се проводити активности описане у одјелјку 3. и имплементирати одговарајући уговори и споразуми, је 72 мјесеца од дана ступања на снагу Споразума о финансирању. Продужење периода провођења може договорити службеник Комисије надлежан за одобравање, измјеном Одлуке о финансирању и релевантних уговора и споразума.

4.3. Методе провођења примјењиве на пројектни модалитет

Комисија ће осигурати поштовање одговарајућих правила и поступака ЕУ за финансирање трећих страна, укључујући поступке ревизије, према потреби, и усклађеност акције с рестриктивним мјерама ЕУ¹.

4.3.1. Директно управљање (грантови)

(а) Сврха грантова

Дио активности ће се имплементирати кроз Twinning грант (1 000 000 EUR), посебно подручје статистике с циљем даљњег усклађивања службене статистике у Босни

¹ www.sanctionsmap.eu Напомињемо да је мапа санкција ИТ алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произилази из правних аката објављених у Службеном листу (СЛ). У случају неслагања између објављених правних аката и ажурирања на интернетској страници превладава верзија из СЛ.

и Херцеговини са стандардима ЕУ (Исход 2). С обзиром на побољшање обима, квалитета и статистичке производње у цијелој земљи (наведено у Исходу 2), рег то рег активности ће се проводити кроз институционалну сарадњу између јавних управа изабраних држава чланица ЕУ и администрације статистике у Босни и Херцеговини.

Избор Twinning гранта као методе провођења у подручју статистике последица је већ доказаног правца више пута успјешног провођења ове врсте интервенције у претходним акцијама проведеним уз ИПА подршку. Дио активности који се односи на Резултат 2 до Резултат 14 засниваће се на принципу учења кроз рад и размјене најбоље праксе ЕУ на најдрживији начин.

(б) Врста циљаних апликаната

Апликанти ће бити управе држава чланица ЕУ или њихова овлашћена тијела с релевантним референцама и практичним искуством у подручју статистике. Ангажовање апликаната ове врсте најбољи је начин за ширење најбоље праксе ЕУ и нових трендова у области статистике, као и за продубљивање знања и вјештина у администрацији статистике у Босни и Херцеговини.

(ц) Оправданост директног гранта

Није примјењиво.

(д) Изузетак од неретроактивности трошкова

Није примјењиво.

4.3.2. Директно управљање (награда(е))

Није примјењиво.

4.3.3. Директно управљање (набавка)

Дио активности ће се проводити под директним управљањем Делегације ЕУ у Босни и Херцеговини, посебно активности под Исходима 1 и 2, чиме би се осигурао континуитет помоћи ЕУ у областима реформе јавне управе и статистике.

Исхо 1 повезан с интервенцијом у подручју реформе јавне управе реализоваће се путем уговора о набавци услуга и робе (3 000 000 EUR). У оквиру Исхода 2 набавка за уговоре о снабдијевању придонијеће пуном остварењу Статистике (2 000 000 EUR).

4.3.4. Индиректно управљање с [организацијом државе чланице] [трећом земљом донатором] [специјализованом (традиционалном/регулаторном) агенцијом ЕУ] [међународном организацијом]

Није примјењиво.

4.3.5. Индиректно управљање с корисником програма ИПА III

Није примјењиво.

4.3.6. Допринос <назив релевантне регионалне инвестиционе платформе>

Није примјењиво.

4.3.7. ЕФСД+ операције покривене буџетским гаранцијама

Није примјењиво.

4.3.8. Промјене из индиректног у директни начин управљања (и обрнуто) због изузетних околности (једна алтернативна опција)

Имплементација у оквиру Индиректног управљања са повјереним субјектом може се користити као алтернативни модалитет за ову акцију која се планира имплементирати у директном управљању. Повјерени субјекат(и) ће службе Комисије изабрати према следећим критеријумима:

- Финансијски и оперативни капацитет подносиоца пријаве;

- Технички капацитети, као што је искуство у припреми и имплементацији заједничке изградње капацитета и сличних пројеката;

- Искуство у вођењу програма или пројеката везаних за резултате, велико искуство у имплементацији сличних пројеката у области ПАР-а и/или Статистике и документовани капацитет за мобилизацију релевантних мрежа у државама чланицама ЕУ, Босни и Херцеговини и региону итд.

- Критеријуми који се односе на квалитет сажетка пројекта, укључујући релевантност;

- Доследност с циљевима, резултатима и активностима Пројекта, очекивани учинак;

- Одрживост; и

- Исплативост.

Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај дио ове акције може се провести у оквиру индиректног управљања с другим алтернативним субјектом којег борају службе Комисије користећи исте критеријуме избора. У случају да се предвиђени субјекат треба замијенити, службе Комисије могу изабрати други замијенски субјекат користећи исте критеријуме избора који су горенаведени. Ако је субјекат замијењен, одлука о његовој зајмени мора бити образложена.

Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај се дио ове акције може провести у директном управљању у складу с модалитетима провођења наведенима у одјељку 4.3.3.

4.4. Обим географске подобности за набавку и грантове

Примјењиваће се географска подобност у смислу мјеста оснивања за учешће у поступцима набавке и дојеле грантова и у погледу поријекла набавке како је утврђено у основном акту и наведено у релевантним уговорним документима, у складу са следећим одредбама.

Службеник Комисије надлежан за одобравање може проширити географску подобност на основу хитности или недоступности услуга на тржиштима дотичних земаља или територија, или у другим прописно поткријељеним случајевима у којима би примјена правила подобности онемогућила реализацију ове акције или би је учинила изузетно тешком (члан 28(10) НДИЦИ-Уредба о глобалној Европи).

4.5. Индикативни буџет

Компоненте индикативног буџета	Допринос ЕУ (износ у EUR)	Индикативни допринос треће стране, у идентификованој валути
Методе провођења – уп. с одјељком 4.3:		
Исход 1: ПАР, састављен од	3 000 000	Није прихватљиво
Набавке (директно управљање) – уп. с одјељком 4.3.3	3 000 000	Није прихватљиво
Исход 2: Статистика, састављен од	3 000 000	Није прихватљиво
Грантова (директно управљање) – уп. с одјељком 4.3.1	1 000 000	Није прихватљиво
Набавка (директно управљање) – уп. с одјељком 4.3.3	2 000 000	Није прихватљиво
Грантови – укупни оквир према одјељку 4.3.1	1 000 000	
Набавка – укупни оквир према одјељку 4.3.3	5 000 000	
Евалуација – уп. с одјељком 5.2	биће обухваћен другом Одлуком ¹	Није прихватљиво

¹ Ако акција није обухваћена споразумом о финансирању (види одјељак 4.1), ставити „биће обухваћена другом одлуком“, јер је мало вјероватно да ће

Ревизија – уп. с одјељком 5.3		
Комуникација и видљивост – уп. с одјељком 6	биће обухваћен другом Одлуком	Није прихватљиво
Непредвиђени трошкови ¹	0	Није прихватљиво
Укупно	6 000 000	

Управни одбор(и) ће укључивати представнике главних учесника са свих нивоа власти у Босни и Херцеговини. Састав Управног(их) одбора осигураће равноправну заступљеност интереса свих кључних учесника наглашавајући дјелотворност и ефикасност таквог тијела.

Улога Делегације ЕУ биће да осигура усклађеност пружене помоћи са Агендом ЕУ за БиХ.

Као дио свог овлашћења провођења буџета и ради заштите финансијских интереса Уније, Комисија ће учествовати у горенаведеним структурама управљања успостављеним за управљање провођења акције.

4.7. Предуслови

Није примјенимо.

5. МЈЕРЕЊЕ УЧИНКА

5.1. Праћење и извјештавање

Свакодневно техничко и финансијско праћење провођења ове акције биће непрекидан процес и дио одговорности provedбеног партнера. У том циљу, provedбени партнер ће успоставити стални систем интерног, техничког и финансијског праћења активности и израдиће редовне извјештаје о напретку (најмање једном годишње) и завршне извјештаје. Сваки извјештај пружиће тачан приказ имплементације акције, потешкоћа на које се наишло, уведених промјена, као и степен постизања њених резултата (Исходи и директни резултати) мјерених одговарајућим показатељима, користећи као референцу матрицу логичког оквира (за модалитет пројекта).

Улоге и одговорности за прикупљање, анализу и праћење података

Праћење провођења ове акције биће непрекидни процес и дио одговорности provedбеног партнера и оперативног руководиоца из ЕУ. Обје врсте интерног праћења морају се проводити на укључив начин, укључујући кључне учеснике.

Различите одговорности за овај двоструки интерни надзор су следеће:

- Праћење од стране provedбених партнера имаће за циљ прикупљање и анализирање података за информисање о напретку према постизању планираних резултата како би се уносили процеси доношења одлука на нивоу управљања акцијом и извјештавало о коришћењу ресурса.

- Праћење од стране оперативних руководилаца из ЕУ имаће за циљ надопуну праћења provedбених партнера, посебно у кључним тренуцима акционог циклуса. Такође, имаће за циљ да осигурају добро праћење препорука екстерног праћења и да информишу руководство ЕУ. Ово праћење може имати различите облике (састанци с provedбеним партнерима, одбори за управљање акцијом, провјере на лицу мјеста, састанци с корисницима итд.), о чему се одлучује на основу конкретних потреба и расположивих ресурса.

Што се тиче ПАР-а, Канцеларија координатора за реформу јавне управе као кључна координишућа институција у сектору редовно прикупља информације о провођењу свих активности у повезаном ИПА сектору. Кључни корисници укључени су у процес прикупљања информација и припреме извјештаја о праћењу. Имајући у виду да је већина активности повезана са Стратешким оквиром ПАР-а и да се неки показатељи из Акционог плана користе у логичком оквиру ове акције, Канцеларија координатора ће користити систем за праћење провођења Акционог плана ПАР-а за прикупљање информација о напретку у остваривању тих показатеља. Додатни извори информација биће кључни корисници из различитих

4.6. Организациона структура и одговорности

Кључни документ секторске политике у овом сектору је Стратешки оквир ПАР 2018–2022. и с њим повезани Акциони план (усвојен од стране влада Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и Републике Српске), али због сложености и обима сектора, постоји неколико других државних или ентитетских стратегија које одређују оријентацију политике према различитим подручјима сектора (стратешки документ на државном нивоу у подручју статистике, стратегије повезане с управљањем јавним финансијама итд.).

Институција за координацију сектора је Канцеларија координатора за реформу јавне управе (ПАРЦО) која је одговорна за припрему, координацију и провођење заједничке државне политике у области ПАР-а. ПАРЦО је успио изградити међувладину и међуинституционалну сарадњу и координацију у сектору која је осигурана кроз ПАР структуру (прописану Заједничком платформом за координацију и провођење Акционог плана за ПАР). Координатори реформе јавне управе у ентитетима и Брчко дистрикту одговорни су за координацију реформских напора на својим административним нивоима, док је ПАРЦО одговоран за cjелокупну координацију реформе јавне управе. Међувладина и међуинституционална сарадња и координација одвијају се кроз различита радна тијела везана за сваку реформску област и та структура ће се користити за провођење планираних активности у оквиру ове акције. Имајући у виду да су активности у оквиру ове акције уједно и активности из Акционог плана за ПАР, солидан број институција (које су у Акционом плану за ПАР означене као одговорне за провођење сродних активности) биће укључен у провођење активности у оквиру ове акције у складу са својим надлежностима из Акционог плана за ПАР.

Постоји и нека подсекторска институционална сарадња. У области статистике, Агенција за статистику Босне и Херцеговине задужена је за cjелокупну координацију рада, праћење и контролу провођења активности из стратегије статистике, у складу с одредбама Закона о статистици Босне и Херцеговине и Споразума о примјени усклађених методологија и стандарда у изради статистичких података Босне и Херцеговине. Провођење активности везаних уз подручје статистике у склопу ове акције биће организована према наведеном законском оквиру.

Управни одбор(и), који се састоји од свих релевантних учесника укључених у одређену АД компоненту/исход (повезани резултати), успоставиће се на почетку провођења Акције.

Управни одбор(и) ће надгледати провођење активности у оквиру Акције. Осим јавног наручиоца,

уговори о оцјени и ревизији ове акције бити склопљени унутар Н+1. Ови уговори морају бити одобрени другом Одлуком о финансирању.

¹ Узети у обзир да уговори у којима није склопљен споразум о финансирању, непредвиђени трошкови морају бити покривени појединачним и правним обавезама до 31. децембра Н+1.

пројеката, документи (резултати) настали током провођења пројеката, као и састанци Управног одбора.

Напредак ће се приказати кроз редовне извјештаје о праћењу ИПА-е заједно с Дирекцијом за европске интеграције, као и на састанцима надзорних одбора.

Што се тиче резултата реформе јавне управе повезаних с националним стратешким документом и Акционим планом, национална управа ће користити свој систем редовног праћења за мјерење показатеља који су из Акционог плана пренесени у логички оквир. ПАРЦО ће подијелити националне извјештаје о мониторингу с Делегацијом ЕУ у Босни и Херцеговини.

Што се тиче интервенција у подручју статистике, успоставиће се Секторски управни одбор за праћење провођења Акције и биће састављен од главних корисника и релевантних институција у Босни и Херцеговини.

Акцију ће редовно пратити Делегација ЕУ у Босни и Херцеговини. Праћење ће се проводити путем састанака управних одбора, тромјесечних прегледа провођења Делегације ЕУ, провера на лицу мјеста, састанака с корисницима и консултантским друштвима/извођачима.

Како би се осигурало одговарајуће праћење провођења Акције, могу се провести двије средњорочне и једна завршна процјена резултата Акције. Свака од средњорочних анализа биће проведена након прве и друге године провођења Акције, и процијењена у односу на средњорочне циљеве (прекретнице). Коначна процјена засниваће се на циљевима дефинисаним за годину 2025/2026. и представљеним у логичком оквиру. Резултати ових процјена биће предочени Делегацији ЕУ и секторском управном одбору након одобрења руководиоца програма у Делегацији ЕУ.

Комисија може предузети додатне надзорне посјете пројекту путем властитог особља и независних консултаната које је директно ангажовала Комисија за независне надзорне прегледе (или које је ангажовао одговорни агент којег је Комисија ангажовала за провођење таквих прегледа). Дакле, Акција би могла бити подвргнута спољном надзору у складу с правилима и поступцима Европске комисије утврђеним у Споразуму о финансирању.

5.2. Евалуација

С обзиром на то каква је природа акције, средњорочна и/или завршна евалуација неће се проводити за ову активност или њене компоненте.

У случају да евалуација није предвиђена за неке компоненте акције, Комисија може током провођења одлучити да предузме такву евалуацију из прописно оправданих разлога, било властитом одлуком или на иницијативу партнера.

Финансирање евалуације биће обухваћено другом Одлуком о финансирању.

5.3. Ревизија и верификације

Не доводећи у питање обавезе које се примјењују на уговоре закључене ради имплементације ове акције, Комисија може, на основу процјене ризика, уговорити независну ревизију или верификацију за један или више уговора или споразума.

Ревизије ће се финансирати према другој одлуци о финансирању.

6. КОМУНИКАЦИЈА И ВИДЉИВОСТ

Видљивост финансирања од стране ЕУ и саопштења о циљевима и утицају акција су законска обавеза за све акције које финансира ЕУ, као што је наведено у

захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази.

Конкретно, примаоци средстава ЕУ морају признати поријекло средстава ЕУ и осигурати његову одговарајућу видљивост:

- давањем изјаве у којој се на видљив начин истиче подршка добијена од ЕУ на свим документима и комуникационом материјалу који се односе на имплементацију средстава, укључујући службену интернетску страницу и рачуне друштвених медија, гдје постоје; и

- промовисањем акција и њихових резултата пружањем кохерентних, дјелотворних и пропорционалних циљаних информација вишеструкој публици, укључујући медије.

Мјере видљивости и комуникације ће имплементирати, према потреби, националне администрације (на примјер, у вези с реформама везаним за ПАР), извођачи радова и корисници Twinning грантова. Одговарајуће уговорне обавезе биће укључене, односно, у споразуме о финансирању, уговоре о набавци и Twinning гранту.

Мјере ће се заснивати на посебном Плану комуникације и видљивости, који је успостављен и имплементиран у складу са захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази. План укључује, између осталог, комуникациони наратив и главне поруке за Акцију, прилагођене различитим циљним групама (заинтересоване стране, цивилно друштво, шира јавност, итд.).

Мјере видљивости и комуникације специфичне за ову акцију биће комплементарне ширим комуникационим активностима које директно проводе службе Европске комисије и/или Делегације и канцеларије ЕУ. Европска комисија и Делегације и канцеларије ЕУ требају бити у потпуности информисани о планирању и имплементацији специфичних активности видљивости и комуникације, посебно у погледу наратива комуникације и главних порука.

7. ОДРЖИВОСТ

Акција „ЕУ4 ПАР Повећани административни капацитет“ је двосмјерна акција, усмјерена на јавну управу и њен саставни дио статистике. Предвиђене интервенције односе се на унапређење информатичке инфраструктуре с циљем пружања боље услуге грађанима (дигитализоване услуге). С обзиром на статистику, потребно је циљано побољшати низ статистичких домена (побољшати обим, квалитет и статистичку производњу) поштујући главне принципе секторског приступа.

Развијени капацитети и вјештине учесника који имају користи од ове акције омогућиће им да на ефикасан начин наставе своје задатке након завршетка Акције. Снажно власништво међу корисницима пројекта за провођење реформе јавне управе, као и даљњи развој и модернизација у подручју статистике осигураће се активним укључивањем надлежних државних службеника у провођењу Акције.

Како је овом акцијом предвиђен развој информационог система у оба подручја, реформи јавне управе и статистици, да би се осигурала одрживост, развој управљачких информационог система и других ИТ система поштоваће, према потреби, националне стандарде Босне и Херцеговине за интероперабилност. У случајевима када они недостају, консултације с надлежним тијелима у подручју информационе и комуникационе технологије (ИЦТ) биће предуслов прије расписивања било каквих

конкурса. Такође, надлежне институције ће водити одговарајућу бригу о новоуспостављеним информационим системима осигуравајући одговарајућу финансијску подршку за планирано потребно одржавање.

Изградња капацитета предвиђена кроз мјере оспособљавања биће осмишљена и проведена у сарадњи с одговарајућим институцијама одговорним за оспособљавање у јавном сектору, осигуравајући да се такво оспособљавање(а) може поновити у будућности према потреби. Извјештаји о кључним статистичким подацима везаним уз рад на изградњи капацитета слаће се корисницима и јавном наручиоцу за акцију, те институцијама за обуку.

С обзиром на све горенаведено, ова ће акција дати одрживе резултате будући да је осмишљена као подршка корисничким институцијама и структурама које већ постоје, али захтијевају додатну помоћ у сложенем процесу усклађивања с правном тековином и најновијим међународним стандардима у подручју јавне управе и статистике. Сви резултати у вези с овом акцијом повезани су с већ успостављеним структурама и поступцима на свим нивоима власти и резултате одрживим резултатима поткријељеним снажним власништвом корисника.

ДОДАТАК I.3

Споразума о финансирању Годишњег акционог плана за Босну и Херцеговину за 2022. годину Акциони документ за ЕУ за управљање јавним финансијама (ЕУ4ПФМ)

1. СИНОПСИС

1.1. Табела сажетка акције

Наслов	Акциони документ за ЕУ за управљање јавним финансијама (ЕУ4ПФМ) Годишњи акциони план за Босну и Херцеговину за 2022. годину
OPSYS	ACT-61460; JAD.1045709
Основни акт	Финансирано у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III)
Иницијатива Тим Европа (Team Europe)	Не
Зона која има користи од акције	Ова акција ће се проводити у Босни и Херцеговини
Програмски документ	Програмски оквир ИПА III
ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА И СЕКТОРИМА	
Прозор и тематски приоритет	Прозор 2 - Добро управљање, усклађивање с правном тековином ЕУ, доброкомшијски односи и стратешка комуникација Тематски приоритет 1: Добро управљање
Циљеви одрживог развоја (СДГс)	Главни СДГ (само 1): СДГ 16 - Мир, правда и јаке институције, конкретно, подразумијевају развој "ефикасних, одговорних и транспарентних институција на свим нивоима". Други значајни циљеви одрживог развоја (до 9) и, гдје је то прикладно, циљеви: СДГ 8 - Достојанствен рад и економски раст СДГ 10 - Смањити неједнакост унутар и међу земљама СДГ 17 - Партнерство за циљеве
ДАЦ код(ови) ¹	15110 - Политика јавног сектора и административни менаџмент 15111 - Управљање јавним финансијама (ПФМ)
Главни канал испоруке	Билатерални

¹ ДАЦ сектори (шифре и описи) наведени су у првој и четвртој колони картице „кодови намјене“ у сљедећем документу:
<http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-financestandards/dacandcrscodelists.htm>

Маркери ² (из ДАЦ обрасца)	Општи циљ политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
Развој учествовања/добро управљање		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Помоћ животној средини		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица		<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Развој трговине		<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Репродуктивно здравље мајке, новорођенчади и дјетета		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Смањење ризика од катастрофа		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Укључивање особа са инвалидитетом		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Исхрана ³		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Маркери РИО конвенције		Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
Биолошка разноликост		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Борба против десертификације		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ублажавање климатских промјена		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Прилагођавање климатским промјенама		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Интерни маркери ⁴	Циљеви политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Повезивање	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Дигитализација	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Миграција ⁵	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	"Ковид 19"	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ПОДАЦИ О БУЏЕТУ				

Релевантни износи	Буџетска линија: 15.020101.01 Укупни процијењени трошак: EUR 3 500 000 Укупан износ доприноса буџету ЕУ: EUR 3 500 000
УПРАВЉАЊЕ И ПРОВОЂЕЊЕ	
Модалитети провођења (врста финансирања и начин управљања)	Модалитет пројекта Директно управљање путем: - Набавке (сервис и снабдијевање) - Грант за партнерски пројекат (twinning)
Релевантни приоритети и предводници из Економског и инвестиционог плана за Западни Балкан [само за Западни Балкан]	Приоритети: "Дигитална транзиција", "Управљање, владавина права, ПАР" Предводници: "VIII Дигитална инфраструктура"

² За смјернице, погледајте <https://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/development-finance-standards/> Идите на „Прикупљање података и ресурси за извјештаче“, изаберите Додатак 2, прилоге 18 (политика) и 19 (Рио) директиве о извјештавању.

Ако је акција означена у ДАЦ обрасцу као допринос једном од циљева опште политике или РИО принципима као главни циљ или значајан циљ, то би требало бити приказано у матрици логичког оквира (у ланцу резултата и/или показатељима).

³ Провјерите Приручник о маркеру политике прехране ОЕЦД-ДАЦ-а (Handbook on the OECD-DAC Nutrition Policy Marker)

⁴ Ови маркери имају другачији обим/образложење од ДАЦ кодова. Они се извлаче из нивоа расподеле буџета и нагласка који се даје акцији у смислу изабраних главних циљева. Дефиниција циљева, резултата, активности у опису акције треба бити у складу с овим одјељком.

⁵ За детаљне информације о програмирању миграције и присилног расељавања, погледајте тематске смјернице (thematic guidance note) о миграцији и принудном расељавању; за информације о миграционом маркеру, погледајте додатак 2 тематских смјерница.

Крајњи датум за склапање Споразума о финансирању	Најкасније до 31. децембра 2023.
Крајњи датум за закључивање споразума о доприносу/делегирању, уговора о набавци и гранту	3 године након датума закључења Споразума о финансирању, с изузетком случајева наведених у члану 114(2) Финансијске уредбе
Индикативни [оперативно проведбени] [прихватљиви] период	72 мјесеца ¹ након закључења Споразума о финансирању
Крајњи датум за имплементацију Споразума о финансирању	12 година након закључења Споразума о финансирању

1.2. Сажетак акције

Главни утицај ове акције је унапређење управљања јавним финансијама у Босни и Херцеговини у дијелу који се тиче јачања оперативних капацитета и дигитализације како би се осигурала функционални системи управљања јавним финансијама који поштују препоруке ЕУ у овој области. Да би се то осигурало, акција ће се фокусирати на јачање мобилизације прихода и побољшање пословног окружења.

Акција ће повећати укупну ефикасност система прикупљања прихода кроз јачање индиректног опорезивања увођењем и провођењем нових процедура и најбољих пракси ЕУ.

2. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

2.1. Контекст

Реформа јавне управе (ПАР), заједно с владавином права и привредним развојем, основни је стуб процеса проширења. Босна и Херцеговина је током 2020. године² усвојила Стратешки оквир за реформу јавне управе 2018–2022 (ПАР СФ) и пратећи Акциони план на свим нивоима власти (држава, ентитети и Брчко дистрикт). Развој и усвајање стратегије реформе управљања јавним финансијама (ПФМ) на нивоу цијеле земље и с њим повезаног акционог плана активности предвиђени су Акционим планом за реформу јавне управе. Слиједиће препоруке Комисије, Стратегија ПФМ-а за цијелу државу представља једно од кључних подручја и стубова реформе јавне управе у Босни и Херцеговини, а један дио ПФМ-а интегрисан је у ПАР СФ. Припрема и усвајање вјеродостојне и релевантне Стратегије реформе управљања јавним финансијама у БиХ представља основу за заједнички реформски правац управљања јавним финансијама у цијелој земљи.

Босну и Херцеговину (БиХ) карактерише асиметрична фискална децентрализација с више ниво власти и њиховим високим степеном фискалне аутономије – институције БиХ, ентитета Република Српска (РС), ентитета Федерација БиХ (ФБиХ) и Брчко дистрикта (БД). Сви ниво власти финансирају се из индиректних пореза, чију администрацију и управљање централише Управа за индиректно опорезивање и њен Управни савјет. Док се институције БиХ углавном финансирају из индиректних

пореза, остали ниво власти (ентитети и Брчко дистрикт) финансирају се и из директних пореза и социјалних доприноса, за чију администрацију и расподелу су искључиво одговорни ентитети и Брчко дистрикт. Осим тога, сваки ниво власти има право увести различите административне накнаде и непореске приходе.

Не постоји јединствени оквир управљања јавним финансијама, како у организационом тако и у материјалном смислу. Но, у протеклом периоду учињени су значајни помаци у смислу јачања јавних финансија и повећања квалитета управљања. Стратешко одређење за европске интеграције довело је до бројних реформи и усклађивања у смислу боље фискалне и финансијске консолидације, односно бољег управљања јавним финансијама на свим нивоима власти у БиХ.

У протеклом периоду сви ниво власти, осим РС, донијели су и имплементирали стратешке акте ПФМ-а који су завршили 2020. године, и то: институција на државном нивоу – Стратегија управљања јавним финансијама у институцијама Босне и Херцеговине 2017–2020; на нивоу ентитета - ФБиХ – Стратегија управљања јавним финансијама ФБиХ за период 2017–2020, и Стратегија управљања јавним финансијама БДБиХ за период 2017–2020, у Брчко дистрикту.

У Извјештају Комисије за Босну и Херцеговину за 2021. годину³ наводи се да стратегија реформе ПФМ-а за цијелу земљу тек треба бити израђена и усвојена како би се осигурао заједнички смјер реформи ПФМ-а. Међутим, било би врло корисно имати стратегију за цијелу државу, повезујући те постојеће стратешке документе управљања јавним финансијама и осигуравајући да су реформски напори добро координисани и успјешно проведени.

Израђене су и појединачне стратегије за период од 2020. до 2025. године за РС, ФБиХ, Брчко дистрикт, те у институцијама на државном нивоу. Све ове стратегије развијене су на сличан начин у смислу да обухваћају сва кључна подручја јавних финансија, а то су: фискални оквир, јавни приходи, буџет (планирање, развој и извршење буџета), управљање и праћење те провођење ефикасних интерних и спољња контрола. Уложени су реформски напори у различитим подсистемима управљања јавним финансијама на различитим нивоима власти, придоносећи усклађивању с међународним стандардима у подручју интерне контроле и ревизије, управљања дугом, трезорског пословања и спољње ревизије. Системе ПФМ-а на свим нивоима власти потребно је додатно ускладити с међународним стандардима у подручјима израде буџета и поступака извршења, праћења, транспарентности буџетских података и предвиђања.

Конечно, могло би се рећи да стратегије управљања јавним финансијама у БиХ требају послужити као алати који ће створити свеобухватан и интегрисан оквир за планирање, координацију, провођење и праћење напретка у провођењу мјера и активности везаних за побољшање макроекономске и фискалне стабилности унутар цијеле БиХ, уз повећање транспарентности и функционалности управљања јавним финансијама и испуњавање потребних услова за приступање Европској унији.

Поред реформских корака који су планирани и имплементирани у оквиру Стратегије реформе управљања јавним финансијама, БиХ је одређена и за даље унапређење управљања јавним финансијама на свим

¹ Број мјесеци не смије бити већи од 72 мјесеца.

² Основа за израду Стратешког оквира и Акционог плана РЈУ, као главног секторског стратешког документа, били су Принципи јавне управе која се састоје од 6 стубова: стратешки оквир, развој и координација политика, државна служба и управљање људским ресурсима, одговорност, служба испорука и управљање јавним финансијама.

³ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2021_en

нивоима кроз учествовање у економском и финансијском дијалогу и припреми Програма економских реформи (ЕРП). Процјена Комисије за ЕРП 2020–2022. такође наглашава важност усвајања и провођења стратешког оквира ПФМ-а за цијелу земљу.

Праћење и извјештавање ће се заснивати на усвојеним Акционим плановима који су саставни дио појединих стратегија. Оквир за процјену успјешности успоставља се за сваку Стратегију кроз праћење задатих показатеља и кроз поновљене дијагностичке процјене (као што су годишњи извјештаји о напретку ЕУ или периодични извјештаји о праћењу ОЕЦД/СИГМА, извјештаји ММФ-а, Свјетске банке или друго).

Општи циљ помоћи ЕУ у оквиру Прозора 2 је промовисање доброг управљања, повећање усклађености с вриједностима Уније и њихово усклађивање с правилима, стандардима и праксама Уније у релевантним подручјима.

Подручја подршке у оквиру Прозора 2 усмјерена су на процес реформе јавне управе, укључујући дигиталну трансформацију и управљање јавним финансијама на свим нивоима власти, као и законодавно и институционално усклађивање с правном тековином ЕУ и најбољим праксама ЕУ.

У Извјештају Комисије за 2021. налази се подсјетник да се "стратегија реформе управљања јавним финансијама (ПФМ) на нивоу цијеле земље тек треба израдити и усвојити како би се осигурао заједнички смјер реформи ПФМ-а". Сви ниво власти припремили су и усвојили појединачне ПФМ стратегије до 2025. Све су усвојене до јула 2021. Током друге половине 2021. постојала је радна група за израду нове Свеобухватне (државне) ПФМ стратегије. Изазов је и даље то што се програми реформе управљања јавним финансијама на различитим нивоима власти морају додатно ускладити с међународним стандардима о поступцима израде буџета и извршења, праћењу, транспарентности буџетских података и предвиђању. Јавне институције на свим нивоима имају недовољне капацитете унутрашње ревизије и неадекватне унутрашње контроле, посебно за јавну набавку. Иако је постигнут одређени напредак, Босна и Херцеговина још увијек није постигла довољну транспарентност буџета. Доступни буџетски подаци и даље су непотпуни, а процјена укупне буџетске и фискалне политике је тешка.

Важност подручја обухваћених АД-ом препозната је и у Програму економских реформи за 2021–2023. који је довршен у јануару 2021. и представља наставак процеса транзиције и изградње капацитета. Упркос негативним учинцима пандемије "ковид 19", Босна и Херцеговина је задржала макроекономску и фискалну стабилност у 2020. години. Но, између осталог, потребни су даљњи напори на изградњи институција и јачању система управљања јавним финансијама како би се достигли европски стандарди. Ефикасан систем јавне управе кључан је за успјех и из тог разлога јачање капацитета треба остати један од главних циљева у процесу транзиције.

Што се тиче комплементарности с другом помоћи ЕУ, треба напоменути да је најновија подршка покренута у оквиру ИПА 2020. и формулисана у засебном АД-у о управљању јавним финансијама. У том смислу, овај АД представља логичан наставак подршке у овој области, која је од изузетне важности за даљње реформе, имајући у виду да је у току израда Стратегије ПФМ-а за цијелу државу. Акције у досадашњој подршци биле су усмјерене на унапређење система индиректних пореза кроз подршку Управи за индиректно опорезивање (УИО) у даљњем

усклађивању законодавства и најбољих пракси с правном тековином ЕУ, као и даљњем јачању капацитета УИО.

2.2. Анализа проблема

Као резултат опсежних интерних консултација, ова активност бавиће се посебно прикупљањем прихода и даљњим усклађивањем у подручју индиректног опорезивања с правном тековином ЕУ. У оквиру ове акције планирани су подухвати на даљњем јачању УИО.

Подручје подршке 1: Даљња подршка Управи за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине (ЕУ4ИТА)

Порески систем у БиХ организован је у складу с уставним поретком с подијељеним надлежностима за опорезивање, при чему су директни порези у надлежности ентитета и БД, а за индиректне порезе надлежан је државни ниво. У БиХ постоје четири независна пореска тијела, с властитом организацијом, пословним процесима, информационом системом, услугама пореским обвезницима и одговорношћу за контролу и прикупљање прихода.

Управа за индиректно опорезивање (УИО)

Управа за индиректно опорезивање (УИО) једина је институција у БиХ која је надлежна за провођење и поштовање закона о индиректном опорезивању и политика које утврђује Савјет министара на приједлог Управног одбора, те прикупљање и распојелу индиректних пореза и за наплату свих царина, акциза на увезену робу и путарина као и за обрачун и наплату ПДВ-а при увозу у БиХ, у складу са Законом о Управи за индиректно опорезивање.

У структури прикупљених прихода у БиХ од директних и индиректних пореза доминантно је учешће индиректних пореза. Стога је за свеобухватни фискални оквир у БиХ од највеће важности осигурати функционалан систем наплате индиректних пореза. Индиректним порезима и провођењем царинског законодавства управља Управа за индиректно опорезивање (УИО), институција на државном нивоу одговорна за прикупљање и распојелу индиректних пореза и за наплату свих царина, акциза на увезену робу и путарина, као и за обрачун и наплату ПДВ-а на увоз.

Увођење и имплементација нових поступака у подручју индиректног опорезивања захтијевају одговарајуће информационе алате, посебно софтвер развијен према тренутним потребама и компатибилан с постојећим апликацијама. У складу с извјештајем Комисије за 2020. годину, царинско законодавство у БиХ није у потпуности усклађено с правном тековином ЕУ те је у наредном периоду потребно унаприједити међуповезаност и интероперабилност с ИТ системима и захтјевима ЕУ.

УИО је покренула низ процеса у правцу усклађивања и имплементације пракси и процеса ЕУ. Пројекат техничке помоћи, ИПА 2014 "Увођење НЦТС-а у БиХ" проводи се у УИО од септембра 2018. године. Активности пројекта усмјерене су на практичну имплементацију НЦТС-а на националном нивоу и на нивоу Конвенције о заједничком транзитном поступку и на пружање подршке управљању за НЦТС. Активности су такође усмјерене на правно усклађивање, помоћ у имплементацији новог законодавства и унапређење метода рада у Управи за индиректно опорезивање.

Закон о царинској политици у БиХ, који подразумева "царину без папира", на снази је од јула 2021. године. Сви учесници у царинским поступцима морају имати додатни квалификовани потпис, а од тог датума у БиХ почиње примјена Новог компјутеризованог и транзитног система (НЦТС). Преласком на електронску

комуникацију у подручју царине убрзаће се сви царински поступци и смањити трошкови. Такође, УИО је у процесу верификације као сертификационо тијело за издавање сертификата квалитета дигиталног потписа уз помоћ ЕУ. УИО тренутно ради на припремама с међународним акредитационим тијелом за добијање Потврде о усклађености која остаје једини услов за верификацију код Министарства саобраћаја и веза. Технички дио је завршен, Управа за индиректно опорезивање ће 2021. године постати овлашћено тијело у Босни и Херцеговини за издавање дигиталног потписа, који ће у потпуности замијенити својеручни потпис и печат.

У склопу ове акције планирана је набавка Система за контролу кретања акцизних производа (ЕМЦС). ЕМЦС је компјутеризовани систем за праћење кретања акцизних производа под одгађањем плаћања царине у ЕУ. У реалном времену биљежи кретање алкохола, дувана и енергената на које још треба платити акцизе. Имплементација овог система важна је у смислу олакшавања размјене информација и у свјетлу испуњавања обавеза које произлазе из будућег усклађивања закона с ЕУ.

Једна од најважнијих улога УИО је и олакшавање трговине у равнотежи с мјерама контроле. За обављање ове улоге неопходан је софтвер за интегрисану електронску царинску тарифу ТАРИЦ, ТАРИЦ, интегрисана тарифа Европске уније, вишејезична је база података која обједињује све мјере које се односе на царинску тарифу Европске уније (ЕУ), трговинско и пољопривредно законодавство. ТАРИЦ се користи на националном нивоу у смислу да представља базу података у којој су обједињене све мјере (тарифне мјере, пољопривредне мјере, комерцијалне мјере, мјере које се односе на одређене забране кретања робе, царинске стопе, царинске суспензије, квоте, стопе акциза, пореске стопе, робе које су у режиму забрана и ограничења, статистичке мјере и др.), примјенљиве у трговини с ЕУ, али и с трећим земљама, те је користан алат у раду царинских службеника. Набавка овог софтвера планирана је кроз ИПА 2020 АД, а кроз овај АД планира се постављање потпуно функционалног софтвера. Осим тога, нови систем омогућиће приступ инспекцији и контроли заснован на ризику, и елиминисати ситну корупцију из контроле малих трговаца.

У складу с Аналитичким извјештајем Комисије за 2021. годину, Босна и Херцеговина треба наставити и процес усклађивања законодавства о ПДВ-у и акцизама с правном тековином ЕУ.

Законска регулатива у овој области укључује Закон о порезу на додату вриједност, Закон о акцизама, Закон о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини, Закон о Управи за индиректно опорезивање, Закон о поступку индиректног опорезивања, Закон о поступку принудне наплате индиректног пореза, Закон о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода.

С правном тековином ЕУ потребно је ускладити сљедеће аспекте закона о ПДВ-у: систем ПДВ-а у грађевинарству, пренос пословне имовине те изузећа за међународне уговоре. Закон о акцизама је на снази од јануара 2005. године. Босна и Херцеговина примјењује акцизе на дукан, алкохол, безалкохолна пића осим природних сокова и воде, гориво и кафу. Постоје значајна одступања од правне тековине ЕУ за акцизну робу у погледу обима, класификације робе, изузећа, структуре и минималних стопа, па би планирана интервенција требала резултовати потребним усклађивањем.

Кроз ИПА 2017 Twinning пројекат који је тренутно у провођењу врше се активности на измјени законодавства о индиректном опорезивању с циљем даљњег усклађивања с правном тековином ЕУ, стога планирани подухват по овом АД-у представља логичан наставак реформи у овој области. Такође, подршка у овој области представља наставак помоћи планиране кроз ИПА АД 2020 ЕУ за ефикасно управљање јавним финансијама.

Идентификација главних учесника и одговарајућих институционалних и/или организационих питања (мандати, потенцијалне улоге и капацитети) која ће бити обухваћена акцијом.

Подручје подршке 1: Даљња подршка Управи за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине (ЕУ4ИТА)

Главни учесник Акције у овој области подршке је Управа за индиректно опорезивање (УИО) Босне и Херцеговине.

3. ОПИС АКЦИЈЕ

3.1. Логика интервенције

(Очекивани) учинак ове акције је побољшање доприноса индиректних пореза приходима Босне и Херцеговине.

Специфични циљ (Исход) је даљња подршка Управи за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине у даљњем усклађивању с правном тековином ЕУ и провођењу законодавства и праксе у подручју индиректног опорезивања.

Ако је развијен софтвер ЕМЦС за потпуну контролу акцизних производа у складу с праксом ЕУ (Резултат 1.1), финализован тарифни интегрисани софтвер ТАРИЦ (Резултат 1.2) и додатно усклађено царинско и пореско законодавство с правном тековином ЕУ (Резултат 1.3), Исход 1 ће бити постигнут. Да би се постигао Исход 1, потребно је да вриједи претпоставка да ИТ стручњаци ангажовани на развоју софтвера успостављају дјелотворну сарадњу с надлежним особљем у одговарајућим институцијама.

То би се постигло развојем ЕМЦС софтвера за потпуну контролу акцизних производа у складу с праксом ЕУ, финализацијом тарифно интегрисаног ТАРИЦ софтвера, даљњим усклађивањем царинског и пореског законодавства с правном тековином ЕУ. Унапређење ИТ система кључно је за бржу и сигурнију размјену података, али и за ефикасан процес прикупљања прихода.

3.2. Индикативне активности

Исход 1: Даљња подршка Управи за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине

Резултат 1.1 Развијен ЕМЦС софтвер за потпуну контролу акцизних производа у складу с праксом ЕУ (Уговор о пружању услуга/Набавка).

Главна улога УИО је прикупљање прихода од индиректних пореза у БиХ. Увођење и провођење нових поступака у подручју индиректног опорезивања захтијева одговарајуће информационе алате, посебно софтвер развијен према тренутним потребама и компатибилан с постојећим апликацијама.

Нови Нацрт закона о акцизама има потпуно нови приступ опорезивању у смислу олакшавања функционисања и смањења пореског оптерећења пореских обвезника. Уводи се систем одгоде плаћања, који досад није постојао. За примјену новог Закона о акцизама потребно је израдити и проведени акт, односно Правилник о провођењу новог Закона о акцизама, за што су од велике важности искуства и пракса стручњака из ЕУ. То ће бити учињено с ЕУ стручњацима у Twinning пројекту

ИПА 2017. Када се заврше сви правни елементи, имплементација не може почети без софтвера који контролише кретање акцизне робе - ЕМЦС (систем контроле кретања акцизне робе (Excise Movement Control System)). Предложена активност укључује:

1.1.1 Израду или набавку софтвера за комплетну контролу акцизних производа ЕМЦС. ЕМЦС државама чланицама пружа електронски систем за праћење кретања те робе у стварном времену, како би се осигурало да су на крајњем одредишту царине исправно наплаћене. Софтвер треба омогућити обраду свих релевантних података; документацију, тестирање софтвера и обуку.

Резултат 1.2 Завршен тарифни интегрисани софтвер ТАРИЦ (уговор о пружању услуга)

За провођење поједностављених и процедура усклађених с ЕУ процедурама, осим подршке у законодавним реформама, потребна је подршка развоју софтвера компатибилног с постојећим апликацијама. Једна од најважнијих улога УИО-а је и олакшавање трговине у равнотежи с мјерама контроле. За обављање ове улоге неопходан је софтвер за интегрисану електронску царинску тарифу ТАРИЦ, ТАРИЦ, интегрисана тарифа Европске уније, вишејезична је база података која обједињује све мјере које се односе на царинску тарифу Европске уније (ЕУ), трговинско и пољопривредно законодавство.

ТАРИЦ се користи у институцијама на државном нивоу у смислу да представља базу података у коју су обједињене све мјере (тарифне мјере, пољопривредне мјере, комерцијалне мјере, мјере које се односе на одређене забране кретања роба, царинске стопе, царинске суспензије, квоте, акцизне стопе, пореске стопе, робе које су у режиму забрана и ограничења, статистичке мјере и сл.), примјенљиве у трговини с ЕУ, али и с трећим земљама, те је користан алат у раду цариника. Процес развоја ТАРИЦ софтвера требао би бити покренут у оквиру пројекта ИПА 2020 који Парламент БиХ тек треба верификовати. Предложена активност укључује:

1.2.1 Завршетак софтвера за ТАРИЦ, интегрисану царинску тарифу

Резултат 1.3 Даље усклађивање царинског и пореског законодавства с правном тековином ЕУ (Twinning)

1.3.1. Овај резултат укључује једну активност која се односи на помоћ у изради законских и подзаконских аката и оперативних упутстава у подручју индиректних пореза, наставак рада на резултатима претходних twinning пројеката.

3.3. Интегрисање

Заштита животне средине, климатске промјене и биодиверзитет

Акција има за циљ јачање управљања јавним финансијама и неће имати никакав негативан утицај на животну средину и учинак на климатске промјене. Активности из ове акције биће изведене на еколошки најприхватљивији могући начин. Зелена набавка ће бити промовисана за све активности повезане с провођењем Акције, заузврат подржавајући њено интегрисање у ширу ПА.

Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица
Цендер акциони план (ГАП) Босне и Херцеговине (2018–2022) је оквирни стратешки документ за увођење родне равноправности у све области друштвеног живота. ГАП БиХ је усклађен с релевантном Стратегијом Европске уније за равноправност мушкараца и жена и другим релевантним стратешким документима Савјета Европе,

Европске уније и Уједињених нација. Родно одговорно буџетирање је принцип за дефинисање свих мјера у свакој приоритетној области ГАП-а БиХ. Потребно је да сваки буџетски корисник направи анализу утицаја буџета на различите потребе мушкараца и жена. Увођење принципа родне равноправности у Акцију доприноси имплементацији ГАП-а БиХ. То је у складу и са Стратегијом ЕУ за родну равноправност 2020–2025, која наглашава да програм подршке структурним реформама може подржати државе чланице у укључивању родне равноправности у јавну управу, државно буџетирање и финансијско управљање.

Људска права

Засновано на основним принципима промовисања једнакости и борбе против дискриминације, учествовање у акцији биће загарантовано на основу једнаког приступа без обзира на пол, расно или етничко поријекло, вјеру или увјерење, инвалидитет, доб или сексуалну оријентацију, као и узимајући у обзир промовисање и учествовање особа с инвалидитетом. Током провођења активности предвиђених акцијом, осигураће се пуно поштовање мањина и рањивих група. Ова ће акција допринијети приступу који се заснива на правима јачањем капацитета владе да осигура поштовање права грађана и капацитета грађана да захтијевају да њихова влада ради на осигурању њихових права кроз побољшање транспарентности и ефикасности.

У октобру 2019. године СМ Босне и Херцеговине усвојио је Информацију и Водич за подузимање ефикасних мјера за спречавање узнемиравања на основу пола и сексуалног узнемиравања на радном мјесту у институцијама БиХ. Осим тога, СМ Босне и Херцеговине је затражио од надлежних институција да донесу Одлуку о политици нулте толеранције на сексуално узнемиравање и узнемиравање засновано на полу, као и да ангажују савјетнике који би се требали бавити овим питањима.

Демократија

Организације цивилног друштва консултоване су током израде пројекта интервенције која би требала представљати основу за развој Акције. Када је у питању провођење ове конкретне акције, све предвиђене активности биће отворене за сарадњу и успостављање синергије с организацијама цивилног друштва и другим заинтересованим недржавним учесницима по потреби.

Остала разматрања

Побољшање јавне службе и ојачано добро управљање које ће се постићи овом акцијом у подручју управљања јавним финансијама такође ће бити од користи за мањине и рањиве групе. Објављивање и ширење информација помоћи ће оснаживању мањина и рањивих група, као и друштва у цјелини. Засновано на основним принципима промовисања једнакости и борбе против дискриминације, учествовање у Акцији биће загарантовано на основу једнаког приступа без обзира на расно или етничко поријекло, вјеру или увјерење, инвалидитет, доб или сексуалну оријентацију.

3.4. Ризици и научене лекције

Категорија	Ризици	Вјероватноћа (висока/средња/мала)	Утицај (високи/средњи/мали)	Мјере ублажавања
Аспекти законитости и правилности	Промијене у власти и недостатак политичке подршке	С	С	Мјере ублажавања које треба утврдити

Научене лекције:

Подручје ПФМ-а препознато је као саставни дио реформе јавне управе те је у протеклом периоду непрекидно подржавано како слиједи:

- ИПА 2020 – ЕУ за ефикасно управљање јавним финансијама – имплементација се планира у наредном периоду.

- ИПА 2017 – Даљња подршка управљању јавним финансијама у Босни и Херцеговини (програмско буџетирање) - Пројектом је предвиђен наставак подршке у области програмског буџетирања, што представља још опсежнију акцију изградње капацитета на свим нивоима власти у БиХ за потпуно провођење програмског буџета, као и стварање правне основе за потпуни прелаз на програмско планирање. Овом акцијом осигурава се континуитет и провођење Плана за свеобухватно увођење програмског буџета.

- ИПА пројекат "Јачање управљања јавним финансијама у Босни и Херцеговини" који је почео 2013. године био је усмјерен на изградњу капацитета и пружио је значајну подршку увођењу програмског буџета. Пројектом је припремљена пратећа методологија у облику Приручника за програмски буџет. Мапа пута која објашњава потребу за законодавством и ИТ системима на

свим нивоима власти за подршку свеобухватном увођењу програмског буџета наводи даље кораке у овом подручју.

- Пореска агенција Шведске у сарадњи са свим пореским управама у БиХ проводи "Јачање капацитета пореских управа у БиХ". Главна научена лекција је да правовременом постизању резултата највише доприноси активно партнерство и сарадња пројекта с корисничким институцијама, уважавајући њихове потребе унутар заданог обима интервенције.

Искуство претходних пројеката имплементираних у УИО показало је да се бољи резултати постижу када су активности усмјерене на неколико изабраних тема/институција, умјесто да циљају на широки спектар тема и учесника с ограниченим бројем активности. У октобру 2013, августу 2015. и јулу 2018. у УИО је обављена мисија усмјерена на резултате за праћење из ЕУ и сви налази попут релевантности, ефикасности, дјелотворности, одрживости и хоризонталних питања добили су највише оцјене.

Главна лекција научена из претходне и текуће подршке је да су акције предузете у недостатку дугорочне стратешке визије. Јасно је да је увођење програмског буџета у свакој земљи сложен и дуготрајан процес, који захтијева непрекидну подршку и пуну преданост свих релевантних институција. Због тога је непрекидна подршка у овом подручју неопходна за даље реформске кораке.

3.5. Индикативна матрица логичког оквира

Резултати	Ланац резултата: Главни очекивани резултати	Показатељи	Полазне основе 2020.	Циљ 2026.	Извори података	Претпоставке
Утицај	Побољшати допринос индиректних пореза приходима Босне и Херцеговине.	1 Напредак остварен у испуњавању критеријума за приступање у подручју управљања јавним финансијама (поглавље о основама и поглавље 32).	Рана фаза припреме.	Средње припремљено.	Извјештај Комисије	
Исход 1	Даљња подршка Управи за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине у даљем усклађивању с правном тековином ЕУ и провођењу законодавства и праксе у подручју индиректног опорезивања.	Повећана наплата индиректних пореза.	5565,6 милиона КМ	6348,3 милиона КМ	Интернетска страница УИО; Годишњи извјештај УИО; ЕРП.	Примијењен електронски потпис.
Резултат 1.1 повезан са Исходом 1	Развој ЕМЦС софтвера у складу с праксом ЕУ.	Побољшана контрола акцизних производа.	0	20%	Записник о примопредаји и тестирању софтвера; Софтвер инсталиран и потпуно оперативан.	Ефикасна сарадња с ИТ стручњацима.
Резултат 1.2 повезан са Исходом 1	Развој тарифног интегрисаног софтвера ТАРИЦ.	Побољшан капацитет за олакшавање трговине.	0 (софтвер)	1 (софтвер)	Записник о примопредаји и тестирању софтвера; Тарифни интегрисани софтвер ТАРИЦ потпуно оперативан.	Ефикасна сарадња с ИТ стручњацима.
Резултат 1.3 повезан са Исходом 1	Даљње усклађивање царинског и пореског законодавства с правном тековином ЕУ.	Унапријеђено законодавство у области индиректних пореза.	15 нацрта законских аката о царинама, ПДВ-у и акцизама у складу с правном тековином ЕУ.	25 нацрта законских аката о царинама, ПДВ-у и акцизама у складу с правном тековином ЕУ.	Завршни извјештај о Тwinning пројекту; Број нацрта законских аката о царинама, ПДВ-у и акцизама усклађен је с правном тековином ЕУ.	Активно учествовање релевантног особља.

4. ПРОВЕДБЕНИ АРАНЖМАНИ

4.1. Споразум о финансирању

За провођење ове акције предвиђено је склапање споразума о финансирању с Босном и Херцеговином.

4.2. Индикативни период провођења и прихvatљивости

Индикативни оперативни период провођења ове акције, током којег ће се проводити активности описане у одјељку 3. и имплементирати одговарајући уговори и споразуми, је 72 мјесеца од дана ступања на снагу Споразума о финансирању. Продужење периода провођења може договорити службеник Комисије надлежан за одобравање, измјеном Одлуке о финансирању и релевантних уговора и споразума.

4.3. Методе провођења примјењиве на пројектни модалитет

Комисија ће осигурати поштовање одговарајућих правила и поступака ЕУ за финансирање трећих страна, укључујући поступке ревизије, према потреби, и усклађеност акције с рестриктивним мјерама ЕУ¹.

4.3.1. Директно управљање (грантови)

(а) Сврха гранта/грантова

Тwinning грант је предвиђен као модалитет провођења у подручју индиректних пореза (ИТА) с циљем даљњег усклађивања царинског и пореског законодавства с правном тековином ЕУ (Резултат 1.3). У погледу усклађивања царинског и пореског законодавства с правном тековином ЕУ, реег то реег активности ће се проводити кроз институционалну сарадњу између јавних управа изабраних држава чланица ЕУ и администрације статистике у Босни и Херцеговини.

(б) Врста циљаних апликаната

Избор Тwinning гранта као методе провођења у подручју индиректног опорезивања последица је већ доказаног правца више пута успјешног провођења ове врсте интервенције у претходним акцијама проведеним уз ИПА подршку. Дио активности који се односи на Резултат 1.3 засниваће се на принципу учења кроз рад и размјене најбоље праксе ЕУ на најодрживији начин.

(ц) Оправданост директног гранта

Није примјењиво.

(д) Изузетак од неретроактивности трошкова

Није примјењиво.

4.3.2. Директно управљање (награда(е))

Није примјењиво.

4.3.3. Директно управљање (набавка)

Активности које се односе на Исход 1 ове Акције проводиће се под директним управљањем Делегације ЕУ у Босни и Херцеговини. Оперативна набавка допринијеће постизању Исхода 1 препознатог као сарадња институција у БиХ задужених за наплату прихода у циљу даљњег усклађивања са захтјевима ЕУ и побољшане најбоље праксе.

Поступак набавке је избор и одговорност службеника за одобравање. У случају да је потребно објавити позив за подношење понуда с клаузулом о обустави прије доношења ове Одлуке о финансирању, мора се навести датум покретања и објаснити природа изузетних околности које спречавају могућност објављивања позива након

доношења Одлуке о финансирању. Поред тога, мора се слиједити интерни НЕАР/ИНТПА поступак претходног одобрења.

4.3.4. Индиректно управљање с [организацијом државе чланице] [трећом земљом донатором] [специјализованом (традиционалном/регулаторном) агенцијом ЕУ] [међународном организацијом]

Није примјењиво.

4.3.5. Индиректно управљање с корисником програма ИПА III

Није примјењиво.

4.3.6. Допринос <назив релевантне регионалне инвестиционе платформе>

Није примјењиво.

4.3.7. ЕФСД+ операције покривене буџетским гаранцијама

Није примјењиво.

4.3.8. Промјене из индиректног у директни начин управљања (и обрнуто) због изузетних околности (једна алтернативна опција)

Имплементација у оквиру Индиректног управљања са повјереним субјектом може се користити као алтернативни модалитет за ову акцију која се планира имплементирати у директном управљању. Повјерени субјекат(и) ће службе Комисије изабрати према сљедећим критеријумима:

- Финансијски и оперативни капацитет подносиоца пријаве;

- Технички капацитети, као што је искуство у припреми и имплементацији заједничке изградње капацитета и сличних пројеката;

- Искуство у вођењу програма или пројеката везаних за резултате, велико искуство у имплементацији сличних пројеката у области ПАР-а и/или Статистике и документовани капацитет за мобилизацију релевантних мрежа у државама чланицама ЕУ, Босни и Херцеговини и региону итд.

- Критеријуми који се односе на квалитет сажетка пројекта, укључујући релевантност;

- Доследност с циљевима, резултатима и активностима Пројекта, очекивани учинак;

- Одрживост и исплативост.

Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај дио ове акције може се провести у оквиру индиректног управљања с другим алтернативним субјектом којег изаберу службе Комисије користећи исте критеријуме избора. У случају да се предвиђени субјекат треба замијенити, службе Комисије могу изабрати други замијенски субјекат користећи исте критеријуме избора који су горенаведени. Ако је субјекат замијењен, одлука о његовој замјени мора бити образложена.

Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај се дио ове акције може провести у директном управљању у складу с модалитетима провођења наведенима у одјељку 4.3.3

4.4. Обим географске подобности за набавку и грантове

Примјењиваће се географска подобност у смислу мјеста оснивања за учешће у поступцима набавке и дојеле грантова и у погледу поријекла набавке како је утврђено у основном акту и наведено у релевантним уговорним документима, у складу са сљедећим одредбама.

Службеник Комисије надлежан за одобравање може проширити географску подобност на основу хитности или недоступности услуга на тржиштима дотичних земаља или територија, или у другим прописно поткријељеним

¹ www.sanctionsmap.eu Напомињемо да је мапа санкција ИТ алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произилази из правних аката објављених у Службеном листу (СЛ). У случају неслагања између објављених правних аката и ажурирања на интернетској страници превладава верзија из СЛ.

случајевима у којима би примјена правила подобности онемогућила реализацију ове акције или би је учинила изузетно тешком (члан 28(10) НДИЦИ-Уредба о глобалној Европи).

4.5. Индикативни буџет

Компоненте индикативног буџета	Допринос ЕУ (износ у EUR)	Индикативни допринос треће стране, у идентификованој валути
Методe провођења – види одјељак 4.3		
Исход 1. Даљња подршка Управи за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине (ЕУ4ИТА), коју чине	3 500 000	Није примјењиво
Грантови (директно управљање) – уп. одјељак 4.3.1	1 000 000	Није примјењиво
Набавка (директно управљање) – уп. одјељак 4.3.3	2 500 000	Није примјењиво
Евалуација – уп. одјељак 5.2	биће обухваћен другом Одлуком	Није примјењиво
Ревизија – уп. одјељак 5.3	биће обухваћен другом Одлуком	Није примјењиво
Комуникација и видљивост – уп. одјељак 6	0	Није примјењиво
Непредвиђени трошкови	0	Није примјењиво
Укупно	3 500 000	

4.6. Организациона структура и одговорности

Главни корисник је Управа за индиректно опорезивање (УИО) Босне и Херцеговине.

За провођење сваког уговора успоставиће се Управни одбор.

Управни одбор(и), који се састоји од свих релевантних учесника укључених у одређену АД компоненту/исход (повезани резултати), успоставиће се на почетку провођења Акције.

Управни одбор(и) ће надгледати провођење активности у оквиру ове акције. Осим јавног наручиоца, Управни одбор(и) ће укључивати представнике главних учесника са свих нивоа власти у Босни и Херцеговини. Састав Управног(их) одбора ће осигурати равноправну заступљеност интереса свих кључних учесника наглашавајући дјелотворност и ефикасност таквог тијела.

Као дио свог овлашћења провођења буџета и ради заштите финансијских интереса Уније, Комисија ће учествовати у горенаведеним структурама управљања успостављеним за управљање провођењем акције.

Улога Делегације ЕУ биће да осигура усклађеност пружене помоћи с Агендом ЕУ за БиХ.

4.7. Предуслови

Није примјењиво.

5. МЈЕРЕЊЕ УЧИНКА

5.1. Праћење и извјештавање

Свакодневно техничко и финансијско праћење провођења ове акције биће непрекидан процес и дио одговорности provedбеног партнера. У том циљу, provedбени партнер ће успоставити стални систем интерног, техничког и финансијског праћења активности и израдити редовне извјештаје о напретку (најмање једном годишње) и завршне извјештаје. Сваки извјештај ће пружити тачан приказ имплементације акције, потешкоћа на које се наишло, уведених промјена, као и степен постизања њених резултата (Исходи и директни резултати) мјерених одговарајућим показатељима, користећи као референцу матрицу логичког оквира (за модалитет пројекта) и партнерову стратегију, политику или попис акционог плана реформе (за буџетску подршку). Комисија може предузети додатне надзорне посјете пројекту путем властитог особља и независних консултаната које је

директно ангажовала Комисија за независне надзорне прегледе (или које је ангажовао одговорни агент с којим је Комисија уговорила провођење таквих прегледа).

Стога ће праћење провођења ове акције бити одговорност provedбеног партнера и оперативног руководиоца из ЕУ. Обје врсте интерног праћења морају се проводити на укључив начин, укључујући кључне учеснике.

Различите одговорности за овај двоструки интерни надзор су следеће:

- Праћење од стране provedбених партнера имаће за циљ прикупљање и анализирање података за информисање о напретку према постизању планираних резултата како би се уносили процеси доношења одлука на нивоу управљања акцијом и извјештавало о коришћењу ресурса.

- Праћење од стране оперативних руководилаца из ЕУ имаће за циљ надопуну праћења provedбених партнера, посебно у кључним тренуцима акционог циклуса. Такође, имаће за циљ да осигурају добро праћење препорука екстерног праћења и да информишу руководство ЕУ. Ово праћење може имати различите облике (састанци с provedбеним партнерима, одбори за управљање акцијом, провјере на лицу мјеста, састанци с корисницима итд.), о чему се одлучује на основу конкретних потреба и расположивих ресурса.

Аранжмани за праћење учинка и резултата биће завршени када се усвоји Проведбена уредба ИПА III и када се потпише Оквирни споразум између Босне и Херцеговине и Европске комисије о аранжманима за провођење финансијске помоћи Уније Босни и Херцеговини у оквиру Инструмента претприступне помоћи (ИПА III).

Поред тога, Акција би могла бити подвргнута спољном надзору у складу с правилима и процедурама Европске комисије утврђеним у Споразуму о финансирању. Спољски надзор ће се проводити кроз праћење усмјерено на резултате (РОМ). То ће омогућити, према потреби и захтјеву, независну процјену текућег или накнадног извођења Акције.

5.2. Евалуација

С обзиром на то каква је природа акције, средњорочна и/или завршна евалуација неће се проводити за ову активност или њене компоненте.

У случају да евалуација није предвиђена за неке компоненте акције, Комисија може током провођења одлучити да предузме такву евалуацију из прописно оправданих разлога, било властитом одлуком или на иницијативу партнера.

Финансирање евалуације биће обухваћено другом Одлуком о финансирању.

5.3. Ревизија и верификације

Не доводећи у питање обавезе које се примјењују на уговоре закључене ради имплементације ове акције, Комисија може, на основу процјене ризика, уговорити независне ревизије или верификацију за један или више уговора или споразума.

Предвиђа се да ће се услуге ревизије финансирати према другој одлуци о финансирању.

6. КОМУНИКАЦИЈА И ВИДЉИВОСТ

Видљивост финансирања од стране ЕУ и саопштења о циљевима и утицају акција су законска обавеза за све акције које финансира ЕУ, као што је наведено у захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази.

Конкретно, примаоци средстава ЕУ морају признати поријекло средстава ЕУ и осигурати његову одговарајућу видљивост:

- давањем изјаве у којој се на видљив начин истиче подршка добијена од ЕУ на свим документима и комуникационом материјалу који се односе на имплементацију средстава, укључујући службену интернетску страницу и рачуне друштвених медија, гдје постоје; и

- промовисањем акција и њихових резултата пружањем кохерентних, дјелотворних и пропорционалних циљаних информација вишеструкој публици, укључујући медије.

Мјере видљивости и комуникације ће имплементирати, према потреби, националне администрације (на примјер, у вези с реформама везаним за ПАР), извођачи радова и корисници twinning грантова. Одговарајуће уговорне обавезе биће укључене, односно, у споразуме о финансирању, уговоре о набавци и twinning гранту.

Мјере ће се заснивати на посебном Плану комуникације и видљивости, који је успостављен и имплементиран у складу са захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази. План укључује, између осталог, комуникациони наратив и главне поруке за Акцију, прилагођене различитим циљним групама (заинтересоване стране, цивилно друштво, шира јавност итд.).

Мјере видљивости и комуникације специфичне за Акцију биће комплементарне ширим комуникационим активностима које директно проводе службе Европске комисије и/или Делегације и канцеларије ЕУ. Европска комисија и Делегације и канцеларије ЕУ треба да буду у потпуности информисани о планирању и имплементацији специфичних активности видљивости и комуникације, посебно у погледу наратива комуникације и главних порука.

7. ОДРЖИВОСТ

Акција ће произвести одрживе резултате будући да је осмишљена као подршка већ постојећој корисничкој институцији и структури које већ постоје, али захтијевају додатну помоћ у сложеном процесу усклађивања с правном тековином и најновијим међународним стандардима у подручју управљања јавним финансијама. Сви резултати повезани с овом акцијом повезани су с већ успостављеним структурама и процедурама на свим нивоима власти и резултоваће одрживим резултатима.

ДОДАТАК 1.4

Споразума о финансирању Годишњег акционог плана за Босну и Херцеговину за 2022. годину

Акциони документ за Програм европских интеграција

1. СИНОПСИС

1.1. Табела сажетка акције

Наслов	Акциони документ – Програм европских интеграција Годишњи акциони план за Босну и Херцеговину за 2022. годину
OPSYS	ACT-61474; JAD.1045709
Основни акт	Финансира се у оквиру Инструмента претприступне помоћи (ИПА III)
Иницијатива Тим Европа (Team Europe)	Не
Зона која има користи од акције	Босна и Херцеговина
Програмски документ	Програмски оквир ИПА III
ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА И СЕКТОРИМА	

Прозор и тематски приоритет	Прозор 2 - Добро управљање, усклађивање с правном тековином, добром комисијски односи и стратешка комуникација Тематски приоритет 2: Административна способност и усклађивање с правном тековином			
Циљеви одрживог развоја (СДГс)	Главни СДГ (само 1): СДГ 16. Мир, правда и јаке институције Други значајни циљеви одрживог развоја (до 9) и, гдје је прикладно, циљеви: СДГ 8. Достојанствен рад и економски раст; СДГ 3. Добро здравље и благостање; СДГ 9. Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати укључиву и одрживу индустријализацију и подстакнути иновације			
ДАЦ код(ови)	15110 – Политика јавног сектора и административни менаџмент 43010- Мултисекторска помоћ			
Главни канал испоруке	Билатерални			
Маркери (из ДАЦ обрасца)	Општи циљ политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Развој учествовања/добро управљање	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Помоћ животној средини	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Развој трговине	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Репродуктивно здравље мајке, новорођенчади и дјетета	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Смањење ризика од катастрофа	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Укључивање особа са инвалидитетом	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Исхрана	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Маркери РИО конвенције	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Биолошка разноликост	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Борба против десертфикације	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ублажавање климатских промјена	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Прилагођавање климатским промјенама	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Интерни маркери	Циљеви политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Повезивање	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Дигитализација	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Миграција	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	"Ковид 19"	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ПОДАЦИ О БУЏЕТУ				
Релевантни износи	Буџетска линија: 15.020101.01 Укупни процијенени трошак: EUR 5 500 000 Укупни износ доприноса из буџета ЕУ: EUR 5 500 000			
УПРАВЉАЊЕ И ПРОВОЂЕЊЕ				
Модалитети провођења (врста финансирања и начин управљања)	Модалитет пројекта кроз Директно управљање и Индиректно управљање с повјереним субјектом			
Релевантни приоритети и предводници из Економског и инвестиционог плана за Западни Балкан [само за Западни Балкан]	Ова акција доприноси: Приоритети МА: "Зелени план", "Дигитална транзиција", "Иновациони план", "Подршка приватном сектору", "Заједничко регионално тржиште и економска интеграција", "Управљање, владавина права, ПАР" Предводници: "VIII Дигитална инфраструктура", "IX Подршка конкурентности"			
Крајњи датум за склапање Споразума о финансирању	Најкасније до 31. децембра 2023.			
Крајњи датум за				

закључивање споразума о доприносу/делегирању, уговора о набавци и гранту	3 године након датума закључења Споразума о финансирању, осим у случајевима наведеним у члану 114. став 2. Финансијске уредбе
Индикативни [оперативно проведбени] [прихватљиви] период	72 мјесеца након закључења Споразума о финансирању
Крајњи датум за имплементацију Споразума о финансирању	12 година након закључења Споразума о финансирању

1.2. Сажетак акције

Акција је осмишљена како би пружила подршку институцијама у Босни и Херцеговини (БиХ) на свим нивоима у погледу потреба које произлазе из процеса европских интеграција и у вези с коришћењем финансијске помоћи ЕУ. Надаље, Акција ће подржати побољшање привредног управљања, као и провођење социоекономских реформи у цијелој земљи препознатих у Програму економских реформи (ЕРП). Комплементарно другим ИПА акцијама, ова акција ће пружити флексибилну подршку за рјешавање специфичних и непредвидивих потреба власти у Босни и Херцеговини на различитим нивоима, идентификованих током процеса европских интеграција. Ова флексибилна подршка институцијама у Босни и Херцеговини има за циљ омогућити им да брзо одговоре на изазове и захтјеве процеса интеграције у Европску унију те да боље припреме и проведу ИПА програме/акције финансиране из Инструмента претприступне помоћи. Програм ће помагати у вези с провођењем Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), усклађивањем с правном тековином, припремом и провођењем акционих планова, Програмом економских реформи (ЕРП) и провођењем социоекономских реформи, као и у јачању институционалних капацитета за провођење ССП-а те апсорпцију и управљање претприступним фондовима. Такође ће допринијети рјешавању циљева одрживог развоја, посебно СДГ 16 (Мир, правда и јаке институције). Предвиђене су различите врсте подршке, као што су техничка помоћ и јачање капацитета институција у Босни и Херцеговини на различитим нивоима управљања, припрема студија, процјене, стратешки документи, приручници, обука, приједлози акција, тендерска документација, помоћ при оцјењивању понуда/позива за доставу приједлога, комуникационе активности, као и у пружању потенцијалног снабдијевања које подржава процесе интеграције у ЕУ, укључујући ограничену сигурност хране, ветеринарску и фитосанитарну контролу и лабораторијску опрему, за побољшање високог нивоа здравља животиња и биљака.

2. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

2.1. Садржај

Процес европских интеграција сложен је, динамичан и еволуирајући процес. Комплементарно другим ИПА активностима које су програмиране с временским оквиром, постоји потреба за флексибилним инструментом који би се бавио краткорочним развојем догађаја и пружао потребну помоћ и подршку изградњи капацитета властима у Босни и Херцеговини на различитим нивоима. Овај програм помоћи ће властима у Босни и Херцеговини на свим нивоима у вези с провођењем Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), усклађивањем с тековином ЕУ, припремама и провођењем акционих програма, као и са јачањем њихове

институционалне способности за провођење и апсорпцију ССП-а, те управљањем претприступним фондовима.

У фебруару 2016. Босна и Херцеговина се пријавила за чланство у ЕУ, а у мају 2019. Комисија је усвојила мишљење о њеном чланству, заједно с пратећим аналитичким извјештајем¹, издвајајући 14 кључних приоритета које је потребно испунити да би земља могла отворити преговоре о приступу ЕУ. Надаље, Босна и Херцеговина је почела користити нови инструмент претприступне помоћи у периоду 2021–2027. (ИПА III) и требала би у потпуности имати користи од њега.

Акција, са својим подручјима подршке, директно доприноси cjелокупном циљу у Прозору 2 оквира програмирања ИПА III за промовисање доброг управљања, повећавајући усклађеност с вриједностима Уније и ускађеност с правилима, стандардима и праксама Уније у релевантним подручјима. Надаље, одговара специфичном циљу тематског приоритета 2 у погледу усклађивања политика и законодавства израђених у БиХ с политикама ЕУ и тековином ЕУ, изградње административних капацитета за потпуно и ефикасно провођење секторских политика и усвојеног законодавства и изградње способност Босне и Херцеговине да преузме обавезе чланства као и да слиједи Европски зелени план², што представља мапу пута за одрживу економију ЕУ, претварањем климатских и еколошких изазова у могућности у свим подручјима политике и чинећи транзицију праведном и укључивом за све. Коначно, повезана је и с Прозором 4, тематским приоритетом 3 – пољопривреда и рурални развој, признајући санитарне и фитосанитарне стандарде (СПС) као у инструменту за постепено усклађивање пољопривредног сектора с оним у ЕУ.

То се одражава и на стратешки одговор програма ИПА III за Босну и Херцеговину. Подржавајући интервенције у различитим подручјима, Акција ће такође дати допринос другим Прозорима у оквиру програма ИПА III и тематским приоритетима, у складу са садржајем интервенције.

Акција ће посебно допринијети Стратешком оквиру Репорте јавне управе у погледу осигурања да је јавна управа способна за предузимање задатака и реформи потребних у контексту процеса европских интеграција, укључујући усклађивање са Смјерницама за провођење Зелене агенде за Западни Балкан³. Акција ће, као таква, пружити подршку у односу на различите секторске стратегије које одговарају подручјима предузетих интервенција.

Програмски оквир ИПА III наглашава важност реформе јавне управе (ПАР), која је, заједно с владавином права и привредним развојем, основни стуб процеса проширења и основа за ефикасно провођење политика и законодавства ЕУ. Акција има за циљ подржати испуњавање обавеза из процеса европских интеграција, те је као таква у блиској вези с Тематским приоритетом 2 у оквиру Прозора 2 Програмског оквира ИПА III, гдје се наводи да је специфични циљ програма ИПА III у овом подручју ускладити политике и законодавство корисница с политикама ЕУ и правном тековином ЕУ, те изградити административну способност за потпуно и ефикасно провођење секторских политика и усвојеног законодавства, изграђујући способност корисница да преузму обавезе

¹ COM (2019) 261 и SWD (2019) 222

² COM(2019) 640 финални

³ SWD(2020) 223 финални

чланства. С обзиром на то да ће се подршка даље односити на различите секторе, Акција је релевантна и за друге оквири ИПА III и тематске приоритете, у складу са садржајем интервенције.

Стратегија за Западни Балкан (2018)¹ потврђује изузетну важност реформе јавне управе (ПАР) за јачање управљања на свим нивоима и обавезује се на повећање техничке помоћи Комисије земљама Западног Балкана како би им помогла у усклађивању са законодавством ЕУ и осигурала њено ефикасно провођење у пракси. У Саопштењу о политици проширења ЕУ из 2021.² надаље се наглашава потреба за фокусирањем на реформе у фундаменталним подручјима, укључујући реформе усмјерене на модернизацију и озелењавање заштићених подручја (као што су дигитализација/дематеријализација, повећање свијести и капацитета јавних службеника и доносилаца одлука, стварање погодних правног/институционалног оквира и дјеловања, развијање планова за повећање енергетске ефикасности у ПА) и наглашава да је Босна и Херцеговина у раној фази/има одређени степен припреме у погледу свог степена спремности и способности да преузме обавезе чланства у ЕУ.

Провођење Акције ће у потпуности узети у обзир Мишљење Комисије о захтјеву за чланство Босне и Херцеговине у ЕУ и допринијети испуњењу кључних приоритета у њему. Даље ће подржати провођење препорука из извјештаја Комисије за Босну и Херцеговину за 2021. годину. У Извјештају се истиче да је земља у раној фази реформе јавне управе, позива се на усвајање националног програма за усвајање правне тековине (НПАА)/Програма за интеграцију у ЕУ (ПИ) и даје низ препорука у свим секторима за напредовање у контексту процеса европских интеграција.

Смјернице за провођење Европског зеленог плана наглашавају зеленију јавну управу која је способна да води модернизоване реформе које ће резултовати чистијом животном средином, приступачијом енергијом, паметнијим превозом, новим радним мјестима и уопштено бољим квалитетом живота.

Акција ће, такође, допринијети провођењу Програма економских реформи (ЕРП) и накнадно различитим секторским стратегијама у складу са специфичним подржаним интервенцијама. Програм економских реформи у Босни и Херцеговини 2021–2023 (ЕРП БиХ) истиче потребу за повећањем ефикасности наплате пореза. Надаље, идентификује реформу јавних предузећа као начин побољшања економске ефикасности јавних предузећа, између осталог смањењем фискалног оптерећења, које многа од тих јавних предузећа тренутно приказују. Дигитализација јавних услуга и побољшање пословног окружења такође су међу најважнијим реформским напорима за период 2021–2023.

У Стратегији за Западни Балкан (2018) такође се наводи да је провођење социоекономских реформи и даље кључна за повећање улагања и јачање конкурентности на Западног Балкану. Стратегија помиње неколико подручја за дјеловање, укључујући успостављање регионалног привредног подручја како би се олакшала трговина унутар регије и чланство у Свјетској трговинској организацији као предуслов за приступање ЕУ, те стимулисање привредног раста и подстицање улагања у регији.

Процјена Комисије Програма економских реформи БиХ (2021–2023), издата у априлу 2021³, идентификује неколико структурних изазова, укључујући:

- превелика, нетранспарентна и неефикасна предузећа у државном власништву (СОЕ) која негативно утичу на макроекономске резултате, фискалну одрживост, резултате на тржишту рада и конкурентност;

- недовољно функционисање заједничког, интерног тржишта унутар земље, што негативно утиче на развој приватног сектора.

2.2. Анализа проблема

За процес европских интеграција у Босни и Херцеговини од кључне је важности постојање ефикасних капацитета за европске интеграције на свим релевантним нивоима власти, у складу с њиховим надлежностима, као и осигурање њихове ефикасне сарадње и координације. То се посебно односи на провођење ССП-а, развој и провођење Програма интеграције (тј. НПАА) и усклађивање с правном тековином ЕУ на досљедан начин у Босни и Херцеговини, што остају прилично изазовни задаци у контексту вишестепене управне структуре Босне и Херцеговине, како је истакнуто у оцјени СИГМА 2017. У случају питања специфичних за сектор, потреба за консултацијама и координацијом постаје посебно наглашена, јер су надлежности, у складу с Уставом Босне и Херцеговине, у већини случајева подијелене или дијелене између секторских институција различитих управних нивоа. Будући да се власти на свим нивоима управљања у Босни и Херцеговини суочавају с изазовима у вези с усклађивањем с правном тековином ЕУ, институцијама у Босни и Херцеговини и релевантно особљу је у том погледу потребна помоћ у смислу осигуравања потребне подршке, стручности и изградње капацитета за извршавање задатака и испуњавање услова за чланство у ЕУ.

Власти на свим нивоима управљања у Босни и Херцеговини такође се суочавају с изазовима у вези с коришћењем програма ИПА, укључујући припрему и провођење активности/програма. Спремност акција зависи, између осталог, и о доступности квалитетне тендерске документације (нпр. пројектни задатак, техничке спецификације, трошковник итд.). Власти у Босни и Херцеговини немају довољно искуства у изради таквих докумената, а понекад је ниво техничких детаља толико специфичан и сложен да захтијева специјализовану експертизу. Стога је институцијама у Босни и Херцеговини и дотичном особљу у том смислу потребна помоћ стручњака који би олакшали тај процес и омогућили властима у Босни и Херцеговини на свим нивоима пренос знања и практичну обуку. Надаље, власти у Босни и Херцеговини требају бити у могућности да у потпуности искористе нови инструмент претприступне помоћи у оквиру вишегодишњег финансијског оквира у периоду 2021–2027. (ИПА III).

Како би се Босни и Херцеговини омогућило да у потпуности искористи програм ИПА III, помоћ Босни и Херцеговини потребно је пружити кроз подршку активностима и изградњи капацитета у погледу планирања, програмирања, провођења и јачања капацитета за координацију ових процеса. У контексту програма ИПА III подршка која се пружа у оквиру ове акције још је важнија с обзиром на повећани нагласак на техничкој зрелости интервенције.

¹ COM(2018) 65 финални

² COM(2021) 644 финални

³ SWD(2021) 91 финални

Пред Босном и Херцеговином су и изазови везани уз провођење социоекономских реформи у складу с Програмом економских реформи. Надаље, акција ће подржати побољшање привредног управљања, као и провођење социоекономских реформи у цијелој земљи препознатих Програмом економских реформи (ЕРП).

У погледу секторског приступа у оквиру програма ИПА, Босни и Херцеговини још увијек недостају националне стратегије у важним секторима који представљају предуслов за коришћење средстава из програма ИПА II, те подршка у вези с анализом и припремом секторских и мултисекторских државних стратегија у складу са секторским приступом остаје од кључне важности. Осим тога, секторска буџетска подршка/уговор о секторској реформи као нови модалитет коришћења помоћи у оквиру програма ИПА новина је за Босну и Херцеговину и њене институције. Помоћ је такође потребна у вези с коришћењем ИПА програма за више земаља, посебно Инвестиционог оквира за Западни Балкан и других регионалних инструмената, као и у вези с релевантним макрорегионалним стратегијама ЕУ.

Идентификација главних учесника и одговарајућих институционалних и/или организационих питања (мандати, потенцијалне улоге и капацитети) који ће бити обухваћени пројектом

Институције из свих сектора и свих нивоа власти у Босни и Херцеговини могу имати користи од помоћи предвиђене овом акцијом. Надаље, следећи су главни учесници процеса европских интеграција и коришћења програма ИПА у Босни и Херцеговини. Дирекција за европске интеграције (ДЕИ) је стручно тијело Савјета министара Босне и Херцеговине задужено за координацију активности у вези са захтјевима за процес европских интеграција и координацију помоћи ЕУ. Директор Дирекције обавља функцију националног ИПА координатора (НИПАЦ) и пружа сву потребну стручну и административну подршку за ову функцију. У Федерацији Босне и Херцеговине, Републици Српској и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине постоје институције које координишу процес европских интеграција на овим нивоима власти. То укључује Канцеларију за европске интеграције Владе Федерације Босне и Херцеговине, Министарство за европске интеграције и међународну сарадњу Републике Српске и Одјел за европске интеграције и међународну сарадњу Брчко дистрикта. Осим тога, десет кантоналних влада у Федерацији Босне и Херцеговине именовало је координаторе за европске интеграције, а неке су успоставиле и посебне јединице задужене за европске интеграције.

Што се тиче економског управљања у Босни и Херцеговини и процеса припреме ЕРП-а, заинтересоване стране заступају ЕРП координатори, и то Дирекција за економско планирање БиХ (ДЕП), те ентитетски координатори из Федералног завода за планирање развоја (ФИДП) и Министарства финансија Републике Српске (МФ РС). Надаље, други учесници и различите надлежне институције из администрације у Босни и Херцеговини имаће користи од ове акције, у оквиру активности које подржавају социоекономске реформе.

Акција треба пружити флексибилну и још неодређену подршку, у различитим секторима/подручјима интервенција како би се подржале власти у Босни и Херцеговини на различитим нивоима да адекватно одговоре на своје дужности и задатке у процесу интеграције у ЕУ. Уз рјешавање питања у оквиру

Стратешког оквира за реформу јавне управе у вези с капацитетом јавне управе за провођење реформи у оквиру процеса европских интеграција, укључујући усклађивање са Зеленом агендом за Западни Балкан, Акција ће, као таква, пружити подршку у односу на различите секторске стратегије које одговарају подручјима предузетих интервенција. Акција ће пружити и флексибилну подршку у вези с провођењем Програма економске реформе и кроз циљане подржане интервенције за одговарајуће секторске стратегије.

3. ОПИС АКЦИЈЕ

3.1. Логика интервенције

Општи циљ (Утицај) је допринијети свеукупном напретку Босне и Херцеговине у испуњавању захтјева за приступање Европској унији.

Специфични циљ (Исход) је идентификовати и бавити се специфичним и/или непредвидивим потребама у процесу европских интеграција БиХ, укључујући оне за провођење Програма економских реформи.

Основна логика интервенције за ову акцију је да ако су власти на свим нивоима у Босни и Херцеговини у стању да пруже ефикасније и правовремене одговоре у вези с процесима ЕУ интеграција (Резултат 1) и ако су у стању да предузму социоекономске мјере на нивоу цијеле државе, подржане кроз Инструмент за социоекономску реформу (Резултат 2) и ако је успостављена и одржавана добра сарадња између релевантних учесника (Претпоставка), и корисници су додијелили одговарајуће техничке, финансијске и људске ресурсе (Претпоставка), те ако и даље постоји несметана комуникација и координација међу министарствима у подручју социоекономских реформи (Претпоставка), тада ће специфичне и/или непредвидиве потребе идентификоване у процесу европских интеграција Босне и Херцеговине бити адекватно ријешене, укључујући оне за провођење Програма економских реформи (Исход).

То ће бити могуће уз познавање природе овог инструмента/олакшице који пружа флексибилну подршку за рјешавање специфичних и непредвидивих потреба власти у Босни и Херцеговини на различитим нивоима, идентификованих у процесу европских интеграција. Ова флексибилна подршка институцијама у Босни и Херцеговини има за циљ да омогући им да брзо одговоре на изазове и захтјеве процеса интеграције у Европску унију те да боље припреме и проведу програме/активности ИПА финансиране из Инструмента претприступне помоћи.

Ова флексибилна подршка такође ће пружити помоћ разним мјерама и сегментима социоекономских реформи у цијелој земљи које произлазе из/у складу с ЕРП-ом, кроз техничку помоћ и друге интервенције (укључујући набавку софтвера и других потрепштина) администрацијама у БиХ.

Уколико се специфичне и/или непредвидиве потребе идентификују и рјешавају током процеса европских интеграција БиХ, укључујући оне за провођење Програма економских реформи (Исход), и ако и даље постоје претпоставке у вези с политичком подршком институцијама у Босни и Херцеговини за учествовање у ЕУ интеграционим процесима и глобалној незнатној ресесији, то ће допринијети укупном напретку Босне и Херцеговине у испуњавању услова за приступање Европској унији (Утицај).

3.2. Индикативне активности

Следећи списак је индикативан, али не и исцрпан, за врсте активности које се могу имплементирати на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини у оквиру резултата 1: Владиним тијелима на свим нивоима у БиХ омогућено је

да дају ефикасније и правовременије одговоре на појаву приоритета интеграције у ЕУ:

- Пружање техничке помоћи администрацијама на свим нивоима власти у БиХ и припрема потребних докумената и анализа, уважавајући и аспект принципа родне равноправности, за подршку провођења ССП-а, усклађивању с правном тековином ЕУ и провођењу, укључујући Програм интеграције Босне и Херцеговине у ЕУ (ПИ/НПАА), те усклађеност са захтјевима за приступање ЕУ.

- Подршка хитним и/или непредвиђеним новонасталим приоритетним задацима повезаним с интеграцијом у ЕУ и приоритетима провођења ССП-а, кроз техничку помоћ и друге интервенције (укључујући софтвер и опрему за информационо-комуникациону технологију, те, на примјер, пружање потребних превода докумената у процесу усклађивања правне тековине ЕУ администрацијама на свим нивоима власти у БиХ.

- Пружање техничке помоћи администрацијама на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини у стицању знања и практичној обуци о секторском приступу, његовом провођењу и припреми секторских програма за потребе вишегодишњег програмирања у оквиру програма ИПА.

- Пружање техничке помоћи администрацијама на свим нивоима власти у БиХ у стицању знања, увођењу и коришћењу секторске буџетске подршке/уговора о секторској реформи, укључујући припрему одговарајућих програмских докумената за коришћење секторске буџетске подршке/секторског реформског уговора.

- Подршка за хитне и непредвиђене приоритетне задатке администрацијама на свим нивоима власти у БиХ (нпр. студије, процјене штета и потреба за санацијом, припрема акција, мјере превенције против поплава и клизишта и других катастрофа, као и провођење интервенција за ублажавање посљедица и спречавање катастрофе у будућности) у случају природних катастрофа, обраћајући пажњу на специфичне потребе жена и мушкараца.

- Пружање техничке помоћи релевантним институцијама у БиХ у изради приручника, радних процедура, описа послова, правилника и друге процедуралне документације за провођење приоритета ССП-а, коришћење претприступних инструмената, испуњавање захтјева за индиректно управљање помоћи ЕУ.

- Пружање техничке помоћи релевантним институцијама на свим нивоима власти у БиХ у анализи, процјени и на доказима заснованој припреми секторских стратегија за цијелу државу, вишесекторских стратегија, стратешких програмских докумената, за усклађивање законодавства у БиХ с правном тековином ЕУ, провођењу ССП-а, провођењу смјерница заједничке политике привредног и финансијског дијалога на основу ЕРП-а, као и у подршци провођењу предвиђених социоекономских реформи те садашњем и будућем коришћењу претприступних фондова ЕУ, осигуравајући обраћање пажње на специфичне потребе жена и мушкараца.

- Пружање техничке помоћи релевантним институцијама на свим нивоима власти у БиХ за изградњу капацитета на новом претприступном инструменту за период 2021–2027. и стицање знања за подизање апсорпционих капацитета.

- Пружање техничке помоћи релевантним институцијама на свим нивоима власти у БиХ у изради студија (пред)изводности и студија утицаја у вези с усклађеношћу Босне и Херцеговине са ССП-ом и у изради

(пред)инвестиционих студија, студија процјене утицаја прописа, студије процјене утицаја на животну средину, пословних планова, студија тржишта, економске анализе и анализе трошкова и користи, процјене улагања, планова пројеката итд., за надоласећа улагања, осигуравајући да она укључују родну компоненту.

- Пружање техничке помоћи у успостављању и развоју методологије и појединачних (секторских) пројектних планова за инвестиционе пројекте и коришћење одговарајућих инструмената подршке за инвестиционе пројекте за релевантне институције на свим нивоима власти у БиХ.

- Подршка релевантним институцијама у БиХ на свим нивоима власти у припреми Акција за надоласеће финансирање из програма ИПА, посебно оних које захтијевају специјализовану експертизу, укључујући подршку процесу припреме Акције и сву потребну документацију Акције и прилоге програмским документима, осигуравајући и родну компоненту.

- Припрема тендерске и набавне документације за релевантне институције у БиХ (пројектни задатак, техничке спецификације, истраживање тржишта, предмјери радова, смјернице за грант шеме и друга пратећа документација за тендерску документацију) као и подршка оцјењивању понуда/позива за приједлоге, уз дужно разматрање родне компоненте.

- Подршка подизању свијести о ЕУ програмима (тренутним и будућим) и изградњи капацитета крајњих корисника за приступ средствима доступним у оквиру ЕУ програма и релевантних институција на свим нивоима власти у БиХ.

- Пружање техничке помоћи релевантним институцијама у БиХ за побољшање процеса и капацитета праћења, извјештавања и евалуације.

- Пружање активности изградње институција и обука институција на свим нивоима власти у БиХ релевантних за било коју од горенаведених активности и процес европских интеграција, узимајући у обзир специфичне потребе мушкараца и жена.

- Учествовање на састанцима, радионицама, студијским посјетама везаним уз европске интеграције.

- Пружање информација, комуникација и активности обуке и материјала у вези с ЕУ интеграцијама администрацијама на свим нивоима власти у БиХ.

- Оцјењивање ИПА акција/програма.

- Додатне посебне активности одговора повезане с "ковидом 19" и/или друге непредвидиве активности одговора повезане с пандемијом.

- Улагања (радови и залихе) такође се могу подржати кроз ову активност, као што су ограничене залихе у погледу сигурности хране, ветеринарске и фитосанитарне услуге, као што су инспекторати и референтне/службене лабораторије.

Индикативне врсте активности које се могу имплементирати у оквиру резултата 2 "Друштвено-економске мјере у цијелој земљи подржане кроз Инструмент за социоекономске реформе" као саставни дио ове акције су: Пружање подршке различитим мјерама и сегментима социоекономских реформи у цијелој земљи, које произлазе из/у складу с Програмом економских реформи, кроз техничку помоћ (укључујући нпр. анализе, студије, документе који се односе на политике итд.) и друге интервенције (укључујући пружање софтвера и других потрештина) администрацијама на свим нивоима у БиХ. Потенцијална подручја интервенције укључују подручја

као што су опорезивање, банкарска и монетарна стабилност, пословно окружење, јавна предузећа, трговина итд. која доприносе побољшању економског управљања и конкурентности БиХ.

3.3. Интегрисање

Заштита животне средине, климатске промјене и биодиверзитет

Акција ће допринијети заштити животне средине у складу с потребама које утврде власти у Босни и Херцеговини и релевантним активностима Акције. Акција и активности које произлазе из Акције неће имати негативан утицај на животну средину нити ће угрозити животну средину, здравље и сигурност у будућности. Активности које произлазе из ове акције биће изведене на еколошки најприхватљивији могући начин.

Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица

Према ОЕЦД-овим родним ДАЦ кодовима наведеним у одјелку 1.1, ова је радња означена као Г1. То подразумева да резултати Акције позитивно утичу и на родну равноправност. Тиме ће Акција дати допринос у складу са Стратегијом ЕУ за родну равноправност 2020–2025¹, чији је циљ побољшати родно освијештену политику систематичним укључивањем родне перспективе у све фазе обликовања политика у свим подручјима политика ЕУ, осигуравајући да су жене и мушкарци, дјевојке а дјечаца, у свој својој различитости, једнаки. Акција ће такође допринијети Центер акционом плану БиХ 2018–2022, као оквирном стратешком документу за укључивање стандарда равноправности полова у кључна подручја реформе.

Људска права

Дужна пажња ће се посветити и поштовању људских права и интеграцији принципа људских права у оквиру предузетих интервенција. Учествовање у Акцији биће загарантовано на основу једнаког приступа без обзира на пол, расно или етничко поријекло, вјеру или увјерење, инвалидитет, доб или сексуалну оријентацију.

Демократија

Укључивање и учествовање цивилног друштва и недржавних учесника у процесу европских интеграција врло је важно, а сарадња између владиног и невладиног сектора кључна. Као саставни дио процеса приступања Европској унији, могућности за дијалог и сарадњу између цивилног друштва и недржавних учесника и учесника из јавног сектора даље ће се развијати кроз различите иницијативе у оквиру предложене Акције.

Смањење ризика од катастрофа

Одговарајућа пажња посветиће се одговору, ако буде потребно, на елементарне непогоде и друге непогоде, ако се догоде у периоду провођења Акције.

Остала разматрања

Побољшање јавне службе и ојачано добро управљање које ће се постићи овом акцијом биће од користи за мањине и рањиве групе. Објављивање и ширење информација помоћи ће оснаживању мањина и рањивих група за учествовање у предложеним активностима и позивима за доставу приједлога. Засновано на основним принципима промовисања једнакости и борбе против дискриминације,

учествовање у Акцији биће загарантовано на основу једнаког приступа без обзира на расно или етничко поријекло, вјеру или увјерење, инвалидитет, доб или сексуалну оријентацију.

3.4. Ризици и научене лекције

Категорија	Ризици	Вјероватноћа (висока/ средња/ мала)	Утицај (висок/ средњи/ мали)	Мјере ублажавања
Планирање, процеси и системи	Недостатак сарадње између институција на различитим нивоима власти у БиХ.	С	В	Различите мјере ублажавања, укључујући политичку подршку Комисије и побољшани политички дијалог, биће предузете како би се уклонили ризици за успјешну провођење интервенција предузетих у оквиру Акције.
Људи и организација	Потпуна преданост и подршка доносилаца одлука укључених институција.	С	С	Политичка подршка Комисије и побољшани међуминистарски политички дијалог.

Научене лекције:

Као што се показало током рада Одбора и подбора за ССП, усклађивања с правном тековином ЕУ и других процеса европских интеграција, постоји потреба за јачањем капацитета свих институција потребних за предузимање послова повезаних с европским интеграцијама на различитим нивоима власти у својим секторима. Осим тога, потребно је одржавати ефикасну координацију између различитих нивоа власти у сврху европских интеграција.

Потреба за јачањем капацитета посебно је препозната у погледу ЕУ политика, усклађивања закона, координације ЕУ послова као и ЕУ фондова. Ранија техничка помоћ (ТА) показала је да развој капацитета, модела и механизма захтијева рад са ширим спектром институција прималаца и јавних службеника с различитих нивоа власти с обзиром да, у поређењу с другим претприступним корисницима, Босна и Херцеговина има специфичну административну структуру. Због већег броја учесника потребно је више времена за развој модела и капацитета. С обзиром на административну структуру у Босни и Херцеговини и одговарајућу подјелу надлежности, потребна је подршка институцијама на свим нивоима власти, и у свјетлу осигурања укупног и усклађеног напретка у усклађивању законодавства БиХ с правном тековином ЕУ.

Искуство с претходним Инструментом за припрему пројеката (ППФ)/Инструментом за општу техничку помоћ (ГТАФ)/Инструментом за интеграцију у ЕУ (ЕУИФ) показало је да је потражња за овом врстом помоћи увијек била врло велика и разнолика те да је ова врста помоћи посебно корисна за брзо реаговање на хитне и нове потребе. Изазови уочени у коришћењу ове врсте Инструмента били су кашњења или чак отказивања уговарања и провођења неколико мањих пројектних интервенција (нпр. припрема пројектног задатка за пројекат помоћи већег обима) због недостатка договора међу свим учесницима укљученим у осмишљавање интервенција. Такође, недостатак средстава на крају провођења неколико великих пројеката превладан је коришћењем Инструмента за финализацију ових пројеката. На основу научених лекција, одобрење намјераване интервенције од стране свих учесника којих се та радња

¹ COM(2020) 152 финални

тиче требало би бити предуслов испуњен прије него што се намјенски додијеле средства из ове ЕУИФ акције.

Ови закључци су поновљени у оцјени помоћи ИПА-е у Другом привременом програму за земљу. Што се тиче извођења, ИПА пројекти били су дјелотворни и ефикасни, иако је било изазова у провођењу због рада извођача, спорих поступака набавке, испуњавања услова или кашњења у постизању консензуса између свих учесника. Стога је власништво и преданост свих релевантних учесника било које интервенције и њена формализација императив прије почетка подршке у оквиру Пројекта.

Поред тога, општа научена лекција која се односи на све секторе јесте та да се развој политике и законодавства мора заснивати на доказима, треба одредити трошкове и подлијегати одговарајућим интерним и екстерним консултацијама са учесницима у право вријеме законодавног процеса и процеса доношења политика. То је кључ у осигуравању примјене и провођења усвојених политика и законодавства. Стога ће акција осигурати досљедност с напорима хоризонталне реформе јавне управе.

3.5. Индикативна матрица логичког оквира

Резултати	Ланац резултата: Главни очекивани резултати [максимално 10]	Показатељи [барем један показатељ по очекиваном резултату]	Полазне основе 2021.	Циљ [вриједности и године]	Извори података	Претпоставке
Утицај	Допринијети свеукупном напретку Босне и Херцеговине у испуњавању услова за приступање Европској унији.	Остварен напредак према испуњавању критеријума за приступање.	- 3 поглавља/ подручја у раној фази/одређени ниво припреме - 16 поглавља/ подручја на одређеном нивоу припреме - 1 поглавље/ подручје на одређеном нивоу припреме/средње припремљено - 2 поглавља/ подручја /средње припремљено	- најмање 8 поглавља/подручја у раној фази/одређени ниво припреме - најмање 14 поглавља/подручја на одређеном нивоу припреме - најмање 3 поглавља/подручја на одређеном нивоу припреме / средње припремљено - најмање 4 поглавља/подручја средње припремљено	Извјештаји Комисије Босни и Херцеговини.	Није примјењиво
Исход	Специфичне и/или непредвидиве потребе идентификоване и рјешаване у процесу европских интеграција БиХ, укључујући и оне за провођење Програма економских реформи.	- Учесталост захтјева које је ЕУИФ примио за помоћ од власти у БиХ за рјешавање специфичних захтјева за интеграцију у ЕУ - Ниво описне оцјене у ЕРП оцјени од стране ЕК	- До 5 захтјева примљених од стране ЕУД-а за ЕУИФ помоћ од власти у БиХ годишње; - Ограничено спровођење смјерница политике које су заједнички усвојиле БиХ и ЕЦ у Економском финансијском дијалогу	- Најмање 15 захтјева примљених од стране ЕУД-а за ЕУИФ помоћ од власти у БиХ годишње; - Појачано провођење смјерница политике које су заједнички усвојиле БиХ и ЕЦ у Економском и финансијском дијалогу	- Извјештаји Комисије за Босну и Херцеговину - Закључци састанака Одбора за праћење програма ИПА - Преглед Европске комисије и ЕРП процјене земаља	Политичка подршка институцијама у Босни и Херцеговини за учествовање у процесима ЕУ интеграција Нема значајне глобалне рецесије
Резултат 1 повезан са Исходом	Владиним тијелима на свим нивоима у БиХ омогућено је ефикасније и правовременije реаговање на настале приоритете ЕУ интеграција.	Број резултата, као што су пројектни задаци, техничке спецификације, студије и други документи, као што су планови контроле и лабораторијске анализе проведене у сектору сигурности хране, ветеринарству и фитосанитарном сектору. - % покренутих и довршених тендерских поступака. - % уговорених ИПА средстава. - % исплаћених ИПА средстава.	0 70% тендерских процедура покренут и завршен у складу с предвиђеним планом тендера. Уговорено 70% ИПА средстава у односу на предвиђени план уговарања. Исплаћено 60% ИПА средстава у односу на предвиђено.	8 85% тендерских процедура покренуто је и довршено у односу на предвиђени план тендерског поступка. Уговорено 85% ИПА средстава у односу на предвиђени план уговарања. 70% ИПА средстава исплаћено у односу на предвиђени план исплате.	Извјештаји о праћењу/провођењу пројекта; Закључци састанака Надзорног одбора ИПА-е; Извјештаји о праћењу унутар ДЕИ-а; Поднесени и одобрени програмски документи/акциони документи; Тендерска документација; Извјештаји о акцији; Годишњи извјештаји ЕК за државу; Преглед ЕК и ЕРП процјене земаља.	Правовремено утврђивање приоритетних подручја за помоћ; Добра сарадња са свим релевантним учесницима успостављена и одржавана током провођења Акције; Одговарајући технички, финансијски и људски ресурси које су корисници додијелили провођењу Акције. Неометана међуминистарска комуникација и координација у подручју социоекономских реформи.

Резултат 2 повезан са Ишодом	Друштвено-економске мјере у цијелој земљи подржане кроз Инструмент за социоекономску реформу.	Број резултата/интервенција релевантних социоекономске мјере осигуране кроз Инструмент за социоекономску реформу.	0	Најмање 6		
------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---	-----------	--	--

4. ПРОВЕДБЕНИ АРАНЖМАНИ

4.1 Споразум о финансирању

За провођење ове акције предвиђено је склапање споразума о финансирању с Босном и Херцеговином.

4.2 Индикативни период провођења

Индикативни период провођења ове активности, током којег ће се проводити активности описане у одјелку 3.1 и реализовати одговарајући уговори и споразуми, је 72 мјесеца од датума ступања на снагу Споразума о финансирању. Продужења периода провођења могу се договорити с одговорним службеником Комисије за одобравање измјеном ове Одлуке о финансирању и релевантних уговора и споразума.

4.3 Методе провођења примјениве на пројектни модалитет

Комисија ће осигурати поштовање одговарајућих правила и поступака ЕУ за финансирање трећих страна, укључујући поступке ревизије, према потреби, и усклађеност радње с рестриктивним мјерама ЕУ¹.

4.3.1 Директно управљање (набавка)

Активности које се односе на Резултат 1: Владиним тијелима на свим нивоима у БиХ омогућено је да дају ефикасније и правовремене одговоре на настале приоритете ЕУ интеграција, испоручиваће се набавком кроз провођење неколико уговора о услугама, снабдијевању и раду под директним управљањем Делегације ЕУ у БиХ, узимајући у обзир специфичност Програма свropsких интеграција за пружање мултисекторске помоћи и специфичног одговора (непредиве активности).

4.3.2 Индиректно управљање с организацијом државе чланице и/или међународном организацијом

Активности које се односе на Резултат 1 могу се дјелимично имплементирати у индиректном управљању са субјектом којем су повјерене, процијењеним у оквиру стубова или је тренутно у фази ex ante процјене укључујући и комплементарну процјену стуба.

Повјерени субјекат ће изабрати службе Комисије према следећим критеријумима:

- финансијски и оперативни капацитет апликанта; и
- технички капацитети, као што је искуство у припреми и имплементацији заједничке изградње капацитета и сличних пројеката;
- велико искуство у вођењу великих и сложених програма или пројеката везаних за резултате,
- велико искуство у реализацији сличних пројеката,
- стручност у области преговора са ЕУ и документовани капацитет за мобилизацију релевантних мрежа у државама чланицама ЕУ, БиХ и региону итд.

У случају да би било потребно замијенити предвиђени субјекат, службе Комисије могу изабрати други замјенски субјекат користећи исте горенаведене критеријуме избора.

¹ www.sanctionsmap.eu Напомињемо да је мапа санкција ИТ алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произилази из правних аката објављених у Службеном листу (СЛ). У случају неслагања између објављених правних аката и ажурирања на интернетској страници превладава верзија из СЛ.

Ако се субјекат замјењује, одлука о његовој замјени мора бити образложена.

Активности у вези с Резултатом 2: Друштвено-економске мјере у цијелој земљи подржане кроз Инструмент за социоекономску реформу, проводиће се под индиректним управљањем с повјереним субјектом – Свјетском банком.

Свјетска банка (WB) је међународна организација која ради у свим важнијим областима развоја, пружајући широк спектар финансијских производа и техничке помоћи.

Свјетска банка има дуго и опсежно искуство у подршци друштвено-економским реформама у Босни и Херцеговини и ширем региону Западног Балкана. Између осталог, Свјетска банка је имплементирала пројекте у следећим областима релевантним за интервенцију (листа није искључива): друштвено-економске реформе у областима економског управљања; успостављање јединственог економског простора; побољшање пословног окружења; олакшавање трговине; ефикасност, ефективност и транспарентност јавног сектора; реформа финансијског сектора и монетарне политике; образовање, истраживање и развој и иновације; енергија и зелена транзиција; животна средина и климатске промјене; транспорт; социјална политика и запошљавање; дигитализација.

Предложени партнер за имплементацију има оперативне капацитете за управљање великим интервенцијама техничке помоћи, потребно знање и техничке капацитете за испуњавање активности, поштујући захтјеве ЕУ и примјениве стандарде.

Свјетска банка је такође изградила јаке односе са локалним властима у БиХ, релевантне за провођење социоекономских реформи. Поддржаће БиХ да оствари ефективно вођство и власништво над Акцијом и допринијеће развоју њених капацитета интензивном сарадњом с државним, ентитетским и институцијама нижег нивоа, одговорним за друштвено-економске реформе.

Посједује све потребне капацитете, односно људске ресурсе, доказане логистичке и управљачке капацитете, као и искуство, да прикуља податке, анализира их и извјештава о резултатима. Такође, може се ослонити на експертизу других организација у Групацији Свјетске банке, укључујући ИФЦ, која је такође била ангажована на имплементацији одређених друштвено-економских реформи. Свјетска банка је у претходном периоду рада у БиХ доказала своју неутралност и уопштено непристрасност.

4.3.3 Промјене из индиректног у директни начин управљања (и обрнуто) због изузетних околности (једна алтернативна опција)

Имплементација под индиректним управљањем може се дјелимично користити као алтернативни модалитет за Резултат 1 Акције у случају да се појаве ванредне околности изван контроле Комисије и не може се провести преферирани модалитет набавке.

Дио резултата 1 имплементиран у индиректном управљању, ако преговори са повјереним субјектом не успију, тај дио ове акције може се имплементирати у

директно управљање у складу с модалитетима имплементације наведеним у одјелку 4.3.3.

Исто тако, ако се преферирани модалитет имплементације под индиректним управљањем (Резултат 2) не може имплементирати због околности изван контроле Комисије, директно управљање се може користити као алтернативни модалитет: техничка помоћ/уговор о услугама.

4.4 Обим географске подобности за набавку и грантове

Географска подобност у смислу мјеста оснивања за учешће у поступцима набавке и дојеле грантова и у погледу поријекла реализованих набавки како је утврђено у основном акту и наведено у релевантним уговорним документима примјењиваће се, у складу са сљедећим одредбама.

Службеник Комисије надлежан за одобравање може проширити географску подобност на основу хитности или недоступности услуга на тржиштима дотичних земаља или територија, или у другим прописно поткријељеним случајевима у којима би примјена правила подобности онемогућила реализацију ове акције или би је учинила изузетно тешком (члан 28(10) НДИЦИ-Уредба о глобалној Европи)).

4.5 Индикативни буџет

Компоненте индикативног буџета	Допринос ЕУ (износ у EUR)	Индикативни допринос треће стране, у идентификованој валути
Методe провођења – уп. одјелак 4.3		
Исход: Специфичне и/или непредвидиве потребе идентификоване и рјешаване у току процеса европских интеграција БиХ, укључујући и оне за имплементацију Програма економских реформи* које се састоје од	5 500 000	Није примјењиво
Набавка (директно управљање) – уп. с одјелком 4.3.1		Није примјењиво
Резултат 1 Директно управљање (набавка) – уп. с одјелком 4.3.1 – укупни оквир	3 500 000	Није примјењиво
Резултат 2 Индиректно управљање код повјереног субјекта – Свјетске банке, уп. с одјелком 4.3.2	2 000 000	Није примјењиво
Евалуација – уп. с одјелком 5.2	Биће обухваћен	Није примјењиво
Ревизија – уп. с одјелком 5.3	другом одлуком	
Комуникација и видљивост	Биће обухваћен	Није примјењиво
	другом одлуком	
Непредвиђене ситуације	0	Није примјењиво
Укупно	5 500 000	

* Због природе Програма европских интеграција није могуће прецизирати/процијенити број сваке врсте набавки (радови, робе, услуге) и других модалитета имплементације, као ни њихову природу.

4.6 Организациона структура и одговорности

Главни институционални учесници који ће бити укључени у провођење Акције, Исход 1 су:

- Дирекција за европске интеграције – ДЕИ;
- Ресорна министарства Савјета министара Босне и Херцеговине;
- Министарство за европске интеграције и међународну сарадњу Републике Српске;
- Ресорна министарства Владе Републике Српске;
- Одјељење за европске интеграције и међународну сарадњу Брчко дистрикта;
- Ресорни одјели Владе Брчко дистрикта;

- Канцеларија за европске интеграције Владе Федерације Босне и Херцеговине и кантонални координатори и тијела за европске интеграције;

- ресорна министарства Федерације Босне и Херцеговине и кантона;

као и институције које су директни корисници који имају користи од активности финансираних из Исхода 1 Акције.

НИПАЦ ће захтјеве за помоћ ЕУИФ-а пренијети Делегацији ЕУ у Босни и Херцеговини како би били размотрени и коначно одобрени, будући да управљање ЕУ фондovima у Босни и Херцеговини функционише на начин директног управљања.

У већини уговора очекује се да ће се успоставити управни одбор чији ће чланови бити представници корисника са свих релевантних нивоа власти и чланови особља Делегације ЕУ.

Као дио свог прерогатива имплементације буџета и заштите финансијских интереса Уније, Комисија ће учествовати у горенаведеним структурама управљања које су успостављене за управљање провођењем акције.

Главни институционални учесници који ће бити укључени у имплементацију Резултата 2 који се односи на социоекономско управљање су: ДЕП, ентитетски ЕРП координатори из Федералног завода за планирање развоја (ФИДП), Министарство финансија Републике Српске (РС) као и све друге институције које су директни корисници који имају користи од активности финансираних у оквиру Резултата 2 Акције.

4.7. Предуслови

Није примјењиво.

5 МЈЕРЕЊЕ УЧИНКА

5.1 Праћење и извјештавање

Свакодневно техничко и финансијско праћење провођења ове акције биће непрекидан процес и дио одговорности проведбеног партнера. У том циљу, проведбени партнер ће успоставити стални систем интерног, техничког и финансијског праћења активности и израдити редовне извјештаје о напретку (најмање једном годишње) и завршне извјештаје. Сваки извјештај пружиће тачан приказ имплементације акције, потешкоћа на које се наишло, уведених промјена, као и степен постизања њених резултата (Исходи и директни резултати) мјерених одговарајућим показатељима, користећи као референцу матрицу логичког оквира (за модалитет пројекта) и партнерову стратегију, политику или попис акционог плана реформе (за буџетску подршку). Комисија може предузети додатне надзорне посјете пројекту путем властитог особља и независних консултаната које је директно ангажовала Комисија за независне надзорне прегледе (или које је ангажовао одговорни агент с којим је Комисија уговорила провођење таквих прегледа).

Аранжмани за праћење учинка и резултата биће завршени у складу с Проведбеном уредбом ИПА III и након што буде потписан Оквирни споразум између Босне и Херцеговине и Европске комисије о аранжманима за провођење финансијске помоћи Уније Босни и Херцеговини у оквиру Инструмента претприступне помоћи (ИПА III). Ову акцију ће редовно пратити Делегација ЕУ у Босни и Херцеговини. Интерно праћење проводиће се путем састанака Управног одбора, редовних прегледа провођења од стране Делегације ЕУ, провјера на лицу мјеста, састанака с корисницима и консултантским предузећима/извођачима. Додатно, Пројекат би могао бити подвргнут спољном надзору у складу с правилима и

процедурама Европске комисије утврђеним у Споразуму о финансирању. Спољњи надзор ће се проводити кроз праћење усмјерено на резултате (POM). То ће омогућити, према потреби и захтјеву, независну процјену текућег или накнадног извођења Акције.

5.2 Евалуација

С обзиром на то каква је природа активности, коначна евалуација ће се провести за ову акцију или подручја подршке путем независних консултаната које је ангажовала Комисија или путем партнера у провођењу.

Коначна евалуација ће се провести у сврху одговорности и учења, укључујући ревизију политике.

Комисија обавјештава проведбеног партнера најмање 3 мјесеца унапријед о датумима предвиђеним за евалуационе мисије. Европска комисија ће формирати Референтну групу састављену од представника главних учесника на нивоу ЕУ и на националном нивоу (представници владе, организација цивилног друштва итд.). Ако буде потребно, биће позвани и други донатори да се придруже. Проведбени партнер ће ефикасно и дјелотворно сарађивати са стручњацима за евалуацију, те им између осталог осигурати све потребне информације и документацију, као и приступ пројектним просторијама и активностима. Извјештаји о евалуацији подијелиће се са земљом партнером и другим кључним учесницима у складу с најбољом праксом ширења евалуације. Проведбени партнер и Комисија анализирају закључке и препоруке евалуација и, према потреби, у договору с партнерском земљом, заједно одлучују о даљњим радњама које треба предузети и свим потребним прилагођавањима, укључујући, ако је назначено, преусмјеравање пројекта. Услуге евалуације уговориће се другом одлуком.

Извјештаји о евалуацији подијелиће се са земљом партнером и другим кључним учесницима у складу с најбољом праксом ширења оцјене. Проведбени партнер и Комисија анализирају закључке и препоруке евалуација и, према потреби, у договору с партнерском земљом, заједно одлучују о даљњим радњама које треба предузети и свим потребним прилагођавањима, укључујући, ако је назначено, преусмјеравање пројекта.

5.3 Ревизија и верификације

Не доводећи у питање обавезе примјенљиве на уговоре склопљене за провођење ове акције, Комисија може, на основу процјене ризика, уговорити независне ревизије или задатке провере издатака за један или више уговора или споразума. Предвиђено је да се услуге ревизије могу финансирати другом одлуком.

6 КОМУНИКАЦИЈА И ВИДЉИВОСТ

Видљивост финансирања од стране ЕУ и саопштења о циљевима и утицају акција су законска обавеза за све акције које финансира ЕУ, као што је наведено у захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази.

Конкретно, примаоци средстава ЕУ морају признати поријекло средстава ЕУ и осигурати његову одговарајућу видљивост:

- давањем изјаве у којој се на видљив начин истиче подршка добијена од ЕУ на свим документима и комуникационом материјалу који се односе на имплементацију средстава, укључујући службену интернетску страницу и рачуне друштвених медија, гдје постоје; и

- промовисањем акција и њихових резултата пружањем кохерентних, дјелотворних и пропорционалних

циљаних информација вишеструкој публици, укључујући медије.

Мјере видљивости и комуникације ће имплементирати, према потреби, повјерени субјекти и извођачи. Одговарајуће уговорне обавезе биће укључене, у споразуме о финансирању, односно, у уговоре о набавци.

Мјере ће се заснивати на посебном Плану комуникације и видљивости, који је успостављен и имплементиран у складу са захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази. План укључује, између осталог, комуникациони наратив и главне поруке за Акцију, прилагођене различитим циљним групама (заинтересоване стране, цивилно друштво, шира јавност итд.).

Мјере видљивости и комуникације специфичне за ову акцију биће комплементарне ширим комуникационим активностима које директно проводе службе Европске комисије и/или Делегације и канцеларије ЕУ. Европска комисија и Делегације и канцеларије ЕУ треба да буду у потпуности информисани о планирању и имплементацији специфичних активности видљивости и комуникације, нарочито у погледу наратива комуникације и главних порука.

7 ОДРЖИВОСТ

Одрживост резултата ове акције постићи ће се кроз повећану ефикасност власти на свим нивоима управе како би се боље носила с процесом интеграција у ЕУ, провођењем потребних реформи, преношењем и провођењем правне тековине ЕУ као и ефикасним програмирањем и провођењем ИПА фондова који би припремили земљу за улазак у ЕУ.

Осим тога, висок ниво сталне одређености власти у Босни и Херцеговини за наставак процеса интеграција у ЕУ од највеће је важности за одрживост резултата ИПА помоћи у погледу приступања Босне и Херцеговине ЕУ.

Израда стратешких докумената или нових закона/измјена и допуна вршиће се поштујући законодавство у БиХ, посебно оно које регулише фискалне/регулаторне процјене учинака, јавне консултације, међуминистарску координацију. У правилу, пројекти би требали започети пружањем подршке корисницима анализом опција, процјеном регулаторног учинка, концептним документима итд. прије него што им се пружи подршка у изради закона/амандмана.

Сви писани процедурални приручници или смјернице израђени уз подршку ове акције биће довољно једноставни да их особље дотичне организације редовно ажурира и мијења без додатне спољње подршке. Ниједна развијена смјерница или процедура не смију бити у супротности с било којом законском одредбом земље.

Развој ИКТ-а ће поштовати стандарде интероперабилности у БиХ. У случајевима када такви стандарди недостају, релевантне консултације с надлежним институцијама за ИКТ на свим нивоима власти требају бити предуслов за расписивање било каквог тендера.

ДОДАТАК 1.5

Споразума о финансирању Годишњег акционог плана за Босну и Херцеговину за 2022. годину
Акциони документ за ЕУ за животну средину и климатске промјене

1. СИНОПСИС

1.1. Табела сажетка акције

Наслов	Акциони документ – ЕУ за животну средину и климатске промјене Годишњи акциони план за Босну и Херцеговину за
--------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------

	2022. годину			
OPSYS	ACT-61475; JAD.1045709			
Основни акт	Финансирано у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III)			
Иницијатива Тим Европа (Team Europe)	Не			
Зона која има користи од акције	Акција ће се проводити у Босни и Херцеговини			
Програмски документ	Програмски оквир ИПА III			
ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА И СЕКТОРИМА				
Прозор и тематски приоритет	Прозор III: Зелена агенда и одржива повезаност Тематски приоритет I: Животна средина и климатске промјене			
Циљеви одрживог развоја (СДГс)	Циљ 13: Предузети хитне мјере за борбу против климатских промјена и њихових учинака			
ДАЦ код(ови)	41010 - Политика заштите животне средине и административно управљање			
Главни канал испоруке	Билатерални			
Маркери (из ДАЦ обрасца)	Општи циљ политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Развој учествовања/добро управљање	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Помоћ животної средини	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Родна равноправност и оснаживање жена и девојчица	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Развој трговине	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Репродуктивно здравље мајке, новорођенчади и дјетета	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Смањење ризика од катастрофа	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Укључивање особа са инвалидитетом	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Исхрана	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Маркери РИО конвенције	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Биолошка разноликост	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Борба против десертфикације	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ублажавање климатских промјена	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Прилагођавање климатским промјенама	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Интерни маркери	Циљеви политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Повезивање	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Дигитализација	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Миграција	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	"Ковид 19"	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ПОДАЦИ О БУЏЕТУ				
Релевантни износи	Буџетска линија: 15.020201 Укупни процијенени трошак: EUR 4 000 000 Укупни износ доприноса из буџета ЕУ: EUR 4 000 000			
УПРАВЉАЊЕ И ПРОВОЂЕЊЕ				
Модалитети провођења (врста финансирања и начин управљања)	Модалитет пројекта Директно управљање путем: - Набавке			
Релевантни приоритети и предводници из Економског и инвестиционог плана за Западни Балкан (само за Западни Балкан)	Приоритет: Зелена агенда			
Крајњи датум за склапање Споразума о финансирању	Најкасније до 31. децембра 2023.			
Крајњи датум за				

закључивање споразума о доприносу/делегирању, уговора о набавци и гранту	3 године након датума закључења Споразума о финансирању, осим у случајевима наведеним у члану 114. став 2. Финансијске уредбе
Индикативни [оперативно проведбени] период	72 мјесеца након закључења Споразума о финансирању
Крајњи датум за имплементацију Споразума о финансирању	12 година након закључења Споразума о финансирању

1.2. Сажетак акције

Држава се придружила међународним напорима у борби против климатских промјена поставши страна Оквирне конвенције УН о климатским промјенама. Ова акција треба подржати Босну и Херцеговину у њеним напорима да предузме даље кораке за ублажавање и прилагођавање климатским промјенама. Израдом студије о ЕУ систему трговања емисијама у Босни и Херцеговини (ЕУ ЕТС), интервенција је у потпуности повезана са Зеленом агендом за Западни Балкан.

С друге стране, Босну и Херцеговину погађају обилне падавине које узрокују велике поплаве и високе температуре које узрокују дуготрајне суше. Климатске промјене једнако негативно утичу на водне ресурсе. Акција предвиђа анализу водног биланса водотока у БиХ, израду процјене ризика од суше и мапирање, те истраживање различитих сценарија поплава. Осим тога, активности отпорности на климатске промјене повезане с јачањем управљања ризицима од поплава су планиране и повезане с успоставом система за предвиђање поплава и раног упозоравања на ријечним сливовима и с провођењем метода смањења ризика од поплава и прилагођавања климатским промјенама заснованих на екосистему, те са повећањем управљања имовином под ризиком од поплава. Дакле, интервенције предвиђене у оквиру побољшаног планирања прилагођавања климатским промјенама и одговора на њих, такође придоносе провођењу Зелене агенде, која наводи да је због притисака у вези с количином воде, као и због суша посљедњих година, важно осигурати доступност воде и отпорност на дуго рок.

Економски и инвестициони план¹, потврђује важност постизања климатске неутралности до 2050. и потребу земаља Западног Балкана да појачају своје напоре у том погледу, што такође подразумемијева смањење емисија пливона с ефектом стаклене баште, а ЕУ ЕТС студија и препоруке унутар ње, могле би допринијети мјерама ублажавања будућих климатских промјена у земљи. Акција је у складу с програмским оквиром ИПА III за животну средину и климатске промјене, јер предлаже законодавне и мјере ублажавања с циљем побољшања климатске политике у БиХ и доприноса провођењу Париског споразума. Акција подржава општи циљ Прозора 3 усмјереног на јачање заштите животне средине, допринос ублажавању, повећању отпорности на климатске промјене, убрзавању помака према привреди с ниским учешћем угљеника. Такође, доприноси специфичном циљу програма ИПА III, односно, побољшању квалитета животне средине и доприноса акцијама и политикама против климатских промјена како би се убрзао прелазак на привреду с ниским учешћем угљеника. Подршка која ће бити пружена

¹ <https://www.wbif.eu/eip>

допринијеће и створити синергије с приоритетима Зелене агенде за Западни Балкан.

Акција је у складу са СДГ 13, који препоручује предузимање хитних мјера за борбу против климатских промјена и њихових учинака.

2. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

2.1. Контекст

Босна и Херцеговина (БиХ) је рањива на климатске промјене због свог географског положаја, као и због ограниченог капацитета прилагођавања климатским промјенама. Земља је изложена честим поплавама, сушама и опадању водостаја ријека, посебно током љета. У БиХ је шест од десет посљедњих година било врло сушно до екстремно сушно, а пет година обиљежено је екстремним поплавама. Два најважнија догађаја која су се догодила претходних година су суша током 2012. и поплаве током 2014. Због ризика од поплава и суша, водопривреда и пољопривреда носе највише негативних утицаја климатских промјена.

Двије епизоде показале су потребу за ефикасним системом предвиђања поплава и раног упозоравања на нивоу цијеле земље који би служио бољој приправности и доношењу хитних одлука. Остварен је значајан напредак у успостави система за прогнозу поплава у БиХ. Хидролошки модели прогнозе у реалном времену већ су развијени или су у процесу развоја за ријеке Саву, Врбас, Босну, Дрину и Унско-сански слив. БиХ је од октобра 2018. године укључена у заједнички систем прогнозе и упозоравања на поплаве у сливу ријеке Саве. У току је провођење Акционог плана за заштиту од поплава и управљање ријекама у Босни и Херцеговини за период 2014–2021. Довршено је мапирање опасности и ризика од поплава за цијелу земљу. Тренутно је у изради План управљања ризицима од поплава за БиХ, као и Планови заштите од ерозије за Федерацију Босне и Херцеговине и Брчко дистрикт. План ерозије за Републику Српску је већ припремљен.

Предвиђене промјене у количини падавина и расподеле (просторној и сезонској), у комбинацији с повећањем температуре и стопа испаравања, вјероватно ће узроковати екстремније догађаје (поплаве и суше) и довести до несташице воде током љетних мјесеци, нарочито у подручја Средоземља и Херцеговине (најтеже ће бити у подручјима кречњачког крша). Приступити прилагођавању климатским промјенама тренутно су ограничени због недостатка поузданих података. Потребна је инфраструктура за заштиту од поплава и складиштење воде, као и механизми за боље управљање водоснабдијевањем и дистрибуцијом.

Потребно је побољшати ниво знања о климатским промјенама у БиХ, будући да јавност, пословна заједница и особље јавних служби у релевантним институцијама попут министарстава или јавних завода или предузећа, имају ограничене информације о утицајима климатских промјена.

ИПА III ПРОГРАМСКИ ОКВИР И СТРАТЕШКИ ОДГОВОР

Програмски оквир ИПА III препознаје потребу за подршком политикама климатских промјена у складу са захтјевима ЕУ, те активностима усмјереним на прилагођавање климатским промјенама (и у мањој мјери ублажавања), предвиђених Акцијом. У оквиру програма ИПА III подстиче се укључивање акција повезаних с климом и животном средином у друге секторе као што су енергија, саобраћај и пољопривреда, како би се допринијело визији ЕУ у политици климатских промјена.

Ова акција је, такође, у складу са Стратешким одговором који има за циљ предузимање активности у подручју ублажавања и прилагођавања климатским промјенама. Овакве активности усмјерене су на развој бх. друштва које ће бити отпорно на климатске промјене и заснивати се на нискоугљеничној економији.

ЗЕЛЕНИ ПЛАН И ЗЕЛЕНА АГЕНДА ЕУ

Акција се односи на мјере прилагођавања утврђивањем утицаја климатских промјена на водна тијела и процјеном ризика од суше у БиХ, чиме се подржава изградња отпорности, превенција и спремност.

Једнако томе, Акција је у складу са Смјерницама за провођење Зелене агенде на Западном Балкану, будући да Смјернице предвиђају подршку у провођењу дугорочних стратегија прилагођавања клими за повећање отпорности, посебно кроз заштиту улагања и увођење ЕУ система трговања емисијама (ЕТС) на Западном Балкану. Поред тога, израда студије о могућностима и утицајима ЕУ ЕТС-а на БиХ је у складу с једном од иницијатива Зелене агенде која подржава рано укључивање Западних Балкана у ЕУ Шему трговања емисијама. Такође, хидролошка анализа и анализа ризика од суше те интервенције усмјерене на јачање отпорности на ризик од поплава у складу су са запажањем Смјерница да постоји потреба за помоћ у прилагођавању могућим посљедицама климатских промјена.

ПОЛИТИКЕ И СТРАТЕГИЈЕ БИХ

Стратегија апроксимације у области заштите животне средине Босне и Херцеговине, усвојена 2017. године, такође идентификује кључне директне ЕУ у вези са заштитом климе, које треба транспоновати и потребне институционалне захтјеве за прилагођавање које треба провести. Међутим, ова стратегија још није у провођењу будући да се чека договор о интегрисаном Акционом плану за БиХ за праћење њеног провођења.

У току је ревизија Стратегије прилагођавања климатским промјенама и нискоемисионог развоја Босне и Херцеговине 2013–2025. Приоритет за БиХ је јачање институционалних и стручних капацитета за развој и провођење климатске политике, праћење емисија плиндова с ефектом стаклене баште, те планирање, провођење, праћење, извјештавање и верификација мјера ублажавања. Нова Стратегија прилагођавања климатским промјенама и нискоемисионог развоја Босне и Херцеговине 2020–2030. је у фази финализације. Предвиђена Акција је у складу с обје стратегије, будући да интервенције Акције требају подржати припрему стратешког оквира за процјену ризика од суше и поплава и подизање свијести свих релевантних учесника. Сектори водопривреде и пољопривреде идентификовани су као приоритетни сектори за активности прилагођавања климатским промјенама у обје Стратегије.

Акција је у складу с Трећим националним саопштењем, које је БиХ поднијела у складу с Оквирном конвенцијом Уједињених народа о климатским промјенама (УНФЦЦД), будући да се у саопштењу спомиње потреба заштите од поплава те изградња и довршетак сложених хидромелиорационих система, као и приступ просторном планирању заснован на питању сливова. БиХ је такође доставила Други двогодишњи ажурирани извјештај о емисијама плиндова с ефектом стаклене баште (као додатка

Саопштењу) за енергетику, транспорт и индустријске процесе.¹

Акција је, с мјерама за ублажавање климатских промјена, такође у складу са Саопштењем Комисије из 2021. године о политици проширења ЕУ у којој се наводи да БиХ мора значајно појачати своје напоре у подручју климатских промјена.

КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ С ДРУГИМ ДОНАТОРИМА

Пројекат Развојног програма Уједињених нација (УНДП) који је у поступку провођења је Унаприједити процес Националног плана прилагођавања за средњорочно планирање улагања у климатски осјетљиве секторе у Босни и Херцеговини који идентификује потребне ресурсе и поставља рокове за провођење политика везаних уз климатске промјене и стратегије.

Пројекат Глобалног фонда за животну средину (ГЕФ): Четврто национално саопштење и Треће двогодишње ажурирано саопштење према УНФЦЦЦ-у проводи УНДП. Саопштењем ће се ажурирати и ојачати информације које се односе на националне околности и институционалне аранжмане, ограничења и недостатке, национални инвентар плинора с ефектом стаклене баште, осјетљивост на климатске промјене и кораке предузете за прилагођавање климатским промјенама, радње ублажавања и домаћи систем праћења, извјештавања и верификације те информације о јавној свијести, образовању, обукама, системском истраживању и посматрању те преносу технологије. УНДП је помогао у ажурирању Национално утврђених доприноса БиХ (НДЦ) 2020–2030 и укључен је у припрему НДЦ Мапе пута с Акционим планом. Такође је помогао у припреми нове Стратегије прилагођавања климатским промјенама и нискоемисионог развоја БиХ 2020–2030. (у току).

Направљена је надоградња Пројекте технолошких потреба (ТНА) у складу с методологијом Програма Уједињених нација за животну средину (УНЕП). Извјештај ТНА истакао је главне технологије прилагођавања у секторима воде и пољопривреде релевантне за БиХ, које су дале приоритет коришћењу вишекритеријумских анализа и заснивале се на рањивости на климатске промјене и доприносу технологије развоју земље.

UN Women БиХ израђује "Основну студију финансирања рода и климе: Преглед кључних именулаца, политика и програмских опција", која ће такође укључивати постепено изградњу капацитета с релевантним учесницима (планирано за период јули – децембар 2021).

УНИЦЕФ има текуће и планиране интервенције усмјерене на институционализацију модела мјешовитог учења и дигиталног учења у БиХ.

2.2. Анализа проблема

ПОДРУЧЈЕ ПОДРШКЕ: ПРИЛАГОЂАВАЊЕ КЛИМАТСКИМ ПРОМЈЕНАМА И ЊИХОВО УБЛАЖАВАЊЕ

- Кратка анализа проблема:

МЕХАНИЗАМ ЕУ система трговања емисијама (ЕТС)

ЕУ ЕТС је механизам који је од интереса за БиХ због својих економских и еколошких користи. Прије преузимања обавеза према ЕУ ЕТС-у (редовно извјештавање предузећа о емисијама и провјера од стране надлежних тијела, издавање дозвола за емисије, те израда

националног плана расподјеле и сл.) потребно је израдити студију о могућностима и учинцима увођења ЕУ ЕТС у БиХ, како би власти и емитери били на одговарајући начин припремљени.

УПРАВЉАЊЕ РИЗИКОМ ОД ПОПЛАВА И СУША

Предвиђене промјене падавина и температуре ваздуха негативно ће утицати на постојећи водопривредни систем у БиХ. Нажалост, изостала је процјена утицаја климатских промјена на ове системе, па није могуће адекватно планирање и прилагођавање. Степен управљања имовином ризика од поплава у БиХ је незадовољавајући. Очигледан је недостатак инвентара, регулаторне контроле, процјене нивоа учинка, финансирања и управљања имовином.

Упркос значајним побољшањима у систему предвиђања поплава, лоша метеоролошка прогноза и недовољан хидролошки надзор негативно утичу на квалитет и поузданост раног упозоравања и планирања приправности. Постојећи систем предвиђања и раног упозоравања на поплаве треба побољшати, укључујући проширење праћења метеоролошких података, проширење хидролошког праћења на кључне притоке главних ријека и нивоа подземних вода, посебно у сливу Јадранског мора (Неретва и Требишњица), надоградњу прикупљања и размјене података мреже, те надоградњу система комуницирања ризика и координације између пружалаца упозорења и корисника. Како би се побољшали механизми сарадње и комуникације у вези с ризицима, потребно је развити интегрисану архитектуру за систем предвиђања и упозоравања на поплаве, укључујући улоге и одговорности особља, помоћних агенција и учесника; захтјеви за информацијама и подацима повезани с пружаоцима; комуникациони захтјеви; и имплементација прототипа система за подршку одлучивању на националном нивоу и нивоу заједнице. За државу би било врло корисно развити оперативне смјернице за мјере заштите од поплава засноване на природи које ће усмјеравати доносиоце одлука према примјени рјешења заснованих на природи и разумјети њихове трошкове, користи и ефикасност.

- Опис главних учесника:

Надлежност за послове климатских промјена на нивоу државе подијељена је између државних и ентитетских институција, и то Министарства спољне трговине и економских односа БиХ, Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, Министарства екологије и туризма ФБиХ и Одјела за просторно планирање и имовинско-правне послове Брчко дистрикта БиХ.

Министарство спољне трговине и економских односа БиХ надлежно је за обављање послова и одговорности из надлежности БиХ који се односе на дефинисање политике, основних принципа, координацију активности и усклађивање планова ентитетских власти и институција на међународном нивоу у пољопривреди, енергетици, животној средини, развоју и коришћењу природних ресурса и туризму.

Постоје ресорна министарства у ентитетима и Брчко дистрикту БиХ те на кантоналном нивоу, која имају надлежност за енергетику, просторно планирање, животну средину, водопривреду, као и регулаторне комисије, фондове за животну средину и енергетску ефикасност итд.

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске је контактна тачка УНФЦЦЦ-а за Босну и Херцеговину. Контактна тачка има значајну улогу у припреми националних саопштења и пројектних приједлога, координацији припреме Извјештаја

¹ Треће национално саопштење и други двогодишњи ажурирани извјештај о емисијама плинора с ефектом стаклене баште Босне и Херцеговине (према УНФЦЦЦ-у, јулу 2016)

и њиховом подношењу Секретаријату УНФЦЦЦ-а, контактирању међународних финансијских институција као што су Green Climate Fund, GEF итд.

За израду извјештаја о инвентару плинава с ефектом стаклене баште задужени су ентитетски хидрометеоролошки заводи. Слиједом потребе за извјештавањем о климатским промјенама, Агенција за статистику Босне и Херцеговине је у оквиру Статистике околиша 2015. године, у сарадњи с метеоролошким и хидролошким службама бх. ентитета (ФБиХ и РС), започела с објавом Саопштења о климатским промјенама.

Именовано национално тијело за провођење Пројеката протокола о механизму чистог развоја основано је 2010. године, с главним задатком процјене потенцијалних пројеката Механизма чистог развоја како би се утврдило хоће ли допринијети постизању његових циљева одрживог развоја. У МСТЕО БиХ постоји Извршни одбор ДНА и његов Технички секретаријат, уз секретаријате ентитета, Секретаријат Брчко дистрикта и Стручни савјет секретаријата ентитета и Брчко дистрикта. Ово тијело као службено именовано координационо тијело требало би преузети улогу праћења и надзора активности повезаних са смањењем емисија у средњорочном и дугорочном периоду, како је предвиђено документом о националним утврђеним доприносима.

2.3. Додатна подручја оцјењивања

Није примјењиво.

3. ОПИС АКЦИЈЕ

3.1. Логика интервенције

Општи циљ (утицај) ове акције је смањење рањивости и повећање способност прилагођавања Босне и Херцеговине да одговори на утицаје климатских промјена.

Специфични циљ(еви) (исходи) ове акције су:

1. Олакшано увођење ЕУ система трговања емисијама (ЕТС) у БиХ 2. Побољшано планирање прилагођавања климатским промјенама и одговор на њих.

Резултати који ће се остварити овом акцијом доприносе одговарајућим специфичним циљевима (исходима):

Резултат 1.1 Израђена студија о могућностима и учинцима увођења ЕУ система трговања емисијама у БиХ, допринос Исходу 1.

Резултат 2.1 Дјелотворан одговор на утицај климатских промјена на водне ресурсе у БиХ је развијен и Резултат 2.2 Ојачано управљање ризиком од поплава отпорност на утицај климе - допринос Исходу 2.

3.2. Индикативне активности

Исход 1: Олакшано увођење ЕУ система трговања емисијама (ЕТС) у БиХ

Резултат 1.1 - Израђена Студија о могућностима и утицајима увођења ЕУ система трговања емисијама у БиХ

Активност 1.1.1 - Израда студије о могућностима и утицајима увођења ЕУ система трговања емисијама у БиХ

Исход 2: Побољшано планирање прилагођавања климатским промјенама и одговор на њих

Резултат 2.1 – Развијен ефикасан одговор на утицај климатских промјена на водне ресурсе у БиХ

Активност 2.1.1 – Анализирати (хидролошки) водни биланс и климатски тренд водотока у БиХ

Активност 2.1.2 – Припремити процјену ризика од суше и мапирање

Активност 2.1.3 – Истражити различите сценарије ослобађања од поплава

То ће се учинити једноставном нумеричком анализом и приједлогом провођења стратешких структурних и

неструктурних мјера за смањење ризика од поплава за хидроелектране.

Резултат 2.2 – Ојачано управљање ризиком од поплава отпорно на утицај климе

Активност 2.2.1 – Успостава система за прогнозу и рано упозоравање на поплаве у сливовима ријека Неретве и Требишњице

Активност 2.2.2 – Провести нове методе смањења ризика од поплава и прилагођавања климатским промјенама које се заснивају на екосистему (такође узимајући у обзир приступ "Поново изграђено боље").

Активност 2.2.3 – Повећати управљање имовином ризика од поплава (укључујући разматрање иновативних рјешења, нпр. с циљем стварања/побољшања подручја за слободни проток воде).

Горенаведене активности (посебно у вези с активношћу 2.2.2) морају узети у обзир даље усмјеравање заштите животне средине и биоразноликости у провеђењу активности управљања ризицима од поплава отпорног на утицај климе (нпр. узимајући у обзир приступ "Поново изграђено боље" као и рјешења заснована на природи и зелену инфраструктуру). Забринутост за биоразноликост треба узети у обзир при развијању оперативних поступака за рад акумулације хидроелектрана за ублажавање поплава. Горенаведене активности биће у складу с ЕУ Директивом о поплавама.

3.3. Интегрисање

Опасности повезане с климом уочене у БиХ показале су акутну рањивост социјално угрожених група, укључујући Роме, жене и дјецу, старије особе и особе с инвалидитетом, узроковану негативним утицајем климатских промјена на њихов живот, здравље, смањење приноса усјева и уништавање домова.

Ова ће акција, са својим интервенцијама на прилагођавање климатским промјенама и у извјесној мјери њихово ублажавање, донијети користи за цијело становништво и неће бити дискриминације по било којој основи. Мјере које се односе на ефикасан одговор на утицај климатских промјена на водне ресурсе у БиХ и боље управљање ризицима од поплава усмјерене су на смањење ризика од катастрофа у подручјима подложним поплавама и сушама у земљи.

Заштита животне средине, климатске промјене и биодиверзитет

Ова се акција бави животном средином и климатским промјенама будући да су прилагођавање климатским промјенама (и у извјесној мјери ублажавање) њени циљеви. Мора узети у обзир даље укључивање заштите биодиверзитета у провођењу активности управљања ризицима од поплава отпорног на утицај климе (нпр. узимајући у обзир приступ "Поново изграђено боље", као и рјешења заснована на природи и зелену инфраструктуру).

Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица

Према ОЕЦД-овим родним ДАЦ кодовима наведеним у одјелку 1.1, ова је акција означена као Г1. То подразумева да ће се у осмишљавању и провођењу Акције у потпуности узети у обзир родна анализа и равноправно учествовање полова те да ће женске организације бити укључене као један од покретача промјена.

У складу са Стратегијом ЕУ о равноправности полова 2020–2025¹, родна димензија може имати кључну улогу у

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

искоришћавању пуног потенцијала зелених политика које се баве климатским промјенама и чистом транзицијом. У ту сврху, Акција је интегрисала родну перспективу у неколико својих кључних активности с циљем повећања капацитета за родну анализу у будућем креирању политика у сектору животне средине. Укључивањем женских организација у провођење Акције рјешаваће се проблем традиционалне недовољне укључености жена и женских организација као активних носилаца иновативних одговора на изазове животне средине.

Једно од 15 подручја првог Цендер акционог плана (2006–2011) било је "Равноправност полова и одржива животна средина". Међутим, током планирања следећа два Цендер акциона плана (2013–2017. и 2018–2022) идентификована су приоритетна подручја, а питања интеграције родне перспективе у политике заштите животне средине укључена су као међусекторска подручја.

Људска права

3.4. Ризици и научене лекције

Категорија	Ризици	Вјероватноћа (висока/ средња/ мала)	Утицај (висок/ средњи/ мали)	Мјере ублажавања
3 - људи и организација	Ризик 1 Недостатак снажног власништва у сектору животне средине од стране кључних одговорних институција због подијеливих надлежности и недостатка ефикасне координације.	C	C	Укључити све релевантне учеснике у провођење пројекта. Укључити све релевантне учеснике у активности изградње капацитета и обуке предвиђене овом акцијом.
3 - људи и организација	Ризик 2 Неадекватан ангажман нижих управних нивоа – кантона и локалних заједница.	M	M	Локалне заједнице свјесне су проблема узрокованих негативним утицајем климатских промјена те су укључене у провођење мјера прилагођавања и ублажавања. Укључити све релевантне учеснике у активности изградње капацитета предвиђене овом акцијом.
3 - људи и организација	Ризик 3 Преданост надлежних институција да осигурају одрживост резултата пројекта.	C	C	Повећати и унаприједити разумијевање и капацитете надлежних институција (сви нивои власти – државне и ентитетске институције, кантони, локалне заједнице) њиховим укључивањем у активности изградње капацитета предвиђене овом акцијом.
3 - људи и организација	Ризик 4 Недостатак релевантних женских организација, довољно стручних и информисаних о питањима заштите животне средине.	M	M	Активности рада на терену и едукација цивилног друштва и јавности, информисање о кључној вези између родне перспективе и животне средине.

3.5. Индикативна матрица логичког оквира

Резултати	Ланац резултата: Главни очекивани резултати	Показатељи	Полазне основе 2020.	Циљ 2026.	Извори података	Претпоставке
Утицај	Смањити рањивост и повећати способност прилагођавања Босне и Херцеговине да одговори на утицаје климатских промјена	Напредак у приправности и одговору на утицаје климатских промјена	Рана фаза	Неки/добар напредак	Извјештаји Комисије о Босни и Херцеговини	Није примјениво
Исход 1	Олакшано увођење ЕУ система трговања емисијама (ЕТС) у БиХ	Ниво усклађености с правном тековином ЕУ о клими	Нема напретка	Ограничени напредак	Национална саопштења и двогодишњи извјештаји према УНФЦЦЦ-у Извјештаји Комисије о Босни и Херцеговини	БиХ је посвећена испуњавању обавеза које произлазе из УНФЦЦЦ-а и Париског споразума Главне институције одговорне за питања климатских промјена подржавају процес
Резултат 1 повезан с исходом 1	Израђена је Студија о могућностима и утицајима увођења ЕУ система трговања емисијама у БиХ	Број студија о могућностима и утицајима увођења ЕУ система трговања емисијама у БиХ	0	1		

Акција и активности ублажавања и прилагођавања климатским промјенама примјерене су ситуацији у земљи, недискриминишуће за њезине грађане и у складу с принципима људских права како би се осигурао здрава животна средина и пратећа права која су под ризиком од климатских промјена као што су право на живот, воду и храну. Акције и активности које се финансирају проводиће се уз поштовање принципа спречавања свих облика дискриминације и промовисања равноправности полова.

Смањење ризика од катастрофа

Ова акција дјелимично доприноси смањењу ризика од катастрофа, кроз интервенције које су повезане с процјеном ризика од суше и мапирањем, као и предвиђањем поплава, смањењем ризика од поплава, управљањем имовином изложеном ризику од поплава и разним сценаријима рјешавања питања поплава. Предвиђене интервенције допринијеле би смањењу ризика од поплава и суша, али и бољој приправности у суочавању с елементарним непогодама, када се догоде.

						интеграције у ЕУ
Исход 2	Побољшано планирање прилагођавања климатским промјенама и одговор на њих	Ниво побољшања мјера прилагођавања климатским промјенама	Рана фаза	Неки напредак	Национална саопштења и двогодишњи извјештаји према УНФЦЦЦ-у Извјештаји о акцији Извјештаји агенција за воде у БиХ	
Резултат 1 повезан с исходом 2	Развијен ефикасан одговор на утицај климатских промјена на водне ресурсе у БиХ	Број студија водног биланса на нивоима ријечних сливова Број процјена и мапа ризика од суше	0	4		
Резултат 2 повезан с исходом 2	Отпорност на климатске промјене - ојачано управљање ризиком од поплава	Ниво развоја климатске отпорности управљања ризицима од поплава Број стандардних оперативних поступака за рад хидроенергетских акумулација за ублажавање поплава Систем за прогнозу поплава и рано упозоравање у сливу Јадранског мора Број смјерница за пројектовање и провођење природних мјера заштите од поплава Број мултисекторских стратегија управљања ризиком заснованих на природи Број обучених стручњака Степен развијеност базе података о имовини и књиговодствене евиденције	Непостојећи Непостојећи Непостојећи 0 0 0 Непостојећи	Развијен Основа Основа 1 1 200 Потпуно развијен		Добра сарадња и координација међу кључним учесницима Проактивно укључивање свих учесника укључених у провођење Пројекта.

4. ПРОВЕДБЕНИ АРАНЖМАНИ

4.1. Споразум о финансирању

У циљу реализације ове акције предвиђено је закључивање споразума о финансирању са Босном и Херцеговином.

4.2. Индикативни период имплементације

Индикативни период имплементације ове акције, током којег ће се проводити активности описане у одјелку 3.1 и имплементирати одговарајући уговори и споразуми, је 72 мјесеца од дана ступања на снагу Споразума о финансирању.

Продужење периода имплементације може договорити службеник Комисије надлежан за одобравање, измјеном ове Одлуке о финансирању и релевантних уговора и споразума.

4.3. Методе провођења примјенљиве на пројектни модалитет

Комисија ће осигурати да се поштују одговарајућа правила и процедуре ЕУ за финансирање трећих страна, укључујући поступке ревизије, гдје је прикладно, и усклађеност активности с рестриктивним мјерама ЕУ¹.

4.3.1. Директно управљање (Грантови)

Није примјенљиво.

4.3.2. Директно управљање (награда(е))

Није примјенљиво.

4.3.3. Директно управљање (набавка)

Акција ће се проводити под директним управљањем Делегације ЕУ у Босни и Херцеговини. Индикативно је предвиђено да се Акција проводи у оквиру два уговора о услугама, за исходе 1 и 2. Снабдијевање залихама може се

захтијевати и разматрати у оквиру засебног поступка набавке.

4.3.4. Индиректно управљање с организацијом државе чланице и/или међународном организацијом

Није примјенљиво.

4.3.5. Индиректно управљање с корисником програма ИПА III

Није примјенљиво.

4.3.6. Допринос <назив релевантне регионалне инвестиционе платформе>

Није примјенљиво.

4.3.7. ЕФСД+ операције покривене буџетским гаранцијама

Није примјенљиво.

4.3.8. Промјене из индиректног у директни начин управљања (и обрнуто) због изузетних околности (једна алтернативна опција)

Алтернативни модалитет провођења може бити под индиректним управљањем (искусна међународна организација) за одређене Резултате ове акције. Службе Комисије ће повјереног субјекта изабрати према следећим критеријумима:

а) финансијски и оперативни капацитет подносиоца пријаве; и

б) технички капацитети, као што је искуство у припреми и имплементацији заједничке изградње капацитета и сличних пројеката;

ц) велико искуство у управљању великим и сложеним програмима или пројектима везаним за резултате;

д) велико искуство у имплементацији сличних пројеката;

е) експертиза у области преговора са ЕУ и документовани капацитет за мобилизацију релевантних мрежа у државама чланицама ЕУ, Босни и Херцеговини и региону итд.

¹ www.sanctionsmap.eu Напомињемо да је мапа санкција ИТ алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произилази из правних аката објављених у Службеном листу (СЛ). У случају неслагања између објављених правних аката и ажурирања на интернетској страници превалада верзија из СЛ.

4.4. Обим географске подобности за набавку и грантове

Примјењиваће се географска подобност у смислу мјеста оснивања за учешће у поступцима набавке и додјеле грантова и у погледу поријекла набавке како је утврђено у основном акту и наведено у релевантним уговорним документима, у складу са сљедећим одредбама.

Службеник Комисије надлежан за одобравање може проширити географску подобност на основу хитности или недоступности услуга на тржиштима дотичних земаља или територија, или у другим прописно поткријељеним случајевима у којима би примјена правила подобности онемогућила реализацију ове акције или би је учинила изузетно тешком (члан 28(10) НДИЦИ-Уредба о глобалној Европи).

4.5. Индикативни буџет

Компоненте индикативног буџета	Допринос ЕУ (износ у EUR)	Индикативни допринос треће стране, у идентификованој валути
Методe имплементације, уп. одјелјак 4.3		
Исход 1,2, састављен од:	4 000 000	
Набавка (директно управљање) – уп. одјелјак 4.3.3	4 000 000	Није примјењиво
Евалуација – уп. одјелјак 5.2	биће обухваћено другом Одлуком	Није примјењиво
Ревизија – уп. одјелјак 5.3		
Комуникација и видљивост – уп. одјелјак 6	биће обухваћено другом Одлуком	Није примјењиво
Непредвиђени трошкови	0	Није примјењиво
Укупно	4 000 000	

4.6. Организациона структура и одговорности

За предложене активности у оквиру Акционог документа, кључни институционални учесници на свим нивоима власти у БиХ су:

Државни ниво:

- Министарство спољне трговине и економских односа БиХ

Федерација БиХ:

- Федерално министарство животне средине и туризма

- Федерално министарство водопривреде,

пољопривреде и шумарства

- Федерални хидрометеоролошки завод

Република Српска:

- Министарство просторног планирања,

грађевинарства и екологије

- Министарство пољопривреде и шумарства и

водопривреде

- Хидрометеоролошки завод Републике Српске

Брчко дистрикт БиХ:

- Влада Брчко дистрикта БиХ

Министарство спољне трговине и економских односа БиХ ће координисати провођење свих активности у сарадњи с надлежним ентитетским министарствима и хидрометеоролошким заводима. Предвиђено је успостављање Управног одбора, који ће се састојати од свих релевантних учесника укључених у Акцију на почетку имплементације Акције. То ће одражавати равноправно учешће мушкараца и жена у процесима доношења одлука везаних за имплементацију Акције.

Надлежна тијела у БиХ, као корисници ове помоћи, морају осигурати снажно власништво и преданост одрживости резултата Акције и осигурати укључивање

релевантних учесника у припрему и законодавних и политичких докумената, те допринијети ефикасној транспозицији и имплементацији правне тековине ЕУ у БиХ у вези с питањима климатских промјена.

Јавни наручилац за ову акцију је Делегација Европске уније у Босни и Херцеговини (ЕУД). Успоставиће се Управни одбор пројекта (ПСЦ) како би пратио напредак помоћи, омогућио лак приступ релевантним институцијама, осигурао њихове правремене и довољне доприносе гдје је потребно, пружио смјернице о имплементацији пројекта и осигурао усклађеност с важећим законодавством, прописима и стандардима. УОП ће бити састављен од представника уговорног органа и корисника пројекта.

Одговорност за сва уговорна питања у вези с овим задатком лежи на Делегацији Европске уније у БиХ, која поступа у име Босне и Херцеговине.

4.7. Предуслови

Нема посебних предуслова.

5. МЈЕРЕЊЕ УЧИНКА

5.1. Праћење и извјештавање

Свакодневно техничко и финансијско праћење провођења ове акције биће непрекидан процес и дио одговорности provedбеног партнера. У том циљу, provedбени партнер ће успоставити стални систем интерног, техничког и финансијског праћења Акције и израдити редовне извјештаје о напретку (најмање једном годишње) и завршне извјештаје. Сваки извјештај пружиће тачан приказ имплементације акције, потешкоћа на које се наишло, уведених промјена, као и степен постизања њених резултата (Исходи и директни резултати) мјерених одговарајућим показатељима, користећи као референцу матрицу логичког оквира (за модалитет пројекта) и партнерову стратегију, политику или попис акционог плана реформе (за буџетску подршку). Комисија може предузети додатне надзорне посјете пројекту путем властитог особља и независних консултаната које је директно ангажовала Комисија за независне надзорне прегледе (или које је ангажовао одговорни агент с којим је Комисија уговорила провођење таквих прегледа).

Улоге и одговорности за прикупљање података, анализу и праћење:

Ову акцију ће редовно пратити Делегација ЕУ у БиХ. Како би се осигурало адекватно праћење имплементације Акције, извршиће се двије средњорочне и једна коначна процјена резултата Акције. Свака од средњорочних анализа извршиће се након прве и друге године имплементације Акције, оцјењиване у односу на средњорочне циљеве (фазе). Коначна процјена ће се заснивати на циљевима дефинисаним за 2025. годину и представљеним у логичком оквиру. Резултати ових процјена биће представљени Делегацији ЕУ и Управном одбору сектора након одобрења Програмског менаџера у Делегацији ЕУ.

Интерно праћење ће се проводити кроз састанке Управног одбора, тромјесечне прегледе имплементације Делегације ЕУ, провјере на лицу мјеста, састанке са корисницима и консултантским компанијама/извођачима. Основаће се Секторски управни одбор који ће пратити провођење Акције и биће састављен од главних корисника и релевантних реформских институција у БиХ. Управни одбор ће надгледати провођење активности у оквиру Акционог документа. Осим Уговорног тијела, Управни одбор ће укључивати представнике главних учесника са свих нивоа власти у БиХ. Састав Управног одбора ће осигурати једнаку заступљеност свих кључних учесника и

њихових интереса, наглашавајући дјелотворност и ефикасност таквог тијела.

Осим тога, Акција би могла бити предмет екстерног праћења у складу са правилима и процедурама Европске комисије утврђеним у Финансијском споразуму. То је предмет Јединице за тематску подршку, праћење и евалуацију ДГ НЕАР-а. Они процјењују подршку ЕУ, током значајног периода, гледајући специфичне секторе/теме, подршку земље, модалитете помоћи, финансијске инструменте. Они помажу да се схвати зашто су, у одређеном контексту, политички дијалог и финансијска помоћ били успјешни или не и дају препоруке доносиоцима одлука за будући програмски рад и имплементацију.

5.2. Евалуација

С обзиром на то каква је природа акције, средњорочна и/или завршна евалуација неће се проводити за ову активност или њене компоненте.

У случају да евалуација није предвиђена за неке компоненте акције, Комисија може током провођења одлучити да предузме такву евалуацију из прописно оправданих разлога, било властитом одлуком или на иницијативу партнера.

Финансирање евалуације биће обухваћено другом Одлуком о финансирању.

5.3. Ревизија и верификација

Не доводећи у питање обавезе које се примјењују на уговоре закључене ради имплементације ове акције, Комисија може, на основу процјене ризика, уговорити независну ревизију или верификацију за један или више уговора или споразума. Ревизије ће се финансирати према другој одлуци о финансирању.

6. КОМУНИКАЦИЈА И ВИДЉИВОСТ

Видљивост финансирања од стране ЕУ и саопштења о циљевима и утицају акција су законска обавеза за све акције које финансира ЕУ, као што је наведено у захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази.

Конкретно, примаоци средстава ЕУ морају признати поријекло средстава ЕУ и осигурати његову одговарајућу видљивост:

- давањем изјаве у којој се на видљив начин истиче подршка добијена од ЕУ на свим документима и комуникационом материјалу који се односе на имплементацију средстава, укључујући службену интернетску страницу и рачуне друштвених медија, гдје постоје; и

- промовисањем акција и њихових резултата пружањем кохерентних, дјелотворних и пропорционалних циљаних информација вишеструкој публици, укључујући медије.

Мјере видљивости и комуникације ће имплементирати, према потреби, националне администрације (на примјер, у вези с реформама везаним за буџетску подршку ЕУ), повјерени субјекти, извођачи радова и корисници грантова. Одговарајуће уговорне обавезе биће укључене, односно, у споразуме о финансирању, уговоре о делегирању и уговоре о набавци и гранту.

Мјере ће се заснивати на посебном Плану комуникације и видљивости, који је успостављен и имплементиран у складу са захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази. План укључује, између осталог, комуникациони наратив и главне поруке за Акцију, прилагођене различитим циљним групама

(заинтересоване стране, цивилно друштво, шира јавност итд.)

Мјере видљивости и комуникације специфичне за ову акцију биће комплементарне ширим комуникационим активностима које директно проводе службе Европске комисије и/или Делегације и канцеларије ЕУ. Европска комисија и Делегације и канцеларије ЕУ треба да буду у потпуности информисани о планирању и имплементацији специфичних активности видљивости и комуникације, нарочито у погледу наратива комуникације и главних порука.

Мјере видљивости и комуникације ће се проводити у складу са захтјевима ЕУ за комуникацију и видљивост који су на снази и посебним правилима сваког програма Уније. Релевантни субјекат управљања програмом је одговоран за праћење активности видљивости и комуникације. Европска комисија и Делегације и канцеларије ЕУ требају бити у потпуности обавијештени о планирању и провођењу специфичних активности видљивости и комуникације.

7. ОДРЖИВОСТ

Надлежни органи власти у БиХ, као корисници ове помоћи, осигураће снажно власништво и преданост одржавању резултата Акције и осигурати укључивање релевантних учесника у припрему докумената политике климатских промјена и посебних студија и процјена. Учествојући у обукама, представници релевантних институција јавних служби стећи ће релевантна знања за будуће доношење одлука и функционисање система у области политике климатских промјена у БиХ.

ДОДАТАК I.6

Споразума о финансирању Годишњег акционог плана за Босну и Херцеговину за 2022. годину Акциони документ за ЕУ за људе (Запошљавање и социјална заштита)

1. СИНОПСИС

1.1. Табела сажетка акције

Наслов	Акциони документ – ЕУ за људе (запошљавање и социјална заштита) Годишњи акциони план за Босну и Херцеговину за 2022. годину
ОПСYS	ACT-61476; JAD.1045709
Основни акт	Финансирано у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III)
Иницијатива Тим Европа (Team Europe)	Не
Зона која има користи од акције	Акција ће се проводити у Босни и Херцеговини
Програмски документ	Програмски оквир ИПА III
ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧИМА И СЕКТОРИМА	
Прозор и тематски приоритет	Прозор 4: Конкурентност и укључив раст Тематски приоритет 1: Политике образовања, запошљавања, социјалне заштите и инклузије, те здравства
Циљеви одрживог развоја (СДГс)	Главни СДГ: Циљ 8. Промовисање одржаног, инклузивног и одрживог привредног раста, пуне и продуктивне запослености и достојанственог рада за све Други значајни циљеви одрживог развоја: Циљ 4. Осигурати укључиво и праведно квалитетно образовање и промовисати могућности доживотног учења за све Циљ 5. Постигнути равноправност полова и оснажити све жене и дјевојке Циљ 10. Смањити неједнакост унутар и међу земљама
ДАЦ код(ови)	Главни ДАЦ код – 160; Поткод 1: - 16020 Стварање радних мјеста Главни ДАЦ код – 160; Поткод 1: - 16010 Социјална заштита

Главни канал испоруке	Билатерални			
Маркери (из ДАЦ обрасца)	Општи циљ политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Развој учествовања/добро управљање	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Помоћ животної средини	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Развој трговине	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Репродуктивно здравље мајке, новорођенчади и дјетета	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Смањење ризика од катастрофа	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Укључивање особа са инвалидитетом	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
	Исхрана	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Маркери РИО конвенције	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
	Биолошка разноликост	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Интерни маркери	Борба против десертфикације	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Ублажавање климатских промјена	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Прилагођавање климатским промјенама	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Циљеви политике	Није циљано	Значајан циљ	Главни циљ
Повезивање	Дигитализација	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Миграција	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	"Ковид 19"	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	ПОДАЦИ О БУЏЕТУ			
Релевантни износи	Буџетска линија: 15.020201 Укупни процијењени трошак: EUR 23 000 000 Укупни износ доприноса из буџета ЕУ: EUR 23 000 000			
УПРАВЉАЊЕ И ПРОВОЂЕЊЕ				
Модалитети провођења (врста финансирања и начин управљања)	Модалитет пројекта Индиректно управљање са субјектом(има) који ће бити изабран у складу с критеријумима наведеним у одјељку 4.3.4.			
Релевантни приоритети и предводници из Економског и инвестиционог плана за Западни Балкан [само за Западни Балкан]	Приоритети : Развој људског капитала Предводници : 8 – Дигитална инфраструктура и 10 – Гаранција за младе			
Крајњи датум за склапање Споразума о финансирању	Најкасније до 31. децембра Н+1			
Крајњи датум за закључивање споразума о доприносу/делегирању, уговора о набавци и гранту	3 године након датума закључења Споразума о финансирању, осим у случајевима наведеним у члану 114. став 2. Финансијске уредбе			
Индикативни [оперативно проведбени] [прихватљиви] период	72 мјесеца након закључења Споразума о финансирању			
Крајњи датум за имплементацију Споразума о финансирању	12 година након закључења Споразума о финансирању			

1.2. Сажетак акције

Циљ ове акције је наставак подржавања реформских напора у два подсектора, и то: (I) запошљавање и (II) социјални сектор – социјална политика и инклузија. Ова два подсектора су кључна за побољшање социоекономског опоравка у Босни и Херцеговини и добробити њених грађана. Акција се надовезује на већ планирану и програмирану подршку ЕУ у овим подсекторима, ИПА 2020. и 2021, на синергијски и комплементаран начин. Такође, има за циљ даљњу подршку земљи у суочавању с изазовима након пандемије доприносећи привредном расту, сигурности радних мјеста, квалитету образовања и систему боље социјалне заштите и укључености, с циљем доприноса зеленој транзицији и дигитализацији у Босни и Херцеговини.

Програмски оквир ИПА III (ПФ) позива да економски опоравак након "ковида 19" иде руку под руку с транзицијом на одрживу, социјално праведну, отпорну и климатски неутралну економију. ПФ напомиње да ове мјере морају бити допуњене, између осталог, средњорочним мјерама и акцијама за унапређење структурних реформи и подстицање инклузивног и одрживог економског раста и стимулације опоравка, као нпр: (I) политике запошљавања, са фокусом на побољшање запошљивости и унапређење вјештина – посебно међу женама и младима, али и особама у рањивим ситуацијама, укључујући Роме, особе са инвалидитетом и "ЛГБТИК" популацију; (II) мјере социјалне заштите и инклузије које се односе на даљњи развој система социјалне заштите. ПФ такође наглашава да ће програм ИПА III наставити подржавати реформе за побољшање управљања и система финансирања социјалних политика и образовних система у циљу подстицања међусекторске сарадње.

У сектору запошљавања, Акција ће се фокусирати на подршку развоју и имплементацији свеобухватног сета активних мјера тржишта рада (АЛММ). Осим ових главних циљева, пројекат ће се бавити и изазовима након пандемије. У социјалном сектору фокус ће бити на промоцији социјалне заштите и инклузије, као и на сузбијању сиромаштва. Акција има за циљ даљњу изградњу капацитета центара за социјални рад (ЦСР), подршку успостављању и јачању интегрисаног модела социјалне заштите на локалном нивоу, као и ванинституционалних облика социјалне заштите, а све кроз интегрисани социјални програм. Акција ће, такође, наставити подржавати напоре за унапређење социјалне инклузије особа у рањивим ситуацијама, с фокусом на Роме, самохране мајке, особе са инвалидитетом (ОСИ) и интерно расељена лица (ИРЛ) и повратнике, кроз кохерентан приступ, уз истовремено рјешавање питања родне неједнакости. Спровођење активности везаних за родну равноправност у запошљавању, образовању и социјалној заштити доприносиће остваривању циљева одрживог развоја 4- Образовање, 5- Равноправност полова и 8- Достојанствен рад.

2. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

2.1. Контекст

Босанскохерцеговачка економија, а самим тим и друштво и даље су погођени изазовима пандемије. Програм економских реформи Босне и Херцеговине (ЕРП) 2021–2023.¹ предвиђа смањење БДП-а за 2021. од 3%. Очекује се да ће економске последице "ковида 19", као и прошле економске кризе, непропорционално утицати на младе

¹ Дирекција за економско планирање (ДЕП) – Макроекономске пројекције, јануар 2021.

људе, жене и особе у рањивим ситуацијама, укључујући, али не ограничавајући се на, Роме, особе с инвалидитетом, инвалидне и расељене особе. Поред тога, многи радници с ниским примацима и из сиве економије изгубили су посао, што их доводи у већи ризик од изложености угрожености, сиромаштву и ослањању на систем социјалне заштите. Истовремено, Босна и Херцеговина треба наставити са структурним реформама које се односе на тржиште рада и запошљавање, образовање, социјалну политику¹ и инклузију, те здравство.

У свјетлу реалности пандемије "ковид 19" и њених економских посљедица, земље регије Западног Балкана, укључујући Босну и Херцеговину, требају додатно појачати своје напоре у провођењу структурних реформи, између осталог, на тржишту рада и запошљавања, образовања, социјалне политике и инклузије и здравља, те убрзати приближавање ЕУ, како би се побољшао опоравак након пандемије.

Општи циљ у оквиру ПФ прозора 4 (W4) је јачање економског и друштвеног развоја, укључујући јачање кроз образовање, иновације, социјалну укљученост и политике запошљавања. Један од четирију специфичних циљева ТП посебно је релевантан за овај АД, односно Тематски приоритет 1 у смислу подстицања квалитетног запошљавања и приступа тржишту рада, смањења учешћа неформалног запошљавања као и промовисања једнакости и недискриминације у оквиру социјалне заштите и инклузије и борба против сиромаштва. Предложена интервенција у оквиру ове акције у потпуности је у складу с овим специфичним циљем. Интервенције запошљавања предвиђене овом акцијом су у складу с ТП1, јер ће подржати активности за подстицање квалитетног запошљавања, приступа тржишту рада и смањење учешћа неформалне запослености. Штавише, интервенције предвиђене овом акцијом као коначни учинак, имају за циљ промовисати социјалну заштиту и инклузију и борбу против сиромаштва.

Стратешки оквир

Заједничким друштвено-економским реформама 2019–2022. (ЈСЕР), власти Босне и Херцеговине преузеле су стратешке обавезе за рјешавање главних друштвено-економских изазова с којима се Босна и Херцеговина суочава, у складу са 66 кључних краткорочних друштвено-економских приоритета ЕУ произашлих из Мишљења ЕК и Заједничких закључака, као и оних које је захтијевала пандемија "ковид 19". Власти Босне и Херцеговине развијају акционе планове или имплементацију ЈСЕР-а, те су посвећене побољшању економског управљања и међувладине координације и сарадње, препознајући међусобну повезаност економских активности у цијелој земљи. Предстојеће мјере ЈСЕР-а у цијелој земљи ће, између осталог, имати за циљ побољшање: (I) политике запошљавања и финансијске одрживости система социјалне заштите у земљи, и (II) пружања могућности младим људима, женама и особама у рањивим ситуацијама.

Програм економских реформи у Босни и Херцеговини 2021–2023. (ЕРП Босне и Херцеговине) садржи низ структурних реформи, распоређених у осам области/сектора политике структурних реформи које се

састоје од планираних приоритетних реформских мјера за повећање конкурентности, запошљавања и омогућавање одрживих и инклузивних, постпандемијског раста. Предвиђене мјере опоравка након пандемије организоване су у оквиру сљедећих релевантних области структурне политике: (I) образовање и вјештине – 16. унапређење везе између образовања и тржишта рада, (II) запошљавање и тржиште рада – 17. унапређење ефикасности тржишта рада кроз ефективне политике запошљавања и јачање улоге медијације и (III) социјална заштита и инклузија – 18. унапређење система социјалне заштите.²

Стратешки оквир Босне и Херцеговине оцртава средњорочну развојну визију Босне и Херцеговине и служи као основа за припрему средњорочних програма рада Савјета министара (ВМ) (двогодишњи). Стратешки оквир за Босну и Херцеговину представља пет принципа раста и развоја: интегрисани, паметни, одрживи и инклузивни раст, као и управљање за раст; и 14 стратешких приоритета/циљева за Босну и Херцеговину, од којих су циљеви релевантни за овај АД: (I) осигурање развоја људског капитала, (II) повећање могућности запошљавања и (III) смањење сиромаштва и социјалне искључености. Средњорочни програм рада Савјета министара Босне и Херцеговине 2020–2022. одржава истих пет принципа раста и развоја и 14 стратешких приоритета. Најрелевантнији је: инклузивни раст – а. повећање могућности запошљавања, б. промовисање инклузивности у образовању (као и целокупно учешће у образовању), ц. смањење сиромаштва и социјалне искључености, између осталог, кроз унапређење политике социјалне заштите и пензија, и д. побољшање здравствене заштите.

Главни циљ политике надлежних власти у Босни и Херцеговини је имплементација низа циљаних мјера за рјешавање структурних проблема у секторима, односно рјешавање проблема високе незапослености, вјештина и образовања након пандемије и провођење низа циљаних политика инклузије социјалног сектора. Акција прати циљеве националног развоја и усклађена је са секторским стратешким документима те ће допринијети рјешавању структурних проблема у сектору и значајних друштвено-економских потреба са значајним утицајем. Ова акција има за циљ побољшати социоекономски опоравак Босне и Херцеговине и добробит њених грађана. Даљом имплементацијом АЛММ фокусирајући се на младе, жене и теже запошљиве категорије и фокусирањем на рјешавање социјалних питања и питања једнакости у земљи,

² У оквиру СР 7: Унапређење ефикасности тржишта рада кроз ефикасне политике запошљавања и јачање улоге медијације, приоритетне мјере подразумевају: унапређење ефикасности система тржишта рада кроз усклађивање законодавства с европским законодавством и међународним документима, као и кроз имплементацију ефективне политике запошљавања и јачање улоге посредовања јавних служби у запошљавању. СР18 ЕРП-а се фокусира на: Унапређење система социјалне заштите кроз: развој ефикасног, одрживог и праведног система социјалне заштите и заштите породица с дјецом који ће гарантовати основна и једнака права социјално угрожених категорија кроз усклађивање законског оквира и успостављање праведног система социјалне заштите и заштите породице и дјете, унапређења и подршке система социјалних услуга у циљу смањења социјалне искључености [Федерација Босне и Херцеговине] и оснивања Завода за социјалну заштиту, израде Стратегије социјалне заштите Републике Српске, те надоградњу електронске базе података СОТАЦ и умрежавање са другим изворима електронских података.

¹ Босна и Херцеговина је потрошила 18,3% свог БДП-а у 2019. години, а процјењује се да је 20% свог БДП-а у 2020. години потрошила на социјална давања, а социјална помоћ чини приближно 4,6% БДП-а. Ово се заснива на програмима без доприноса, а већина иде на ратне ветеране. Процјењује се да се 1% дијели најугроженијим грађанима.

допринијеће се економији која ради за све људе, како је истакнуто у приоритетима Комисији ЕК за 2019–2024.¹

Запошљавање

Агенција за рад и запошљавање Босне и Херцеговине израдила је План о смјерницама политика тржишта рада и активних мјера запошљавања у Босни и Херцеговини за 2020. годину у сарадњи са Заводима за запошљавање Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, те упутила у даљњу процедуру преко МЦА. На приједлог МЦА-а, СМ Босне и Херцеговине донио је Одлуку о усвајању Плана о смјерницама политика тржишта рада и активних мјера запошљавања за 2020. годину (18. сједница одржана 22. октобра 2020. године). Документ садржи основне смјернице за провођење политике тржишта рада и активних мјера запошљавања које планирају релевантне државне и ентитетске институције у области запошљавања у 2020. години. Полазиште документа били су приоритетни циљеви из програма рада Агенције за рад и запошљавање Босне и Херцеговине, Завода за запошљавање Федерације Босне и Херцеговине, Завода за запошљавање Републике Српске и Завода за запошљавање Брчко дистрикта Босне и Херцеговине за 2020. годину, које су прихватила надлежна министарства и институције.

Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине (МЦА) је током 2020. године покренуло и координисало процес израде стратегије запошљавања за цијелу земљу која би обухватила стратегије на ентитетском нивоу.²

МЦА је израдило стратешки документ – Приоритети у области младих у Босни и Херцеговини за период 2019–2022. и упутило га надлежним институцијама у Босни и Херцеговини на мишљење. Садржи шест приоритетних области: Запошљавање младих и предузетништво; Формално и неформално образовање и доживотно учење; Здравствена и превентивна заштита, репродуктивно здравље младих; Социјална политика према младима; Културне и спортске активности младих култура, спорт и коришћење слободног времена и Безбједност младих. Документ је у складу с предводником 10 Економског и инвестиционог плана за Западни Балкан који се односи на Гаранцију за младе (YG) и Декларацију о одрживој

интеграцији младих на тржишту рада, у којој су наведени конкретни кораци за постепено успостављање, имплементацију и унапређење YG под ЕИП.³

Социјални сектор

У Босни и Херцеговини не постоје државни стратешки документи за област социјалне заштите и социјалне укључености. Сљедеће стратегије за цијелу земљу су релевантне за сектор: ЈСЕР наглашава мјере за имплементацију политика које пружају могућности младим људима, женама и особама у рањивим ситуацијама. Политика инвалидитета у Босни и Херцеговини (2008) наглашава основне смјернице за јачање социјалне инклузије особа с инвалидитетом у Босни и Херцеговини.

Стратегија рјешавања проблема Рома Босне и Херцеговине ставља нагласак на недискриминацију Рома и подизање свијести о неопходности укључивања Рома у све друштвене процесе у Босни и Херцеговини. Акциони планови за Роме у Босни и Херцеговини посебно су усмјерени на области образовања, запошљавања, становања и здравствене заштите - Акциони план за рјешавање ромских питања у областима запошљавања, становања и здравствене заштите, Оквирни акциони план о образовним потребама Рома. Савјет министара Босне и Херцеговине је на сједници одржаној у априлу 2022. године усвојио Акциони план Босне и Херцеговине за друштвену инклузију Рома и Ромкиња за период 2021–2025. на основу регионалне Декларације о интеграцији Рома (2019). Акциони план има пет релевантних циљева: (I) јачање система подршке, координације и праћења у циљу смањења дискриминације Рома и Ромкиња, (II) јачање система подршке, координације и праћења у циљу смањења дискриминације Рома и Ромкиња, (III) побољшање животних услова ромског становништва у Босни и Херцеговини, (IV) побољшање доступности и квалитета здравствене заштите за припаднике ромске популације у Босни и Херцеговини, и (V) побољшање обухвата образовањем Рома и Ромкиња кроз ефикаснију имплементацију Оквирног плана образовних потреба. Специфични циљеви овог годишњег акционог плана су у складу с дефинисаним циљевима Акционог плана Босне и Херцеговине за друштвену инклузију Рома.

Ревидирана стратегија о имплементацији Анекса VII Дејтонског мировног споразума има општи циљ да ангажује националне власти и цивилно друштво на свим нивоима и у свим секторима у координисан и приоритетан план за провођење обавеза преузетих у Анексу VII Дејтонског мировног споразума, како би се идентификовале и ријешиле преостале препреке за рјешења за најугроженије расељене и повратничке породице у складу с препорукама за мапирање.

Релевантност и комплементарност са политиком ЕУ

Економски и инвестициони план за Западни Балкан (ЕИП) наглашава да постоји потреба да све земље Западног Балкана (ЗБ) побољшају учешће на тржишту рада, посебно младих људи и жена, група у неповољном положају и мањина, посебно Рома, као приоритета тако да може снажно допринијети економском расту. Прецизније, ЕИПс – Водећа иницијатива 10: YGF циља на НЕЕТ (младе који нису запослени, нису у систему образовања или обуци), са додатним фокусом на 25–29-годишњаке, гдје имамо веће стопе НЕЕТ-а и неусклађеност вјештина. У контексту ЕИП-а, од влада земаља Западног Балкана се очекује да се

¹ Приоритети „Фон дер Лајен комисије“ за 2019–2024, Кратке информације, стр. 3 Имплементација социјалног стуба и промовисање једнакости.

² Влада Федерације Босне и Херцеговине је одобрила Стратегију запошљавања Федерације Босне и Херцеговине за 2021–2027. у мају 2021. године коју је Представнички дом Федерације Босне и Херцеговине усвојио 27. септембра 2021. године, али ју је Дом народа Федерација Босне и Херцеговине на сједници одржаној 23. новембра 2021. године одбио. То значи да је нацрт стратегије сада враћен Влади Федерације Босне и Херцеговине и Министарству рада на даље измјене и допуне. Стратешки оквир за младе тек треба да буде дефинисан. У недостатку Стратегије запошљавања Федерације Босне и Херцеговине, вриједно је напоменути да је Влада Федерације Босне и Херцеговине усвојила Стратегију развоја Федерације Босне и Херцеговине за 2021–2027. у фебруару 2021. године. Њен приоритет 2.4. је фокусиран на смањење незапослености и неактивности запошљавања, посебно дугорочне, кроз, између осталог, јачање капацитета и функције јавних служби за запошљавање. Министарство рада, борачко-инвалидске заштите Републике Српске усвојило је Стратегију запошљавања Републике Српске за период 2021–2027. Гаранција за младе је укључена у ову стратегију као и план њеног финансирања. Брчко дистрикт Босне и Херцеговине неће израдити властиту стратегију запошљавања. Умјесто тога, укључиће сектор запошљавања у оквиру Стратегије развоја Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

³ Потврђен на Другом министарском састанку ЕУ – Западни Балкан о запошљавању и социјалним питањима, одржаном у Словенији у јулу 2021.

активно укључе у Фазу 1 (мапирање) планова имплементације YG, гдје радне групе земаља креирају планове имплементације уз подршку ЕУ. Затим се очекује да се они имплементирају прво кроз пилот фазу (фаза 4), а затим кроз потпуну имплементацију (фаза 5). Од земаља се очекује да преузму водећу улогу када је у питању имплементација мјера YGF-а тако што ће, између осталог, изградити одговарајуће планове имплементације, који треба да садрже план интервенције и разраду о томе како ће се оне имплементирати.

Један од циљева Европског зеленог плана је побољшање благостања и добробити свих грађана и будућих генерација, кроз обуке за будуће послове и нове вјештине. То се најбоље види у циљу Зеленог плана ЕУ у одјелу 2.2.4, који гласи: школе, институције за обуку и универзитети су у доброј позицији да се с ученицима, родитељима и широм заједницом ангажују у промјенама потребним за успјешну транзицију. Гаранцију за младе треба користити за повећање запошљивости у зеленој економији.

Предвиђене активности на унапређењу дигиталног образовања и развоју модела дигиталног курикулума о образовању у пандемијским околностима и јачању инфраструктуре у основном образовању у великој су мјери усклађене с циљевима Европског зеленог плана. Имплементација активности усклађених са циљевима Зеленог плана ЕУ од изузетне је важности за друштвено-економски опоравак Босне и Херцеговине, такође у контексту Оквир СДГ-а у Босни и Херцеговини који је усвојио Савјет министара Босне и Херцеговине.

Саопштење Комисије из фебруара 2018. о вјеродостојној перспективи проширења и побољшаном ангажману ЕУ на Западном Балкану¹ наглашава изазове с којима се суочава развој приватног сектора у регији ЗБ, с нагласком на њихове ефекте на могућности запошљавања младих људи. У њему су наведене мјере подршке Комисије за побољшани раст и отварање нових радних мјеста, с фокусом на младе. Такође, наглашава се да се морају проводити економске реформе и рјешавати структурне слабости, ниска конкурентност и висока стопа незапослености.

Извјештај Комисије за Босну и Херцеговину за 2021. годину додатно позива БиХ и релевантне институције да се позабаве озбиљним изазовима у погледу запошљавања, социјалне укључености и заштите, те смањења сиромаштва, посебно у вези с координацијом међу надлежним институцијама широм земље. Такође позива БиХ да усклади законодавство на свим нивоима власти са оквирним законима о образовању, осигура примјену заједничког језгра наставног плана и програма заснованог на исходима учења, осигура социјалну укљученост у свим фазама образовања и развије и имплементира стратегије за младе широм земље.

Заједничким закључцима економског и финансијског дијалога између ЕУ и Западног Балкана и Турске (мај 2020)² Босна и Херцеговина се позива да предузме хитне мјере за очување стопе запослености, те да ојача капацитете и људске ресурсе завода за запошљавање како би осигурала активнију подршку регистрованим тражиоцима посла, укључујући повећано пружање

активних политика тржишта рада, посебно обуку, доквалификацију и преквалификацију.

Стратешки оквир ЕУ за Роме за једнакост, инклузију и учешће за 2020–2030.³ наводи да је ЕУ дужна заштитити своју ромску мањину од дискриминације, антициганизма и социјалне искључености. У овом документу се такође наводи да се заједничким радом може постићи прави напредак до 2030. године, доноси Европу у којој ромски појединци и заједнице, у свој својој разноликости, имају једнаке могућности у свим сферама живота, имају користи од друштвено-економског укључивања и учествују подједнако у друштву. Декларација партнера Западног Балкана о интеграцији Рома⁴ у оквиру процеса проширења ЕУ, коју је Западни Балкан подржао на Самиту лидера, серије Берлинског процеса у Познању, комплементарна је ромском оквиру ЕУ. Настоји да побољша животе и услове живота Рома уопштено. "ЛГБТИК" особе такође доживљавају дискриминацију и изазове у погледу учешћа на тржишту рада. Као што је наглашено у Мишљењу Комисије⁵ о захтјеву за чланство Босне и Херцеговине у ЕУ, заштита и укљученост особа у рањивим ситуацијама, укључујући "ЛГБТИК" особе, још увијек није на адекватном нивоу у Босни и Херцеговини. Одређена права "ЛГБТИК" особа, као што су права на запошљавање, нису загарантована. Стога је један од 14 приоритета у претприступном процесу за Босну и Херцеговину унапређење заштите и укључивања рањивих група, а посебно особа с инвалидитетом, дјецe, ЛГБТИК особа, припадника ромске заједнице, затвореника, миграната и тражилаца азила, као и расељених лица и избјеглица у складу са циљем затварања Анекса VII Дејтонског мировног споразума (Кључни приоритет бр. 13).⁶

Проблеми идентификовани у оквиру сектора обухваћеног овом акцијом, као и индикативне активности, након имплементације, доприносије рјешавању неких од идентификованих изазова у овим документима о политици проширења ЕУ и извјештајима и препорукама.

Препорукама Одбора за стабилизацију и придруживање Босне и Херцеговине ЕУ (новембар 2020), у оквиру Антидискриминације, родне равноправности и заштите рањивих група Босна и Херцеговина се позива да осигура права, адекватну заштиту и укључивање особа у рањивим ситуацијама, посебно особа с инвалидитетом, дјецe, "ЛГБТИК" особе, припаднике ромске заједнице, притворенике, мигранте и тражиоце азила, као и расељена лица и избјеглице у складу с циљем затварања Анекса VII Дејтонског мировног споразума. Пети састанак Пододбора ЕУ и Босне и Херцеговине за иновације, информационо друштво, социјалну политику (новембар 2020) - У својим препорукама са састанка, ЕУ је охрабрила Босну и Херцеговину у сектору запошљавања и социјалног сектора да доврши оквир политика, те изрази државну стратегију запошљавања и усвоји стратегију запошљавања на нивоу ентитета Федерације и осигура додатне административне

³ https://ec.europa.eu/info/publications/new-eu-roma-strategic-framework-equality-inclusion-and-participation-full-package_en

⁴ <https://www.rcc.int/download/docs/2019-06-roma-deklaracija-b.pdf/6c1c88584b46c9f5f43c2a5f3937fb48.pdf>

⁵ <http://europa.ba/wp-content/uploads/2019/05/20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf>

⁶ План промоције људских права и основних слобода ЛГБТИ особа у Босни и Херцеговини 2021–2023 понавља ове налазе (<https://arsBosnia.andHerzegovina.gov.ba/usvojen-akcioni-plan-za-unapredjenje-prava-lgbt-osoba-u-Bosnia.andHerzegovina/>).

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-credible-enlargement-perspective-western-balkans_en.pdf

² <https://www.consilium.europa.eu/media/44029/st08101-en20.pdf>

капацитете за имплементацију и праћење политика запошљавања. У образовању Босна и Херцеговина треба осигурати потпуно функционалан систем (ре)акредитације високошколских установа (ВШУ) и студијских програма широм земље.

Релевантност и комплементарност с ЕУ и помоћи других донатора

С обзиром на број интервенција у сектору запошљавања и социјалног сектора, који се повећао током пандемије, биће од изузетног значаја блиска координација како би се осигурала синергија дјеловања помоћи ЕУ и других донатора те договорити и формализовати сарадњу са кључним донаторима и међународним учесником. У наставку су наведени главни релевантни пројекти у том погледу.

Сектор запошљавања

Подршка ЕУ локалним партнерствима за запошљавање коју финансира ЕУ (ИПА 2019) и имплементира ИЛО - фаза II (ЛЕП II) (4 милиона евра, од чега је 3,2 милиона евра предвиђено за грантове) фокусира се на развој локалних партнерстава за запошљавање како би се пружио програм активације и интеграције тржишта рада у складу са специфичним локалним потребама.

ИПА 2016, ЕУ пројекат Јачање капацитета институција тржишта рада унапређењем методологије истраживања тржишта рада, Босна и Херцеговина, има за циљ стварање ефикаснијег тржишта рада у Босни и Херцеговини пружањем помоћи за јачање капацитета институција тржишта рада.

У оквиру Акционог документа ИПА 2020 "ЕУ за социјалне политике, запошљавање и образовање", био је предвиђен Резултат 2: Подршка ефикасним и циљаним активним мјерама тржишта рада за младе, жене на селу и рањиве категорије незапослених (дуготрајно незапослене особе, особе са инвалидитетом и Роме). Ова акција ће осигурати комплементарност с интервенцијом из 2022. године.

Пројекат Платформе за запошљавање и социјална питања (ЕСАП 2) је регионални пројекат који финансира ЕУ, а заједнички проводе Савјет за регионалну сарадњу (РЦЦ) и Међународна организација рада (ИЛО). Пројекат дјелује кроз 3 главне компоненте: (I) неформално запошљавање и рад на црно; (II) политике и мјере запошљавања; и (III) ангажман Западног Балкана у политици запошљавања и социјалној политици ЕУ.

Помоћ у оквиру овог АД је комплементарна са сљедећом ИПА III вишекорисничком помоћи 2021–2022: (I) Акциони документ за Јачање система и политика запошљавања, рада и социјалне заштите на Западном Балкану са SOCIEUX+ (3.000.000 евра) (Област подршке бр. 1: Рад и запошљавање) - доприноси развоју квалитетних активних мјера тржишта рада усмјерених на одређене групе; као и на запошљавање и учешће особа с инвалидитетом или болестима и развој њихових вјештина за њихову бољу укљученост на тржиште рада; и (Област подршке бр. 2: Социјална заштита) – кроз подршку изградњи капацитета центара за социјалне услуге; (II) Акциони документ за подршку ЕУ Основним правима Рома у земљама Западног Балкана и Турској (7.000.000 EUR), доприноси бољој интеграцији Рома, њиховој запошљивости и образовању и побољшаној социјалној заштити; и то (III) Акциони документ за ЕУ за младе: "Учешће Западног Балкана у међународним процјенама", доприноси бољем квалитету високог образовања у Босни и Херцеговини.

Пројекат Свјетске банке за подршку запошљавању за Босну и Херцеговину (кредит ИБРД-а у износу од 55,8 милиона USD). Циљ развоја пројекта (ПДО) је повећање запослености у формалном приватном сектору међу циљаним групама регистрованих тражилаца посла. Пројекат се састоји од двије компоненте. Прва компонента, циљ подршке унапређењу запошљавања, је да се помогне влади да повећа ефективност и ефикасност својих активних програма везаних уз тржиште рада (АПТР) и посредовање у запошљавању како би се побољшали резултати тржишта рада. Друга компонента, подршка системима управљања, праћењу и комуникацијама, подржаће ефикасно праћење пројекта и обезбиједити финансирање за јачање система управљања за праћење активних тржишта рада и служби за запошљавање и развој и имплементацију ефикасне комуникационе стратегије усмјерене на особе које траже посао, послодавце, креаторе политике, и укупне популације.

Уз подршку Аустријске развојне агенције (АДА) ИЛО проводи заједнички пројекат с УНДП-ом у шест економија Западног Балкана који има за циљ подршку јачању капацитета институција тржишта рада (министарства надлежних за рад и запошљавање и јавних служби за запошљавање) за развој политика и механизма који ће допринијети бољем укључивању особа у рањивим ситуацијама на тржиште рада. Пројекат: Промовисање инклузивних рјешења тржишта рада на Западном Балкану, започео је 2018. године и налази се у другој фази имплементације. Једна од основних активности је креирање портала за учење за запослене у Јавној служби за запошљавање (укључујући менаџмент). Портал за учење ће садржати онлајн курсеве који самостално раде на: Праћењу и евалуацији учинка ПЕС-а, Дизајну АЈМС-а, Водичу за профилисање, Сегментацији клијената и редослиједу услуга, Каријерно вођење и Сарадња са послодавцима. Курсеви ће бити доступни на б/х/с језицима и доступни онлајн до краја 2021. године.

УЕР – Пројекат запошљавања младих, је дугогодишњи билатерални пројекат финансиран од стране Швајцарске канцеларије за сарадњу, чији је циљ био подршка запошљавању младих у Босни и Херцеговини. У наставку, иницијативу тренутно имплементира impakt.ba (http://impakt.ba/eng/homestart_en/), у циљу обезбјеђивања одрживости процеса.

Шведска помоћ Босни и Херцеговини заснива се на Стратегији реформске сарадње Шведске са Западним Балканом и Турском 2021–2027: Свјетска банка имплементира пројекат Интегрисане службе за запошљавање (друга фаза завршава се у октобру 2024. године) и има за циљ информисање креатора политике о утицају на исход запошљавања и за тражиоце посла и за послодавце због приватног пружања услуга запошљавања.

Социјални сектор

ЕУ је, у оквиру Позива за подношење приједлога за подршку постојећим и новооснованим мрежама организација цивилног друштва (ОЦД) у различитим областима (објављен 17. 12. 2019), а који је додијељен у фебруару 2020. године, одлучила пружити подршку трима невладиним организацијама у областима релевантним за помоћ, која ће се обезбиједити у оквиру овог АД: (I) Допринос ОЦД-ова побољшању утицаја предузетништва на друштвено-економски развој Босне и Херцеговине - ЕИСЕ пројекат, Удружење послодаваца Федерације Босне и Херцеговине и Удружење послодаваца Републике Српске (0,5 милиона евра, трајање 36 мјесеци); (II) EMPOWER –

Оснаживање организација цивилног друштва у социјалној инклузији особа с инвалидитетом, водећи имплементатор Каритас (0,38 милиона евра, трајање 36 мјесеци); и (III) Боља социјална укљученост кроз ојачану мрежу ИРИС ОЦД, ЛИР цивилно друштво (0,47 милиона евра, имплементација 36 мјесеци). Треба успоставити блиску сарадњу с овим иницијативама у процесу писања Пројектног задатка у оквиру ове акције, како би се осигурало да релевантни налази, препоруке и подаци буду укључени тамо гдје је то потребно у координацији са релевантним институцијама Босне и Херцеговине и радним групама које ће бити организоване и укључивати ОЦД-ове.

Пројекат ЕУ: Анализа потреба за центре за социјални рад у Босни и Херцеговини (ИПА 2016) је у реализацији. Завршни извјештај, укључујући препоруке, представљен је у августу 2021. године, а потом су га све кључне институције одобриле у септембру 2021. године на Управном одбору пројекта.¹ Препоруке, на основу ГАП анализе Центара за социјални рад засноване на потребама² и интервјуе и консултације са кључним институцијама, фокусиране на (I) развој људских ресурса и организационе капацитете, и (II) ИТ инфраструктуру и аспекте локације ЦСР. Извјештај је коришћен приликом развоја специфичних активности у оквиру ове акције (види Индикативне активности).

УНИЦЕФ има текуће и планиране активности везане за социјални сектор у оквиру ове акције. Фокус је на: (I) ојачаним успостављеним системима пружања социјалних услуга (институционалних и ванинституционалних) за подршку особама у рањивим ситуацијама погубеним пандемијом (дјелимично финансирано од стране ЕУ), и (II) заштити дјеце: осигурати континуитет стандардизација и лиценцирање услуга заштите дјеце; ублажити ризике од свих облика насиља и злостављања дјеце; и баве се менталним здрављем и психосоцијалном подршком (МХПСС) и превенцијом стигме.

2.2. Анализа проблема

Запослење

Један од кључних проблема босанскохерцеговачке привреде и једна од главних социоекономских последица пандемије је све већа незапосленост.³ Према последњим подацима о регистрованој незапослености у Босни и Херцеговини (август 2021), у Босни и Херцеговини има 392.551 незапослених особа.⁴ Број пријављених незапослених мањи је за 8,2% у односу на август 2020.⁵ Преко 50% оних који траже посао су жене. Сматра се да је 38,8% младих у Босни и Херцеговини у доби од 15 до 24 године било незапослено у 2018. години у поређењу са 15,2% у ЕУ 28. Према предвиђањима УН, до 2050. године становништво Босне и Херцеговине ће се смањити на 2.685.037. Ниско учешће жена и младих на тржишту рада, укључујући дуготрајно незапослене и Роме⁶ додатно је погоршана пандемијом. Осим тога, жене власнице малих

предузећа једна су од најугроженијих група под пандемијом. Што се тиче родног јаза у плаћама, упркос недостатку званичних података, процјењује се да жене у просјеку зарађују 78% до 85% плате мушкарца за исту позицију, а присутни су и разни други аспекти родне равноправности и дискриминације при запошљавању.⁷ Третман породичног, очинског и породичног одсуства разликује се између ентитета и кантона.

Процјењује се да је до 30% активне радне снаге у Босни и Херцеговини запослено у сивој економији, у неформалном запошљавању. Највећа појава неформалног запошљавања је у сектору пољопривреде, међу мушкарцима и међу онима са ниским образовањем и вјештинама. Осим тога, највјероватније ће бити неформално запослени најстарији и најмлађи радници, односно они који се налазе на маргинама тржишта рада, који су тек ушли на њега или ће га напустити. Краткорочне мјере задржавања посла које су дате у оквиру хитног одговора власти Босне и Херцеговине на "ковид 19" нису обухватиле ову групу, за коју постоји вјероватноћа да ће након пандемије даље пасти у сиромаштво.

У складу с Програмом рада Јавног завода за запошљавање Федерације Босне и Херцеговине (ЈЗЗ) за 2021. годину, активне мјере запошљавања у Федерацији Босне и Херцеговине у 2020. години имплементирани су на основу програма рада Завода за запошљавање Федерације Босне и Херцеговине и кантоналних служби за запошљавање. С обзиром на изазове пандемије, приоритет ПЕС-а Федерације Босне и Херцеговине био је да осигура неопходна средства кантоналним службама за запошљавање за покриће финансијске и социјалне сигурности незапослених гдје су та средства повећана у односу на исти период прошле године, због наглог повећање броја новчаних накнада. И поред оваквих ограничавајућих околности, ЈЗЗ Федерације Босне и Херцеговине успио је наставити да финансира провођење програма активне политике запошљавања чија је имплементација раније започела, као и нових програма подстицања запошљавања код послодавца, samozapošljavanje и обуке. То је учињено помним праћењем трендова и доношењем правовремених одлука о имплементацији због епидемије. Програме, чија је реализација почела 2020. године и раније, карактерисала је посебна родна и социјална осјетљивост с обзиром да су се фокусирали на младе, жене, дуготрајно незапослена лица и друге теже запошљиве категорије незапослених, како би оснажили своје конкурентности на тржишту рада, бржу интеграцију и превенцију дуготрајне незапослености. Упркос потешкоћама изазваним пандемијом, до августа 2020. године у оквиру програма и мјера започетих у 2020. години исплаћено је скоро 10.000.000 евра, којима је обухваћено 6.500 лица. Влада Републике Српске усвојила је Акциони план запошљавања за 2021. годину којим је предвиђено спровођење пет програма запошљавања. За

¹ Припремљени су извјештаји о препорукама за Федерацију Босне и Херцеговине, Републику Српску и Брчко дистрикт Босне и Херцеговине.

² Процијењено је 96% свих ЦСР. У Федерацији Босне и Херцеговине је такође процијењено додатних девет општинских одјела за социјални сектор.

³ Стопа незапослености није објављена за 2020. годину током периода развоја ЕРП-а.

⁴ Агенција за статистику Босне и Херцеговине (БХАС), демографска и социјална статистика – регистрована незапосленост август 2021.

⁵ Ibid.

⁶ Процјењује се да у Босни и Херцеговини има 35.000 Рома. Извор: Попис становништва 2013.

⁷ Средином 2020. године Агенција за равноправност полова Босне и Херцеговине при МЉПИ је анализирали родну дискриминацију при запошљавању у Босни и Херцеговини. На узорку од 500 испитаника из цијеле земље, њих 31,8% (скоро једна трећина испитаника) је бар једном у животу било постављено питање о породичним плановима, броју и старости дјеце при заснивању родног односа, тј. питања по основу којих је дискриминација забрањена Законом о раду Босне и Херцеговине, Законом о равноправности полова БиХ итд. То значи да је код једне трећине жена у узорку постојала намера да дио потенцијалног послодавца да их дискриминише по наведеним основама.

његову реализацију Влада Републике Српске обезбједила је средства у износу од 10.000.000 евра за запошљавање 4.118 људи.

Уопштен, ЈЗЗ у Босни и Херцеговини имају велики број предмета, што ће се вјероватно још више повећати након пандемије и мора имати користи од даље дигитализације својих услуга, посебно имајући у виду да оне могу подржати ефикасност и дјелотворност јавних служби за запошљавање у суочавању с потенцијално вишим нивоима клијената у будућности. Улагање у дигитализацију у ЈЗЗ кључно је за ефикасну обраду бенефиција. Надаље, већ имплементирана дигитализација је омогућила неким јавним службама за запошљавање да понуде персонализоване и ефикасније услуге. У будућности, постоји потреба за разговорима са свим кључним учесницима о потребним промјенама у дизајну и буџетима АЛММ-а у средњорочном и дугорочном периоду. Корпа АЛММ треба да одговара промијењеном саставу тражилаца посла и њиховим потребама, као и да подржи брзи опоравак предузећа. Поред повећања АЛММ буџета и буџета за накнаде за незапослене, буџети оперативних трошкова ЈСЗ-а би се требали повећати како би се осигурало да особље, алати и канали буду на снази да се носе с већим обимом услуга.

Без обзира на зацртане промјене на тржишту рада у Босни и Херцеговини, потребно је наставити развој и имплементацију АЛММ-а, с посебним фокусом на младе, жене и тешко запошљиве категорије. Посебан фокус треба посветити подстицању младих који више нису у систему јавне бриге. Кроз постојеће базе података потребно је унаприједити размјену информација између Завода за запошљавање и центара за социјални рад у погледу активних тражилаца посла који су пријављени у центрима за социјални рад као корисници социјалних давања директно финансираних из буџета.

ЕУ ће, кроз стратешко и динамично спровођење Акције ИПА III 2022, подржати Босну и Херцеговину у очувању радних мјеста и повећању могућности запошљавања након пандемије. Кроз циљану подршку за повећање могућности запошљавања, додата вриједност ЕУ биће комплементарна с већ постојећом и планираном државном подршком. То ће, практично, допринијети сигурности радних мјеста и расту, као и економском опоравку. Помоћ ЕУ ће побољшати приступ финансијама и инклузију посебно за жене и младе.

Социјални сектор

Према најновијој Анкети о потрошњи домаћинства (2015)¹, коју проводи БХАС, преко 170.000 домаћинства или преко 500.000 становника у Босни и Херцеговини је испод релативне линије сиромаштва. Релативна стопа сиромаштва становништва (на основу прихода) у Босни и Херцеговини износила је 16,9%. Према подацима УН за Босну и Херцеговину, учешће појединаца у ризику од сиромаштва на основу потрошње је много већи и износи 27%, односно 800.000 грађана. То значи да за многе грађане запошљавање не гарантује излаз из сиромаштва. Мјесечни праг ризика од сиромаштва у Босни и Херцеговини процјењује се на 105 евра (нешто више од

половине минималне нето плате). Чини се да прелиминарни подаци за 2020. годину указују да "ковид 19" и даље негативно утиче на ризик од сиромаштва у Босни и Херцеговини, док истовремено додатно повећава социјалну искљученост особа у рањивим ситуацијама, укључујући Роме.² Према УНИЦЕФ-у, дјеца су међу најугроженијима, 19% живи испод релативне линије сиромаштва и 26% испод апсолутне линије сиромаштва.³ Ово, заједно са недовољном покривеношћу социјалном заштитом и социјалним циљањем, представља значајан изазов у сектору.

Уопштено, Босна и Херцеговина троши нешто мање од 19% БДП-а на социјалну заштиту, док се око 4% БДП-а троши на социјалну помоћ, са далеко највећим учешћем расхода за преживјеле рата и за инвалидине, и са далеко најмањим учешћем потрошње за породичне и дјечије додатке у односу на друге земље у региону. Сиромаштво, социјална искљученост и недовољна покривеност, морају се рјешавати кроз боље провођење политике и бољу међуинституционалну сарадњу, као и адекватно циљану социјалну потрошњу, те боље осмишљене, стандардизоване и лиценциране услуге на начин који узима у обзир потребе жена и мушкараца, дјечака и дјевојчица, посебно из угрожених категорија.

У погледу институционалних аспеката социјалне заштите, ЦСР⁴ и друге установе социјалне заштите немају довољан капацитет за индивидуални рад са корисницима и примјену специјализованог и мултидисциплинарног рада, што је последица непостојања специфичних профила стручњака, материјалних и финансијских средстава и програмских оквира као и релевантних методологија, обуке и могућности изградње капацитета. Ова ионако изазовна ситуација је додатно отежана повећаним притиском везаним за "ковид 19".⁵ Посебан проблем у области социјалне заштите представља недовољно развијен интегрисани модел социјалне заштите у локалним заједницама, што умањује могућности коришћења свих расположивих ресурса локалне заједнице за откривање и рјешавање проблема са којима се суочавају особе у угроженим ситуацијама. Потребна је посебна подршка како би центри били у могућности да пруже циљану подршку угроженим породицама, укључујући породице са самохраним родитељима, дјецу и жртве насиља у породици и трговине људима. Потребно је даље јачање капацитета центара за социјални рад, не само у смислу побољшања квалитета кадрова који раде с дјецом с посебним потребама, већ и у смислу јачања људских ресурса центара у појединим локалним заједницама.

У Босни и Херцеговини и даље доминирају институционални облици социјалне заштите, што негативно утиче на развој и социјалну укљученост корисника. Ванинституционални облици социјалне

² МХХР процјењује да 4.008 ромских породица и 19.295 Рома спада у угрожену категорију.

³ Анализа ситуације дјете у Босни и Херцеговини, УНИЦЕФ, март 2020.

⁴ Према подацима БХАС-а у Босни и Херцеговини постоји 111 ЦСР (59 у Федерацији Босне и Херцеговине, 51 у Републици Српској и 1 у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине). У Федерацији Босне и Херцеговине постоје додатне 22 службе социјалне заштите које имају улогу и задатак ЦСР, што чини укупно 81 ЦСР у Федерацији Босне и Херцеговине. У Републици Српској постоји једанаест додатних служби социјалне и дјечије заштите, што их чини укупно 62 у Републици Српској.

⁵ Анкета УНИЦЕФ-а процјењује да је 13% испитаника из узорка рекло да није у могућности да користи услуге социјалне заштите.

¹ Анкета о потрошњи домаћинства – ХБС спроведена је током цијеле 2015. године на репрезентативном узорку од око 10.000 насумично изабраних домаћинства, од којих је око 5.500 у Федерацији Босне и Херцеговине, 3.250 у Републици Српској и 1.200 у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине. Због пандемије „ковид 19“, ХБС анкета још није ажурирана. Анкета ХБС за 2020. је у изради и очекује се да ће ускоро бити објављена.

заштите (хранитељство, породични модели алтернативног збрињавања, помоћ у кући, дневни центри, савјетовалишта и друге услуге) недовољно су развијени, упркос чињеници да је јачање ванинституционалне социјалне заштите постигнуто у одређеној мјери кроз реализацију неколико пројеката у овој области¹ те да су неки од пројеката још у поступку реализације.² Центри за рани раст и развој дјецe (ЕДЦД), који дјелују на 32 локације³ у Босни и Херцеговини у склопу предшколских установа, домова здравља или центара за социјални рад имају важну улогу у спречавању одвајања дјецe од породице.⁴ У центрима за рани раст и развој дјецe развијене су бројне социјалне службе усмјерене на јачање породице, укључујући и такозвану ризичну категорију породице, али је њихов рад још увијек недовољно подржан. Посебан проблем у раду ових центара представља недовољан обим и квалитет стручног усавршавања кадрова који проводе породичне програме с дјецом. На основу посљедње УНИЦЕФ-ове анализе за 2020. годину о стању права дјецe у Босни и Херцеговини, 1.818 дјецe без родитељског старања налази се у институционалном збрињавању у Босни и Херцеговини. Укупно 2.748 корисника смјештено је у установе социјалне заштите за дјецу, омладину и одрасле особе с инвалидитетом, док је 5.778 особа смјештено у установе социјалне заштите за одрасле. Стандардизација и лиценцирање су неопходни за адекватно пружање услуга, али и одговорности у праћењу и осигурању квалитета. Према Радној групи за права дјетета (CRWG),⁵ службе за заштиту дјецe на локалном нивоу морају бити реформисане како би биле растерећене административног оптерећења и у могућности да пруже правремене услуге превенције и подршке, да би се помогло породицама у ризику и спријечило распад породице. Систем новчаних накнада за угрожену дјецу и породице требао би бити заснован на потребама, универзално доступан, адекватно буџетиран и правилно надгледан.

Текући процес деинституционализације, трансформације великих институција и развоја услуга у заједници за дјецу без родитељског старања и дјецу са сметњама у развоју захтијева непрекидно финансирање од стране влада и донаторске заједнице како би био у потпуности завршен. Подршку младима који напуштају

оквире бриге треба законски уредити и обезбиједити. У овој области не смију се заборавити услуге заштите и подршке дјеци жртвама насиља. Неопходно је осигурати приступ независним жалбеним механизмима и пружити одговарајуће правне лијекове жртвама злостављања, као што су обештећење и адекватна компензација, укључујући рехабилитацију.

У 2020. години у сарадњи с ресорним кантоналним министарствима припремљен је Закон о социјалним услугама Федерације Босне и Херцеговине, те је израђена процјена утицаја и мапирање социјалних услуга за Федерацију Босне и Херцеговине. Тренутно су у току активности на сагледавању фискалних ефеката прописа: мапирани су постојећи стандарди пружалаца услуга социјалне заштите у Федерацији Босне и Херцеговине, мапирана процјена фискалног утицаја новог законског оквира у области социјалне заштите, генерално је дефинисана методологија за формирање цијена социјалне заштите у Федерацији Босне и Херцеговине, те планирана подршка систему управљања подацима СОТАЦ-а (Social Sector Technical Assistance Credit of the World Bank) кроз надоградњу СОТАЦ алата и изградњу капацитета јавних социјалних радника. Израда преднацрта Закона о социјалном раду у Федерацији Босне и Херцеговине планирана је за 2021. годину. До сада су прибављена мишљења надлежних кантоналних министарстава на преднацрт закона. Израђен је и Извјештај о Стратегији деинституционализације и трансформације установа социјалне заштите у Федерацији Босне и Херцеговине. Потребна је даља изградња капацитета и обука кадрова у примјени Закона о социјалним службама, како особља у центрима за социјални рад тако и особља које ради у инспекцијама на контроли примјене закона у области запошљавања и социјалне политике. Потребно је успоставити инспекцијску агенцију за социјалну и дјечију заштиту Федерације Босне и Херцеговине, као и у кантонима у којима инспекција још није успостављена (5 кантона).

У Републици Српској социјалне услуге су регулисане Законом о социјалној заштити Републике Српске. У Републици Српској у Дому за дјецу и омладину без родитељског старања борави 78 дјецe.⁶ У установама социјалне заштите за дјецу, омладину и одрасле особе са инвалидитетом у РС налази се 366 корисника, а у установама социјалне заштите за одрасле у Републици Српској смјештен је 651 корисник. У Републици Српској на крају 2021. године у систему, који имају укупно 1.336 расположивих мјеста, биле су смјештене 1.034 особе. Број дјецe без родитељског старања која су смјештена у установама у Федерацији Босне и Херцеговине је 330, а број корисника у установама за дјецу и младе са менталним и физичким сметњама је 2.328.⁷ Старије особе и они који се се суочавају с болестима често су без адекватне заштите, посебно у виду помоћи у кући, а центре треба ојачати како би идентификовали и пружили адекватну помоћ.

Социјална искљученост особа у рањивим ситуацијама мора се рјешавати кроз боље спровођење политике и бољу међуинституционалну сарадњу. Успостављање механизма за извјештавање о социјалној инклузији особа у рањивим ситуацијама омогућило би мјерење ефеката политика

¹ У смислу деинституционализације, постоји потреба за даљим развојем и дефинисањем модела установа социјалне заштите заснованих на малим породичним заједницама. Један такав примјер је регистрован у Унско-санском кантону за дјецу без родитељског старања, с фокусом на дјецу с тешкоћама у развоју и без родитељског старања. Реформе би се требале фокусирати на повећање капацитета особља за подршку овој дјеци у малим породичним групама/домовима. Такође би требало да подразумева партнерство између владиног и невладиног сектора.

² ИПА 2014 Пројекат Трансформација институција и превенција одвајања дјецe од породице.

³ Овај број не укључује ЕДЦД центре које је Save the Children основао на преко 200 локација широм Босне и Херцеговине. Услуге подршке Save the Children за дјецу са сметњама у развоју, дјецу у ризику и дјецу укључену у живот на улици, такође постоје на 7 локација. Од наведених 32 ЕДЦД 20 је у Федерацији Босне и Херцеговине, 11 у Републици Српској и један у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине.

⁴ У Босни и Херцеговини постоје два акредитована ЕЦДЦ-а – у Сарајеву и Горажду, а основала су их СОС Дјечја села Босне и Херцеговине.

⁵ Неформална коалиција организација за права дјетета у Босни и Херцеговини и укључује Save the Children, Hope and Homes for Children, World Vision International у Босни и Херцеговини, СОС Дјечја села и локалну мрежу невладиних организација Stronger Voice for Children.

⁶ У Републици Српској постоји само један Дом за дјецу и омладину без родитељског старања „Рада Враћешевих“ Бања Лука у којем је, према посљедњим званичним подацима, смјештено 78 дјецe и младих.

⁷ Извор: Завод за статистику Федерације Босне и Херцеговине.

социјалног укључивања из перспективе партиципације и предлагање акција и приоритета за побољшање приступа људским правима. Важно је да постојећи показатељи који су до сада коришћени буду у складу с показатељима стратегије социјалног укључивања ЕУ како би се на адекватан начин измјерила социјална искљученост особа у рањивим ситуацијама. Надаље, породични закони не укључују дефиницију неутатих жена у складу с Истанбулском конвенцијом, која захтијева од разведених и раздвојених жена да покрену судски поступак за исплату алиментације. Као што је наведено у најновијим Препорукама UN CEDAW комитета за 6. периодични извјештај Босне и Херцеговине о имплементацији CEDAW конвенције, многе самохране мајке у Босни и Херцеговини не примају алиментацију од очева своје дјеце, док невладине организације у Босни и Херцеговини наводе да до 70% самохраних мајки не прима алиментацију од очева своје дјеце. Око 4.000 интерно расељених и повратничких домаћинстава живи у дугорочном сиромаштву. Од тога, отприлике 1.000 (20%) прима социјалну заштиту, док 3.000 или више од 60% нема приступ потребној социјалној заштити. Кључни проблем је незапосленост 9.000 чланова домаћинства (62%), око 3.300 старијих особа којима је потребна социјална заштита (22%) и 850 домаћинстава које води самохрани родитељ (18%).¹

Роми: Према МЉПИ, укупна стопа запослености Рома је запањујуће ниских 11%, а у Босни и Херцеговини у 2020. години има 3.278 незапослених Рома. Положај Рома који активно траже посао (пријављени код служби за запошљавање) додатно се погоршавао током пандемије. Према МЉПИ анализи општих показатеља о Ромима, постоји додатних 5.500 одраслих Рома, који су незапослени или укључени у неформалне облике рада. Без убрзања и повећања броја програма запошљавања Рома, социјална искљученост и сиромаштво с којима се свакодневно суочавају вјероватно ће се још више повећати. У периоду 2009–2020. СМ је за запошљавање Рома издвојио 3.500.000 евра, што је резултовало 962 корисника гранта за запошљавање и самозапошљавање. Фондови за запошљавање Рома реализују се у сарадњи са заводима за запошљавање, који путем јавних позива бирају кориснике пројекта запошљавања и самозапошљавања. У циљу побољшања запошљивости Рома, новим акционим планом дефинисане су три мјере, и то: подстицање запошљавања и запошљивости Рома, обезбјеђивање средстава за реализацију програма запошљавања Рома и подстицање запошљавања Рома у јавном сектору.

У периоду 2009–2020, за здравствену заштиту Рома издвојено је 1.400.000 евра. Према подацима надлежних институција и ромских невладиних организација, у здравствени систем је ушло укупно 1.085 Рома. Спроведени су едукативни и превентивно-здравствени програми у циљу подизања свијести ромских заједница о важности здравствене заштите, едукације родитеља о значају имунизације и имунизација ромске дјеце, те о репродуктивном здрављу и мајчинству. Спроведени су превентивни програми - скрининг на специфичне болести (рак грлића материце, рак дојке, рак дебелог цријева, рак простате итд.). У складу с Акционим планом, ромске НВО сваке године едукују потребан број нових ромских медијатора за здравствену заштиту. У процес је укључено преко 175 медијатора који су претходно прошли општу и посебну обуку. Обука нових здравствених медијатора

финансирана је из средстава МЉПИ. У циљу побољшања приступа здравственој заштити Рома и њеног квалитета, новим акционим планом дефинисане су двије мјере: јачање капацитета ромских представника за унапређење здравља Рома и смањење фактора здравственог ризика код ромске популације.

Род: Борба против родне дискриминације и дискриминаторних родних стереотипа и насиља над дјевојчицама и женама остаје изазов. ГАП за Босну и Херцеговину за период 2018–2022. година (види Одјелак о интеграцији у главне токове) пружа добар стратешки оквир за унапређење главних питања родне равноправности. Дискриминаторни родни стереотипи присутни су у образовним материјалима, а децентрализовани систем онемогућава уједначену употребу родно осјетљивих наставних материјала. Свеобухватна едукација о сексуалном и репродуктивном здрављу и правима и услугама планирања породице у образовном систему и наставним плановима и програмима још увијек недостаје. Ромкиње, дјевојке са села, избјеглице и тражиоци азила, дјевојке с инвалидитетом, дјевојке које су жртве дјечјих бракова, родно заснованог насиља и трговине људима наилазе на препреке у приступу квалитетном образовању на свим нивоима. Насиље над дјевојчицама у образовним установама се не пријављује и не прати системски. Зато образовање о сексуалном и репродуктивном здрављу и правима које одговара узрасту мора бити уведено у школске програме у цијелој држави уговорници, а наставни планови и програми и образовни материјали требају бити очишћени од родних стереотипа и мора се рјешавати питање родно заснованог насиља у школама.

ЕУ ће подржати сектор у одговору на мноштво непосредних изазова након пандемије који се односе на социјалну заштиту, смањење сиромаштва и инклузивност. Кроз циљану комбиновану подршку институционалним структурама у сектору, као и директну подршку особама у рањивим ситуацијама, које су највише погођене пандемијом, додата вриједност ЕУ биће комплементарна с већ постојећом и планираном државном подршком. Поред тога, подршка ЕУ ће допринијети затварању финансијског јаза за преко потребне програме. Осим тога, осигураће већу ефикасност, обим и брзину испоруке, доприносећи побољшању добробити најугроженијих грађана Босне и Херцеговине након пандемије.

Опис главних учесника

Запошљавање

На државном нивоу, МЦА је одговоран за: (I) дефинисање основних принципа координације активности, (II) усклађивање планова ентитетских власти, (III) дефинисање стратегије на међународном нивоу у областима здравствене и социјалне заштите, пензија, рада и запошљавања. МЉПИ такође има специфичну улогу у вези са људским правима и родном равноправности, особама у рањивим ситуацијама, избјеглицама, Ромима и "ЛГБТИК" популацији. Министарства надлежна за запошљавање на ентитетском и кантоналном нивоу, као и у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине су: Министарство рада и социјалне политике Федерације Босне и Херцеговине, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, кантонална министарства и ресорно одјељење Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине надлежно за послове рада. У складу с постојећим законима и прописима, активне политике тржишта рада развијају Завод за запошљавање Федерације Босне и Херцеговине, Завод за запошљавање Републике Српске и Завод за запошљавање Брчко

¹ Извор: МЉПИ Босне и Херцеговине.

дистрикта Босне и Херцеговине, а проводе их јавне службе за запошљавање. Агенција за рад и запошљавање Босне и Херцеговине такође је важан учесник, иако не ради с незапосленим особама. Агенција имплементира међународни уговор о раду, укључујући интеграционе споразуме о социјалном осигурању у вези с уговорима о раду (у сарадњи са МЦА) и координише активности с ентитетским заводима за запошљавање и заводом за запошљавање Брчко дистрикта Босне и Херцеговине. За имплементацију социјалног предузетништва укључиће се надлежна министарства са листе кључних институција као и два фонда: Фонд за професионалну рехабилитацију, оспособљавање и запошљавање особа са инвалидитетом Федерације Босне и Херцеговине и Фонд за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа с инвалидитетом Републике Српске.

Социјални сектор

У области социјалне заштите улога институција на државном нивоу је координација активности, усаглашавање планова ентитетских власти и дефинисање стратегија на међународном нивоу (надлежност МЦА). МЛБПИ има улогу која се односи на родна питања (укључујући насиље у породици), Роме и жртве трговине људима. Институционалне надлежности у области социјалне заштите на нивоу ентитета и кантона, укључујући подјединицу за социјалну заштиту Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, имају: Министарство рада и социјалне политике Федерације Босне и Херцеговине, Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске, кантонална министарства за социјалну заштиту Федерације Босне и Херцеговине и надлежни одјел Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Главну улогу у спровођењу социјалне заштите имају ЦСР, који су први контакт гдје лица у угроженим ситуацијама траже заштиту и који примјењују законе и подзаконске акте из области социјалне заштите. Центри за социјални рад имају задатак да задовоље потребе грађана у оквиру одређеног подручја у којем живе (ако су у категорији дефинисаној да им је потребна социјална подршка). С обзиром на тренд тренутних реформи, улоге и одговорности ЦСР ће се вјероватно повећати, а њихов капацитет треба максимално повећати. Социјална заштита у Босни и Херцеговини укључује, између осталог, и ове категорије: (I) особе у рањивим ситуацијама (старе и неспособне особе, дјеца, угрожене категорије: без родитељског старања, с инвалидитетом), (II) особе с инвалидитетом, (III) заштита цивилних жртава рата, (IV) заштита породица с дјецом. Што се тиче родних активности, главни учесници су Агенција за равноправност полова Босне и Херцеговине и Центер центри Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске, укључујући Брчко дистрикт Босне и Херцеговине. Уколико буде потребно, у реализацију ће се укључити и друге институције и организације релевантне за реализацију планираних активности.

3. ОПИС АКЦИЈЕ

3.1. Логика интервенције

Општи циљ (Утицај) ове акције је убрзање запошљавања, образовања и социјалних реформи у Босни и Херцеговини и социоекономски опоравак након кризе изазване пандемијом "ковид 19".

Специфични циљеви (Исходи) ове акције су да:

1. Повећати могућности запошљавања за младе, жене са села и теже запошљиве категорије (Исход 1-Сектор запошљавања),

2. Побољшати друштвену и инклузију рањивих циљних група и унаприједити родну равноправност (Исход 2-Социјални сектор).

Резултати који ће бити остварени овом акцијом и који ће допринесити одговарајућим специфичним циљевима (исходима) су:

Запошљавање

1.1 Допринос Исходу 1 (или Специфичном циљу 1): Олакшана транзиција младих из образовног система, сеоских жена и тешко запошљивих категорија на тржиште рада;

Социјална заштита

1.2. Допринос Исходу 2 (или Специфичном циљу 2): Ојачани капацитети ЦСР-а за пружање бољих услуга особама у рањивим ситуацијама;

1.3. Допринос Исходу 2 (или Специфичном циљу 2): Успостављен и/или додатно ојачан интегрисани модел социјалне заштите на локалном нивоу и ванинституционални облици социјалне заштите;

1.4. Допринос Исходу 2 (или Специфичном циљу 2): Оснажен систем контроле и надзора социјалне и дјечије заштите и контроле служби;

1.5. Допринос Исходу 2 (или Специфичном циљу 2): Побољшан је приступ услугама друштвене инклузије и друштвене инклузије Рома;

1.6. Допринос Исходу 2 (или Специфичном циљу 2): Унапријеђена равноправност сполова у складу с кључним приоритетима ГАП-а Босне и Херцеговине за период 2018–2022, у запошљавању, образовању и здравственој и социјалној заштити.

Ако ће се повећати Исход 1 - могућности запошљавања младих, жена из сеоских подручја и теже запошљивих категорија, и Исход 2 - стандардизоване и лиценциране постојеће услуге социјалне заштите и побољшана социјална инклузија рањивих циљних група, те унапријеђена родна равноправност, а истините су следеће претпоставке: побољшана здравствена ситуације у Европи и остатку свијета током друге половине 2021. године омогућиће постепени опоравак економских активности, а усвојене мјере Владе против "ковида 19" имају потенцијал да врате виталност економије и ублаже негативни социоекономски утицај пандемије, постићи ће се следећи утицај: Убрзавање запошљавања и социјалних реформи у Босни и Херцеговини и друштвено-економски опоравак након кризе изазване пандемијом "ковид 19".

3.2. Индикативне активности

Запошљавање

Акција се фокусира на подстицање квалитетног запошљавања и приступа тржишту рада за циљне групе.

Активности у вези с Резултатом 1.1: Олакшан прелазак младих из образовног система, жена из сеоских подручја и тешко запошљивих категорија на тржиште рада, оствариће се:

- Осмишљавањем и имплементацијом АЈММ-а за повећање запослености младих, жена на селу и тешко запошљивих категорија. Очекује се да ће се ова активност надовезати на постојећу АЈММ за ове циљне групе, у складу с плановима и програмима јавних служби за запошљавање (ПЕС) (видјети 2.2 Анализа проблема за детаљан приказ овога), док ће се супротставити могућностима у областима зелене и циркуларне економије (тј. стручна обука и приправништво/пракса). За жене и

тешко запошљиве категорије, очекује се да ће се АЛММ посебно надовезати на релевантне акције за "ковид 19" Социјална ИПА 2021 АД. Конкретно за младе, очекује се да ће АЛММ наставити да прати постојеће критеријуме: мјере за младе су дефинисале ову циљну групу у доби од 18 до 35 година, а мјере које се фокусирају на прво радно искуство, предузетништво за младе итд. фокусиране на НЕЕТ - младе који нису запослени, нису у образовању или обуци, са додатним фокусом на 25–29-годишњаке, гдје имамо веће стопе НЕЕТ-а и неусклађеност вјештина. Ово ће осигурати ефикасну везу са ЕИП водећом Иницијативом 10 YGF. Поред тога, АЛММ специфичне за младе треба да имају за циљ инклузију младих који се отпуштају из система јавне бриге. Ово би захтијевало бољу сарадњу између јавних служби за запошљавање и ЦСР.

Социјална заштита

Активности у вези с Резултатом 1.2: Ојачани капацитети ЦСР за пружање бољих услуга особама у рањивим ситуацијама, оствариће се:

- Далим јачањем капацитета ЦСР, прије свега кроз имплементацију кључних препорука из Анализе потреба центара за социјални рад у Босни и Херцеговини. Подржаће се: (I) сет препорука о краткорочним приједлозима за побољшање капацитета (повећање сертифицивања управљања случајевима и рада с високоризичним породицама и структурама у ЦСР), програмирање (стратешко, оперативно и финансијско управљање као и развој и имплементација стратешких и оперативних планова за нове услуге), норме и стандарди (промоција Европског оквира за квалитет социјалних услуга и принципа имплементације социјалних права заснованих на принципима Савјета Европе у овој области) и за приступ услугама и правима, као и неке средњорочне до дугорочне препоруке за структурна побољшања.

- Имплементација компоненте ИТ инфраструктуре и осигурање да ЦСР имају адекватну ИТ подршку за ефикасно управљање базом података, евалуацију ефеката подршке и планирање и програмирање подршке. Приоритет је стављен на набавку основне и/или додатне информатичке опреме за запослене у ЦСР, те напредну обуку за секторске стручњаке, као и административно особље. Припремљена је и калкулација потребног ИТ пакета по запосленом у ЦСР, те дефинисан садржај самог ИТ пакета, што је укључено у процијењену цијену интервенције у оквиру ове акције. Покренуће се почетне активности везане за средњорочне и дугорочне приједлоге набавке софтвера за дигитализацију свих процеса у ЦСР, као и инсталацију и обуку, на основу обрачуна трошкова по ЦСР.¹

- Ово ће омогућити интегрисани приступ рјешавању социјалних питања на нивоу локалних заједница; и ојачати локалне капацитете пружања услуга и повећати њихову ефективност и ефикасност кроз развој стратегија социјалне заштите и инклузије и акционих планова, нове врсте социјалних услуга и стандарда, појачано праћење социјалне и дјечје заштите, прелазак с институционалне на бригу у заједници.

Активности у вези с Резултатом 1.3: Успостављен и/или додатно оснажен интегрисани модел социјалне заштите на локалном нивоу и ванинституционални облици социјалне заштите, оствариће се:

- Подршком трансформацији институција и развоју ванинституционалних облика социјалне заштите и услуга стандардизације и лиценцирања. Посебан фокус је на специфичним категоријама/особама у рањивим ситуацијама (одрасли и дјеца са специфичним потребама, укључујући дјецу без родитељског старања, особе с инвалидитетом; мањине и ИРЛ/повратници; особе које су изгубиле посао због пандемије "ковид 19"; тешко запошљиве категорије итд.).

Активности у вези с Резултатом 1.4: Оснажиће се систем контроле и надзора социјалне и дјечје заштите и контрола служби, кроз:

- Унапређење система социјалне и дјечје заштите, између осталог, кроз стандардизацију, лиценцирање, контролу и праћење, те обезбјеђивање заштите за најугроженије, особе с инвалидитетом, дјецу без родитељског старања, Роме, ИРЛ/повратнике и подстицање њихове инклузије. Унаприједиће се низ услуга социјалне заштите особа у угроженим ситуацијама. То укључује, али није ограничено на: здравствени систем, праћење и надзор школовања Рома, дјеце из руралних средина, социјално угрожене и непривилегиране породице примају само једнократну помоћ од центара за социјални рад, дјеца са сметњама у развоју имају чвршћи приступ у школу итд. Ова активност биће усмјерена на угрожену категорију самохраних мајки, кроз развој Алиментационог фонда који ће бити успостављен при надлежним министарствима на државном и ентитетском нивоу, како би се превазишао проблем избегавања плаћања алиментације. То ће укључивати техничку помоћ за осмишљавање Алиментационог фонда, укључујући успостављање процеса, израду подзаконских прописа, обуку релевантног особља итд. Поред тога, биће спроведена подршка за израду измјена и допуна породичних закона како би се укључила дефиниција самохраних мајки у складу с Истанбулском конвенцијом.

Ове три индикативне активности имплементираће се као један Програм социјалне помоћи који ће се састојати од техничке помоћи, набавке и компоненте гранта.

Активности у вези с Резултатом 1.5: Побољшан приступ услугама друштвене инклузије и друштвена инклузија Рома.

- Имплементираће се свеобухватан програм за Роме ради рјешавања унапријед дефинисаних кључних приоритета из новоусвојеног Акционог плана Босне и Херцеговине за друштвену инклузију Рома 2021–2025.

- Реализоваће се следеће индикативне активности, уско повезане са циљевима АП: Хоризонталне активности: јачање капацитета за инклузију Рома; јачање координације и учешћа надлежних органа и локалних самоуправа и унапређење сарадње с организацијама цивилног друштва и међународним и регионалним институцијама; Унапређење активности запошљавања Рома: пружање подршке запошљавању и запошљивости Рома; обезбјеђивање средстава за реализацију програма запошљавања Рома и подстицање запошљавања Рома у јавном сектору. Активности унапређења, доступности и квалитета здравствене заштите за припаднике ромске популације: јачање капацитета представника Рома за унапређење здравља Рома; смањење фактора ризика по здравље ромске популације; активности на побољшању услова становања ромске популације; легализација свих неформалних насеља у којима живе Роми и обезбјеђивање трајног, приступачног и десегрегираних становања за Роме; побољшање услова живота у ромским стамбеним

¹ Трошкови по ЦСР износе 30.000 евра, односно Федерација Босне и Херцеговине (64 ЦСР, укупно 1.920.000 евра), Република Српска (51 ЦСР 1.530.000 евра).

јединицама и изградња социјалних стамбених јединица за Роме (колективне/индивидуалне јединице).

Интервенција у вези с Ромима ће се имплементирати као Програм помоћи Ромима који се састоји од техничке помоћи и компоненте гранта.

Активности у вези с Резултатом 1.6: Унапријеђена равноправност полова у складу с Жендер акционим планом Босне и Херцеговине¹ 2018–2022, кључним приоритетима у запошљавању, образовању и здравственој и социјалној заштити, оствариће се следећим:

- Циљ унапређења родне равноправности рјешавањем кључних питања у области запошљавања, образовања и социјалне заштите како је утврђено у Жендер акционом плану Босне и Херцеговине (2018–2022).

- Биће проведена студија о родним стереотипима у образовању, као и студија родних стереотипа у наставним плановима и програмима и образовним материјалима. Биће проведена анкета о ставовима наставног особља према родној равноправности и инклузији. Препоруке ће се користити за политичке одлуке релевантних образовних власти како би се уклонили идентификовани стереотипи и припремиле измјене и допуне школских уџбеника.

- Провешће се јавна кампања за подстицање диверзификације образовних избора за дјечаке и дјевојчице, као и према STEAM образовању за дјевојчице.

- У области запошљавања, биће проведена студија о родно заснованој дискриминацији, узнемиравању, сексуалном узнемиравању и мобингу на радном мјесту која ће такође идентификовати постојање и спровођење антидискриминационих и антиузнемиравачких политика.

- Провешће се активности на изради Индекса родне равноправности (ГЕИ) за Босну и Херцеговину како би се ГЕИ користио за праћење утицаја родне политике на свим нивоима и оцјењивао напредак ка родној равноправности у свим областима.

Родна интервенција ће се проводити кроз Програм помоћи за родну равноправност и укључивање компоненту техничке помоћи и гранта.

3.3. Интегрисање

Акција ће имати за циљ да подржи структурне реформе у сектору, које треба да се фокусирају на следеће економске изазове: (I) реформа институција тржишта рада и подстицање запошљавања циљних група, између осталог, кроз развој и имплементацију АЛММ-а, са посебним фокусом на младе (укључујући имплементацију YG). Даља подршка је намијењена олакшавању транзиције са образовања на запошљавање. У сектору образовања, нагласак ће бити на унапређењу реформе основног и високог образовања и опремању образовних институција за квалитетније образовање. У социјалном сектору фокус ће бити на јачању локалних капацитета за пружање услуга, укључујући ЦСР, унапређењу и диверзификацији система социјалне и дјечје заштите, те подршци трансформацији институција и развоју ванинституционалних облика социјалне заштите и услуга, стандардизацији и лиценцирању. Предвиђене акције допринијеће рјешавању економске димензије постпандемијских изазова с којима се Босна и Херцеговина суочава.

Очекује се да ће економске посљедице пандемије "ковид 19", као и прошле економске кризе, диспропорционално утицати на особе у рањивим ситуацијама, укључујући особе са инвалидитетом, Роме и

ИРЛ/повратнике, старије особе, особе у ризику од сиромаштва, као и младе људе и жене. Тренутно постоји низ мјера у систему вјештина и институција тржишта рада и невладиног сектора за подршку младим људима који улазе на тржиште рада, људима који желе преквалификацију или усавршавање и онима који се суочавају с пријетњом отпуштања и изазовима искључености. Међутим, од виталног је значаја надограђивати и проширити мјере које су тренутно на снази, осигурати координисан и синхронизован приступ идентификованим изазовима, док се истовремено извлаче поуке из онога што је добро функционисало и искуства из прошлих криза како би се задовољиле невиђене реалности након пандемије. Непрекидни фокус на подржавању важних циљева политике као што су стварање радних мјеста, инклузивност, једнаке могућности, одрживост и грађанско учешће након пандемије, с циљем да се "нико не остави иза", треба задржати. Поред тога, ефекти пандемије имају посебно негативан утицај на жене и дјевојчице, а напори у опоравку након пандемије требали би имати за циљ интеграцију перспективе родне равноправности у све мјере које се предузимају за померање запошљавања, социјалне заштите и политике инклузије и здравствене заштите.

Радећи на јачању локалних капацитета за пружање услуга (општинске службе, центри за социјални рад и НВО сектор) и повећавајући њихову ефективност и ефикасност кроз боље осмишљавање и планирање економских и друштвених стратегија и акционих планова, ова ће акција допринијети рјешавању социјалне димензије горенаведених проблема у Босни и Херцеговини. Надаље, посредним повећањем могућности за запошљавање, те побољшањем приступа јавним услугама, с фокусом на најугроженије категорије становништва на циљним локалитетима, Акција ће унаприједити друштвену инклузију и побољшати друштвени статус у заједници искључених група, посебно Рома, особа са инвалидитетом, ИРЛ/повратника итд.

Заштита животне средине, климатске промјене и биодиверзитет

За ову акцију није предвиђен и/или потребан еколошки скрининг. Без обзира на то, треба признати да су изазови за подстицање одрживе и зелене економије у Босни и Херцеговини значајни. Ова акција ће имати за циљ допринијети, гдје год је то могуће, процесу зелене и дигиталне транзиције у Босни и Херцеговини. Конкретније, делени и циркуларни аспекти и приоритети и амбиције, како је наведено у Зеленом плану ЕУ, уграђени су у интервенцију запошљавања. АЛММ ће на примјер имати за циљ да укључи образовање и обуку младих и незапослених људи из нових иновативних индустрија, као што су прерада пластике, рециклажа итд.

Родна равноправност и оснаживање жена и дјевојчица
Према ОЕЦД родним ДАЦ кодовима идентификованим у одјелку 1.1, ова акција је означена као Г1. То имплицира да је родна равноправност значајан циљ ове акције. Ова акција ће допринијети родној равноправности и оснаживању жена и дјевојчица и стратешком оквиру ЕУ у овој области.² То ће промовисати

¹ https://arsBosniaandHerzegovina.gov.ba/wp-content/uploads/2019/02/GAP-BosniaandHerzegovina-2018-2022_ENG.pdf

² Стратегија родне равноправности 2020–2025. Европске комисије поставља визију, циљеве политике и акције за постизање конкретног напретка у погледу родне равноправности у Европи и посвећености правима жена и дјевојчица и упућивање на циљеве одрживог развоја, посебно на СДГ 5. као кључни оквир за Стратегију родне равноправности. Између осталог,

њихова економска, радна и социјална права и олакшати процес анализе и примјене родних и чврстих политика заснованих на доказима. Кризе као што је "ковид 19" погађају жене и мушкарце, дјевојчице и дјечаке, у свој њиховој различитости, на различите начине. Напори у опоравку након пандемије требали би имати за циљ интегрисати перспективу родне равноправности у све мјере које се предузимају за подстицање бољег запошљавања, социјалне заштите, инклузивности и здравствене заштите жена и дјевојчица, што доводи до њиховог оснаживања. Докази показују да су жене непропорционално више изложене здравственим и социоекономским ризицима и да се суочавају са порастом сексуалног и родно заснованог насиља због политике затварања и основних услуга екосистема. Акција ће осигурати да планиране интервенције укључују адекватан одговор на утицај кризе "ковид 19" на жене и дјевојчице, али и мушкарце и дјечаке у свој њиховој различитости у различитим секторима. Жене у Босни и Херцеговини суочавају се с вишеструким препрекама на тржишту рада, као што су дуже вријеме чекања на први посао, дуги јаз у стажу због породилског одсуства или бриге о старијим или болесним члановима породице, немогућност поновног уласка на тржиште рада због старости итд. Посебно рањиве категорије су интерно расељене жене, жене са села и Ромкиње.

Акција ће допринијети имплементацији Центер акционог плана Босне и Херцеговине за период 2018–2022, као оквирног стратешког документа за укључивање стандарда родне равноправности у све области друштвеног живота. Узимајући у обзир родну перспективу током свих активности и бавећи се специфичним стратешким циљевима и приоритетима у области запошљавања, образовања и социјалне заштите, ова акција је у потпуности усклађена с горенаведеним стратешким документом.

Ова акција ће додатно допринијети побољшању могућности запошљавања ових група и његовању родне равноправности у Босни и Херцеговини, као и имплементацији завршних напомена Комитета за елиминацију дискриминације жена (CEDAW).¹

Људска права

Акција ће имати за циљ да олакша улагање у људска права на хоризонталан начин како би се створила отпорнија и инклузивнија друштва (приступ заснован на правима). Ова акција ће осигурати непостојање дискриминације рањивих категорија. Осим тога, осигураће да се права жена подстичу кроз намјенско коришћење неких од доступних ресурса. Савјет министара Босне и Херцеговине је у октобру 2019. године усвојио Информацију и Водич за предузимање ефикасних мјера за спречавање узнемиравања на основу пола и сексуалног узнемиравања на радном мјесту у институцијама Босне и Херцеговине. Осим тога, Савјет министара Босне и Херцеговине је затражио од надлежних институција да донесу Одлуку о политици нулте толеранције на сексуално узнемиравање и узнемиравање на основу пола, као и да ангажују савјетнике који би се требали бавити овим питањима. Укупно 46 институција на државном нивоу

(70%) је испунило овај захтјев. Очекује се да ће преостале институције то испунити до средине 2021. године.

Инвалидност

Према ОЕЦД ДАЦ кодовима за особе с инвалидитетом идентификованим у Одјелку 1.1, ова акција је означена као Д1. Тиме се имплицира да је инвалидност значајан циљ ове акције. То ће се постићи кроз промоцију права и статуса особа с инвалидитетом, имајући у виду да су ЦСР и службе социјалне заштите први нивои којима се особа с инвалидитетом, као припадник посебне угрожене категорије, обраћа за помоћ и подршку. Ове институције имају значајне задатке и одговорности за дјеловање, често без одговарајућих и јединствених стандарда, обука и дефинисане сарадње с другим надлежним секторима. Изградња институционалних капацитета је стога неопходна за боље одговарање на специфичне потребе особа са инвалидитетом, а ова акција ће то имати за циљ. Уопштено, унапређењем система социјалне и дјечије заштите, кроз све активности везане за социјалну компоненту, унаприједиће се низ услуга социјалне заштите рањивих група, укључујући особе с инвалидитетом.

3.4. Ризици и научене лекције

Категорија	Ризици	Вјероватноћа (висока/средња/мала)	Утицај (високи/средњи/мали)	Мјере ублажавања
Екстерно окружење	Немогућност реализације неких активности због погоршања ситуације узроковане поновном појавом "ковид 19"	С	С	Уколико пандемија "ковид 19" додатно угрози друштво и пословну заједницу у Босни и Херцеговини, као и владин и невладин сектор, размотриће се алтернатива већ осмишљеним активностима за наставак одговарајућих интервенција у оквиру ове акције. Што се тиче пружања техничке помоћи, укључујући обуку, ако се сматра потребним, биће осигурана испорука путем интернета.
Људи и организација	Ограничен број запослених у корисничким владиним установама и велики обим посла, евидентан током 2020. године због додатних активности узрокованих пандемијом	С	С	Осигурати да се у свим институцијама корисницама и координишућим институцијама идентификује намјенско одјељење (укључујући особље) током процеса израде пројектног задатка и да буду упознати са својим улозима у имплементацији
Људи и	Недостатак	М	М	Пројектне

фокусира се на затварање родних јазова на тржишту рада и постизање једнаког учешћа у различитим секторима привреде.

¹ https://arsbosniaandherzegovina.gov.ba/wp-content/uploads/2020/06/CEDAW-C-BOSNIA-AND-HERZEGOVINA-Concluding-Observations-6_AsAdopted.pdf

организација	апсорпционих капацитета кључних корисника у три сектора			активности биће пажљиво планиране и темпиране. Надаље, како би корисници били способни да апсорбују помоћ, акција предвиђа обуке за изградњу капацитета. Критеријуми за избор невладиних корисника такође ће узети у обзир њихове капацитете за провођење мјера подршке
Екстерно окожење	Неповољни макроекономски трендови и инциденти на босанскохерцеговачком и глобалном нивоу негативно утичу на приватни сектор у Босни и Херцеговини, као и на предвиђене кориснике бесповратних средстава и онемогућавају потпуно постизање показатеља активности	С	С	Сви интерни системи праћења и евалуације проведених акција ће помно пратити сва релевантна економска и политичка дешавања која утичу на результате мјерене кроз показатеље. Сваки критични тренд биће пријављен јавном наручиоцу на разматрање и биће одлучене мјере ублажавања

Научене лекције

У области запошљавања, пројекат (ЕУ) ЛЕП Фаза 1 развио је и имплементирао 19 локалних иницијатива за запошљавање у периоду 2016–2019. Укупно је обучено и усавршавано 1.600 особа, а посао је нашло 512 особа. Исходи, резултати и налази као што су важност развоја партнерстава и програма на локалном нивоу, у складу са специфичним потребама на терену, потреба за даљњом изградњом и јачањем капацитета бироа за запошљавање, разматрани су током процеса дизајнирања за ову акцију.

Налази из предстојећих студија и процјена, као што је Брза процјена утицаја на запошљавање и одговор политике ИЛО-а; аналитика за Стратегију запошљавања Федерације Босне и Херцеговине 2021–2027, те брза СТЕД анализа у ИТ сектору која се фокусира на потребе за вјештинама, недостатке у капацитетима компаније и акције за смањење неусклађености вјештина, нису били спремни као коначни документи на вријеме за израду ове акције, али се требају користити за дефинисање специфичних активности у оквиру интервенција запошљавања. Пројекат ЕК: Јачање капацитета институција тржишта рада унапређењем методологије истраживања тржишта рада требало би да буде завршен у октобру 2022. године. Било би од изузетног значаја осигурати да су кључни резултати овог пројекта, који су тренутно дефинисани као они који се односе на истраживање тржишта рада (засновано на анкетама послодаваца), укључујући извјештаје специфичне за

образовање, спорт за редизајн АЛММ-а на основу евалуације, обуку и изградњу капацитета јавних завода за запошљавање који ће се извршити, подршку Босни и Херцеговини у придруживању ЕУРЕС-у, као и подршку државној стратегији запошљавања у потпуности интегрисани у активности планиране у оквиру активности запошљавања из ове акције.

Текући пројекат Свјетске банке који подржава ПЕС требао је бити завршен у октобру 2021. године. Међутим, у свјетлу реалности "ковида 19", владе Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске су покренуле процес подношења захтјева за двогодишње продужење пројекта (до октобра 2023.)¹. Пратиће се оригинални оквир резултата, а додата је нова категорија која ће имати користи од АЛММ-а: незапослени због пандемије "ковид 19". Оквир резултата Свјетске банке је у складу с предвиђеним активностима планираним у оквиру ИПА III – 2021 помоћи сектору запошљавања, као и овом акцијом. Конкретније, АЛММ су усклађене, а активности Свјетске банке које се односе на софтверска рјешења фокусирају се искључиво на креирање апликације/портала за посао како би се олакшало тражење посла. Као таква, ова активност је специфична једнократна активност која ће бити завршена у оквиру пројекта Свјетске банке.

Социјални сектор је протеклих година добио значајну помоћ ЕУ и других донатора (билатералну и мултилатералну), посебно усмјерену на изградњу механизма друштвене инклузије и социјалне заштите. У области социјалне заштите реализована су два пројекта финансирана из ИПА-е: Пројекат ИПА 2011: Подршка пружаоцима социјалних услуга и ИПА 2014 пројекат Трансформација установа за бригу о дјец и превенција раздвајања породица. Реализација пројеката допринијела је јачању ванинституционалних облика социјалне заштите, а самим тим и процесу деинституционализације социјалне заштите за различите категорије корисника. С обзиром на то да је процес деинституционализације веома сложен и да захтијева постепене промјене у систему социјалне заштите, наведени пројекти су означили почетак процеса и веома је важно наставити активности које би у завршници довеле до ограничавања институционалне заштите на ниво који је неопходан. Пројекти су дали конкретне препоруке које треба узети у обзир приликом даљњег развијања индикативних активности из ове акције.

¹ Очекује се да ће уговор о кредиту за нови пројекат између Босне и Херцеговине и Свјетске банке бити закључен до краја 2021. године.

3.5. Индикативна матрица логичког оквира						
Резултати	Ланац резултата: Главни очекивани резултати	Показатељи (најмање један показатељ по очекиваном резултату)	Полазне основе 2020/2021 (осим ако није другачије назначено)	Циљ 2027 (осим ако није другачије назначено)	Ивори података	Претпоставке
Утицај	Убрзати запошљавање, образовање и социјалне реформе у Босни и Херцеговини и друштвено-економски опоравак након кризе изазване пандемијом "ковид 19"	1. Композитни показатељ спремности земаља кандидата и потенцијалних кандидата за темељне области економских критеријума (функционална тржишна економија и конкурентност) 2. Глобални индекс конкурентности (scoge) 3. БДП по глави становника у стандардима куповне моћи (ППС) изражен у односу на просјек Европске уније	ТБА 1 2 3	ТБА 1 2 3	Европска комисија Евростат	Није примјењиво
Исход 1 Запошљавање	1. Повећане су могућности запошљавања младих жена на селу и теже запошљивих категорија	1.1 Број имплементираних програма (разврстано по врсти и узимајући у обзир могућности у области зелене и циркуларне економије) 1.2 Број незапослених младих сеоских жена и теже запошљивих категорија који су користили помоћ (разврстано по свакој категорији)	1.1 - 0 1.2 - 0	1.1 - 7 1.2 - 1000	Административни подаци БХАС (подаци о младима) Подаци јавних служби за запошљавање Пројектни извјештај о спроведеним анализама	Побољшање здравствене ситуације у Европи и остатку свијета током друге половине 2021. године омогућиће постепени опоравак економске активности. Усвојене владине мјере за "ковид 19" имају потенцијал да поврате виталност привреде и ублаже негативан социоекономски утицај пандемије.
Исход 2 Социјална заштита	2. Побољшана социјална инклузија рањивих циљних група, а унапријеђена родна равноправност	2.1 Побољшан број стандардизованих и лиценцираних социјалних услуга у заједници, као што су превенција, породични модели бриге, подршка младима који напуштају оквире државне бриге, Ромима, мањинама 2.2 Број подржаних социјалних мјера Акционог плана за Роме 2021-2025 2.3 Број политичких иницијатива у правцу елиминације родне дискриминације/пристрасности на послу, родних стереотипа у учбеницима и образовним материјалима и ка изменама и допунама породичних закона.	2.1 - 0 2.2 - 0 2.3 - 0	2.1 - 25 2.2 - 5 2.3 - 5	Доступни извјештаји о квалитету социјалних стандарда (Извјештаји инспекције), издате дозволе Пројектни извјештаји Извјештај о имплементацији Акционог плана за Роме Извјештај о провођењу Центер акционог плана Босне и Херцеговине	Надлежне власти у Босни и Херцеговини су се обавезале на унапређење социјалне укључености рањивих група и промовисање родне равноправности Локалне власти и невладине организације ангажоване на имплементацији програма социјалне инклузије и социјалне заштите
Резултат 1 везано за Исход 1 Запошљавање	1.1 Олакшана транзиција младих из система образовања, жена са села и категорија тешко запошљивих на тржиште рада	1.1.1 Број младих људи са вјештинама које захтијева тржиште рада, родно избалансирани и инклузивни за категорије теже запошљивих (укључујући особе с инвалидитетом) 1.1.2 Број даље развијених и уведенних активних мјера рада за одређене групе: млади, жене из руралних средина, тешко запошљиве категорије (између осталог, супротстављање могућностима у области зелене и циркуларне економије) 1.1.3 Број запослених матураната и младих запослених на пословима који одговарају њиховој квалификацији	1.1.1 - 0 1.1.2 - 0 1.1.3 - 0	1.1.1 - 1500 1.1.2 - 20 1.1.3 - 200	Административни подаци и извјештаји Завода за запошљавање Извјештаји инспекције рада Надлежна министарства	АЛММ довољно занимљива и корисна да привуче кандидате

<p>Резултат 1 везано за Исход 2 (Социјална заштита)</p>	<p>1.2 . Ојачани капацитети центара за социјални рад (ЦСР) за пружање бољих услуга рањивим групама</p>	<p>1.2.1 Број израђених стратешких докумената/акционих планова који се односе на нове врсте социјалних услуга у локалним заједницама/општинске службе социјалне заштите/ЦСР 1.2.2 Број нових стандарда социјалне заштите заснованих на стварним потребама развијених и имплементираних у локалним заједницама/општинским службама социјалне заштите/ЦСР 1.2.3 Број стручног кадра у систему социјалне и дјечије заштите обученог за савремено пружање услуга социјалне заштите 1.2.4 Број ЦСР и других установа социјалне заштите с побољшаном инфраструктуром и опремом</p>	<p>1.2.1 -0 1.2.2 -0 1.2.3 -0 1.2.4 -0</p>	<p>1.2.1 -5 1.2.2 -5 1.2.3 -300 1.2.4 -51</p>	<p>Извјештаји надлежних институција (министарства и ЦСР); званични статистички подаци, База података система социјалне и дјечије заштите; Пројектни извјештаји</p>	<p>Успостављени компетентни људски ресурси</p>
<p>Резултат 2 везано за Исход 2 (Социјална заштита)</p>	<p>1.3 Успостављен и/или додатно ојачан интегрисани модел социјалне заштите на локалном нивоу и ванинституционални облици социјалне заштите</p>	<p>1.3.1 Број развијених и имплементираних локалних интегрисаних модела/акционих планова социјалне заштите 1.3.2 Ниво имплементације развијених локалних интегрисаних модела акционих планова социјалне заштите 1.3.3 Број стручног особља у систему социјалне и дјечије заштите чији су капацитети ојачани у погледу ванинституционалних облика социјалне заштите 1.3.4 Број успостављених алтернативних услуга/објеката социјалне заштите с побољшаном инфраструктуром и опремом 1.10.5 Број корисника у ванинституционалним облицима збрињавања (хранитељство и породични модел збрињавања) 1.10.6 Број младих који напуштају јавну бригу уз подршку служби/установа/активности социјалне заштите 1.10.7 Број основаних фондова за алиментације</p>	<p>1.3.1 -0 1.3.2 -0 1.3.3 -0 1.3.4 -0 1.3.5 -0 1.3.6 -0 1.3.7 -0</p>	<p>1.3.1 -40 1.3.2 -70% 1.3.3 -150 1.3.4 -50 1.3.5 -300 1.3.6 -200 1.3.7 -4</p>	<p>Извјештаји /подаци базе података СОТАЦ; Пројектни извјештаји; Годишњи извјештаји центара за социјални рад; Извјештаји о стању права дјетета у Босни и Херцеговини</p>	<p>Добра сарадња и координација међу кључним заинтересованим странама</p>
<p>Резултат 3 везано за Исход 2 (Социјална заштита)</p>	<p>1.4 Ојачани систем инспекције и надзора социјалне и дјечије заштите и контрола служби</p>	<p>1.4.1 Број нових инспектора у области социјалне и дјечије заштите; 1.4.2 Број обука за инспекторе</p>	<p>1.4.1 -0 1.4.2 -0</p>	<p>1.4.1 -20 1.4.2 -10</p>		<p>Успостављени компетентни људски ресурси</p>
<p>Резултат 4 везано за Исход 2 (Социјална заштита)</p>	<p>1.5 Побољшан приступ услугама друштвене инклузије и социјално укључивање Рома</p>	<p>1.5.1 Стопа покривености универзалним здравственим осигурањем међу Ромима 1.5.2 Стопа дискриминације Рома (смањење %) 1.5.3 Стопа легализованих неформалних насеља у којима живе Роми (пад %) 1.5.4 Број активности на подизању свијести ромских заједница о штетности дјечјих/присилних бракова на образовање, здравље и развој дјевојчица</p>	<p>1.5.1 -30% 1.5.2 -0 1.5.3 -0 1.5.4 -0</p>	<p>1.5.1 -95% 1.5.2 -9% 1.5.3 -30% 1.5.4 -2</p>	<p>Унапређење квалитета система праћења и надзора Стопа легализованих неформалних насеља у којима живе Роми (пад %) Извјештај о имплементацији Акционог плана за Роме</p>	

<p>Резултат 5 везано за Исход 2 (Социјална заштита)</p>	<p>1.6 Унапријеђена равноправност полова у складу с кључним приоритетима ГАП-а Босне и Херцеговине 2018-2022. у запошљавању, образовању и здравственој и социјалној заштити</p>	<p>1.6.1 Број политичких иницијатива усмјерених на јачање праћења и извјештавања о родно заснованој дискриминацији, узнемиравању, сексуалном узнемиравању и мобингу на послу. 1.6.2 Препоруке за ревизију уџбеника и образовних материјала и измјене и допуне како би се уклонили родно стереотипни садржаји укључени у политичке иницијативе релевантних власти. 1.6.3 Спроведене јавне кампање за подстицање даље диверзификације образовних избора за дјевојчице и дјечаке. 1.6.4 Измјене и допуне породичних закона како би се укључила дефиниција самохраних мајки у складу са Истанбулском конвенцијом. 1.6.5 Број активности на изради Индекса родне равноправности за праћење утицаја родне политике на свим нивоима и процјену напретка ка родној равноправности у свим областима.</p>	<p>1.6.1 -0 1.6.2 -0 1.6.3 -0 1.6.4 -0 1.6.5 -1</p>	<p>1.6.1 -3 1.6.2 -75% 1.6.3 -4 1.6.4 -75% 1.6.5 -4</p>	<p>Извјештаји о спровођењу политике против дискриминације и узнемиравања. Извјештаји релевантних образовних власти. Пројектни извјештаји.</p>	
---------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

4. ПРОВЕДБЕНИ АРАНЖМАНИ

4.1. Споразум о финансирању

За провођење ове акције предвиђено је закључивање споразума о финансирању с Босном и Херцеговином.

4.2. Индикативни период провођења

Индикативни период провођења ове акције, током којег ће се проводити активности описане у одјелку 3.1 и реализовати одговарајући уговори и споразуми, је 72 мјесеца од датума ступања на снагу Споразума о финансирању.

Продужења периода провођења могу се договорити са службеником Комисије одговорним за одобравање измјеном ове Одлуке о финансирању и релевантних уговора и споразума.

4.3. Методе провођења примјениве на пројектни модалитет

Комисија ће осигурати поштовање одговарајућих правила и поступака ЕУ за финансирање трећих страна, укључујући поступке ревизије, према потреби, и усклађеност акције с рестриктивним мјерама ЕУ¹.

4.3.1. Директно управљање (Грантови)

(а) Сврха гранта/грантова

Уколико преговори с повјереним субјектом не успију, дио акције "Исход 1 – Запошљавање – Повећане могућности за запошљавање младих, жена из руралних подручја и теже запошљивих категорија" може се спровести у директном управљању кроз позив за достављање предлога пројеката за грант у износу од 3,8 милиона EUR;

Исход 2 акције ће се имплементирати путем позива за достављање предлога пројеката за грант (индикативни износ од 6 милиона евра за резултат 1 и 2, 4 милиона евра за резултат 3, 6 милиона евра за резултат 4 и 2 милиона евра за резултат 5), с основним циљем даље изградње капацитета центара за социјални рад (ЦСР), подршке

успостављању и јачању интегрисаног модела социјалне заштите на локалном нивоу, као и ванинституционалних облика социјалне заштите. Акција ће такође наставити подржавати напоре за унапређење друштвене инклузије особа у рањивим ситуацијама, с фокусом на Роме, самохране мајке, особе с инвалидитетом (ОСИ) и интерно расељена лица (ИРЛ) и повратнике, кроз кохерентан приступ, а истовремено се бави имплементацијом Центер акционог плана Босне и Херцеговине.

(б) Врста циљаних апликаната

Прихватљиви апликанти биће међународне организације или невладине организације или непрофитне организације које су имале искуство у раду на нивоу локалне заједнице и које су управљале уговорима о гранту сличне величине као и један предмет резултата ове акције поменут под тачком (а).

(ц) Оправданост директног гранта

Није примјениво.

(д) Изузетак од нетроактивности трошкова

Није примјениво.

4.3.2. Директно управљање (награда(е))

Није примјениво.

4.3.3. Директно управљање (Набавке)

Уколико преговори с повјереним субјектом не успију, дио акције "Исход 1 – Запошљавање – Повећане могућности за запошљавање младих, жена из руралних подручја и теже запошљивих категорија" може се спровести у директном управљању кроз уговор о пружању техничке помоћи у износу од 1,2 милиона EUR;

4.3.4. Индиректно управљање с организацијом државе чланице и/или међународном организацијом

Предвиђено је да се сљедећи Исходи имплементирају кроз индиректно управљање с међународном организацијом или организацијом државе чланице:

Исход 1 – Запошљавање - Повећане могућности за запошљавање младих, жена из руралних средина и теже запошљивих категорија

- Резултат 1 – Омогућавање транзиције младих из образовних система, жена са села и тешко запошљивих категорија на тржиште рада (5 милиона евра – техничка помоћ и грантови који ће бити дистрибуисани).

¹ www.sanctionsmap.eu Напомињемо да је мапа санкција ИТ алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произилази из правних аката објављених у Службеном листу (СЛ). У случају неслагања између објављених правних аката и ажурирања на интернетској страници превладава верзија из СЛ.

Исход 2 - Социјална заштита: постојеће услуге социјалне заштите су стандардизоване и лиценциране и друштвена инклузија рањивих циљних група је побољшана, а родна равноправност унапријеђена

- Резултат 1 – Јачање капацитета ЦСР-а за пружање бољих услуга рањивим групама;

- Резултат 2 – Успостављен и/или додатно ојачан интегрисани модел социјалне заштите на локалном нивоу и ванинституционални облици социјалне заштите;

- Резултат 3 – Инспекција и надзор социјалне и дјечје заштите, систем и контрола услуга ојачани и стандардизовани (техничка помоћ и грантови 10 милиона) – Програм социјалне помоћи;

- Резултат 4 – Побољшан приступ услугама друштвене инклузије и друштвене инклузије Рома: Програм помоћи Ромима – техничка помоћ и грант – 6 милиона евра;

- Резултат 5 – Унапређење родне равноправности у складу са кључним приоритетима ГПА 2018–2022. у запошљавању, образовању и здравственој и социјалној политици – Програм родне помоћи – техничка помоћ и грант – 2 милиона евра.

Службе Комисије ће користити следеће критеријуме: а) финансијски и оперативни капацитет подносиоца захтјева; и б) технички капацитет, као што је искуство у припреми и имплементацији заједничке изградње капацитета и сличних пројеката; ц) велико искуство у вођењу великих и сложених програма или пројеката везаних за резултате, д) велико искуство у имплементацији сличних пројеката, е) стручност у области преговора са ЕУ и документовани капацитет за мобилизацију релевантних мрежа у државама чланицама ЕУ, Босни и Херцеговини и региону итд. ф) Критеријуми који се односе на квалитет концепта, укључујући релевантност; конзистентност с циљевима, резултатима и активностима Акције, г) очекивани утицај; х) одрживост и исплативост.

Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај дио ове акције може се провести у индиректном управљању с алтернативним субјектом којег ће службе Комисије изабрати по истим критеријумима избора. У случају да би било потребно замијенити предвиђени субјекат, службе Комисије могу изабрати замијенски субјекат користећи исте критеријуме избора наведене горе. Ако се субјекат замјењује, одлука о његовој замјени мора бити образложена. Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај дио ове акције може се имплементирати у директном управљању у складу с модалитетима имплементације наведеним у одјелицима 4.3.1 и 4.3.3

4.3.5. Индиректно управљање с ИПА III корисником

Није примјењиво.

4.3.6. Допринос <назив релевантне регионалне инвестиционе платформе>

Није примјењиво.

4.3.7. ЕФСД+ операције покривене буџетским гаранцијама

Није примјењиво.

4.3.8. Промјене из индиректног у директни начин управљања (и обрнуто) због изузетних околности (једна алтернативна опција)

Имплементација у оквиру Директног управљања (уговори о услугама за техничку помоћ и грантове) може се користити као алтернативни модалитет за дио ове акције који се планира имплементирати у индиректном управљању, у случају да се овај преферирани модалитет не може имплементирати због околности изван Контрола

Комисије. Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај дио ове радње може се имплементирати у директном управљању на следећи начин:

1) Исход 1 – Запошљавање - Повећане могућности за запошљавање младих, жена из руралних подручја и теже запошљивих категорија; Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај дио ове акције може се имплементирати у директном управљању у складу с модалитетима имплементације наведеним у одјелицима 4.3.1 Грантови и 4.3.3 Директна набавка (уговор о услугама техничке помоћи): Резултат 1 – Омогућавање транзиције младих људи из образовних система, жена из руралних подручја и тешко запошљивих категорија на тржишту рада: 3,8 милиона евра за грантове и 1,2 милиона евра за уговор о услугама техничке помоћи;

2) Исход 2 – Социјална заштита - Ако преговори с повјереним субјектом не успију, тај дио ове акције може се имплементирати у директном управљању у складу с модалитетима имплементације наведеним у одјелку 4.3.1 Грантови (индикативни износ од 6 милиона евра за резултат 1 и 2, 4 милиона евра за резултат 3, 6 милиона евра за резултат 4 и 2 милиона евра за резултат 5).

4.4. Обим географске подобности за набавку и грантове

Примјењиваће се географска подобност у смислу мјеста оснивања за учешће у поступцима набавке и додјеле грантова и у погледу поријекла набавке како је утврђено у основном акту и наведено у релевантним уговорним документима, у складу са следећим одредбама.

Службеник Комисије надлежан за одобравање може проширити географску подобност на основу хитности или недоступности услуга на тржиштима дотичних земаља или територија, или у другим прописно поткријељеним случајевима у којима би примјена правила подобности онемогућила реализацију ове акције или би је учинила изузетно тешком (члан 28(10) НДИЦИ-Уредба о глобалној Европи).

4.5. Индикативни буџет

Компоненте индикативног буџета	Допринос ЕУ (износ у EUR)	Индикативни допринос треће стране, у идентификованој валути
Методe провођења – уп. с одјелком 4.4		
Исход 1 - Повећане могућности за запошљавање младих, жена из руралних подручја и теже запошљивих категорија, које се састоје од		
Индиректно управљање с међународном организацијом или организацијом државе чланице, уп. с одјелком 4.3.4	5 000 000	Није примјењиво
Исход 2 - Социјална заштита: Постојеће услуге социјалне заштите стандардизоване и лиценциране, побољшана друштвена инклузија рањивих циљних група, унапријеђена родна равноправност, коју чине		
Индиректно управљање с међународном организацијом или организацијом државе чланице, уп. с одјелком	18 000 000	Није примјењиво
Евалуација – уп. с одјелком 5.2	Биће обухваћено другом одлуком	Није примјењиво
Ревизија – уп. с одјелком 5.3	Биће обухваћено другом одлуком	Није примјењиво
Комуникација и видљивост – уп. с одјелком 6	Биће обухваћено другом одлуком	Није примјењиво
Непредвиђени трошкови	Није примјењиво	Није примјењиво
Укупно	23 000 000	

4.6. Организациона структура и одговорности

Ово је мултисекторска акција, која се састоји од подсекторске циљане помоћи у сљедеће три области подршке: (I) запошљавање, (II) образовање и (III) социјални сектор. Аранжмани за имплементацију треба да буду направљени у три сектора, са јасно дефинисаним одговорностима како би се осигурало потпуно постизање индикатора акције. За сва три сектора, погледајте Опис главних учесника у одјелјку 2.2. за детаљан преглед система координације. У суштини, Акција ће користити међуинституционални метод рада за усмјеравање пружања подршке.

У реализацију предложених активности биће укључене и друге релевантне надлежне институције, поред главних корисника. Уколико буде потребно, у реализацију ће се укључити и додатне институције и организације релевантне за реализацију планираних активности. У складу са стандардном праксом, у почетној фази имплементације пројекта биће успостављен Управни одбор који ће надгледати напредак у имплементацији активности. Надаље, по потреби ће се формирати додатне техничке радне групе стручњака: представници институција или организација за одређене задатке и активности. С обзиром на велики број институција у сектору, као и обиман број активности, Управни одбори ће бити у средишту обезбјеђивања ефикасности и ефективности имплементације ове акције. Биће идентификована улога сваке горедефинисане структуре како би се избјегло преклапање вођства и потенцијални сукоб.

Сектор запошљавања: Системи координације, као што је наведено у одјелјку 2.2. су исти системи координације који ће се користити за координацију активности предвиђених овом акцијом. Од кључног значаја биће да се све активности проводе усклађеним и досљедним мјерама на свим нивоима широм Босне и Херцеговине. Социјални сектор: Координација у социјалном сектору остаје изазов, али одређена координација постоји као што је наведено у одјелјку 2.2. Мораће се на вријеме уложити додатни напори да се побољша ова координација како би се омогућило да се користи за успјешну имплементацију ове акције. Као дио свог прерогатива реализације буџета и ради заштите финансијских интереса Уније, Комисија ће учествовати у горенаведеним структурама управљања које су успостављене за управљање спровођењем активности.

4.7. Предуслови

Није примјењиво.

5. МЈЕРЕЊЕ УЧИНКА

5.1. Праћење и извјештавање

Праћење имплементације ове акције биће непрекидан процес и дио одговорности партнера за провођење и оперативног руководиоца у ЕУ. Оба типа интерног праћења спроводиће се на инклузиван начин, укључујући кључне заинтересоване стране. Различите одговорности за овај двоструки интерни надзор су сљедеће:

- Праћење од стране партнера за провођење имаће за циљ прикупљање и анализу података како би се информисало о напретку ка постизању планираних резултата да би се подстакли процеси доношења одлука на нивоу управљања акцијом и извјештавало о коришћењу ресурса.

- Праћење оперативног руководиоца у ЕУ имаће за циљ допуну мониторинга партнера за провођење, посебно у кључним тренуцима циклуса акције. Такође ће имати за циљ осигуравање доброг праћења препорука спољног праћења и информисање руководства ЕУ. Ово праћење би

могло имати различите облике (састанци с имплементационим партнерима, управни одбори за акцију, провере на лицу мјеста), о чему ће се одлучивати на основу специфичних потреба и расположивих ресурса.

Успоставиће се Интерни систем(и) за праћење Акције заснован(и) на резултатима и биће у функцији омогућавања системског и пажљивог праћења свих дефинисаних показатеља како би се осигурало њихово потпуно остваривање. Интерни мониторинг треба да проводи особље са сертификованим компетенцијама у домену праћења и евалуације. С обзиром на специфичну природу помоћи која ће бити пружена у оквиру ове акције, односно за убрзање запошљавања, образовања и социјалних реформи у Босни и Херцеговини и социоекономског опоравка након кризе изазване пандемијом ковид 19, посебна пажња ће се посветити и пажљивом праћењу свих релевантних економских и политичких дешавања, која могу утицати на резултате мјерене кроз показатеље. Основа за систем праћења је ЛФМ Акције са својим основним показатељима за специфичне Исоде и Резултате. ЛФМ ће се користити као алат за управљање. Сврха праћења ће бити, између осталог, прилагођавање и ревизија резултата, активности и нивоа показатеља, уколико постоји потреба, како би се ефективно постигли очекивани исходи.

Очекује се да ће имплементациони партнери за Исоде 1 и 6 бити одговорни за праћење имплементације активности, у блиској сарадњи са заинтересованим странама. Надаље, може се успоставити одређени број структура за олакшавање праћења успјеха грант шема које ће бити обезбјеђене. Посјете на терену се сматрају посебно важним у овом погледу. За Исоде 4 и 5 институционална структура корисника биће одговорна за праћење. Улога Управног одбора ће, такође, олакшати координацију напора праћења, као и стратешко усмјеравање, ако се појаве било какви проблеми у вези с резултатима Акције, мјерено кроз показатеље. Чланове ће именовати одговарајућа министарства као водеће секторске актере.

Комисија се може ослонити на статистичке системе, службене податке и постојеће оквире праћења за укључивање у политички дијалог и информисање о одлукама о општим условима и показатељима варијабилних транши (укључујући рашчлањивање по полу и друге релевантне степене грануларности), у ограниченој мјери, с обзиром на постојеће стање у Босни и Херцеговини.

5.2. Евалуација

Имајући у виду важност Акције, средњорочне и коначне евалуације ће се извршити за све три компоненте Акције путем независних консултаната или преко партнера за провођење, којег је уговорила Комисија. Средњорочна евалуација биће спроведена у сврху учења, посебно како би се употпунила специфичним аспектима који се могу истакнути, као што је намјера да се покрене друга фаза акције. Коначна евалуација ће се провести у сврху одговорности и учења, укључујући и ревизију политике.

Комисија обавјештава проведеног партнера најмање 3 мјесеца унапријед о датумима предвиђеним за евалуационе мисије. Европска комисија ће формирати Референтну групу састављену од представника главних учесника на нивоу ЕУ и на националном нивоу (представници владе, организација цивилног друштва итд.). Ако буде потребно, биће позвани и други донатори да се придруже. Проведбени партнер ће ефикасно и дјелотворно сарађивати са стручњацима за евалуацију, те им између

осталог осигурати све потребне информације и документацију, као и приступ пројектним просторијама и активностима. Извјештаји о евалуацији подијелиће се са земљом партнером и другим кључним учесницима у складу с најбољом праксом ширења евалуације. Проведени партнер и Комисија анализирају закључке и препоруке евалуација и, према потреби, у договору с партнерском земљом, заједнички одлучују о даљим радњама које треба предузети и свим потребним прилагођавањима, укључујући, ако је назначено, преусмјеравање пројекта. Евалуације ће се финансирати другом одлуком.

5.3. Ревизија и верификација

Не доводећи у питање обавезе које се примјењују на уговоре закључене ради имплементације ове акције, Комисија може, на основу процјене ризика, уговорити независну ревизију или верификацију за један или више уговора или споразума. Ревизије и верификације ће се финансирати другом одлуком.

6. КОМУНИКАЦИЈА И ВИДЉИВОСТ

Видљивост финансирања од стране ЕУ и саопштења о циљевима и утицају акција су законска обавеза за све акције које финансира ЕУ, као што је наведено у захтјевима за комуникацију и видљивост ЕУ који су на снази.

Конкретно, примаоци средстава ЕУ морају признати поријекло средстава ЕУ и осигурати његову одговарајућу видљивост:

- давањем изјаве у којој се на видљив начин истиче подршка добијена од ЕУ на свим документима и комуникационом материјалу који се односе на имплементацију средстава, укључујући службену интернетску страницу и рачуне друштвених медија, гдје постоје; и

- промовисањем акција и њихових резултата пружањем кохерентних, дјелотворних и пропорционалних циљаних информација вишеструкој публици, укључујући медије.

Мјере видљивости и комуникације ће имплементирати, према потреби, националне администрације (на примјер, у вези с реформама везаним за ПАР), извођачи радова и корисници Twinning грантова. Одговарајуће уговорне обавезе биће укључене, односно, у споразуме о финансирању, уговоре о набавци и Twinning гранту.

Мјере ће се заснивати на посебном Плану комуникације и видљивости, који је успостављен и имплементиран у складу са захтјевима за комуникацију и

видљивост ЕУ који су на снази. План укључује, између осталог, комуникацион наратив и главне поруке за Акцију, прилагођене различитим циљним групама (заинтересоване стране, цивилно друштво, шира јавност итд.).

Мјере видљивости и комуникације специфичне за ову акцију биће комплементарне ширим комуникационим активностима које директно проводе службе Европске комисије и/или Делегације и канцеларије ЕУ. Европска комисија и Делегације и канцеларије ЕУ треба да буду у потпуности информисани о планирању и имплементацији специфичних активности видљивости и комуникације, посебно у погледу наратива комуникације и главних порука.

7. ОДРЖИВОСТ

Дугорочни обим користи од одрживости, као што је ниво власништва корисника, њихови институционални управљачки капацитети, биће оцијјењени као изводљиви, а даљњи детаљи ће се развијати у процесу дефинисања пројектног задатка. Надаље, с обзиром на то да је Акција дјелимично осмишљена тако да ријеши огроман финансијски јаз с којим се Босна и Херцеговина суочава, власти Босне и Херцеговине нису у позицији да обезбиједи било каква додатна средства за Акцију. Неизвјесно је да ли ће саме институције кориснице бити у позицији да намјене било каква значајна средства за одржавање резултата када се Акција заврши.

Стога је од највеће важности поново размотрити питања одрживости током праћења имплементације Акције, идеално већ током прве средњорочне евалуације. Без обзира на то, постоји одређени број предвиђених резултата у оквиру Исхода гдје ће се осигурати одрживост активности. Конкретније, Резултат 1 у оквиру Исхода 2, између осталог, фокусира се на изградњу капацитета јавних служби за запошљавање које ће у праву побољшати њихове средњорочне институционалне капацитете. Резултати 1 и 2 у оквиру Исхода 6 фокусирају се на даљњу изградњу капацитета социјалних услуга које омогућавају да буду у позицији да подрже најугроженије групе у друштву након пандемије, уз истовремено јачање и побољшање њихових институционалних капацитета управљања и власништва у средњем року. Исход 3 усмјерен је на даљње јачање капацитета институција надлежних за хармонизацију правне тековине у области здравља и безбједности на раду, како би се обезбиједило даље одговарајуће усклађивање и учешће у процесу европских интеграција.

ДОДАТАК IА - ТАБЕЛА САМЕТКА БУЏЕТА

Назив програма: Годишњи акциони план за Босну и Херцеговину за 2022.
Корисник програма ИПА ИВ: Босна и Херцеговина
Референца програма OPIYS: JAD.1045709

Програм	Акција	Директно управљање						Индиректно управљање						Укупно						
		Прогноза			Набавка			Буџетска програмска	Укупно Директно управљање	Индиректно управљање с појединачних субјеката (ИМЕЈ)			Индиректно управљање с задатим програмом ИПА III (ИМБЈД)			Укупно ИМ	Укупно			
Пројекат	Акција	Допринос ЕУ	Допринос пређе стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос пређе стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос пређе стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос пређе стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос пређе стране	Укупно	Допринос ЕУ	Допринос пређе стране	Укупно	
Пројекат 1	ЕУ подршка пројекту	3.500.000,00	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00
Укупно Пројекат 1		3.500.000,00	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00
Пројекат 2	ЕУ подршка јавног управљања (ОПЈУ) Националног центар за управљање квалитетом	1.000.000,00	-	1.000.000,00	5.000.000,00	-	5.000.000,00	-	-	-	6.000.000,00	-	-	-	-	-	-	6.000.000,00	-	6.000.000,00
	ЕУ за управљање финансирања ЕУ (ОПЈУ)	1.000.000,00	-	1.000.000,00	2.500.000,00	-	2.500.000,00	-	-	-	3.500.000,00	-	-	-	-	-	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00
Укупно Пројекат 2		2.000.000,00	-	2.000.000,00	11.000.000,00	-	11.000.000,00	-	-	-	13.000.000,00	2.000.000,00	-	2.000.000,00	-	-	-	2.000.000,00	5.500.000,00	15.000.000,00
Пројекат 3	ЕУ за кохезиону политику и регионално развој	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00	-	-	-	4.000.000,00	-	-	-	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00
Укупно Пројекат 3		-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00	-	-	-	4.000.000,00	-	-	-	-	-	-	4.000.000,00	-	4.000.000,00
Пројекат 4	ЕУ за луге (општинске административне)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23.000.000,00	-	-	23.000.000,00	-	-	-	23.000.000,00	23.000.000,00	23.000.000,00
Укупно Пројекат 4		-	-	-	-	-	-	-	-	-	23.000.000,00	-	-	23.000.000,00	-	-	-	23.000.000,00	23.000.000,00	23.000.000,00
Укупно за програм		5.500.000,00	-	5.500.000,00	15.000.000,00	-	15.000.000,00	-	-	-	20.500.000,00	25.000.000,00	-	25.000.000,00	-	-	-	25.000.000,00	45.500.000,00	45.500.000,00

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-449-34/24
21. фебруара 2024. године
Сарајево

Председавајући
Жељко Комшић, с. р.

43

На основу члана V 3. d) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука PSBiH број 01,02-21-73/24 од 31. јануара 2024. године), Предсједништво Босне и Херцеговине је, на 11. редовној сједници, одржаној 21. фебруара 2024. године, донијело

ODLUKU

O RATIFIKACIJI PROTOKOLA UZ SPORAZUM O MEĐUNARODNOM POVREMENOM PRIJEVOZU PUTNIKA PUTNIČKIM I OBIČNIM AUTOBUSIMA (INTERBUS SPORAZUM), U VEZI SA MEĐUNARODNIM LINIJSKIM I POSEBNIM LINIJSKIM PRIJEVOZOM PUTNIKA PUTNIČKIM I OBIČNIM AUTOBUSIMA

Члан 1.

Ratifikuje se Protokol uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (INTERBUS Sporazum) u vezi sa međunarodnim linijskim i posebnim linijskim prijevozom putnika putničkim i običnim autobusima, koji je potpisan 20. oktobra 2022. godine u Briselu, na engleskom jeziku.

Члан 2.

Tekst Protokola u prijevodu glasi:

**PROTOKOL
UZ SPORAZUM O MEĐUNARODNOM POVREMENOM
PRIJEVOZU PUTNIKA PUTNIČKIM I OBIČNIM
AUTOBUSIMA (INTERBUS SPORAZUM) U VEZI SA
MEĐUNARODNIM LINIJSKIM I POSEBNIM
LINIJSKIM PRIJEVOZOM PUTNIKA PUTNIČKIM I
OBIČNIM AUTOBUSIMA**

UGOVORNE STRANE,

UZIMAJUĆI U OBZIR želju za daljnjim razvojem i unapređenjem međunarodnog prijevoza putnika u Evropi i olakšavanjem njegove organizacije i obavljanja;

UZIMAJUĆI U OBZIR sve veći značaj turizma i želju za daljnjim unapređenjem kulturne razmjene između Ugovornih strana ovog protokola;

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim

autobusima (Interbus sporazum)¹, sa naknadnim izmjenama, koji je stupio na snagu 1. januara 2003. godine²;

UZIMAJUĆI U OBZIR želju za proširenjem obima usluga prijevoza sadržanih u Interbus sporazumu kako bi se obuhvatile i usluge linijskog i posebnog linijskog prijevoza u skladu sa određenim uvjetima;

BUDUĆI DA:

(1) Obim primjene Interbus sporazuma treba proširiti kroz odredbe kojima se uspostavljaju procedure za pružanje usluga linijskog i posebnog linijskog prijevoza za koji je potrebna dozvola.

(2) Pristupanje ovom protokolu, koji sadrži takve odredbe, treba biti otvoreno za sve Ugovorne strane Interbus sporazuma.

(3) Osim u slučaju partnerskih aranžmana, liberalizaciju linijskog i posebnog linijskog prijevoza za koji je potrebna

¹ SG L 321, 26. 11. 2002., str. 13

² SG L 321, 26. 11. 2002., str. 44

dozvola trenutno treba primijeniti samo na prijevoz kod kojeg je polazna ili odredišna tačka na teritoriji Ugovorne strane gdje se nalazi poslovni nastan operatera cestovnog prijevoza i gdje su registrirana vozila tog operatera.

(4) Iako bi trebalo isključiti mogućnost da linijski ili poseban linijski prijevoz kod kojeg je polazište i odredište na teritoriji iste Ugovorne strane obavlja operater sa poslovnim nastanom u drugoj Ugovornoj strani, tim transportnim operaterima treba dozvoliti preuzimanje i ostavljanje putnika na unaprijed utvrđenim stajalištima u okviru usluge prijevoza sve dok ne prevoze putnike između dva stajališta koja se nalaze unutar teritorije jedne Ugovorne strane a koja nije Ugovorna strana poslovnog nastana tih operatera.

(5) Načelo nediskriminacije na osnovu državljanstva ili mjesta poslovnog nastana operatera prijevoza, kao i na osnovu polazišta ili odredišta putničkog i običnog autobusa i pružene usluge potrebno je primjenjivati kao osnov za pružanje usluga međunarodnog cestovnog prijevoza putnika.

(6) U cilju olakšavanja i pojednostavljivanja procedura, potrebno je osigurati jedinstvene modele obrazaca zahtjeva za izdavanje dozvola i dozvola za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza. Kako bi se izbjegla različita tumačenja, potrebno je precizno utvrditi dokumentaciju koja služi u svrhu kontrole i koja se mora nalaziti u vozilu i pokazati na zahtjev svakog ovlaštenog kontrolnog službenika u skladu sa ovim protokolom.

(7) Dozvola za obavljanje međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog cestovnog prijevoza putnika koju odobre nadležni organi svih relevantnih Ugovornih strana ili država članica Evropske unije koje su države polazišta i odredišta prijevoza, kao i onih koje se nalaze na ruti prijevoza u skladu sa "postupkom izdavanja dozvola" i koju je izdao organ za izdavanje dozvola države polazišta ili odredišta prijevoza treba omogućiti operateru koji podnosi zahtjev a ima poslovni nastan u Ugovornoj strani polazišta ili odredišta prijevoza, ili operateru koji ima poslovni nastan u Ugovornoj strani polazišta ili odredišta prijevoza i koji je u svrhu obavljanja tih poslova ovlašten od ostalih operatera ili u slučaju partnerstva ili grupa, da vrši usluge prijevoza između polazne i odredišne tačke na ruti prijevoza. Takva dozvola treba predstavljati jedinu dozvolu koja je potrebna za obavljanje usluga prijevoza. Nikakve posebne dozvole nisu potrebne za prelazak teritorija Ugovornih strana ili država članica Evropske unije ili njihovih granica u okviru ove usluge prijevoza, bez obzira na to da li se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju na teritoriji Ugovorne strane ili države članice Evropske unije koja se nalazi na ruti prijevoza.

(8) U skladu sa određenim uvjetima, Ugovornoj strani ili državi članici Evropske unije treba dozvoliti da odluči da li međunarodni linijski prijevoz ili poseban linijski prijevoz kod kojeg je polazište ili odredište na njenoj teritoriji treba podlijegati sporazumima o partnerstvu između operatera polazišta i odredišta tog prijevoza. Operaterima sa poslovnim nastanom u nekoj od država Ugovornih strana ili država članica Evropske unije preko čijih teritorija se obavlja određeni prijevoz uz ukrcavanje i iskrcavanje putnika treba dati pravo da se priključe takvim partnerstvima.

(9) Bilo bi prikladno uspostaviti Mješovitu komisiju za vođenje ovog protokola u cilju osiguranja njegovog propisnog i jedinstvenog provođenja i prilagođavanja priloga tehničkom i zakonodavnom napretku.

(10) Ugovorne strane trebaju primjenjivati usklađene socijalne mjere koje se tiču rada posade običnih i putničkih autobusa u međunarodnom cestovnom prijevozu, što je regulirano pravilima sadržanim u Interbus sporazumu, na koji ovaj protokol treba da se odnosi.

(11) Uvjeti pod kojima se obavlja linijski prijevoz i poseban linijski prijevoz trebaju biti uređeni pravilima sadržanim u Interbus sporazumu, na koji ovaj protokol treba da se odnosi, i podlijegati posebnim pravilima kako je navedeno u Prilogu 1 ovog protokola.

(12) Usklađivanje tehničkih uvjeta koji se primjenjuju na obične i putničke autobuse koji obavljaju međunarodni prijevoz između Ugovornih strana treba biti uređeno pravilima sadržanim u Interbus sporazumu, na koji ovaj protokol treba da se odnosi, kako je to i navedeno u Prilogu 2 ovog protokola.

ODLUČILE su utvrditi jedinstvena pravila za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza putnika putničkim i običnim autobusima i

DOGOVORILE SU SE KAKO SLIJEDI:

I DIO

OBIM PRIMJENE I DEFINICIJE

Član 1.

Obim primjene

1. Ovaj protokol se primjenjuje:

a) na međunarodni cestovni linijski ili poseban linijski prijevoz putnika, bez obzira na njihovo državljanstvo, koji se obavlja običnim i putničkim autobusima:

(i) između teritorija dviju Ugovornih strana i, ukoliko se ukaže potreba tokom takvog prijevoza, u tranzitu preko teritorije druge Ugovorne strane ili preko teritorije države koja nije Ugovorna strana;

(ii) uz naknadu jednog ili više operatera prijevoza koji imaju poslovni nastan u Ugovornoj strani polazišta ili odredišta prijevoza i, u slučaju partnerstva, također jednog ili više operatera sa poslovnim nastanom u Ugovornim stranama ili državama članicama Evropske unije preko čijih teritorija se obavlja određena usluga prijevoza uz ukrcavanje i iskrcavanje putnika, ukoliko operateri tako odluče, u skladu sa važećim zakonodavstvom i uz posjedovanje dozvole za obavljanje međunarodnog cestovnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza putnika običnim i putničkim autobusima;

(iii) uz korištenje običnih i putničkih autobusa registriranih u Ugovornoj strani gdje operater prijevoza ima poslovni nastan;

b) na vožnje koje se obavljaju praznim običnim i putničkim autobusima u vezi sa pomenutim prijevozima.

2. Niti jedna od odredbi ovog protokola ne može se tumačiti u smislu da operateri koji imaju poslovni nastan u drugoj Ugovornoj strani imaju mogućnost obavljanja linijskog ili posebnog linijskog prijevoza kod kojeg je polazište i odredište u istoj Ugovornoj strani (kabotaža).

3. U skladu sa stavom 1 i na osnovu stava 2, kada je određeni prijevoz dio usluge prijevoza koji se obavlja prema ili sa teritorije na kojoj operater prijevoza ima poslovni nastan, putnici se mogu preuzimati ili ostavljati na teritoriji bilo koje Ugovorne strane koja je na ruti takvog prijevoza (en route) i koja dozvoljava zaustavljanja na svojoj teritoriji.

4. Ovaj protokol se ne primjenjuje na:

a) korištenje običnih i putničkih autobusa namijenjenih za prijevoz putnika za potrebe prijevoza tereta u komercijalne svrhe,

b) prijevoz za vlastite potrebe.

Član 2.

Nediskriminacija

Ugovorne strane dužne su osigurati da se na ovaj protokol primjenjuje načelo nediskriminacije na osnovu državljanstva ili mjesta poslovnog nastana operatera prijevoza, kao i na osnovu polazišta ili odredišta običnog ili putničkog autobusa i pružene usluge prijevoza.

Član 3. Definicije

1. U svrhu ovog protokola primjenjuju se definicije iz člana 3. Interbus sporazuma.

2. Ne dovodeći u pitanje stav 1, u svrhu ovog protokola primjenjuju se sljedeće dodatne definicije:

a) "Interbus sporazum" označava Sporazum o međunarodnom cestovnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima¹ koji je stupio na snagu 1. januara 2003. godine² i njegove naknadne izmjene;

b) "partnerstvo" označava svaki sporazum ili drugi ugovorni aranžman bilo kojeg tipa u skladu sa kojim se strane u istom, poznate kao partneri, obavezuju na saradnju u pogledu usluga koje je potrebno pružiti;

c) "udruženo preduzeće" označava preduzeće u kojem jedno ili više preduzeća (matično preduzeće ili preduzeća) imaju učesnički interes i nad čijim operativnim i finansijskim politikama to drugo preduzeće ili ta druga preduzeća vrše značajan utjecaj;

d) "grupa" označava bilo šta od navedenog:

(i) jedno ili više udruženih preduzeća i njihovo matično preduzeće ili preduzeća;

(ii) jedno ili više udruženih preduzeća koja imaju isto matično preduzeće ili preduzeća.

II DIO

UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA OPERATERE CESTOVNOG PRIJEVOZA PUTNIKA

Član 4.

Ugovorne strane primjenjuju odredbe iz Priloga 1.

III DIO

TEHNIČKI UVJETI ZA VOZILA

Član 5.

Obični i putnički autobusi koji se koriste pri obavljanju međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza obuhvaćenog ovim protokolom moraju zadovoljavati tehničke standarde iz Priloga 2.

IV DIO

PRISTUP TRŽIŠTU

Član 6.

Međunarodni linijski i poseban linijski prijevoz za koji je potrebna dozvola

1. Linijski prijevoz dostupan je svima i, po potrebi, podliježe obaveznoj rezervaciji.

2. Za linijski i poseban linijski prijevoz potrebna je dozvola u skladu sa Dijelom VI.

3. Nikakvo prilagođavanje operativnim uvjetima prijevoza ne utječe na karakter usluge linijskog prijevoza.

4. Organizacija paralelnog ili privremenog prijevoza kojim se opslužuju isti korisnici, kao i postojećim uslugama linijskog prijevoza, nepružanje usluga prijevoza na određenim stajalištima i pružanje usluga prijevoza na dodatnim stajalištima u okviru postojećih usluga linijskog prijevoza regulira se istim pravilima koja se primjenjuju na postojeće usluge linijskog prijevoza.

5. U skladu sa važećim pravilima o konkurenciji, Ugovorna strana ili država članica Evropske unije može u svakom pojedinačnom slučaju i bez diskriminacije odlučiti da međunarodni linijski i poseban linijski cestovni prijevoz putnika gdje je polazište ili odredište na njenoj teritoriji podliježe partnerskim aranžmanima između operatera koji

imaju poslovni nastan u državi Ugovornoj strani ili državi članici Evropske unije polazišta i odredišta tog prijevoza.

Operateri koji imaju poslovni nastan u državama Ugovornim stranama i državama članicama Evropske unije preko čijih teritorija prelazi ruta određenog prijevoza i na kojima se putnici ukrcavaju i iskrcavaju imaju pravo pristupiti takvim partnerstvima, ukoliko tako odluče.

Dotične Ugovorne strane i države članice Evropske unije dužne su obavještavati Mješovitu komisiju uspostavljenu prema članu 18. ovog protokola o svim takvim odlukama uz obrazloženje razloga za njihovo donošenje.

6. U skladu sa važećim pravilima o konkurenciji, operateri mogu, na dobrovoljnoj osnovi, formirati partnerstva u svrhu obavljanja linijskog ili posebnog linijskog prijevoza. U tim partnerstvima mogu učestvovati sljedeći operateri:

(a) operateri sa poslovnim nastanom u državama Ugovornih strana ili državi članici Evropske unije koja je država polazišta ili odredišta prijevoza;

(b) operateri sa poslovnim nastanom u državama Ugovornih strana i državama članicama Evropske unije preko čijih teritorija prelazi ruta određenog prijevoza i na kojoj se putnici ukrcavaju i iskrcavaju.

V DIO

SOCIJALNE, CARINSKE I FISKALNE ODREDBE

Član 7.

Dio V (socijalne odredbe) i Dio VI (carinske i fiskalne odredbe) Interbus sporazuma primjenjuju se na ovaj protokol.

VI DIO

DOZVOLA ZA MEĐUNARODNI LINIJSKI I POSEBAN LINIJSKI PRIJEVOZ

Član 8.

Karakteristike dozvole

1. Dozvolu za međunarodni linijski i poseban linijski prijevoz putnika izdaje nadležni organ Ugovorne strane na čijoj teritoriji operater prijevoza ima poslovni nastan (dalje u tekstu: "organ za izdavanje dozvola").

2. U slučaju operatera koji ima poslovni nastan u Evropskoj uniji, organ za izdavanje dozvola je nadležni organ države članice polazišta ili odredišta.

3. U slučaju grupe operatera čija je namjera obavljanje međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza i u slučaju partnerstva između preduzeća (operatera) iz najmanje dviju Ugovornih strana na čijim teritorijama se putnici ukrcavaju i iskrcavaju, organ za izdavanje dozvola je onaj nadležni organ kojem se podnosi zahtjev za izdavanje dozvole u skladu sa drugim podstavom člana 9. (1).

4. Dozvole se izdaju na ime operatera i nisu prenosive. Međutim, operater koji je dobio dozvolu, uz saglasnost organa za izdavanje dozvola, može vršiti uslugu prijevoza putem kooperanta, ukoliko je ta mogućnost u skladu sa zakonodavstvom te Ugovorne strane. U tom slučaju, naziv kooperanta i njegova uloga moraju biti naznačeni u dozvoli. Kooperant mora zadovoljiti uvjete iz člana 1., 4. i 5. a u pogledu socijalnih odredbi iz člana 7., kao i uvjete iz priloga 1 i 2.

U slučaju grupe operatera čija je namjera obavljanje međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza, dozvola se izdaje na imena svih preduzeća te grupe i u njoj se navode nazivi svih operatera. Dozvola se daje preduzeću koje ostali operateri u tu svrhu ovlaste i koje je predalo zahtjev za izdavanje dozvole, a ostalim preduzećima se izdaju ovjerene vjerodostojne kopije.

¹ SG L 321, 26. 11. 2002., str. 13

² SG L 321, 26. 11. 2002., str. 44

U slučaju partnerstva, originalni primjerak dozvole se izdaje svakom od partnerskih preduzeća i u njoj se navode nazivi svakog od njih.

U slučajevima kada se међународни linijski ili poseban linijski prijevoz obavlja u okviru grupe ili partnerstva, kako je navedeno u drugom i trećem podstavu, odluka o stvarnoj podjeli realizacije prijevoza između operatera koji u istom učestvuju prepušta se samim operaterima.

5. Period važenja dozvole ne smije biti duži od 5 godina. Moguće je utvrditi i kraći period važenja bilo na zahtjev podnositelja zahtjeva ili na osnovu uzajamnog pristanka nadležnih organa Ugovornih strana na čijim teritorijama se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju.

6. U dozvoli se navodi sljedeće:

a) vrsta prijevoza;

b) ruta prijevoza, posebno navodeći tačku polaska i tačku dolaska;

c) period važenja dozvole;

d) stajališta i red vožnje.

7. Dozvola mora biti u skladu s uzorkom iz Priloga 4.

8. U skladu sa članom 1. (2), imatelji dozvole su ovlašteni obavljati међународни linijski i/ili poseban linijski prijevoz na teritorijama svih Ugovornih strana preko kojih prolaze rute tog prijevoza.

9. Kako bi odgovorio na privremene i vanredne situacije, operater koji pruža usluge linijskog ili posebnog linijskog prijevoza ima pravo koristiti i dodatna vozila. Takva dodatna vozila mogu se koristiti isključivo pod istim uvjetima koji su utvrđeni u dozvoli iz stava 6.

U tom slučaju, pored dokumentacije iz člana 15., operater je dužan osigurati da se kopija ugovora između operatera koji pruža usluge међународnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza i preduzeća koje osigurava dodatna vozila ili neki sličan odgovarajući dokument nalaze u vozilu te da se na zahtjev svakog ovlaštenog kontrolnog službenika pruže na uvid.

Član 9.

Podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje међународnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza

1. Zahtjeve za izdavanje dozvola za obavljanje међународnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza operater podnosi svom nadležnom organu za izdavanje dozvola.

Za svaku uslugu prijevoza podnosi se samo jedan zahtjev. U slučajevima iz člana 8. (3), zahtjev podnosi operater kojeg su u tu svrhu ovlastili drugi operateri.

Zahtjev se podnosi organu za izdavanje dozvola one Ugovorne strane u kojoj operater koji podnosi zahtjev ima poslovni nastan.

2. Zahtjevi za izdavanje dozvole podnose se na osnovu obrasca utvrđenog u Prilogu 3.

3. Lica koja podnose zahtjev za izdavanje dozvole dostavljaju sve dodatne informacije koje smatraju bitnim ili koje zatraži organ za izdavanje dozvola, a posebno dokumente navedene u Prilogu 3.

Član 10.

Postupak izdavanja dozvole

1. Dozvole se izdaju uz saglasnost nadležnih organa svih Ugovornih strana na čijim teritorijama se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju. Organ za izdavanje dozvole prosljeđuje spomenutim nadležnim organima, kao i nadležnim organima Ugovornih strana preko čijih teritorija se prelazi bez ukrcavanja ili iskrcavanja putnika, kopiju zahtjeva sa kopijama svih drugih relevantnih dokumenata, kao i svoju procjenu.

U pogledu Evropske unije, nadležni organi iz prvog podstava su nadležni organi država članica na čijim teritorijama

se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju i čije teritorije se prelaze bez ukrcavanja ili iskrcavanja putnika.

2. Nadležni organi Ugovornih strana čija se saglasnost traži u roku od četiri mjeseca obavještavaju organ za izdavanje dozvola o svojoj odluci po zahtjevu. Ovaj rok se računa od datuma prijema zahtjeva za saglasnost koji je naveden na potvrdi o prijemu. Ukoliko je odluka nadležnih organa Ugovornih strana čija je saglasnost zatražena negativna, u njoj se mora navesti odgovarajuće obrazloženje. Ukoliko organ za izdavanje dozvola ne dobije odgovor u roku od četiri mjeseca, smatra se da su nadležni organi od kojih se traži mišljenje dali svoju saglasnost te organ za izdavanje dozvola može izdati dozvolu.

Nadležni organi Ugovornih strana preko čijih teritorija se prelazi bez ukrcavanja ili iskrcavanja putnika mogu obavijestiti organ za izdavanje dozvola o svojim komentarima u roku utvrđenom u prvom podstavu.

3. Organ za izdavanje dozvola donosi odluku o zahtjevu za izdavanje dozvole najkasnije šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva prijevoznika¹.

4. Dozvola se izdaje, osim ako:

(a) podnositelj zahtjeva opremom koja mu je direktno raspoloživa ne može pružiti uslugu prijevoza koja je predmet zahtjeva;

(b) podnositelj zahtjeva ne poštuje odredbe domaćeg ili међународnog zakonodavstva iz oblasti cestovnog prijevoza, a posebno uvjete i zahtjeve koji se odnose na dozvole za obavljanje међународnog cestovnog prijevoza putnika, ili je ozbiljno prekršio odredbe zakonodavstva Ugovorne strane iz oblasti cestovnog prijevoza, a posebno u pogledu pravila koja se primjenjuju na vozila i periode vožnje i odmora vozača;

(c) u slučaju podnošenja zahtjeva za produženje dozvole nisu ispunjeni uvjeti iz dozvole;

(d) Ugovorna strana, na osnovu detaljne analize, odluči da bi određena usluga prijevoza mogla ozbiljno utjecati na održivost slične usluge na određenim direktnim dionicama koja je obuhvaćena putem jednog ili više ugovora o pružanju javnih usluga u skladu sa zakonodavstvom te Ugovorne strane. U tom slučaju, Ugovorna strana uspostavlja kriterije, na nediskriminirajućoj osnovi, kojima se utvrđuje da li usluga za koju se podnosi zahtjev ozbiljno utječe na održivost gore spomenute slične usluge i te kriterije saopćava drugim Ugovornim stranama iz člana 10. (1);

(e) Ugovorna strana, na osnovu detaljne analize, odluči da glavna svrha određene usluge nije prijevoz putnika između stajališta koja se nalaze na teritorijama različitih Ugovornih strana.

U slučaju da postojeći међународни prijevoz običnim i putničkim autobusima ozbiljno utječe na održivost slične usluge na određenim direktnim dionicama koja je obuhvaćena putem jednog ili više ugovora o pružanju javnih usluga u skladu sa zakonom Ugovorne strane, jedna Ugovorna strana može, zbog izuzetnih razloga koji se nisu mogli predvidjeti u vrijeme odobravanja dozvole, i uz saglasnost drugih Ugovornih strana iz člana 10. (1), privremeno ili trajno oduzeti dozvolu za obavljanje међународnog prijevoza običnim i putničkim autobusima nakon što šest mjeseci unaprijed o tome obavijesti prijevoznika.

Činjenica da određeni prijevoznik nudi niže cijene od onih koje nude drugi cestovni prijevoznici ili činjenica da tu liniju već opslužuju drugi cestovni prijevoznici sama po sebi ne predstavlja opravdanje za odbijanje zahtjeva.

¹ U ovom članu se pod nazivom „prijevoznici“ misli i na „operatere“.

5. Organ za izdavanje dozvola i nadležni organi svih Ugovornih strana uključenih u postupak postizanja saglasnosti koji je predviđen u stavu 1 mogu odbiti zahtjeve isključivo na osnovu razloga utvrđenih u ovom protokolu.

6. Nakon okončanja postupka utvrđenog u stavovima 1 do 5, organ za izdavanje dozvola dužan je izdati dozvolu ili službeno odbiti zahtjev za njeno izdavanje.

Odluke kojima se odbijaju zahtjevi moraju sadržavati razloge na kojima se zasnivaju takve odluke. Ugovorne strane osiguravaju da se prijevozničkim preduzećima pruži mogućnost da iznesu svoj slučaj ukoliko je njihov zahtjev odbijen.

Organ za izdavanje dozvola o svojoj odluci obavještava sve nadležne organe iz stava 1 i dostavlja im po jednu kopiju dozvole.

Član 11.

Produženje dozvole i izmjene uvjeta dozvole

1. Član 10. primjenjuje se mutatis mutandis na zahtjeve za produženje dozvola ili izmjenu uvjeta pod kojima se mora obavljati prijevoz za koji je potrebna dozvola.

2. U slučaju manjih izmjena operativnih uvjeta, a posebno u pogledu korekcija intervala vožnji, cijena i redova vožnji, organ za izdavanje dozvola dužan je samo dostaviti drugim interesnim Ugovornim stranama informacije koje se odnose na izmjenu u pitanju. Izmjene redova vožnji ili intervala vožnji tako da utječu na vrijeme obavljanja kontrole na granicama između Ugovornih strana ili na granicama sa trećim zemljama ne smatraju se manjom izmjenom.

3. Dotične Ugovorne strane mogu se dogovoriti da organ za izdavanje dozvola sam odlučuje o izmjenama uvjeta pod kojima se obavlja usluga prijevoza.

Član 12.

Istek roka važenja dozvole

1. Dozvola za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza prestaje važiti istekom perioda važenja ili tri mjeseca nakon što organ za izdavanje dozvola od imatelja dozvole primi obavještenje o njegovoj ili njenoj namjeri da prestane sa pružanjem određene usluge prijevoza. Takvo obavještenje mora sadržavati odgovarajuće obrazloženje.

2. U slučaju da prestane potražnja za određenom uslugom prijevoza, rok za obavještenje predviđen stavom (1) je jedan mjesec.

3. Organ za izdavanje dozvola obavještava nadležne organe drugih interesnih Ugovornih strana o prestanku važenja dozvole.

4. Imatelj dozvole dužan je jedan mjesec unaprijed i putem odgovarajućeg oglašavanja obavijestiti korisnike takve usluge o prestanku njenog pružanja.

Član 13.

Obaveze operatera prijevoza

1. Osim u slučaju više sile, operater koji pruža usluge međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza bez odlaganja započinje sa pružanjem takvih usluga te sve do isteka važenja dozvole preduzima sve mjere kako bi garantirao pružanje usluge prijevoza koja zadovoljava standarde u pogledu kontinuiteta, redovnosti i kapaciteta i koja ispunjava uvjete utvrđene u članu 8. (6).

2. Operater je dužan objaviti rutu prijevoza, autobuska stajališta, red vožnje, cijene i uvjete prijevoza na način kojim se osigurava da takve informacije budu lako dostupne svim korisnicima.

3. Interesne Ugovorne strane mogu, na osnovu zajedničkog pristanka i u dogovoru sa imateljem dozvole, vršiti izmjene operativnih uvjeta koji uređuju pružanje usluga međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza.

VII DIO ODREDBE KOJIMA SE OSIGURAVA USKLAĐENOST SA OVIM PROTOKOLOM

Član 14.

Nadležni organi Ugovornih strana osiguravaju da operateri prijevoza poštuju odredbe ovog protokola.

Član 15.

1. Ne dovodeći u pitanje odredbe člana 8. (9), dozvola ili njena ovjerena vjerodostojna kopija za obavljanje međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza i licenca operatera ili njena ovjerena vjerodostojna kopija za obavljanje međunarodnog cestovnog prijevoza putnika predviđena u skladu sa domaćim zakonodavstvom ili zakonodavstvom Evropske unije moraju se nalaziti uobičajnom ili putničkom autobusu i pružiti na uvid na zahtjev bilo kojeg ovlaštenog kontrolnog službenika.

2. Ne dovodeći u pitanje odredbe stava 1, kao i člana 8. (9), u slučaju posebnog linijskog prijevoza, ugovor između organizatora i operatera prijevoza ili njegova kopija, kao i dokument kojim se dokazuje da određeni putnici čine posebnu kategoriju koja se izuzima od ostalih putnika u svrhu posebnog linijskog prijevoza, također služe kao kontrolni dokumenti koji se moraju nalaziti u vozilu i podnijeti na uvid na zahtjev bilo kojeg ovlaštenog kontrolnog službenika.

VIII DIO

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16.

Trajanje Protokola - Evaluacija primjene Protokola

1. Ovaj protokol se zaključuje na period od pet godina, od dana njegovog stupanja na snagu.

2. Protokol se automatski produžava za naredni period od pet godina između onih Ugovornih strana koje ne izraze želju da to ne urade. U slučaju ovog posljednjeg, dotična Ugovorna strana obavještava Generalni sekretariat Vijeća Evropske unije, koji djeluje u svojstvu Depozitara ovog protokola (Depozitar), o svojoj namjeri da isti otkaže u skladu sa članom 31. Interbus sporazuma.

3. Prije isteka svakog perioda od 5 godina, Mješovita komisija iz člana 18. ovog protokola ocjenjuje njegovu primjenu, po mogućnosti uz evaluaciju i samog Interbus sporazuma.

Član 17.

Bilateralni sporazumi, ratifikacija ili odobravanje i Depozitar Protokola, stupanje na snagu ovog protokola, otkazivanje i jezici

1. Odredbe članova 25., 27., 28., 31. i 34. Interbus sporazuma primjenjuju se mutatis mutandis na ovaj protokol u skladu sa sljedećim izmjenama:

(a) Brojevi "četiri" i "četvrti" iz člana 28. (1) Interbus sporazuma zamjenjuju se brojevima "tri" odnosno "treći".

(b) Ovaj protokol stupa na snagu, za Ugovorne strane koje su ga potpisale i odobrile ili ratificirale, prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem su tri Ugovorne strane, uključujući i Uniju, deponirale svoje instrumente o odobravanju ili ratifikaciji kod Depozitara.

2. Odredbe ovog protokola zamjenjuju relevantne odredbe bilateralnih sporazuma zaključenih između Ugovornih strana i između Ugovornih strana i država članica Evropske unije.

Bez obzira na član 25. Interbus sporazuma, primjena relevantnih odredaba iz postojećih bilateralnih sporazuma između Ugovornih strana i između Ugovornih strana i država članica Evropske unije može se nastaviti u periodu od pet godina, kako je navedeno u članu 8. (5) ovog protokola,

računajući od datuma stupanja na snagu ovog protokola u pogledu dotične Ugovorne strane.

Član 18.

Mješovita komisija

1. U cilju olakšavanja upravljanja ovim protokolom uspostavlja se Mješovita komisija. Komisiju čine predstavnici Ugovornih strana.

2. Članovi 23. i 24. Interbus sporazuma primjenjuju se mutatis mutandis.

Član 19.

Pristupanje Evropskoj uniji Ugovorne strane koja nije članica Unije

1. Mješovita komisija iz člana 18. obavještava se o svakom zahtjevu Ugovorne strane ili bilo koje treće zemlje za članstvo u Evropskoj uniji.

2. Evropska unija obavještava Ugovorne strane o svakom pristupanju Ugovorne strane u Uniju.

3. Ugovorna strana ovog protokola koja je pristupila Evropskoj uniji od datuma pristupanja tretira se kao država članica Evropske unije, a ne kao zasebna Ugovorna strana ovog protokola.

4. Ugovorne strane u okviru Mješovite komisije razmatraju učinak pomenutog pristupanja na ovaj protokol. Mješovita komisija odlučuje o svim potrebnim korektivnim ili prijelaznim mjerama u tom pogledu.

Član 20.

Potpisivanje

1. Ovaj protokol je otvoren za potpisivanje u Briselu u prostorijama Depozitara u periodu od dvije godine, počevši od datuma kada je Evropska unija usvojila Odluku Vijeća (EU) 2020/1705¹ o potpisivanju ovog protokola. Depozitar pravovremeno obavještava sve Ugovorne strane o tom datumu.

2. Isključivo Ugovorne strane Interbus sporazuma mogu potpisati i ratificirati ovaj protokol. Instrumenti o odobravanju ili ratifikaciji se polažu kod Depozitara koji o njima obavještava ostale Ugovorne strane.

Član 21.

Pristupanje

Nakon stupanja na snagu ovog protokola, svaka Ugovorna strana Interbus sporazuma može pristupiti i ovom protokolu.

Instrumenti o pristupanju se deponiraju kod Depozitara.

Član 30. (3) i (4) Interbus sporazuma primjenjuju se mutatis mutandis.

Član 22.

Prilozi

Prilozi ovog protokola čine njegov sastavni dio.

Član 23.

Zamjena prethodnog Protokola

Ovaj protokol zamjenjuje Protokol uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum) u vezi sa međunarodnim linijskim i posebnim linijskim prijevozom putnika putničkim i običnim autobusima koji je bio otvoren za potpisivanje u periodu između 16. jula 2018. i 16. aprila 2019. godine. Taj prethodni protokol prestaje da ima bilo kakvu pravnu vrijednost.

Sačinjeno u Briselu.

U POTVRDU ČEGA su dolje potpisani opunomoćenici potpisali ovaj protokol.

Za Evropsku uniju

Za Republiku Albaniju

Za Kneževinu Andoru

Za Bosnu i Hercegovinu

Za Republiku Moldaviju

Za Crnu Goru

Za Republiku Sjevernu Makedoniju

Za Republiku Tursku

Za Ukrajinu

Za Srbiju

Za Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku

PRILOG 1

Uvjeti koji se primjenjuju na operatere cestovnog prijevoza putnika

Prilog 1 Interbus sporazuma primjenjuje se na ovaj protokol u skladu sa niže navedenim:

Uredba (EZ) 1071/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. oktobra 2009. godine o uspostavljanju zajedničkih pravila koja se tiču uvjeta za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika te stavljanju van snage Direktive Vijeća 96/26/EZ (SG L 300, 14. 11. 2009., str. 51), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Vijeća (EU) br. 517/2013 od 13. maja 2013. godine (SG L 158, 10. 6. 2013., str. 1) primjenjuje se na ovaj protokol uz izuzimanje člana 16. (5) do (7), kao i člana 18. do 21., člana 23. i člana 25. do 28. Prava i obaveze država članica Evropske unije primjenjuju se mutatis mutandis na Ugovorne strane.

Uredba (EU) br. 181/2011 Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. februara 2011. godine o pravima putnika u prijevozu običnim i putničkim autobusima kojom se mijenja Uredba (EZ) br. 2006/2004 (SG L 55, 28. 2. 2011., str. 1) primjenjuje se na ovaj protokol uz izuzimanje člana 3. (a) i (b), dvije posljednje rečenice člana 12., članova 18., 28. (2), 29. i 30., posljednje rečenice člana 31., i člana 32. Prava i obaveze država članica Evropske unije primjenjuju se mutatis mutandis na Ugovorne strane.

PRILOG 2

Tehnički standardi koji se primjenjuju na obične i putničke autobuse

Prilog 2 Interbus sporazuma primjenjuje se na ovaj protokol.

¹ Odluka Vijeća (EU) 2020/1705 od 23. oktobra 2020. godine o potpisivanju, u ime Evropske unije, Protokola uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum) u vezi sa međunarodnim linijskim i posebnim linijskim prijevozom putnika putničkim i običnim autobusima (SG L 385, 17.11.2020., str 1-2).

PRILOG 3

Uzorak zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza

(bijeli papir - DIN A4)

(Sačiniti na zvaničnom jeziku/jezicima ili na jednom od zvaničnih jezika Ugovorne strane gdje se zahtjev podnosi)

OBRAZAC ZAHTJEVA ZA IZDAVANJE ILI PRODUŽENJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE MEĐUNARODNOG LINIJSKOG PRIJEVOZA ILI MEĐUNARODNOG POSEBNOG LINIJSKOG PRIJEVOZA (*)

- Za započinjanje usluge linijskog prijevoza
- Za započinjanje usluge posebnog linijskog prijevoza
- Za produženje dozvole za uslugu prijevoza
- Za izmjenu uvjeta iz dozvole za uslugu prijevoza

koja se obavlja putničkim i običnim autobusima između Ugovornih strana u skladu sa Protokolom o međunarodnom linijskom i posebnom linijskom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum).

(Organ za izdavanje dozvola)

1. Ime i prezime ili poslovno ime operatera koji podnosi zahtjev; u slučaju zahtjeva koji podnosi grupa operatera ili partnerstvo, naziv operatera kojeg su ovlastili ostali operateri u svrhu podnošenja zahtjeva:
-
-
2. Usluge prijevoza obavlja (*)
- Operater grupa operatera partnerstvo kooperant
3. Nazivi i adrese operatera ili, u slučaju grupe operatera ili partnerstva, nazivi svih operatera te grupe ili partnerstva; osim toga, potrebno je navesti nazive svih kooperanata (*)

* Označiti kvačicom ili ispuniti na odgovarajući način
* Priložiti listu ako je primjenjivo

- 3.1tel.....
- 3.2tel.....
- 3.3tel.....
- 3.4tel.....

(druga strana zahtjeva za izdavanje ili produženje dozvole)

4. U slučaju posebnog linijskog prijevoza:
- 4.1 Kategorija putnika: (*) radnici daci/studenti ostalo
5. Vrijeme trajanja tražene dozvole ili datum kada prestaje usluga prijevoza:
-
6. Glavna ruta prijevoza (podcrtati mjesta gdje se putnici ukrcavaju i iskrcavaju, uz navođenje punih adresa):¹⁰
-
-
7. Period obavljanja prijevoza:
-
8. Učestalost: (dnevno, sedmično itd.):
9. Cijene: Prilog priložen uz zahtjev
10. Priložiti raspored vožnje u cilju potvrđivanja usklađenosti sa međunarodnim pravilima o vremenu vožnje i periodima odmora.
11. Broj traženih dozvola ili ovjerenih vjerodostojnih kopija dozvola: (*)¹¹
-
12. Dodatne informacije:
-
- (Mjesto i datum) (Potpis podnosioca zahtjeva)

⁹ Označiti kvačicom ili ispuniti prema potrebi
¹⁰ Organ za izdavanje dozvole može zatražiti da se zasebno u prilogu ovom zahtjevu dostavi potpuna lista mjesta na kojima se putnici ukrcavaju i iskrcavaju sa punim adresama
¹¹ Ispuniti prema potrebi

S obzirom na to da se dozvola ili njena ovjerena vjerodostojna kopija mora nalaziti u vozilu, podnosiocu

zahtjeva se ukazuje na činjenicu da broj dozvola ili ovjerenih vjerodostojnih kopija koje izdaje organ za izdavanje dozvola, a koje podnositelj zahtjeva mora imati, istovremeno treba odgovarati broju vozila potrebnih za obavljanje tražene usluge prijevoza.

Važna napomena:

Uz zahtjev se naročito mora priložiti sljedeća dokumentacija:

- (a) red vožnje, uključujući i termine kontrola na određenim graničnim prijelazima;
- (b) ovjerena vjerodostojna kopija licence/i operatera (ili više njih) za međunarodni cestovni prijevoz putnika kako je predviđeno u skladu sa domaćim zakonodavstvom ili zakonodavstvom Unije;
- (c) karta odgovarajuće razmjere na kojoj su označene ruta i stajališta na kojima se putnici ukrcavaju i iskrcavaju;
- (d) raspored vožnje na osnovu kojeg se može potvrditi usklađenost sa međunarodnim pravilima o vremenu vožnje i periodima odmora;
- (e) bilo koja odgovarajuća informacija u vezi sa terminalima putničkih i običnih autobusa.

PRILOG 4

Uzorak dozvole za međunarodni linijski i poseban linijski prijevoz

(prva strana dozvole)

(narandžasti papir - DIN A4)

(Sačiniti na zvaničnom jeziku/jezicima ili na jednom od zvaničnih jezika Ugovorne strane gdje se zahtjev podnosi)

D o z v o l a

U skladu sa Protokolom o međunarodnom linijskom i posebnom linijskom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima, između Ugovornih strana, uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum).

DRŽAVA KOJA IZDAJE DOZVOLU.....

Organ koji izdaje dozvolu.....

Karakteristična oznaka Ugovorne strane:.....⁽¹²⁾

DOZVOLA BR:.....

za linijski prijevoz⁽¹³⁾

za poseban linijski prijevoz⁽¹⁴⁾

putničkim i običnim autobusima između Ugovornih strana Protokola o međunarodnom linijskom i posebnom linijskom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Protokol uz Interbus sporazum)

Za:

Prezime, ime ili poslovni naziv operatera ili rukovodećeg operatera u slučaju grupe preduzeća ili u slučaju partnerstva

Adresa:

Telefon i fax ili e-mail:

¹² Albanija (AL), Andora (AD), Austrija (A), Belgija (B), Bosna i Hercegovina (BiH), Bugarska (BG), Kipar (CY), Hrvatska (HR), Republika Češka (CZ), Danska (DK), Estonija (EST), Finska (FIN), Francuska (F), Njemačka (D), Grčka (GR), Mađarska (H), Irska (IRL), Italija (I), Latvija (LV), Litvanija (LT), Luksemburg (L), Malta (MT), Republika Moldavija (MD), Crna Gora (ME), Nizozemska (NL), Sjeverna Makedonija (MK), Poljska (PL), Portugal (P), Rumunija (RO), Republika Slovačka (SK), Slovenija (SLO), Španija (E), Švedska (S), Turska (TR), Ukrajina (UA), Ujedinjeno Kraljevstvo (UK), ova lista nije konačna.

¹³ Označiti kvačicom ili ispuniti na odgovarajući način

¹⁴ Označiti kvačicom ili ispuniti na odgovarajući način

(druga strana dozvole)

Ime, adresa, telefon i faks ili e-mail adrese operatera ili, u slučaju grupe operatera ili partnerstava, na svih operatera iz grupe ili partnerstva; uz to, potrebno je navesti nazive svih kooperanata:

- (1)
(2)
(3)
(4)
(5)

Lista u prilogu, po potrebi.

Važenje dozvole: Od do

Mjesto i datum izdavanja:

Potpis i pečat organa za izdavanje dozvole ili agencije:

1. Ruta:

(a) Polazište usluge prijevoza

(b) Odredište usluge prijevoza

Glavni itinerar, sa podetanim mjestima ukrcajanja i iskrcavanja putnika

2. Red vožnje

(u prilogu ove dozvole)

3. Poseban linijski prijevoz

(a) Kategorija putnika

4. Ostali uvjeti ili posebna pitanja:

Potpis organa koji izdaje dozvolu

Važna napomena:

(1) Ova dozvola važi tokom cijelog putovanja.

(2) Dozvola ili njena vjerodostojna kopija koju je ovjerio organ za izdavanje dozvola moraju se nalaziti u vozilu tokom trajanja putovanja i na zahtjev službenog lica podnijeti na uvid.

(3) Polazište ili odredište mora biti na teritoriji Ugovorne strane gdje se nalazi poslovni nastan operatera i gdje su putnički ili obični autobusi registrirani.

(treća strana dozvole)

OPĆA RAZMATRANJA

(1) Operater prijevoza će započeti uslugu prijevoza u roku naznačenom u odluci organa za izdavanje dozvole koji istu izdaje.

(2) Osim u slučaju više sile, operater koji pruža uslugu međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza preuzima sve mjere kako bi osigurao uslugu prijevoza koja zadovoljava uvjete propisane u dozvoli.

(3) Operater će učiniti javno dostupnim informacije o ruti, stajalištima, redu vožnje, cijenama i uvjetima prijevoza.

(4) Nadležni organi interesnih Ugovornih strana mogu, uz međusobni dogovor i u dogovoru sa imateljem dozvole, vršiti izmjene operativnih uvjeta koji reguliraju obavljanje usluge međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza.

(5) Ne dovodeći u pitanje dokumente koji se odnose na vozilo i vozača (kao što su prometna dozvola i vozačka dozvola), niže navedeni dokumenti služe kao kontrolni dokumenti u skladu sa ovim protokolom i moraju se nalaziti u vozilu i podnijeti na uvid na zahtjev svakog ovlaštenog kontrolnog službenika:

- dozvola ili njena ovjerena vjerodostojna kopija za obavljanje međunarodnog linijskog prijevoza ili posebnog linijskog prijevoza;

- licenca operatera ili njena ovjerena vjerodostojna kopija za međunarodni cestovni prijevoz putnika predviđena u skladu sa državnim zakonodavstvom ili zakonodavstvom Evropske unije;

- tokom obavljanja međunarodnog posebnog linijskog prijevoza, ugovor između organizatora i operatera prijevoza ili njegova ovjerena vjerodostojna kopija, kao i dokument kojim se dokazuje da određeni putnici čine posebnu kategoriju koja isključuje druge putnike u svrhu posebnog linijskog prijevoza;

- kada operater koji pruža usluge linijskog ili posebnog linijskog prijevoza koristi dodatna vozila kako bi odgovorio na privremene ili izuzetne situacije, pored relevantne dokumentacije navedene iznad u tekstu, potrebna je i kopija ugovora između operatera koji pruža uslugu međunarodnog linijskog prijevoza ili posebnog linijskog prijevoza i preduzeća koje osigurava dodatna vozila ili ekvivalentan dokument.

(četvrta strana dozvole)

OPĆA RAZMATRANJA (nastavak)

(6) Operateri koji obavljaju međunarodni linijski prijevoz, uz izuzimanje posebnog linijskog prijevoza, izdaju prijevozne karte kojima se potvrđuju pravo putnika na prijevoz i koje služe kao kontrolni dokumenti kojima se dokazuje da je između putnika i operatera prijevoza zaključen ugovor o prijevozu, bilo individualni ili kolektivni. Na karti, koje također mogu biti elektronske, mora biti naznačeno sljedeće:

(a) naziv operatera;

(b) polazno i odredišno mjesto i, ukoliko je primjenjivo, povratno putovanje;

(c) period važenja karte i, ukoliko je primjenjivo, datum i vrijeme polaska;

(d) cijena prijevoza.

Na zahtjev svakog ovlaštenog kontrolnog službenika putnik podnosi na uvid prijevoznu kartu.

(7) Operateri koji obavljaju međunarodni linijski ili poseban linijski prijevoz putnika moraju dopustiti sve kontrole čija je namjena osigurati pravilno obavljanje usluge prijevoza, a posebno u pogledu perioda vožnje i odmora, emisija štetnih gasova i sigurnosti cestovnog prometa.

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-50-1-449-35/24
21. фебруара 2024. године
Сарајево

Председavajući
Željko Komšić, s. r.

Na temelju članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-73/24 od 31. siječnja 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovitoj sjednici, održanoj 21. veljače 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI PROTOKOLA UZ SPORAZUM O MEĐUNARODNOM POVREMENOM PRIJEVOZU PUTNIKA PUTNIČKIM I OBIČNIM AUTOBUSIMA (INTERBUS SPORAZUM), U VEZI S MEĐUNARODNIM LINIJSKIM I POSEBNIM LINIJSKIM PRIJEVOZOM PUTNIKA PUTNIČKIM I OBIČNIM AUTOBUSIMA

Članak 1.

Ratificira se Protokol uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (INTERBUS Sporazum), u vezi s međunarodnim linijskim i posebnim linijskim prijevozom putnika putničkim i običnim autobusima, koji je potpisan 20. listopada 2022. godine u Briselu, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Protokola u prijevodu glasi:

PROTOKOL

UZ SPORAZUM O MEĐUNARODNOM POVREMENOM PRIJEVOZU PUTNIKA PUTNIČKIM I OBIČNIM AUTOBUSIMA (INTERBUS SPORAZUM) U VEZI S MEĐUNARODNIM LINIJSKIM I POSEBNIM LINIJSKIM PRIJEVOZOM PUTNIKA PUTNIČKIM I OBIČNIM AUTOBUSIMA

UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR želju za daljnjim razvojem i unapređenjem međunarodnog prijevoza putnika u Europi i olakšavanjem njegove organizacije i obavljanja;

UZIMAJUĆI U OBZIR sve veći značaj turizma i želju za daljnjim unapređenjem kulturne razmjene između Ugovornih stranaka ovog Protokola;

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum)¹, s naknadnim izmjenama, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2003. godine²;

UZIMAJUĆI U OBZIR želju za proširenjem opsega usluga prijevoza sadržanih u Interbus sporazumu kako bi se obuhvatile i usluge linijskog i posebnog linijskog prijevoza sukladno određenim uvjetima;

BUDUĆI DA:

(1) Opseg primjene Interbus sporazuma treba proširiti kroz odredbe kojima se uspostavljaju procedure za pružanje usluga linijskog i posebnog linijskog prijevoza za koji je potrebna dozvola.

(2) Pristupanje ovom Protokolu, koji sadrži takve odredbe, treba biti otvoreno za sve Ugovorne stranke Interbus sporazuma.

(3) Osim u slučaju partnerskih aranžmana, liberalizaciju linijskog i posebnog linijskog prijevoza za koji je potrebna dozvola trenutno treba primijeniti samo na prijevoz kod kojeg je polazna ili odredišna točka na teritoriju Ugovorne stranke gdje se nalazi poslovni nastan operatera cestovnog prijevoza i gdje su registrirana vozila tog operatera.

(4) Iako bi trebalo isključiti mogućnost da linijski ili poseban linijski prijevoz kod kojeg je polazište i odredište na teritoriju iste Ugovorne stranke obavlja operater s poslovnim nastanom u drugoj Ugovornoj stranci, tim transportnim operaterima treba dozvoliti preuzimanje i ostavljanje putnika na unaprijed utvrđenim stajalištima u okviru usluge prijevoza sve dok ne prevoze putnike između dva stajališta koja se nalaze unutar teritorija jedne Ugovorne stranke a koja nije Ugovorna stranka poslovnog nastana tih operatera.

(5) Načelo nediskriminacije na temelju državljanstva ili mjesta poslovnog nastana operatera prijevoza, kao i na temelju polazišta ili odredišta putničkog i običnog autobusa i pružene usluge potrebno je primjenjivati kao osnovu za pružanje usluga međunarodnog cestovnog prijevoza putnika.

(6) U cilju olakšavanja i pojednostavljivanja procedura, potrebno je osigurati jedinstvene modele obrazaca zahtjeva za izdavanje dozvola i dozvola za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza. Kako bi se izbjegla različita tumačenja, potrebno je precizno utvrditi dokumentaciju koja služi u svrhu kontrole i koja se mora nalaziti u vozilu i pokazati na zahtjev svakog ovlaštenog kontrolnog službenika sukladno ovom Protokolu.

(7) Dozvola za obavljanje međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog cestovnog prijevoza putnika koju odobre nadležna tijela svih relevantnih Ugovornih stranaka ili država članica Europske unije koje su države polazišta i odredišta prijevoza, kao i onih koje se nalaze na ruti prijevoza sukladno "postupku izdavanja dozvola" i koju je izdalo tijelo za izdavanje dozvola države polazišta ili odredišta prijevoza treba omogućiti operateru koji podnosi zahtjev a ima poslovni nastan u Ugovornoj stranci polazišta ili odredišta prijevoza, ili operateru koji ima poslovni nastan u Ugovornoj stranci polazišta ili odredišta prijevoza i koji je u svrhu obavljanja tih poslova ovlašten od ostalih operatera ili u slučaju partnerstva ili skupina, da vrši usluge prijevoza između polazne i odredišne točke na ruti prijevoza. Takva dozvola treba predstavljati jedinu dozvolu koja je potrebna za obavljanje usluga prijevoza. Nikakve posebne dozvole nisu potrebne za prelazak teritorija Ugovornih stranaka ili država članica Europske unije ili njihovih granica u okviru ove usluge prijevoza, bez obzira na to da li se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju na teritoriju Ugovorne stranke ili države članice Europske unije koja se nalazi na ruti prijevoza.

(8) Sukladno određenim uvjetima, Ugovornoj stranci ili državi članici Europske unije treba dozvoliti da odluči da li međunarodni linijski prijevoz ili poseban linijski prijevoz kod kojeg je polazište ili odredište na njenom teritoriju treba podlijegati sporazumima o partnerstvu između operatera polazišta i odredišta tog prijevoza. Operaterima s poslovnim nastanom u nekoj od država Ugovornih stranaka ili država članica Europske unije preko čijih teritorija se obavlja određeni prijevoz uz ukrcavanje i iskrcavanje putnika treba dati pravo da se priključe takvim partnerstvima.

(9) Bilo bi prikladno uspostaviti Mješovito povjerenstvo za vođenje ovog Protokola u cilju osiguranja njegove propisne i jedinstvene provedbe i prilagodbe privitaka tehničkom i zakonodavnom napretku.

¹ SG L 321, 26. 11. 2002., str. 13

² SG L 321, 26. 11. 2002., str. 44

(10) Ugovorne stranke trebaju primjenjivati usklađene socijalne mjere koje se tiču rada posade običnih i putničkih autobusa u međunarodnom cestovnom prijevozu, što je regulirano pravilima sadržanim u Interbus sporazumu, na koji se ovaj Protokol treba odnositi.

(11) Uvjeti pod kojima se obavlja linijski prijevoz i poseban linijski prijevoz trebaju biti uređeni pravilima sadržanim u Interbus sporazumu, na koji se ovaj Protokol treba odnositi, i podlijegati posebnim pravilima kako je navedeno u Privitku 1 ovog Protokola.

(12) Usklađivanje tehničkih uvjeta koji se primjenjuju na obične i putničke autobuse koji obavljaju međunarodni prijevoz između Ugovornih stranaka treba biti uređeno pravilima sadržanim u Interbus sporazumu, na koji se ovaj Protokol treba odnositi, kako je to i navedeno u Privitku 2 ovog Protokola.

ODLUČILE su utvrditi jedinstvena pravila za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza putnika putničkim i običnim autobusima i

DOGOVORILE SU SE KAKO SLIJEDI:

I. DIO

OPSEG PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Opseg primjene

1. Ovaj Protokol se primjenjuje:

a) na međunarodni cestovni linijski ili poseban linijski prijevoz putnika, bez obzira na njihovo državljanstvo, koji se obavlja običnim i putničkim autobusima;

(i) između teritorija dviju Ugovornih stranaka i, ako se ukaže potreba tijekom takvog prijevoza, u tranzitu preko teritorija druge Ugovorne stranke ili preko teritorija države koja nije Ugovorna stranka;

(ii) uz naknadu jednog ili više operatera prijevoza koji imaju poslovni nastan u Ugovornoj stranci polazišta ili odredišta prijevoza i, u slučaju partnerstva, također jednog ili više operatera s poslovnim nastanom u Ugovornim strankama ili državama članicama Europske unije preko čijih teritorija se obavlja određena usluga prijevoza uz ukrcavanje i iskrcavanje putnika, ako operateri tako odluče, sukladno važećem zakonodavstvu i uz posjedovanje dozvole za obavljanje međunarodnog cestovnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza putnika običnim i putničkim autobusima;

(iii) uz korištenje običnih i putničkih autobusa registriranih u Ugovornoj stranci gdje operater prijevoza ima poslovni nastan;

b) na vožnje koje se obavljaju praznim običnim i putničkim autobusima u vezi s pomenutim prijevozima.

2. Niti jedna od odredbi ovog Protokola ne može se tumačiti u smislu da operateri koji imaju poslovni nastan u drugoj Ugovornoj stranci imaju mogućnost obavljanja linijskog ili posebnog linijskog prijevoza kod kojeg je polazište i odredište u istoj Ugovornoj stranci (kabotaža).

3. Sukladno stavku 1 i na temelju stavka 2, kada je određeni prijevoz dio usluge prijevoza koji se obavlja prema ili s teritorija na kojem operater prijevoza ima poslovni nastan, putnici se mogu preuzimati ili ostavljati na teritoriju bilo koje Ugovorne stranke koja je na ruti takvog prijevoza (en route) i koja dozvoljava zaustavljanja na svojem teritoriju.

4. Ovaj Protokol se ne primjenjuje na:

a) korištenje običnih i putničkih autobusa namijenjenih za prijevoz putnika za potrebe prijevoza tereta u komercijalne svrhe,

b) prijevoz za vlastite potrebe.

Članak 2.

Nediskriminacija

Ugovorne stranke dužne su osigurati da se na ovaj Protokol primjenjuje načelo nediskriminacije na temelju državljanstva ili mjesta poslovnog nastana operatera prijevoza, kao i na temelju polazišta ili odredišta običnog ili putničkog autobusa i pružene usluge prijevoza.

Članak 3.

Definicije

1. U svrhu ovog Protokola primjenjuju se definicije iz članka 3. Interbus sporazuma.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1, u svrhu ovog Protokola primjenjuju se sljedeće dodatne definicije:

a) "Interbus sporazum" označava Sporazum o međunarodnom cestovnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima¹ koji je stupio na snagu 1. siječnja 2003. godine² i njegove naknadne izmjene;

b) "partnerstvo" označava svaki sporazum ili drugi ugovorni aranžman bilo kojeg tipa sukladno kojem se stranke u istom, poznate kao partneri, obvezuju na suradnju u pogledu usluga koje je potrebno pružiti;

c) "udruženo poduzeće" označava poduzeće u kojem jedno ili više poduzeća (matično poduzeće ili poduzeća) imaju sudionički interes i nad čijim operativnim i financijskim politikama to drugo poduzeće ili ta druga poduzeća vrše značajan utjecaj;

d) "skupina" označava bilo što od navedenog:

(i) jedno ili više udruženih poduzeća i njihovo matično poduzeće ili poduzeća;

(ii) jedno ili više udruženih poduzeća koja imaju isto matično poduzeće ili poduzeća.

II. DIO

UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA OPERATERE CESTOVNOG PRIJEVOZA PUTNIKA

Članak 4.

Ugovorne stranke primjenjuju odredbe iz Privitka 1.

III. DIO

TEHNIČKI UVJETI ZA VOZILA

Članak 5.

Obični i putnički autobusi koji se koriste pri obavljanju međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza obuhvaćenog ovim Protokolom moraju zadovoljavati tehničke standarde iz Privitka 2.

IV. DIO

PRISTUP TRŽIŠTU

Članak 6.

Međunarodni linijski i poseban linijski prijevoz za koji je potrebna dozvola

1. Linijski prijevoz dostupan je svima i, po potrebi, podliježe obveznoj rezervaciji.

2. Za linijski i poseban linijski prijevoz potrebna je dozvola sukladno Dijelu VI.

3. Nikakvo prilagođavanje operativnim uvjetima prijevoza ne utječe na karakter usluge linijskog prijevoza.

4. Organizacija paralelnog ili privremenog prijevoza kojim se opslužuju isti korisnici, kao i postojećim uslugama linijskog prijevoza, nepružanje usluga prijevoza na određenim stajalištima i pružanje usluga prijevoza na dodatnim stajalištima u okviru postojećih usluga linijskog prijevoza regulira se istim pravilima koja se primjenjuju na postojeće usluge linijskog prijevoza.

¹ SG L 321, 26. 11. 2002., str. 13

² SG L 321, 26. 11. 2002., str. 44

5. Sukladno važećim pravilima o konkurenciji, Ugovorna stranka ili država članica Europske unije može u svakom pojedinačnom slučaju i bez diskriminacije odlučiti da međunarodni linijski i poseban linijski cestovni prijevoz putnika gdje je polazište ili odredište na njenom teritoriju podliježe partnerskim aranžmanima između operatera koji imaju poslovni nastan u državi Ugovornoj stranci ili državi članici Europske unije polazišta i odredišta tog prijevoza.

Operateri koji imaju poslovni nastan u državama Ugovornim strankama i državama članicama Europske unije preko čijih teritorija prelazi ruta određenog prijevoza i na kojima se putnici ukrcavaju i iskrcavaju imaju pravo pristupiti takvim partnerstvima, ako tako odluče.

Dotične Ugovorne stranke i države članice Europske unije dužne su obavještavati Mješovito povjerenstvo uspostavljeno prema članku 18. ovog Protokola o svim takvim odlukama uz obrazloženje razloga za njihovo donošenje.

6. Sukladno važećim pravilima o konkurenciji, operateri mogu, na dobrovoljnoj osnovi, formirati partnerstva u svrhu obavljanja linijskog ili posebnog linijskog prijevoza. U tim partnerstvima mogu sudjelovati sljedeći operateri:

(a) operateri s poslovnim nastanom u državama Ugovornih stranaka ili državi članici Europske unije koja je država polazišta ili odredišta prijevoza;

(b) operateri s poslovnim nastanom u državama Ugovornih stranaka i državama članicama Europske unije preko čijih teritorija prelazi ruta određenog prijevoza i na kojoj se putnici ukrcavaju i iskrcavaju.

V. DIO

SOCIJALNE, CARINSKE I FISKALNE ODREDBE

Članak 7.

Dio V. (socijalne odredbe) i Dio VI. (carinske i fiskalne odredbe) Interbus sporazuma primjenjuju se na ovaj Protokol.

VI. DIO

DOZVOLA ZA MEĐUNARODNI LINIJSKI I POSEBAN LINIJSKI PRIJEVOZ

Članak 8.

Značajke dozvole

1. Dozvolu za međunarodni linijski i poseban linijski prijevoz putnika izdaje nadležno tijelo Ugovorne stranke na čijem teritoriju operater prijevoza ima poslovni nastan (dalje u tekstu: "tijelo za izdavanje dozvola").

2. U slučaju operatera koji ima poslovni nastan u Europskoj uniji, tijelo za izdavanje dozvola je nadležno tijelo države članice polazišta ili odredišta.

3. U slučaju skupine operatera čija je namjera obavljanje međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza i u slučaju partnerstva između poduzeća (operatera) iz najmanje dviju Ugovornih stranaka na čijim teritorijima se putnici ukrcavaju i iskrcavaju, tijelo za izdavanje dozvola je ono nadležno tijelo kojem se podnosi zahtjev za izdavanje dozvole sukladno drugom podstavku članka 9. (1).

4. Dozvole se izdaju na ime operatera i nisu prenosive. Međutim, operater koji je dobio dozvolu, uz suglasnost tijela za izdavanje dozvola, može vršiti uslugu prijevoza putem kooperanta, ako je ta mogućnost sukladna zakonodavstvu te Ugovorne stranke. U tom slučaju, naziv kooperanta i njegova uloga moraju biti naznačeni u dozvoli. Kooperant mora zadovoljiti uvjete iz članka 1., 4. i 5. a u pogledu socijalnih odredbi iz članka 7., kao i uvjete iz privitaka 1 i 2.

U slučaju skupine operatera čija je namjera obavljanje međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza, dozvola se izdaje na imena svih poduzeća te skupine i u njoj se navode nazivi svih operatera. Dozvola se daje poduzeću koje

ostali operatera u tu svrhu ovlaste i koje je predalo zahtjev za izdavanje dozvole, a ostalim poduzećima se izdaju ovjerene vjerodostojne preslike.

U slučaju partnerstva, izvorni primjerak dozvole se izdaje svakom od partnerskih poduzeća i u njoj se navode nazivi svakog od njih.

U slučajevima kada se međunarodni linijski ili poseban linijski prijevoz obavlja u okviru skupine ili partnerstva, kako je navedeno u drugom i trećem podstavku, odluka o stvarnoj podjeli realizacije prijevoza između operatera koji u istom sudjeluju prepušta se samim operaterima.

5. Razdoblje važenja dozvole ne smije biti duže od 5 godina. Moguće je utvrditi i kraće razdoblje važenja bilo na zahtjev podnosioca zahtjeva ili na temelju uzajamnog pristanka nadležnih tijela Ugovornih stranaka na čijim teritorijima se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju.

6. U dozvoli se navodi sljedeće:

a) vrsta prijevoza;

b) ruta prijevoza, posebno navodeći točku polaska i točku dolaska;

c) razdoblje važenja dozvole;

d) stajališta i red vožnje.

7. Dozvola mora biti sukladna uzorku iz Privitka 4.

8. Sukladno članku 1. (2), imatelji dozvole su ovlašteni obavljati međunarodni linijski i/ili poseban linijski prijevoz na teritorijima svih Ugovornih stranaka preko kojih prolaze rute tog prijevoza.

9. Kako bi odgovorio na privremene i izvanredne situacije, operater koji pruža usluge linijskog ili posebnog linijskog prijevoza ima pravo koristiti i dodatna vozila. Takva dodatna vozila mogu se koristiti isključivo pod istim uvjetima koji su utvrđeni u dozvoli iz stavka 6.

U tom slučaju, pored dokumentacije iz članka 15., operater je dužan osigurati da se preslika ugovora između operatera koji pruža usluge međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza i poduzeća koje osigurava dodatna vozila ili neki sličan odgovarajući dokument nalaze u vozilu te da se na zahtjev svakog ovlaštenog kontrolnog službenika pruže na uvid.

Članak 9.

Podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza

1. Zahtjeve za izdavanje dozvola za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza operater podnosi svom nadležnom tijelu za izdavanje dozvola.

Za svaku uslugu prijevoza podnosi se samo jedan zahtjev. U slučajevima iz članka 8. (3), zahtjev podnosi operater kojeg su u tu svrhu ovlastili drugi operateri.

Zahtjev se podnosi tijelu za izdavanje dozvola one Ugovorne stranke u kojoj operater koji podnosi zahtjev ima poslovni nastan.

2. Zahtjevi za izdavanje dozvole podnose se na temelju obrasca utvrđenog u Privitku 3.

3. Osobe koje podnose zahtjev za izdavanje dozvole dostavljaju sve dodatne informacije koje smatraju bitnim ili koje zatraži tijelo za izdavanje dozvola, a posebno dokumente navedene u Privitku 3.

Članak 10.

Postupak izdavanja dozvole

1. Dozvole se izdaju uz suglasnost nadležnih tijela svih Ugovornih stranaka na čijim teritorijima se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju. Tijelo za izdavanje dozvole prosljeđuje spomenutim nadležnim tijelima, kao i nadležnim tijelima Ugovornih stranaka preko čijih teritorija se prelazi bez ukrcavanja ili

iskrcavanja putnika, presliku zahtjeva s preslikama svih drugih relevantnih dokumenata, kao i svoju procjenu.

U pogledu Europske unije, nadležna tijela iz prvog podstavka su nadležna tijela država članica na čijim teritorijima se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju i čiji teritoriji se prelaze bez ukrcavanja ili iskrcavanja putnika.

2. Nadležna tijela Ugovornih stranaka čija se suglasnost traži u roku od četiri mjeseca obavještavaju tijelo za izdavanje dozvola o svojoj odluci po zahtjevu. Ovaj rok se računa od datuma prijema zahtjeva za suglasnost koji je naveden na potvrdi o prijemu. Ako je odluka nadležnih tijela Ugovornih stranaka čija je suglasnost zatražena negativna, u njoj se mora navesti odgovarajuće obrazloženje. Ako tijelo za izdavanje dozvola ne dobije odgovor u roku od četiri mjeseca, smatra se da su nadležna tijela od kojih se traži mišljenje dala svoju suglasnost te tijelo za izdavanje dozvola može izdati dozvolu.

Nadležna tijela Ugovornih stranaka preko čijih teritorija se prelazi bez ukrcavanja ili iskrcavanja putnika mogu obavijestiti tijelo za izdavanje dozvola o svojim komentarima u roku utvrđenom u prvom podstavku.

3. Tijelo za izdavanje dozvola donosi odluku o zahtjevu za izdavanje dozvole najkasnije šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva prijevoznika¹.

4. Dozvola se izdaje, osim ako:

(a) podnositelj zahtjeva opremom koja mu je izravno raspoloživa ne može pružiti uslugu prijevoza koja je predmet zahtjeva;

(b) podnositelj zahtjeva ne poštuje odredbe domaćeg ili međunarodnog zakonodavstva iz oblasti cestovnog prijevoza, a posebno uvjete i zahtjeve koji se odnose na dozvole za obavljanje međunarodnog cestovnog prijevoza putnika, ili je ozbiljno prekršio odredbe zakonodavstva Ugovorne stranke iz oblasti cestovnog prijevoza, a posebno u pogledu pravila koja se primjenjuju na vozila i razdoblja vožnje i odmora vozača;

(c) u slučaju podnošenja zahtjeva za produženje dozvole nisu ispunjeni uvjeti iz dozvole;

(d) Ugovorna stranka, na temelju detaljne analize, odlučuje da bi određena usluga prijevoza mogla ozbiljno utjecati na održivost slične usluge na određenim izravnim dionicama koja je obuhvaćena putem jednog ili više ugovora o pružanju javnih usluga sukladno zakonodavstvu te Ugovorne stranke. U tom slučaju, Ugovorna stranka uspostavlja kriterije, na nediskriminirajućoj osnovi, kojima se utvrđuje da li usluga za koju se podnosi zahtjev ozbiljno utječe na održivost gore spomenute slične usluge i te kriterije priopćava drugim Ugovornim strankama iz članka 10. (1);

(e) Ugovorna stranka, na temelju detaljne analize, odlučuje da glavna svrha određene usluge nije prijevoz putnika između stajališta koja se nalaze na teritorijima različitih Ugovornih stranaka.

U slučaju da postojeći međunarodni prijevoz običnim i putničkim autobusima ozbiljno utječe na održivost slične usluge na određenim izravnim dionicama koja je obuhvaćena putem jednog ili više ugovora o pružanju javnih usluga sukladno zakonu Ugovorne stranke, jedna Ugovorna stranka može, zbog izuzetnih razloga koji se nisu mogli predvidjeti u vrijeme odobravanja dozvole, i uz suglasnost drugih Ugovornih stranaka iz članka 10. (1), privremeno ili trajno oduzeti dozvolu za obavljanje međunarodnog prijevoza običnim i putničkim autobusima nakon što šest mjeseci unaprijed o tome obavijesti prijevoznika.

Činjenica da određeni prijevoznik nudi niže cijene od onih koje nude drugi cestovni prijevoznici ili činjenica da tu liniju

već opslužuju drugi cestovni prijevoznici sama po sebi ne predstavlja opravdanje za odbijanje zahtjeva.

5. Tijelo za izdavanje dozvola i nadležna tijela svih Ugovornih stranaka uključenih u postupak postizanja suglasnosti koji je predviđen u stavku 1 mogu odbiti zahtjeve isključivo na temelju razloga utvrđenih u ovom Protokolu.

6. Nakon okončanja postupka utvrđenog u stavcima 1 do 5, tijelo za izdavanje dozvola dužno je izdati dozvolu ili službeno odbiti zahtjev za njeno izdavanje.

Odluke kojima se odbijaju zahtjevi moraju sadržavati razloge na kojima se temelje takve odluke. Ugovorne stranke osiguravaju da se prijevoznikom pruži mogućnost da iznesu svoj slučaj ako je njihov zahtjev odbijen.

Tijelo za izdavanje dozvola o svojoj odluci obavještava sva nadležna tijela iz stavka 1 i dostavlja im po jednu presliku dozvole.

Članak 11.

Produženje dozvole i izmjene uvjeta dozvole

1. Članak 10. primjenjuje se mutatis mutandis na zahtjeve za produženje dozvola ili izmjenju uvjeta pod kojima se mora obavljati prijevoz za koji je potrebna dozvola.

2. U slučaju manjih izmjena operativnih uvjeta, a posebno u pogledu korekcija intervala vožnji, cijena i redova vožnji, tijelo za izdavanje dozvola dužno je samo dostaviti drugim interesnim Ugovornim strankama informacije koje se odnose na izmjenju u pitanju. Izmjene redova vožnji ili intervala vožnji tako da utječu na vrijeme obavljanja kontrole na granicama između Ugovornih stranaka ili na granicama s trećim zemljama ne smatraju se manjom izmjenom.

3. Dotične Ugovorne stranke mogu se dogovoriti da tijelo za izdavanje dozvola samo odlučuje o izmjenama uvjeta pod kojima se obavlja usluga prijevoza.

Članak 12.

Istek roka važenja dozvole

1. Dozvola za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza prestaje važiti istekom razdoblja važenja ili tri mjeseca nakon što tijelo za izdavanje dozvola od imatelja dozvole primi obavještenje o njegovoj ili njenoj namjeri da prestane s pružanjem određene usluge prijevoza. Takvo obavještenje mora sadržavati odgovarajuće obrazloženje.

2. U slučaju da prestane potražnja za određenom uslugom prijevoza, rok za obavještenje predviđen stavkom (1) je jedan mjesec.

3. Tijelo za izdavanje dozvola obavještava nadležna tijela drugih interesnih Ugovornih stranaka o prestanku važenja dozvole.

4. Imatelj dozvole dužan je jedan mjesec unaprijed i putem odgovarajućeg oglašavanja obavijestiti korisnike takve usluge o prestanku njenog pružanja.

Članak 13.

Obveze operatera prijevoza

1. Osim u slučaju više sile, operater koji pruža usluge međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza bez odlaganja započinje s pružanjem takvih usluga te sve do isteka važenja dozvole poduzima sve mjere kako bi garantirao pružanje usluge prijevoza koja zadovoljava standarde u pogledu kontinuiteta, redovnosti i kapaciteta i koja ispunjava uvjete utvrđene u članku 8. (6).

2. Operater je dužan objaviti rutu prijevoza, autobusna stajališta, red vožnje, cijene i uvjete prijevoza na način kojim se osigurava da takve informacije budu lako dostupne svim korisnicima.

3. Interesne Ugovorne stranke mogu, na temelju zajedničkog pristanka i u dogovoru s imateljem dozvole, vršiti

¹ U ovom članku se pod nazivom „prijevoznici“ misli i na „operatere“.

izmjene operativnih uvjeta koji uređuju pružanje usluga međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza.

VII. DIO ODREDBE KOJIMA SE OSIGURAVA USKLAĐENOST S OVIM PROTOKOLOM

Članak 14.

Nadležna tijela Ugovornih stranaka osiguravaju da operateri prijevoza poštuju odredbe ovog Protokola.

Članak 15.

1. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 8. (9), dozvola ili njena ovjerena vjerodostojna preslika za obavljanje međunarodnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza i licencija operatera ili njena ovjerena vjerodostojna preslika za obavljanje međunarodnog cestovnog prijevoza putnika predviđena sukladno domaćem zakonodavstvu ili zakonodavstvu Europske unije moraju se nalaziti uobičajnom ili putničkom autobusu i pružiti na uvid na zahtjev bilo kojeg ovlaštenog kontrolnog službenika.

2. Ne dovodeći u pitanje odredbe stavka 1, kao i članka 8. (9), u slučaju posebnog linijskog prijevoza, ugovor između organizatora i operatera prijevoza ili njegova preslika, kao i dokument kojim se dokazuje da određeni putnici čine posebnu kategoriju koja se izuzima od ostalih putnika u svrhu posebnog linijskog prijevoza, također služe kao kontrolni dokumenti koji se moraju nalaziti u vozilu i podnijeti na uvid na zahtjev bilo kojeg ovlaštenog kontrolnog službenika.

VIII. DIO OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 16.

Trajanje Protokola - Evaluacija primjene Protokola

1. Ovaj Protokol se zaključuje na razdoblje od pet godina, od dana njegovog stupanja na snagu.

2. Protokol se automatski produžava za naredno razdoblje od pet godina između onih Ugovornih stranaka koje ne izraze želju da to ne urade. U slučaju ovog posljednjeg, dotična Ugovorna stranka obavještava Generalno tajništvo Vijeća Europske unije, koje djeluje u svojstvu Depozitara ovog Protokola (Depozitar), o svojoj namjeri da isti otkáže sukladno članku 31. Interbus sporazuma.

3. Prije isteka svakog razdoblja od 5 godina, Mješovito povjerenstvo iz članka 18. ovog Protokola ocjenjuje njegovu primjenu, po mogućnosti uz evaluaciju i samog Interbus sporazuma.

Članak 17.

Bilateralni sporazumi, ratifikacija ili odobravanje i Depozitar Protokola, stupanje na snagu ovog Protokola, otkazivanje i jezici

1. Odredbe članaka 25., 27., 28., 31. i 34. Interbus sporazuma primjenjuju se mutatis mutandis na ovaj Protokol sukladno sljedećim izmjenama:

(a) Brojevi "četiri" i "četvrti" iz članka 28. (1) Interbus sporazuma zamjenjuju se brojevima "tri" odnosno "treći".

(b) Ovaj Protokol stupa na snagu, za Ugovorne stranke koje su ga potpisale i odobrile ili ratificirale, prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem su tri Ugovorne stranke, uključujući i Uniju, deponirale svoje instrumente o odobravanju ili ratifikaciji kod Depozitara.

2. Odredbe ovog Protokola zamjenjuju relevantne odredbe bilateralnih sporazuma zaključenih između Ugovornih stranaka i između Ugovornih stranaka i država članica Europske unije.

Bez obzira na članak 25. Interbus sporazuma, primjena relevantnih odredaba iz postojećih bilateralnih sporazuma između Ugovornih stranaka i između Ugovornih stranaka i država članica Europske unije može se nastaviti u razdoblju od

pet godina, kako je navedeno u članku 8. (5) ovog Protokola, računajući od datuma stupanja na snagu ovog Protokola u pogledu dotične Ugovorne stranke.

Članak 18.

Mješovito povjerenstvo

1. U cilju olakšavanja upravljanja ovim Protokolom uspostavlja se Mješovito povjerenstvo. Povjerenstvo čine predstavnici Ugovornih stranaka.

2. Članci 23. i 24. Interbus sporazuma primjenjuju se mutatis mutandis.

Članak 19.

Pristupanje Europskoj uniji Ugovorne stranke koja nije članica Unije

1. Mješovito povjerenstvo iz članka 18. obavještava se o svakom zahtjevu Ugovorne stranke ili bilo koje treće zemlje za članstvo u Europskoj uniji.

2. Europska unija obavještava Ugovorne stranke o svakom pristupanju Ugovorne stranke u Uniju.

3. Ugovorna stranka ovog Protokola koja je pristupila Europskoj uniji od datuma pristupanja tretira se kao država članica Europske unije, a ne kao zasebna Ugovorna stranka ovog Protokola.

4. Ugovorne stranke u okviru Mješovitog povjerenstva razmatraju učinak pomenutog pristupanja na ovaj Protokol. Mješovito povjerenstvo odlučuje o svim potrebnim korektivnim ili prijelaznim mjerama u tom pogledu.

Članak 20.

Potpisivanje

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpisivanje u Briselu u prostorijama Depozitara u razdoblju od dvije godine, počevši od datuma kada je Europska unija usvojila Odluku Vijeća (EU) 2020/1705¹ o potpisivanju ovog Protokola. Depozitar pravodobno obavještava sve Ugovorne stranke o tom datumu.

2. Isključivo Ugovorne stranke Interbus sporazuma mogu potpisati i ratificirati ovaj Protokol. Instrumenti o odobravanju ili ratifikaciji se polažu kod Depozitara koji o njima obavještava ostale Ugovorne stranke.

Članak 21.

Pristupanje

Nakon stupanja na snagu ovog Protokola, svaka Ugovorna stranka Interbus sporazuma može pristupiti i ovom Protokolu.

Instrumenti o pristupanju se deponiraju kod Depozitara.

Članak 30. (3) i (4) Interbus sporazuma primjenjuje se mutatis mutandis.

Članak 22.

Privici

Privici ovog Protokola čine njegov sastavni dio.

Članak 23.

Zamjena prethodnog Protokola

Ovaj Protokol zamjenjuje Protokol uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum) u vezi s međunarodnim linijskim i posebnim linijskim prijevozom putnika putničkim i običnim autobusima koji je bio otvoren za potpisivanje u razdoblju između 16. srpnja 2018. i 16. travnja 2019. godine. Taj prethodni protokol prestaje imati bilo kakvu pravnu vrijednost.

¹ Odluka Vijeća (EU) 2020/1705 od 23. listopada 2020. godine o potpisivanju, u ime Europske unije, Protokola uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum) u vezi s međunarodnim linijskim i posebnim linijskim prijevozom putnika putničkim i običnim autobusima (SG L 385, 17.11.2020., str 1-2).

Sačinjeno u Briselu.
U POTVRDU ČEGA su dolje potpisani opunomoćnici
potpisali ovaj Protokol.

Za Europsku uniju
Za Republiku Albaniju
Za Kneževinu Andoru
Za Bosnu i Hercegovinu
Za Republiku Moldovu
Za Crnu Goru
Za Republiku Sjevernu Makedoniju
Za Republiku Tursku
Za Ukrajinu
Za Republiku Srbiju
Za Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku

PRIVITAK 1

Uvjeti koji se primjenjuju na operatere cestovnog prijevoza putnika

Privitak 1 Interbus sporazuma primjenjuje se na ovaj Protokol sukladno niže navedenom:

Uredba (EZ) 1071/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. godine o uspostavi zajedničkih pravila koja se tiču uvjeta za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika te stavljanju van snage Direktive Vijeća 96/26/EZ (SG L 300, 14. 11. 2009., str. 51), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Vijeća (EU) br. 517/2013 od 13. svibnja 2013. godine (SG L 158, 10. 6. 2013., str. 1) primjenjuje se na ovaj Protokol uz izuzimanje članka 16. (5) do (7), kao i članka 18. do 21., članka 23. i članka 25. do 28. Prava i obveze država članica Europske unije primjenjuju se mutatis mutandis na Ugovorne stranke.

Uredba (EU) br. 181/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. godine o pravima putnika u prijevozu običnim i putničkim autobusima kojom se mijenja Uredba (EZ) br. 2006/2004 (SG L 55, 28. 2. 2011., str. 1) primjenjuje se na ovaj Protokol uz izuzimanje članka 3. (a) i (b), dvije posljednje rečenice članka 12., članaka 18., 28. (2), 29. i 30., posljednje rečenice članka 31., i članka 32. Prava i obveze država članica Europske unije primjenjuju se mutatis mutandis na Ugovorne stranke.

PRIVITAK 2

Tehnički standardi koji se primjenjuju na obične i putničke autobuse

Privitak 2 Interbus sporazuma primjenjuje se na ovaj Protokol.

PRIVITAK 3

Uzorak zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje međunarodnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza

(bijeli papir - DIN A4)

(Sačiniti na službenom jeziku/jezicima ili na jednom od službenih jezika Ugovorne stranke gdje se zahtjev podnosi)

OBRAZAC ZAHTJEVA ZA IZDAVANJE ILI PRODUŽENJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE MEĐUNARODNOG LINIJSKOG PRIJEVOZA ILI MEĐUNARODNOG POSEBNOG LINIJSKOG PRIJEVOZA (*)

Za započinjanje usluge linijskog prijevoza

Za započinjanje usluge posebnog linijskog prijevoza

Za produženje dozvole za uslugu prijevoza

Za izmjenu uvjeta iz dozvole za uslugu prijevoza

koja se obavlja putničkim i običnim autobusima između Ugovornih stranaka sukladno Protokolu o međunarodnom linijskom i posebnom linijskom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum).

(Tijelo za izdavanje dozvola)

1. Ime i prezime ili poslovno ime operatera koji podnosi zahtjev; u slučaju zahtjeva koji podnosi skupina operatera ili partnerstvo, naziv operatera kojeg su ovlastili ostali operateri u svrhu podnošenja zahtjeva:

2. Usluge prijevoza obavlja (*)

Operator skupina operatera partnerstvo kooperant

7 Označiti kvačicom ili ispuniti na odgovarajući način

3. Nazivi i adrese operatera ili, u slučaju skupine operatera ili partnerstva, nazivi sv operatera te skupine ili partnerstva; osim toga, potrebno je navesti nazive sv kooperanata (*)

3.1tel.....
3.2tel.....
3.3tel.....
3.4tel.....

(druga strana zahtjeva za izdavanje ili produženje dozvole)

4. U slučaju posebnog linijskog prijevoza:

4.1 Kategorija putnika: (*) radnici đaci/studenti ostalo

5. Vrijeme trajanja tražene dozvole ili datum kada prestaje usluga prijevoza:

6. Glavna ruta prijevoza (podertati mjesta gdje se putnici ukrcavaju i iskrcavaju, uz navođenje punih adresa):¹⁰

7. Razdoblje obavljanja prijevoza:.....

8. Učestalost: (dnevno, tjedno itd.):.....

9. Cijene..... Privitak priložen uz zahtjev

10. Priložiti raspored vožnje u cijlu potvrđivanja usklađenosti s međunarodnim pravilima o vremenu vožnje i razdobljima odmora.

11. Broj traženih dozvola ili ovjerenih vjerodostojnih preslika dozvola: (*)

12. Dodatne informacije:.....

(Mjesto i datum)

(Potpis podnositelja zahtjeva)

* Priložiti listu ako je primjenjivo

⁹ Označiti kvačicom ili ispuniti prema potrebi

¹⁰ Tijelo za izdavanje dozvole može zatražiti da se zasebno u privitku ovom zahtjevu dostavi potpuna lista mjesta na kojima se putnici ukrcavaju i iskrcavaju s punim adresama

¹¹ Ispuniti prema potrebi

S obzirom na to da se dozvola ili njena ovjerena vjerodostojna preslika mora nalaziti u vozilu, podnositelju zahtjeva se ukazuje na činjenicu da broj dozvola ili ovjerenih vjerodostojnih preslika koje izdaje tijelo za izdavanje dozvola, a koje podnositelj zahtjeva mora imati, istodobno treba odgovarati broju vozila potrebnih za obavljanje tražene usluge prijevoza.

PRIVITAK 4

Uzorak dozvole za međunarodni linijski i poseban linijski prijevoz

(prva strana dozvole)

(narančasti papir - DIN A4)

(Sačiniti na službenom jeziku/jezicima ili na jednom od službenih jezika Ugovorne stranke gdje se zahtjev podnosi)

D o z v o l a

Sukladno Protokolu o međunarodnom linijskom i posebnom linijskom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima, između Ugovornih stranaka, uz Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Interbus sporazum).

DRŽAVA KOJA IZDAJE DOZVOLU.....

Tijelo koje izdaje dozvolu.....

Karakteristična oznaka Ugovorne stranke:.....⁽¹²⁾

DOZVOLA BR.:.....

za linijski prijevoz ⁽¹³⁾

za poseban linijski prijevoz ⁽¹⁴⁾

putničkim i običnim autobusima između Ugovornih stranaka Protokola o međunarodnom linijskom i posebnom linijskom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (Protokol uz Interbus sporazum)

Za:

Prezime, ime ili poslovni naziv operatera ili rukovodećeg operatera u slučaju skupine poduzeća ili u slučaju partnerstva

Adresa:

Telefon i fax ili e-mail:

(druga strana dozvole)

Ime, adresa, telefon i faks ili e-mail adrese operatera ili, u slučaju skupine operatera ili partner nazivi svih operatera iz skupine ili partnerstva; uz to, potrebno je navesti nazive svih kooperanata

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

Lista u privitku, po potrebi.

Važenje dozvole: Od.....do.....

Mjesto i datum izdavanja:.....

Potpis i pečat tijela za izdavanje dozvole ili agencije:.....

1. Ruta:.....

(a) Polazište usluge prijevoza.....

(b) Odredište usluge prijevoza.....

Glavni itinerar, s podertanim mjestima ukrcavanja i iskrcavanja putnika.....

2. Red vožnje.....

(u privitku ove dozvole)

3. Poseban linijski prijevoz

(a) Kategorija putnika

4. Ostali uvjeti ili posebna pitanja:

Potpis tijela koje izdaje dozvolu

Važna napomena:

Uz zahtjev se naročito mora priložiti sljedeća dokumentacija:

(a) red vožnje, uključujući i termine kontrola na određenim graničnim prijelazima;

(b) ovjerena vjerodostojna preslika licencije/i operatera (ili više njih) za međunarodni cestovni prijevoz putnika kako je predviđeno sukladno domaćem zakonodavstvu ili zakonodavstvu Unije;

(c) karta odgovarajuće razmjere na kojoj su označene ruta i stajališta na kojima se putnici ukrcavaju i iskrcavaju;

(d) raspored vožnje na temelju kojega se može potvrditi usklađenost s međunarodnim pravilima o vremenu vožnje i razdobljima odmora;

(e) bilo koja odgovarajuća informacija u vezi s terminalima putničkih i običnih autobusa.

Važna napomena:

(1) Ova dozvola važi tijekom cijelog putovanja.

(2) Dozvola ili njena vjerodostojna preslika koju je ovjerilo tijelo za izdavanje dozvola moraju se nalaziti u vozilu tijekom trajanja putovanja i na zahtjev službene osobe podnijeti na uvid.

(3) Polazište ili odredište mora biti na teritoriju Ugovorne stranke gdje se nalazi poslovni nastan operatera i gdje su putnički ili obični autobusi registrirani.

(treća strana dozvole)

OPĆA RAZMATRANJA

¹² Albanija (AL), Andora (AD), Austrija (A), Belgija (B), Bosna i Hercegovina (BiH), Bugarska (BG), Cipar (CY), Hrvatska (HR), Republika Češka (CZ), Danska (DK), Estonija (EST), Finska (FIN), Francuska (F), Njemačka (D), Grčka (GR), Mađarska (H), Irska (IRL), Italija (I), Latvija (LV), Litva (LT), Luksemburg (L), Malta (MT), Republika Moldova (MD), Crna Gora (ME), Nizozemska (NL), Sjeverna Makedonija (MK), Poljska (PL), Portugal (P), Rumunjska (RO), Republika Slovačka (SK), Slovenija (SI), Španjolska (E), Švedska (S), Turska (TR), Ukrajina (UA), Ujedinjeno Kraljevstvo (UK), ova lista nije konačna.

¹³ Označiti kvadratom ili ispuniti na odgovarajući način

¹⁴ Označiti kvadratom ili ispuniti na odgovarajući način

(1) Operater prijevoza će započeti uslugu prijevoza u roku naznačenom u odluci tijela za izdavanje dozvole koje istu izdaje.

(2) Osim u slučaju više sile, operater koji pruža uslugu међународног линијског или посебног линијског prijevoza poduzima sve mjere kako bi osigurao uslugu prijevoza koja zadovoljava uvjete propisane u dozvoli.

(3) Operater će učiniti javno dostupnim informacije o ruti, stajalištima, redu vožnje, cijenama i uvjetima prijevoza.

(4) Nadležna tijela interesnih Ugovornih stranaka mogu, uz međusobni dogovor i u dogovoru s imateljem dozvole, vršiti izmjene operativnih uvjeta koji reguliraju obavljanje usluge међународног линијског или посебног линијског prijevoza.

(5) Ne dovodeći u pitanje dokumente koji se odnose na vozilo i vozača (kao što su prometna dozvola i vozačka dozvola), niže navedeni dokumenti služe kao kontrolni dokumenti sukladno ovom Protokolu i moraju se nalaziti u vozilu i podnijeti na uvid na zahtjev svakog овлашћеног контролног службеника:

- dozvola ili njena овјерена вјеродостојна preslika za обављање међународног линијског prijevoza или посебног линијског prijevoza;

- licencija operatera или njena овјерена вјеродостојна preslika za међународни cestovni prijevoz putnika predviđena sukladno државном zakonodavstvu или zakonodavstvu Europske unije;

- tijekom обављања међународног посебног линијског prijevoza, ugovor između organizatora i operatera prijevoza или njegova овјерена вјеродостојна preslika, kao i dokument kojim se dokazuje da одређени putnici čine posebnu kategoriju koja isključuje druge putnike u svrhu посебног линијског prijevoza;

- kada operater koji pruža usluge линијског или посебног линијског prijevoza koristi dodatna vozila kako bi одговорио на privremene или izuzetne situacije, pored relevantne dokumentacije navedene iznad u tekstu, potrebna je i preslika ugovora između operatera koji pruža uslugu међународног линијског prijevoza или посебног линијског prijevoza i poduzeća koje осигурава dodatna vozila или еквивалентан документ.

(četvrta strana dozvole)

OPĆA RAZMATRANJA (nastavak)

(6) Operateri koji обављају међународни линијски prijevoz, uz изузимање посебног линијског prijevoza, издају prijevozne karte kojima se potvrđuju pravo putnika на prijevoz i koje služe kao kontrolni dokumenti kojima se dokazuje da je između putnika i operatera prijevoza zaključen ugovor o prijevozu, bilo individualni или kolektivni. Na karti, koje također mogu biti elektroničke, mora biti naznačeno sljedeće:

(a) naziv operatera;

(b) polazno i одређено мјесто i, ako je primjenjivo, повратно putovanje;

(c) razdoblje важења karte i, ako je primjenjivo, datum i vrijeme поласка;

(d) cijena prijevoza.

Na zahtjev svakog овлашћеног контролног службеника putnik подноси на uvid prijevoznu kartu.

(7) Operateri koji обављају међународни линијски или посебан линијски prijevoz putnika moraju dopustiti sve kontrole čija je namjena osigurati pravilno обављање usluge prijevoza, a posebno u pogledu razdoblja vožnje i odmora, emisija štetnih plinova i сигурности cestovnog prometa.

Članak 3.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenome glasniku BiH-Međunarodni ugovori" на hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa на снагу даном objave.

Број 01-50-1-449-35/24
21. вељаће 2024. године
Сарајево

Председатељ
Џелјко Комшић, в. р.

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број: 01,02-21-1-73/24 од 31. јануара 2024. године), Председништво Босне и Херцеговине, на 11. редовној сједници, одржаној 21. фебруара 2024. године, донијело је

ОДЛУКУ О РАТИФИКАЦИЈИ ПРОТОКОЛА УЗ СПОРАЗУМ О МЕЂУНАРОДНОМ ПОВРЕМЕНОМ ПРЕВОЗУ ПУТНИКА ПУТНИЧКИМ И ОБИЧНИМ АУТОБУСИМА (ИНТЕРБУС СПОРАЗУМ), ВЕЗАНО ЗА МЕЂУНАРОДНИ ЛИНИЈСКИ И ПОСЕБАН ЛИНИЈСКИ ПРЕВОЗ ПУТНИКА ПУТНИЧКИМ И ОБИЧНИМ АУТОБУСИМА

Члан 1.

Ратификује се Протокол уз Споразум о међународном повременом превозу путника путничким и обичним аутобусима (ИНТЕРБУС Споразум) везано за међународни линијски и посебан линијски превоз путника путничким и обичним аутобусима, који је потписан 20. октобра 2022. године у Бриселу, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Протокола у преводу гласи:

**ПРОТОКОЛ
УЗ СПОРАЗУМ О МЕЂУНАРОДНОМ
ПОВРЕМЕНОМ ПРЕВОЗУ ПУТНИКА ПУТНИЧКИМ
И ОБИЧНИМ АУТОБУСИМА (ИНТЕРБУС
СПОРАЗУМ) ВЕЗАНО ЗА МЕЂУНАРОДНИ
ЛИНИЈСКИ И ПОСЕБАН ЛИНИЈСКИ ПРЕВОЗ
ПУТНИКА ПУТНИЧКИМ И ОБИЧНИМ
АУТОБУСИМА**

УГОВОРНЕ СТРАНЕ,

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР жељу за даљим развојем и унапређењем међународног превоза путника у Европи и олакшавањем организације и обављања истог;

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР све већи значај туризма и жељу за даљим унапређењем културне размјене између Уговорних страна овог Протокола;

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР Споразум о међународном повременом превозу путника путничким и обичним аутобусима (Интербус споразум)¹, са накнадним измјенама, који је ступио на снагу 1. јануара 2003. године²;

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР жељу за проширењем обима услуга превоза садржаних у Интербус споразуму како би се обухватиле и услуге линијског и посебног линијског превоза у складу са одређеним условима.

БУДУЋИ ДА:

(1) Обим примјене Интербус споразума треба проширити кроз одредбе којима се успостављају процедуре за пружање услуга линијског и посебног линијског превоза за који је потребна дозвола.

(2) Приступање овом Протоколу, који садржи такве одредбе, треба да буде отворено за све Уговорне стране Интербус споразума.

(3) Осим у случају партнерских аранжмана, либерализацију линијског и посебног линијског превоза за који је потребна дозвола тренутно треба примијенити само на превоз код којег је полазна или одредишна тачка на територији Уговорне стране гдје се налази мјесто пословања оператора друмског превоза и гдје су регистрована возила тог оператора;

(4) Иако би требало искључити могућност обављања линијског или посебног линијског превоза код којег је полазиште и одредиште на територији исте Уговорне стране, од стране оператора са мјестом пословања у другој Уговорној страни, тим транспортним операторима треба дозволити преузимање и остављање путника на унапријед утврђеним стајалиштима у оквиру услуге превоза све док не превозе путнике између два стајалишта која се налазе унутар територије једне Уговорне стране а која није Уговорна страна мјеста пословања тих оператора.

(5) Начело недискриминације на основу држављанства или мјеста пословања оператора превоза, као и на основу полазишта или одредишта путничког и обичног аутобуса и пружене услуге потребно је примјењивати као основ за пружање услуга међународног друмског превоза путника.

(6) У циљу олакшавања и поједностављивања процедура, потребно је обезбиједити јединствене моделе образаца захтјева за издавање дозвола и дозвола за обављање међународног линијског и посебног линијског превоза. Како би се избјегла различита тумачења, потребно је прецизно утврдити документацију која служи у сврху контроле и која се мора налазити у возилу и показати на

захтјев сваког овлашћеног контролног службеника у складу са овим Протоколом.

(7) Дозвола за обављање међународног линијског или посебног линијског друмског превоза путника коју одобре надлежни органи свих релевантних Уговорних страна или држава чланица Европске Уније које су државе полазишта и одредишта превоза као и оних које се налазе на рути превоза у складу са "поступком издавања дозвола", и која је издата од стране органа за издавање дозвола државе полазишта или одредишта превоза треба да омогући оператору који подноси захтјев а има мјесто пословања у Уговорној страни полазишта или одредишта превоза, или оператору који има мјесто пословања у Уговорној страни полазишта или одредишта превоза и који је у сврху обављања тих послова овлашћен од осталих оператора или у случају партнерства или група, да врши услуге превоза између полазне и одредишне тачке на рути превоза. Таква дозвола треба да представља једину дозволу која је потребна за обављање услуга превоза. Никакве посебне дозволе нису потребне за прелазак територија Уговорних страна или држава чланица Европске уније или њихових граница у оквиру ове услуге превоза, без обзира на то да ли се путници укрцавају или искрцавају на територији Уговорне стране или државе чланице Европске уније која се налази на рути превоза.

(8) У складу са одређеним условима, Уговорној страни или држави чланице Европске уније треба дозволити да одлучи да ли међународни линијски превоз или посебан линијски превоз код којег је полазиште или одредиште на њеној територији треба да подлијеже споразумима о партнерству између оператора полазишта и одредишта тог превоза. Оператерима са мјестом пословања у некој од држава Уговорних страна или држава чланица Европске уније преко чијих територија се обавља одређени превоз уз укрцавање и искрцавање путника треба дати право да се прикључе таквим партнерствима.

(9) Било би прикладно успоставити Мјешовиту комисију за вођење овог Протокола у циљу обезбјеђења прописног и јединственог спровођења истог и прилагођавања Прилога техничком и законодавном напретку.

(10) Уговорне стране треба да примјењују усклађене социјалне мјере које се тичу рада посаде обичних и путничких аутобуса у међународном друмском превозу, што је регулисано правилима садржаним у Интербус споразуму на који овај Протокол треба да се односи.

(11) Услови под којима се обавља линијски превоз и посебан линијски превоз треба да буду уређени правилима садржаним у Интербус споразуму на који овај Протокол треба да се односи, и подлијежу посебним правилима како је наведено у Прилогу 1 овог Протокола.

(12) Усклађивање техничких услова који се примјењују на обичне и путничке аутобусе који обављају међународни превоз између уговорних страна треба да буде уређено правилима садржаним у Интербус споразуму, на који овај Протокол треба да се односи, како је то и наведено у Прилогу 2 овог Протокола.

ОДЛУЧИЛЕ су да утврде јединствена правила за обављање међународног линијског и посебног линијског превоза путника путничким и обичним аутобусима, и

**ДОГОВОРИЛЕ СУ СЕ КАКО СЛИЈЕДИ:
I ДИО
ОБИМ ПРИМЈЕНЕ И ДЕФИНИЦИЈЕ**

¹ СГ Л 321, 26.11.2002, стр. 13

² СГ Л 321, 26.11.2002, стр. 44

Члан 1.

Обим примјене

1. Овај Протокол се примјењује:

а) на међународни друмски линијски или посебан линијски превоз путника, без обзира на њихово држављанство, који се обавља обичним и путничким аутобусима:

1) између територија двије Уговорне стране и, уколико се укаже потреба током таквог превоза, у транзиту преко територије друге Уговорне стране или преко територије државе која није Уговорна страна,

2) уз накнаду од стране једног или више оператера превоза који имају мјесто пословања у Уговорној страни полазишта или одредишта превоза и, у случају партнерства, такође од стране једног или више оператера са мјестом пословања у Уговорним странама или државама чланицама Европске Уније преко чијих територија се обавља одређена услуга превоза уз укрцавање и искрцавање путника, уколико оператери тако одлуче, у складу са важећим законодавством, и уз посједовање дозволе за обављање међународног друмског линијског и посебног линијског превоза путника обичним и путничким аутобусима,

3) уз коришћење обичних и путничких аутобуса регистрованих у Уговорној страни гдје оператер превоза има мјесто пословања.

б) на вожње које се обављају празним обичним и путничким аутобусима у вези са поменутиим превозима.

2. Нити једна од одредби овог Протокола не може се тумачити у смислу да оператери који имају мјесто пословања у другој Уговорној страни имају могућност обављања линијског или посебног линијског превоза код којег је полазиште и одредиште у истој Уговорној страни (каботажа).

3. У складу са ставом 1 и на основу става 2, када је одређени превоз дио услуге превоза који се обавља према или са територије на којој оператер превоза има мјесто пословања, путници се могу преузимати или остављати на територији било које Уговорне стране која је на рути таквог превоза (en route) и која дозвољава заустављања на својој територији.

4. Овај Протокол се не примјењује на:

а) коришћење обичних и путничких аутобуса намијењених за превоз путника за потребе превоза терета у комерцијалне сврхе;

б) превоз за властите потребе.

Члан 2.

Недискриминација

Уговорне стране дужне су обезбиједити да се на овај Протокол примјењује начело недискриминације на основу држављанства или мјеста пословања оператера превоза, као и на основу полазишта или одредишта обичног или путничког аутобуса и пружене услуге превоза.

Члан 3.

Дефиниције

1. У сврху овог Протокола примјењују се дефиниције из члана 3. Интербус споразума.

2. Не доводећи у питање став 1, у сврху овог Протокола примјењују се следеће додатне дефиниције:

а) "Интербус споразум" означава Споразум о међународном друмском повременом превозу путника

путничким и обичним аутобусима¹ који је ступио на снагу 1. јануара 2003. године² и његове накнадне измјене;

б) "партнерство" означава сваки споразум или други уговорни аранжман било којег типа у складу са којим се стране у истом, познате као партнери, обавезују на сарадњу у погледу услуга које је потребно пружити;

ц) "удружено предузеће" означава предузеће у којем једно или више предузећа (матично предузеће или предузећа) имају учеснички интерес и над чијим оперативним и финансијским политикама то друго предузеће или та друга предузећа врше значајан утицај;

д) "група" означава било шта од наведеног:

(1) једно или више удружених предузећа и њихово матично предузеће или предузећа;

(2) једно или више удружених предузећа која имају исто матично предузеће или предузећа.

II ДИО

УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА ОПЕРАТЕРЕ ДРУМСКОГ ПРЕВОЗА ПУТНИКА

Члан 4.

Уговорне стране примјењују одредбе из Прилога 1.

III ДИО

ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ВОЗИЛА

Члан 5.

Обични и путнички аутобуси који се користе при обављању међународног линијског и посебног линијског превоза обухваћеног овим Протоколом морају задовољавати техничке стандарде из Прилога 2.

IV ДИО

ПРИСТУП ТРЖИШТУ

Члан 6.

Међународни линијски и посебан линијски превоз за који је потребна дозвола

1. Линијски превоз доступан је свима, и по потреби подлијеже обавезној резервацији.

2. За линијски и посебан линијски превоз потребна је дозвола у складу са Дијелом VI.

3. Никакво прилагођавање оперативним условима превоза не утиче на карактер услуге линијског превоза.

4. Организација паралелног или привременог превоза којим се опслужују исти корисници као и постојећим услугама линијског превоза, не пружање услуга превоза на одређеним стајалиштима и пружање услуга превоза на додатним стајалиштима у оквиру постојећих услуга линијског превоза регулише се истим правилима која се примјењују на постојеће услуге линијског превоза.

5. У складу са важећим правилима о конкуренцији, Уговорна страна или држава чланица Европске уније може у сваком појединачном случају и без дискриминације одлучити да међународни линијски и посебан линијски друмски превоз путника гдје је полазиште или одредиште на њеној територији подлијеже партнерским аранжманима између оператера који имају мјесто пословања у држави Уговорној страни или држави чланица Европске Уније полазишта и одредишта тог превоза.

Оператери који имају мјесто пословања у државама Уговорним странама и државама чланицама Европске Уније преко чијих територија прелази рута одређеног превоза и на којима се путници укрцавају и искрцавају имају право да приступе таквим партнерствима, уколико тако одлуче.

¹ СГ Л 321, 26.11.2002., стр.13

² СГ Л 321, 26.11.2002., стр.44

Дотичне Уговорне стране и државе чланице Европске Уније дужне су обавјештавати Мјешовиту комисију успостављену према члану 18. овог Протокола о свим таквим одлукама уз образложење разлога за њихово доношење.

6. У складу са важећим правилима о конкуренцији, оператери могу, на добровољној основи, формирати партнерства у сврху обављања линијског или посебног линијског превоза. У тим партнерствима могу учествовати следећи оператери:

(а) оператери са мјестом пословања у државама Уговорних страна или држави чланици Европске Уније која је држава полазишта или одређишта превоза;

(б) оператери са мјестом пословања у државама Уговорних страна и државама чланицама Европске Уније преко чијих територија прелази рута одређеног превоза и на којој се путници укрцавају и искрцавају.

V ДИО СОЦИЈАЛНЕ, ЦАРИНСКЕ И ФИСКАЛНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 7.

Дио V (социјалне одредбе) и дио VI (царинске и фискалне одредбе) Интербус споразума примјењују се на овај Протокол.

VI ДИО ДОЗВОЛА ЗА МЕЂУНАРОДНИ ЛИНИЈСКИ И ПОСЕБАН ЛИНИЈСКИ ПРЕВОЗ

Члан 8.

Карактеристике дозволе

1. Дозволу за међународни линијски и посебан линијски превоз путника издаје надлежни орган Уговорне стране на чијој територији оператер превоза има мјесто пословања (даље у тексту: "орган за издавање дозвола").

2. У случају оператера који има мјесто пословања у Европској унији, орган за издавање дозвола је надлежни орган државе чланице полазишта или одређишта.

3. У случају групе оператера чија је намјера обављање међународног линијског или посебног линијског превоза, и у случају партнерства између предузећа (оператера) из најмање двије Уговорне стране на чијим територијама се путници укрцавају и искрцавају, орган за издавање дозвола је онај надлежни орган којем се подноси захтјев за издавање дозволе у складу са другим подставом члана 9 (1).

4. Дозволе се издају на име оператера и нису преносиве. Међутим, оператер који је добио дозволу, уз сагласност органа за издавање дозвола, може вршити услугу превоза путем кооперанта, уколико је та могућност у складу са законодавством те Уговорне стране. У том случају, назив кооперанта и његова улога морају бити назначени у дозволи. Кооперант мора задовољити услове из члана 1, 4, 5. а у погледу социјалних одредби, из члана 7, као и услове из Прилога 1 и 2.

У случају групе оператера чија је намјера обављање међународног линијског или посебног линијског превоза, дозвола се издаје на имена свих предузећа те групе и у истој се наводе називи свих оператера. Дозвола се даје предузећу које остали оператера у ту сврху овласте и које је предало захтјев за издавање дозволе, а осталим предузећима се издају овјерене вјеродостојне копије.

У случају партнерства, оригинални примјерак дозволе се издаје сваком од партнерских предузећа, и у истој се наводе називи сваког од њих.

У случајевима када се међународни линијски или посебан линијски превоз обавља у оквиру групе или партнерства, како је наведено у другом и трећем подставу, одлука о стварној подјели реализације превоза између оператера који у истом учествују препушта се самим оператерима.

5. Период важења дозволе не смије бити дужи од 5 година. Могуће је утврдити и краћи период важења било на захтјев подносиоца захтјева или на основу узајамног пристанка надлежних органа Уговорних страна на чијим територијама се путници укрцавају или искрцавају.

6. У дозволи се наводи следеће:

а) врста превоза;

б) рута превоза, посебно наводећи тачку поласка и тачку доласка;

ц) период важења дозволе;

д) стајалишта и ред вожње.

7. Дозвола мора бити у складу са узорком из Прилога 4.

8. У складу са чланом 1 (2), имаоци дозволе су овлашћени да обављају међународни линијски и/или посебан линијски превоз на територијама свих Уговорних страна преко којих пролазе руте тог превоза.

9. Како би одговорно на привремене и ванредне ситуације, оператер који пружа услуге линијског или посебног линијског превоза има право користити и додатна возила. Таква додатна возила могу се користити искључиво под истим условима који су утврђени у дозволи из става 6.

У том случају, поред документације из члана 15, оператер је дужан обезбиједити да се копија уговора између оператера који пружа услуге међународног линијског или посебног линијског превоза и предузећа које обезбеђује додатна возила или неки сличан одговарајући документ налазе у возилу, те да се на захтјев сваког овлашћеног контролног службеника пруже на увид.

Члан 9.

Подношење захтјева за издавање дозволе за обављање међународног линијског и посебног линијског превоза

1. Захтјеве за издавање дозвола за обављање међународног линијског и посебног линијског превоза оператер подноси свом надлежном органу за издавање дозвола.

За сваку услугу превоза подноси се само један захтјев. У случајевима из члана 8 (3), захтјев подноси оператер који је у ту сврху овлашћен од стране других оператера.

Захтјев се подноси органу за издавање дозвола оне Уговорне стране у којој оператер који подноси захтјев има мјесто пословања.

2. Захтјеви за издавање дозволе подnose се на основу обрасца утврђеног у Прилогу 3.

3. Лица која подnose захтјев за издавање дозволе достављају све додатне информације које сматрају битним или које затражи орган за издавање дозвола, а посебно документе наведене у Прилогу 3.

Члан 10.

Поступак издавања дозволе

1. Дозволе се издају уз сагласност надлежних органа свих Уговорних страна на чијим територијама се путници укрцавају или искрцавају. Орган за издавање дозволе прослијеђује поменути надлежним органима, као и надлежним органима Уговорних страна преко чијих територије се прелази без укрцавања или искрцавања путника, копију захтјева заједно са копијама свих других релевантних докумената, као и своју процјену.

У погледу Европске уније, надлежни органи из првог подстава су надлежни органи држава чланица на чијим територијама се путници укрцавају или искрцавају и чије територије се прелазе без укрцавања или искрцавања путника.

2. Надлежни органи Уговорних страна чија се сагласност тражи, у року од четири мјесеца обавјештавају орган за издавање дозвола о својој одлуци по захтјеву. Овај рок се рачуна од датума пријема захтјева за сагласност који је наведен на потврди о пријему. Уколико је одлука надлежних органа Уговорних страна чија је сагласност затражена негативна, у истој се мора навести одговарајуће образложење. Уколико орган за издавање дозвола не добије одговор у року од четири мјесеца, сматра се да су надлежни органи од којих се тражи мишљење дали своју сагласност, те орган за издавање дозвола може издати дозволу.

Надлежни органи Уговорних страна преко чијих територија се прелазе без укрцавања или искрцавања путника могу обавјестити орган за издавање дозвола о својим коментарима у року утврђеном у првом подставу.

3. Орган за издавање дозвола доноси одлуку о захтјеву за издавање дозволе најкасније шест мјесеци од дана подношења захтјева од стране превозника¹.

4. Дозвола се издаје, осим ако:

(а) подносилац захтјева опремом која му је директно расположива не може да пружи услугу превоза која је предмет захтјева;

(б) подносилац захтјева не поштује одредбе домаћег или међународног законодавства из области друмског превоза, а посебно услове и захтјеве који се односе на дозволе за обављање међународног друмског превоза путника, или је озбиљно прекршио одредбе законодавства Уговорне стране из области друмског превоза, а посебно у погледу правила која се примјењују на возила и периоде вожње и одмора возача;

(ц) у случају подношења захтјева за продужење дозволе, нису испуњени услови из дозволе;

(д) Уговорна страна, на основу детаљне анализе, одлучи да би одређена услуга превоза могла озбиљно утицати на одрживост сличне услуге на одређеним директним дионицама која је обухваћена путем једног или више уговора о пружању јавних услуга у складу са законодавством те Уговорне стране. У том случају, Уговорна страна успоставља критеријуме, на недискриминишућој основи, којима се утврђује да ли услуга за коју се подноси захтјев озбиљно утиче на одрживост горе поменуте сличне услуге и те критеријуме саопштава другим Уговорним странама из члана 10 (1).

(е) Уговорна страна, на основу детаљне анализе, одлучи да главна сврха одређене услуге није превоз путника између стајалишта која се налазе на територијама различитих Уговорних страна.

У случају да постојећи међународни превоз обичним и путничким аутобусима озбиљно утиче на одрживост сличне услуге на одређеним директним дионицама која је обухваћена путем једног или више уговора о пружању јавних услуга у складу са законом Уговорне стране, једна Уговорна страна може, због изузетних разлога који се нису могли предвидјети у вријеме одобравања дозволе, и уз сагласност других Уговорних страна из члана 10 (1), привремено или трајно одузети дозволу за обављање међународног превоза обичним и путничким аутобусима

након што шест мјесеци унапријед о томе обавјести превозника.

Чињеница да одређени превозник нуди ниже цијене од оних које нуде други друмски превозници, или чињеница да ту линију већ опслужују други друмски превозници сама по себи не представља оправдање за одбијање захтјева.

5. Орган за издавање дозвола и надлежни органи свих Уговорних страна укључених у поступак постизања сагласности који је предвиђен у ставу 1 могу одбити захтјеве искључиво на основу разлога утврђених у овом Протоколу.

6. Након окончања поступка утврђеног у ставовима 1 до 5, орган за издавање дозвола дужан је издати дозволу или службено одбити захтјев за њено издавање.

Одлуке којима се одбијају захтјеви морају да садрже разлоге на којима се заснивају такве одлуке. Уговорне стране осигуравају да се транспортним предузећима пружи могућност да изнесу свој случај уколико је њихов захтјев одбијен.

Орган за издавање дозвола о својој одлуци обавјештава све надлежне органе из става 1, и доставља им по једну копију дозволе.

Члан 11.

Продужење дозволе и измене услова дозволе

1. Члан 10. примјењује се *mutatis mutandis* на захтјеве за продужење дозвола или измену услова под којима се мора обављати превоз за који је потребна дозвола.

2. У случају мањих измена оперативних услова, а посебно у погледу корекција интервала вожњи, цијена и редова вожњи, орган за издавање дозвола дужан је само да достави другим интересним Уговорним странама информације које се односе на измену у питању. Измјене редова вожњи или интервала вожњи тако да исте утичу на вријеме обављања контроле на границама између Уговорних страна или на границама са трећим земљама не сматрају се мањом измјеном.

3. Дотичне уговорне стране могу се договорити да орган за издавање дозвола сам одлучује о измјенама услова под којима се обавља услуга превоза.

Члан 12.

Истек рока важења дозволе

1. Дозвола за обављање међународног линијског и посебног линијског превоза престаје важити истеком периода важења или три мјесеца након што орган за издавање дозвола од имаоца дозволе прими обавјештење о његовој или њеној намјери да престане са пружањем одређене услуге превоза. Такво обавјештење мора садржавати одговарајуће образложење.

2. У случају да престане потражња за одређеном услугом превоза, рок за обавјештење предвиђен ставом (1) је један мјесец.

3. Орган за издавање дозвола обавјештава надлежне органе других интересних Уговорних страна о престанку важења дозволе.

4. Ималац дозволе дужан је један мјесец унапријед, и путем одговарајућег оглашавања обавјестити кориснике такве услуге о престанку пружања исте.

Члан 13.

Обавезе оператера превоза

1. Осим у случају више силе, оператер који пружа услугу међународног линијског или посебног линијског превоза без одлагања започиње са пружањем таквих услуга, те све до истека важења дозволе предузима све

¹ У овом члану, под називом „превозници“ се мисли и на „оператере“.

мјере како би гарантовао пружање услуге превоза која задовољава стандарде у погледу континуитета, редовности и капацитета, и која испуњава услове утврђене у члану 8 (6).

2. Оператер је дужан објавити руту превоза, аутобуска стајалишта, ред вожње, цијене и услове превоза на начин којим се обезбјеђује да такве информације буду лако доступне свим корисницима.

3. Интересне Уговорне стране могу, на основу заједничког пристанка и у договору са имаоцем дозволе, вршити измјене оперативних услова који уређују пружање услуга међународног линијског или посебног линијског превоза.

VII ДИО ОДРЕДБЕ КОЈИМА СЕ ОСИГУРАВА УСКЛАЂЕНОСТ СА ОВИМ ПРОТОКОЛОМ

Члан 14.

Надлежни органи Уговорних страна осигуравају да оператери превоза поштују одредбе овог Протокола.

Члан 15.

1. Не доводећи у питање одредбе члана 8.(9), дозвола или њена овјерена вјеродостојна копија за обављање међународног линијског или посебног линијског превоза и лиценца оператера или њена овјерена вјеродостојна копија за обављање међународног друмског превоза путника предвиђена у складу са домаћим законодавством или законодавством Европске уније морају се налазити у обичном или путничком аутобусу и пружити на увид на захтјев било којег овлашћеног контролног службеника.

2. Не доводећи у питање одредбе става 1 као и члана 8 (9), у случају посебног линијског превоза, уговор између организатора и оператера превоза или његова копија као и документ којим се доказује да одређени путници чине посебну категорију која се изузима од осталих путника у сврху посебног линијског превоза, такође служе као контролни документи који се морају налазити у возилу и поднијети на увид на захтјев било којег овлашћеног контролног службеника.

VIII ДИО ОПШТЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 16.

Трајање Протокола - Евалуација примјене Протокола

1. Овај Протокол се закључује на период од пет година, од дана његовог ступања на снагу.

2. Протокол се аутоматски продужава за наредни период од пет година између оних Уговорних страна које не изразе жељу да то не ураде. У случају овог последњег, дотична Уговорна страна обавјештава Генерални секретаријат Савјета Европске уније, који дјелује у својству Депозитара овог протокола (Депозитар) о својој намјери да исти откаже у складу са чланом 31. Интербус споразума.

3. Прије истека сваког периода од 5 година, Мјешовита комисија из члана 18. овог Протокола оцјењује његову примјену, по могућности уз евалуацију и самог Интербус споразума.

Члан 17.

Билатерални споразуми, ратификација или одобравање и Депозитар Протокола, ступање на снагу овог Протокола, отказивање и језици

1. Одредбе чланова 25, 27, 28, 31. и 34. Интербус споразума примјењују се *mutatis mutandis* на овај Протокол у складу са сљедећим измјенама:

(а) Бројеви "четири" и "четврти" из члана 28 (1) Интербус споразума замјењују се бројевима "три" односно "трећи".

(б) Овај протокол ступа на снагу, за Уговорне стране које су га потписале и одобриле или ратификовале, првог дана мјесеца који слиједи након мјесеца у којем су три Уговорне стране, укључујући и Унију, депоновале своје инструменте о одобравању или ратификацији код Депозитара.

2. Одредбе овог Протокола замјењују релевантне одредбе билатералних споразума закључених између Уговорних страна и између Уговорних страна и држава чланица Европске уније.

Без обзира на члан 25. Интербус споразума, примјена релевантних одредаба из постојећих билатералних споразума између Уговорних страна и између Уговорних страна и држава чланица Европске Уније може се наставити у периоду од пет година, како је наведено у члану 8 (5) овог Протокола рачунајући од датума ступања на снагу овог Протокола у погледу дотичне Уговорне стране.

Члан 18.

Мјешовита комисија

1. У циљу олакшавања управљања овим Протоколом, успоставља се Мјешовита комисија. Комисију чине представници Уговорних страна.

2. Чланови 23. и 24. Интербус споразума примјењују се *mutatis mutandis*.

Члан 19.

Приступање Европској унији Уговорне стране која није чланица Уније

1. Мјешовита комисија из члана 18. обавјештава се о сваком захтјеву Уговорне стране или било које треће земље за чланство у Европској унији.

2. Европска унија обавјештава Уговорне стране о сваком приступању Уговорне стране у Унију.

3. Уговорна страна овог Протокола која је приступила Европској унији од датума приступања третира се као држава чланица Европске уније, а не као засебна Уговорна страна овог Протокола.

4. Уговорне стране у оквиру Мјешовите комисије разматрају учинак поменутог приступања на овај Протокол. Мјешовита комисија одлучује о свим потребним корективним или прелазним мјерама у том погледу.

Члан 20.

Потписивање

1. Овај Протокол је отворен за потписивање у Бриселу у просторијама Депозитара у периоду од двије године почевши од датума усвајања Одлуке Савјета (ЕУ) 2020/1750¹ о потписивању овог Протокола од стране Европске уније. Депозитар правовремено обавјештава све Уговорне стране о том датуму.

2. Искључиво Уговорне стране Интербус споразума могу потписати и ратификовати овај Протокол. Инструменти о одобравању или ратификацији се полажу код Депозитара који о њима обавјештава остале Уговорне стране.

¹ Одлука Савјета (ЕУ) 2020/1705 од 23. октобра 2020. године о потписивању, у име Европске уније, Протокола уз Споразум о међународном повременом превозу путника путничким и обичним аутобусима (Интербус споразум) везано за међународни линијски и посебан линијски превоз путника путничким и обичним аутобусима (СГ Л 385, 17.11.2020., стр 1-2).

Члан 21.

Приступање

Након ступања на снагу овог Протокола, свака Уговорна страна Интербус споразума може приступити и овом Протоколу.

Инструменти о приступању се депонују код Депозитара.

Члан 30 (3) и (4) Интербус споразума примјењује се *mutatis mutandis*.

Члан 22.

Прилози

Прилози овог Протокола чине његов саставни дио.

Члан 23

Замјена претходног Протокола

Овај протокол замјењује Протокол уз Споразум о међународном повременом превозу путника путничким и обичним аутобусима (Интербус споразум) везано за међународни линијски и посебан линијски превоз путника путничким и обичним аутобусима који је био отворен за потписивање у периоду између 16. јула 2018. године и 16. априла 2019. године. Тај претходни протокол престаје да има било какву правну вриједност.

Сачињено у Бриселу.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су доле потписани опуномоћеници потписали овај Протокол.

За Европску унију

За Републику Албанију

За Кнежевину Андору

За Босну и Херцеговину

За Републику Молдавију

За Црну Гору

За Републику Сјеверну Македонију

За Републику Турску

За Украјину

За Републику Србију

За Велику Британију и Сјеверну Ирску

ПРИЛОГ 1

Услови који се примјењују на оператере друмског превоза путника

Прилог 1 Интербус споразума примјењује се на овај Протокол у складу са ниже наведеним:

Уредба (ЕЗ) 1071/2009 Европског парламента и Савјета од 21. октобра 2009. године о успостављању заједничких правила која се тичу услова за обављање дјелатности друмског превозника те стављању ван снаге Директиве Савјета 96/26/ЕЗ (СГ Л 300, 14. 11. 2009, стр. 51), како је посљедњи пут измијењена Уредбом Савјета (ЕУ) бр. 517/2013 од 13. маја 2013. године (СГ Л 158, 10.6.2013, стр.1) примјењује се на овај Протокол уз изузимање члана 16.(5) до (7), као и члана 18. до 21., члана 23. и члана 25. до 28. Права и обавезе држава чланица Европске уније примјењују се *mutatis mutandis* на Уговорне стране.

Уредба (ЕУ) бр. 181/2011 Европског парламента и Савјета од 16. фебруара 2011. године о правима путника у превозу обичним и путничким аутобусима којом се мијења Уредба (ЕЗ) бр. 2006/2004 (СГ Л 55, 28.2.2011, стр.1) примјењује се на овај Протокол уз изузимање члана 3. (а) и (б), двије посљедње реченице члана 12, чланова 18, 28 (2), 29 и 30, посљедње реченице члана 31., и члана 32. Права и обавезе држава чланица Европске уније примјењују се *mutatis mutandis* на Уговорне стране.

ПРИЛОГ 2

Технички стандарди који се примјењују на обичне и путничке аутобусе

Прилог 2 Интербус споразума примјењује се на овај Протокол.

ПРИЛОГ 3

Узорак захтјева за издавање дозволе за обављање међународног линијског и посебног линијског превоза

(Бијели папир – ДИН А4)

(Сачинити на званичном језику/језицима или на једном од званичних језика Уговорне стране гдје се захтјев подноси)

ОБРАЗАЦ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ИЛИ ПРОДУЖЕЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ ЛИНИЈСКОГ ПРЕВОЗА ИЛИ МЕЂУНАРОДНОГ ПОСЕБНОГ ЛИНИЈСКОГ ПРЕВОЗА (1)

За започињање услуге линијског превоза

За започињање услуге посебног линијског превоза

За продужење дозволе за услугу превоза

За измену услова из дозволе за услугу превоза

која се обавља путничким и обичним аутобусима између Уговорних страна у складу са Протоколом о међународном линијском и посебном линијском превозу путника путничким и обичним аутобусима уз Споразум о међународном повременом превозу путника путничким и обичним аутобусима (Интербус споразум).

(Орган за издавање дозвола)

1. Име и презиме или пословно име оператора који подноси захтјев; у случају захтјева који се подноси од стране групе оператора или партнерства, назив оператора који је овлашћен од стране осталих оператора у сврху подношења захтјева:

2. Услуге превоза обавља (1)

Оператор група оператора партнерство кооперант

¹ Означити квачицом или испунити на одговарајући начин

3. Називи и адресе оператора или, у случају групе оператора или партнерства, назив свих оператора те групе или партнерства; осим тога, потребно је навести називе свих коопераната⁸⁾

3.1тел.....
3.2тел.....
3.3тел.....
3.4тел.....

(друга страна захтјева за издавање или продужење дозволе)

4. У случају посебног линијског превоза:

4.1 Категорија путника: (°) радници ђаци/студенти остало

5. Вријеме трајања тражене дозволе или датум када престаје услуга превоза:

6. Главна рута превоза (подцртати мјеста гдје се путници укрцавају и искрцавају, уз навођење пуних адреса):¹⁰⁾

7. Временски период обављања превоза:

8. Учесталост: (дневно, седмично итд.):

9. Цијене..... Прилог приложен уз захтјев

10. Приложити распоред вожње у циљу потврђивања усклађености са међународним правилима о времену вожње и периодима одмора.

11. Број тражених дозвола или овјерених вјеродостојних копија дозвола: (11)

12. Додатне информације:

(Мјесто и датум)

(Потпис подносиоца захтјева)

⁸⁾ Приложити листу ако је примјениво

⁹⁾ Означити квачицом или испунити према потреби

¹⁰⁾ Орган за издавање дозволе може затражити да се засебно у прилогу овом захтјеву достави потпуна листа мјеста на којима се путници укрцавају и искрцавају са пуних адресама

¹¹⁾ Испунити према потреби

С обзиром да се дозвола или њена овјерена вјеродостојна копија мора налазити у возилу, подносиоцу захтјева се указује на чињеницу да број дозвола или овјерених вјеродостојних копија које издаје орган за издавање дозвола, а које подносилац захтјева мора имати, у исто вријеме треба да одговара броју возила потребних за обављање тражене услуге превоза

Важна напомена

Уз захтјев се нарочито мора приложити следећа документација:

(а) ред вожње укључујући и термине контрола на одређеним граничним прелазима;

(б) овјерена вјеродостојна копија лиценце/и оператора (или више њих) за међународни друмски превоз путника како је предвиђено у складу са домаћим законодавством или законодавством Уније;

(ц) карта одговарајуће размјере на којој су означене рута и стајалишта на којима се путници укрцавају и искрцавају;

(д) распоред вожње на основу којег се може потврдити усклађеност са међународним правилима о времену вожње и периодима одмора,

(е) било која одговарајућа информација везано за терминале путничких и обичних аутобуса.

ПРИЛОГ 4

Узорак дозволе за међународни линијски и посебан линијски превоз

(прва страна дозволе)

(наранџасти папир-ДИН А4)

(Сачинити на званичном језику/језицима или на једном од званичних језика Уговорне стране гдје се захтјев подноси)

Д о з в о л а

У складу са Протоколом о међународном линијском и посебном линијском превозу путника путничким и обичним аутобусима, између Уговорних страна, уз Споразум о међународном повременом превозу путника путничким и обичним аутобусима (Интербус споразум).

ДРЖАВА ДОЗВОЛУ..... КОЈА ИЗДАЈЕ.....

Орган који издаје дозволу.....

Карактеристична ознака Уговорне стране:.....⁽¹²⁾

ДОЗВОЛА БР.:.....

за линијски превоз ⁽¹³⁾

за посебан линијски превоз ⁽¹⁴⁾

путничким и обичним аутобусима између Уговорних страна Протокола о међународном линијском и посебном линијском превозу путника путничким и обичним аутобусима (Протокол уз Интербус споразум)

За:.....

Презиме, име или пословни назив оператора или руководиоца оператора у случају групе предузећа или у случају партнерства

Адреса:.....

Телефон и факс или email:.....

¹²⁾ Албанија (AL), Андора (AD), Аустрија (A), Белгија (B), Босна и Херцеговина (BH), Бугарска (BG), Кипар (CY), Хрватска (HR), Република Чешка (CZ), Данска (DK), Естонија (EST), Финска (FIN), Француска (F), Немачка (D), Грчка (GR), Мађарска (H), Ирска (IRL), Италија (I), Латвија (LV), Литванија (LT), Луксембург (L), Малта (MT), Република Молдавија (MD), Црна Гора (ME), Холандија (NL), Сјеверна Македонија (MK), Пољска (PL), Португал (P), Румунија (RO), Република Словачка (SK), Словенија (SLO), Шпанија (E), Шведска (S), Турска (TR), Украјина (UA), Уједињено Краљевство (UK), ова листа није коначна.

¹³⁾ Означити квачицом или испунити на одговарајући начин

¹⁴⁾ Означити квачицом или испунити на одговарајући начин

(друга страна дозволе)

Име, адреса, телефон и факс или емил адресе оператора, или, у случају групе оператора или партнерства, називи свих оператора из групе или партнерства; уз то, потребно је навести називе свих коопераната:

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

Листа у прилогу, по потреби.

Важење дозволе: Од..... до.....

Мјесто и датум издавања:.....

Потпис и печат органа за издавање дозволе или агенције:.....

1. Рута:.....

(а) Мјесто полазишта услуге превоза.....

(б) Мјесто одређишта услуге превоза.....

Главни итеринар, са подцртаним мјестима укрцавања и искрцавања путника.....

2. Ред вожње.....

(у прилогу ове дозволе)

3. Посебан линијски превоз

(а) Категорија путника.....

4. Остали услови или посебна питања:.....

Потпис органа који издаје дозволу

Важна напомена:

(1) Ова дозвола важи током цијелог путовања.

(2) Дозвола или њена вјеродостојна копија овјерена од стране органа за издавање дозвола морају се налазити у возилу током трајања путовања и на захтјев службеног лица поднијети на увид.

(3) Полазиште или одредиште мора бити на територији Уговорне стране гдје се налази мјесто пословања оператора и гдје су путнички или обични аутобуси регистровани.

(Трећа страна дозволе)

ОПШТА РАЗМАТРАЊА

(1) Оператер превоза ће започети услугу превоза у року назначеном у одлуци органа за издавање дозволе који исту издаје.

(2) Осим у случају више силе, оператер који пружа услугу међународног линијског или посебног линијског превоза предузима све мјере како би обезбидио услугу превоза која задовољава услове прописане у дозволи.

(3) Оператер ће учинити јавно доступним информације о рути, стајалиштима, реду вожње, цијенама и условима превоза.

(4) Надлежни органи интересних Уговорних страна могу, уз међусобни договор и у договору са имаоцем дозволе, вршити измјене оперативних услова који регулишу обављање услуге међународног линијског или посебног линијског превоза.

(5) Не доводећи у питање документе који се односе на возило и возача (као што су саобраћајна дозвола и возачка дозвола), ниже наведени документи служе као контролни документи у складу са овим Протоколом, и исти се морају налазити у возилу и поднијети на увид на захтјев сваког овлашћеног контролног службеника:

- дозвола или њена овјерена вјеродостојна копија за обављање међународног линијског превоза или посебног линијског превоза,

- лиценца оператора или њена овјерена вјеродостојна копија за међународни друмски превоз путника предвиђена у складу са државним законодавством или законодавством Европске уније,

- током обављања међународног посебног линијског превоза, уговор између организатора и оператора превоза или његова овјерена вјеродостојна копија, као и документ којим се доказује да одређени путници чине посебну категорију која искључује друге путнике у сврху посебног линијског превоза,

- када оператер који пружа услуге линијског или посебног линијског превоза користи додатна возила како би одговорио на привремене или изузетне ситуације, поред релевантне документације наведене изнад у тексту, потребна је и копија уговора између оператора који пружа услугу међународног линијског превоза или посебног линијског превоза и предузећа које обезбјеђује додатна возила, или еквивалентан документ.

(Четврта страна дозволе)

ОПШТА РАЗМАТРАЊА (наставка)

(6) Оператери који обављају међународни линијски превоз, уз изузимање посебног линијског превоза, издају превозне карте којима се потврђују право путника на превоз и које служе као контролни документ којима се доказује да је између путника и оператора превоза закључен уговор о превозу, било индивидуални или колективни. На карти, које такође могу бити електронске, мора бити назначено следеће:

(а) назив оператора;

(б) полазно и одредишно мјесто и , уколико је примјенљиво, повратно путовање;

(ц) период важења карте и, уколико је примјенљиво, датум и вријеме поласка,

(д) цијена превоза.

На захтјев сваког овлашћеног контролног службеника путник подноси на увид превозну карту.

(7) Оператери који обављају међународни линијски или посебан линијски превоз путника морају допустити све контроле чија је намјена да се осигура правилно обављање услуге превоза, а посебно у погледу периода вожње и одмора, емисија штетних гасова и безбједности друмског саобраћаја.

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-449-35/24
21. фебруара 2024. године
Сарајево

Председавајући
Жељко Комшић, с. р.

44

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-126/24 od 31. januara 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovnoj sjednici, održanoj 21. februara 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI UGOVORA O IZMJENAMA I DOPUNAMA BR.1 NA UGOVOR O ZAJMU OD 12.APRILA 2022. GODINE (ZELENI GRADOVI 2-WINDOW II VODOVOD BRČKO) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ (52273)

Члан 1.

Ratifikuje se Ugovor o izmjenama i dopunama br.1 na Ugovor o zajmu od 12. aprila 2022. godine (Zeleni gradovi 2-Window II Vodovod Brčko) između Bosne i Hercegovine i Evropske banke za obnovu i razvoj (52273), koji je potpisan 8. decembra 2023. godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Члан 2.

Текст Уговора у пријеводу гласи:
(Број операције 52273)

UGOVOR

O IZMJENAMA I DOPUNAMA BR. 1 NA UGOVOR O ZAJMU OD 12. APRILA 2022. GODINE (ZELENI GRADOVI 2 - WINDOW II VODOVOD BRČKO) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Datum: 08. decembar 2023. godine

Ovaj ugovor o izmjenama i dopunama, potpisan dana 08. decembra 2023. godine (ovaj "Ugovor o izmjenama i dopunama"), zaključen je između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka" ili "EBRD").

BUDUĆI DA:

(A) je Zajmoprimac sklopio Ugovor o zajmu (Zeleni gradovi 2 – Window II Vodovod Brčko) s EBRD-om dana 12. aprila 2022. godine ("Osnovni ugovor o zajmu"); i

(B) Zajmoprimac i EBRD žele izmijeniti Originalni ugovor u određenim aspektima, na osnovu i podložno odredbama ovog Ugovora o izmjenama i dopunama.

STOGA, imajući u vidu ove činjenice, stranke se slažu o sljedećem:

ČLAN I – STANDARDNI USLOVI; DEFINICIJE

Odlomak 1.01 Uključivanje standardnih uslova

Sve odredbe Standardnih uslova Banke od 1. oktobra 2018. godine ovim se uključuju i primjenjuju na ovaj ugovor s istom snagom i djelovanjem kao da su u cijelosti ovdje navedene.

Odlomak 1.02 Definicije

Godje god su korišteni u ovom Ugovoru o izmjenama i dopunama, osim ako nije drugačije navedeno ili kontekst nalaže drugačije, izrazi definirani u Osnovnom ugovoru o zajmu imaju značenje kakvo im je u njemu pripisano, izrazi definirani u Standardnim uslovima imaju značenja koja su im u njima pripisana, a ispod navedeni izrazi imaju sljedeća značenja:

"Osnovni ugovor o zajmu" ima značenje navedeno u preambuli A.

Odlomak 1.03 Tumačenje

U ovom ugovoru o izmjenama i dopunama, svako pozivanje na određeni član, odlomak ili prilog, osim ako je u ovom Ugovoru o izmjenama i dopunama drugačije navedeno, smatrat će se pozivanjem na taj određeni član, odlomak ili prilog ovog Ugovora o izmjenama i dopunama.

Odlomak 2 Izmjene i trajanje

(a) U skladu s dogovorom između Zajmoprimca i EBRD-a i s djelovanjem na dan i od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora o izmjenama i dopunama, podložno postavovima (b) i (c) u nastavku, Osnovni ugovor o zajmu će se dopuniti izmjenama i dopunama navedenima u nastavku i u Prilogu 1 ovog Ugovora o izmjenama i dopunama:

(b) U svrhu odlomka 9.02 (c) Standardnih uslova i kao dodatni uslovi za pravosnažnost ovog Ugovora o izmjenama i dopunama:

(i) ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama je propisno potpisan i sklopljen i svi uslovi koji prethode njegovom stupanju na snagu (osim stupanja na snagu ovog Ugovora o izmjenama i dopunama) su ispunjeni;

(ii) izmjene, po obliku i sadržaju prihvatljive za Banku, na Projektni ugovor (Zeleni gradovi 2 – Window II Vodovod Brčko) između Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Javno poduzeće JP "Komunalno Brčko" d.o.o., Brčko distrikt) i Banke od 10. maja 2022. godine će biti propisno potpisane i sklopljene i ispunjeni svi uslovi koji prethode stupanju na snagu; i

(ii) Banka je primila uplatu jednokratne provizije u skladu s postavom (e) u nastavku.

(c) U svrhu odlomka 9.03 (a) Standardnih uslova, Banka će u ime Zajmoprimca dobiti pravno mišljenje ministra pravde po obliku i sadržaju prihvatljivo za Banku u vezi s ovim Ugovorom o izmjenama i dopunama.

(d) Odredbe Osnovnog ugovora o zajmu između Zajmoprimca i EBRD-a će, osim kako su izmijenjene ovim Ugovorom o izmjenama i dopunama, i dalje u cijelosti važiti i proizvoditi pravne učinke.

(e) U skladu s odlomkom 3.05 (b) Standardnih uslova, Zajmoprimac će platiti Banci jednokratnu proviziju od 130.000 eura. Banka će, u ime Zajmoprimca, povući 130.000 eura iz Raspoloživog iznosa na dan stupanja na snagu ovog Ugovora o izmjenama i dopunama u skladu s postavovima (b) i (c) iznad, ili u roku od sedam (7) dana nakon toga, i platiti sebi iznos te jednokratne provizije.

Odlomak 3 Razno

(a) Svako pozivanje na "Ugovor" u Osnovnom ugovoru o zajmu i svako pozivanje na Osnovni ugovor o zajmu u svim instrumentima i ugovorima koji su sklopljeni na osnovu njega odnosit će se na Osnovni ugovor o zajmu, uključujući i izmjene napravljene ovim Ugovorom o izmjenama i dopunama.

(b) Ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama i ovdje navedeni dokumenti predstavljaju cjelokupnu obavezu ugovornih strana u vezi s predmetom ovog ugovora i zamjenjuju sve prethodne izraze namjere ili dogovore u odnosu na predmet ugovora.

(c) Ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama može se mijenjati samo instrumentom u pisanom obliku koji su ugovorne strane propisno potpisale.

(d) Ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama može se sklopiti u više primjeraka, od kojih će se svaki smatrati originalom, ali svi zajedno čine jedan te isti ugovor.

(e) Odredbe člana VI Osnovnog ugovora o zajmu uključene su pozivom na njih u ovom Ugovoru o izmjenama i dopunama i čine njegov sastavni dio kao da su ovdje u cijelosti navedene, mutatis mutandis i (ne dovodeći u pitanje opće odredbe) svako pozivanje na "Ugovor" odnosi se i na Ugovor o izmjenama i dopunama.

U POTVRDU NAVEDENOG, strane su preko svojih propisno ovlaštenih predstavnika potpisale ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama u četiri primjerka u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, na datum koji je prvi ovdje naveden.

BOSNA I HERCEGOVINA

_____/svojeručni potpis/_____

Ime: Srđan Amidžić

Funkcija: Ministar finansija i trezora

EVROPSKA BANKA

ZA OBNOVU I RAZVOJ

_____/svojeručni potpis/_____

Ime: Manuela Naessl

Funkcija: Voditeljica za Bosnu i Hercegovinu

PRILOG 1

IZMJENE I DOPUNE OSNOVNOG UGOVORA

Osnovni ugovor se mijenja kako slijedi:

(a) Sedmi stav PREAMBULE Osnovnog ugovora o zajmu ovim se briše i mijenja kako slijedi:

"BUDUĆI DA je Banka pristala na osnovu, između ostalog, gore navedenog da odobri zajam Zajmoprimcu u iznosu koji ne prelazi 13.000.000 eura ("Zajam"), u skladu s odredbama i uslovima navedenim ili na koje se poziva u ovom ugovoru i Projektnom ugovoru."

(b) Odlomak 2.01, pod nazivom "Iznos i valuta" Osnovnog ugovora o zajmu ovim se briše u cijelosti i mijenja kako slijedi:

"Banka je saglasna da, pod uslovima navedenim ili na koje se poziva u ovom ugovoru, Zajmoprimcu odobri iznos zajma u iznosu do 13.000.000 eura."

(e) Prilog 2 Osnovnog ugovora o zajmu briše se u cijelosti i mijenja kako slijedi:

"PRILOG 2 – KATEGORIJE I POVLAČENJA SREDSTAVA

1. Tabela u nastavku prikazuje kategorije stavki koje će se finansirati od sredstava Zajma, alokaciju iznosa Zajma za svaku kategoriju, i postotak troškova za stavke koje će se finansirati unutar svake kategorije.

2. Bez obzira na odredbe stava 1 gore u tekstu, neće biti povlačenja sredstava za troškove nastale prije Datuma pravosnažnosti.

3. Obaveza Banke da izvrši bilo kakvu isplatu sredstava u vezi s kategorijom 1 (Građevinski radovi (u vezi s Dijelom A (i) – (iii))) podliježe prethodnom ispunjenju, po obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku, ili prema isključivom nahođenju

Banke odricanje, bilo u cijelosti ili djelimično i podložno uslovima ili bezuslovno, od sljedećeg preduslova:

(a) Banka je primila izvještaj po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku o provođenju LARP-a;

4. Banka ima pravo povući sredstva u ime Zajmoprimca i platiti sama sebi, po dospijeću, jednokratnu proviziju.

Kategorija	Alocirani iznos Zajma (u eurima)	Postotak troškova koji će se finansirati
	EUR	
(1) Građevinski radovi (u vezi s Dijelom A (i) – (iii))	12.000.000	Do 100% vrijednosti ugovora isključujući sve poreze
(2) Građevinski konsultant	300.000	Do 100% vrijednosti ugovora isključujući sve poreze
(3) Nepredviđeni troškovi	570.000	
Jednokratna provizija	130.000	100%
Ukupno	13.000.000	

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-50-1-449-36/24
21. februara 2024. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Željko Komšić, s. r.

Na temelju članka V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01.02-21-126/24 od 31. siječnja 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovitoj sjednici, održanoj 21. veljače 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI UGOVORA O IZMJENAMA I DOPUNAMA BR.1 NA UGOVOR O ZAJMU OD 12. TRAVNJA 2022. GODINE (ZELENI GRADOVI 2-WINDOW II VODOVOD BRČKO) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ(52273)

Članak 1.

Ratificira se Ugovor o izmjenama i dopunama br.1 na Ugovor o zajmu od 12. travnja 2022. godine (Zeleni gradovi 2-Window II Vodovod Brčko) između Bosne i Hercegovine i Europske banke za obnovu i razvoj (52273), koji je potpisan 8. prosinca 2023. godine u Sarajevu, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Ugovora u prijevodu glasi:
(Broj operacije 52273)

**UGOVOR
O IZMJENAMA I DOPUNAMA BR. 1 NA UGOVOR O
ZAJMU OD 12. APRILA 2022. GODINE (ZELENI
GRADOVI 2 - WINDOW II VODOVOD BRČKO)
IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE
BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ**

Datum: 08. decembar 2023. godine

Ovaj ugovor o izmjenama i dopunama, potpisan dana 08. prosinca 2023. godine (ovaj "Ugovor o izmjenama i dopunama"), zaključen je između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i EUROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka" ili "EBRD").

BUDUĆI DA:

(A) je Zajmoprimac sklopio Ugovor o zajmu (Zeleni gradovi 2 – Window II Vodovod Brčko) s EBRD-om dana 12. travnja 2022. godine ("Osnovni ugovor o zajmu"); i

(B) Zajmoprimac i EBRD žele izmijeniti Originalni ugovor u određenim aspektima, na osnovu i podložno odredbama ovog Ugovora o izmjenama i dopunama.

STOGA, imajući u vidu ove činjenice, stranke se slažu o sljedećem:

ČLANAK I – STANDARDNI UVJETI; DEFINICIJE

Odlomak 1.01 Uključivanje standardnih uvjeta

Sve odredbe Standardnih uvjeta Banke od 1. listopada 2018. godine ovim se uključuju i primjenjuju na ovaj Ugovor sa istom snagom i djelovanjem kao da su u cijelosti ovdje navedene.

Odlomak 1.02 Definicije

Gdje god su korišteni u ovom Ugovoru o izmjenama i dopunama, osim ako nije drugačije navedeno ili kontekst nalaže drugačije, izrazi definirani u Osnovnom ugovoru o zajmu imaju značenje kakvo im je u njemu pripisano, izrazi definirani u Standardnim uvjetima imaju značenja koja su im u njima pripisana, a ispod navedeni izrazi imaju sljedeća značenja:

"Osnovni ugovor o zajmu" ima značenje navedeno u Preambuli A.

Odlomak 1.03 Tumačenje

U ovom Ugovoru o izmjenama i dopunama, svako pozivanje na određeni članak, odlomak ili prilog, osim ako je u ovom Ugovoru o izmjenama i dopunama drugačije navedeno, smatrat će se pozivanjem na taj određeni članak, odlomak ili prilog ovog Ugovora o izmjenama i dopunama.

Odlomak 2 Izmjene i trajanje

(a) U skladu s dogovorom između Zajmoprimca i EBRD-a i s djelovanjem na dan i od datuma stupanja na snagu ovog

Ugovora o izmjenama i dopunama, podložno podstavcima (b) i (c) u nastavku, Osnovni ugovor o zajmu će se dopuniti izmjenama i dopunama navedenim u nastavku i u Prilogu 1 ovog Ugovora o izmjenama i dopunama:

(b) U svrhu odlomka 9.02(c) Standardnih uvjeta i kao dodatni uvjeti za pravosnažnost ovog Ugovora o izmjenama i dopunama:

(i) ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama je propisno potpisan i sklopljen i svi uvjeti koji prethode njegovom stupanja na snagu (osim stupanja na snagu ovog Ugovora o izmjenama i dopunama) su ispunjeni;

(ii) izmjene, po obliku i sadržaju prihvatljive za Banku, na Projektni ugovor (Zeleni gradovi 2 – Window II Vodovod Brčko) između Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Javno poduzeće JP "Komunalno Brčko" D.O.O. Brčko distrikt) i Banke od 10. svibnja 2022.godine će biti propisno potpisane i sklopljene i ispunjeni svi uvjeti koji prethode stupanju na snagu; i

(ii) Banka je primila uplatu jednokratne provizije u skladu s podstavkom (e) u nastavku.

(c) U svrhu odlomka 9.03(a) Standardnih uvjeta, Banka će u ime Zajmoprimca dobiti pravno mišljenje ministra pravde po obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku u vezi s ovim Ugovorom o izmjenama i dopunama.

(d) Odredbe Osnovnog ugovora o zajmu između Zajmoprimca i EBRD-a će, osim kako su izmijenjene ovim Ugovorom o izmjenama i dopunama, i dalje u cijelosti važiti i proizvoditi pravne učinke.

(e) U skladu s odlomkom 3.05(b) Standardnih uvjeta, Zajmoprimac će platiti Banci jednokratnu proviziju od 130.000 eura. Banka će, u ime Zajmoprimca, povući 130.000 eura iz Raspoloživog iznosa na dan stupanja na snagu ovog Ugovora o izmjenama i dopunama u skladu s podstavcima (b) i (c) iznad, ili u roku od sedam (7) dana nakon toga, i platiti sebi iznos te jednokratne provizije.

Odlomak 3 Razno

(a) Svako pozivanje na "Ugovor" u Osnovnom ugovoru o zajmu i svako pozivanje na Osnovni ugovor o zajmu u svim instrumentima i ugovorima koji su sklopljeni na osnovu istog odnosit će se na Osnovni ugovor o zajmu uključujući i izmjene napravljene ovim Ugovorom o izmjenama i dopunama.

(b) Ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama i ovdje navedeni dokumenti predstavljaju cjelokupnu obvezu ugovornih strana u vezi s predmetom ovog Ugovora i zamjenjuju sve prethodne izraze namjere ili dogovore u odnosu na predmet ugovora.

(c) Ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama može se mijenjati samo instrumentom u pisanom obliku koji su ugovorne strane propisno potpisale.

(d) Ovaj Ugovor o izmjenama i dopunama može se sklopiti u više primjeraka, od kojih će se svaki smatrati izvornikom, ali svi zajedno čine jedan te isti ugovor.

(e) Odredbe članka VI Osnovnog ugovora o zajmu su uključene pozivom na njih u ovom Ugovoru o izmjenama i dopunama i čine njegov sastavni dio kao da su ovdje u cijelosti navedene, mutatis mutandis i (ne dovodeći u pitanje opće odredbe) svako pozivanje na "Ugovor" odnosi se i na Ugovor o izmjenama i dopunama.

U POTVRDU NAVEDENOG, strane su preko svojih propisno ovlaštenih predstavnika potpisale ovaj Ugovor o

izmjenama i dopunama u četiri primjerka u Sarajevu, Bosna i Hercegovina na datum koji je prvi ovdje naveden.

BOSNA I HERCEGOVINA

_____/vlastoručni potpis/_____

Ime: Srđan Amidžić

Funkcija: Ministar financija i trezora

EUROPSKA BANKA

ZA OBNOVU I RAZVOJ

_____/vlastoručni potpis/_____

Ime: Manuela Naessl

Funkcija: Voditeljica za Bosnu i Hercegovinu

PRILOG 1

IZMJENE I DOPUNE OSNOVNOG UGOVORA

Osnovni ugovor se mijenja kako slijedi:

(a) Sedmi stavak PREAMBULE Osnovnog ugovora o zajmu ovim se briše i mijenja kako slijedi:

" BUDUĆI DA je, Banka pristala na osnovu, između ostalog, gore navedenog da odobri zajam Zajmoprimcu u iznosu koji ne prelazi 13.000.000 eura ("Zajam"), u skladu s odredbama i uvjetima navedenim ili na koje se poziva u ovom Ugovoru i Projektnom ugovoru."

(b) Odlomak 2.01, pod nazivom "Iznos i valuta" Osnovnog ugovora o zajmu se ovim briše u cijelosti i mijenja kako slijedi:

" Banka je suglasna da, pod uvjetima navedenim ili na koje se poziva u ovom Ugovoru, Zajmoprimcu odobri iznos zajma u iznosu do 13.000.000 eura."

(c) Prilog 2 Osnovnog ugovora o zajmu se briše u cijelosti i mijenja kako slijedi:

"PRILOG 2 – KATEGORIJE I POVLAČENJA SREDSTAVA

1. Tablica u nastavku prikazuje kategorije stavki koje će se financirati od sredstava Zajma, alokaciju iznosa Zajma za svaku kategoriju, i postotak troškova za stavke koje će se financirati unutar svake kategorije.

2. Bez obzira na odredbe stavka 1 gore u tekstu, neće biti povlačenja sredstava za troškove nastale prije Datuma pravosnažnosti.

3. Obveza Banke da izvrši bilo kakvu isplatu sredstava u vezi s kategorijom 1 (Građevinski radovi (u vezi s dijelom A (i)-(iii))) podliježe prethodnom ispunjenju, po obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku, ili prema isključivom nahođenju Banke odricanje, bilo u cijelosti ili djelomično i podložno uvjetima ili bezuvjetno, od sljedećeg preduvjeta:

(a) Banka je primila izvješće po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku o provedbi LARP-a;

4. Banka ima pravo povući sredstva u ime Zajmoprimca i platiti sama sebi, po dospijeću, jednokratnu proviziju.

Kategorija	Alocirani iznos zajma (u eurima)	Postotak troškova koji će se financirati
	EUR	
(1) Građevinski radovi (u vezi s Dijelom A (i)-(iii))	12.000.000	Do 100% vrijednosti ugovora isključujući sve poreze
(2) Građevinski konzultant	300.000	Do 100% vrijednosti ugovora isključujući sve poreze
(3) Nepredviđeni troškovi	570.000	
Jednokratna provizija	130.000	100%
Ukupno	13.000.000	

Чланак 3.

Ова Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на хрватскоме, српском и босанском језику и ступа на снагу даном објаве.

Број 01-50-1-449-36/24
21. вељаче 2024. године
Сарајево

Предсједатељ
Џелјко Комшић, в. г.

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број 01,02-21-1-126/24 од 31. јануара 2024. године), Предсједништво Босне и Херцеговине, на 11. редовној сједници, одржаној 21. фебруара 2024. године, донијело је

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ УГОВОРА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА БР.1 НА УГОВОР О ЗАЈМУ ОД 12.АПРИЛА 2022. ГОДИНЕ (ЗЕЛЕНИ ГРАДОВИ 2-WINDOW II ВОДОВОД БРЧКО) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ЕВРОПСКЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ (52273)

Члан 1.

Ратификује се Уговор о измјенама и допунама бр.1 на Уговор о зајму од 12. априла 2022. године (Зелени градови 2-Window II Водовод Брчко) између Босне и Херцеговине и Европске банке за обнову и развој (52273), који је потписан 8. децембра 2023. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Уговора у преводу гласи:
(Број операције 52273)

**УГОВОР
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА БР. 1 НА УГОВОР О
ЗАЈМУ ОД 12. АПРИЛА 2022. ГОДИНЕ (ЗЕЛЕНИ
ГРАДОВИ 2 – WINDOW II ВОДОВОД БРЧКО)
ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ЕВРОПСКЕ
БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ**

Датум 8. децембар 2023. године

Овај уговор о измјенама и допунама, потписан дана 8. децембра 2023. године (овај "Уговор о измјенама и допунама"), закључен је између БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ("Зајмопримац") и ЕВРОПСКЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ ("Банка" или "ЕБРД").

БУДУЋИ ДА:

(А) је Зајмопримац склопио Уговор о зајму (Зелени градови 2 – Window II Водовод Брчко) с ЕБРД-ом дана 12. априла 2022. године ("Основни уговор о зајму"); и

(Б) Зајмопримац и ЕБРД желе да измијене Оригинални уговор у одређеним аспектима, на основу и подложно одредбама овог Уговора о измјенама и допунама.

СТОГА, имајући у виду ове чињенице, стране се слажу о сљедећем:

ЧЛАН I – СТАНДАРДНИ УСЛОВИ; ДЕФИНИЦИЈЕ

Одјељак 1.01 Укључивање стандардних услова

Све одредбе Стандардних услова Банке од 1. октобра 2018. године овим се укључују и примјењују на овај Уговор, истом снагом и дјеловањем као да су у потпуности овдје наведене.

Одјељак 1.02 Дефиниције

Гдје год су коришћени у овом Уговору о измјенама и допунама, осим ако није другачије наведено или контекст налаже другачије, изрази дефинисани у Основном уговору о зајму имају значење какво им је у њему приписано, изрази дефинисани у Стандардним условима имају значења која су им у њима приписана, а изрази наведени испод имају сљедећа значења:

"Основни уговор о зајму" има значење наведено у Преамбули А.

Одјељак 1.03 Тумачење

У овом Уговору о измјенама и допунама, свако позивање на одређени члан, одјељак или прилог, осим ако

је у овом Уговору о измјенама и допунама другачије наведено, сматраће се позивањем на тај одређени члан, одјељак или прилог овог Уговора о измјенама и допунама. Одјељак 2 Измјене и трајање

(а) У складу с договором између Зајмопримца и ЕБРД-а и с дјеловањем на дан и од датума ступања на снагу овог Уговора о измјенама и допунама, подложно подставовима (б) и (ц) у наставку, Основни уговор о зајму ће се допунити измјенама и допунама наведеним у наставку и у Прилогу 1 овог Уговора о измјенама и допунама:

(б) У сврху одјељка 9.02(ц) Стандардних услова и као додатни услови за правоснажност овог Уговора о измјенама и допунама:

(I) овај Уговор о измјенама и допунама је прописно потписан и склопљен и сви услови који претходе његовом ступања на снагу (осим ступања на снагу овог Уговора о измјенама и допунама) су испуњени;

(II) измјене, по облику и садржају прихватљиве за Банку, на Пројектни уговор (Зелени градови 2 – Window II Водовод Брчко) између Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (ЈП Комунално Брчко д. о. о. Брчко дистрикт) и Банке од 10. маја 2022. године, биће прописно потписане и склопљене те ће бити испуњени сви услови који претходе ступању на снагу; и

(III) Банка је примила уплату једнократне провизије у складу с подставом (е) у наставку.

(ц) У сврху одјељка 9.03(а) Стандардних услова, Банка ће у име Зајмопримца добити правно мишљење министра правде по облику и садржају прихватљивом за Банку у вези с овим Уговором о измјенама и допунама.

(д) Одредбе Основног уговора о зајму између Зајмопримца и ЕБРД-а ће, осим како су измијењене овим Уговором о измјенама и допунама, и даље у потпуности важити и производити правне учинке.

(е) У складу с одјељком 3.05(б) Стандардних услова, Зајмопримац ће платити Банци једнократну провизију од 130.000 евра. Банка ће, у име Зајмопримца, повући 130.000 евра из Распољивог износа на дан ступања на снагу овог Уговора о измјенама и допунама у складу с подставовима (б) и (ц) изнад, или у року од седам (7) дана након тога, и платити себи износ те једнократне провизије.

Одјелјак 3 Разно

(а) Свако позивање на "Уговор" у Основном уговору о зајму и свако позивање на Основни уговор о зајму у свим инструментима и уговорима који су склопљени на основу истог односиће се на Основни уговор о зајму, укључујући и измјене направљене овим Уговором о измјенама и допунама.

(б) Овај Уговор о измјенама и допунама и овдје наведени документи представљају цјелокупну обавезу уговорних страна у вези с предметом овог Уговора и замјењују све претходне изразе намјере или договоре у односу на предмет уговора.

(ц) Овај Уговор о измјенама и допунама може се мијењати само инструментом у писаном облику који су уговорне стране прописно потписале.

(д) Овај Уговор о измјенама и допунама може се склопити у више примјерака, од којих ће се сваки сматрати оригиналом, али сви заједно чине један те исти уговор.

(е) Одредбе члана VI Основног уговора о зајму укључене су позивом на исте у овом Уговору о измјенама и допунама те чине саставни дио истог, као да су овдје у потпуности наведене mutatis mutandis и, не доводећи у питање опште одредбе, свако позивање на "Уговор" односи се и на Уговор о измјенама и допунама.

У ПОТВРДУ НАВЕДЕНОГ, стране су преко својих прописно овлашћених представника потписале овај Уговор о измјенама и допунама у четири примјерка у Сарајеву, Босна и Херцеговина, на датум који је први овдје наведен.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

_____/својеручни потпис/_____

Име: Срђан Амиџић

Функција: Министар финансија и трезора

ЕВРОПСКА БАНКА

ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

_____/својеручни потпис/_____

Име: Manuela Naessl

Функција: Водитељица за Босну и Херцеговину

ПРИЛОГ 1

ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ОСНОВНОГ УГОВОРА

Основни уговор се мијења како слиједи:

(а) Седми став ПРЕАМБУЛЕ Основног уговора о зајму се овим брише и мијења како слиједи:

"БУДУЋИ ДА је Банка, између осталог, пристала да на основу горенаведеног одобри зајам Зајмопримцу у износу који не прелази 13.000.000 евра ("Зајам"), у складу с

одредбама и условима наведеним или на које се позива у овом Уговору и Пројектном уговору."

(б) Одјелјак 2.01, под називом "Износ и валута" Основног уговора о зајму се овим брише у потпуности и мијења како слиједи:

"Банка је сагласна да, под условима наведеним или на које се позива у овом Уговору, Зајмопримцу одобри износ зајма у висини до 13.000.000 евра."

(е) Прилог 2 Основног уговора о зајму се брише у потпуности и мијења како слиједи:

"ПРИЛОГ 2 – КАТЕГОРИЈЕ И ПОВЛАЧЕЊА СРЕДСТАВА

1. Табела у наставку приказује категорије ставки које ће се финансирати од средстава Зајма, алокацију износа Зајма за сваку категорију, и проценат трошкова за ставке које ће се финансирати унутар сваке категорије.

2. Без обзира на одредбе става 1 горе у тексту, неће бити повлачења средстава за трошкове настале прије Датума правоснажности.

3. Обавеза Банке да изврши било какву исплату средстава у вези с категоријом 1 (Грађевински радови (у вези с дијелом А (I)-(III)) подлијеже претходном испуњењу, по облику и садржају прихватљивом за Банку, или према искључивом нахођењу Банке одрицање, било у потпуности или дјелимично и подложно условима или безусловно, од следећег предуслова:

(а) Банка је примила извјештај, по облику и садржају прихватљив за Банку, о спровођењу ЈАРП-а;

4. Банка има право да повуче средства у име Зајмопримца и плати сама себи, по доспијећу, једнократну провизију.

Категорија	Алоцирани износ зајма (у еврима)	Процент трошкова који ће се финансирати
	EUR	
(1) Грађевински радови (у вези с Дијелом А (I)-(III))	12.000.000	До 100% вриједности уговора искључујући све порезе
(2) Грађевински консултант	300.000	До 100% вриједности уговора искључујући све порезе
(3) Непредвиђени трошкови	570.000	
Једнократна провизија	130.000	100%
Укупно	13.000.000	

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-449-36/24
21. фебруара 2024. године
Сарајево

Председавајући
Жељко Комшић, с. р.

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O ZAJMU (DODATNO FINANSIRANJE ZA PROGRAM INTEGRIRANOG RAZVOJA KORIDORA SAVE I DRINE PRIMJENOM VIŠEFAZNOG PROGRAMSKOG PRISTUPA) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ (95670-BA)

Član 1.

Ratifikuje se Sporazum o zajmu (Dodatno finansiranje za Program integriranog razvoja koridora Save i Drine primjenom višefaznog programskog pristupa) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (95670-BA) koji je potpisan dana 21. decembra 2023. godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

ZAJAM BROJ 95670-BA

SPORAZUM O ZAJMU (DODATNO FINANSIRANJE ZA PROGRAM INTEGRIRANOG RAZVOJA KORIDORA SAVE I DRINE PRIMJENOM VIŠEFAZNOG PROGRAMSKOG PRISTUPA) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

SPORAZUM na dan Datuma potpisivanja između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka") u svrhu pružanja dodatnog finansiranja za proširenje Originalnog projekta kako je opisano u Prilogu 1 ovog sporazuma ("Projekat"). Zajmoprimac i Banka se ovime slažu kako slijedi:

S OBZIROM NA TO DA:

(A) u okviru prve faze Višefaznog programskog pristupa (MPA), Banka namjerava pružiti podršku za Program integriranog razvoja koridora Save i Drine u Bosni i Hercegovini ("Projekat"), za Dijelove 1.1, 2.1, i 3 Projekta, kako je opisano u priloženom Prilogu 1;

(B) će odvojenim sporazumima o finansiranju koje će sklopiti Republika Srbija, odnosno Crna Gora, s Bankom ("Sporazum o finansiranju za Srbiju" i "Sporazum o finansiranju za Crnu Goru", kako su dalje definirani u Dodatku ovog sporazuma), Banka njima pružiti finansiranje za pokrivanje troškova aktivnosti vezanih za njihove odnosne dijelove Projekta;

(C) Zajmoprimac, Crna Gora i Republika Srbija (zajedno "Uključeni korisnici") učestvuju u više bilateralnih i multilateralnih sporazuma o prekograničnoj saradnji u slivu rijeke Save, naročito u Okvirnom sporazumu o slivu rijeke Save (FASRB), regionalnom sporazumu u kojem su Zajmoprimac, Crna Gora i Republika Srbija, zajedno s Republikom Hrvatskom i Republikom Slovenijom Strane, a Crna Gora učesnica putem Memoranduma o razumijevanju s Međunarodnom komisijom za sliv rijeke Save (ISRBC), i koji, *inter alia*, zahtijeva regionalnu saradnju na pitanjima sigurnosti plovidbe, promocije održivog upravljanja vodnim resursima i zaštiti od negativnih pojava (kao što su poplave, zaleđivanje korita, suše i ublažavanja uticaja klimatskih promjena);

(D) Uključeni korisnici, zajedno s Republikom Hrvatskom i Republikom Slovenijom, učestvuju u ISRBC-u, kaomeđunarodnoj organizaciji uspostavljenoj u svrhu provođenja FASRB-a;

(E) je ISRBC, dopisom od 03. aprila 2020. godine izrazio svoju opredijeljenost za učestvovanje u izvršavanju aktivnosti regionalne saradnje koje pružaju podršku za Dio 4 Projekta, kako je opisan u ovdje priloženom Prilogu 1;

(F) se očekuje da Republika Hrvatska i Republika Slovenija, kao članice ISRBC-a, pruže podršku za aktivnosti regionalne saradnje u okviru Dijela 4 Projekta u okviru MPA; i

(G) u okviru druge faze MPA, Banka namjerava nastaviti s pružanjem podrške zemljama u regionu na jačanju

prekogranične saradnje u oblasti voda, unaprjeđenja plovnosti i zaštite od poplava na koridorima Save i Drine.

ČLAN I - OPĆI USLOVI; DEFINICIJE

1.01. Opći uslovi (kako su definirani u Dodatku ovog sporazuma) primjenjuju se na ovaj sporazum i čine njegov dio.

1.02. Ukoliko kontekst ne zahtijeva drugačije, pojmovi pisani velikim početnim slovom korišteni u ovom sporazumu imaju značenja koja su im data u Općim uslovima ili Dodatku ovog sporazuma.

ČLAN II - ZAJAM

2.01. Banka se slaže da Zajmoprimcu pozajmi iznos od trideset i sedam miliona eura (37.000.000 eura), kako se takav iznos može s vremena na vrijeme konvertirati putem Konverzije valuta ("Zajam"), kao pomoć za finansiranje Dijelova 1.1, 2.1 i 3 Projekta, kako je opisano u Prilogu 1 ovog sporazuma.

2.02. Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma u skladu s odjeljkom III Priloga 2 ovog sporazuma.

2.03. Početna naknada (*Front-end Fee*) iznosi jednu četvrtinu jednog postotka (0,25%) iznosa Zajma.

2.04. Naknada na nepovučena sredstva (*Commitment Charge*) iznosi jednu četvrtinu jednog postotka (0,25%) godišnje na Nepovučeni saldo zajma.

2.05. Kamatna stopa je Referentna stopa plus Varijabilna marža ili takva stopa koja se može primjenjivati nakon Konverzije, kako je navedeno u odjeljku 3.02 (e) Općih uslova.

2.06. Zajmoprimac bira Konverziju uz automatsko fiksiranje stope za Zajam. Prema tome, bez ograničenja na odredbe člana IV Općih uslova i ukoliko Zajmoprimac ne obavijesti Banku drugačije, u skladu s odredbama Smjernica za konverziju, osnova kamatne stope primjenljive na zbirni iznos glavnice Zajma povučen tokom svakog Kamatnog perioda će se konvertirati s početne Varijabilne stope zasnovane na Referentnoj stopi i Varijabilnoj marži u Varijabilnu stopu zasnovanu na Fiksnoj referentnoj stopi i Varijabilnoj marži za puni period dospijea tog iznosa u skladu s odredbama člana IV Općih uslova i Smjericama za konverziju.

2.07. Datumi plaćanja su 15. februara i 15. augusta svake godine.

2.08. Iznos glavnice Zajma oplaćuje se u skladu s Prilogom 3 ovog sporazuma.

ČLAN III - PROJEKAT

3.01. Zajmoprimac izjavljuje svoju opredijeljenost za ciljeve Projekta i MPA programa. U tom smislu, Zajmoprimac će osigurati da Entiteti koji provode projekat provedu Dijelove 1.1, 2.1 i 3 Projekta u skladu s odredbama člana V Općih uslova, i Prilogom 2 ovog sporazuma i s Projektnim sporazumima.

ČLAN IV - PRAVNI LIJEKOVI BANKE

4.01. Dodatni događaji za suspenziju sastoje se od sljedećeg:

(a) Kao rezultat događaja koji su se dogodili nakon datuma Sporazuma o zajmu, javila se vanredna situacija zbog koje provođenje MPA nije vjerovatno.

(b) Jedan Entitet koji provodi projekat ili oba nisu uspjeli izvršiti neku od svojih obaveza prema odgovarajućem supsidijarnom sporazumu.

(c) Zakonodavstvo Entiteta koji provodi projekat je izmijenjeno, suspendirano, ukinuto, opozvano ili su ga se Entiteti odrekli, tako da to ima značajan negativan uticaj na mogućnost datih Entiteta da izvršavaju svoje obaveze po odgovarajućem Projektnom sporazumu ili Supsidijarnom sporazumu.

ČLAN V - EFEKTIVNOST; RASKID

5.01. Dodatni uslovi efektivnosti se sastoje od sljedećeg:

(a) Projektni sporazum za Entitet koji provodi projekat, na koji se poziva odjeljak 9.01. Općih uslova, potpisan je od strana u njemu;

(b) Supsidijarni sporazum između Zajmoprimca i Entiteta koji provodi projekat, na koji se poziva odjeljak 9.01. Općih uslova, potpisan je od strana u njemu; i

(c) Entitet koji provodi projekat na kojeg se poziva odjeljak 9.01. Općih uslova usvojio je POM na način prihvatljiv za Banku.

5.02. Rok efektivnosti je datum od sto osamdeset (180) dana nakon Datuma potpisivanja.

ČLAN VI - PREDSTAVNIK; ADRESE

6.01. Predstavnik Zajmoprimca je njegov ministar finansija i trezora.

6.02. U svrhu odjeljka 10.01. Općih uslova:

(a) Adresa Zajmoprimca je:

Ministarstvo finansija i trezora

Trg BiH 1

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina; i

(b) Elektronska adresa Zajmoprimca je:

Faks: *E-mail*:

(387-33) 202-930 trezorbih@mft.gov.ba

6.03. U svrhu odjeljka 10.01. Općih uslova:

(a) Adresa Banke je:

International Bank for Reconstruction and Development

1818 H Street, N.W.

Washington, D.C. 20433

United States of America; i

(b) Elektronska adresa Banke je:

Teleks: Faks:

248423(MCI) ili 1-202-477-6391

64145(MCI)

DOGOVORENO na Datum potpisivanja.

BOSNA I HERCEGOVINA

Od strane /svojeručni potpis/

Ovlašteni predstavnik

Ime i prezime: *SRĐAN AMIDŽIĆ*

Funkcija: *MINISTAR*

Datum: *21. decembra 2023. godine*

MEĐUNARODNA BANKA

ZA OBNOVU I RAZVOJ

Od strane /svojeručni potpis/

Ovlašteni predstavnik

Ime i prezime: *CHRISTOPHER GILBERT SHELDON*

Funkcija: *DIREKTOR ZA BIH*

Datum: *21. decembra 2023. godine*

/

PRILOG 1

Opis Projekta

Cilj Projekta je unaprjeđenje zaštite od poplava i omogućavanje prekogranične saradnje u oblasti voda na koridorima rijeka Save i Drine.

Ovaj projekat predstavlja prvu fazu MPA programa i sastoji se od sljedećih dijelova:

Dio A. Federacija Bosne i Hercegovine

1. Integrirano upravljanje i razvoj koridora rijeke Save

1.1 Pružanje podrške za finansiranje investicija za zaštitu od poplava i okolišno upravljanje na obaloutvrdama u izabranim prioritetnim područjima duž koridora rijeke Save.

1.2 Pružanje podrške za provođenje unaprjeđenja plovnog puta putem deminiranja desne obale na koridoru rijeke Save.

1.3 Pružanje podrške za finansiranje jačanja lučke infrastrukture u Sremskoj Mitrovici.

2. Integrirano upravljanje i razvoj koridora rijeke Drine

2.1 Pružanje podrške za finansiranje investicija za zaštitu od poplava i okolišno upravljanje na obaloutvrdama u izabranim prioritetnim područjima duž koridora rijeke Drine.

2.2 Pružanje podrške za provođenje integriranog razvoja izabраних dijelova sliva Lima na koridoru rijeke Drine.

3. Priprema Projekta i upravljanje

3.1 Pružanje podrške za finansiranje pripreme druge faze MPA programa, uključujući procjenu okolišnih i socijalnih zaštitnih mehanizama.

3.2 Pružanje podrške za: (a) povećanje institucionalnog kapaciteta i međusektorske koordinacije unutar Uključenih korisnika u svrhu osiguravanja efikasnijeg procesa donošenja odluka i upravljanja Programom na regionalnom nivou; i (b) obavljanje aktivnosti upravljanja Projektom, uključujući finansijsko upravljanje i nabavku, monitoring i evaluaciju, vršenje revizije, implementaciju zaštitnih mehanizama i mehanizma rješavanja žalbi, te izvještavanje za Dijelove A.1.1, A.2.1 i A.3 Projekta.

4. Regionalna saradnja

4.1 Učestvovanje u unaprjeđenju aktivnosti i konsultacija u vezi s dijalogom o politici, komunikacijska kampanja i priprema planova i studija za jačanje odnosa između vodnih usluga i povezanosti s ciljevima regionalnog razvoja i ekonomske integracije koridora rijeka Save i Drine.

4.2 Učestvovanje u aktivnostima relevantnih regionalnih subjekata koji pružaju podršku za koordinaciju regionalnih aktivnosti na koridorima rijeka Save i Drine.

Dio B. Brčko distrikt

1. Integrirano upravljanje i razvoj koridora rijeke Save

1.1 Pružanje podrške za finansiranje investicija za zaštitu od poplava i okolišno upravljanje na obaloutvrdama u izabranim prioritetnim područjima duž koridora rijeke Save.

1.2 Pružanje podrške za provođenje unaprjeđenja plovnog puta putem deminiranja desne obale na koridoru rijeke Save.

1.3 Pružanje podrške za finansiranje jačanja lučke infrastrukture u Sremskoj Mitrovici.

2. Integrirano upravljanje i razvoj koridora rijeke Drine

2.1 Pružanje podrške za finansiranje investicija za zaštitu od poplava i okolišno upravljanje na obaloutvrdama u izabranim prioritetnim područjima duž koridora rijeke Drine.

2.2 Pružanje podrške za provođenje integriranog razvoja izabраних dijelova sliva Lima na koridoru rijeke Drine.

3. Priprema Projekta i upravljanje

3.1 Pružanje podrške za finansiranje pripreme druge faze MPA programa, uključujući procjenu okolišnih i socijalnih zaštitnih mehanizama.

3.2 Pružanje podrške za: (a) povećanje institucionalnog kapaciteta i međusektorske koordinacije unutar Uključenih korisnika u svrhu osiguravanja efikasnijeg procesa donošenja odluka i upravljanja Programom na regionalnom nivou; i (b) obavljanje aktivnosti upravljanja Projektom, uključujući finansijsko upravljanje i nabavku, monitoring i evaluaciju, vršenje revizije, implementaciju zaštitnih mehanizama i mehanizma rješavanja žalbi, te izvještavanje za Dijelove B.1.1 i B.3 Projekta.

4. Regionalna saradnja

4.1 Učestvovanje u unaprjeđenju aktivnosti i konsultacija u vezi s dijalogom o politici, komunikacijska kampanja i priprema planova i studija za jačanje odnosa između vodnih usluga i povezanosti s regionalnim razvojem i ciljeva ekonomske integracije koridora rijeka Save i Drine.

4.2 Učestvovanje u aktivnostima relevantnih regionalnih subjekata koji pružaju podršku za koordinaciju regionalnih aktivnosti na koridorima rijeka Save i Drine.

PRILOG 2

Izvršenje Projekta

Odjeljak I. Aranžmani implementacije

A. Supsidijarni sporazum

1. Za olakšanje provođenja odgovarajućeg dijela Projekta za FBiH, Zajmoprimac će dio sredstava Zajma, u iznosu jednakom dvanaest miliona eura (€ 12.000.000) staviti na raspolaganje FBiH po supsidijarnom sporazumu između Zajmoprimca i FBiH, pod uslovima i rokovima prihvatljivima za Banku ("Supsidijarni sporazum FBiH").

2. Za olakšanje provođenja odgovarajućeg dijela Projekta za BD, Zajmoprimac će dio sredstava Zajma, u iznosu jednakom dvadeset i pet miliona eura (€ 25.000.000) staviti na raspolaganje BD-u po supsidijarnom sporazumu između Zajmoprimca i BD-a, pod uslovima i rokovima prihvatljivima za Banku ("Supsidijarni sporazum BD-a").

3. Zajmoprimac će koristiti svoja prava i izvršavati svoje obaveze po svakom odnosnom Supsidijarnom sporazumu na takav način da štiti interese Zajmoprimca i Banke i ostvari ciljeve Zajma. Osim ako se Banka ne složi drugačije, Zajmoprimac neće dodavati, mijenjati, ukidati, niti se odricati Supsidijarnih sporazuma ili bilo koje njihove odredbe.

B. Godišnji plan rada i budžet

Zajmoprimac će, putem Entiteta:

1. pripremati i dostavljati Banci najkasnije do 30. oktobra svake godine tokom provođenja Projekta, prijedlog Godišnjeg plana rada i budžeta za narednu kalendarsku godinu koji sadrži: (a) sve aktivnosti koje će se provoditi u okviru Projekta tokom te kalendarske godine; (b) prijedlog plana finansiranja rashoda potrebnih za te aktivnosti, u kojem su navedeni predloženi iznosi i izvori finansiranja; i (c) aktivnosti obuke koje mogu biti potrebne u okviru Projekta, uključujući: (i) vrstu obuke; (ii) svrhu obuke; i (iii) troškove obuke; i

2. pružiti Banci razumnu mogućnost za razmjenu mišljenja sa Zajmoprimcem o svakom prijedlogu Godišnjeg plana rada i budžeta, i potom osigurati da se Projekat tokom naredne godine provodi striktno u skladu s tim Godišnjim planom rada i budžetom, kako bude odobren od Banke, i neće vršiti, niti dopustiti vršenje bilo kakvih izmjena odobrenog Godišnjeg plana rada i budžeta bez prethodnog pismenog odobrenja Banke.

C. Okolišni i socijalni standardi

1. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura da se Projekat provodi u skladu s Okolišnim i socijalnim standardima, na način prihvatljiv za Banku.

2. Bez ograničenja gornjeg stava 1, Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura da se Projekat provodi u skladu s

Planom okolišnih i socijalnih obaveza ("ESCP"), na način prihvatljiv za Banku. U tom smislu, Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura, da se:

(a) mjere i aktivnosti navedene u ESCP-u provode s dužnom pažnjom i efikasnošću, kako je navedeno u ESCP-u;

(b) stavi na raspolaganje dovoljno sredstava za pokrivanje troškova provođenja ESCP-a;

(c) održavaju politike i procedure, i zadrži kvalificirano i iskusno osoblje u dovoljnom broju za provođenje ESCP-a, kako je navedeno u ESCP-u; i

(d) ESCP, niti bilo koja njegova odredba, ne mijenja, ukida, suspendira, niti se odriče od nje, osim ukoliko se Banka u pisanom obliku ne složi drugačije, kako je navedeno u ESCP-u, i osigura da se revidirani ESCP objavi odmah nakon revizije.

3. U slučaju neslaganja između ESCP-a i odredaba ovog sporazuma, primjenjivat će se odredbe ovog sporazuma.

4. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura:

(a) da se poduzmu sve mjere potrebne za prikupljanje, objedinjavanje i dostavljanje Banci, putem redovnih izvještaja, po učestalosti navedenoj u ESCP-u, bez odlaganja u odvojenom izvještaju ili izvještajima, ako Banka bude tako tražila, informacije o statusu pridržavanja ESCP-a i u njemu sadržanih okolišnih i socijalnih instrumenata, svi ti izvještaji u obliku i po sadržaju prihvatljivom za Banku, uz navođenje, *inter alia*: (i) statusa provođenja ESCP-a; (ii) stanja, ako postoje, koja se upliću ili prijete da će se uplitati u provođenje ESCP-a; i (iii) korektivnih i preventivnih mjera, poduzetih ili koje trebaju biti poduzete za rješavanje takvih stanja; i;

(b) da se Banka bez odlaganja obavijesti o svakom incidentu ili slučaju koji je povezan s ili ima uticaj na Projekat, koji ima, ili je vjerovatno da će imati, značajan negativan uticaj na okoliš, zahvaćene zajednice, javnost ili radnike u skladu s ESCP-om, u njemu navedenim okolišnim i socijalnim instrumentima i Okolišnim i socijalnim standardima.

5. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet uspostavi, objavi, održava i koristi dostupne mehanizme žalbe za prijem i olakšanje rješavanja primjedaba i žalbi ljudi pogođenih Projektom, i za poduzimanje svih mjera koje su potrebne i prikladne za rješavanje ili olakšanje rješavanja tih primjedaba i žalbi, na način prihvatljiv za Banku.

6. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura da se u sve konkursne dokumente i ugovore za građevinske radove u okviru Projekta uključe obaveze izvođača i podizvođača i nadzornih tijela za: (a) pridržavanje relevantnih aspekata ESCP-a i u njima sadržanih okolišnih i socijalnih instrumenata; i (b) usvajanje i primjenu kodeksa ponašanja koji treba biti dostavljen svim radnicima, a oni ga trebaju potpisati, u kojem se detaljno navode mjere za rješavanje okolišnih, socijalnih, zdravstvenih i sigurnosnih rizika i rizika od seksualnog iskorištavanja i zloupotrebe, seksualnog uznemiravanja i nasilja nad djecom, sve kako je primjenjivo na takve građevinske radove koji su ugovoreni ili se izvode u skladu s datim ugovorima.

Odjeljak II. Monitoring, izvještavanje i evaluacija Projekta

Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet Banci dostavlja svaki Projektni izvještaj najkasnije četrdeset pet (45) dana nakon isteka svakog kalendarskog polugodišta, za dato polugodište.

Odjeljak III. Povlačenje sredstava Zajma

A. Općenito

Bez ograničavanja na odredbe člana II Općih uslova i u skladu s Pismom o isplati i finansijskim informacijama, Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma za: (a) finansiranje Prihvatljivih rashoda; i (b) plaćanje: (i) Početne naknade; i (ii)

svake premije limita kamatne stope ili raspona kamatne stope, u alociranom iznosu, ako je primjenljivo, do postotka navedenog za svaku kategoriju u sljedećoj tabeli:

Kategorija	Alocirani iznos Zajma (izražen u eurima)	Postotak rashoda koji će se finansirati (uključujući poreze)
(1) Robe, radovi, nekonsultantske usluge i konsultantske usluge, Operativni troškovi i obuka u okviru Dijelova A.1.1, A.2.1 i A.3 Projekta koje će provoditi FBiH	11.970.000	100%
(2) Robe, radovi, nekonsultantske usluge i konsultantske usluge, Operativni troškovi i obuka u okviru Dijelova B.1.1 i B.3 Projekta, koje će provoditi BD	24.937.500	100%
(3) Početna naknada	92.500	Iznos plativ prema odjeljku 2.03. ovog sporazuma u skladu s odjeljkom 2.07 (b) Općih uslova
(4) Limit (Cap) ili raspon (Collar) kamatne stope	0	Iznos plativ prema odjeljku 4.05 (c) Općih uslova
UKUPAN IZNOS	37.000.000	

B. Uslovi povlačenja; period povlačenja

1. Bez obzira na odredbe gornjeg Dijela A, neće se vršiti povlačenja:

(a) Za plaćanja izvršena prije Datuma potpisivanja.

(b) U okviru Kategorije (1) ukoliko nije:

(i) Projektni sporazum FBiH potpisan od strana u njemu;

(ii) Supsidijarni sporazum FBiH potpisan od strana u njemu; i

(iii) POM FBiH pripremljen i usvojen od strane FBiH na način zadovoljavajući za Banku.

(c) U okviru Kategorije (2) ukoliko nije:

(i) Projektni sporazum BD-a potpisan od strana u njemu;

(ii) Supsidijarni sporazum BD-a potpisan od strana u njemu; i

(iii) POM BD-a pripremljen i usvojen od strane BD-a na način zadovoljavajući za Banku.

2. Datum zatvaranja je 30. novembar 2027. godine.

PRILOG 3

Raspored otplate vezan za ugovorenu obavezu

U sljedećoj tabeli navedeni su Datumi otplate glavnice i postotak ukupnog iznosa glavnice Zajma plativ na svaki Datum otplate glavnice ("Udio rate").

Otplata glavnice u ratama

Datum otplate glavnice	Udio rate
Na svaki 15. februar i 15. august počev od 15. augusta 2030. godine do 15. augusta 2055. godine	1,92%
15. februar 2056. godine	2,08%

DODATAK

Odjeljak I. Definicije

1. "Godišnji plan rada i budžet" označava plan rada i budžet koji Zajmoprimac godišnje priprema i odobrava u skladu s odjeljkom I.B Priloga 2 ovog sporazuma; "Godišnji planovi rada i budžeti" označavaju više od jednog Godišnjeg plana rada i budžeta.

2. "Antikorupcijske smjernice" označavaju, u svrhu stava 6 Dodatka Općih uslova, "Smjernice za sprječavanje i borbu protiv prevare i korupcije u projektima koji se finansiraju IBRD zajmovima i IDA kreditima i grantovima", od 15. oktobra 2006. godine, revidiranim u januaru 2011. godine i 01. jula 2016. godine.

3. "Brčko distrikt" ili "BD" označava Brčko distrikt, jedinicu administrativne samouprave u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine, sastavni dio Zajmoprimca i uključuje svakog njenog pravnog sljednika ili sljednike.

4. "PIU BD-a" označava Jedinicu za provođenje projekta BD-a na koju se poziva odjeljak I.A Priloga Projektnog sporazuma i uključuje svakog njenog pravnog sljednika ili sljednike.

5. "Projektni sporazum BD-a" označava sporazum, od istog datuma kao i ovaj sporazum, sklopljen između Banke i Brčko distrikta u svrhu provođenja dijela Projekta koji se odnosi na BD, kako se on, s vremena na vrijeme, može mijenjati, i taj pojam uključuje sve priloge i sporazume dodate navedenom Projektnom sporazumu.

6. "Dio Projekta koji se odnosi na BD" označava Dijelove B.1.1 i B.3 Projekta.

7. "Supsidijarni sporazum BD-a" označava sporazum koji će sklopiti Zajmoprimac i Brčko distrikt, na koji se poziva odjeljak I.A.2 Priloga 2 ovog sporazuma, kako se on, s vremena na vrijeme, može mijenjati uz prethodnu saglasnost Banke.

8. "Kategorija" označava kategoriju navedenu u tabeli u odjeljku III.A Priloga 2 ovog sporazuma.

9. "Entitet koji provodi projekat" ili "Entiteti" označava/ju FBiH i BD, Entitete koji provode projekat zadužene za provođenje Projekta.

10. "Plan okolišnih i socijalnih obaveza" ili "ESCP" označava plan okolišnih i socijalnih obaveza za Projekat od 30. maja 2023. godine, kako se on može s vremena na vrijeme mijenjati, u skladu s njegovim odredbama, u kojem su navedene glavne mjere i aktivnosti koje će Zajmoprimac provoditi ili osigurati da se provedu u svrhu rješavanja potencijalnih okolišnih i socijalnih rizika i uticaja Projekta, uključujući vremenske rokove aktivnosti i mjera, institucionalne, kadrovske aranžmane, te aranžmane obuke, monitoringa i izvještavanja, i sve okolišne i socijalne instrumente koji se u okviru njega trebaju pripremiti.

11. "Okolišni i socijalni standardi" ili "ESSi" označavaju, zajedno: (i) "Okolišni i socijalni standard 1: Procjena i upravljanje okolišnim i socijalnim rizicima i uticajima"; (ii) "Okolišni i socijalni standard 2: Radna snaga i uslovi rada"; (iii) "Okolišni i socijalni standard 3: Efikasnost resursa i prevencija i upravljanje zagađenjem"; (iv) "Okolišni i socijalni standard 4: Zdravlje i sigurnost zajednice"; (v) "Okolišni i socijalni standard 5: Otkup zemljišta, ograničenje korištenja zemljišta i prisilno preseljenje"; (vi) "Okolišni i socijalni standard 6: Očuvanje bioraznolikosti i održivo upravljanje živim prirodnim resursima"; (vii) "Okolišni i socijalni standard 7: Domorodačko stanovništvo/supaharske historijski nedovoljno zbrinute tradicionalne lokalne zajednice"; (viii) "Okolišni i socijalni standard 8: Kulturno naslijeđe"; (ix) "Okolišni i socijalni standard 9: Finansijski posrednici"; i (x) "Okolišni i socijalni standard 10: Angažman aktera i objavljivanje informacija"; na snazi od 1. oktobra 2018. godine, kako ih Banka objavljuje.

12. "Federacija Bosne i Hercegovine" ili "FBiH" označava Federaciju Bosne i Hercegovine, sastavni dio Zajmoprimca i uključuje svakog njenog pravnog sljednika ili sljednike.

13. "Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva" označava ministarstvo FBiH nadležno za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo ili bilo kojeg njegovog pravnog sljednika.

14. "PIU FBiH" označava Jedinicu za provođenje projekta FBiH na koju se poziva odjeljak I.A Priloga Projektnog sporazuma FBiH i uključuje svakog njenog pravnog sljednika ili sljednike.

15. "Projektni sporazum FBiH" označava sporazum, od istog datuma kao i ovaj sporazum, sklopljen između Banke i FBiH u svrhu provođenja dijela Projekta koji se odnosi na FBiH, kako se on, s vremena na vrijeme, može mijenjati, i taj pojam uključuje sve priloge i sporazume dodane navedenom Projektnom sporazumu.

16. "Dio Projekta koji se odnosi na FBiH" označava Dijelove A.1.1, A.2.1 i A.3 Projekta.

17. "Supsidijarni sporazum FBiH" označava sporazum koji će sklopiti Zajmoprimac i FBiH, na koji se poziva odjeljak I.A.1 Priloga 2 ovog sporazuma, kako se on, s vremena na vrijeme, može mijenjati uz prethodnu saglasnost Banke.

18. "Okvirni sporazum o slivu rijeke Save" ili "FASRB" označava regionalni sporazum u kojem su Zajmoprimac, Hrvatska, Srbija i Slovenija strane, a Crna Gora učesnica putem Memoranduma o razumijevanju i koji, *inter alia*, zahtijeva regionalnu saradnju na pitanjima sigurnosti plovidbe, promocije održivog upravljanja vodnim resursima i zaštiti od negativnih vremenskih pojava, kao što su poplave i suše.

19. "Opći uslovi" označavaju "Opće uslove Međunarodne banke za obnovu i razvoj za IBRD finansiranje, finansiranje investicijskih projekata" od 14. decembra 2018. godine (revidirani 01. augusta 2020. godine, 01. aprila 2021. godine i 01. januara 2022. godine).

20. "Međunarodna komisija za sliv rijeke Save" ili "ISRBC" označava međunarodno tijelo uspostavljeno 2006. godine u skladu s FARRB-om u svrhu provođenja navedenog sporazuma.

21. "Sporazum o finansiranju za Crnu Goru" označava sporazum između Republike Crne Gore i Banke za MPA od 28. oktobra 2020. godine (Zajam br. 9130-ME), koji se može mijenjati s vremena na vrijeme. "Sporazum o finansiranju za Crnu Goru" uključuje sve dodatke, priloge i sporazume koji dopunjavaju Sporazum o finansiranju.

22. "MPA program" označava višefazni programski pristup osmišljen za olakšanje integriranog upravljanja i razvoja prekograničnih vodnih resursa duž koridora Save i Drine.

23. "Operativni troškovi" označavaju rashode koje ima Entitet koji provodi projekat zbog provođenja Projekta za kancelarijski potrošni materijal, komunalne usluge, bankovne naknade, troškove komunikacije, oglašavanja, usluge pismenog i usmenog prijevoda, troškove najma vozila i goriva, najam i održavanja kancelarijskog prostora, troškove selidbe, osiguranje opreme, održavanje i popravke, štampanje i objavljivanje materijala, putne troškove i troškove smještaja osoblja PIU-a, i plate izabranog osoblja PIU-a, uključujući i socijalne doprinose, ali isključujući plate državnih službenika Zajmoprimca; mehanizam rješavanja žalbi; revizija; aktivnosti praćenja učinka koridora i ankete zadovoljstva korisnika.

24. "Originalni sporazum o zajmu" označava sporazum o zajmu između Zajmoprimca i Banke od 10. decembra 2020. godine.

25. "Originalni projekat" označava projekat opisan u Prilogu 1 Originalnog sporazuma o zajmu.

26. "Propisi za nabavku" označavaju, u svrhu stava 84 Dodatka Općih uslova, "Propise za nabavku Svjetske banke za IPF Zajmoprimce" iz novembra 2020. godine.

27. "Projektni sporazum" označava bilo Projektni sporazum BD-a ili Projektni sporazum FBiH, zavisno od slučaja, a zajedno se spominju kao "Projektni sporazumi".

28. "Entitet koji provodi projekat" označava bilo FBiH ili Brčko distrikt, a zajedno se spominju kao "Entiteti koji provode projekat".

29. "Jedinica za provođenje projekta" ili "PIU" označava Jedinicu za provođenje projekta na koju se poziva odjeljak I.A Priloga Projektnog sporazuma BD-a; ili Jedinicu za provođenje projekta na koju se poziva odjeljak I.A Priloga Projektnog sporazuma FBiH, zavisno od slučaja.

30. "Projektni operativni priručnik" ili "POM" označava priručnik na koji se poziva odjeljak I.B Priloga odgovarajućeg Projektnog sporazuma.

31. "Sporazum o finansiranju Srbije" označava sporazum između Republike Srbije i Banke za MPA od 11. maja 2021. godine (Zajam br. 9128-FY), koji se s vremena na vrijeme može mijenjati. "Sporazum o finansiranju Srbije" uključuje sve dodatke, priloge i sporazume koji dopunjavaju Sporazum o finansiranju.

32. "Datum potpisivanja" označava kasniji od dva datuma na koji su Zajmoprimac i Banka potpisali ovaj sporazum i ta se definicija primjenjuje na svako pozivanje na "Datum Sporazuma o zajmu" u Općim uslovima.

33. "Obuka" označava studijska putovanja, kurseve, obuke, seminare, radionice i druge aktivnosti obuke u vezi s Projektom, uključujući troškove nastavnog materijala, najma prostora i opreme, putovanja, smještaja i dnevnica za predavače i polaznike, naknade za predavače i druge razne troškove vezane za obuku.

Odjeljak II. Izmjene općih uslova

Opći uslovi se ovime mijenjaju da glase:

1. Odjeljak 9.01. ("Uslovi efektivnosti pravnih sporazuma") ovim se mijenja da glasi:

"Pravni sporazumi neće stupiti na snagu dok Strana u Zajmu i barem jedan Entitet koji provodi projekat ne potvrde Banci, i Banka bude zadovoljna da su uslovi navedeni u stavovima (a) do (c) ovog odjeljka ispunjeni.

(a) Potpis i sklapanje svakog pravnog sporazuma u ime Strane u Zajmu i navedenog Entiteta koji provodi projekat, koji je strana u tom pravnom sporazumu propisno potvrđeni svim potrebnim radnjama i sklopljeni u ime te strane, i relevantni pravni sporazum je pravno obavezujući za tu stranu u skladu s njegovim uslovima.

(b) Ako Banka zahtijeva, stanje datog Entiteta koji provodi projekat, kako je navedeno i garantirano Banci na datum Pravnog sporazuma, nije se značajno negativno promijenilo nakon tog datuma.

(c) Ispunjen je svaki uslov naveden u Sporazumu o zajmu, kao uslov njegove efektivnosti. ("Dodatni uslov efektivnosti").

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-50-1-449-37/24
21. februara 2024. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Željko Komšić, s. r.

Temeljem članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-213/24 od 31. siječnja 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 11. redovitoj sjednici, održanoj 21. veljače 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O ZAJMU (DODATNO FINANCIRANJE ZA PROGRAM INTEGRIRANOG RAZVOJA KORIDORA SAVE I DRINE PRIMJENOM VIŠEFAZNOG PROGRAMSKOG PRISTUPA) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ (95670-BA)

Članak 1.

Ratificira se Sporazum o zajmu (Dodatno financiranje za Program integriranog razvoja koridora Save i Drine primjenom višefaznog programskog pristupa) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (95670-BA) koji je potpisan dana 21. prosinca 2023. godine u Sarajevu, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

ZAJAM BROJ 95670-BA

SPORAZUM O ZAJMU (DODATNO FINANCIRANJE ZA PROGRAM INTEGRIRANOG RAZVOJA KORIDORA SAVE I DRINE PRIMJENOM VIŠEFAZNOG PROGRAMSKOG PRISTUPA) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

SPORAZUM na dan Datuma potpisivanja između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka") u svrhu pružanja dodatnog financiranja za proširenje Originalnog projekta kako je opisano u Prilogu 1 ovog Sporazuma ("Projekt"). Zajmoprimac i Banka se ovime slažu kako slijedi:

OBZIROM DA:

(A) u okviru prve faze Višefaznog programskog pristupa (MPA), Banka namjerava pružiti podršku za Program integriranog razvoja koridora Save i Drine u Bosni i Hercegovini ("Projekt"), za Dijelove 1.1, 2.1, i 3 Projekta, kako je opisano u priloženom Prilogu 1;

(B) će odvojenim sporazumima o financiranju koje će sklopiti Republika Srbija, odnosno Crna Gora, s Bankom ("Sporazum o financiranju za Srbiju" i "Sporazum o financiranju za Crnu Goru", kako su dalje definirani u Dodatku ovog Sporazuma), Banka njima pružiti financiranje za pokrivanje troškova aktivnosti vezanih za njihove odnosne dijelove Projekta;

(C) Zajmoprimac, Crna Gora i Republika Srbija (zajedno "Uključeni korisnici") sudjeluju u više bilateralnih i multilateralnih sporazuma o prekograničnoj suradnji u slivu rijeke Save, naročito u Okvirnom sporazumu o slivu rijeke Save (FASRB), regionalnom sporazumu u kojem su Zajmoprimac, Crna Gora i Republika Srbija, zajedno s Republikom Hrvatskom i Republikom Slovenijom Strane, a Crna Gora sudionica putem Memoranduma o razumijevanju s Međunarodnom komisijom za sliv rijeke Save (ISRBC), i koji, *inter alia*, zahtijeva regionalnu suradnju na pitanjima sigurnosti plovidbe, promocije održivog upravljanja vodnim resursima i zaštiti od negativnih pojava (kao što su poplave, zaleđivanje korita, suše i ublažavanja utjecaja klimatskih promjena);

(D) Uključeni korisnici, zajedno s Republikom Hrvatskom i Republikom Slovenijom, sudjeluju u ISRBC-u, kaomeđunarodnoj organizaciji uspostavljenoj u svrhu provedbe FASRB-a;

(E) je ISRBC, dopisom od 03. travnja 2020. godine izrazila svoju opredijeljenost za sudjelovanje u izvršavanju aktivnosti regionalne suradnje koje pružaju podršku za Dio 4 Projekta, kako je opisan u ovdje priloženom Prilogu 1;

(F) se očekuje da Republika Hrvatska i Republika Slovenija, kao članice ISRBC-a, pruže podršku za aktivnosti regionalne suradnje u okviru Dijela 4 Projekta u okviru MPA; i

(G) u okviru druge faze MPA, Banka namjerava nastaviti s pružanjem podrške zemljama u regiji na jačanju prekogranične suradnje u oblasti voda, unaprjeđenja plovnosti i zaštite od poplava na koridorima Save i Drine.

ČLANAK I - OPĆI UVJETI; DEFINICIJE

1.01. Opći uvjeti (kako su definirani u Dodatku ovog Sporazuma) primjenjuju se na ovaj Sporazum i čine njegov dio.

1.02. Ukoliko kontekst ne zahtijeva drugačije, pojmovi pisani velikim početnim slovom korišteni u ovom Sporazumu imaju značenja koja su im data u Općim uvjetima ili Dodatku ovog Sporazuma.

ČLANAK II - ZAJAM

2.01. Banka se slaže da Zajmoprimcu pozajmi iznos od trideset sedam milijuna eura (37.000.000 eura), kako se takav iznos može s vremena na vrijeme konvertirati putem Konverzije valuta ("Zajam"), kao pomoć za financiranje Dijelova 1.1, 2.1 i 3 Projekta, kako je opisano u Prilogu 1 ovog Sporazuma.

2.02. Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma u skladu s odjeljkom III Priloga 2 ovog Sporazuma.

2.03. Početna naknada (*Front-end Fee*) iznosi jednu četvrtinu jednog postotka (0,25%) iznosa Zajma.

2.04. Naknada na nepovučena sredstva (*Commitment Charge*) iznosi jednu četvrtinu jednog postotka (0,25%) godišnje na Nepovučeni saldo zajma.

2.05. Kamatna stopa je Referentna stopa plus Varijabilna marža ili takva stopa koja se može primjenjivati nakon Konverzije, kako je navedeno u odjeljku 3.02 (e) Općih uvjeta.

2.06. Zajmoprimac bira Konverziju uz automatsko fiksiranje stope za Zajam. Prema tome, bez ograničenja na odredbe članka IV Općih uvjeta i ukoliko Zajmoprimac ne obavijesti Banku drugačije, u skladu s odredbama Smjernica za konverziju, osnova kamatne stope primjenljive na zbirni iznos glavnice Zajma povučen tijekom svakog Kamatnog razdoblja će se konvertirati s početne Varijabilne stope zasnovane na Referentnoj stopi i Varijabilnoj marži u Varijabilnu stopu zasnovanu na Fiksnoj referentnoj stopi i Varijabilnoj marži za puno razdoblje dospijea tog iznosa u skladu s odredbama članka IV Općih uvjeta i Smjericama za konverziju

2.07. Datumi plaćanja su 15. veljače i 15. kolovoza svake godine.

2.08. Iznos glavnice Zajma se otplaćuje u skladu s Prilogom 3 ovog Sporazuma.

ČLANAK III - PROJEKT

3.01. Zajmoprimac izjavljuje svoju opredijeljenost za ciljeve Projekta i MPA Programa. U tom smislu, Zajmoprimac

će osigurati da Entiteti koji provode projekt provedu Dijelove 1.1, 2.1 i 3 Projekta u skladu s odredbama članka V Općih uvjeta, i Prilogom 2 ovog Sporazuma i s Projektnim sporazumima.

ČLANAK IV - PRAVNI LIJEKOVI BANKE

4.01. Dodatni događaji za suspenziju sastoje se od sljedećeg:

(a) Kao rezultat događaja koji su se dogodili nakon datum Sporazuma o zajmu, javila se vanredna situacija zbog koje provođenje MPA nije vjerovatno.

(b) Jedan Entitet koji provodi projekt ili oba nisu uspjeli izvršiti neku od svojih obveza prema odgovarajućem Supsidijarnom sporazumu.

(c) Zakonodavstvo Entiteta koji provodi projekt je izmijenjeno, suspendirano, ukinuto, opozvano ili su ga se Entiteti odrekli, tako da to ima značajan negativan utjecaj na mogućnost datih Entiteta da izvršavaju svoje obveze po odgovarajućem Projektnom Sporazumu ili Supsidijarnom sporazumu.

ČLANAK V - EFEKTIVNOST; RASKID

5.01. Dodatni uvjeti efektivnosti se sastoje od sljedećeg:

(a) Projektni sporazum za Entitet koji provodi projekt, na koji se poziva odjeljak 9.01 Općih uvjeta, potpisan je od strana u njemu;

(b) Supsidijarni sporazum između Zajmoprimca i Entiteta koji provodi projekt, na koji se poziva odjeljak 9.01 Općih uvjeta, potpisan je od strana u njemu; i

(c) Entitet koji provodi projekt na kojeg se poziva odjeljak 9.01 Općih uvjeta usvojio je POM na način prihvatljiv za Banku.

5.01. Rok efektivnosti je datum od sto osamdeset (180) dana nakon Datuma potpisivanja.

ČLANAK VI - PREDSTAVNIK; ADRESE

6.01. Predstavnik Zajmoprimca je njegov ministar financija i trezora.

6.02. U svrhu odjeljka 10.01 Općih uvjeta:

(a) Adresa Zajmoprimca je:

Ministarstvo financija i trezora

Trg BiH 1

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina; i

(b) Elektronska adresa Zajmoprimca je:

Faks: E-mail:

(387-33) 202-930 trezorbih@mft.gov.ba

6.03. U svrhu odjeljka 10.01 Općih uvjeta:

(a) Adresa Banke je:

International Bank for Reconstruction and Development

1818 H Street, N.W.

Washington, D.C. 20433

United States of America; i

(b) Elektronska adresa Banke je:

Teleks: Faks:

248423(MCI) ili 1-202-477-6391

64145(MCI)

DOGOVORENO na Datum potpisivanja.

BOSNA I HERCEGOVINA

Od strane /vlastoručni potpis/

Ovlašteni predstavnik

Ime i prezime: SRĐAN AMIDŽIĆ

Funkcija: MINISTAR

Datum: 21. prosinca 2023. godine

MEĐUNARODNA BANKA

ZA OBNOVU I RAZVOJ

Od strane /vlastoručni potpis/

Ovlašteni predstavnik

Ime i prezime: CHRISTOPHER GILBERT SHELDON

Funkcija: DIREKTOR ZA BIH

Datum: 21. prosinca 2023. godine

PRIOLOG 1

Opis projekta

Cilj Projekta je unaprjeđenje zaštite od poplava i omogućavanje prekogranične suradnje u oblasti voda na koridorima rijeka Save i Drine.

Ovaj Projekt predstavlja prvu fazu MPA Programa i sastoji se od sljedećih dijelova:

Dio A. Federacija Bosne i Hercegovine

1. Integrirano upravljanje i razvoj koridora rijeke Save

1.1 Pružanje podrške za financiranje investicija za zaštitu od poplava i okolišno upravljanje na obaloutvrdama u izabranim prioritetnim područjima duž koridora rijeke Save.

1.2 Pružanje podrške za provođenje unaprjeđenja plovnog puta putem deminiranja desne obale na koridoru rijeke Save.

1.3 Pružanje podrške za financiranje jačanja lučke infrastrukture u Sremskoj Mitrovici.

2. Integrirano upravljanje i razvoj koridora rijeke Drine

2.1 Pružanje podrške za financiranje investicija za zaštitu od poplava i okolišno upravljanje na obaloutvrdama u izabranim prioritetnim područjima duž koridora rijeke Drine.

2.2 Pružanje podrške za provođenje integriranog razvoja izabranih dijelova sliva Lima na koridoru rijeke Drine.

3. Priprema projekta i upravljanje

3.1 Pružanje podrške za financiranje pripreme druge faze MPA Programa, uključujući procjenu okolišnih i socijalnih zaštitnih mehanizama.

3.2 Pružanje podrške za: (a) povećanje institucionalnog kapaciteta i međusektorske koordinacije unutar Uključenih korisnika u svrhu osiguranja učinkovitijeg procesa donošenja odluka i upravljanja programom na regionalnoj razini; i (b) obavljanje aktivnosti upravljanja Projektom, uključujući finansijsko upravljanje i nabavu, monitoring i evaluaciju, vršenje revizije, implementaciju zaštitnih mehanizama i mehanizma rješavanja žalbi, te izvještavanje za Dijelove A.1.1, A.2.1 i A.3 Projekta.

4. Regionalna suradnja

4.1 Sudjelovanje u unaprjeđenju aktivnosti i konzultacija u vezi s dijalogom o politici, komunikacijska kampanja i priprema planova i studija za jačanje odnosa između vodnih usluga i povezanosti s ciljevima regionalnog razvoja i ekonomske integracije koridora rijeka Save i Drine.

4.2 Sudjelovanje u aktivnostima relevantnih regionalnih subjekata koji pružaju podršku za koordinaciju regionalnih aktivnosti na koridorima rijeka Save i Drine.

Dio B. Brčko Distrikt

1. Integrirano upravljanje i razvoj koridora rijeke Save

1.1 Pružanje podrške za financiranje investicija za zaštitu od poplava i okolišno upravljanje na obaloutvrdama u izabranim prioritetnim područjima duž koridora rijeke Save.

1.2 Pružanje podrške za provođenje unaprjeđenja plovnog puta putem deminiranja desne obale na koridoru rijeke Save.

1.3 Pružanje podrške za financiranje jačanja lučke infrastrukture u Sremskoj Mitrovici.

2. Integrirano upravljanje i razvoj koridora rijeke Drine

2.1 Pružanje podrške za financiranje investicija za zaštitu od poplava i okolišno upravljanje na obaloutvrdama u izabranim prioritetnim područjima duž koridora rijeke Drine.

2.2 Pružanje podrške za provođenje integriranog razvoja izabranih dijelova sliva Lima na koridoru rijeke Drine.

3. Priprema projekta i upravljanje

3.1 Pružanje podrške za financiranje pripreme druge faze MPA Programa, uključujući procjenu okolišnih i socijalnih zaštitnih mehanizama.

3.2 Pružanje podrške za: (a) povećanje institucionalnog kapaciteta i međusektorske koordinacije unutar Uključenih korisnika u svrhu osiguranja učinkovitijeg procesa donošenja odluka i upravljanja programom na regionalnoj razini; i (b) obavljanje aktivnosti upravljanja Projektom, uključujući financijsko upravljanje i nabavu, monitoring i evaluaciju, vršenje revizije, implementaciju zaštitnih mehanizama i mehanizma rješavanja žalbi, te izvještavanje za Dijelove B.1.1 i B.3 Projekta.

4. Regionalna suradnja

4.1 Sudjelovanje u unaprijeđenju aktivnosti i konzultacija u vezi s dijalogom o politici, komunikacijska kampanja i priprema planova i studija za jačanje odnosa između vodnih usluga i povezanosti s regionalnim razvojem i ciljeva ekonomske integracije koridora rijeka Save i Drine.

4.2 Sudjelovanje u aktivnostima relevantnih regionalnih subjekata koji pružaju podršku za koordinaciju regionalnih aktivnosti na koridorima rijeka Save i Drine.

PRILOG 2

Izvršenje projekta

Odjeljak I. Aranžmani implementacije

A. Supsidijarni sporazum

1. Za olakšanje provođenja odgovarajućeg dijela Projekta za FBiH, Zajmoprimac će dio sredstava Zajma, u iznosu jednakom dvanaest milijuna eura (€ 12.000.000) staviti na raspolaganje FBiH po supsidijarnom sporazumu između Zajmoprimca i FBiH, pod uvjetima i rokovima prihvatljivim za Banku ("Supsidijarni sporazum FBiH").

2. Za olakšanje provođenja odgovarajućeg dijela Projekta za BD, Zajmoprimac će dio sredstava Zajma, u iznosu jednakom dvadeset pet milijuna eura (€ 25.000.000) staviti na raspolaganje BD-u po supsidijarnom sporazumu između Zajmoprimca i BD-a, pod uvjetima i rokovima prihvatljivim za Banku ("Supsidijarni sporazum BD").

3. Zajmoprimac će koristiti svoja prava i izvršavati svoje obveze po svakom odnosnom Supsidijarnom sporazumu na takav način da štiti interese Zajmoprimca i Banke i ostvari ciljeve Zajma. Osim ako se Banka ne složi drugačije, Zajmoprimac neće dodavati, mijenjati, ukidati, niti se odricati Supsidijarnih sporazuma ili bilo koje njihove odredbe.

B. Godišnji plan rada i proračun

Zajmoprimac će, putem Entiteta:

1. pripremati i dostavljati Banci najkasnije do 30. listopada svake godine tijekom provedbe Projekta, prijedlog Godišnjeg plana rada i proračuna za narednu kalendarsku godinu koji sadrži: (a) sve aktivnosti koje će se provoditi u okviru Projekta tijekom te kalendarske godine; (b) prijedlog plana financiranja rashoda potrebnih za te aktivnosti, u kojem su navedeni predloženi iznosi i izvori financiranja; i (c) aktivnosti obuke koje mogu biti potrebne u okviru Projekta, uključujući: (i) vrstu obuke; (ii) svrhu obuke; i (iii) troškove obuke; i

2. pružiti Banci razumnu mogućnost za razmjenu mišljenja sa Zajmoprimcem o svakom prijedlogu Godišnjeg plana rada i proračuna, i potom osigurati da se Projekt tijekom naredne godine provodi striktno u skladu s tim Godišnjim planom rada i proračunom, kako bude odobren od Banke, i neće vršiti, niti dopustiti vršenje bilo kakvih izmjena odobrenog

Godišnjeg plana rada i proračuna bez prethodnog pismenog odobrenja Banke.

C. Okolišni i socijalni standardi

1. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura da se Projekt provodi u skladu s Okolišnim i socijalnim standardima, na način prihvatljiv za Banku.

2. Bez ograničenja gornjeg stavka 1., Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura da se Projekt provodi u skladu s Planom okolišnih i socijalnih obveza ("ESCP"), na način prihvatljiv za Banku. U tom smislu, Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura, da se:

(a) mjere i aktivnosti navedene u ESCP-u provode s dužnom pažnjom i učinkovitošću, kako je navedeno u ESCP-u;

(b) stavi na raspolaganje dovoljno sredstava za pokrivanje troškova provedbe ESCP-a;

(c) održavaju politike i procedure, i zadrži kvalificirano i iskusno osoblje u dovoljnom broju za provedbu ESCP-a, kako je navedeno u ESCP-u; i

(d) ESCP, niti bilo koja njegova odredba, ne mijenja, ukida, suspendira, niti se odriče od nje, osim ukoliko se Banka u pisanom obliku ne složi drugačije, kako je navedeno u ESCP-u, i osigura da se revidirani ESCP objavi odmah nakon revizije.

3. U slučaju neslaganja između ESCP-a i odredbi ovog Sporazuma, primjenjivat će se odredbe ovog Sporazuma.

4. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet osigura

(a) da se poduzmu sve mjere potrebne za prikupljanje, objedinjavanje i dostavljanje Banci, putem redovnih izvješća, po učestalost navedenoj u ESCP-u, bez odlaganja u odvojenom izvješću ili izvješćima, ako Banka bude tako tražila, informacije o statusu pridržavanja ESCP-a i u njemu sadržanih okolišnih i socijalnih instrumenata, sva ta izvješća u obliku i po sadržaju prihvatljivim za Banku, uz navođenje, *inter alia*: (i) statusa provedbe ESCP-a; (ii) stanja, ako postoje, koja se upliću ili prijete da će se uplitati u provedbu ESCP-a; i (iii) korektivnih i preventivnih mjera, poduzetih ili koje trebaju biti poduzete za rješavanje takvih stanja; i;

(b) da se Banka bez odlaganja obavijesti o svakom incidentu ili slučaju koji je povezan sa ili ima utjecaj na Projekt, koji ima, ili je vjerojatno da će imati, značajan negativan utjecaj na okoliš, zahvaćene zajednice, javnost ili radnike u skladu s ESCP-om, u njemu navedenim okolišnim i socijalnim instrumentima i Okolišnim i socijalnim standardima.

5. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet uspostavi, objavi, održava i koristi dostupne mehanizme žalbe za prijem i olakšanje rješavanja primjedbi i žalbi ljudi pogođenih Projektom, i za poduzimanje svih mjera koje su potrebne i prikladne za rješavanje ili olakšanje rješavanja tih primjedbi i žalbi, na način prihvatljiv za Banku.

6. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet, osigura da se u sve natječajne dokumente i ugovore za građevinske radove u okviru Projekta uključe obveze izvođača i podizvođača i nadzornih tijela za: (a) pridržavanje relevantnih aspekata ESCP-a i u njima sadržanih okolišnih i socijalnih instrumenata; i (b) usvajanje i primjenu kodeksa ponašanja koji treba biti dostavljen svim radnicima, a oni ga trebaju potpisati, u kojem se detaljno navode mjere za rješavanje okolišnih, socijalnih, zdravstvenih i sigurnosnih rizika i rizika od seksualnog iskorištavanja i zloupotrebe, seksualnog uznemiravanja i nasilja nad djecom, sve kako je primjenjivo na takve građevinske radove koji su ugovoreni ili se izvode u skladu s datim ugovorima.

Odjeljak II. Monitoring, izvještavanje i evaluacija projekta

Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet Banci dostavlja svako Projektno izvješće najkasnije četrdeset pet (45) dana

nakon isteka svakog kalendarskog polugodišta, za dato polugodište.

Odjeljak III. Povlačenje sredstava zajma

A. Općenito

Bez ograničavanja na odredbe članka II Općih uvjeta i u skladu s Pismom o isplati i financijskim informacijama, Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma za: (a) financiranje Prihvatljivih rashoda; i (b) plaćanje: (i) Početne naknade; i (ii) svake premije limita kamatne stope ili raspona kamatne stope, u alociranom iznosu, ako je primjenljivo, do postotka navedenog za svaku Kategoriju u sljedećoj tabeli:

Kategorija	Alocirani iznos zajma (izražen u eurima)	Postotak rashoda koji će se financirati (uključujući poreze)
(1) Robe, radovi, nekonzultantske usluge i konzultantske usluge, Operativni troškovi i obuka u okviru Dijelova A.1.1, A.2.1 i A.3 Projekta koje će provoditi FBiH	11.970.000	100%
(2) Robe, radovi, nekonzultantske usluge i konzultantske usluge, Operativni troškovi i obuka u okviru Dijelova B.1.1 i B.3 Projekta, koje će provoditi BD	24.937.500	100%
(3) Početna naknada	92.500	Iznos plativ prema odjeljku 2.03 ovog Sporazuma u skladu s odjeljkom 2.07 (b) Općih uvjeta
(4) Limit (Cap) ili raspon (Collar) kamatne stope	0	Iznos plativ prema odjeljku 4.05 (c) Općih uvjeta
UKUPAN IZNOS	37.000.000	

B. Uvjeti povlačenja; razdoblje povlačenja

1. Bez obzira na odredbe gornjeg Dijela A, neće se vršiti povlačenja:

(a) Za plaćanja izvršena prije Datuma potpisivanja.

(b) U okviru Kategorije (1) ukoliko nije:

(i) Projektni sporazum FBiH potpisan od strana u njemu;

(ii) Supsidijarni sporazum FBiH potpisan od strana u njemu; i

(iii) POM FBiH pripremljen i usvojen od strane FBiH na način zadovoljavajući za Banku.

(c) U okviru Kategorije (2) ukoliko nije:

(i) Projektni sporazum BD potpisan od strana u njemu;

(ii) Supsidijarni sporazum BD potpisan od strana u njemu;

(iii) POM BD pripremljen i usvojen od strane BD na način zadovoljavajući za Banku.

2. Datum zatvaranja je 30. studenog 2027. godine.

PRILOG 3

Raspored otplate vezan za ugovorenu obvezu

U sljedećoj tabeli su navedeni Datumi otplate glavnice i postotak ukupnog iznosa glavnice Zajma plativ na svaki Datum otplate glavnice ("Udio rate").

Otplata glavnice u ratama

Datum otplate glavnice	Udio rate
Na svaki 15. veljače i 15. kolovoza počev od 15. kolovoza 2030. godine do 15. kolovoza 2055. godine	1,92%
15. veljače 2056. godine	2,08%

DODATAK

Odjeljak I. Definicije

1. "Godišnji plan rada i proračun" označava plan rada i proračun kojeg Zajmoprimac godišnje priprema i odobrava u skladu s odjeljkom I.B Priloga 2 ovog Sporazuma; "Godišnji planovi rada i proračuni" označavaju više od jednog Godišnjeg plana rada i proračun.

2. "Anti-korupcijske smjernice" označavaju, u svrhu stavka 6 Dodatka Općih uvjeta, "Smjernice za sprječavanje i borbu protiv prijevare i korupcije u projektima koji se financiraju IBRD zajmovima i IDA kreditima i grantovima", od 15. listopada 2006. godine, revidiranim u siječnju 2011. godine i 01. srpnja 2016. godine.

3. "Brčko Distrikt" ili "BD" označava Brčko Distrikt, Jedinicu administrativne samouprave u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine, sastavni dio Zajmoprimca i uključuje svakog njenog pravnog sljednika ili sljednike.

4. "PIU BD" označava Jedinicu za provedbu BD-a na koju se poziva odjeljak I.A Priloga Projektnog sporazuma i uključuje svakog njenog pravnog sljednika ili sljednike.

5. "Projektni sporazum BD" označava sporazum, od istog datuma kao i ovaj Sporazum, sklopljen između Banke i Brčko Distrikta u svrhu provedbe dijela Projekta koji se odnosi na BD, kako se isti, s vremena na vrijeme, može mijenjati, i taj pojam uključuje sve priloge i sporazume dodate navedenom Projektnom sporazumu.

6. "Dio Projekta koji se odnosi na BD" označava Dijelove B.1.1 i B.3 Projekta.

7. "Supsidijarni sporazum BD" označava sporazum kojeg će sklopiti Zajmoprimac i Brčko Distrikt, na koji se poziva odjeljak I.A.2 Priloga 2 ovog Sporazuma, kako se isti, s vremena na vrijeme, može mijenjati uz prethodnu suglasnost Banke.

8. "Kategorija" označava kategoriju navedenu u tabeli u odjeljku III.A Priloga 2 ovog sporazuma.

9. "Entitet koji provodi projekt" ili "Entiteti" označava FBiH i BD, Entiteti koji provode projekt zaduženi za provođenje Projekta.

10. "Plan okolišnih i socijalnih obveza" ili "ESCP" označava plan okolišnih i socijalnih obaveza za Projekt od 30. svibnja 2023. godine, kako se isti može s vremena na vrijeme mijenjati, u skladu s njegovim odredbama, u kojem su navedene glavne mjere i aktivnosti koje će Zajmoprimac provoditi ili osigurati da se provedu u svrhu rješavanja potencijalnih okolišnih i socijalnih rizika i utjecaja Projekta, uključujući vremenske rokove aktivnosti i mjera, institucionalne, kadrovske aranžmane, te aranžmane obuke, monitoringa i izvještavanja, i sve okolišne i socijalne instrumente koji se u okviru njega trebaju pripremiti.

11. "Okolišni i socijalni standardi" ili "ESSi" označavaju, zajedno: (i) "Okolišni i socijalni standard 1: Procjena i upravljanje okolišnim i socijalnim rizicima i utjecajima"; (ii) "Okolišni i socijalni standard 2: Radna snaga i uvjeti rada"; (iii) "Okolišni i socijalni standard 3: Učinkovitost resursa i prevencija i upravljanje zagađenjem"; (iv) "Okolišni i socijalni standard 4: Zdravlje i sigurnost zajednice"; (v) "Okolišni i socijalni standard 5: Otkup zemljišta, ograničenje korištenja zemljišta i prisilno preseljenje"; (vi) "Okolišni i socijalni standard 6: Očuvanje bioraznolikosti i održivo upravljanje živim prirodnim resursima"; (vii) "Okolišni i socijalni standard 7: Domorodačko stanovništvo/sub-saharske povijesno nedovoljno zbrinute tradicionalne lokalne zajednice"; (viii) "Okolišni i socijalni standard 8: Kulturno naslijeđe"; (ix) "Okolišni i socijalni standard 9: Financijski posrednici"; i (x) "Okolišni i socijalni standard 10: Angažman aktera i objavljivanje informacija"; na snazi od 1. listopada 2018. godine, kako ih Banka objavljuje.

12. "Federacija Bosne i Hercegovine" ili "FBiH" označava Federaciju Bosne i Hercegovine, sastavni dio Zajmoprimca i uključuje svakog njenog pravnog sljednika ili sljednike.

13. "Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva" označava ministarstvo FBiH nadležno za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo ili bilo koji njegov pravni sljednik.

14. "PIU FBiH" označava Jedinica za provedbu projekta FBiH na koju se poziva odjeljak I.A Priloga Projektnog sporazuma FBiH i uključuje svakog njenog pravnog sljednika ili sljednike.

15. "Projektni sporazum FBiH" označava sporazum, od istog datuma kao i ovaj Sporazum, sklopljen između Banke i FBiH u svrhu provedbe dijela Projekta koji se odnosi na FBiH, kako se isti, s vremena na vrijeme, može mijenjati, i taj pojam uključuje sve priloge i sporazume dodane navedenom Projektnom sporazumu.

16. "Dio Projekta koji se odnosi na FBiH" označava Dijelove A.1.1, A.2.1 i A.3 Projekta.

17. "Supsidijarni sporazum FBiH" označava sporazum kojeg će sklopiti Zajmoprimac i FBiH, na koji se poziva odjeljak I.A.1 Priloga 2 ovog Sporazuma, kako se isti, s vremena na vrijeme, može mijenjati uz prethodnu suglasnost Banke.

18. "Okvirni sporazum o slivu rijeke Save" ili "FASRB" označava regionalni sporazum u kojem su Zajmoprimac, Hrvatska, Srbija i Slovenija strane, a Crna Gora sudionica putem Memoranduma o razumijevanju i koji, *inter alia*, zahtijeva regionalnu suradnju na pitanjima sigurnosti plovidbe, promocije održivog upravljanja vodnim resursima i zaštiti od negativnih vremenskih pojava, kao što su poplave i suše.

19. "Opći uvjeti" označavaju "Opće uvjete Međunarodne banke za obnovu i razvoj za IBRD financiranje, financiranje investicijskih projekata" od 14. prosinca 2018. godine (revidirani 01.kolovoza 2020. godine, 01. travnja 2021. godine i 01. siječnja 2022. godine).

20. "Međunarodna komisija za sliv rijeke Save" ili "ISRBC" označava međunarodno tijelo uspostavljeno 2006. godine u skladu s FARRB u svrhu provedbe navedenog sporazuma.

21. "Sporazum o financiranju za Crnu Goru" označava sporazum između Republike Crne Gore i Banke za MPA od 28.listopada 2020. godine (zajam br. 9130-ME), koji se može mijenjati s vremena na vrijeme. "Sporazum o financiranju za Crnu Goru" uključuje sve dodatke, priloge i sporazume koje dopunjuju Sporazum o financiranju.

22. "MPA Program" označava višefazni programski pristup osmišljen za olakšanje integriranog upravljanja i razvoja prekograničnih vodnih resursa duž koridora Save i Drine.

23. "Operativni troškovi" označavaju rashode koje ima Entitet koji provodi projekt zbog provedbe Projekta za uredski potrošni materijal, komunalne usluge, bankovne naknade, troškove komunikacije, oglašavanja, usluge pismenog i usmenog prijevoda, troškove najma vozila i goriva, najam i održavanja uredskog prostora, troškove selidbe, osiguranje opreme, održavanje i popravke, tiskanje i objavljivanje materijala, putne troškove i troškove smještaja osoblja PIU, i plaće izabranog osoblja PIU, uključujući i socijalne doprinose, ali isključujući plaće državnih službenika Zajmoprimca;

mehanizam rješavanja žalbi; revizija; aktivnosti praćenja učinka koridora i ankete zadovoljstva korisnika.

24. "Originalni sporazum o zajmu" označava sporazum o zajmu između Zajmoprimca i Banke od 10. prosinca 2020. godine.

25. "Originalni projekt" označava projekt opisan u Prilogu 1 Originalnog sporazuma o zajmu.

26. "Propisi za nabavu" označavaju, u svrhu stavak 84 Dodatka Općih uvjeta, "Propise za nabavu Svjetske banke za IPF Zajmoprimce" iz studenog 2020. godine.

27. "Projektni sporazum" označava bilo Projektni sporazum BD ili Projektni sporazum FBiH, ovisno o slučaju, a zajedno se spominju kao "Projektni sporazumi".

28. "Entitet koji provodi projekt" označava bilo FBiH ili Brčko Distrikt, a zajedno se spominju kao "Entiteti koji provode projekt".

29. "Jedinica za provedbu projekta" ili "PIU" označava Jedinica za provedbu projekta na koju se poziva odjeljak I.A Priloga Projektnog sporazuma BD; ili Jedinicu za provedbu projekta na koju se poziva odjeljak I.A Priloga Projektnog sporazuma FBiH, ovisno o slučaju.

30. "Projektni operativni priručnik" ili "POM" označava priručnik na koji se poziva odjeljak I.B Priloga odgovarajućeg Projektnog sporazuma.

31. "Sporazum o financiranju Srbije" označava sporazum između Republike Srbije i Banke za MPA od 11.svibnja 2021. godine (zajam br. 9128-FY), koji se s vremena na vrijeme može mijenjati. "Sporazum o financiranju Srbije" uključuje sve dodatke, priloge i sporazume koje dopunjuju Sporazum o financiranju

32. "Datum potpisivanja" označava kasniji od dva datuma na koji su Zajmoprimac i Banka potpisali ovaj Sporazum i ta se definicija primjenjuje na svako pozivanje na "datum Sporazuma o zajmu" u Općim uvjetima.

33. "Obuka" označava studijska putovanja, tečajeve obuke, seminare, radionice i druge aktivnosti obuke u vezi s projektom, uključujući troškove nastavnog materijala, najma prostora i opreme, putovanja, smještaja i dnevnica za predavače i polaznike, naknade za predavače i druge razne troškove vezane za obuku.

Odjeljak II. Izmjene općih uvjeta

Opći uvjeti se ovime mijenjaju da glase:

1. Odjeljak 9.01 (Uvjeti efektivnosti pravnih sporazuma) se ovime mijenja da glasi:

"Pravni sporazumi neće stupiti na snagu dok Strana u zajmu i barem jedan Entitet koji provodi Projekt ne potvrde Banci, i Banka bude zadovoljna da su uvjeti navedeni u stavcima (a) do (c) ovog odjeljka ispunjeni.

(a) Potpis i sklapanje svakog pravnog sporazuma u ime Strane u zajmu i navedenog Entiteta koji provodi projekt, koji je strana u tom pravnom sporazumu propisno potvrđeni svim potrebnim radnjama i sklopljeni u ime te strane, i relevantni pravni sporazum je pravno obvezujući za tu stranu u skladu s njegovim uvjetima.

(b) Ako Banka zahtijeva, stanje datog Entiteta koji provodi projekt, kako je navedeno i garantirano Banci na datum Pravnog sporazuma, se nije značajno negativno promijenilo nakon tog datuma.

(c) Ispunjen je svaki uvjet naveden u Sporazumu o zajmu, kao uvjet njegove efektivnosti. ("Dodatni uvjet efektivnosti")."

Чланак 3.

Ова Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на хрватском, српском и босанском језику и ступа на снагу даном објаве.

Број 01-50-1-449-37/24
21. вељаче 2024. године
Сарајево

Председатељ
Џелјко Комшић, в. р.

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број: 01,02-21-1 -213/24 од 31. јануара 2024. године), Председништво Босне и Херцеговине, на 11. редовној сједници, одржаној 21. фебруара 2024. године, донијело је

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА О ЗАЈМУ (ДОДАТНО ФИНАНСИРАЊЕ ЗА ПРОГРАМ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА КОРИДОРА САВЕ И ДРИНЕ ПРИМЈЕНОМ ВИШЕФАЗНОГ ПРОГРАМСКОГ ПРИСТУПА) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ (95670-БА)

Члан 1.

Ратификује се Споразум о зајму (Додатно финансирање за Програм интегрисаног развоја коридора Саве и Дрине примјеном вишефазног програмског приступа) између Босне и Херцеговине и Међународне банке за обнову и развој (95670-БА) који је потписан дана 21. децембра 2023. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Споразума у преводу гласи:

ЗАЈАМ БРОЈ 95670-БА

СПОРАЗУМ

О ЗАЈМУ (ДОДАТНО ФИНАНСИРАЊЕ ЗА ПРОГРАМ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА КОРИДОРА САВЕ И ДРИНЕ ПРИМЈЕНОМ ВИШЕФАЗНОГ ПРОГРАМСКОГ ПРИСТУПА) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

СПОРАЗУМ на дан Датума потписивања између БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ("Зајмопримац") и МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ ("Банка") у сврху пружања додатног финансирања за проширење Оригиналнoг пројекта како је описано у Прилогу 1 овог споразума ("Пројекат"). Зајмопримац и Банка се овиме слажу како сlijеди:

БУДУЋИ ДА:

(А) у оквиру прве фазе Вишефазног програмског приступа (МПА), Банка намјерава пружити подршку за Програм интегрисаног развоја коридора Саве и Дрине у Босни и Херцеговини ("Пројекат"), за Дијелове 1.1, 2.1, и 3 Пројекта, како је описано у приложеном Прилогу 1;

(Б) ће одвојеним споразумима о финансирању које ће склопити Република Србија, односно Црна Гора, с Банком ("Споразум о финансирању за Србију" и "Споразум о финансирању за Црну Гору", како су даље дефинисани у Додатку овог споразума), Банка њима пружити финансирање за покривање трошкова активности у вези с њиховим односним дијеловима Пројекта;

(Ц) Зајмопримац, Црна Гора и Република Србија (заједно "Укључени корисници") учествују у више билатералних и мултилатералних споразума о прекограничној сарадњи у сливу ријеке Саве, нарочито у Оквирном споразуму о сливу ријеке Саве (ФАСРБ), регионалном споразуму у којем су Зајмопримац, Црна Гора и Република Србија, заједно с Републиком Хрватском и Републиком Словенијом "Стране", а Црна Гора учесница путем Меморандума о разумијевању с Међународном комисијом за слив ријеке Саве (ИСРБЦ), и који, *inter alia*, захтијева регионалну сарадњу на питањима безбједности пловидбе, промоције одрживог управљања водним ресурсима и заштити од негативних појава (као што су

поплаве, залеђивање корита, суше и ублажавања утицаја климатских промјена);

(Д) Укључени корисници, заједно с Републиком Хрватском и Републиком Словенијом, учествују у ИСРБЦ-у, као међународној организацији успостављеној у сврху спровођења ФАСРБ-а;

(Е) је ИСРБЦ, дописом од 3. априла 2020. године изразила своју одређеност за учествовање у извршавању активности регионалне сарадње које пружају подршку за Дио 4 Пројекта, како је описан у овдје приложеном Прилогу 1;

(Ф) се очекује да Република Хрватска и Република Словенија, као чланице ИСРБЦ-а, пруже подршку за активности регионалне сарадње у оквиру Дијела 4 Пројекта у оквиру МПА; и

(Г) у оквиру друге фазе МПА, Банка намјерава наставити с пружањем подршке земљама у регији на јачању прекограничне сарадње у области вода, унапређења пловности и заштите од поплава на коридорима Саве и Дрине.

ЧЛАН I - ОПШТИ УСЛОВИ; ДЕФИНИЦИЈЕ

1.01. Општи услови (како су дефинисани у Додатку овог споразума) примјењују се на овај споразум и чине његов дио.

1.02. Уколико контекст не захтијева другачије, појмови писани великим почетним словом коришћени у овом споразуму имају значења која су им дата у Општим условима или Додатку овог споразума.

ЧЛАН II - ЗАЈАМ

2.01. Банка се слаже да Зајмопримцу позајми износ од тридесет седам милијуна евра (37.000.000 евра), како се такав износ може с времена на вријеме конвертовати путем Конверзије валута ("Зајам"), као помоћ за финансирање Дијелова 1.1, 2.1 и 3 Пројекта, како је описано у Прилогу 1 овог споразума.

2.02. Зајмопримац може повлачити средства Зајма у складу с одјељком III Прилога 2 овог споразума.

2.03. Почетна накнада (*Front-end Fee*) износи једну четвртину једног процента (0,25%) износа Зајма.

2.04. Накнада на неповучена средства (*Commitment Charge*) износи једну четвртину једног процента (0,25%) годишње на Неповучени салдо зајма.

2.05. Каматна стопа је Референтна стопа плус Варијабилна маржа или таква стопа која се може примјењивати након Конверзије, како је наведено у одјељку 3.02 (е) Општих услова.

2.06. Зајмопримац бира Конверзију уз аутоматско фиксирање стопе за Зајам. Према томе, без ограничења на одредбе члана IV Општих услова и уколико Зајмопримац не обавијести Банку другачије, у складу с одредбама Смјерница за конверзију, основа каматне стопе примјенљиве на збирни износ главнице Зајма повучен током сваког Каматног периода ће се конвертовати с почетне Варијабилне стопе засноване на Референтној стопи и Варијабилној маржи у Варијабилну стопу засновану на Фиксној референтној стопи и Варијабилној маржи за пуни период доспијећа тог износа у складу с одредбама члана IV Општих услова и Смјерницама за конверзију

2.07. Датуми плаћања су 15. фебруар и 15. август сваке године.

2.08 Износ главнице Зајма се отплаћује у складу с Прилогом 3 овог споразума.

ЧЛАН III - ПРОЈЕКАТ

3.01. Зајмопримац изјављује своју одређеност за циљеве Пројекта и МПА Програма. У том смислу, Зајмопримац ће осигурати да Ентитети који спроводе пројекат спроведу Дијелове 1.1, 2.1 и 3 Пројекта у складу с одредбама чланка V Општих услова, и Прилогом 2 овог споразума и с Пројектним споразумима.

ЧЛАН IV - ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ БАНКЕ

4.01. Додатни догађаји за суспензију састоје се од следећег:

(а) Као резултат догађаја који су се догодили након датум Споразума о зајму, јавила се ванредна ситуација због које спровођење МПА није вјероватно.

(б) Један Ентитет који спроводи пројекат или оба нису успјели извршити неку од својих обавеза према одговарајућем Супсидијарном споразуму.

(ц) Законодавство Ентитета који спроводи пројекат је измијењено, суспендовано, укинато, опозвано или су га се Ентитети одрекли, тако да то има значајан негативан утицај на могућност датих Ентитета да извршавају своје обавезе по одговарајућем Пројектном Споразуму или Супсидијарном споразуму.

ЧЛАН V - ЕФЕКТИВНОСТ; РАСКИД

5.01. Додатни услови ефективности састоје се од следећег:

(а) Пројектни споразум за Ентитет који спроводи пројекат, на који с позива одјељак 9.01 Општих услова, потписале су стране у њему;

(б) Супсидијарни споразум између Зајмопримца и Ентитета који спроводи пројекат, на који се позива одјељак 9.01 Општих услова, потписале су стране у њему; и

(ц) Ентитет који спроводи пројекат на којег се позива одјељак 9.01 Општих услова усвојио је ПОМ на начин прихватљив за Банку.

5.02. Рок ефективности је датум од сто осамдесет (180) дана након Датума потписивања.

ЧЛАН VI - ПРЕДСТАВНИК; АДРЕСЕ

6.01. Представник Зајмопримца је његов министар финансија и трезора.

6.02. У сврху одјељка 10.01 Општих услова:

(а) Адреса Зајмопримца је:

Министарство финансија и трезора

Трг БиХ 1

71000 Сарајево

Босна и Херцеговина; и

(б) Електронска адреса Зајмопримца је:

Факс: Електронска пошта:

(387-33) 202-930 trezorbih@mft.gov.ba

6.03. У сврху одјељка 10.01 Општих услова:

(а) Адреса Банке је:

International Bank for Reconstruction and Development

1818 H Street, N.W.

Washington, D.C. 20433

United States of America; и

(б) Електронска адреса Банке је:

Телекс: Факс:

248423(MCI) или 1-202-477-6391

64145(MCI)

ДОГОВОРЕНО на Датум потписивања.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Од стране /својеручни потпис/

Овлашћени представник

Име и презиме: СРЉАН АМИЏИЋ

Функција: МИНИСТАР

Датум: 21. децембра 2023. године

МЕЂУНАРОДНА БАНКА

ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

Од стране /својеручни потпис/

Овлашћени представник

Име и презиме: CHRISTOPHER GILBERT SHELDON

Функција: ДИРЕКТОР ЗА БИХ

Датум: 21. децембра 2023. године

ПРИЛОГ 1

Опис пројекта

Циљ Пројекта је унапређење заштите од поплава и омогућавање прекограничне сарадње у области вода на коридорима ријека Саве и Дрине.

Овај пројекат представља прву фазу МПА Програма и састоји се од следећих дијелова:

Део А. Федерација Босне и Херцеговине

1. Интегрисано управљање и развој коридора ријеке Саве

1.1 Пружање подршке за финансирање инвестиција за заштиту од поплава и еколошко управљање на обалним утврђењима у изабраним приоритетним подручјима дуж коридора ријеке Саве.

1.2 Пружање подршке за спровођење унапређења пловног пута путем деминирања десне обале на коридору ријеке Саве.

1.3 Пружање подршке за финансирање јачања лучке инфраструктуре у Сремској Митровици.

2. Интегрисано управљање и развој коридора ријеке Дрине

2.1 Пружање подршке за финансирање инвестиција за заштиту од поплава и еколошко управљање на обалним утврђењима у изабраним приоритетним подручјима дуж коридора ријеке Дрине.

2.2 Пружање подршке за спровођење интегрисаног развоја изабраних дијелова слива Лима на коридору ријеке Дрине.

3. Припрема пројекта и управљање

3.1 Пружање подршке за финансирање припреме друге фазе МПА Програма, укључујући процјену еколошких и социјалних заштитних механизма.

3.2 Пружање подршке за: (а) повећање институционалног капацитета и међусекторске координације унутар Укључених корисника у сврху осигурања ефикаснијег процеса доношења одлука и управљања програмом на регионалном нивоу; и (б) обављање активности управљања Пројектом, укључујући

финансијско управљање и набавку, мониторинг и евалуацију, вршење ревизије, имплементацију заштитних механизма и механизма рјешавања жалби те извјештавање за Дијелове А.1.1, А.2.1 и А.3 Пројекта.

4. Регионална сарадња

4.1 Учествовање у унапређењу активности и консултација у вези с дијалогом о политици, комуникациона кампања и припрема планова и студија за јачање односа између водних услуга и повезаности с циљевима регионалног развоја и економске интеграције коридора ријеке Саве и Дрине.

4.2 Учествовање у активностима релевантних регионалних субјеката који пружају подршку за координацију регионалних активности на коридорима ријеке Саве и Дрине.

Дно Б. Брчко дистрикт

1. Интегрисано управљање и развој коридора ријеке Саве

1.1 Пружање подршке за финансирање инвестиција за заштиту од поплава и еколошко управљање на обалним утврђењима у изабраним приоритетним подручјима дуж коридора ријеке Саве.

1.2 Пружање подршке за спровођење унапређења пловног пута путем деминирања десне обале на коридору ријеке Саве.

1.3 Пружање подршке за финансирање јачања лучке инфраструктуре у Сремској Митровици.

2. Интегрисано управљање и развој коридора ријеке Дрине

2.1 Пружање подршке за финансирање инвестиција за заштиту од поплава и еколошко управљање на обалним утврђењима у изабраним приоритетним подручјима дуж коридора ријеке Дрине.

2.2 Пружање подршке за спровођење интегрисаног развоја изабраних дијелова слива Лима на коридору ријеке Дрине.

3. Припрема пројекта и управљање

3.1 Пружање подршке за финансирање припреме друге фазе МПА Програма, укључујући процјену еколошких и социјалних заштитних механизма.

3.2 Пружање подршке за: (а) повећање институционалног капацитета и међусекторске координације унутар Укључених корисника у сврху осигурања ефикаснијег процеса доношења одлука и управљања програмом на регионалном нивоу; и (б) обављање активности управљања Пројектом, укључујући финансијско управљање и набавку, мониторинг и евалуацију, вршење ревизије, имплементацију заштитних механизма и механизма рјешавања жалби те извјештавање за Дијелове Б.1.1 и Б.3 Пројекта.

4. Регионална сарадња

4.1 Учествовање у унапређењу активности и консултација у вези с дијалогом о политици, комуникациона кампања и припрема планова и студија за јачање односа између водних услуга и повезаности с регионалним развојем и циљева економске интеграције коридора ријеке Саве и Дрине.

4.2 Учествовање у активностима релевантних регионалних субјеката који пружају подршку за координацију регионалних активности на коридорима ријеке Саве и Дрине.

ПРИЛОГ 2

Извршење пројекта

Одјељак I. Аранжмани имплементације

A. Супсидијарни споразум

1. За олакшање спровођења одговарајућег дијела Пројекта за ФБиХ, Зајмопримац ће дио средстава Зајма, у износу једнаком дванаест милиона евра (€ 12.000.000) ставити на располагање ФБиХ по супсидијарном споразуму између Зајмопримца и ФБиХ, под условима и роковима прихватљивим за Банку ("Супсидијарни споразум ФБиХ").

2. За олакшање спровођења одговарајућег дијела Пројекта за БД, Зајмопримац ће дио средстава Зајма, у износу једнаком двадесет пет милиона евра (€ 25.000.000) ставити на располагање БД по супсидијарном споразуму између Зајмопримца и БД, под условима и роковима прихватљивим за Банку ("Супсидијарни споразум БД").

3. Зајмопримац ће користити своја права и извршавати своје обавезе по сваком односном Супсидијарном споразуму на такав начин да штити интересе Зајмопримца и Банке и оствари циљеве Зајма. Осим ако се Банка не сложи другачије, Зајмопримац неће додати, мијењати, укидати, нити се одрицати Супсидијарних споразума или било које њихове одредбе.

B. Годишњи план рада и буџет

Зајмопримац ће, путем Ентитета:

1. припремати и достављати Банци најкасније до 30. октобра сваке године током спровођења Пројекта, приједлог Годишњег плана рада и буџета за наредну календарску годину који садржи: (а) све активности које ће се спроводити у оквиру Пројекта током те календарске године; (б) приједлог плана финансирања расхода потребних за те активности, у којем су наведени предложени износи и извори финансирања; и (ц) активности обуке које могу бити потребне у оквиру Пројекта, укључујући: (I) врсту обуке; (II) сврху обуке; и (III) трошкове обуке; и

2. пружити Банци разумну могућност за размјену мишљења са Зајмопримцем о сваком приједлогу Годишњег плана рада и буџета, и потом осигурати да се Пројекат током наредне године спроводи стриктно у складу с тим Годишњим планом рада и буџетом, како буде одобрен од Банке, и неће вршити, нити допустити вршење било каквих измјена одобреног Годишњег плана рада и буџета без претходног писменог одобрења Банке.

Ц. Еколошки и социјални стандарди

1. Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет осигура да се Пројекат спроводи у складу с Еколошким и социјалним стандардима, на начин прихватљив за Банку.

2. Без ограничења горњег става 1, Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет обезбиједи да се Пројекат спроводи у складу с Планом еколошких и социјалних обавеза ("ЕСЦП"), на начин прихватљив за Банку. У том смислу, Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет обезбиједи, да се:

(а) мјере и активности наведене у ЕСЦП-у спроводе с дужном пажњом и ефикасношћу, како је наведено у ЕСЦП-у;

(б) стави на располагање довољно средстава за покривање трошкова спровођења ЕСЦП-а;

(ц) одржавају политике и процедуре, и задржи квалификовано и искусно особље у довољном броју за спровођење ЕСЦП-а, како је наведено у ЕСЦП-у; и

(д) ЕСЦП, нити било која његова одредба, не мијења, укида, суспендује, нити се одриче од ње, осим уколико се Банка у писаном облику не сложи другачије, како је наведено у ЕСЦП-у, и осигура да се ревидирани ЕСЦП објави одмах након ревизије.

3. У случају неслагања између ЕСЦП-а и одредби овог споразума, примјењиваће се одредбе овог споразума.

4. Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет обезбиједи:

(а) да се предузму све мјере потребне за прикупљање, обједињавање и достављање Банци, путем редовних извјештаја, по учестлости наведеној у ЕСЦП-у, без одлагања у одвојеном извјештају или извјештајима, ако Банка буде тако тражила, информације о статусу придржавања ЕСЦП-а и у њему садржаних еколошких и социјалних инструмената, све те извјештаје у облику и по садржају прихватљивим за Банку, уз навођење, *inter alia*: (I) статуса спровођења ЕСЦП-а; (II) стања, ако постоје, која се уплићу или пријете да ће се уплатити у спровођење ЕСЦП-а; и (III) корективних и превентивних мјера, предузетих или које требају бити предузете за рјешавање таквих стања; и;

(б) да се Банка без одлагања обавијести о сваком инциденту или случају који је повезан са или има утицај на Пројекат, који има, или је вјероватно да ће имати, значајан негативан утицај на животну средину, захваћене заједнице, јавност или раднике у складу с ЕСЦП-ом, у њему наведеним еколошким и социјалним инструментима и Еколошким и социјалним стандардима.

5. Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет успостави, објави, одржава и користи доступне механизме жалбе за пријем и олакшање рјешавања примједби и жалби људи погођених Пројектом, и за предузимање свих мјера које су потребне и прикладне за рјешавање или олакшање рјешавања тих примједби и жалби, на начин прихватљив за Банку.

6. Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет обезбиједи да се у све конкурсне документе и уговоре за грађевинске радове у оквиру Пројекта укључе обавезе извођача и подизвођача и надзорних тијела за: (а) придржавање релевантних аспеката ЕСЦП-а и у њима садржаних еколошких и социјалних инструмената; и (б) усвајање и примјену кодекса понашања који треба бити достављен свим радницима, а они га требају потписати, у којем се детаљно наводе мјере за рјешавање еколошких, социјалних, здравствених и безбједносних ризика и ризика од сексуалног искоришћавања и злоупотребе, сексуалног узнемиравања и насиља над дјецом, све како је примјениво на такве грађевинске радове који су уговорени или се изводе у складу с датим уговорима.

Одјелак II. Мониторинг, извјештавање и евалуација пројекта

Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет Банци доставља сваки Пројектни извјештај најкасније четрдесет пет (45) дана након истека сваког календарског полугодишта, за дато полугодиште.

Одјелак III. Повлачење средстава зајма

A. Уопштено

Без ограничавања на одредбе члана II Општих услова и у складу с Писмом о исплати и финансијским информацијама, Зајмопримац може повлачити средства Зајма за: (а) финансирање Прихватљивих расхода; и (б) плаћање: (I) Почетне накнаде; и (II) сваке премије лимита каматне стопе или распона каматне стопе, у алоцираном износу, ако је примјениво, до процента наведеног за сваку Категорију у следећој табели:

Категорија	Алоцирани износ зајма (изражен у еврима)	Процент расхода који ће се финансирати (укључујући порезе)
(1) Робе, радови, неконсултантске услуге и консултантске услуге, Оперативни трошкови и обука у оквиру Дијелова А.1.1, А.2.1 и А.3	11.970.000	100%

Пројекта које ће спроводити ФБиХ		
(2) Робе, радови, неконсултантске услуге и консултантске услуге, Оперативни трошкови и обука у оквиру Дијелова Б.1.1 и Б.3 Пројекта, које ће спроводити БД	24.937.500	100%
(3) Почетна накнада	92.500	Износ платив према одјелку 2.03 овог споразума у складу с одјелком 2.07(б) Општих услова
(4) Лимит (Cap) или распон (Collar) каматне стопе	0	Износ платив према одјелку 4.05(ц) Општих услова
УКУПАН ИЗНОС	37.000.000	

Б. Услови повлачења; период повлачења

1. Без обзира на одредбе горњег Дијела А, неће се вршити повлачења:

(а) За плаћања извршена прије Датума потписивања.

(б) У оквиру Категорије (1) уколико није:

(I) Пројектни споразум ФБиХ потписан од страна у њему;

(II) Супсидијарни споразум ФБиХ потписан од страна у њему; и

(III) ПОМ ФБиХ припремљен и усвојен од стране ФБиХ на начин задовољавајући за Банку.

(ц) У оквиру Категорије (2) уколико није:

(I) Пројектни споразум БД потписан од страна у њему;

(II) Супсидијарни споразум БД потписан од страна у њему; и

(III) ПОМ БД припремљен и усвојен од стране БД на начин задовољавајући за Банку.

2. Датум затварања је 30. новембар 2027. године.

ПРИЛОГ 3

Распоред отплате везан за уговорену обавезу

У следећој табели наведени су Датуми отплате главнице и проценат укупног износа главнице Зајма платив на сваки Датум отплате главнице ("Учешће рате").

Отплата главнице у ратама

Датум отплате главнице	Учешће рате
На сваки 15. фебруар и 15. август, почевши од 15. августа 2030. године до 15. августа 2055. године	1,92%
15. фебруар 2056. године	2,08%

ДОДАТАК

Одјелак I. Дефиниције

1. "Годишњи план рада и буџет" означава план рада и буџет којег Зајмопримац годишње припрема и одобрава у складу с одјелком I.Б Прилога 2 овог споразума; "Годишњи планови рада и буџет" означавају више од једног Годишњег плана рада и буџета.

2. "Антикорупционе смјернице" означавају, у сврху става 6 Додатка Општих услова, "Смјернице за спречавање и борбу против преваре и корупције у пројектима који се финансирају ИБРД зајмовима и ИДА кредитима и грантовима", од 15. октобра 2006. године, ревидираним у јануару 2011. године и 1. јула 2016. године.

3. "Брчко дистрикт" или "БД" означава Брчко дистрикт, јединицу административне самоуправе у сјевероисточном дијелу Босне и Херцеговине, саставни дио Зајмопримца и укључује сваког њеног правног наследника или наследнике.

4. "ПИУ БД" означава Јединицу за спровођење БД-а на коју се позива одјељак I.A Прилога Пројектног споразума и укључује сваког њеног правног наследника или наследнике.

5. "Пројектни споразум БД" означава споразум, од истог датума као и овај споразум, склопљен између Банке и Брчко дистрикта у сврху спровођења дијела Пројекта који се односи на БД, како се исти, с времена на вријеме, може мијењати, и тај појам укључује све прилоге и споразуме додате наведеном Пројектном споразуму.

6. "Дио Пројекта који се односи на БД" означава Дијелове Б.1.1 и Б.3 Пројекта.

7. "Супсидијарни споразум БД" означава споразум којег ће склопити Зајмопримац и Брчко дистрикт, на који се позива одјељак I.A.2 Прилога 2 овог споразума, како се исти, с времена на вријеме, може мијењати уз претходну сагласност Банке.

8. "Категорија" означава категорију наведену у табели у одјељку III.A Прилога 2 овог споразума.

9. "Ентитет који спроводи пројекат" или "Ентитети" означава ФБиХ и БД, Ентитети који спровode пројекат задужени за спровођење Пројекта.

10. "План еколошких и социјалних обавеза" или "ЕСЦП" означава план еколошких и социјалних обавеза за Пројекат од 30. маја 2023. године, како се исти може с времена на вријеме мијењати, у складу с његовим одредбама, у којем су наведене главне мјере и активности које ће Зајмопримац спроводити или осигурати да се спроведу у сврху рјешавања потенцијалних еколошких и социјалних ризика и утицаја Пројекта, укључујући временске рокове активности и мјера, институционалне, кадровске аранжмане те аранжмане обуке, мониторинга и извјештавања и све еколошке и социјалне инструменте који се у оквиру њега требају припремити.

11. "Еколошки и социјални стандарди" или "ЕССи" означавају, заједно: (I) "Еколошки и социјални стандард 1: Процјена и управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима"; (II) "Еколошки и социјални стандард 2: Радна снага и услови рада"; (III) "Еколошки и социјални стандард 3: Ефикасност ресурса и превенција и управљање загађењем"; (IV) "Еколошки и социјални стандард 4: Здравље и безбједност заједнице"; (V) "Еколошки и социјални стандард 5: Откуп земљишта, ограничење коришћења земљишта и принудно пресељење"; (VI) "Еколошки и социјални стандард 6: Очување биоразноликости и одрживо управљање живим природним ресурсима"; (VII) "Еколошки и социјални стандард 7: Домородачко становништво/супсахарске историјски недовољно збринуте традиционалне локалне заједнице"; (VIII) "Еколошки и социјални стандард 8: Културно наслеђе"; (IX) "Еколошки и социјални стандард 9: Финансијски посредници"; и (X) "Еколошки и социјални стандард 10: Ангажман учесника и објављивање информација"; на снази од 1. октобра 2018. године, како их Банка објављује.

12. "Федерација Босне и Херцеговине" или "ФБиХ" означава Федерацију Босне и Херцеговине, саставни дио Зајмопримца и укључује сваког њеног правног наследника или наследнике.

13. "Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства" означава министарство ФБиХ надлежно за пољопривреду, водопривреду и шумарство или било којег његовог правног наследника.

14. "ПИУ ФБиХ" означава Јединицу за спровођење пројекта ФБиХ на коју се позива одјељак I.A Прилога

Пројектног споразума ФБиХ и укључује сваког њеног правног наследника или наследнике.

15. "Пројектни споразум ФБиХ" означава споразум, од истог датума као и овај споразум, склопљен између Банке и ФБиХ у сврху спровођења дијела Пројекта који се односи на ФБиХ, како се исти, с времена на вријеме, може мијењати и тај појам укључује све прилоге и споразуме додате наведеном Пројектном споразуму.

16. "Дио Пројекта који се односи на ФБиХ" означава Дијелове А.1.1, А.2.1 и А.3 Пројекта.

17. "Супсидијарни споразум ФБиХ" означава споразум којег ће склопити Зајмопримац и ФБиХ, на који се позива одјељак I.A.1 Прилога 2 овог споразума, како се исти, с времена на вријеме, може мијењати уз претходну сагласност Банке.

18. "Оквирни споразум о сливу ријеке Саве" или "ФАСРБ" означава регионални споразум у којем су Зајмопримац, Хрватска, Србија и Словенија стране, а Црна Гора учесница путем Меморандума о разумијевању и који, *inter alia*, захтијева регионалну сарадњу на питањима безбједности пловидбе, промоције одрживог управљања водним ресурсима и заштити од негативних временских појава, као што су поплаве и суше.

19. "Општи услови" означавају "Опште услове Међународне банке за обнову и развој за ИБРД финансирање, финансирање инвестиционих пројеката" од 14. децембра 2018. године (ревидирани 1.августа 2020. године, 1. априла 2021. године и 1. јануара 2022. године).

20. "Међународна комисија за слив ријеке Саве" или "ИСРБИЦ" означава међународно тијело успостављено 2006. године у складу с ФАРРБ у сврху спровођења наведеног споразума.

21. "Споразум о финансирању за Црну Гору" означава споразум између Републике Црне Горе и Банке за МПА од 28. октобра 2020. године (зајам бр. 9130-МЕ), који се може мијењати с времена на вријеме. "Споразум о финансирању за Црну Гору" укључује све додатке, прилоге и споразуме које допуњују Споразум о финансирању.

22. "МПА Програм" означава вишефазни програмски приступ осмишљен за олакшање интегрисаног управљања и развоја прекограничних водних ресурса дуж коридора Саве и Дрине.

23. "Оперативни трошкови" означавају расходе које има Ентитет који спроводи пројекат због спровођења Пројекта за канцеларијски потрошни материјал, комуналне услуге, банковне накнаде, трошкове комуникације, оглашавања, услуге писменог и усменог превода, трошкове најма возила и горива, најам и одржавања канцеларијског простора, трошкове селидбе, осигурање опреме, одржавања и поправке, штампање и објављивање материјала, путне трошкове и трошкове смјештаја особља ПИУ, и плате изабраног особља ПИУ, укључујући и социјалне доприносе, али искључујући плате државних службеника Зајмопримца; механизам рјешавања жалби; ревизија; активности праћења учинка коридора и анкете задовољства корисника.

24. "Оригинални споразум о зајму" означава споразум о зајму између Зајмопримца и Банке од 10. децембра 2020. године.

25. "Оригинални пројекат" означава пројекат описан у Прилогу 1 Оригиналног споразума о зајму.

26. "Прописи за набавку" означавају, у сврху става 84 Додатка Општих услова, "Прописе за набавку Свјетске банке за ИПФ Зајмопримца" из новембра 2020. године.

27. "Пројектни споразум" означава било Пројектни споразум БД или Пројектни споразум ФБиХ, у зависности од случаја, а заједно се спомињу као "Пројектни споразуми".

28. "Ентитет који спроводи пројекат" означава или ФБиХ или Брчко дистрикт, а заједно се спомињу као "Ентитети који спроводе пројекат".

29. "Јединица за спровођења пројекта" или "ПИУ" означава Јединица за проведбу пројекта на коју се позива одјељак I.A Прилога Пројектног споразума БД; или Јединицу за спровођење пројекта на коју се позива одјељак I.A Прилога Пројектног споразума ФБиХ, у зависности од случаја.

30. "Пројектни оперативни приручник" или "ПОМ" означава приручник на који се позива одјељак I.B Прилога одговарајућег Пројектног споразума.

31. "Споразум о финансирању Србије" означава споразум између Републике Србије и Банке за МПА од 11. маја 2021. године (зајам бр. 9128-ФУ), који се с времена на вријеме може мијењати. "Споразум о финансирању Србије" укључује све додатке, прилоге и споразуме које допуњују Споразум о финансирању

32. "Датум потписивања" означава каснији од два датума на који су Зајмопримац и Банка потписали овај споразум и та се дефиниција примјењује на свако позивање на "датум Споразума о зајму" у Општим условима.

33. "Обука" означава студијска путовања, курсеве обуке, семинаре, радионице и друге активности обуке у вези с пројектом, укључујући трошкове наставног материјала, најма простора и опреме, путовања, смјештаја и дневница за предаваче и полазнике, накнаде за предаваче и друге разне трошкове у вези с обуком.

Одјељак II. Измјене Општих услова

Општи услови се овиме мијењају да гласе:

1. Одјељак 9.01 (Услови ефикасности правних споразума) се овиме мијења да гласи:

"Правни споразуми неће ступити на снагу док Страна у зајму и барем један Ентитет који спроводи пројекат не потврде Банци, и Банка буде задовољна да су услови наведени у ставовима (а) до (ц) овог одјељка испуњени.

(а) Потпис и склапање сваког правног споразума у име Стране у зајму и наведеног Ентитета који спроводи пројекат, који је страна у том правном споразуму прописно потврђени свим потребним радњама и склопљени у име те стране, и релевантни правни споразум је правно обавезујући за ту страну у складу с његовим условима.

(б) Ако Банка захтијева, стање датог Ентитета који спроводи пројекат, како је наведено и гарантовано Банци на датум Правног споразума, се није значајно негативно промијенило након тог датума.

(ц) Испуњен је сваки услов наведен у Споразуму о зајму, као услов његове ефикасности. ("Додатни услов ефикасности")."

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-449-37/24
21. фебруара 2024. године
Сарајево

Председавајући
Жељко Комшић, с. р.

46

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01.02-21-1-127/24 od 31. januara 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovnoj sjednici, održanoj 21. februara 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI UGOVORA O ZAJMU (KORIDOR Vc - PROJEKAT MOSTAR SJEVER - MOSTAR JUG) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Član 1.

Ratifikuje se Ugovor o zajmu (Koridor Vc - Projekat Mostar sjever - Mostar jug) između Bosne i Hercegovine i Europske banke za obnovu i razvoj, koji je potpisan 13. decembra 2023. godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Ugovora u prijevodu glasi:

IZVRŠNA VERZIJA
(Broj operacije 51593)

UGOVOR O ZAJMU (KORIDOR VC - PROJEKAT MOSTAR SJEVER - MOSTAR JUG) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Od 13. decembra 2023. godine

SADRŽAJ

ČLAN I - STANDARDNI USLOVI; DEFINICIJE

Odlomak 1.01. Uključivanje standardnih uslova

Odlomak 1.02. Definicije

Odlomak 1.03. Tumačenje

ČLAN II - OSNOVNI USLOVI ZAJMA

Odlomak 2.01. Iznos i valuta

Odlomak 2.02. Ostali finansijski uslovi Zajma

Odlomak 2.03. Povlačenja sredstava

Odlomak 2.04. Ovlašteni predstavnik za povlačenja sredstava

ČLAN III - IZVOĐENJE PROJEKTA

Odlomak 3.01. Ostale pozitivne projekatne obaveze

Odlomak 3.02. Porezi

Odlomak 3.03. Nabavka

ČLAN IV- SUSPENZIJA; UBRZANJE DOSPIJEĆA;
OTKAZIVANJE

Odlomak 4.01. Suspenzija

Odlomak 4.02. Ubrzanje dospijea

Odlomak 4.03. Otkazivanje

ČLAN V - PRAVOSNAŽNOST

Odlomak 5.01. Uslovi koji prethode pravosnažnosti Tranše 1

Odlomak 5.02. Uslovi koji prethode prvoj isplati sredstava iz Tranše 1

Odlomak 5.03. Pravna mišljenja

Odlomak 5.04. Uslovi koji prethode raspoloživosti Tranše 2
Odlomak 5.05. Raskid ugovora zbog neostvarivanja pravosnažnosti

ČLAN VI - RAZNO

Odlomak 6.01. Obavještenja

PRILOG 1 - OPIS PROJEKTA S1-1

PRILOG 2 - KATEGORIJE I POVLAČENJA S2-1

UGOVOR O ZAJMU

UGOVOR O ZAJMU zaključen 13. decembra 2023. godine između **BOSNE I HERCEGOVINE** ("Zajmoprimac") i **EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ** ("Banka").

PREAMBULA

BUDUĆI DA je Banka ustanovljena radi finansiranja posebnih projekata čiji je cilj poticanje prelaska na otvorenu, tržišno orijentiranu ekonomiju i promoviranje privatne i poduzetničke inicijative u određenim zemljama koje poštuju i primjenjuju načela višestranačke demokratije, pluralizma i tržišne ekonomije;

BUDUĆI DA Zajmoprimac namjerava uz podršku Federacije BiH i Agencije za implementaciju (kako su definirane u nastavku), provoditi Projekat opisan u Prilogu 1, koji je osmišljen da pomogne Zajmoprimcu u izgradnji oko 15 km duge nove dionice autoputa Koridor Vc, između petlji Mostar sjever i Mostar jug;

BUDUĆI DA će Projekat provoditi Agencija za implementaciju (kako je definirano u nastavku) uz finansijsku pomoć Zajmoprimca;

BUDUĆI DA je Zajmoprimac tražio pomoć Banke u finansiranju dijela Projekta;

BUDUĆI DA Banka radi na obezbjeđivanju sredstava tehničke pomoći od Evropske unije u okviru Investicijskog okvira za Zapadni Balkan ("WBIF") na bazi granta za pomoć u provođenju Dijela 3 Projekta, kao što je opisano u Prilogu 1 u iznosu do 10.300.000 eura;

BUDUĆI DA Agencija za implementaciju namjerava ugovoriti finansiranje od Paralelnih zajmodavaca (kako je definirano u nastavku) u iznosu koji je ekvivalentan iznosu 110.000.000 eura za pomoć u finansiranju Projekta, podložno odredbama i uslovima koji će biti navedeni u ugovoru ("Ugovor o sufinansiranju") između Agencije za implementaciju i paralelnih zajmodavaca;

BUDUĆI DA je Evropska unija navela da bi mogla staviti na raspolaganje investicijski grant ("Grant") za Projekat u skladu sa svojom metodologijom za podršku ulaganjima u infrastrukturu na Zapadnom Balkanu u sklopu WBIF-a do 140.000.000 eura, (i) pod uslovom da bude potvrđena raspoloživost sredstava i (ii) podložno uslovima navedenima u ugovoru ("Ugovor o grantu") između Banke i Zajmoprimca; i

BUDUĆI DA se Banka složila da na osnovu, *inter alia*, prije spomenutog odobri zajam Zajmoprimcu u iznosu ne većem od dvije stotine dvadeset miliona eura (€220.000.000), pod uslovima određenim i navedenim u ovom ugovoru, u Ugovoru o podršci zajmu, u FBiH supsidijarnom ugovoru, u JPACFBiH podugovoru o zajmu, i Projektom ugovoru.

OVIM se strane slažu o sljedećem:

ČLAN I - STANDARDNI USLOVI; DEFINICIJE

Odlomak 1.01. Uključivanje standardnih uslova

Sve odredbe Standardnih uslova Banke od 05. novembra 2021. godine ovim se uključuju i primjenjuju na ovaj ugovor s istom snagom i djelovanjem kao da su u cijelosti ovdje navedene, međutim, podložno sljedećim izmjenama (te odredbe koje su tako izmijenjene u nastavku se nazivaju "Standardni uslovi"):

(a) Definicija "raspoloživog iznosa" u odlomku 2.02 Standardnih uslova se za potrebe ovog ugovora mijenja i glasi kako slijedi:

"Raspoloživi iznos" označava: (i) do, ali ne uključujući Datum raspoloživosti Tranše 2, onoliki dio Tranše 1 Zajma koji neće, s vremena na vrijeme, biti otkazan ili povučen ili podložan uslovnoj ili bezuslovnoj obavezi povrata; i (ii) od, i uključujući Datum raspoloživosti Tranše 2, onoliki dio Zajma koji neće, s vremena na vrijeme, biti otkazan ili povučen ili podložan uslovnoj ili bezuslovnoj obavezi povrata (i svim pojmovima navedenim velikim početnim slovom koji se koriste u ovoj definiciji i koji ovdje nisu drugačije definirani imat će značenja koja su pripisana tim pojmovima u Ugovoru o zajmu)."

(b) Odlomak 3.05 (*Provizija na raspoloživa sredstva i Jednokratna provizija*) Standardnih uslova se za potrebe ovog ugovora mijenja i glasi kako slijedi:

"(a) Zajmoprimac će Banci platiti Proviziju na raspoloživa sredstva po stopi navedenoj u Ugovoru o zajmu koja se plaća na ukupni Raspoloživi iznos plus bilo koji iznos Zajma koji podliježe Obavezi povrata sredstava i još nije povučen, pod uslovom da Provizija na raspoloživa sredstva koja se plaća na iznos Zajma koji podliježe bezuslovnoj obavezi povrata sredstava u iznosu 0,5% godišnje veća od Provizije na raspoloživa sredstva navedene u Ugovoru o zajmu. Provizija na raspoloživa sredstva će se obračunavati:

(1) u odnosu na Tranšu 1, od datuma šezdeset (60) dana nakon datuma Ugovora o zajmu; i

(2) u odnosu na Tranšu 2, od datuma šezdeset (60) dana nakon Datuma raspoloživosti Tranše 2; ili

(3) u slučaju Provizije na raspoloživa sredstva koja se plaća na iznos Zajma koji podliježe bezuslovnoj obavezi naknade sredstava, od datuma izdavanja takve bezuslovne obaveze naknade;

i u svakom takvom slučaju Provizija na raspoloživa sredstva će nastati i obračunavati se na istoj osnovi kao kamate prema odlomku 3.04 (b) (ii). Provizija na raspoloživa sredstva će biti plativa na svaki Datum plaćanja kamate (čak i da nema kamate plative na taj datum) počevši od prvog Datuma plaćanja kamate nakon Datuma pravosnažnosti.

(b) Zajmoprimac će Banci platiti jednokratnu proviziju u iznosu od jedan posto (1%) iznosa glavnice Zajma.

(c) Banka će, u ime Zajmoprimca, povući iz Raspoloživog iznosa i isplatiti sebi iznos Jednokratne provizije koja se plaća u skladu s odlomkom 3.05 (b):

(i) u odnosu na Tranšu 1, na Datum pravosnažnosti ili u roku od sedam (7) dana nakon toga; i

(ii) u odnosu na Tranšu 2, na Datum raspoloživosti Tranše 2 ili u roku sedam (7) dana nakon toga.

(d) Svi izrazi pisani velikim početnim slovima koji se koriste u ovom odlomku 3.05 i koji nisu drugačije definirani u Standardnim uslovima imat će značenje pripisano takvim izrazima u Ugovoru o zajmu."

Odlomak 1.02. Definicije

Gdje god su korišteni u ovom ugovoru (uključujući preambulu i priloge), osim ako je drugačije navedeno ili kontekst drugačije nalaže, izrazi definirani u preambuli imaju značenje kakvo im je tu pripisano, izrazi definirani u prilogima imaju značenja koja su im tamo pripisana, izrazi definirani u Standardnim uslovima imaju značenja koja su im tamo pripisana, a sljedeći izrazi imaju sljedeća značenja:

"Ovlašteni predstavnik

Zajmoprimca" označava ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine ovlaštenog u skladu s odlomkom 2.04.

"Euro" ili "€" označava zakonitu valutu država članica Evropske unije koje su prihvatile jedinstvenu valutu u skladu s Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice, s izmjenama iz Ugovora o Evropskoj uniji.

"Politika i procedure izvršenja" označavaju Bankinu politiku i procedure izvršenja od 04. oktobra 2017. godine.

"Akcioni plan za zaštitu okoliša i socijalna pitanja" označava plan mjera za ublažavanje i poboljšanje uticaja na zaštitu okoliša i socijalna pitanja od 31. maja 2021. godine koje je pripremila Enova d.o.o. Sarajevo, a čiji primjerak se nalazi u Projektnom ugovoru, i taj plan se može s vremena na vrijeme mijenjati uz prethodnu pismenu saglasnost Banke.

"FBiH" ili "Entitet koji pruža podršku" označava Federaciju Bosne i Hercegovine. "JPACFBiH" ili

"Agencija za implementaciju" označava Javno poduzeće "Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine", pravnog subjekta koji je organiziran, formiran i posluje u Federaciji Bosne i Hercegovine i ima sjedište u Mostaru.

"JPACFBiH podugovor o zajmu" označava podugovor o zajmu koji će biti zaključen između Federacije Bosne i Hercegovine i JPACFBiH.

"FBiH supsidijarni ugovor" označava supsidijarni ugovor koji će biti zaključen između Zajmoprimca i Federacije Bosne i Hercegovine.

"Finansijski ugovori" označavaju, u obliku i sa sadržajem prihvatljivim za Banku, svaki pojedinačno i sve zajedno: (i) ovaj ugovor o zajmu, (ii) FBiH supsidijarni ugovor, (iii) Ugovor o podršci zajma, (iv) JPACFBiH podugovor o zajmu i (v) Projektni ugovor.

"Fiskalna godina" označava fiskalnu godinu Zajmoprimca koja počinje 01. januara svake godine.

"Period konverzije kamate" označava period koji počinje na Datum plaćanja kamate i završava na konačni Datum otplate zajma, koji je Zajmoprimac odabrao kao takav u skladu s odlomkom 2.02 (h).

"Datum fiksiranja kamate" označava, za bilo koji Period konverzije kamate, datum dva radna dana prije prvog datuma takvog Datuma konverzije kamate.

"Plan za otkup zemljišta" označava Plan za otkup zemljišta i preseljenje koji je pripremio JPACFBiH za dionicu između petlji Mostar sjever - Mostar jug u skladu s Okvirom za otkup zemljišta i preseljenje od 31. marta 2021. godine koji je i po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku.

"Valuta zajma" označava euro.

"Ugovor o podršci zajma" označava ugovor o podršci zajma koji će biti sklopljen između Banke i Federacije Bosne i Hercegovine.

"Paralelni zajmodavci" označavaju komercijalne banke ili nebankarske institucije odabrane transparentnim i konkurentnim postupkom za sufinansiranje Projekta i/ili ulagače u obveznice za upravljanje novčanim tokom ili pretfinansiranje Projekta.

"Projekat" označava projekat detaljno opisan u Prilogu 1.

"Projektni ugovor" označava Projektni ugovor koji će sklopiti Banka i Agencija za implementaciju.

"Projektni entitet" označava, za svrhe Standardnih uslova, Agenciju za implementaciju.

"Revizija

sigurnosti na cestama" označava reviziju sigurnosti na cestama detaljnog projekta u skladu s EU direktivom 2008/906/EC koju će izvršiti nezavisni certificirani revizor kojeg će angažirati Banka.

"Izjava o sektorskoj politici" označava "Akcioni plan za podršku poboljšanoj održivosti finansiranja u cestovnom sektoru" koji će pripremiti nezavisni konsultant kojeg je angažirala Banka u skladu s projektnim zadatkom prihvatljivim za Banku.

"Plan angažiranja zainteresiranih strana" označava "Plan angažiranja zainteresiranih strana za dionicu Mostar sjever - Mostar jug od 31. maja 2021. godine.

"Statuti" označavaju osnivačke akte, osnivačke dokumente, povelju i dodatne akte, memorandum i osnivački dokument, statute i slične dokumente o osnivanju Agencije za implementaciju.

"Tranša 1" ima značenje kako je navedeno u odlomku 2.01 (b) (1).

"Tranša 2" ima značenje kako je navedeno u odlomku 2.01(b) (2).

"Datum raspoloživosti

Tranše 2" označava datum, o kojem je Banka pismeno obavijestila Zajmoprimca, od kojeg će Tranša 2 postati dostupna Zajmoprimcu. Odluku o tome da li će Tranšu 2 staviti na raspolaganje Zajmoprimcu donijet će Banka po svom isključivom i apsolutnom nahođenju i podložno, između ostalog, ispunjenju uslova navedenih u odlomku 5.04, po obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku.

Odlomak 1.03. Tumačenje

U ovom ugovoru, svako pozivanje na određeni član, odlomak ili prilog, osim ako je u ovom ugovoru drugačije navedeno, smatrat će se pozivanjem na taj određeni član, odlomak ili prilog ovog ugovora.

ČLAN II - OSNOVNI USLOVI ZAJMA

Odlomak 2.01. Iznos i valuta

(a) Banka se složila da pozajmi Zajmoprimcu, pod uslovima određenim ili navedenim u ovom ugovoru, iznos ne veći od dvije stotine dvadeset miliona eura (€220.000.000).

(b) Zajam će se sastojati od dvije Tranše, kako slijedi:

(1) Tranša 1 u iznosu od 110.000.000 eura; i

(2) Tranša 2 u iznosu od 110.000.000 eura.

Odlomak 2.02. Ostali finansijski uslovi Zajma

(a) Minimalni iznos povlačenja sredstava će biti € 500.000.

(b) Minimalni iznos prijevremenog otplaćivanja će biti €5.000.000, zavisno od toga da li je odabrana opcija promjenjive ili fiksne kamatne stope.

(c) Minimalni iznos otkazivanja će biti €5.000.000, zavisno od toga da li je odabrana opcija promjenjive ili fiksne kamatne stope.

(d) Datumi plaćanja kamate će biti 31. maja i 30. novembra svake godine.

(e) (1) Zajmoprimac će otplatiti Zajam u 22 jednake (ili onoliko jednake koliko je moguće) polugodišnje rate na dan 31. maja i 30. novembra svake godine, s tim da prvi Datum otplate zajma pada na ili nakon četvrte godišnjice potpisivanja ovog ugovora.

(2) Bez obzira na gore navedeno, u slučaju da: (i) Zajmoprimac ne povuče ukupan iznos Zajma ili cijeli iznos Tranše 1 ili Tranše 2, zavisno šta je primjenjivo, prije prvog relevantnog Datuma otplate zajma određenog u odlomku 2.02 (e), i da (ii) Banka produži relevantni Posljednji datum raspoloživosti sredstava zajma specificiran u odlomku 2.02 (f) niže do datuma koji dolazi nakon takvog relevantnog prvog Datuma otplate zajma, iznos svakog Povlačenja sredstava zajma koje se izvrši na dan ili nakon prvog relevantnog Datuma otplate zajma će se raspodijeliti na jednake iznose za otplatu Zajma na nekoliko Datuma otplate zajma koji dolaze nakon datuma tog Povlačenja sredstava (Banka će po potrebi

prilagođavati tako raspodijeljene iznose kako bi u svakom pojedinačnom slučaju postigla cijele brojeve). Banka će, s vremena na vrijeme, obavještavati Zajmoprimca o tako raspodijeljenim sredstvima.

(f) Posljednji datum raspoloživosti sredstava zajma je datum koji pada na četvrtu godišnjicu potpisivanja ovog ugovora ili neki drugi kasniji datum koji Banka može odrediti po svom nađenju i o tome obavijestiti Zajmoprimca. Ukoliko je Raspoloživi iznos, ili neki njegov dio, podložan Fiksnoj kamatnoj stopi, i Banka produži Posljednji datum raspolaganja sredstvima, Zajmoprimac će odmah platiti Banci takav iznos Nepredviđenih troškova obračunat za Zajam o kojem će Banka, s vremena na vrijeme, obavijestiti Zajmoprimca u pisanom obliku.

(g) Visina Provizije na raspoloživa a neisplaćena sredstva će biti 0.5% godišnje.

(h) Zajam je podložan Promjenjivoj kamatnoj stopi. Bez obzira na gore navedeno, Zajmoprimac može, kao alternativu plaćanju kamate po promjenjivoj kamatnoj stopi na cijeli Zajam ili bilo koji preostali dio Zajma, odabrati platiti kamatu po fiksnoj kamatnoj stopi na taj dio Zajma u skladu s odlomkom 3.04 (c) Standardnih uslova.

Odlomak 2.03. Povlačenja sredstava

(a) Raspoloživi iznos može se povlačiti s vremena na vrijeme u skladu s odredbama Priloga 2 za finansiranje: (1) izdataka napravljenih (ili, ako se Banka složi s tim, koji će biti napravljeni) u vezi s razumnim troškovima materijala, radova i usluga potrebnih za Projekat i (2) Jednokratne provizije koja iznosi 1.100.000 EUR u odnosu na Tranšu 1, i 1.100.000 eura u odnosu na Tranšu 2.

(b) Zajmoprimac ovim daje ovlaštenje Banci da povuče od Raspoloživog iznosa iznos koji je jednak Jednokratnoj proviziji i da sebi isplati Jednokratnu proviziju u ime Zajmoprimca.

Odlomak 2.04. Ovlašteni predstavnik za povlačenja sredstava

Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine određeno je kao Ovlašteni predstavnik Zajmoprimca za svrhu poduzimanja bilo kakve aktivnosti potrebne ili dozvoljene prema odlomku 2.03 (a) i prema odlomcima 3.01 i 3.02 Standardnih uslova.

ČLAN III - IZVOĐENJE PROJEKTA

Odlomak 3.01. Ostale pozitivne projektne obaveze

Kao dodatak općim obavezama navedenima u članovima IV i V Standardnih uslova, Zajmoprimac će, ukoliko se Banka ne složi drugačije u pisanom obliku:

(a) staviti na raspolaganje FBiH, u skladu s FBiH supsidijarnim ugovorom, koji će po obliku i sadržaju biti prihvatljiv za Banku, sredstva Zajma pod uslovima prihvatljivima za Banku;

(b) koristiti svoja prava po FBiH supsidijarnim ugovorom na takav način da zaštiti interese Zajmoprimca i Banke, da poštuje odredbe tog ugovora i da ispunji svrhu za koju je odobren Zajam;

(c) osim ako se Banka ne složi drugačije, neće prenositi, mijenjati, opozvati ili se odreći bilo koje odredbe FBiH supsidijarnog ugovora i obezbijediti će da ugovorne strane u FBiH podugovoru o zajmu neće prenositi, mijenjati, opozvati ili se odreći bilo koje odredbe tih ugovora;

(d) potaknuti FBiH da ispunjava sve svoje obaveze prema Finansijskim ugovorima u kojima je ugovorna strana;

(e) obezbijediti da FBiH potiče Agenciju za implementaciju da ispunjava sve svoje obaveze prema Finansijskim ugovorima u kojima je ugovorna strana; i

(f) poduzeti, ili potaknuti da budu poduzete, sve aktivnosti da obezbijedi odgovarajuća sredstva za završetak Projekta.

Odlomak 3.02. Porezi

U skladu s odlomkom 6.01 (a) (ii) (*Porezi*) Standardnih uslova, Zajmoprimac izjavljuje da će ovaj ugovor i svi povezani dokumenti na koje se primjenjuju Standardni uslovi biti oslobođeni svih poreza nametnutih od strane, ili na teritoriji, Zajmoprimca na ili u vezi s izvršenjem, isporukom ili registracijom tih dokumenata.

Odlomak 3.03. Nabavka

Sva roba, radovi i usluge za Projekat, uključujući one koje su (su)finansirane sredstvima Zajma nabavljat će se putem otvorenog tendera, kako je navedeno u relevantnim odlomcima Politika i pravila nabavke Banke od 01. novembra 2017. godine.

ČLAN IV - SUSPENZIJA; UBRZANJE DOSPIJEĆA; OTKAZIVANJE

Odlomak 4.01. Suspenzija

Sljedeće je specificirano za potrebe odlomka 7.01 (a) (xvii) Standardnih uslova:

(a) došlo je do izmjene, suspenzije, ukidanja, opoziva ili napuštanja zakonskog i regulatornog okvira koji se primjenjuje na cestovni sektor na teritoriji Zajmoprimca na bilo koji drugi način osim onog koji je Banka u pisanom obliku odobrila;

(b) došlo je do izmjene, suspenzije, ukidanja, opoziva ili napuštanja Statuta Agencije za implementaciju;

(c) kontrola nad Agencijom za implementaciju je prenesena na bilo koju drugu stranu osim FBiH; ili

(d) Zajmoprimac, FBiH ili Agencija za implementaciju nisu ispunili bilo koju od obaveza po Finansijskim ugovorima u kojima su ugovorna strana.

Odlomak 4.02. Ubrzanje dospjeća

Sljedeće je specificirano za potrebe odlomka 7.06 (f) Standardnih uslova:

(a) Zajmoprimac, FBiH ili Agencija za implementaciju nisu ispunili bilo koju od obaveza po Finansijskim ugovorima u kojima su ugovorna strana;

(b) došlo je do izmjene, suspenzije, ukidanja, opoziva ili napuštanja Statuta Agencije za implementaciju; i

(c) bilo koji događaj naveden u odlomcima 4.01, 4.02 (a) ili 4.02 (b) se dogodio i nastavio trajati tokom trideset (30) dana nakon što je Banka dostavila Zajmoprimcu obavještenje o tome.

Odlomak 4.03. Otkazivanje

Ako u bilo kojem trenutku Banka utvrdi da je plaćanje iz, ili korištenje, sredstava Zajma bilo napravljeno na način koji nije usklađen sa zahtjevima ovog ugovora i ustanovi iznos Zajma na koji se primjenjuje takva pogrešna upotreba, Banka može uz obavještenje Zajmoprimcu, otkazati pravo Zajmoprimcu da vrši povlačenje sredstava za taj iznos. Nakon davanja takvog obavještenja, taj iznos Zajma će biti otkazan.

ČLAN V - PRAVOSNAŽNOST

Odlomak 5.01. Uslovi koji prethode pravosnažnosti Tranše 1

Sljedeće je specificirano za svrhu odlomka 9.02 (c) Standardnih uslova kao dodatni uslovi za pravosnažnost ovog ugovora i svih ostalih Finansijskih ugovora:

(a) svaki od Finansijskih ugovora, svaki u obliku i sa sadržajem prihvatljivim za Banku, je propisno izvršen i isporučen i svi uslovi koji prethode pravosnažnosti svakog Finansijskog ugovora, osim pravosnažnosti ovog ugovora, su ispunjeni;

(b) svaki od Finansijskih ugovora, svaki u obliku i sa sadržajem prihvatljivim za Banku, je propisno odobren ili ratificiran svim potrebnim vladinim i korporativnim postupcima

i sva druga potrebna odobrenja su dobijena od strane Zajmoprimca, FBiH i Agencije za implementaciju u odnosu na izvršenje i provođenje Finansijskog ugovora u kojem su ugovorna strana;

(c) Statut Agencije za implementaciju, u obliku i sa sadržajem prihvatljivim za Banku, i zakoni koji daju pravni okvir za rad Agencije za implementaciju, dostavljeni su Banci;

(d) Banka je od Agencije za implementaciju dobila Plan otkupa zemljišta za Projekat, po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku;

(e) Banka je od Agencije za implementaciju dobila izvještaj, po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku, u vezi s procesom i ishodom tendera za mobilizaciju komercijalnih zajmova od Paralelnih zajmodavaca; i

(f) Banka je od WBIF-a dobila potvrdu odobrenja Granta.

Odlomak 5.02. Uslovi koji prethode prvoj isplati sredstava iz Tranše 1

Obaveza Banke da izvrši prvu isplatu sredstava iz Tranše 1 prema ovom ugovoru i svim drugim Finansijskim ugovorima podliježe prethodnom ispunjenju, po obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku, ili prema vlastitom nahođenju, odricanju, bilo u cijelosti ili djelimično i podložno uslovima ili bezuslovno, svakog od navedenih uslova:

(a) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Agencija za implementaciju uključila u sve tenderske dokumente preporuke o procjeni klimatske otpornosti da su uključene u projektni dizajn (kao što je navedeno u Projektnom ugovoru);

(b) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Agencija za implementaciju uključila u sve tenderske dokumente relevantne zahtjeve Akcionog plana za zaštitu okoliša i socijalna pitanja (kao što je navedeno u Projektnom ugovoru);

(c) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Agencija za implementaciju uključila u sve tenderske dokumente relevantne preporuke Revizije sigurnosti na cestama;

(d) Banka je dobila dokaze koji su po obliku i sadržaju prihvatljivi za Banku o implementaciji Akcionog plana za zaštitu okoliša i socijalna pitanja za Projekat, uključujući izvještaj o napretku u provođenju Plana angažiranja zainteresiranih strana;

(e) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Agencija za implementaciju angažirala konsultante s odgovarajućim kvalifikacijama za inženjerski nadzor;

(f) Banka je od Agencije za implementaciju dobila izvještaj, u obliku i sadržaju koji je zadovoljavajući za Banku, za izdavanje obveznica u vezi s pretfinansiranjem projektiranja, radova i nadzora radova na Projektu;

(g) Ugovor o sufinansiranju, po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku je sklopljen i isporučen i ispunjeni su svi uslovi koji prethode njegovoj pravosnažnosti ili pravu Zajmoprimca da traži isplate na osnovu njega, s izuzetkom pravosnažnosti ovog ugovora;

(h) Komercijalno finansiranje od Paralelnih zajmodavaca mora biti isplaćeno u iznosu koji je najmanje jednak iznosu Zajma koji se treba povući ili je zatražen na osnovu zadovoljavajućeg zahtjeva za povlačenje; i

(i) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Vlada FBiH usvojila Izjavu o sektorskoj politici; i

(j) obaveza Banke da izvrši bilo kakvo povlačenje prema ovom ugovoru podliježe ispunjavanju internog odobrenja EBRD-a za isplatu.

Odlomak 5.03. Pravna mišljenja

(a) U svrhu odlomka 9.03 (a) Standardnih uslova, mišljenje ili mišljenja pravnog savjetnika će u ime Zajmoprimca dati ministar pravde Zajmoprimca, a sljedeća pitanja su specificirana kao dodatna pitanja koja trebaju biti uključena u mišljenje ili mišljenja koja se dostavljaju Banci:

(1) da ovaj ugovor predstavlja međunarodnu obavezu Zajmoprimca i odobren je u skladu s odredbama Ustava Zajmoprimca koje se odnose na međunarodne ugovore;

(2) dug koji predstavlja Zajam prijavljen je relevantnim međunarodnim finansijskim institucijama i uključen je u budžet Zajmoprimca; i

(3) FBiH supsidijarni ugovor propisno je odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane Zajmoprimca, te predstavlja važeću i zakonsku obavezu Zajmoprimca, provedivu u skladu sa svojim uslovima, a podložnu jedino pravosnažnosti ovoga ugovora.

(b) Mišljenje ili mišljenja pravnog savjetnika će u ime FBiH dati ministar pravde FBiH, a sljedeća pitanja su navedena kao dodatna pitanja koja trebaju biti uključena u mišljenje koje se dostavlja Banci:

(1) da Ugovor o podršci zajma predstavlja važeću i zakonsku obavezu FBiH, provedivu u skladu sa svojim uslovima i podložnu jedino pravosnažnosti ovoga ugovora, i da je Ugovor o podršci zajma odobren u skladu s odredbama Ustava FBiH;

(2) da je Supsidijarni ugovor propisno odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane FBiH, i predstavlja važeću i zakonsku obavezu FBiH, provedivu u skladu sa svojim uslovima i podložnu jedino pravosnažnosti ovoga ugovora; i

(3) da je JPACFBiH podugovor o zajmu propisno odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane FBiH, i predstavlja važeću i zakonsku obavezu FBiH, provedivu u skladu sa svojim uslovima i podložnu jedino pravosnažnosti ovoga ugovora.

(c) U svrhu odlomka 9.03 (c) Standardnih uslova, mišljenje ili mišljenja pravnog savjetnika će u ime Agencije za implementaciju dati direktor pravnog odjela Agencije za implementaciju, a sljedeća pitanja su specificirana kao dodatna pitanja koja trebaju biti uključena u mišljenje koje se dostavlja Banci:

(1) da je Projektni ugovor propisno odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane Agencije za implementaciju, i predstavlja važeću i zakonsku obavezu Agencije za implementaciju, provedivu u skladu sa svojim uslovima i podložnu jedino pravosnažnosti ovog ugovora, i da je Projektni ugovor odobren u skladu s odredbama statuta Agencije za implementaciju; i

(2) da je FBiH podugovor o zajmu propisno odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane Agencije za implementaciju, i predstavlja važeću i zakonsku obavezu Agencije za implementaciju, provedivu u skladu sa svojim uslovima i podložnu jedino pravosnažnosti ovog ugovora, i da je FBiH podugovor o zajmu odobren u skladu s odredbama statuta Agencije za implementaciju.

Odlomak 5.04. Uslovi koji prethode raspoloživosti Tranše 2

(a) Banka će, po svom isključivom i apsolutnom nahođenju, odlučiti o stavljanju Tranše 2 na raspolaganje Zajmoprimcu. U svakom slučaju, osim ako se Banka drugačije ne složi, Banka neće staviti Tranšu 2 na raspolaganje Zajmoprimcu, a da nisu ispunjeni sljedeći preduslovi po obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku:

(1) nijedan događaj naveden u odlomku 7.01 (a) ili 7.06 Standardnih uslova nije se dogodio i ne traje;

(2) Banka je od Zajmoprimca primila zahtjev za stavljanje na raspolaganje Tranše 2;

(3) Banka je primila zadovoljavajuće dokaze od Agencije za implementaciju o nedostatku sredstava za finansiranje Projekta u iznosu navedenom u zahtjevu za stavljanje na raspolaganje Tranše 2.

(b) Nakon što Banka primi zadovoljavajuće dokaze kao što je predviđeno gornjim odlomcima 5.04 (a) i odluči po svom isključivom i apsolutnom nahođenju staviti Tranšu 2 na raspolaganje Zajmoprimcu, Banka će Zajmoprimcu dostaviti pismeno obavještenje kojim potvrđuje dostupnost Tranše 2.

Odlomak 5.05. Raskid ugovora zbog neostvarivanja pravosnažnosti

Datum 180 dana nakon datuma ovog ugovora određen je za svrhu odlomka 9.04 Standardnih uslova.

ČLAN VI - RAZNO

Odlomak 6.01. Obavještenja

(a) Sljedeće adrese navedene su u svrhu odlomka 10.01 Standardnih uslova, i smatrat će se da je obavještenje dostavljeno ako je uručeno lično, poštom ili u pdf-u ili sličnom formatu elektronskom poštom.

Za Zajmoprimca:

Bosna i Hercegovina

Ministarstvo finansija i trezora

Trg Bosne i Hercegovine, 1

Sarajevo 71000

Bosna i Hercegovina

Na pažnju: Ministra finansija i trezora

E-mail: trezorbih@mft.gov.ba

Za Banku:

European Bank for Reconstruction and Development

5 Bank Street

London E14 4BG

United Kingdom

Attention: Operation Administration Department/

Operation No. 51593

Telephone: +44-20-7338-6000

E-mail: oad@ebrd.com

U POTVRDU NAVEDENOG, strane su, preko svojih pravosnažno opunomoćenih predstavnika, potpisale ovaj ugovor u četiri primjerka u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, na dan i godinu koji je prvi put ovdje naveden.

BOSNA I HERCEGOVINA

/svojeručni potpis/

Ime: Srđan Amidžić

Funkcija: Ministar finansija i trezora

EVROPSKA BANKA

ZA OBNOVU I RAZVOJ

/svojeručni potpis/

Ime: Manuela Naessl

Funkcija: Direktorica za Bosnu i Hercegovinu

PRILOG 1 - OPIS PROJEKTA

1. Svrha Projekta je da pomogne Zajmoprimcu u izgradnji oko 15 km duge dionice autoputa na Koridoru Vc s dvije

dvostruke trake. Dionica počinje petljom Mostar sjever i završava petljom Mostar jug.

2. Projekat se sastoji od sljedećih dijelova, podložnih izmjenama koje Banka i Zajmoprimac mogu dogovoriti s vremena na vrijeme:

Dio 1: Izgradnja: (i) dvije petlje autoceste Mostar sjever i Mostar jug, (ii) izgradnja dionice autoceste u dužini od 15 km između ove dvije petlje, i (iii) izgradnja ceste s dvije trake koja povezuje ove petlje s postojećom magistralnom cestom M17. Očekuje se da će dionica imati 5 tunela i 10 vijadukta na svakom od dva kolovoza.

Dio 2: Konsultantske usluge za izradu idejnog i glavnog projekta, obavezna revizija glavnog projekta za Dio 1.

Dio 3: Konsultantske usluge koje se odnose na inženjerski nadzor radova za Dio 1 i provođenje Projekta (uključujući, bez ograničenja, pitanja kao što su praćenje i izvještavanje zajmodavca o napretku provođenja, te o okolišnim i društvenim pitanjima).

3. Očekuje se da će Projekat biti završen do 31. decembra 2026. godine.

PRILOG 2 - KATEGORIJE I POVLAČENJA SREDSTAVA

1. Tabela priložena ovom prilogu prikazuje kategorije stavki koje će se finansirati Zajmom, iznos Zajma raspodijeljen na svaku kategoriju, i postotak izdataka za stavke koje će biti finansirane u svakoj kategoriji.

2. Bez obzira na odredbe stava 1 gore u tekstu, neće se vršiti Povlačenja sredstava dok Zajam ne postane pravosnažan.

3. Neće se izvršiti Povlačenje sredstava u odnosu na troškove nastale prije Datuma pravosnažnosti, osim što se jedno ili više povlačenja u ukupnom iznosu koji ne prelazi 20% ukupnog iznosa Zajma, može izvršiti u odnosu na kategoriju 1 i kategoriju 2 na račun troškova nastalih ne više od 12 mjeseci prije datuma Ugovora o zajmu.

4. Banka ima pravo povući sredstva u ime Zajmoprimca i sebi isplati, po dospijeću, Jednokratnu proviziju.

Dodatak Prilogu 2

Kategorija	Iznos Zajma u valuti Zajma	Postotak troškova koji će se finansirati
Tranša 1	EUR	
(1) Radovi za Dio 1	89.100.000	100% (isključujući poreze i carine)
(2) Konsultantske usluge za Dio 2	9.500.000	100% (isključujući poreze i carine)
(3) Konsultantske usluge za Dio 3	10.300.000	100% (isključujući poreze i carine)
Jednokratna provizija	1.100.000	
Ukupno Tranša 1	110.000.000	
Tranša 2	EUR	
(1) Radovi za Dio 1	108.900.000	100% (isključujući poreze i carine)
Jednokratna provizija	1.100.000	
Ukupno Tranša 2	110.000.000	

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-50-1-449-38/24
21. februara 2024. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Željko Komšić, s. r.

Na temelju članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-127/24 od 31. siječnja 2024. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 11. redovitoj sjednici, održanoj 21. veljače 2024. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI UGOVORA O ZAJMU (KORIDOR Vc - PROJEKT MOSTAR SJEVER - MOSTAR JUG) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Članak 1.

Ratificira se Ugovor o zajmu (Koridor Vc - Projekt Mostar sjever - Mostar jug) između Bosne i Hercegovine i Europske banke za obnovu i razvoj, koji je potpisan 13. prosinca 2023. godine u Sarajevu, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Ugovora u prijevodu glasi:

IZVRŠNA VERZIJA

(Broj operacije 51593)

UGOVOR O ZAJMU (KORIDOR Vc - PROJEKT MOSTAR SJEVER- MOSTAR JUG) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Od 13. prosinca 2023. godine

SADRŽAJ

ČLANAK I - STANDARDNI UVJETI; DEFINICIJE

Odlomak 1.01. Uključivanje standardnih uvjeta

Odlomak 1.02. Definicije

Odlomak 1.03. Tumačenje

ČLANAK II - OSNOVNI UVJETI ZAJMA

Odlomak 2.01. Iznos i valuta

Odlomak 2.02. Ostali financijski uvjeti zajma

Odlomak 2.03. Povlačenja sredstava

Odlomak 2.04. Ovlašteni predstavnici za povlačenja sredstava

ČLANAK III - IZVOĐENJE PROJEKTA

Odlomak 3.01. Ostale pozitivne projektne obveze

Odlomak 3.02. Porezi

Odlomak 3.03. Nabava

ČLANAK IV - SUSPENZIJA; UBRZANJE DOSPIJEĆA; OTKAZIVANJE

Odlomak 4.01. Suspenzija

Odlomak 4.02. Ubrzanje dospjeća

Odlomak 4.03. Otkazivanje

ČLANAK V - PRAVOSNAŽNOST

Odlomak 5.01. Uvjeti koji prethode pravosnažnosti Transe 1

Odlomak 5.02. Uvjeti koji prethode prvoj isplati sredstava iz Transe 1

Odlomak 5.03. Pravna mišljenja

Odlomak 5.04. Uvjeti koji prethode raspoloživosti Transe 2

Odlomak 5.05. Raskid ugovora zbog neostvarivanja pravosnažnosti

ČLANAK VI - RAZNO

Odlomak 6.01. Obavijesti

PRILOG 1 - OPIS PROJEKTA S1-1

PRILOG 2 - KATEGORIJE I POVLAČENJA S2-1

UGOVOR O ZAJMU

UGOVOR O ZAJMU zaključen 13. prosinca 2023. godine između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i EUROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka").

PREAMBULA

BUDUĆI DA je Banka ustanovljena radi financiranja posebnih projekata čiji je cilj poticanje prelaska na otvorenu, tržišno orijentiranu ekonomiju i promoviranje privatne i poduzetničke inicijative u određenim zemljama koje poštuju i primjenjuju načela višestranačke demokracije, pluralizma i tržišne ekonomije;

BUDUĆI DA Zajmoprimac namjerava da uz podršku Federacije BiH i Agencije za implementaciju (kako su definirane u nastavku), provodi Projekt opisan u Prilogu 1, koji je osmišljen da pomogne Zajmoprimcu u izgradnji oko 15 km duge nove dionice autoputa Koridor Vc, između petlji Mostar Sjever i Mostar Jug;

BUDUĆI DA će Projekt provoditi Agencija za implementaciju (kako je definirano u nastavku) uz financijsku pomoć Zajmoprimca;

BUDUĆI DA je Zajmoprimac tražio pomoć Banke u financiranju dijela Projekta;

BUDUĆI DA Banka radi na osiguranju sredstava tehničke pomoći od Europske unije u okviru Investicijskog okvira za Zapadni Balkan ("WBIF") na bazi granta za pomoć u provedbi Dijela 3 Projekta, kao što je opisano u Prilogu 1 u iznosu do 10.300.000 eura.

BUDUĆI DA Agencija za implementaciju namjerava ugovoriti financiranje od Paralelnih zajmodavaca (kako je definirano u nastavku) u iznosu koji je ekvivalentan iznosu 110.000.000 eura za pomoć u financiranju Projekta, podložno odredbama i uvjetima koji će biti navedeni u ugovoru ("Ugovor o sufinanciranju") između Agencije za implementaciju i paralelnih zajmodavaca;

BUDUĆI DA je Europska Unija navela da bi mogla staviti na raspolaganje investicijski grant ("Grant") za Projekt u skladu sa svojom metodologijom za podršku ulaganjima u infrastrukturu na Zapadnom Balkanu u sklopu WBIF-a do 140.000.000 eura, (i) pod uvjetom da bude potvrđena raspoloživost sredstava i (ii) podložno uvjetima navedenim u ugovoru ("Ugovor o grantu") između Banke i Zajmoprimca; i

BUDUĆI DA se Banka složila da na osnovu, *inter alia*, prije spomenutog odobri zajam Zajmoprimcu u iznosu ne većem od dvjesto dvadeset milijuna eura (€220.000.000), pod uvjetima određenim i navedenim u ovom Ugovoru, u Ugovoru o podršci zajma, u FBH supsidijarnom ugovoru, u JPACFBH podugovoru o zajmu, i Projektom ugovoru.

OVIM se strane slažu o sljedećem:

ČLANAK I - STANDARDNI UVJETI; DEFINICIJE

Odlomak 1.01. Uključivanje standardnih uvjeta

Sve odredbe Standardnih uvjeta Banke od 05. studenog 2021. godine ovim se uključuju i primjenjuju na ovaj Ugovor s istom snagom i djelovanjem kao da su u cijelosti ovdje navedene, međutim podložno sljedećim izmjenama (te odredbe koje su tako izmijenjene u nastavku se nazivaju "Standardni uvjeti"):

(a) Definicija "raspoloživog iznosa" u odlomku 2.02 Standardnih uvjeta se za potrebe ovog Ugovora mijenja i glasi kako slijedi:

"Raspoloživi iznos" označava (i) do ali ne uključujući Datum raspoloživosti Tranše 2, onoliki dio Tranše 1 zajma koji neće, s vremena na vrijeme, biti otkazan ili povučen ili

podložan uvjetnoj ili bezuvjetnoj obvezi povrata; i (ii) od i uključujući Datum raspoloživosti Tranše 2, onoliki dio Zajma koji neće, s vremena na vrijeme, biti otkazan ili povučen ili podložan uvjetnoj ili bezuvjetnoj obvezi povrata (i svim pojmovima navedenim velikim početnim slovom koji se koriste u ovoj definiciji i koji ovdje nisu drugačije definirani imat će značenja koja su pripisana tim pojmovima u Ugovoru o zajmu)."

(b) Odlomak 3.05 (*Provizija na raspoloživa sredstva i Jednokratna provizija*) Standardnih uvjeta se za potrebe ovog Ugovora mijenja i glasi kako slijedi:

"(a) Zajmoprimac će Banci platiti Proviziju na raspoloživa sredstva po stopi navedenoj u Ugovoru o zajmu koja se plaća na ukupni Raspoloživi iznos plus bilo koji iznos Zajma koji podliježe Obvezi povrata sredstava i još nije povučen, pod uvjetom da Provizija na raspoloživa sredstva koja se plaća na iznos Zajma koji podliježe bezuvjetnoj Obvezi povrata sredstava u iznosu 0,5% godišnje veća od Provizija na raspoloživa sredstva navedene u Ugovoru o zajmu. Provizija na raspoloživa sredstva će se obračunavati:

(1) u odnosu na Tranšu 1, od datuma šezdeset (60) dana nakon datuma Ugovora o zajmu; i

(2) u odnosu na Tranšu 2, od datuma šezdeset (60) dana nakon Datuma raspoloživosti Tranše 2; ili

(3) u slučaju Provizije na raspoloživa sredstva koja se plaća na iznos Zajma koji podliježe Bezuvjetnoj obvezi naknade sredstava, od datuma izdavanja takve Bezuvjetne obveze naknade;

i u svakom takvom slučaju Provizija na raspoloživa sredstva će nastati i obračunavati se na istoj osnovi kao kamate prema odlomku 3.04(b)(ii). Provizija na raspoloživa sredstva će biti plativa na svaki Datum plaćanja kamate (čak i da nema kamate plative na taj datum) počevši od prvog Datuma plaćanja kamate nakon Datuma pravosnažnosti.

(b) Zajmoprimac će Banci platiti jednokratnu proviziju u iznosu od jedan posto (1%) iznosa glavnice zajma.

(c) Banka će, u ime Zajmoprimca, povući iz Raspoloživog iznosa i isplatiti sebi iznos jednokratne provizije koja se plaća u skladu s odlomkom 3.05(b):

(i) u odnosu na Tranšu 1, na Datum pravosnažnosti ili u roku od sedam (7) dana nakon toga; i

(ii) u odnosu na Tranšu 2, na Datum raspoloživosti Tranše 2 ili u roku sedam (7) dana nakon toga.

(d) Svi izrazi pisani velikim početnim slovima koji se koriste u ovom odlomku 3.05 i koji nisu drugačije definirani u Standardnim uvjetima imat će značenje pripisano takvim izrazima u Ugovoru o zajmu."

Odlomak 1.02. Definicije

Gdje god su korišteni u ovom Ugovoru (uključujući Preambulu i Priloge), osim ako je drukčije navedeno ili kontekst drukčije nalaže, izrazi definirani u Preambuli imaju značenje kakvo im je tu pripisano, izrazi definirani Preambuli imaju značenja koja su im tamo pripisana, izrazi definirani u Standardnim uvjetima imaju značenja koja su im tamo pripisana, a sljedeći izrazi imaju sljedeća značenja:

"Ovlašteni predstavnik Zajmoprimca" označava Ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine ovlašten u skladu s odlomkom 2.04.

"Euro" ili "€" označava zakonitu valutu država članica Europske unije koje su prihvatile jedinstvenu valutu u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice, s izmjenama iz Ugovora o Europskoj uniji.

"Politika i procedure izvršenja" označava Bančinu Politiku i procedure izvršenja od 04.listopada 2017.godine.

"Akcijski plan za zaštitu okoline i socijalna pitanja" označava plana mjera za ublažavanje i poboljšanje utjecaja na zaštitu okoline i socijalna pitanja od 31. svibnja 2021.godine koje je pripremila Enova d.o.o. Sarajevo, a čiji primjerak se nalazi u Projektnom ugovoru, i taj plan se može s vremena na vrijeme mijenjati uz prethodnu pismenu suglasnost Banke.

"FBiH" ili Entitet koji pruža podršku" označava Federaciju Bosne i Hercegovine.

"JPACFBiH ili Agencija za implementaciju" označava Javno poduzeće "Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine", pravni subjekt koji je organiziran, formiran i posluje u Federaciji Bosne i Hercegovine i ima sjedište u Mostaru.

"JPACFBiH podugovor o zajmu" označava podugovor o zajmu koji će biti zaključen između Federacije Bosne i Hercegovine i JPACFBiH.

"FBiH supsidijarni ugovor" označava supsidijarni ugovor koji će biti zaključen između Zajmoprimca i Federacije Bosne i Hercegovine.

"Financijski ugovori" označavaju, u obliku i sa sadržajem prihvatljivim za Banku, svaki pojedinačno i sve zajedno (i) ovaj Ugovor o zajmu, (ii) FBiH Supsidijarni ugovor, (iii) Ugovor o podršci zajma, (iv) JPACFBiH Podugovor o zajmu i (v) Projektni ugovor.

"Fiskalna godina" označava fiskalnu godinu Zajmoprimca koja počinje 01. siječnja svake godine.

"Razdoblje konverzije kamate" označava razdoblje koje počinje na Datum plaćanja kamate i završava na konačni Datum otplate zajma, koji je Zajmoprimac odabrao kao takav u skladu s odlomkom 2.02(h).

"Datum fiksiranja kamate" označava, za bilo koje Razdoblje konverzije kamate, datum dva radna dana prije prvog datuma takvog Datuma konverzije kamate.

"Plan za otkup zemljišta" označava Plan za otkup zemljišta i preseljenje koji je pripremio JPACFBiH za dionicu između petlji Mostar Sjever-Mosta Jug u skladu s Okvirom za otkup zemljišta i preseljenje od 31. ožujka 2021.godine koji je i po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku;

"Valuta zajma" označava Euro.

"Ugovor o podršci zajma" označava ugovor o podršci zajma, koji će biti sklopljen između Banke i Federacije Bosne i Hercegovine.

"Paralelni zajmodavci" označava komercijalne banke ili nebankarske institucije odabrane transparentnim i konkurentnim postupkom za sufinansiranje Projekta i/ili ulagače u obveznice za upravljanje novčanim tijekom ili predfinanciranje Projekta.

"Projekt" označava projekt detaljno opisan u Prilogu 1.

"Projektni ugovor" označava Projektni ugovor koji će sklopiti Banka i Agencija za implementaciju.

"Projektni entitet" označava, za svrhe Standardnih uvjeta, Agenciju za implementaciju.

"Revizija sigurnosti na cestama" označava reviziju sigurnosti na cestama detaljnog projekta u skladu s EU direktivom 2008/906/EC koje će izvršiti neovisni certificirani revizor kojeg će Banka angažirati.

"Izjava o sektorskoj politici" označava "Akcijski plan za podršku poboljšanoj održivosti financiranja u cestovnom sektoru" koji će pripremiti neovisni konzultant kojeg je angažirala Banka u skladu s projektnim zadatkom prihvatljivim za Banku.

"Plan angažiranja zainteresiranih strana" označava "Plan angažiranja zainteresiranih strana za dionicu Mostar Sjever-Mostar Jug od 31.svibnja 2021.godine.

"Statuti" označavaju osnivačke akte, osnivačke dokumente, povelju i dodatne akte, memorandum i osnivački dokument, statute i slične dokumente o osnivanju Agencije za implementaciju.

"Tranša 1" ima značenje kako je navedeno u odlomku 2.01(b)(1).

"Tranša 2" ima značenje kako je navedeno u odlomku 2.01(b)(2).

"Datum Raspoloživosti Tranše 2" označava datum, o kojem je Banka pismeno obavijestila Zajmoprimca, od kojeg će Tranša 2 postati dostupna Zajmoprimcu. Odluku o tome hoće li Tranšu 2 staviti na raspolaganje Zajmoprimcu donijet će Banka po svom isključivom i apsolutnom nahođenju i podložno, između ostalog, ispunjenju uvjeta navedenih u odlomku 5.04. po obliku i sadržaju prihvatljivim za Banku.

Odlomak 1.03. Tumačenje

U ovom Ugovoru, svako pozivanje na određeni članak, odlomak ili prilog, osim ako je u ovom Ugovoru drukčije navedeno, će se smatrati pozivanjem na taj određeni članak, odlomak ili prilog ovog Ugovora.

ČLANAK II - OSNOVNI UVJETI ZAJMA

Odlomak 2.01. Iznos i valuta

(a) Banka se složila da pozajmi Zajmoprimcu, pod uvjetima određenim ili navedenim u ovom Ugovoru, iznos ne veći od dvjesto dvadeset milijuna eura (€220.000.000).

(b) Zajam će se sastojati od dvije Tranše, kako slijedi:

(1) Tranša 1 u iznosu od 110.000.000 eura; i

(2) Tranša 2 u iznosu od 110.000.000 eura.

Odlomak 2.02. Ostali financijski uvjeti zajma

(a) Minimalni iznos povlačenja sredstava će biti € 500.000.

(b) Minimalni iznos prijevremenog otplaćivanja će biti €5.000.000, ovisno o tome je li odabrana opcija promjenljive ili fiksne kamatne stope.

(c) Minimalni iznos otkazivanja će biti €5.000.000, ovisno o tome je li odabrana opcija promjenljive ili fiksne kamatne stope.

(d) Datumi plaćanja kamate će biti 31. svibnja i 30. studenog svake godine.

(e) (1) Zajmoprimac će otplatiti Zajam u 22 jednake (ili onoliko jednake koliko je moguće) polugodišnje rate na dan 31. svibnja i 30. studenog svake godine, s tim da prvi Datum otplate zajma pada na ili nakon četvrte godišnjice potpisivanja ovog Ugovora.

(2) Bez obzira na gore navedeno, u slučaju da (i) Zajmoprimac ne povuče ukupan iznos Zajma ili cijeli iznos Tranše 1 ili Tranše 2, ovisno što je primjenjivo, prije prvog relevantnog Datuma otplate Zajma određenog u odlomku 2.02(e), i da (ii) Banka produži relevantni Zadnji datum raspoloživosti sredstava Zajma specificiran u odlomku 2.02.(f) niže do datuma koji dolazi nakon takvog relevantnog prvog Datuma otplate Zajma, iznos svakog Povlačenja sredstava Zajma koje se izvrši na dan ili nakon prvog relevantnog Datuma otplate zajma će se raspodijeliti na jednake iznose za otplatu Zajma na nekoliko Datuma otplate zajma koji dolaze nakon datuma tog Povlačenja sredstava (Banka će po potrebi prilagođavati tako raspodijeljene iznose kako bi u svakom pojedinačnom slučaju postigla cijele brojeve). Banka će, s vremena na vrijeme, obavještavati Zajmoprimca o tako raspodijeljenim sredstvima.

(f) Zadnji datum raspoloživosti sredstava Zajma je datum koji pada na četvrtu godišnjicu potpisivanja ovog Ugovora ili, neki drugi kasniji datum koji Banka može odrediti po svom nahođenju i o tome obavijestiti Zajmoprimca. Ukoliko je Raspoloživi iznos, ili neki njihov dio, podložan Fiksnoj

kamatnoj stopi, i Banka produži Zadnji datum raspolaganja sredstvima, Zajmoprimac će odmah platiti Banci takav iznos Nepredviđenih troškova obračunat za zajam o kojem će Banka, s vremena na vrijeme, obavijestiti Zajmoprimca u pisanom obliku.

(g) Visina Provizije na raspoloživa a neisplaćena sredstva će biti 0.5% godišnje.

(h) Zajam je podložan Promjenljivoj kamatnoj stopi. Bez obzira na gore navedeno Zajmoprimac može, kao alternativu plaćanju kamate po promjenljivoj kamatnoj stopi na cijeli Zajam ili bilo koji preostali dio Zajma, odabrati platiti kamatu po fiksnoj kamatnoj stopi na taj dio Zajma u skladu s odlomkom 3.04(c) Standardnih uvjeta.

Odlomak 2.03. Povlačenja sredstava

(a) Raspoloživi iznos može se povlačiti s vremena na vrijeme u skladu s odredbama Priloga 2 za financiranje (1) izdataka napravljenih (ili, ako se Banka složila s tim, koji će se napraviti) u vezi s razumnim troškovima materijala, radova i usluga potrebnih za Projekt i (2) Jednokratne provizije koja iznosi 1.100.000 EUR u odnosu na Tranšu 1, i 1.100.000 eura u odnosu na Tranšu 2

(b) Zajmoprimac ovim daje ovlaštenje Banci da povuče od Raspoloživog iznosa iznos koji je jednak Jednokratnoj proviziji i da sebi isplati Jednokratnu proviziju u ime Zajmoprimca.

Odlomak 2.04. Ovlašteni predstavnik za povlačenja sredstava

Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine je određeno kao Ovlašteni predstavnik Zajmoprimca za svrhu poduzimanja bilo kakve aktivnosti potrebne ili dozvoljene prema odlomku 2.03(a) i prema odlomcima 3.01 i 3.02 Standardnih uvjeta.

ČLANAK III - IZVOĐENJE PROJEKTA

Odlomak 3.01. Ostale pozitivne projektne obveze

Kao dodatak općim obvezama navedenim u člancima IV i V Standardnih uvjeta, Zajmoprimac će, ukoliko se Banka ne složila drugačije u pisanom obliku:

(a) staviti na raspolaganje FBiH, u skladu sa FBiH Supsidijarnim ugovorom, koji će po obliku i sadržaju biti prihvatljivi za Banku, sredstva Zajma pod uvjetima prihvatljivim za Banku

(b) koristiti svoja prava po FBiH Supsidijarnim ugovorom na takav način da zaštiti interese Zajmoprimca i Banke, da poštuje odredbe tog Ugovora i da ispuni svrhu za koju je odobren Zajam;

(c) osim ako se Banka ne složila drugačije, neće prenositi, mijenjati, opozvati ili se odreći bilo koje odredbe FBiH Supsidijarnog ugovora i osigurati će da ugovorne strane u FBiH Podgovoru o zajmu neće prenositi, mijenjati, opozvati ili se odreći bilo koje odredbe tih ugovora;

(d) potaknuti FBiH da ispunjava sve svoje obveze prema Financijskim ugovorima u kojima je ugovorna strana;

(e) osigurati da FBiH potiče Agenciju za implementaciju da ispunjava sve svoje obveze prema Financijskim ugovorima u kojima je ugovorna strana; i

(f) poduzeti, ili potaknuti da budu poduzete, sve aktivnosti da osigura odgovarajuća sredstva za završetak Projekta.

Odlomak 3.02. Porezi

U skladu s odlomkom 6.01(a)(ii) (Porezi) Standardnih uvjeta, Zajmoprimac izjavljuje da će ovaj Ugovor i svi povezani dokumenti na koje se primjenjuju Standardni uvjeti biti oslobođeni svih poreza nametnutih od strane, ili na teritoriju, Zajmoprimca na ili u vezi sa izvršenjem, isporukom ili registracijom tih dokumenata.

Odlomak 3.03. Nabava

Sva roba, radovi i usluge za Projekt, uključujući ona koja su (su)financirani sredstvima Zajma nabavljat će se putem otvorenog tendera, kako je navedeno u relevantnim odlomcima Politika i pravila nabave Banke od 01. studenog 2017. godine.

ČLANAK IV - SUSPENZIJA; UBRZANJE DOSPIJEĆA; OTKAZIVANJE

Odlomak 4.01. Suspenzija

Sljedeće je specificirano za potrebe odlomka 7.01(a)(xvii) Standardnih uvjeta:

(a) došlo je do izmjene, suspenzije, ukidanja, opoziva ili napuštanja zakonskog i regulatornog okvira koji se primjenjuje na cestovni sektor na teritoriju Zajmoprimca na bilo koji drugi način osim onog koji je Banka u pisanom obliku odobrila;

(b) došlo je do izmjene, suspenzije, ukidanja, opoziva ili napuštanja Statuta Agencije za implementaciju;

(c) kontrola nad Agencijom za implementaciju je prenesena na bilo koju drugu stranu osim FBiH; ili

(d) Zajmoprimac, FBiH ili Agencija za implementaciju nisu ispunili bilo koju od obveza po Financijskim ugovorima u kojima su ugovorna strana.

Odlomak 4.02. Ubrzanje dospjeća

Sljedeće je specificirano za potrebe odlomka 7.06(f) Standardnih uvjeta:

(a) Zajmoprimac, FBiH ili Agencija za implementaciju nisu ispunili bilo koju od obveza po Financijskim ugovorima u kojima su ugovorna strana;

(b) došlo je do izmjene, suspenzije, ukidanja, opoziva ili napuštanja Statuta Agencije za implementaciju; i

(c) bilo koji događaj naveden u odlomcima 4.01, 402(a) ili 4.02(b) se dogodio i nastavio trajati tijekom trideset (30) dana nakon što je Banka dostavila Zajmoprimcu obavijest o tome.

Odlomak 4.03. Otkazivanje

Ako u bilo kojem trenutku Banka utvrdi da je plaćanje iz, ili korištenje, sredstava Zajma bilo napravljeno na način koji nije usklađen sa zahtjevima ovog Ugovora i ustanovi iznos Zajma na koji se primjenjuje takva pogrešna upotreba, Banka može uz obavijest Zajmoprimcu, otkazati pravo Zajmoprimcu da vrši povlačenje sredstava za taj iznos. Nakon davanja takve obavijesti, taj iznos Zajma će biti otkazan.

ČLANAK V - PRAVOSNAŽNOST

Odlomak 5.01. Uvjeti koji prethode pravosnažnosti Tranše 1

Sljedeće je specificirano za svrhu odlomka 9.02(c) Standardnih uvjeta kao dodatni uvjeti za pravosnažnost ovog Ugovora i svih ostalih Financijskih ugovora:

(a) svaki od Financijskih ugovora, svaki u obliku i sa sadržajem prihvatljivim za Banku, je propisno izvršen i isporučen i svi uvjeti koji prethode pravosnažnosti svakog Financijskog ugovora, osim pravosnažnosti ovog Ugovora, su ispunjeni;

(b) svaki od Financijskih ugovora, svaki u obliku i sa sadržajem prihvatljivim za Banku, je propisno odobren ili ratificiran svim potrebnim vladinim i korporativnim postupcima i sva druga potrebna odobrenja su dobivena od strane Zajmoprimca, FBiH i Agencije za implementaciju u odnosu na izvršenje i provedbu Financijskog ugovora u kojem su ugovorna strana;

(c) Statut Agencije za implementaciju, u obliku i sa sadržajem prihvatljivim za Banku, i zakoni koji daju pravni okvir za rad Agencije za implementaciju, su dostavljeni Banci;

(d) Banka je od Agencije za implementaciju dobila Plan otkupa zemljišta za Projekt, po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku.;

(e) Banka je od Agencije za implementaciju dobila izvješće, po obliku i sadržaju prihvatljivo za Banku, u vezi s procesom i ishodom tendera za mobilizaciju komercijalnih zajmova od Paralelnih zajmodavaca; i

(f) Banka je od WBIF-a dobila potvrdu odobrenja Granta.

Odlomak 5.02. Uvjeti koji prethode prvoj isplati sredstava iz Tranše 1

Obveza Banke da izvrši prvu isplatu sredstava iz Tranše 1 prema ovom Ugovoru i svim drugim Financijskim ugovorima podliježe prethodnom ispunjenju, po obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku, ili prema vlastitom nahođenju, odricanju, bilo u cijelosti ili djelomično i podložno uvjetima ili bezuvjetno, svakog od navedenih uvjeta: :

(a) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Agencija za implementaciju uključila u sve tenderske dokumente preporuke o procjeni klimatske otpornosti da su uključene u projektni dizajn (kao što je navedeno u Projektnom ugovoru);

(b) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Agencija za implementaciju uključila u sve tenderske dokumente relevantne zahtjeve Akcijskog plana za zaštitu okoliša i socijalna pitanja (kao što je navedeno u Projektnom ugovoru);

(c) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Agencija za implementaciju uključila u sve tenderske dokumente relevantne preporuke Revizije sigurnosti na cestama;

(d) Banka je dobila dokaze koji su po obliku i sadržaju prihvatljivi za Banku o implementaciji Akcijskog plana za zaštitu okoliša i socijalna pitanja za Projekt, uključujući izvješće o napretku u provedbi Plana angažiranja zainteresiranih strana;

(e) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Agencija za implementaciju angažirala konzultante s odgovarajućim kvalifikacijama za inženjerski nadzor;

(f) Banka je od Agencije za implementaciju dobila izvješće, u obliku i sadržaju koji je zadovoljavajući za Banku, za izdavanje obveznica u vezi s predfinanciranjem projektiranja, radova i nadzora radova na Projektu.

(g) Ugovor o sufinanciranju, po obliku i sadržaju prihvatljiv za Banku je sklopljen i isporučen i ispunjeni su svi uvjeti koji prethode njegovoj pravosnažnosti ili pravu Zajmoprimca da traži isplate na temelju njega, s izuzetkom pravosnažnosti ovog Ugovora;

(h) Komercijalno financiranje od Paralelnih zajmodavaca mora biti isplaćeno u iznosu koji je najmanje jednak iznosu Zajma koji se treba povući ili je zatražen na temelju zadovoljavajućeg zahtjeva za povlačenje; i

(i) Banka je dobila zadovoljavajuće dokaze da je Vlada FBiH usvojila Izjavu o sektorskoj politici; i

(j) Obveza Banke da izvrši bilo kakvo povlačenje prema ovom ugovoru podliježe ispunjavanju internog odobrenja EBRD-a za isplatu.

Odlomak 5.03. Pravna mišljenja

(a) U svrhu odlomka 9.03(a) Standardnih uvjeta, mišljenje ili mišljenja pravnog savjetnika će u ime Zajmoprimca dati ministar pravde Zajmoprimca, a sljedeća pitanja su specificirana kao dodatna pitanja koja trebaju biti uključena u mišljenje ili mišljenja, koja se dostavljaju Banci:

(1) da ovaj Ugovor predstavlja međunarodnu obvezu Zajmoprimca i odobren je u skladu s odredbama Ustava Zajmoprimca koje se odnose na međunarodne ugovore;

(2) dug kojeg predstavlja Zajam je prijavljen relevantnim međunarodnim financijskim institucijama i uključen je u proračun Zajmoprimca; i

(3) FBiH Supsidijarni ugovor propisno je odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane Zajmoprimca te predstavlja važeću i zakonsku obvezu Zajmoprimca, provedivu u skladu sa svojim uvjetima, a podložnu jedino pravosnažnosti ovoga Ugovora.

(b) Mišljenje ili mišljenja pravnog savjetnika će u ime FBiH dati ministar pravde FBiH, a sljedeća pitanja su navedena kao dodatna pitanja koja trebaju biti uključena u mišljenje, koje se dostavlja Banci:

(1) da Ugovor o podršci zajma predstavlja važeću i zakonsku obvezu FBiH, provedivu u skladu sa svojim uvjetima i podložnu jedino pravosnažnosti ovoga Ugovora, i da je Ugovor o podršci Zajma odobren u skladu s odredbama Ustava FBiH;

(2) da je Supsidijarni ugovor propisno odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane FBiH, i predstavlja važeću i zakonsku obvezu FBiH, provedivu u skladu sa svojim uvjetima i podložnu jedino pravosnažnosti ovoga Ugovora; i

(3) da je JPACFBiH Podugovor o zajmu propisno odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane FBiH, i predstavlja važeću i zakonsku obvezu FBiH, provedivu u skladu sa svojim uvjetima i podložnu jedino pravosnažnosti ovoga Ugovora.

(c) U svrhu odlomka 9.03(c) Standardnih uvjeta, mišljenje ili mišljenja pravnog savjetnika će u ime Agencije za implementaciju dati direktor pravnog odjela Agencije za implementaciju, a sljedeća pitanja su specificirana kao dodatna pitanja koja trebaju biti uključena u mišljenje, koje se dostavlja Banci:

(1) da je Projektni ugovor propisno odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane Agencije za implementaciju, i predstavlja važeću i zakonsku obvezu Agencije za implementaciju, provedivu u skladu sa svojim uvjetima i podložnu jedino pravosnažnosti ovoga Ugovora, i da je Projektni ugovor odobren u skladu s odredbama statuta Agencije za implementaciju; i

(2) da je FBiH Podugovor o zajmu propisno odobren ili ratificiran, i sklopljen od strane Agencije za implementaciju, i predstavlja važeću i zakonsku obvezu Agencije za implementaciju, provedivu u skladu sa svojim uvjetima i podložnu jedino pravosnažnosti ovoga Ugovora, i da je FBiH Podugovor o zajmu odobren u skladu s odredbama statuta Agencije za implementaciju.

Odlomak 5.04. Uvjeti koji prethode raspoloživosti Tranše 2

(a) Banka će, po svom isključivom i apsolutnom nahodjenju, odlučiti o stavljanju Tranše 2 na raspolaganje Zajmoprimcu. U svakom slučaju, osim ako se Banka drugačije ne složi, Banka neće staviti Tranšu 2 na raspolaganje Zajmoprimcu, bez da su ispunjeni sljedeći preduvjeti po obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku:

(1) nijedan događaj naveden u odlomku 7.01(a) ili 7.06 Standardnih uvjeta nije se dogodio i ne traje;

(2) Banka je od Zajmoprimca primila zahtjev za stavljanje na raspolaganje Tranše 2;

(3) Banka je primila zadovoljavajuće dokaze od Agencije za implementaciju o nedostatku sredstava za financiranje Projekta u iznosu navedenom u zahtjevu za stavljanje na raspolaganje Tranše 2;

(b) Nakon što Banka primi zadovoljavajuće dokaze kao što je predviđeno gornjim odlomcima 5.04(a) i odluči po svom isključivom i apsolutnom nahodjenju staviti Tranšu 2 na raspolaganje Zajmoprimcu, Banka će Zajmoprimcu dostaviti pismenu obavijest kojom potvrđuje dostupnost Tranše 2.

Odlomak 5.05. Raskid ugovora zbog neostvarivanja pravosnažnosti

Datum 180 dana nakon datuma ovog Ugovora određen je za svrhu odlomka 9.04 Standardnih uvjeta.

ČLANAK VI - RAZNO

Odlomak 6.01. Obavijesti

(a) Sljedeće adrese su navedene u svrhu odlomka 10.01 Standardnih uvjeta, i smatrat će se da je obavijest dostavljena ako je uručena osobno, poštom ili u pdf-u ili sličnom formatu elektroničkom postom.

Za Zajmoprimca:
Bosna i Hercegovina
Ministarstvo financija i trezora
Trg Bosne i Hercegovine, 1

Sarajevo 71000
Bosna i Hercegovina
Na pažnju: Ministra financija i trezora
Email: trezorbih@mft.gov.ba

Za Banku:
European Bank for Reconstruction and Development
5 Bank Street
London E14 4BG
United Kingdom

Attention: Operation Administration Department/
Operation No. 51593

Telephone: +44-20-7338-6000
E-mail: oad@ebrd.com

U POTVRDU NAVEDENOG, strane su preko svojih pravosnažno opunomoćenih predstavnika, potpisale ovaj Ugovor u četiri primjerka u Sarajevu, Bosna i Hercegovina na dan i godinu koji je prvi put ovdje naveden.

BOSNA I HERCEGOVINA

/vlastoručni potpis/

Ime: Srđan Amidžić

Funkcija: Ministar financija i trezora

EUROPSKA BANKA

ZA OBNOVU I RAZVOJ

/vlastoručni potpis/

Ime: Manuela Naessl

Funkcija: Direktorica za Bosnu i Hercegovinu

PRILOG 1 - OPIS PROJEKTA

1. Svrha Projekta je da pomogne Zajmoprimcu u izgradnji oko 15 km duge dionice autoputa na Koridoru Vc s dvije dvostruke trake. Dionica počinje petljom Mostar sjever i završava petljom Mostar jug.

2. Projekt se sastoji od sljedećih dijelova, podložnih izmjenama koje Banka i Zajmoprimac mogu dogovoriti s vremena na vrijeme:

Dio 1: Izgradnja (i) dvije petlje autoceste Mostar sjever i Mostar jug, (ii) izgradnja dionice autoceste u dužini od 15 km između ove dvije petlje, i (iii) izgradnja ceste s dvije trake koja povezuje ove petlje s postojećom magistralnom cestom M17. Očekuje se da će dionica imati 5 tunela i 10 vijadukta na svakom od dva kolovoza.

Dio 2: Konzultantske usluge za izradu idejnog i glavnog projekta, obvezna revizija glavnog projekta za Dio 1.

Dio 3: Konzultantske usluge koje se odnose na inženjerski nadzor radova za Dio 1 i provedbu Projekta (uključujući, bez ograničenja, pitanja kao što su praćenje i izvještavanje Zajmodavca o napretku provedbe te o okolišnim i društvenim pitanjima).

3. Očekuje se da će Projekt biti završen do 31. prosinca 2026. godine.

ПРИЛОГ 2 - КАТЕГОРИЈЕ И ПОВЛАЧЕЊА СРЕДСТАВА

1. Табела приложена овом Прилогу приказује категорије ставки које ће се финансирати Зајмом, износ Зајма расподјелjen на сваку категорију, и постотак издатака за ставке које ће бити финансирани у свакој категорији.

2. Без обзира на одредбе ставка 1 горе у тексту, неће се вршити Повлачења средстава док Зајам не постане правоснажан.

3. Неће се извршити Повлачење средстава у односу на трошкове настале прије Датума правоснажности, осим што се једно или више повлачења у укупном износу који не прелази 20% укупног износа Зајма, може извршити у односу на категорију 1 и категорију 2 на рачун трошкова насталих не више од 12 мјесеци прије датума Уговора о зајму.

4. Банка има право повући средства у име Зајмопримца и себи исплати, по доспијећу, Једнократну провизију.

Додатак Прилогу 2

Категорија	Износ зајма у валути зајма	Постотак трошкова који ће се финансирати
Транша 1	EUR	
(1) Радови за Dio 1	89.100.000	100% (искључујући порезе и царине)
(2) Конзултантске услуге за Dio 2	9.500.000	100% (искључујући порезе и царине)
(3) Конзултантске услуге за Dio 3	10.300.000	100% (искључујући порезе и царине)
Једнократна провизија	1.100.000	
Укупно Транша 1	110.000.000	
Транша 2	EUR	
(1) Радови за Dio 1	108.900.000	100% (искључујући порезе и царине)
Једнократна провизија	1.100.000	
Укупно Транша 2	110.000.000	

Чланак 3.

Ова Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на хрватском, српском и босанском језику и ступа на снагу даном објаве.

Број 01-50-1-449-38/24
21. вељаче 2024. године
Сарајево

Предсједатељ
Жeljko Комшић, в. р.

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број 01,02-21-1-127/24 од 31. јануара 2024. године), Предсједништво Босне и Херцеговине, на 11. редовној сједници, одржаној 21. фебруара 2024. године, донијело је

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ УГОВОРА О ЗАЈМУ (КОРИДОР VЦ - ПРОЈЕКАТ МОСТАР СЈЕВЕР - МОСТАР ЈУГ) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ЕВРОПСКЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

Члан 1.

Ратификује се Уговор о зајму (Коридор Vц - Пројекат Мостар сјевер - Мостар југ) између Босне и Херцеговине и Европске банке за обнову и развој, који је потписан 13. децембра 2023. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Уговора у преводу гласи:

ИЗВРШНА ВЕРЗИЈА
(Број операције 51593)

УГОВОР О ЗАЈМУ (КОРИДОР VЦ - ПРОЈЕКАТ МОСТАР СЈЕВЕР - МОСТАР ЈУГ) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ЕВРОПСКЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

Од 13. децембра 2023. године

САДРЖАЈ

ЧЛАН I - СТАНДАРДНИ УСЛОВИ; ДЕФИНИЦИЈЕ

Одјелјак 1.01. Укључивање стандардних услова

Одјелјак 1.02. Дефиниције

Одјелјак 1.03. Тумачење

ЧЛАН II - ОСНОВНИ УСЛОВИ ЗАЈМА

Одјелјак 2.01. Износ и валута

Одјелјак 2.02. Остали финансијски услови зајма

Одјелјак 2.03. Повлачења средстава

Одјелјак 2.04. Овлашћени представник за повлачења средстава

ЧЛАН III - ИЗВОЂЕЊЕ ПРОЈЕКТА

Одјелјак 3.01. Остале позитивне пројектне обавезе

Одјелјак 3.02. Порези

Одјелјак 3.03. Набавка

ЧЛАН IV - СУСПЕНЗИЈА; УБРЗАЊЕ ДОСПИЈЕЊА; ОТКАЗИВАЊЕ

Одјелјак 4.01. Суспензија

Одјелјак 4.02. Убрзање доспиј ећа

Одјелјак 4.03. Отказивање

ЧЛАН V - ПРАВОСНАЖНОСТ

Одјелјак 5.01. Услови који претходе правоснажности

Транше 1

Одјелјак 5.02. Услови који претходе првој исплати

средстава из Транше 1

Одјелјак 5.03. Правна мишљења

Одјелјак 5.04. Услови који претходе расположивости

Транше 2

Одјелјак 5.05. Раскид уговора због неостваривања

правоснажности

ЧЛАН VI - РАЗНО

Одјелјак 6.01. Обавјештења

ПРИЛОГ 1 - ОПИС ПРОЈЕКТА С1-1

ПРИЛОГ 2 - КАТЕГОРИЈЕ И ПОВЛАЧЕЊА С2-

УГОВОР О ЗАЈМУ

УГОВОР О ЗАЈМУ закључен 13. децембра 2023. године између БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ("Зајмопримац") и ЕВРОПСКЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ ("Банка").

ПРЕАМБУЛА

БУДУЋИ ДА је Банка установљена ради финансирања посебних пројеката чији је циљ подстицање преласка на отворену, тржишно оријентисану економију и промовисање приватне и предузетничке иницијативе у одређеним земљама које поштују и примјењују принципе

вишестраначке демократије, плурализма и тржишне економије;

БУДУЋИ ДА Зајмопримац намјерава, да уз подршку Федерације БиХ и Агенције за имплементацију (како су дефинисане у наставку), спроводи Пројекат описан у Прилогу 1, који је осмишљен да помогне Зајмопримцу у изградњи око 15 km дуге нове дионице аутопута Коридор Vц, између петљи Мостар сјевер и Мостар југ;

БУДУЋИ ДА ће Пројекат спроводити Агенција за имплементацију (како је дефинисано у наставку) уз финансијску помоћ Зајмопримца;

БУДУЋИ ДА је Зајмопримац тражио помоћ Банке у финансирању дијела Пројекта;

БУДУЋИ ДА Банка ради на осигурању средстава техничке помоћи од Европске уније у оквиру Инвестиционог оквира за Западни Балкан (*WBIF*) на бази гранта за помоћ у спровођењу Дијела 3 Пројекта, као што је описано у Прилогу 1 у износу до 10.300.000 евра;

БУДУЋИ ДА Агенција за имплементацију намјерава уговорити финансирање од Паралелних зајмодаваца (како је дефинисано у наставку) у износу који је еквивалентан износу 110.000.000 евра за помоћ у финансирању Пројекта, подложно одредбама и условима који ће бити наведени у уговору ("Уговор о суфинансирању") између Агенције за имплементацију и паралелних зајмодаваца;

БУДУЋИ ДА је Европска унија навела да би могла ставити на располагање инвестициони грант ("Грант") за Пројекат у складу са својом методологијом за подршку улагањима у инфраструктуру на Западном Балкану у склопу *WBIF-a* до 140.000.000 евра, (I) под условом да буде потврђена расположивост средстава и (II) подложно условима наведеним у уговору ("Уговор о гранту") између Банке и Зајмопримца; и

БУДУЋИ ДА се Банка сложила да на основу, *inter alia*, прије споменутог одобри зајам Зајмопримцу у износу не већем од двјесто двадесет милиона евра (220.000.000 EUR), под условима одређеним и наведеним у овом уговору, у Уговору о подршци зајма, у ФБХ супсидијарном уговору, у ЈПАЦФБИХ подуговору о зајму, и Пројектном уговору.

ОВИМ се стране слажу о сљедећем:

ЧЛАН I - СТАНДАРДНИ УСЛОВИ; ДЕФИНИЦИЈЕ **Одјељак 1.01. Укључивање стандардних услова**

Све одредбе Стандардних услова Банке од 5. новембра 2021. године овим се укључују и примјењују на овај уговор, истом снагом и дјеловањем као да су у потпуности овдје наведене, међутим подложно сљедећим измјенама (те одредбе које су тако измијењене у наставку се називају "Стандардни услови"):

(а) Дефиниција "расположивог износа" у одјељку 2.02 Стандардних услова се за потребе овог уговора мијења и гласи како сlijеди::

"Расположиви износ" означава (I) до, али не укључујући Датум расположивости Транше 2, онолики дио Транше 1 зајма који неће, с времена на вријеме, бити отказан или повучен или подложен условној или безусловној обавези повраћаја; и (II) од, и укључујући Датум расположивости Транше 2, онолики дио Зајма који неће, с времена на вријеме, бити отказан или повучен или подложен условној или безусловној обавези повраћаја (и свим појмовима наведеним великим почетним словом који се користе у овој дефиницији и који овдје нису другачије дефинисани имаће значења која су приписана тим појмовима у Уговору о зајму)."

(б) Одјељак 3.05 (*Провизија на расположива средства и Једнократна провизија*) Стандардних услова се за потребе овог уговора мијења и гласи како сlijеди:

"(а) Зајмопримац ће Банци платити Провизију на расположива средства по стопи наведеној у Уговору о зајму која се плаћа на укупни Распоживи износ плус било који износ Зајма који подлијеже Обавези повраћаја средстава и још није повучен, под условом да Провизија на расположива средства која се плаћа на износ Зајма који подлијеже безусловној Обавези повраћаја средстава у износу 0,5% годишње већа од Провизија на расположива средства наведене у Уговору о зајму. Провизија на расположива средства ће се обрачунавати:

(1) у односу на Траншу 1, од датума шездесет (60) дана након датума Уговора о зајму; и

(2) у односу на Траншу 2, од датума шездесет (60) дана након Датума расположивости Транше 2; или

(3) у случају Провизије на расположива средства која се плаћа на износ Зајма који подлијеже безусловној Обавези накнаде средстава, од датума издавања такве безусловне Обавезе накнаде;

и у сваком таквом случају Провизија на расположива средства ће настати и обрачунавати се на истој основи као камате према одјељку 3.04(б)(II). Провизија на расположива средства биће платива на сваки Датум плаћања камате (чак и да нема камате плативе на тај датум), почевши од првог Датума плаћања камате након Датума правоснажности.

(б) Зајмопримац ће Банци платити једнократну провизију у износу од један проценат (1%) износа главнице зајма.

(ц) Банка ће, у име Зајмопримца, повући из Распоживог износа и исплатити себи износ једнократне провизије која се плаћа у складу с одјељком 3.05(б):

(I) у односу на Траншу 1, на Датум правоснажности или у року од седам (7) дана након тога; и

(II) у односу на Траншу 2, на Датум расположивости Транше 2 или у року седам (7) дана након тога.

(д) Сви изрази писани великим почетним словима који се користе у овом одјељку 3.05 и који нису другачије дефинисани у Стандардним условима, имаће значење приписано таквим изразима у Уговору о зајму."

Одјељак 1.02. Дефиниције

Гдје год су коришћени у овом уговору (укључујући Преамбулу и Прилоге), осим ако је друкчије наведено или контекст друкчије налаже, изрази дефинисани у Преамбули имају значење какво им је ту приписано, изрази дефинисани Преамбули имају значења која су им тамо приписана, изрази дефинисани у Стандардним условима имају значења која су им тамо приписана, а сљедећи изрази имају сљедећа значења:

"Овлашћени представник Зајмопримца" означава Министра финансија и трезора Босне и Херцеговине, овлашћеног у складу с одјељком 2.04.

"Евро" или "€" означава закониту валуту држава чланица Европске уније које су прихватиле јединствену валуту у складу с Уговором о оснивању Европске заједнице, с измјенама из Уговора о Европској унији.

"Политика и процедуре Извршења" означава Банчину Политику и процедуре извршења од 4. октобра 2017. године.

"Акциони план за заштиту Животне средине и социјална питања" означава план мјера за ублажавање и побољшање утицаја на заштиту животне средине и социјална питања од 31. маја 2021. године које је

припремила Енова д. о. о. Сарајево, а чији примјерак се налази у Пројектном уговору, и тај план се може, с времена на вријеме, мијењати уз претходну писмену сагласност Банке.

"ФБиХ" или "Ентитет који пружа подршку" означава Федерацију Босне и Херцеговине.

"ЈПАЦФБиХ" или "Агенција за имплементацију" означава Јавно предузеће "Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине", правни субјекат који је организован, формиран и послује у Федерацији Босне и Херцеговине и има сједиште у Мостару.

"ЈПАЦФБиХ подуговор о зајму" означава подуговор о зајму који ће бити закључен између Федерације Босне и Херцеговине и ЈПАЦФБиХ.

"ФБиХ супсидијарни Уговор" означава супсидијарни уговор који ће бити закључен између Зајмопримца и Федерације Босне и Херцеговине.

"Финансијски уговори" означавају, у облику и садржајем прихватљивим за Банку, сваки појединачно и све заједно (I) овај Уговор о зајму, (II) ФБиХ Супсидијарни уговор, (III) Уговор о подршци зајма, (IV) ЈПАЦФБиХ подуговор о зајму и (V) Пројектни уговор.

"Фискална година" означава фискалну годину Зајмопримца која почиње 1. јануара сваке године.

"Период конверзије камате" означава период који почиње на Датум плаћања камате и завршава на коначни Датум отплате зајма, који је Зајмопримац изабрао као такав у складу с одјељком 2.02(х).

"Датум фиксирања камате" означава, за било који Период конверзије камате, датум два радна дана прије првог датума таквог Датума конверзије камате.

"План за откуп земљишта" означава План за откуп земљишта и пресељење који је припремио ЈПАЦФБиХ, за дионицу између петљи Мостар сјевер-Мостар југ, у складу с Оквиром за откуп земљишта и пресељење од 31. марта 2021. године, који је и по облику и садржају прихватљив за Банку;

"Валута зајма" означава евро.

"Уговор о подршци зајма" означава уговор о подршци зајма, који ће бити склопљен између Банке и Федерације Босне и Херцеговине.

"Паралелни зајмодавци" означава комерцијалне банке или небанкарске институције изабране транспарентним и конкурентним поступком за суфинансирање Пројекта и/или улагаче у обвезнице за управљање новчаним током или предфинансирање Пројекта.

"Пројекат" означава пројекат детаљно описан у Прилогу 1.

"Пројектни уговор" означава Пројектни уговор који ће склопити Банка и Агенција за имплементацију.

"Пројектни ентитет" означава, за сврхе Стандардних услова, Агенцију за имплементацију.

"Ревизија безбједности на путевима" означава ревизију безбједности на путевима детаљног пројекта у складу с ЕУ директивом 2008/906/ЕЦ коју ће извршити независни сертификовани ревизор, којег ће Банка ангажовати.

"Изјава о секторској Политици" означава "Акциони план за подршку побољшаној одрживости финансирања у путном сектору" који ће припремити независни консултант којег је ангажовала Банка у складу с пројектним задатком прихватљивим за Банку.

"План ангажовања заинтересованих страна" означава "План ангажовања заинтересованих страна" за дионицу Мостар сјевер-Мостар југ од 31. маја 2021. године.

"Статути" означавају оснивачка акта, оснивачке документе, повељу и додатна акта, меморандум и оснивачки документ, статуте и сличне документе о оснивању Агенције за имплементацију.

"Транша 1" има значење како је наведено у одјељку 2.01(б)(1).

"Транша 2" има значење како је наведено у одјељку 2.01(б)(2).

"Датум Распољивости Транше 2" означава датум, о којем је Банка писмено обавијестила Зајмопримца, од којег ће Транша 2 постати доступна Зајмопримцу. Одлуку о томе хоће ли Траншу 2 ставити на располагање Зајмопримцу донијете Банка по свом искључивом и апсолутном нахођењу и подложно, између осталог, испуњењу услова наведених у одјељку 5.04. по облику и садржају прихватљивим за Банку.

Одјељак 1.03. Тумачење

У овом уговору, свако позивање на одређени члан, одјељак или прилог, осим ако је у овом уговору друкчије наведено, сматраће се позивањем на тај одређени члан, одјељак или прилог овог уговора.

ЧЛАН II - ОСНОВНИ УСЛОВИ ЗАЈМА

Одјељак 2.01. Износ и валута

(а) Банка се сложила да позајми Зајмопримцу, под условима одређеним или наведеним у овом уговору, износ не већи од двјесто двадесет милиона евра (220.000.000 €).

(б) Зајам ће се састојати од двије Транше, како слиједи:

(1) Транша 1 у износу од 110.000.000 евра; и

(2) Транша 2 у износу од 110.000.000 евра.

Одјељак 2.02. Остали финансијски услови зајма

(а) Минимални износ повлачења средстава биће 500.000 €.

(б) Минимални износ пријевременог отплаћивања биће 5.000.000 €, у зависности од тога да ли је изабрана опција промјенљиве или фиксне каматне стопе.

(ц) Минимални износ отказивања биће 5.000.000 €, у зависности од тога да ли је изабрана опција промјењиве или фиксне каматне стопе.

(д) Датуми плаћања камате биће 31. маја и 30. новембра сваке године.

(е) (1) Зајмопримац ће отплатити Зајам у 22 једнаке (или онолико једнаке колико је могуће) полугодишње рате на дане 31. маја и 30. новембра сваке године, с тим да први Датум отплате зајма пада на или након четврте годишњице потписивања овог уговора.

(2) Без обзира на горенаведено, у случају да (I) Зајмопримац не повуче укупан износ Зајма или цијели износ Транше 1 или Транше 2, у зависности од тога шта је примјењиво, прије првог релевантног Датума отплате Зајма одређеног у одјељку 2.02(е), и да (II) Банка продужи релевантни Задњи датум расположивости средстава Зајма спецификован у одјељку 2.02.(ф) ниже до датума који долази након таквог релевантног првог Датума отплате Зајма, износ сваког Повлачења средстава Зајма које се изврши на дан или након првог релевантног Датума отплате зајма ће се расподијелити на једнаке износе за отплату Зајма на неколико Датума отплате зајма који долазе након датума тог Повлачења средстава (Банка ће по потреби прилагођавати тако расподијелене износе како би у сваком појединачном случају постигла цијеле бројеве). Банка ће, с времена на вријеме, обавјештавати Зајмопримца о тако расподијеленим средствима.

(ф) Задњи датум расположивости средстава Зајма је датум који пада на четврту годишњицу потписивања овог

уговора или, неки други каснији датум који Банка може одредити по свом нахођењу и о томе обавијестити Зајмопримца. Уколико је Расположиви износ, или неки њихов дио, подложен Фиксној каматној стопи, и Банка продужи Задњи датум располагања средствима, Зајмопримац ће одмах платити Банци такав износ Непредвиђених трошкова обрачунат за зајам о којем ће Банка, с времена на вријеме, обавијестити Зајмопримца у писаном облику.

(г) Висина Провизије на расположива, а неисплаћена средства биће 0.5% годишње.

(х) Зајам је подложен Промјенљивој каматној стопи. Без обзира на горенаведено Зајмопримац може, као алтернативу плаћању камате по промјенљивој каматној стопи на цијели Зајам или било који преостали дио Зајма, изабрати платити камату по фиксној каматној стопи на тај дио Зајма у складу с одјељком 3.04(ц) Стандардних услова.

Одјељак 2.03. Повлачења средстава

(а) Расположиви износ може се повлачити, с времена на вријеме, у складу с одредбама Прилога 2 за финансирање (1) издатака направљених (или, ако се Банка сложи с тим, који ће се направити) у вези с разумним трошковима материјала, радова и услуга потребних за Пројекат и (2) Једнократне провизије која износи 1.100.000 EUR у односу на Траншу 1, и 1.100.000 EUR у односу на Траншу 2

(б) Зајмопримац овим даје овлашћење Банци да повуче од Расположивог износа износ који је једнак Једнократној провизији и да себи исплати Једнократну провизију у име Зајмопримца.

Одјељак 2.04. Овлашћени представник за повлачења средстава

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине је одређено као Овлашћени представник Зајмопримца у сврху предузимања било какве активности потребне или дозвољене према одјељку 2.03(а) и према одјељцима 3.01 и 3.02 Стандардних услова.

ЧЛАН III - ИЗВОЂЕЊЕ ПРОЈЕКТА

Одјељак 3.01. Остале позитивне пројектне обавезе

Као додатак општим обавезама наведеним у члановима IV и V Стандардних услова, Зајмопримац ће, уколико се Банка не сложи другачије у писаном облику:

(а) ставити на располагање ФБиХ, у складу с ФБиХ Супсидијарним уговором, који ће по облику и садржају бити прихватљиви за Банку, средства Зајма под условима прихватљивим за Банку;

(б) користити своја права по ФБиХ Супсидијарним уговором на такав начин да заштити интересе Зајмопримца и Банке, да поштује одредбе тог уговора и да испуни сврху за коју је одобрен Зајам;

(ц) осим ако се Банка не сложи другачије, неће преносити, мијењати, опозвати или се одрећи било које одредбе ФБиХ Супсидијарног уговора и осигураће да уговорне стране у ФБиХ Подуговору о зајму неће преносити, мијењати, опозвати или се одрећи било које одредбе тих уговора;

(д) подстакнути ФБиХ да испуњава све своје обавезе према Финансијским уговорима у којима је уговорна страна;

(е) осигурати да ФБиХ подстиче Агенцију за имплементацију да испуњава све своје обавезе према Финансијским уговорима у којима је уговорна страна; и

(ф) предузети, или подстакнути да буду предузете, све активности да осигура одговарајућа средства за завршетак Пројекта.

Одјељак 3.02. Порези

У складу с одјељком 6.01(а)(II) (*Порези*) Стандардних услова, Зајмопримац изјављује да ће овај уговор и сви повезани документи на које се примјењују Стандардни услови бити ослобођени свих пореза наметнутих од стране или на територији Зајмопримца, на или у вези с извршењем, испоруком или регистрацијом тих докумената.

Одјељак 3.03. Набавка

Све робе, радови и услуге за Пројекат, укључујући оне који су (су)финансирани средствима Зајма, набављаће се путем отвореног тендера, како је наведено у релевантним одјељцима Политика и правила набавке Банке од 1. новембра 2017. године.

ЧЛАН IV - СУСПЕНЗИЈА; УБРЗАЊЕ ДОСПИЈЕЊА; ОТКАЗИВАЊЕ

Одјељак 4.01. Суспензија

Сљедеће је спецификовано за потребе одјељка 7.01(а)(XVII) Стандардних услова:

(а) дошло је до измјене, суспензије, укидања, опозива или напуштања законског и регулаторног оквира који се примјењује на путни сектор на територији Зајмопримца на било који други начин осим оног који је Банка у писаном облику одобрила;

(б) дошло је до измјене, суспензије, укидања, опозива или напуштања Статута Агенције за имплементацију;

(ц) контрола над Агенцијом за имплементацију је пренесена на било коју другу страну осим ФБиХ; или

(д) Зајмопримац, ФБиХ или Агенција за имплементацију нису испунили било коју од обавеза по Финансијским уговорима у којима су уговорна страна.

Одјељак 4.02. Убрзање доспијења

Сљедеће је спецификовано за потребе одјељка 7.06(ф) Стандардних услова:

(а) Зајмопримац, ФБиХ или Агенција за имплементацију нису испунили било коју од обавеза по Финансијским уговорима у којима су уговорна страна;

(б) дошло је до измјене, суспензије, укидања, опозива или напуштања Статута Агенције за имплементацију; и

(ц) било који догађај наведен у одјељцима 4.01, 4.02(а) или 4.02(б) се догодио и наставио је трајати током тридесет (30) дана након што је Банка доставила Зајмопримцу обавјештење о томе.

Одјељак 4.03. Отказивање

Ако у било којем тренутку Банка утврди да је плаћање из, или коришћење, средстава Зајма било направљено на начин који није усклађен са захтјевима овог уговора и установи износ Зајма на који се примјењује таква погрешна употреба, Банка може, уз обавјештење Зајмопримцу, отказати право Зајмопримцу да врши повлачење средстава за тај износ. Након давања таквог обавјештења, тај износ Зајма биће отказан.

ЧЛАН V - ПРАВОСНАЖНОСТ

Одјељак 5.01. Услови који претходе правоснажности Транше 1

Сљедеће је спецификовано за сврху одјељка 9.02(ц) Стандардних услова као додатни услови за правоснажност овог уговора и свих осталих Финансијских уговора:

(а) сваки од Финансијских уговора, сваки у облику и са садржајем прихватљивим за Банку, је прописно извршен и испоручен и сви услови који претходе правоснажности сваког Финансијског уговора, осим правоснажности овог уговора, су испуњени;

(б) сваки од Финансијских уговора, сваки у облику и са садржајем прихватљивим за Банку, је прописно одобрен или ратификован свим потребним владиним и

корпоративним поступцима и сва друга потребна одобрења су добијена од стране Зајмопримца, ФБиХ и Агенције за имплементацију у односу на извршење и спровођења Финансијског уговора у којем су уговорна страна;

(ц) Статут Агенције за имплементацију, у облику и са садржајем прихватљивим за Банку, и закони који дају правни оквир за рад Агенције за имплементацију, достављени су Банци;

(д) Банка је од Агенције за имплементацију добила План откупа земљишта за Пројекат, по облику и садржају прихватљив за Банку.;

(е) Банка је од Агенције за имплементацију добила извјештај, по облику и садржају прихватљив за Банку, у вези с процесом и исходом тендера за мобилизацију комерцијалних зајмова од Паралелних зајмодаваца; и

(ф) Банка је од *WBIF-a* добила потврду одобрења Гранта.

Одјељак 5.02. Услови који претходе првој исплати средстава из Транше 1

Обавеза Банке да изврши прву исплату средстава из Транше 1 према овом уговору и свим другим Финансијским уговорима подлијеже претходном испуњењу, по облику и садржају прихватљивим за Банку, или према властитом нахођењу, одрицању, било у потпуности или дјелимично и подложно условима или безусловно, сваког од наведених услова:

(а) Банка је добила задовољавајуће доказе да је Агенција за имплементацију укључила у све тендерске документе препоруке о процјени климатске отпорности да су укључене у пројектни дизајн (као што је наведено у Пројектном уговору);

(б) Банка је добила задовољавајуће доказе да је Агенција за имплементацију укључила у све тендерске документе релевантне захтјеве Акционог плана за заштиту животне средине и социјална питања (као што је наведено у Пројектном уговору);

(ц) Банка је добила задовољавајуће доказе да је Агенција за имплементацију укључила у све тендерске документе релевантне препоруке Ревизије безбједности на путевима;

(д) Банка је добила доказе, који су по облику и садржају прихватљиви за Банку, о имплементацији Акционог плана за заштиту животне средине и социјална питања за Пројекат, укључујући извјештај о напретку у спровођењу Плана ангажовања заинтересованих страна;

(е) Банка је добила задовољавајуће доказе да је Агенција за имплементацију ангажовала консултанте с одговарајућим квалификацијама за инжењерски надзор;

(ф) Банка је од Агенције за имплементацију добила извјештај, у облику и садржају који је задовољавајући за Банку, за издавање обвезница у вези с предфинансирањем пројектовања, радова и надзора радова на Пројекту;

(г) Уговор о суфинансирању, по облику и садржају прихватљив за Банку, склопљен је и испоручен и испуњени су сви услови који претходе његовој правоснажности или праву Зајмопримца да тражи исплате на основу њега, с изузетком правоснажности овог уговора;

(х) Комерцијално финансирање од Паралелних зајмодаваца мора бити исплаћено у износу који је најмање једнак износу Зајма који се треба повући или је затражен на основу задовољавајућег захтјева за повлачење; и

(и) Банка је добила задовољавајуће доказе да је Влада ФБиХ усвојила Изјаву о секторској политици; и

(ј) обавеза Банке да изврши било какво повлачење према овом уговору подлијеже испуњавању интерног одобрења ЕБРД-а за исплату.

Одјељак 5.03. Правна мишљења

(а) У сврху одјељка 9.03(а) Стандардних услова, мишљење или мишљења правног савјетника ће у име Зајмопримца дати министар правде Зајмопримца, а сљедећа питања су спецификована као додатна питања која требају бити укључена у мишљење или мишљења, која се достављају Банци:

(1) да овај уговор представља међународну обавезу Зајмопримца и одобрен је у складу с одредбама Устава Зајмопримца које се односе на међународне уговоре;

(2) дуг којег представља Зајам је пријављен релевантним међународним финансијским институцијама и укључен је у буџет Зајмопримца; и

(3) ФБиХ Супсидијарни уговор прописно је одобрен или ратификован и склопљен од стране Зајмопримца те представља важећу и законску обавезу Зајмопримца, спроведиву у складу са својим условима, а подложну једино правоснажности овога уговора.

(б) Мишљење или мишљења правног савјетника ће у име ФБиХ дати министар правде ФБиХ, а сљедећа питања су наведена као додатна питања која требају бити укључена у мишљење које се доставља Банци:

(1) да Уговор о подршци зајма представља важећу и законску обавезу ФБиХ, спроведиву у складу са својим условима и подложну једино правоснажности овога уговора те да је Уговор о подршци Зајма одобрен у складу с одредбама Устава ФБиХ;

(2) да је Супсидијарни уговор прописно одобрен или ратификован и склопљен од стране ФБиХ те представља важећу и законску обавезу ФБиХ, спроведиву у складу са својим условима и подложну једино правоснажности овога уговора; и

(3) да је ЈПАЦФБиХ Подуговор о зајму прописно одобрен или ратификован и склопљен од стране ФБиХ те представља важећу и законску обавезу ФБиХ, спроведиву у складу са својим условима и подложну једино правоснажности овога уговора.

(ц) У сврху одјељка 9.03(ц) Стандардних услова, мишљење или мишљења правног савјетника ће у име Агенције за имплементацију дати директор правног одјела Агенције за имплементацију, а сљедећа питања су спецификована као додатна питања која требају бити укључена у мишљење које се доставља Банци:

(1) да је Пројектни уговор прописно одобрен или ратификован, и склопљен од стране Агенције за имплементацију, и представља важећу и законску обавезу Агенције за имплементацију, спроведиву у складу са својим условима и подложну једино правоснажности овога уговора, и да је Пројектни уговор одобрен у складу с одредбама статута Агенције за имплементацију; и

(2) да је ФБиХ Подуговор о зајму прописно одобрен или ратификован, и склопљен од стране Агенције за имплементацију, и представља важећу и законску обавезу Агенције за имплементацију, спроведиву у складу са својим условима и подложну једино правоснажности овога уговора, и да је ФБиХ Подуговор о зајму одобрен у складу с одредбама статута Агенције за имплементацију.

Одјељак 5.04. Услови који претходе расположивости Транше 2

(а) Банка ће, по свом искључивом и апсолутном нахођењу, одлучити о стављању Транше 2 на располагање Зајмопримцу. У сваком случају, осим ако се Банка

другачије не сложи, Банка неће ставити Траншу 2 на располагање Зајмопримцу уколико нису испуњени следећи предуслови по облику и садржају прихватљивим за Банку:

(1) ниједан догађај наведен у одјелјку 7.01(а) или 7.06 Стандардних услова није се догодио и не траје;

(2) Банка је од Зајмопримца примила захтјев за стављање на располагање Транше 2;

(3) Банка је примила задовољавајуће доказе од Агенције за имплементацију о недостатку средстава за финансирања Пројекта у износу наведеном у захтјеву за стављање на располагање Транше 2;

(б) Након што прими задовољавајуће доказе као што је предвиђено у горњем одјелјку 5.04(а) и одлучи по свом искључивом и апсолутном нахођењу да стави Траншу 2 на располагање Зајмопримцу, Банка ће Зајмопримцу доставити писмено обавјештење којим потврђује доступност Транше 2.

Одјелјак 5.05. Раскид уговора због неостваривања правоснажности

Датум 180 дана након датума овог уговора одређен је за сврху одјелјака 9.04 Стандардних услова.

ЧЛАН VI - РАЗНО

Одјелјак 6.01. Обавјештења

(а) Следеће адресе наведене су у сврху одјелјака 10.01 Стандардних услова, и сматраће се да је обавјештење достављено ако је уручено лично, поштом или у пдф-у или сличном формату електронском поштом.

За Зајмопримца:

Босна и Херцеговина

Министарство финансија и трезора

Трг Босне и Херцеговине, 1

Сарајево 71000

Босна и Херцеговина

На пажњу: Министра финансија и трезора

Електронска пошта: trezorbih@mft.gov.ba

За Банку:

European Bank for Reconstruction and Development

5 Bank Street

London E14 4BG

United Kingdom

Attention: Operation Administration Department/

Operation No. 51593

Telephone: +44-20-7338-6000

E-mail: oad@ebrd.com

У ПОТВРДУ НАВЕДЕНОГ, стране су преко својих правоснажно опуномоћених представника, потписале овај уговор у четири примјерка у Сарајеву, Босна и Херцеговина, на дан и годину који су први пут овдје наведени.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

/својеручни потпис/

Име: Срђан Амићић

Функција: Министар финансија и трезора

ЕВРОПСКА БАНКА

ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

/својеручни потпис/

Име: Manuela Naessl

Функција: Директорица за Босну и Херцеговину

ПРИЛОГ 1 - ОПИС ПРОЈЕКТА

1. Сврха Пројекта је да помогне Зајмопримцу у изградњи око 15 km дуге дионице аутопута на Коридору Vc с двије двоструке траке. Дионица почиње петљом Мостар сјевер и завршава петљом Мостар југ.

2. Пројекат се састоји од следећих дијелова, подложних измјенама које Банка и Зајмопримац могу договорити с времена на вријеме:

Дио 1: Изградња (I) двије петље аутопута Мостар сјевер и Мостар југ, (II) изградња дионице аутопута у дужини од 15 km између ове двије петље, и (III) изградња пута с двије траке која повезује ове петље с постојећим магистралним путем М17. Очекује се да ће дионица имати 5 тунела и 10 вијадукта на сваком од два коловоза.

Дио 2: Консултантске услуге за израду идејног и главног пројекта, обавезна ревизија главног пројекта за Дио 1.

Дио 3: Консултантске услуге које се односе на инжењерски надзор радова за Дио 1 и спровођење Пројекта (укључујући, без ограничења, питања као што су праћење и извјештавање Зајмодавца о напретку спровођења те о еколошким и друштвеним питањима).

3. Очекује се да ће Пројекат бити завршен до 31. децембра 2026. године.

ПРИЛОГ 2 - КАТЕГОРИЈЕ И ПОВЛАЧЕЊА СРЕДСТАВА

1. Табела приложена овом прилогу приказује категорије ставки које ће се финансирати Зајмом, износ Зајма расподијељен на сваку категорију, и проценат издатака за ставке које ће бити финансиране у свакој категорији.

2. Без обзира на одредбе става 1 горе у тексту, неће се вршити Повлачења средстава док Зајам не постане правоснажан.

3. Неће се извршити Повлачење средстава у односу на трошкове настале прије Датума правоснажности, осим што се једно или више повлачења у укупном износу који не прелази 20% укупног износа Зајма може извршити у односу на категорију 1 и категорију 2 на рачун трошкова насталих не више од 12 мјесеци прије датума Уговора о зајму.

4. Банка има право да повуче средства у име Зајмопримца и себи исплати, по доспијењу, Једнократну провизију.

Додатак Прилогу 2

Категорија	Износ зајма у валути зајма	Процент трошкова који ће се финансирати
Транша 1	EUR	
(1) Радови за Дио 1	89.100.000	100% (искључујући порезе и царине)
(2) Консултантске услуге за Дио 2	9.500.000	100% (искључујући порезе и царине)
(3) Консултантске услуге за Дио 3	10.300.000	100% (искључујући порезе и царине)
Једнократна провизија	1.100.000	
Укупно Транша 1	110.000.000	
Транша 2	EUR	
(1) Радови за Дио 1	108.900.000	100% (искључујући порезе и царине)
Једнократна провизија	1.100.000	
Укупно Транша 2	110.000.000	

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-449-38/24
21. фебруара 2024. године
Сарајево

Председавајући
Жељко Комшић, с. р.

SADRŽAJ

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

40	Odluka o ratifikaciji Amandmana broj 2 na Ugovor o finansiranju - Koridor Vc, Počitelj - Bijača između Bosne i Hercegovine i Evropske investicijske banke od 11.11.2014. godine, izmijenjen 25.09.2018. godine, broj operacije (Serapis N°): 2013-0476, Ugovor broj (FI N°): 83.975 (bosanski jezik)		
	Odluka o ratifikaciji Amandmana broj 2 na Ugovor o financiranju - Koridor Vc, Počitelj - Bijača između Bosne i Hercegovine i Evropske investicijske banke od 11.11.2014. godine, izmijenjen 25.09.2018. godine, broj operacije (Serapis N°): 2013-0476, Ugovor broj (FI N°): 83.975 (hrvatski jezik)	1	87
	Odluka o ratifikaciji Amandmana broj 2 na Ugovor o finansiranju - Koridor Vc, Počitelj - Bijača između Bosne i Hercegovine i Evropske investicijske banke od 11.11.2014. godine, izmijenjen 25.09.2018. godine, broj operacije (Serapis N°): 2013-0476, Ugovor broj (FI N°): 83.975 (bosanski jezik)	4	43
	Odluka o ratifikaciji Amandmana broj 2 na Ugovor o financiranju - Koridor Vc, Počitelj - Bijača između Bosne i Hercegovine i Evropske investicijske banke od 11.11.2014. godine, izmijenjen 25.09.2018. godine, broj operacije (Serapis N°): 2013-0476, Ugovor broj (FI N°): 83.975 (hrvatski jezik)	4	160
41	Odluka o ratifikaciji Memoranduma o razumijevanju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o uzajamnom izuzeću od zahtjeva za ulaznu vizu (bosanski jezik)	7	
	Odluka o ratifikaciji Memoranduma o razumijevanju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o uzajamnom izuzeću od zahtjeva za ulaznu vizu (hrvatski jezik)	7	233
	Odluka o ratifikaciji Memoranduma o razumijevanju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o uzajamnom izuzeću od zahtjeva za ulaznu vizu (bosanski jezik)	10	241
	Odluka o ratifikaciji Memoranduma o razumijevanju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o uzajamnom izuzeću od zahtjeva za ulaznu vizu (hrvatski jezik)	10	248
42	Odluka o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022. godinu između Evropske unije koju predstavlja Evropska komisija i Bosne i Hercegovine koju predstavlja Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	13	256
	Odluka o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu za 2022. godinu između Evropske unije koju predstavlja Evropska komisija i Bosne i Hercegovine koju predstavlja Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	13	258

45	Одлука о ратификацији Уговора о измјенама и допунама бр.1 на Уговор о зајму од 12. априла 2022. године (Зелени градови 2-Window II Водовод Брчко) између Босне и Херцеговине и Европске банке за обнову и развој (52273) (српски језик)	260	Одлука о ратификацији Споразума о зајму (Додатно финансирање за Програм интегрисаног развоја коридора Саве и Дрине примјеном вишефазног програмског приступа) између Босне и Херцеговине и Међународне банке за обнову и развој (95670-БА) (српски језик)	272
	Одлука о ратификацији Споразума о зајму (Dodatno finansiranje za Program integriranog razvoja koridora Save i Drine primjenom višefaznog programskog pristupa) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (95670-BA) (bosanski jezik)	261	Одлука о ратификацији Уговора о зајму (Koridor Vc - Projekat Mostar sjever - Mostar jug) između Bosne i Hercegovine i Evropske banke za obnovu i razvoj (bosanski jezik)	277
	Одлука о ратификацији Споразума о зајму (Dodatno finansiranje za Program integriranog razvoja koridora Save i Drine primjenom višefaznog programskog pristupa) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (95670-BA) (hrvatski jezik)	267	Одлука о ратификацији Уговора о зајму (Koridor Vc - Projekt Mostar sjever - Mostar jug) između Bosne i Hercegovine i Evropske banke za obnovu i razvoj (hrvatski jezik)	283
			Одлука о ратификацији Уговора о зајму (Коридор Vц - Пројекат Мостар сјевер - Мостар југ) између Босне и Херцеговине и Европске банке за обнову и развој (српски језик)	288



bilten

**sudske prakse
Vrhovnog suda
Federacije
Bosne i
Hercegovine**

**broj
1-2**

**Sarajevo,
januar-december
siječanj-prosinac 2022. godine**



**službena
glasila
2023.**

JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39, Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel/fax: ++387 33 722 079
722 054
722 041
e-mail: slist@slist.ba
www.sluzbenilist.ba

SLUŽBENI GLASNIK
BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku



СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на босанском, хрватском и српском језику

SLUŽBENI GLASNIK

BOSNE I HERCEGOVINE

Izdavač: JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Direktor i odgovorni urednik: Dragan Prusina

Tehnička priprema: Uredništvo JP NIO Službeni list BiH

Štampa: UNIONINVESTPLASTIKA d. d. Sarajevo

Za štampariju: Muhamed Mirvić

Telefoni:

Centrala:	033 72 20 30
Direktor:	033 72 20 61
Uredništvo:	033 72 20 38
Računovodstvo:	033 72 20 48
Služba za pravne i opće poslove:	033 72 20 51
Pretplata:	033 72 20 54
Oglasni odjel:	033 72 20 49 i 72 20 50
Komercijala sa poslovnicom i prodajom:	033 72 20 43

Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa:

UNICREDIT BANK DD 338-320-22000052-11

ASA BANKA DD Sarajevo 134-470-10067655-09

ADDIKO BANK AD

Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12

RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo 161-000-00071700-57

Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista.

Identifikacijski broj 4200226120002

Porezni broj 01071019

PDV broj 200226120002

Pretplata za I polugodište 2024. godine na

"Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" 120,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba>

Godišnja pretplata 240,00 KM po korisniku

e-mail: redakcija@slist.ba - oglasi@slist.ba - pretplata@slist.ba

- racunovodstvo@slist.ba - jnb.komercijala@slist.ba